

Jerzy Kłistała

**MARTYROLOGIUM
MIESZKAŃCÓW ZAOLZIA
W LATACH 1939-1945**

**SŁOWNIK BIOGRAFICZNY
TOM I (A-J)**

Copyright by Jerzy Klistała 2011

Współpraca z:

dr Wojciechem Płosą – Kierownikiem Archiwum PMA-B w Oświęcimiu,
dr Marią Kopsztejn
dr n. med. Heleną Paszek,

Zdjęcia obozowe udostępnione przez Archiwum Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu.

Wydano dzięki sponsorom:

Stypendium Marszałka Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury (I edycja 2011 r.).

Raciborskie Biuro Poselskie prof. dr hab. inż. Jerzego Buzka,

ISBN: 978-83-924495-2-2

WYDAWCA: Stowarzyszenie „Wszechnica” ul. Regeera 6, 43-400 Cieszyn

Druk: Drukarnia „CORAL” Bolesław Kral, 43-430 Skoczów, ul. G. Morcinka 17/22

Bielsko-Biała 2011

**Dedykuję pamięci śp. dr. n. med. Józefowi Mazurkowi,
prekursorowi spisywania informacji o mieszkańcach Zaolzia tak
okrutnie doświadczonych przez okupanta hitlerowskiego ...**

„Przychodzę więc i klękam na tej Golgocie naszych czasów, na tych mogiłach w ogromnej mierze bezimiennych, jak gigantyczny grób nieznanego żołnierza. Klękam przy wszystkich po kolei tablicach Brzezinki, na których napisane jest wspomnienie ofiar Oświęcimia”

.../ Jan Paweł II /

Słowa błogosławionego Ojca Świętego – Jan Pawła II wypowiedziane w Oświęcimiu powtarza codziennie, choć nieco inaczej Jerzy Kłistała. Ma on świadomość, że odchodzą Ci, którzy byli świadkami największego dramatu nie tylko Polaków, ale też innych narodowości uznanych przez faszystowskich i komunistycznych ideologów za „podludzi”. Wie też, iż młode pokolenie z całą świadomością oddala się od naszej przeszłości. Zajęte swoimi, teraźniejszymi sprawami zapomina nazwiska, wydarzenia, nazwy i daty, które tworzyły nas jako naród i świadczyły o naszej tożsamości.

Dziś żyjemy w wolnej Ojczyźnie, ale na starszym pokoleniu ciąży odpowiedzialność kształtowania świadomości obywatelskiej i historycznej. Dorobek naukowy Jerzego Kłistały jest przykładem jego praktycznej realizacji.

Potrzeba podzielenia się swoją wiedzą, przelania bolesnych, osobistych wspomnień, ale przede wszystkim próba ocalenia pamięci ofiar - konkretnych ludzi - skłoniła Autora do sporządzenia kolejnego tomu Martyrologium.

To jego osobiste poszukiwanie prawdy, a może rodzaj autoterapii - koniecznej, aby zakończyć w sobie ten koszmarny czas i móc na nowo uwierzyć w człowieka.

dr Maria Kopsztejn

Prof. dr hab. inż. Jerzy Buzek
POSEŁ DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

Biurowo: ul. Drzymały 38/1, 47-400 Racibórz, tel. 609 771 772 fax.: +48 32 203 2792 email: hk@buzek.pl

Bruksela, 8.02.2011 r.

Wielce Szanowny Pan

Jerzy Kłistała

Z wielką uwagą i pokorą zapoznałem się z Pana dotychczasowymi dokonaniem, ukazującymi nieznaną kartę najtrudniejszej i najbardziej bolesnej historii martyrologii, dokonywanej w czasie drugiej wojny światowej.

Jestem pod wrażeniem Pańskiej wręcz benedyktyńskiej pracy, perfekcyjnych opracowań i konsekwencji w prowadzeniu poszukiwań prawdy o ofiarach hitlerowskich obozów. Jestem przekonany, że uda się Panu w dalszym ciągu realizować swoje marzenia, które stanowią swoisty hołd bezsensownie wymordowanym ludziom.

Wyrażam głębokie przekonanie, że spotka Pan na swojej drodze wielu ludzi dobrej woli, dla których odkrywanie mrocznych i zapomnianych kart historii, będzie elementem ugruntowania tożsamości tak ważnej dla każdego narodu czy mniejszości.

Jako poseł wywodzący się z ziemi, która stanowiła element gier wojennych, zdaję sobie sprawę ile nierozstrzygniętych spraw dzieliło ludzi po obu stronach Olzy. Życząc Panu wytrwałości w realizacji kolejnej pracy, proszę o bieżące informowanie mnie o postępach w wydaniu dzieła o martyrologium mieszkańców Zaolzia bądź trudnościach, które być może uda nam się wspólnie rozwiązywać.

Łączę wyrazy szacunku i serdeczne pozdrowienia.

Prof. dr hab. inż. Jerzy Buzek

OD AUTORA.

Oddaję w ręce czytelnika dwunastą już książkę poświęconą pamięci męczenników hitlerowskich katowni i zniewolenia w okresie 1939-1945. Tym razem dotyczy to terenów mieszkańców ziemi Zaolziańskiej. Zastrzegam jednak, że nie wdając się w dywagacje natury politycznej o tzw. „czeskich terenach i przez kogo zajętych”, dla mnie określenie terenów „Zaolzia” oznacza, że jest to teren za rzeką Olzą, że mieszkali tam Polacy, Czesi, Żydzi, i tam dosięgła ich zbrodnicza ręka okupanta hitlerowskiego. Precyzując jeszcze dosadniej znaczenie tego określenia terytorialnego, znaczy to, że na terenach powiatu karwińskiego, frysztackiego zamieszkiwały osoby w wielkiej ilości narodowości polskiej i pod wymyślnymi pretekstami skazane były przez hitlerowców na terror, męczeństwo, śmierć.

Od początku okupacji hitlerowskiej, szczególne nasilenie aresztowań nastąpiło na Zaolziu wiosną 1940 r., w ramach ogólnej rozprawy Niemców z inteligencją polską, znaną pod kryptonimem akcji „AB”. W jej wyniku, około 1500 osób wywieziono do obozów koncentracyjnych, a na liście ofiar tej akcji znaleźli się nauczyciele, lekarze, inżynierowie, księża oraz inni przedstawiciele inteligencji polskiej. Ograniczanie, a następnie likwidacja wszelkich przejawów życia polskiego były podstawowym elementem polityki władz hitlerowskich na obszarze całej rejencji katowickiej, także na terenie byłego Księstwa Cieszyńskiego w Boguminie, Fryszacie i Piotrowicach. Osadzano Polaków, Czechów, Żydów w aresztach lokalnych, więzieniach, obozach koncentracyjnych, zorganizowano dla nich obozy odosobnienia - „Polenlagry”. Z masowych mordów i egzekucji, które naziści wykonali na ludności Śląska Cieszyńskiego należy wymienić:

- egzekucję 20 marca 1942 r. na 24 Polakach w Cieszynie „pod Wałką”,
- 6 sierpnia 1944 r. rozstrzelano 36 osób w Żywocicach,
- 1 maja 1945 r. na starym cmentarzu żydowskim w Cieszynie rozstrzelano 81 osób (w tym 65 Polaków),
- 13 kwietnia 1945 r. zamordowano w Jabłonkowie 12 mieszkańców Istebnej i Jaworzynki itd.

W Cieszynie Zachodnim (dziś Czeski Cieszyn) utworzono wielki wielonarodowościowy obóz jeniecki Stalag VIII D. Według nie zweryfikowanych danych, podczas okupacji w Cieszyńskim zginęło z rąk hitlerowskich łącznie prawie 3 tys. Polaków, z czego około 1500 na Zaolziu. Trudna do ustalenia jest również liczba zamordowanych cieszyńskich Żydów, którą szacuje się, co najmniej na 2-3 tysiące osób. Nie należy również zapominać o cieszyńskich ofiarach stalinowskich represji – mowa o wojskowych, policjantach i działaczach przysposobienia wojskowego, którzy na początku wojny musieli przed nacierającymi wojskami niemieckimi opuścić Śląsk Cieszyński, wraz z wojskiem i aparatem władzy przemieszczając się na wschód. Ta część z nich, która dotarła na tereny znajdujące się pod okupacją radziecką, podzieliła tragiczny los żołnierzy internowanych w Katyniu, Ostaszkowie i Starobielsku. Historyk czeski Mečislav Borák zestawiał listę tych ofiar, która zawiera niespełna 600 nazwisk.

Zuzanna Jakubek tak relacjonuje swój kontakt z więzieniem cieszyńskiego gestapo i stosowanymi tam metodami przesłuchań, a trzeba mieć świadomość, że

przeważająca ilość ofiar aresztowany na Zaolziu, przechodziła przez to właśnie więzienie w Cieszynie, tam rozpoczynała swoją okupacyjną golgotę:

„Gestapowcy zawieźli nas autem do Cieszyna do budynku gestapa. Sturzyli mnie do jakiegoś chlewka, męża wrzucono do innej celi. Za chwilę przyprowadzono mnie do jakiegoś gołego pokoju. Na mnie rzuca się ogromny pies – wilczur - z wyszczerzonymi kłami, łapy wbija w moją pierś. Wystraszyłam się bardzo. Potem zaczynają się przesłuchania przez trzech gestapowców. Nie mogę powiedzieć ani jednego słowa. Ciężkim drągiem żelaznym uderza mnie jeden z nich po głowie. Twarz moja oblana jest krwią wytryskającą z dziury w głowie. Od tego czasu mam na głowie „gruszkę”, mam zawroty głowy. Drugi zbior bił mnie bykowcem po szyi, po twarzy, po rękach. Zwaliłam się na ziemię. Pytali się „gdzie jest mój syn Paweł”. Jak powiedziałam, że nie wiem, to bili jeszcze bardziej? Najokrutniej bił mnie „taka gruba świnią” jak ten Gering. Zostałam bez przytomności. Przyszłam do siebie na zimnym cemencie. Musiałam tam przebywać aż do końca i dostałam ciężki reumatyzm. Dziwię się, że to wszystko przeżyłam. W tej celi była razem ze mną także Tekla Mulkowa-Mazurkowska z Rychwałdu, była też Kluzowa...”. (Relacja z opracowania dr n. med. J. Mazurka – T.3, cz.7, 275).

Relacja wyrażona bardzo prostym językiem, bardzo szczerze. Zuzanna Jakubek była więziona w tym przybytku sadyzmu przez cztery miesiące i później zwolniona do domu. Inni, po takich to „wstępnych” przesłuchaniach odsyłani byli na jeszcze gorsze męczarnie – do obozów koncentracyjnych!

Gdy aresztowani przekraczali bramę obozową - Konzentrationslagerów, rozpoczynało się systematyczne niszczenie osobowości więźnia. Jakże, więc dosadnie brzmi powitanie, jakie wygłosił ówczesny kierownik obozu Lagerführer Fritsch, przy powitaniu 14.06.1940 r. pierwszego transportu więźniów z Tarnowa, przybyłego do KL Auschwitz-Birkenau:

„Przybyliście tutaj nie do sanatorium, tylko do niemieckiego obozu koncentracyjnego, z którego nie ma innego wyjścia, jak przez komin. Jeśli się to komuś nie podoba, to może iść zaraz na druty. Jeżeli są w transporcie Żydzi to mają prawo żyć nie dłużej niż dwa tygodnie, księża miesiąc, reszta trzy miesiące”.

Jakże przemawia do wyobraźni taki oto fragment książki byłego więźnia Ebensee - Michała Rusinka „Z barykady w dolinę głodu”. W swoich wspomnieniach Rusinek pisze: *„kilka trupów przyniesionych do pieca miało wydarte serca”*. Nieco dalej, jest kolejne jakże makabryczne zdanie: *„A dnia 24 kwietnia i akurat na 24 bloku, dziesięć metrów na przeciw naszego baraku, przylapuję dwóch ludzi jedzących ciepłe jeszcze krwawe pośladki”*.

Więźniowie z Ebensee niejednokrotnie nie wracali do oddalonego o kilkaset metrów obozu, a zostawali na noc w drażonym tunelu (sztolni) i sypiali na kamiennej posadzce, po której ciekła woda.

Więzień obozu koncentracyjnego - KL Dora-Mittelbau (miejscowość w Niemczech, okręg Halle), tak wspomina swoje przeżycia:

[...] „Dora” była prawdziwą podziemną fabryką. W rozbudowie znajdowały się ogromne tunele o nieznanym nam (w tym czasie) przeznaczeniu. W okresie, gdy tam przebywałem - w podziemiach (4.12.1943 r. – 15.05.1944 r.), prowadzono roboty do przebicia Stollu B i C. Warunki były straszliwie ciężkie. Więźniów nie

wyprowadzono w ogóle na powierzchnię ziemi. W całych tych tzw. halach - w przodzie, gdzie były nasze bloki mieszkalne, powietrze było nie do zniesienia. Przy niewystarczającej wentylacji szczególnie dokuczały smrody z podziemnych latryn i z prochu strzelniczego zużywanego do odstrzału urobku w drążonych tunelach. Za pomieszczenia mieszkalne służyły hale nr 42 i 43, położone prawie bezpośrednio przy prowadzonych robotach kamiennych, czyli w miejscu, gdzie i tak już niedostateczna wentylacja była najslabsza. Dla załatwienia potrzeb fizjologicznych więźniów, przeznaczono u wejścia do hal sypialnych odpowiednie baseny, z których smród w połączeniu ze spalinami (od wybuchów strzelniczych) stwarzał okropną atmosferę. Z ilości około 5 tysięcy więźniów, codziennie umierało kilkadziesiąt. Ciężko chorych więźniów nie zostawiono na koi do czasu skonania, lecz już przed śmiercią związywano im ręce nad głową, wynoszono i układano na cementowej podłodze w hali - przy innych już zmarłych, albo konających więźniach. Były to warunki najgorsze, jakie tylko w ciągu mojego dwu i półrocznego „stażu” obozowego przeżyłem. Oczywiście, w tak piekielnych warunkach, w dzikiej obronie własnego życia, znacznie zmalała solidarność i koleżeństwo pomiędzy więźniami. Dostatecznie powszechne były kradzieże nawet tych marnych łachmanów więźniarskich, co w końcu doprowadziło do tego, że do spania nie rozbierano się wcale. Koi do spania nie było w wystarczającej ilości, więc w porze przed spoczynkiem, odbywały się regularne bójkі o miejsce na koi. Przypominam sobie, że kiedyś przy szukaniu miejsca na koi dostałem drewniakiem w głowę, że aż spadłem z koi z mocno potłuczoną głową i półprzytomny. Pomieszczenia oczywiście były zawszone, a do tego brudne koce i podarte ubrania więźniarskie. O myciu lub goleniu nie było mowy. Woda była, lecz tylko przy betoniarkach, a zbliżenie się do niej groziło utratą życia. Było kilkanaście wypadków, że więzień próbujący napić się lub zaczerpnąć trochę wody – został zabity. Praca wykonywana codziennie – także w niedziele i święta po 12 godzin na dobę, była bardzo ciężka, Odbywała się pod nadzorem wściekłych kapo oraz oprawców z SS. Przez pozostałe 12 godzin, miały miejsce apele i stójki 2 – 3 godzinne, czekanie na obiad składający się zawsze z „chudej” i jałowej zupy, a potem dalsze 2 – 3 godziny czekania na odbiór chleba. Pozostałe kilka godzin przeznaczone były na spanie przy dusznym i ciężkim powietrzu, urozmaicone bezskutecznym zwalczaniem wszy i szczurów.

Były więzień Jerzy Ptakowski, w wydanej książce „Oświęcim bez cenzury i bez legend” w taki to sposób wprowadza nas do wspomnień o pobycie w jednym z kilku obozów, w jakich przeżywał swoją golgotę:

[...] Oświęcim to otchłań. Ciągnie w głąb wspomnieniami wszystkich, którzy nad tą przepaścią zawiśli. Trudno było przenieść na papier przeżycia obozowe, gdy rany krwawiły. Jeszcze trudniej dziś, gdy rodzą się pytania, czy przeżycia te były rzeczywistością czy tylko koszmarnym snem. Nie dziwię się, że są ludzie, którzy w istnienie obozów nie chcą wierzyć. Próbuje w ten sposób uspokoić sumienie, które nie pozwala się uśpić.

Franciszek Żymełka, kolejny świadek obozowych koszmarów tak wspomina to, czego był świadkiem, – co nawet po latach trudno wyrzucić z pamięci:

[...] Powrót z pracy...:

Ze wszystkich stron, ze wszystkich dziur i zakamarków, z budynków i zagłębień wysuwają się pasiaste postacie i suną na miejsce zbiórki. To więźniowie Industriehofe-II wracają z pracy do obozu na obiad. Idą skuleni, trzęsący się z zimna, ale z nadzieją w oczach. Nadzieją, że za parę chwil ogrzeją się ciepłą strawą, na ciepłym i wolnym od wiatru bloku.

Kommando wraca na obiad. Na końcu kolumny czterech kolegów niesie ciała tragicznie zmarłych. Z braku odpowiednich noszy czy taczek więźniowie we dwóch niosą zwłoki w ten sposób, że jeden zarzuca sobie na ramiona nogi ofiary, drugi ręce i tak dźwigają bezładną i sztywniejącą postać. Czasem, gdy nie ma silnego mrozu głowa ofiary kiwa się w takt marszu, a niesiona postać ma wygięty kształt.

Kolumna maszeruje. W bramie obozu wita ją grająca orkiestra. Melodia nie podrywa jednak nóg idących, nie wkrada się do serca. Więźniowie są zmęczeni, zmarznięci i przygnębieni śmiercią kolegów. Idą smutni, mechanicznie zdejmują swe czapki i kierują się ku wyznaczonym, stałym miejscom na placu apelowym. Apel jest krótki. Wszystko się zgadza. Nikogo nie brakuje.[...]

[...] Układanie się do nocnego spoczynku - przysłowiowa cisza nocna:

Pokrzepieni kromką czarnego jak ziemia i ciężkiego jak glina chleba z kawalkiem margaryny, łyżką marmolady i rozgrzani czarną lurą udaliśmy się na spoczynek. W baraku z czerwonej cegły podzielonym na tzw. Stube - izby o wymiarach przeciętnie 10 metrów na 6 metrów przebywa, a raczej śpi, bo tylko noc spędza więzień w izbie, około 800-900 mężczyzn. W baraku były przeważnie 3-4 izby. Baraki były zaś parterowe, jedno i dwustronne, były też piętrowe. Tak było w latach 1940, 1941 i na początku 1942 roku. Potem to się zmieniło.

Ciemność w naszej izbie jest całkowita. Nie rozjaśnia jej żaden promień, ponieważ izba położona jest z dala od lamp oświetlających drogi między blokami i nie jest w zasięgu reflektorów zainstalowanych na wieżach strażniczych. Powietrze jest gęste od wyziewów i oddechów śpiących. Koc jest cieniutki i nie grzeje. Człowiek zawija się weń szczelnie i przysuwa bliźniutko do śpiącego sąsiada by było ciepłej. Zresztą ciasnota wymusza takie zachowania.

Sen, przyjaciel więźnia szybko ogarnia śmiertelnie znużone i umęczone ciało. Czasem jednak, budząc się w nocy uświadamiam sobie ze zgrozą gdzie jestem. Jednocześnie jak błyskawica przebiega mi przez głowę myśl, że to jeszcze nie pobudka, że można jeszcze pospać w cieple i spokoju. Zapadam ponownie w sen.

Noce w obozie są jednak krótkie, za krótkie. W czasie snu trzeba wypocząć całym systemem nerwowym, całą fizyczną i duchową istotą. Trzeba koniecznie pozbyć się zmęczenia dnia poprzedniego i nabrać sił na nadchodzące zmagania z zimnem, wysiłkiem i nieustającym głodem. Mimo, że to późna noc, w izbie nie panuje cisza. Ciągłe słychać kaszel, wybuchy kaszlu. Co ciekawe, nie budzi on ani kaszlących ani ich sąsiadów? Czasem ktoś krzyknie przez sen „mama”! Słowo to jest ucieczką, ratunkiem i nadzieją. Wszyscy śpią mocno, twardo.

Nikt właściwie nie słyszy przeraźliwego gwizdka pobudki. Dopiero kopanie w drzwi i ryk blokowego „Aufstehen” podrywa więźniów. Pobudka w obozie to ciężka i przykra chwila dla każdego więźnia. Każdy przeżywał ciągle na nowo ten

sam przykry i bolesny wstrząs nim uświadomił sobie, że nic nie da ociągnięcie się, że trzeba wstać by nie narazić się na bicie.

Jest jeszcze zupełnie ciemno. Zaczyna się ruch. Więźniowie podnoszą się posłusznie, szukają w ciemności butów ukrytych pod siennikiem, czapek oraz pozostałego odzienia. Wciągają szybko spodnie i ubieram buty, łapię kurtkę, płaszcz, czapkę i pędzę przed barak, by śniegiem zetrzeć z twarzy i rąk reszki snu, kurz siennika. Wody w bloku nie ma, myjemy się śniegiem. Ale co będzie latem? Na bloku nie wolno także od pobudki do apelu załatwiać swoich potrzeb naturalnych. Dlatego rano w latrynach jest niesamowity ścisk. Słyszeć przekleństwa i złorzeczenia.[...]

*

[...], „Cholera oby tylko apel się dzisiaj zgodził” – powiedział Staszek, nauczyciel pochodzący gdzieś spod Tarnowa – przy tej pogodzie zeszytnielibyśmy podczas długiego stania bez ruchu. „Nie kracz, bo wykraczasz jakieś nieszczęście” – zawołał Jaworski młodszy ładując swemu starszemu bratu szczapy drewna – mało nam jeszcze nieszczęścia – dorzucił po chwili.[...]

Takie to niestety obawy dręczyły więźniów, poza innymi zagrożeniami życia, gdyż i apele wieczorne stawały się kolejną przyczyną udręki dla więźniów. Na apel do obozu więźniowie z komand roboczych musieli przynosić zwłoki także zakatowanych przy pracy współtowarzyszy niedoli. Rachunek stanu liczbowego komanda, jakie wychodziło do pracy, musiał być zgodny z tym, jaki wracał – sztuka – do sztuki! Każda niezgodność była skrupulatnie sprawdzana, a problem zaczynał się wówczas, gdy się w tym rachunku coś nie zgadzało. Dotyczyło to także ucieczki z obozu!

Tak, więc i ten temat porusza Franciszek Żymełka w swoich wspomnieniach:

[...] Jeszcze nie dotarliśmy do Industriehofe-I, gdy zawyla syrena. Jej wibrujący, przeciągły głos mroził i przeszył nas na wskroś gorzej niż wiejący, porywisty wiatr. „Ktoś uciekł” – szeptem podana wiadomość obieгла maszerujące szeregi. – „Straszny będzie zbliżający się apel, tyle czasu bez ruchu w takiej wichurze”.

Ze wszystkich stron ściągają do bramy komanda. Kapo krzykiem i biciem zachęcają idących do szybszego marszu. Na bramie wracających nie wita orkiestra, a SS-mani liczą skrupulatniej niż zwykle uformowanych w piętki więźniów.

Komanda w pośpiechu, ze strachem w oczach suną na swe zwykle apelowe miejsca, ale zbliżający się apel nie będzie zwykłym. Nie będzie kolacji. Głód, wyczerpanie, porywisty i przenikliwy wiatr dadzą się nam we znaki.

Blokowi i schreiberzy liczą w gorączkowym pośpiechu ustawionych dziesiątkami mieszkańców swoich bloków i podają wyniki Blockführerom, oni dla kontroli liczą ponownie. Na końcu stojących bloków siedzą chorzy, którzy nie mogą stać o własnych siłach, dalej leżą zwłoki zmarłych i zabitych, przyniesione przez kolegów. Wszyscy, żywi i umarli muszą stanąć do apelu.

Dopiero teraz można ocenić ilu więźniów jest w obozie. Są to dziesiątki tysięcy ustawionych w czworoboki ułatwiające liczenie więźniów. Na wprost nich, przed kuchnią ustawiała się w podobnym szyku karna kompania. Na jej końcu też leży

kilka trupów. Koło karnej kompanii kręci się grupa SS-manów z Rapportführerem Palitschem na czele. Widocznie uciekinier był członkiem karnej kompanii. Wydaje się to nieprawdopodobne, ponieważ kompania pracuje w macierzystym obozie przy kopaniu fundamentów pod nowy blok. Rapportführer Palitsch kieruje się ku dzwonowi, a za nim cała jego świta.

„Wszyscy Blockführerzy, Blokowi, Kapo pod dzwon” – rozkazuje Rapportführer. Wszyscy wymienieni biegiem ruszają pod dzwon. Więźniowie pierwszego szeregu pytają, schreibera co się właściwie stało, dlaczego stoimy. Schreiber jeszcze nic nie wie, dowie się, gdy wróci blokowy, ale chyba rzeczywiście uciekł ktoś z karnej kompanii.

Czas płynie, jest coraz zimniej, ponieważ nie ma blokowego więźniowie usiłują się rozgrzać. Zbliżają się do siebie tak by przestrzeń między nimi była jak najmniejsza, zacierają dłonie, poklepują się, nawzajem rozcierają sobie plecy próbując się rozgrzać. Przystępują z nogi na nogę, poruszają palcami w butach, na przemian unoszą się na palcach i opuszczają na pięty, starając się za wszelką cenę uchronić przed przemarznięciem prowadzącym niechybnie do odmrożeń. Wysiłki te na niewiele się zdają. Nawet SS-manom na wieżach obserwacyjnych jest zimno, bo słychać jak przytupują i zabijają rękami o boki.

Panuje przejmująca cisza, tylko od strony karnej kompani dobiega wrzask jej blokowego Krankenmanna, jednego z największych sadystów i zbiorów wśród blokowych. Właśnie znęca się nad więźniem, który wali się jak kłoda na ziemię uderzony silnym ciosem w szczękę. Gdy próbuje wstać potężny kopniak blokowego zwała go ponownie z nóg. Blokowy kopie go po głowie, nerkach, klatce piersiowej po prostu gdzie popadnie. Leżący więzień stara zasłonić się rękami. Niestety nie jest w stanie przeciwstawić się furii i sile sadystycznego blokowego. Nieszczęśnik broni się coraz słabiej wreszcie nieruchomieje. Krankenmann kopniakiem przewraca go na plecy, wskakuje mu na klatkę piersiową. Więzień mobilizuje wszystkie siły, stara się złapać buty blokowego. Daremnie, traci siły, ramiona jeszcze jakiś czas drgają, rozwarłe dłonie drą ziemię, nogi żłobią w niej podłużne rowki. Ruchy te są coraz wolniejsze wreszcie więzień nieruchomieje, głowa opada w bok, z kącików ust wypływa coś ciemnego. Z dala trudno zobaczyć, ale to pewnie krew.

Krankenmann nie spojrzał nawet na ofiarę, on wiedział, że nie żyje. Miał spore doświadczenie i praktykę w tych sprawach. Nie spojrzał, ponieważ na końcu tej geometrycznej bryły powstałej z ludzkiego budulca, jakaś jej składowa część poruszyła się. Poruszyła się pewnie z zimna, a może z osłabienia spowodowanego głodem. Ale bystre, wszechwidzące oko drapieżnej bestii w ludzkim ciele już to zauważyło. Blokowy skoczył w kierunku ruszającej się istoty jak ryś, roztrącił stojących nieruchomo w pierwszym szeregu więźniów, złapał winowajcę za płaszcz, wywłókł przed szeregi znieruchomiałych z przerażenia i trwogi więźniów. Jego złowrogie oczy, oczy jadowitego okularnika hipnotyzowały nieszczęsną ofiarę. Krankenmann, stojąc w szerokim rozkroku, z rękami na biodrach, przypatrywał się swej nowej ofierze, zastanawiając się, w jaki sposób najlepiej pozbawić ją życia. Jego mózg nie mógł jednak wymyślić nic nowego. Silne uderzenie w szczękę, skopanie ofiary, przewrócenie na wznak i złamanie żeber przez skakanie po leżącym bezwładnie ciele. Każdy seryjny morderca wypracowuje swoją specyficzną metodę

zabijania, która go identyfikuje, pozwala go rozpoznać, a czasami i zlikwidować. Tyle tylko, że Auschwitz nie likwidował morderców on ich tworzył.

Znów jednym uderzeniem Krankenmann zwałił z nóg swą ofiarę. Tym razem nie skoczył na jej pierś, ale kazał wstać i ponownie silnym uderzeniem - uderzeniem z rozmachu zwałił ją z nóg. Więzień padł niczym kłos pszenicy. Krankenmann jeszcze raz rozkazuje wstać więźniowi. Nieszczęśnik próbuje się podnieść, ale jego siły się wyczerpały. Opiera się na rękach, zgina kolana, próbuje podciągnąć je ku rękom, by podparwszy się na nich spróbować wstać. Może to śnieg był śliski, może sił już nie stało dość, że uniósłszy się na rękach, oparłszy na jednym kolanie stracił równowagę i runął twarzą w śnieg. Zamajaczył ciemną plamą na jaskrawo białym śniegu, ale jego słabość i bezradność nie wzbudziły litości oprawcy. Przeciwnie pobudziły zaciekłość i agresję. Niemoc ofiary podziałała na Krankenmanna jak czerwona płachta na rannego podczas korridy byka. Rzucił się na swą ofiarę, postawił ją na nogi i ponownym uderzeniem zwałił po raz trzeci. Rozciągnięty na śniegu więzień nie daje znaku życia. Krankenmann kopie dla pewności więźnia kilka razy to w głowę, to w nerki poczym rozkazuje znieruchomiałej ludzkiej łach zanieść na koniec stojących szeregów swego bloku. Rozgrzany podwójnym morderstwem biegł wzdłuż szeregów szukając nowej ofiary. Dotychczasowy bilans nie zadawał go. Nowej ofiary nie musiał daleko szukać, każdy ze stojących mógł nią być.

Tysiące współtowarzyszy niedoli stojących w zastygłych w przerażeniu szeregach patrzyło na śmierć swoich kolegów. Nikt z nich nie mógł ofiarom Krankenmanna pomóc. Tylko westchnienia, ukryta wściekłość i ciche przekleństwa towarzyszyły jego sadystycznym wyczynom i rechotowi SS-manów, którzy śmiechem i okrzykami zachęcali go do dalszych działań.

Blockführerzy i kapo rozbiegli się po obozie szukając uciekiniera, był nim jeden z więźniów SK. Nie mógł uciec poza obóz, ponieważ pracował przy kopaniu fundamentów pod nowy blok. Podejrzewano, że ukrył się na terenie obozu albo mając wszystkiego dość powiesił się w jakimś zakamarku. Zmarznięte, wychudłe ciała więźniów dygotały z zimna. Nogi zeszywniały od wichru i potęgującego się mrozu.

Wczesny mrok otulił obóz i stojących więźniów. Na słupach i budynkach rozbłyły żarówki, na wieżach wartowniczych reflektory rozświetlając zapadający zmrok. Karabiny maszynowe na wieżach wycelowano w uformowanych w czworoboki więźniów. Czas płynie, trwają poszukiwania uciekiniera. Słychać wrzaski blokowych i jęki więźniów towarzyszące zadawanym im razem.

Zapadła noc, zastygłe szeregi stoją nieruchomo na baczność. Nie wszyscy więźniowie są w stanie wytrzymać potężniejący z godziny na godzinę mróz i wzmagającą się zawieję. To tu to tam pada ktoś nagle na ziemię jak podcięte drzewo by nie podnieść się więcej. Koledzy odnoszą leżących na koniec bloku i kładą na ziemi, liczba więźniów musi się zgadzać. Pozostali widać odporniejsi i mocniejsi trzymają się jeszcze. Ale mróz i wciskający się wszędzie wicher ze śnieżycą potęgują potrzeby fizjologiczne. Coraz częściej widać ciemne plamy u stóp stojących, wyczuwa się zalatujący od czasu do czasu fetor. Noc była zimna jak to często w marcu bywa. Więźniowie drżą, dygocą i tylko jedna natrętna myśl zaprzęta wszystkie umysły: „Kiedy to się skończy, kiedy go wreszcie znajdą, niech już dziesiątkują za ucieczkę tamtego, niech zamkną do bunkra, ale niech ta męka

wreszcie się skończy, byle szybko, już, zaraz! Wszystko jedno, jak, ale niech to się skończy”

Obóz to jednak nie sanatorium, to miejsce zagłady podludzi. SS-mani są syści i dobrze, ciepło ubrani. Im nie grozi śmierć z głodu czy zimna. Mogą stać godzinami na mrozie i wichurze znęcając się nad więźniami głodnymi, źle ubranymi, osłabionymi, wycieńczonymi.

Poszukiwania nie dają rezultatu. Za naszym 3 blokiem leży już pięć ciał zmarłych więźniów. Tych, którzy nie wytrzymali. Leżą już spokojni, z zastygłymi od mrozu twarzami, obojętni na naszą mękę, cierpienia i łzy rozpacz. Oni są już wolni, wolni od trosk i cierpień. Jutro przez komin opuszczą Auschwitz, tak jak zapowiadał Fritsch.

Zdenerwowanie zaczyna powoli udzielać się SS-manom, którzy są wściekli, że zostali pozbawieni zasłużonego wypoczynku i snu. Zaczynają odgryzać się na zmarzniętych na kość więźniach. To ten to ów podskoczy do swego bloku i kijem lub pięściami zaczyna okładać bitych już przez funkcyjnych więźniów. Razy wściekłych SS-manów spadają na głowy, ramiona i plecy stojących więźniów.

Wśród słabszych psychicznie zaczyna wytwarzać się psychoza nieżyczliwości i złośliwości do uciekiniera i wszystkich potencjalnych, przyszłych uciekinierów. Ludzie ci mają dość cierpienia, po co mają jeszcze cierpieć za cudze winy tym bardziej, że ucieczka się nie powiedzie, nic nie da uciekinierowi. Gdyby się, chociaż powiodła, gdyby zorganizowana została mądrze to można by trochę wycierpieć. Ale w przypadku nieudanej ucieczki czy warta jest śmierci tylu ilu dzisiaj zginie podczas tego straszego apelu?

Minęła północ, a poszukiwania trwały dalej i nie przynosiły rezultatów. SS-mani szaleli, szaleli kapo oraz ich pomocnicy. Ciemne plamy pomordowanych i zamarzniętych na końcach ustawionych w czworoboki więźniów powiększały się z godziny na godzinę. Coraz więcej schorowanych, wynędzniałych i wyczerpanych chłodem i głodem więźniów osuwało się z cichym jękiem, a często bez tego bolesnego westchnienia na zamarzniętą ziemię. Tylko głuchy stuk padającego ciała oznajmia pozostałym, jeszcze żyjącym i cierpiącym, że tamci są już wolni.

Ile wytrzymać może człowiek, gdzie mieszczą się w nim te siły, które utrzymują go przy życiu wbrew nieprawdopodobnym sytuacjom, mimo krańcowego wyczerpania, głodu i zimna? Przyczyną jest pewnie odporność organizmu, wiara w przetrwanie, ufność we własne siły. Te trzy czynniki pchają człowieka do czynu, do czynienia wszystkiego, co dyktuje instynkt przetrwania. Życie znaczy chronić, działać i ufać...

*

Przy kuchni dzwonią kotły z kawą. Kucharze wystawiają je przed kuchenne baraki i przygotowują obiad, bo czuje się w powietrzu zapach gotowanej brukwi. Wstrętna jest brukwiana zupa. Dla skostniałych, zgłodniałych dziś wyjątkowo więźniów, zupa nabiera jednak wyjątkowego znaczenia. Wszystkie głowy zwracają się stronę kuchni, daje się słyszeć leciutki szmer ożywienia w znieruchomiałych szeregach. Wszyscy zaczynają odmierzać czas do chwili, gdy będą się mogli posilić i rozgrzać. Ale to jeszcze straszliwie odległy czas, upłynie wiele godzin nim ta upragniona chwila nadejdzie. Oby tylko dano śniadanie, gorącą kawę, która pozwoli rozgrzać stygnące powoli ciała.[...]

Przybliżam też sprawę polenlagerów, w których niemało mieszkańców Zaolzia się znalazło. Przyjęło się, bowiem przeświadczenie, że pobyt w niemieckich obozach dla Polaków miał charakter łagodniejszej formy zniewolenia, że był mniej dotkliwy w porównaniu z pobytem w więzieniu czy obozie koncentracyjnym. Tym, więc sceptykom przekazuję pod rozwagę opis warunków bytu w obozie zwanym Polenlager w Pogrzebieniu k/Raciborza (a tak niestety było we wszystkich polenlagrach), co dosyć dokładnie opisuje ks. dr Jan Krawiec:

[...] ...wysiedleńców (z poszczególnych regionów okupowanego kraju – moja dopowiedź!) załadowano do wagonów i pociągiem przewieziono przez Rybnik do stacji kolejowej w Brzeziu nad Odrą, skąd pieszo 4 kilometry ze swoimi tobołkami pod eskortą gestapowców zaprowadzono do Pogrzebienia, gdzie umieszczono ich w dawnym Zakładzie Salezjańskim, otoczonym podwójnym wysokim płotem z drutu kolczastego. Mieszkańców - więźniów podobnie jak w innych obozach koncentracyjnych we dnie i w nocy pilnowali esesmani. Położenie więźniów składających się z dzieci, młodzieży i starszych było fatalne. Zgromadzonych w czerwcu 1942 roku przeszło 350 więźniów traktowano jak więźniów w innych obozach koncentracyjnych. Zamknięci w obozie więźniowie nie tylko nie mogli się kontaktować z ludźmi mieszkającymi poza obozem, ale i wewnątrz obozu dzieci i starsi nie mogli się poruszać poza wyznaczonym piętrem, na którym mieszkali. W zatłoczonych salach na zbitych z desek trzypiętrowych pryczach wymoszczonych słomą, bez pościeli, nakryci tylko kocem spali stłoczeni więźniowie, którym bardzo dokuczwały gnieźdzące się w słomie pluskwy i inne robactwo; bezskutecznie bronili się przed nim mieszkańcy obozu, którym brakowało nie tylko odpowiednich urządzeń sanitarnych, ale nawet wody do umycia. Liczba uwięzionych Polaków i Polek w Polenlager 82 zmieniała się, gdyż z obozu wywożono niektórych więźniów do Niemiec lub innych obozów, a na ich miejsce przywożono innych Polaków. We wrześniu 1942 roku w Polenlager 82 przebywało 280 osób, tj. 64 mężczyzn, 99 kobiet, 50 dzieci poniżej 14 lat oraz 10 niemowląt.

Polenlager 82 z dniem 11 sierpnia 1943 roku przemieniono na obóz dziecięcy, tzw. Kinderlager, w którym przebywało 220 dzieci w wieku od dwóch tygodni do 16 lat, w tym 12 niemowląt, które do obozu przywieziono bez matek. Przywiezione dzieci to ofiary terroru hitlerowskiego, których rodziców i starsze rodzeństwo po ukończeniu 16 roku życia aresztowano i z powodu różnych przyczyn politycznych wymordowano lub skierowano do obozów koncentracyjnych w Oświęcimiu, Gross-Rosen, Ravensbrück i innych, a dzieci poniżej 16 roku życia wywożono do obozów przejściowych, gdzie po zbadaniu i zaliczeniu niektórych dzieci do rasy niemieckiej wywożono grupami do innych obozów lub zakładów. Życie więźniów przebywających w Polenlager 82 w Pogrzebieniu było tragiczne. Porcje żywnościowe podobnie jak w innych obozach były głodowe, nie tylko dla starszych, ale i dzieci - zaledwie około 600 kalorii dziennie, z których jeszcze administracja uwięzionych okradała. Głód, ciężka praca, brak opieki lekarskiej i różne choroby zakaźne spowodowały, że w obozie z głodu i wycieńczenia zmarły 42 osoby, które pod nadzorem esesmanów pogrzebano na miejscowym cmentarzu parafialnym w Pogrzebieniu. Zgonów małych dzieci, które po urodzeniu podczas

tzw. „kąpieli” niemieckie pielęgniarki topiły w miednicy i grzebały w ogrodzie, nie notowano w statystyce zmarłych.

W obozie panowała wielka i surowa dyscyplina, gdyż więźniów nie tylko głodzono, ale za najmniejsze przewinienia maltretowano, bito i katowano oraz umieszczano w karcerze znajdującym się w wilgotnych piwnicach. Wszyscy więźniowie pod nadzorem esesmanów ciężko pracowali, jedni przy budowie kanału na Odrze, inni w raciborskich fabrykach lub na roli. Nawet dzieci po ukończeniu 12 roku życia musiały pracować na roli, w ogrodzie, w kuchni oraz sprzątały zakład i opiekowały się młodszymi dziećmi. Dzieci nawet po ukończeniu 8 roku życia chętnie szły do pracy w ogrodzie lub polu, gdyż miały okazję mimo surowego zakazu w czasie pracy zjeść coś z jarzyn lub owoców rosnących w ogrodzie. Jedną z byłych więźniarek, która po latach odwiedziła obecny zakład siostr salezjanek w Pogrzebieniu, z rozrzewnieniem wspominała, że gdy przebywała w obozie była bardzo szczęśliwa i zadowolona, kiedy pracując w ogrodzie nie tylko sama najadła się marchwi, ale w rękawach bluzki, mimo ścisłej kontroli przy wejściu do zakładu jej nie kontrolował strażnik i dzięki temu szczęśliwie przenosiła zdobytą marchewkę, którą jej 8-letni brat częściowo zaspakajał dręczący go głód. Niektórzy mieszkańcy Pogrzebienia, mimo surowego zakazu kontaktowania się z uwięzionymi, z narażeniem własnego życia, wiedząc, gdzie dzieci będą pracować lub gdzie będą przechodzić, pozostawiali kromki chleba, a nawet butelki z mlekiem, co dla wygłodzonych dzieci było wielkim szczęściem i radością, że od czasu do czasu mogły częściowo zaspokoić swój głód znalezionym pokarmem.

Ucieczki starszych, a nawet dzieci z obozu były rzadkie, gdyż esesmani, chociaż z powodu czyjejś ucieczki nie rozstrzeliwali niewinnych więźniów, to jednak w inny sposób ich karano. Pewnego razu, gdy jedna z dziewczynek pracująca przy żniwach uciekła, pozostałe jej koleżanki po powrocie z pracy do obozu za karę, że nie potrafiły upilnować swojej koleżanki, stały długie godziny na placu apelowym przed obozem.[...]

*

Myślą przewodnią do wydanych już publikacji, jest stale aktualna wypowiedź mojego wspaniałego nauczyciela z Rybnika - Innocentego Libury:, „Gdy ostatni już z nich odchodzą od nas, niech te kartki przekazą nowym pokoleniom pamięć o nich i o wartościach duchowych, które wypracowali, równie cennych jak materialne skarby tej ziemi”

Mimo psychicznego „życia się” z tematyką o tragicznych przeżyciach rodaków z okresu okupacji hitlerowskiej, martyrologia Zaolzia – tak jak Martyrologia Żywiecczyzny, przytłaczała ilością wykonanych zbiorowych egzekucji na ludności tego regionu.

Poniżej zamieszczam wykazy osób zamordowanych w latach 1939-1945 r. na terenach Zaolzia, sporządzone przez dr. Stanisława Zahradnika - w układzie chronologicznym do dat wykonania owych zbrodni:

W Karwinie,

Dnia 18.09.1939 r. rozstrzelano 12 osób:

Feber Edward, ur. 5.05.1903 r., mieszk. Suchej Dolnej,

Feber Józef, ur. 20.08.1890 r., mieszk. Stonawy, właściciel gospody,
Jasiok Henryk, ur. 10.06.1901 r., mieszk. Suchej Średniej, górnik,
Kohutek Jan, ur. 18.02.1903 r., mieszk. Suchej Średniej, górnik,
Kokotek Alojzy, ur. 29.06.1901 r., mieszk. Łąk n.O., kowal,
Konesz Franciszek, ur. 27.01.1391 r., mieszk. Suchej Średniej, górnik,
Kraina Jan, ur. 7.01.1874 r., mieszk. Suchej Średniej, górnik,
Mrajca Jan, ur. 13.12.1903 r., mieszk. Stonawy, górnik,
Nowak Józef, ur. 12.12.1880 r., mieszk. Orłowej, księgarz,
Twardzik Jan, ur. 12.02.1908 r., mieszk. Suchej Średniej, drogerzysta,
Wacławik Józef, ur. 6.06.1895 r., mieszk. Suchej Średniej, robotnik,
Żułowski Franciszek, ur. 21.09.1899 r., mieszk. Suchej Średniej, górnik,

Dnia 25.08.1943 r. zastrzelono 9 osób (w Karwinie-Pietwałd):

Cachel Ryszard, ur. 29.09.1920 r., mieszk. Karwiny, student,
Gałuszka Henryk, ur. 22.03.1920 r., mieszk. Karwiny, robotnik,
Golasowski Franciszek, ur. 11.05.1905 r., mieszk. Karwiny, górnik,
Grotzner Konstanty, ur. 28.02.1920 r., mieszk. Karwiny, górnik,
Kołatek Eugeniusz, ur. 30.01.1908 r., mieszk. Karwiny, kupiec,
Kołatek Józef, ur. 10.03.1878 r., mieszk. Karwiny, kolejarz emeryt,
Kotarba Władysław, ur. 11.08.1922 r., mieszk. Pietwałdu, student,
Małyś Wendelin, ur. 13.08.1911 r., mieszk. Karwiny, górnik,
Żywczok Mieczysław, ur. 1.09.1923 r., mieszk. Karwiny, kolejarz,

Dnia 20.02.1945 r. zastrzelono 5 osób:

Gajduszek Franciszek, ur. 11.10.1909 r., mieszk. Karwiny, koksiarz,
Gajduszek Maria, ur. 29.02.1912 r., mieszk. Karwiny,
Hefner Maria, ur. 7.10.1904 r., mieszk. Karwiny, sprzedawczyni,
Hefner Teofil, ur. 20.12.1907 r., mieszk. Karwiny, górnik,
Pękała Kornelia, ur. 13.03.1926 r., mieszk. Stonawy,

W Cieszynie,

Dnia 20.03.1942 r. powieszono 24 osoby:

Bolek Józef, ur. 26.04.1918 r., mieszk. Godziszowa, nauczyciel,
Chlebek Adolf, ur. 16.8.1916 r., mieszk. Gutów, nauczyciel,
Czepczorz Józef, ur. 5.03.1913 r., mieszk. Łyżbic, hutnik,
Dworok Wilhelm, ur. w 1912 r., mieszk. Kaczyc, urzędnik,
Fójcik Alfons, ur. 15.07.1913 r., mieszk. Cierlicka Górnego, górnik,
Gabzdyl Rudolf, ur. 2.02.1907 r., mieszk. Pogwizdowa, urzędnik,
Gaszek Jan, ur. 23.12.1912 r., mieszk. Godziszowa, urzędnik,
Halama Jan, ur. 24.2.1904 r., mieszk. Wiły, restaurator,
Heller Rudolf, ur. w 1900 r., mieszk. Brennej, rolnik,
Jadwiszczok Karol, ur. 24.07.1908 r., mieszk. Ligołki Kameralnej, rzeźnik,
Kabiesz Benedykt, ur. 18.11.1915 r., mieszk. Kaczyc, nauczyciel,
Kośba Jan, ur. w 1910 r., mieszk. Cieszyna, urzędnik,
Kozyra Rudolf, ur. 24.02.1904 r., mieszk. Cieszyna, woźny,
Kuśnierz Jan, ur. 14.03.1914 r., mieszk. Gutów, hutnik,
Leśniara Leopold, ur. 26.04.1912 r., mieszk. Poręby, inżynier górnik,
Martynek Jan, ur. 7.08.1908 r., mieszk. Mostów k/Jabłonkowa, urzędnik,
Morżoł Paweł, ur. 9.11.1911 r., mieszk. Bystrzycy n.O., hutnik,
Piechaczek Karol, ur. 20.6.1915 r., mieszk. Cieszyna, inżynier hutnik,
Przywara Karol, ur. 31.01.1897 r., mieszk. Pogwizdowa, kowal hutnik,
Szostek Rudolf, ur. 9.07.1904 r., mieszk. Wisły, nauczyciel,

Szotkowski Alojzy, ur. 17.10.1919 r., mieszk. Mostów k/Jabłonkowa, robotnik,
Wałach Józef, ur. 17.06.1907 r., mieszk. Wędryni, urzędnik,
Zuberek Alojzy, ur. 29.11.1901 r., mieszk. Cieszyna, urzędnik,
Żebrok Alojzy, ur. w 1907 r., mieszk. Pogwizdowa, malarz pokojowy,

W Mostach k/Jabłonkowa,

Dnia 26.10.1943 r. powieszono w 10 osób:

Dyba Antoni, ur. 21.01.1915 r., mieszk. Pszczyny, nauczyciel,
Opiola Władysław, ur. 21.04.1921 r., mieszk. Lutyni Dolnej, robotnik,
Sosna Karol, ur. 2.12.1916 r., mieszk. Lutyni Dolnej, student,
Stalicki Wawrzyniec, ur. 19.03.1890 r., mieszk. Będzina, robotnik,
Wiechuła Bolesław, ur. 18.04.1912 r., mieszk. Jabłonkowa, lekarz,
Kozuch Bezin, ur. 15.01.1911 r., mieszk. Sosnowca,
Nürnberg Leiser, ur. 30.07.1922 r., mieszk. Będzina,
Sulkowski Gerson, ur. 15.09.1914 r., mieszk. Sadowa,
Teimenwurz Gam, ur. 18.05.1915 r., mieszk. Sosnowca,
Wienblum Izaak, ur. 4.09.1913 r., mieszk. Sosnowca,

W Nawsiu ,

Dnia 14.02.1944 r. powieszono 5 osób:

Cieśla Jan, ur. 20.10.1908 r., mieszk. Dzieńmorowic, rolnik,
Holeksa Jan, ur. 5.04.1912 r., mieszk. Ustronia, robotnik,
Łabaj Paweł, ur. 10.08.1890 r., mieszk. Istebnej, szewc,
Rucki Stanisław, ur. 28.10.1923 r., mieszk. Nydka, kupiec,
Sztwiertnia Oskar, ur. 21.08.1917 r., mieszk. Wisły, robotnik.

Dnia 31.10. - 1.11.1944 r. zastrzelono 4 osoby:

Kajfosz Jerzy, ur. 4.01.1918 r., mieszk. Nawsie, murarz,
Szołony Adam, ur. 26.05.1875 r., mieszk. Nydek, rolnik,
Szołony Adam, ur. 18.12.1901 r., mieszk. Nydek, rolnik,
Szołony Franciszek, ur. 15.04.1916 r., mieszk. Nydek, robotnik leśny.

W Oldrzychowicach,

Dnia 5.06.1944 r. powieszono 5 osób:

Dzieczka Zdzisław, ur. 14.02.1922 r., miesz. Sosnowca,
Kurysia Andrzej, ur. 19.11.1897 r., mieszk. Schicka,
Niesyto Józef, ur. 8.03.1912 r., mieszk. Bojszów,
Nowosielski Wacław, ur. 23.01.1917 r., mieszk. Sosnowca,
Zazdrożny Jan, ur. 12.04.1921 r., mieszk. Tyra, robotnik.

W Bystrzycy n.O.,

Dnia 13.06.1944 r. zastrzelono 2 osoby:

Gorzołka Jan, ur. 12.12.1892 r., mieszk. Bystrzycy n.O., hutnik,
Probosz Paweł, ur. 16.01.1902 r., mieszk. Bystrzycy n.O., robotnik,

Dnia 23.03.1945 r. zastrzelono osoby:

Heczko Jan, ur. 9.09.1892 r., mieszk. Frydek, urzędnik,
Miček Jaroslav, ur. 11.04.1900 r., mieszk. Frydka, lekarz.

W Łomnej Dolnej,

Dnia 13.06.1944 r. zastrzelono 3 osoby:

Kluz Alojzy, ur. 17.10.1917 r., mieszk. Łomnej Dolnej, robotnik leśny,
Kluz Jan, ur. 21.10.1909 r., mieszk. Łomnej Dolnej, robotnik leśny,
Kluz Paweł, ur. 15.10.1915 r., mieszk. Łomnej Dolnej, robotnik leśny.

Dnia 26.11.1944 r. zastrzelono 3 osoby:

Cieciotka Alojzy, ur. 2.02.1925 r., mieszk. Łomnej Dolnej, robotnik,
Cieciotka Jan, ur. 1.07.1927 r., mieszk. Łomnej Dolnej, robotnik,
Szkandera Paweł, ur. 23.07.1920 r., mieszk. Łomnej Dolnej, robotnik.

Dnia 6.04.1945 r. zastrzelono 3 osoby:

Richter Stanisław, ur. 3.11.1916 r., mieszk. Jabłonkowa, technik budowlany,
Rylko Bolesław, ur. 11.11.1923 r., mieszk. Jabłonkowa, kucharz,
Sikora Jan, ur. 11.03.1923 r., mieszk. Łomnej Dolnej, kupiec,

W Suchej Górnej,

Dnia 18.07.1944 r. powieszona 5 osób:

Kopeć Franciszek, ur. 15.05.1909 r., mieszk. Regulic, robotnik,
Lasota Jerzy, ur. 13.03.1917 r., mieszk. Ligotki Kameralnej, rolnik,
Lewiński Stanisław, ur. 17.02.1923 r., mieszk. Będzina, górnik,
Nowosielski Władysław, ur. 1.01.1923 r., mieszk. Sosnowca, murarz,
Włodarczyk Franciszek, 1.12.1904 r., mieszk. Kraszawic, kierowca.

Dnia 15.09.1944 r. zastrzelono 3 osoby:

Stoszek Albin, ur. 25.02.1908 r., mieszk. Suchej Górnej, górnik,
Stoszek Gabriel, ur. 3.03.1911 r., mieszk. Suchej Górnej, górnik,
Zielonka Wilhelm, ur. 13.02.1918 r., mieszk. Suchej Górnej, górnik.

Dnia 20.02.1945 r. zastrzelono 4 osoby:

Duda Józef, ur. 19.04.1914 r., mieszk. Suchej Średniej,
Paszek Antoni, ur. 15.05.1888 r., mieszk. Suchej Górnej,
Tyrlik Karol, ur. 1.05.1893 r., mieszk. Suchej Górnej, górnik,
Urban Wiktor, ur. 11.09.1901 r., mieszk. Suchej Górnej, górnik.

W Żywocicach,

Dnia 6.08.1944 r. zastrzelono 36 osób:

Baron Tadeusz, ur. 16.03.1927 r., mieszk. Suchej Średniej, górnik,
Borski Robert, ur. 10.10.1909 r., mieszk. Żywocic, górnik,
Bujok Henryk, ur. 8.09.1906 r., mieszk. Błędowic Dolnych, górnik,
Chodura Henryk, ur. 18.02.1905 r., mieszk. Żywocic, górnik,
Chromik Vincent, ur. 3. 09.1884 r., mieszk. Żywocic, górnik, emeryt,
Duda Frantisek, ur. 18.09.1921 r., mieszk. Żywocic, górnik,
Duda Josel, ur. 22.07.1902 r., mieszk. Żywocic, rolnik,
Gabzdyl Henryk, ur. 9.07.1924 r., mieszk. Żywocic, górnik,
Gabzdyl Jan, ur. 2.10.1897 r., mieszk. Żywocic, górnik,
Guziur Antonin, ur. 4.11.1915 r., mieszk. Suchej Górnej, górnik,
Guziur Emil, ur. 15.04.1924 r., mieszk. Suchej Górnej, górnik,
Hawlik Karol, ur. 31.12.1908 r., mieszk. Żywocic, górnik,
Kadura Alojzy, ur. 2.05.1913 r., mieszk. Żywocic, górnik,
Kiszka Franciszek, ur. 4.10.1909 r., mieszk. Żywocic, górnik,
Kiszka Franciszek, ur. 4.02.1920 r., mieszk. Żywocic, górnik,
Kiszka Ludwik, ur. 15.04.1921 r., mieszk. Żywocic, górnik,
Klimas Jan, ur. 16.05.1927 r., mieszk. Żywocic, robotnik rolny,
Kozusznik Leopold, ur. 6.09.1904 r., mieszk. Suchej Górnej, górnik,
Kozusznik Zenon, 2.10.1927 r., mieszk. Suchej Górnej, górnik,

Kraina Józef, ur. 26.11.1911 r., mieszk. Żywocie, górnik,
Krzystek Karol, ur. 7.03.1910 r., mieszk. Żywocie, górnik,
Kubienia Josef, ur. 21.07.1902 r., mieszk. Błędowic Dolnych, górnik,
Krawiec Antoni, ur. 24.04.1897 r., mieszk. Żywocie, górnik,
Mrowiec Tadeusz, ur. 3.04.1926 r., mieszk. Żywocie, robotnik rolny,
Mrózek Albin, 9.02.1921 r., mieszk. Żywocie, górnik,
Palowski Alojzy, ur. 12.03.1915 r., mieszk. Suchej Górnej, górnik,
Pawlas Karol, ur. 3.10.1921 r., mieszk. Cierlieka Dolnego, górnik,
Piegrzimek Antonin, ur. 6.06.1921 r., mieszk. Suchej Górnej, górnik,
Polok Rafał, ur. 23.04.1923 r., mieszk. Żywocie, górnik,
Rozbrój Rudolf, ur. 12.04.1911 r., mieszk. Żywocie, robotnik,
Szełong Erwin, ur. 24.02.1915 r., mieszk. Żywocie, elektrotechnik,
Wacławik Józef, ur. 18.03.1908 r., mieszk. Żywocie, malarz pokojowy,
Wajner Adolf, ur. 23.05.1913 r., mieszk. Żywocie, górnik,
Wałoszek Józef, 14.01.1887 r., mieszk. Żywocie, stolarz,
Warcop Teodor, ur. 5.10.1910 r., mieszk. Żywocie, malarz pokojowy,
Warzecha Józef, ur. 20.02.1887 r., mieszk. Żywocie, górnik emeryt,

*

Ranek śmierci w Żywocicach ...

(artykuł – nieznaną autor i tytuł gazety, ze zbiorów dr. n. med. J. Mazurka z datą 25.09.1949 r.)

Cichy sierpniowy poranek. Nad Żywocicami wschodzi słońce. Jest niedziela. Po łąkach, ścierniskach, popod las ściele się ranna mgła. Cisza rozmodlona dzwoni w powietrzu. Tu i ówdzie zerwie się ptak, przeleci ukosem, zatoczy koło, zapadnie w las...

W taki to poranek niedzielny 6 sierpnia 1944 roku zdarzyła się straszna zbrodnia, której pamięć towarzyszyć będzie pokoleniom. Zbrodnia popełniona na niewinnych, spokojnych ludziach - mieszkańcach wsi Żywocie na Śląsku Cieszyńskim.

Zbrodnię nazwano - „odwetem”. Odwet?...za co?

Za to, że partyzanci, którzy zeszli z lasów na żywocicki szlak, zabili przed dwoma dniami w miejscowej restauracji trzech Niemców. Zginęli oni w utarczce po wzajemnej wymianie strzałów. Ofiary były po jednej i drugiej stronie. Ot, zwykła kolej rzeczy.

Czy przeprowadzono śledztwo, nim wydano wyrok na nieszczęśliwych mieszkańców Żywocie?

Nie! Nie było na to czasu. Zresztą z góry wiadomą było rzeczą dla inspiratorów zbrodni żywocickiej, że śledztwo mogło wykazać tylko jedno. Niewinność miejscowego człowieka.

Sprawiedliwość, znaczona swastyką, poszła po linii najmniejszego oporu.

Posłużono się starą wypróbowaną metodą. Metoda, której celem i zasadą było wyniszczenie ludzi niewygodnych, ludzi obcych „rasowo”. Spisano nazwiska ludzi żywocickich, którzy nie robili nadziei, że staną się w przyszłości dobrymi Niemcami, dobrymi hitlerowcami. I zabito ich.

Między zabitymi byli ludzie i spoza Żywocie: z Suchej, Cierlicka i Błędowic. Dla morderców jednak był to mało znaczący szczegół, że ludzie ci w tragicznym dniu znaleźli się w Żywocicach przypadkowo.

Ludzi tych strzelano gdzie popadło, bez wyboru miejsca. Na drodze, pod lasem, przed domem. Działano szybko, doraźnie. Nie zapomniano tylko mierzyć w potylicę. Półpijani wykonawcy nacistowskiej sprawiedliwości kazali swym ofiarom odwracać się i biec... Może nie mogli patrzeć im w oczy?...

Był to ostatni bieg żywocickich ludzi - bieg do wrót śmierci.

(moje dopowiedzenie – a podobnych przykładów zbrodni hitlerowskich było tak wiele...).

*

W Łąkach n. Olzą,

Dnia 8.09.1944 r. zastrzelono 4 osoby:

Buryan Rudolf, ur. 1.05.1917 r., miesz. Łąki n. Olzą, górnik,
Smuż Franciszek, ur. 18.11.1916 r., miesz. Łąki n. Olzą, kupiec,
Wałek Antoni, ur. 17.01.1911 r., miesz. Łąki n. Olzą, mistrz krawiecki,
Widnie Karol, ur. 29.09.1910 r., miesz. Łąki n. Olzą, górnik.

W Wielopolu-Ropicy,

Dnia 8.9.1944 r. zastrzelono w 4 osoby:

Biedrawa Józef, ur. 27.03.1916 r., mieszk. Trzycieża, rolnik,
Boszczyk Adam, ur. 4.09.1902 r., mieszk. Mistrzowic, gajowy,
Kubeczka Gustaw, ur. 2.07.1920 r., mieszk. Ropicy, robotnik,
Palach Alojzy, ur. 21.01.1918 r., mieszk. Grodziszczka, robotnik rolny.

W Pietwałdzie,

Dnia 19.09.1944 r. powieszono 5 osób:

Cieśla Andrzej, ur. 13.11.1913 r., mieszk. Wisły, robotnik,
Ligenza Edward, ur. 3.10.1921 r., mieszk. Bielska, górnik,
Polak Ludwik, ur. 7.07.1911 r., mieszk. Jawiszowic, robotnik,
Rychły Ludwik, ur. 19.04.1901 r., mieszk. Orłowej, urzędnik,
Zawadzki Franciszek, ur. 24.03.1908 r., mieszk. Bielska, robotnik.

W Wędryni,

Dnia 8.11.1944 r. zastrzelono 2 osoby:

Cichy Jan, ur. 18.06.1913 r., mieszk. Karpętna, hutnik,
Mrózek Karol, ur. 31.12.1910 r., mieszk. Karpętnej, hutnik.

W Lutynii Górnej,

Dnia 20- 23.11.1944 r. zastrzelono 5 osób:

Mułka Emil, ur. 22.06.1924 r., mieszk. Lutyni Górnej, student,
Mułka Teofil, ur. 12.06.1891 r., mieszk. Lutyni Górnej, górnik,
Sztefek Franciszek, ur. 8.10.1888 r., mieszk. Lutyni Górnej, nauczyciel,
Sztefek Stefania, ur. 1.09.1892 r., mieszk. Lutyni Górnej,
Warcholek Helena, ur. 28.07.1920 r. mieszk. Lutyni Górnej,

W Jabłonkowie,

Dnia 13.04.1945 r. zastrzelono 12 osób:

Byrtus Paweł, ur. 29.03.1921 r., mieszk. Istebnej,
Czepczor Zuzanna, ur. 29.03.1921 r., mieszk. Istebnej,
Juroszek Antoni, ur. 3.07.1893 r., mieszk. Istebnej,
Juroszek Jan, ur. 20.06.1922 r., mieszk. Istebnej,

Juroszek Stanisław, ur. 30.12.1923 r., mieszk. Istebnej,
Kobierski Ferdynand, ur. 12.04.1888 r., mieszk. Jaworzynki,
Kujawa Józef, ur. 16.05.1918 r., mieszk. Istebnej,
Motyka Paweł, ur. 29.10.1910 r., mieszk. Jaworzynki,
Słowiozek Jadwiga, ur. 5.02.1910 r., mieszk. Jaworzynki,
Wawrzacz Franciszek, ur. 20.1.1915 r., mieszk. Istebna,
Wawrzacz Jadwiga, ur. 27.02.1888 r., mieszk. Istebnej,
Witoszek Ema, ur. 24.09.1901 r., mieszk. Istebnej,

Jakże trafne są słowa wypisane na tablicy z pomnika w Żabnicy:
**PRZECHODNIU SKŁOŃ GŁOWĘ PRZED MAJESTATEM ICH
BOHATERSKIEJ ŚMIERCI.**

Pochylając się, zatem nad przeżyciami tych ludzi, z jednakową empatią i skrupulatnością, na miarę materiałów, jakie udaje mi się zebrać, odtwarzam tragiczne losy pojedynczych osób. W mojej wyobraźni materializują się obrazy ludzi, którzy mieli określone plany, marzenia, perspektywy na dalsze życie. Traktuję ich jak najbliższych, gdyż owi męczennicy obozów koncentracyjnych, więzień hitlerowskich, polenlagrów, obozów jenieckich, poprzez cierpienie, na jakie zostali skazani, zasługują na najwyższą serdeczność i szacunek.

ICH Twarze spoglądają na mnie ze zdjęć, ICH twarze okazują bardzo różne odczucia. ICH imiona i nazwiska są stale w koło mnie - gdy opracowuję kolejny biogramy, stają się dla mnie jak wielka rodzina – są mi bardzo, bardzo bliscy. Otaczam ich najnaturalniejszym i najprawdziwszym uczuciem serdeczności. ONI na stałe pozostają ze mną i we mnie!

Podkreślam każdorazowo, że nie jest to zamknięty wykaz osób – ofiar hitlerowskich zbrodni i okupacji na ziemi polskiej i Zaolzia.

*

Stale korzystam z życzliwości wielu osób, – którzy rozumiejąc ważność zadania, jakiego się podjąłem, udzielają mi pomocy – udostępniają zbiory dokumentów, zdjęć, informacje życiorysowe.

Rozpocznę, więc od serdecznych podziękowań dla dr Marii Kopsztein, która w szczególnie sposób udzielała mi wsparcia w kontynuowaniu opracowań dotyczących męczeństwa osób w więzieniach, obozach koncentracyjnych itd., a także pozyskiwała do wspierania tego przedsięwzięcia inne osoby. Taką właśnie osobą pozyskaną przez dr Kopsztein, jest Dyrektor Biura Poselskiego prof. Buzka – Henryk Kretek. Składam więc Panu Dyrektorowi podziękowania i wdzięczność za inicjatywę i pomoc, by możliwy był druk niniejszej książki.

Dziękuję dr. Adamowi Cyra - pracownikowi naukowemu PMA-B. To Jego inspirowaniu mnie do dalszej pracy zawdzięczam, że jest to już dwunasta publikacja w moim dorobku, nie wymieniając mniejszych opracowań.

Wyrażam wielką wdzięczność dr płk rez. Mieczysławowi Starczewskiemu – wybitnemu znawcy zagadnień ruchu oporu na Górnym Śląsku i Śląsku Cieszyńskim, który bardzo chętnie i niemal z „marszu” udzielał potrzebnej pomocy w zagadnieniach właśnie ruchu oporu na Śląsku Cieszyńskim i Zaolziu.

Dziękuję za udostępnione materiały:

dr n. med. Helenie Paszek – córce dr n. med. Józefa Mazurka, za udostępnienie bardzo bogatego zbioru archiwalnego swego ojca.

dr Józefowi Szymeczek – Prezesowi Kongresu Polaków w Republice Czeskiej, za udostępnione mi materiały dot. Martyrologii zaolzian z Archiwum Kongresu Polaków w RC.

Dziękuję Marianowi Stefkowi – pracownikowi Archiwum Kongresu Polaków w RC, za pomoc podczas tak osobistych jak i telefonicznych kontaktów w sprawach informacji dot. Materiałów Archiwum.

Dziękuję prezesowi Stowarzyszenia „Wszechnica” – Ryszardowi Macura, za pomoc i aktywne włączenie się w promocję informacji o ofiarach hitlerowskiego terroru z terenu Śląska Cieszyńskiego oraz Zaolzia.

Dziękuję wszystkim innym osobom nie wymienionym z imienia i nazwiska, za pomoc w utrwalaniu pamięci o byłych osobach tak bardzo skrzywdzonych przez okupanta hitlerowskiego w latach 1939-1945.

Jak wspomniałem, dedykuję niniejszą książkę pamięci śp. dr. n. med. Józefowa Mazurka. To z jego dokumentów i zbioru zdjęć mogłem korzystać - opracowując kolejne Słowniki biograficzne. Cechy osobowości doktora najlepiej oddaje poniższy tekst Marii Kocych-Imielskiej

Wierny chorem i Polsce

Był letni wieczór 1940 roku. Z willi nieopodal centrum w Bystrzycy wyszedł mężczyzna w średnim wieku i podążył szybkim krokiem w kierunku Nydku. Tam, pod lasem, czekała już łączniczka, by poprowadzić wezwanego lekarza do schronu pod Czantorią, gdzie przebywał w ukryciu oddział partyzantów i chory, wymagający pilnej pomocy. Dokonany w warunkach polowych zabieg uratował życie tego człowieka w ostatnim niemal momencie. Lekarz otarł pot z czoła, przysiadł na chwilę, spojrzał raz jeszcze na swego pacjenta, po czym zniknął w gęstniejącym mroku.

Józef Mazurek, bohater tego wspomnienia, urodził się 5 lipca 1891 roku w Rychwałdzie. Ojciec jego, z zawodu kolejarz, zadbał o wykształcenie swojego syna, wysyłając go do gimnazjum w Ostrawie. Gimnazjum to ukończył, ze znakomitą lokatą i rozległą wiedzą humanistyczną, a także znajomością języków klasycznych - łaciny i greki, którymi władał biegle w mowie i piśmie. Od wczesnych lat chłopięcych przejawiał nadto zamiłowania przyrodnicze. Gromadził okazy minerałów, zbierał rośliny, usystematyzowane w cenne herbarium. Stąd też, idąc za głosem młodzieńczych zainteresowań, wybrał zrazu studia biologiczne na uniwersytecie wiedeńskim, by po roku wreszcie odkryć swoją właściwą pasję życiową i powołanie - medycynę.

Rozpoczęte w 1913 roku studia medyczne przerywa wybuch I wojny światowej. Zostaje powołany do służby wojskowej i już pod koniec września dostaje się pod Lublinem do niewoli rosyjskiej, którą przeżył na Syberii w Semipałatyńsku. Kolejne lata jego życia, to okres niezwykle barwnych, czasami wręcz dramatycznych przygód, z których zawsze wychodzi obronną ręką. Nie mały w tym udział ma jego umiejętność podejmowania szybkich, na ogół szczęśliwych decyzji. I tak z niewoli wybawia go status medyka. Zapotrzebowanie na lekarzy, w tym i studentów medycyny, wobec wzrastających transportów rannych sprawia, że zostaje zaangażowany przez dyrektora miejscowego szpitala - zresztą Polaka, do prac na sali operacyjnej, wkrótce dopuszczony i do operacji. W wolnych chwilach korzysta z lekarskiej biblioteki i wchodzi niejako w arkana medycyny. Powiększa także swoje herbarium i zbiory filatelistyczne. Pierwsze z nich traci, gdy po wybuchu Rewolucji Październikowej wędruje przez lasy syberyjskie. Przejeżdżający koło niego na koniu kozak porywa jego plecak, a wraz z nim cenne herbarium. Na szczęście ocalał zbiór filatelistyczny. Zgłodniały i wyczerpany długotrwałą wędrówką żywił się jagodami i korzonkami leśnymi, gdy dotarł wreszcie do Władywostoku, sprzedał miejscowemu aptekarzowi swoje znaczki i kupił sobie

żywność. Tam też dowiedział się, że konsul rosyjski w Tokio poszukuje dla swoich dzieci nauczyciela łaciny i greki. Wyniesiona z gimnazjum znajomość tych języków, zresztą także i wrodzone zdolności lingwistyczne, nie tylko umożliwiają mu status nauczyciela i godne przeżycie, ale także poznanie nowego, siódmego już języka obcego. W 1920 roku zgłosił się do konsula czeskiego i ostatnim statkiem, odpływającym z obywatelami czeskimi, dostał się do Triestu.

Po powrocie ukończył studia we Wiedniu. Był to rok 1923. W rok później nostryfikował je w Pradze i rozpoczął pracę w szpitalu Spółki Brackiej w Karwinie. Osłabione syberyjską wędrówką zdrowie wymagało leczenia w Karlowych Warach. W trakcie kuracji bierze przy okazji udział w konkursie na stanowisko lekarza Kasy Chorych i ku swemu zaskoczeniu, wygrywa go.

Nastaje najlepszy i najszczęśliwszy bodaj okres w jego życiu, zamykający się w granicach lat 1925-1938. Przez dom jego i prywatną praktykę przewijają się znakomite osobistości ze świata nauki, kultury, przemysłu, polityki, i duchowieństwa. Dom o polskich tradycjach i takiejże gościnności. Dom zbudowany na fundamencie z ukochaną ziemią śląską, noszący nazwę „Beskid”. Dom, w którym rozbrzmiewała muzyka - jeszcze jedna z pasji pana doktora. Było w zwyczaju zasiadanie do niedzielnego obiadu, gdy z radia odzywał się hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie. Potem wyruszano w pobliskie góry, bądź też z gośćmi na spacer po uzdrowisku. Pan doktor prowadził swoich kuracjuszy szlakiem polskich pamiątek, dając się poznać w tych wędrówkach, jako świetny znawca historii i kultury ukochanej ojczyzny.

Nadchodzi rok 1938. Niemcy zajmują pogranicze wraz z Karłowymi Warami. Rząd polski proponuje doktorowi Mazurkowi stanowisko dyrektora i lekarza naczelnego uzdrowiska w Darkowie. Opuszcza „Beskid” - owoc swojej ciężkiej pracy i swoje ukochanie. Wraz z żoną i dwiema córeczkami przyjeżdża na Zaolzie. Darków zawdzięcza mu, jako lekarzowi i historykowi cenne opracowanie oparte o archiwum zdrojowe i nie tylko, rozślawiające jego niedoceniane walory lecznicze w szkicu o znamienitym tytule: „Darków - nowa perła uzdrowisk polskich”. Praca ta ukazała się w ostatnim numerze Zarania Śląskiego w 1939 roku, tuż przed tragicznym wrześniem.

Wkraczający do Darkowa Niemcy pozbawiają lekarza Polaka stanowiska i pracy. Nienawykły do bezczynności, w zaciszu domowym porządkuje teraz swoje zbiory filatelistyczne. One to po raz drugi ratują go z opresji - działa się to w trakcie rewizji gestapo. Dowodzący tą grupą oficer, sam kolekcjoner, zainteresował się tym zbiorem. Wkrótce po tym zdarzeniu zaproponowano doktorowi Mazurkowi powrót do zawodu. Do wyboru miał trzy miejscowości na Zaolziu. Zdecydował się na Bystrzycę, gdzie osiadł wraz z rodziną w 1940 roku.

Znany, jako Polak i godny człowiek, już wkrótce stał się lekarzem partyzantów. Nie bacząc na grożące jemu samemu a także rodzinie niebezpieczeństwo, bez względu na porę roku, dnia i pogodę - niczym ratownik górski, spieszył w znane mu ostępy, gdzie ukrywała się leśna brać, potrzebująca pomocy medycznej i czysto ludzkiej życzliwości, bo ścigana przez wroga. Udzielał tej pomocy hojnie, ratując niejedno życie ludzkie.

Z potrzeby serca i pasji społecznej gromadzi równolegle materiały do ruchu oporu i martyrologii w czasie okupacji na Ziemi Cieszyńskiej. W roku 1941 za

udział w pracy konspiracyjnej została uwięziona jego żona Olga. Przez 17 miesięcy przebywała zrazu w więzieniu w Cieszynie, później w Lipsku. W tym czasie musiał zająć się nadto swymi córkami - Ireną i Heleną (imiona takie nadał im, rozmiłowany w kulturze helleńskiej).

Pracę konspiracyjną pełnił nadal, udzielając licznych zwolnień chorobowych urlopowanym z wojska żołnierzom, którzy, nie chcąc wracać na front, chronili się w lasach. Do partyzantów pod Czantorią, potem i pod Kozubową, dołączyli w sierpniu 1944 roku „chłopcy z nieba” -grupa radziecka z majorem Greniewskim oraz radiotelegrafistką. Znajomość języka rosyjskiego ułatwiła doktorowi kontakt z przybyłymi, który przerodził się w serdeczną przyjaźń, trwającą po kres jego dni.

Po wojnie pozostaje w Bystrzycy. Służy nadal chorym wiedzą i sercem. Swoich pacjentów traktuje w wyjątkowy sposób. Do schorowanego staruszka mówi „syneczku”, nie przyjmuje wysupłanych groszy, jeszcze wspomaga. W wizytach u chorych często towarzyszy mu córka Helena, dla której jest żywym przykładem Judyma i Samarytanina. Gdy córka kończy studia medyczne, doktor przenosi się do Czeskiego Cieszyna. W mieszkaniu w pobliżu rzeki Olzy, z oknami wychodzącymi na polską stronę długo pali się światło. Doktor Mazurek pracuje, pilnie systematyzuje zebraną dokumentację. Jeszcze na, rok przed swym nieoczekiwanym odejściem publikuje materiał - przedstawiający „Ruch oporu i martyrologię Potoków na Zaolziu”.

Jego nieoceniony biograf - Oswald Guziur, tak pisze o nim w artykule Dr Józef Mazurek - Lekarz - społecznik:

„Największym dorobkiem jego życia, którym przejdzie on do pamięci potomnych i historii Zaolzia, to 26 tomów martyrologii ludu cieszyńskiego w okresie okupacji, spisanych własnoręcznie. Wioska po wiosce, przez wszystkie te lata szedł śladami terroru hitlerowskiego, zapisując nazwiska ludzi, fakty, zdarzenia, gromadząc zdjęcia, dokumenty, publiczne ogłoszenia wyroków śmierci i pożegnalne listy skazańców. Prace te początkowo wykonywał w Bystrzycy, wykorzystując do tego celu gabinet lekarski. Bywało, że rozmową z pacjentem zaczynał nie od objawów choroby, ale od wywiadu na temat losów wojennych chorego i jego bliskich. Pracował systematycznie, dzień po dniu, krążąc ponadto po Zaolziu, gromadząc fakty. Odwiedzali go ludzie z tej i z tamtej strony Olzy, przynosząc mu informacje, dokumenty, zachęcając do pracy Często odwiedzał go min. Wilhelm Szewczyk, który wielokrotnie pisał o nim i jego dziele w prasie, podkreślając, że ten samotny człowiek dokonał więcej, niż niejeden Instytut. Swoją rolę pojmował najprościej: gromadził i dokumentował z myślą, że dostarczy bogatego materiału dla innych do dalszych badań. Niestrudzony w swoim powołaniu odkrył także przy okazji wiele cennych, oryginalnych dokumentów dotyczących przeszłości Śląska.”

W innym artykule - „Człowiek – instytucja”, napisanym w 20. rocznicę śmierci dr Józefa Mazurka, dodaje: *„Dzięki jego pracy, mogło się znaleźć około 1.700 tabliczek z polskimi nazwiskami na ścianach olbrzymiego pomnika-mauzoleum, wzniesionego w miejscowości Hrabyne koło Opawy ku czci tych, co przyczynili się do wyzwolenia »kraju, północnomorawskiego«. Bo zachodnia część Śląska Cieszyńskiego została po wojnie administracyjnie włączona do Moraw.*

Ale to nie wszystko. Jakby mu tego było za mało, dr Mazurek podjął się napisania życiorysów prawie wszystkich polskich nauczycieli na tym terenie za Olzą. W ten sposób pozostawił po sobie prawie 276 życiorysów, będących częścią historii tej ziemi."

Mijały lata, przeplatane dorocznymi majowymi spotkaniami doktora Mazurka z tymi spośród partyzantów, którym dane było przeżyć. Spotkanie w dniu 1 maja 1968 roku w Bystrzycy miało szczególny charakter: przyjechał, bowiem po raz pierwszy po 24 latach z Białorusi legendarny „człowiek z nieba” - major Aleksander Griniewskij, zrzucony onegdaj na polanę Szczurkuła pod Kozubową w nocy z 16 na 17 sierpnia 1944 roku. Odżyły wspomnienia z tamtych czasów. Emocje, wzruszenia. Tego nie wytrzymało już wrażliwe i zmęczone serce lekarza partyzantów. W pewnej chwili głowa jego pochyliła się, oparła o stół. Odszedł wśród tych, którym służył.

Pogrzeb jego w Czeskim Cieszynie był swoistą manifestacją patriotyczną, a nadto wyrazem hołdu i szacunku ze strony władz społecznych i związkowych, oraz licznej rzeszy społeczeństwa. Nad grobem przemawiał Henryk Jasiczek.

„Odszedł dobry człowiek. Wnosił między nas uśmiech, serdeczność i życzliwość. Kochał człowieka, darzył go zaufaniem, ufał w jego dobroć. Był lekarzem nie tylko z zawodu, lecz i z powołania, wiedział, że dobre, ciepłe słowo potrafi wyleczyć niejedną ranę. Pozostała po nim pustka. Będzie nam go bardzo brakowało. Należał do typów społeczników, dających wszystko, niczego nie żądając w zamian."

I cóż można jeszcze dodać do słów tego zaolziańskiego poety serca? Chyba tylko to, że zginął ostatni bodaj lekarz-humanista.

NAZWY MIEJSCOWOŚCI ZAOLZIA W NINIEJSZYM OPRACOWANIU:

Błędowice Dolne,
Boconowice,
Bogumin,
Bukowiec,
Bystrzyca n.Olzą,
Cierlicko Dolne,
Cierlicko Górne,
Czeski Cieszyn,
Darków,
Datynie Dolne,
Domasławice Dolne,
Dzieńmorowice,
Frydek,
Frysztat,
Grodziszczce,
Gródek,
Gutach
Jabłonków,
Karpętna,
Karwina,
Kocobędz,
Kończyce Małe,
Kończyce Wielkie,
Końskie,
Koszarzyska,
Krasna,

Leszna Dolna,
Ligotka Kameralna,
Lutynia Dolna,
Lutynia Górna,
Łazy,
Łąki n.Olzą,
Łomna Dolna,
Łomna Górna,
Markłowice Dolne,
Morawka,
Mosty,
Milików,
Nawsie,
Niebory,
Nowy Bogumin,
Nydek,
Olbrachcice,
Oldrzychowice,
Orłowa,
Ostrawa Śl.,
Pietwałd,
Piosek,
Piotrowice,
Poręba,
Pułków,
Raj,

Raszkowice,
Ropica,
Rychwałd,
Rzeka,
Sibica,
Skrzeczoń,
Stary Bogumin,
Stare Miasto,
Stonawa,
Sucha Dolna,
Sucha Górna,
Sucha Średnia,
Szonychel,
Szumbark,
Śmiłowice,
Toszonowice,
Trzycież,
Trzyńniec,
Tyra,
Wędrynia,
Wierzniowice,
Witkowice,
Zabłocie,
Żuków Dolny,
Żuków Górny,
Żywocice,

Wg. mapy opublikowanej w Wikipedia

REQUIEM

Śmierć was zabrała w dalekich obozach
Na wieki w zaświatach spoczynek
A Polska – Sancta Mater Dolorosa –
Płacze za wami w boleści matczynej.

Nad waszą trumną, nad urną popiołów,
Co dla nas, żywych, relikwią są świętą,
Rozbrzmiewa korne Requiem aniołów
W hołdzie przed waszą męską niepojętością.

Za dni gehenny, za bezmiar cierpienia,
Odpuść im, Chryste, wszelką przewinę
I obdarz łaską wiecznego zbawienia:
Requiem aeternam dona eis, Domine!

Niech ciężar Krzyża, pod którym padali,
Wstrząśnie Twym sercem, Jezu z Galilei!
Patrz – cały naród gromnice im pali:
Et lux perpetua luceat eis.

(Włodzimierz Wnuk: Byłem z wami)

Słownik biograficzny

ABSOLON BRUNON,

Urodzony 26.6.1892 r. w Markłowicach Dolnych (nr 1), narodowości polskiej, syn Tomasza i Matyldy z d. Peterek, narodowości polskiej, inżynier górniczy. W okresie międzywojennym był naczelnym dyrektorem koncernu huty „Pokój”. Po wybuchu drugiej wojny światowej, Niemcy widząc w nim wybitnego fachowca, zaproponowali dalszą pracę w koncernie. Wyraził zgodę, ale oświadczył: „proszę pamiętać, że jestem Polakiem” i wówczas otrzymał odpowiedź: „cenimy sobie jasne postawienie sprawy”. Został mianowany komisarycznym kierownikiem zakładów podległych koncernowi huty „Pokój”, leżących na „wschodnich ziemiach przyłączonych” oraz w Generalnym Gubernatorstwie - z siedzibą w Chlewiskach. Był jednak przedwojennym kapitanem rezerwy WP i nawiązał współpracę z ruchem oporu – organizacją konspiracyjną ZWZ (nawiązał kontakt z Oddziałem Wydzielonym WP mjr. Hubala). Przekazywał informacje przemysłowe, żywność i pieniądze. Dnia 3.04.1940 r. wrócił z Krakowa, przywożąc glejt wystawiony przez władze górnicze przy rządzie gubernatora Franka z informacją, że władze wojskowe, administracyjne, gestapo i SS mają udzielać mu wszechstronnej pomocy. Wieczorem tego samego dnia, gestapo, lekceważąc glejt, przeprowadziło rewizję w pałacu w Chlewiskach, aresztowało go i bez sądu **rozstrzelało** w kilka dni później.

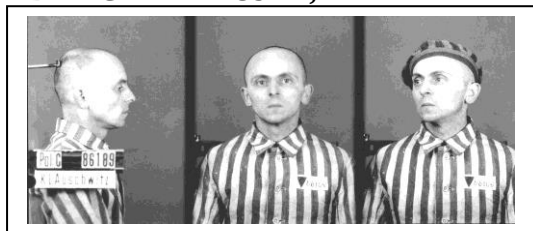
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (312); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 123; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 15; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 126.

ABSOLON TEOFIL,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 127.

ADAMCZYK ALOJZY,

Urodzony 18.12.1905 r. w Ostrawie Śl., syn Andrzeja i Anny z d. Fras. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 11.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 86189. Przebywał przez jakiś czas na bloku 19, stube 5. Zginął **7.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13747/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:45, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy osłabieniu fizycznym).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 249; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 227; APMA-B Ankieta wypełniona przez kolegę Józefa Pisarek (sygn. Mat./7621, nr inw. 155970)

ADAMCZYK FRANCISZEK,

Urodzony 30.05.1895 r. w Lutyni Górnej k/Orłowej, zamieszkały w Karwinie (nr 1101), narodowości polskiej, z zawodu maszynista. Aresztowany 12.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3221. Zginął w obozie **15.01.1942 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. Słowo Polskie, s. 2; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 96; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (237); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 75.

ADAMCZYK EMILIA,

Urodzona 7.12.1902 r. w Dzieńmorowicach i zamieszkała w tej miejscowości (nr 650) W 1942 r. wywłaszczona i wysiedlona z własnego gospodarstwa i w transporcie zbiorowym razem z matką Pelagią i siostrą Zofią przetransportowana do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager nr 40 we Frysztacie, a stamtąd przeniesiona do Polenlager nr 97 Rybnik (w dzielnicy „Meksyko”). Odzyskała wolność po zakończeniu okupacji hitlerowskiej w 1945 r. – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (274).

ADAMCZYK PELAGIA,

Urodzona 7.06.1897 r. w Dzieńmorowicach i zamieszkała w tej miejscowości (nr 650) W 1942 r. wywłaszczona i wysiedlona z własnego gospodarstwa i w transporcie zbiorowym razem ze swoimi siostrami Zofią i Emilią przetransportowana do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager nr 40 we Frysztacie, a stamtąd przeniesiona do Polenlager nr 97 Rybnik (w dzielnicy „Meksyko”). Odzyskała wolność po zakończeniu okupacji hitlerowskiej w 1945 r. – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (274).

ADAMCZYK ZYTA,

Urodzona 12.10.1900 r. w Dzieńmorowicach i zamieszkała w tej miejscowości (nr 650) W 1942 r. wywłaszczona i wysiedlona z własnego gospodarstwa i w transporcie zbiorowym razem z matką Pelagią i siostrą Emilią przetransportowana do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager nr 40 we Frysztacie, a stamtąd przeniesiona do Polenlager nr 97 Rybnik (w dzielnicy „Meksyko”). Odzyskała wolność po zakończeniu okupacji hitlerowskiej w 1945 r. – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (274).

ADAMECKI ALOJZY,

Urodzony 4.06.1902 r. w Markłowicach Dolnych (nr 21) i zamieszkały w tej miejscowości, chłop małorolny. W okresie 1938/1939 był komisarzem gminnym (wujek ks. Józefa Adameckiego). Aresztowany przez gestapo 20.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd 28.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau.

Odzyskał wolność 30.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie, wrócił do domu 15.06.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (315).

ADAMECKI ANTONI BERNARD,

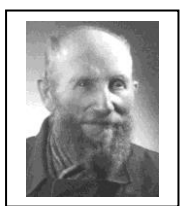

Urodzony 5.07.1897 r. w Markłowicach Dolnych i tam w młodości zamieszkały. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie-Borbku (matura w 1918 r.). W 1916 – 1918 r. lotnik w armii austriackiej. W 1918 r. przylatuje samolotem z Belgii do Warszawy i oddaje się do dyspozycji dowództwa, jako Polski Lotnik Śląska Cieszyńskiego. Następnie, w latach 1919/1920 walczy o Warszawę.

Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej – walcząc, jako lotnik z hitlerowskim agresorem na różnych frontach, w 1944 r. brał udział w powstaniu warszawskim, jako adiutant gen. Bora Komorowskiego. Ciężko ranny, dostaje się do niemieckiej niewoli. Odzyskał wolność w 1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie. Leczony przez amerykański Czerwony Krzyż, wrócił w 1947 r. do kraju – do Warszawy. W latach 1947 – 1952 prowadził szkołę lotniczą na Mokotowie. Zginął w niewyjaśnionych okolicznościach 22.10.1956 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (312).

ADAMECKI EMIL,

Urodzony 11.01.1883 r. w Markłowicach Dolnych (nr 80), rolnik, ojciec ks. Józefa. W okresie międzywojennym aktywny w organizacjach społecznych – w Macierzy Szkolnej, Związku Śląskich Katolików i Radzie Opiekuńczej. Aresztowany przez gestapo drugiego dnia okupacji hitlerowskiej, tj. 2.09.1939 r. i więziony we Frysztacie. Odzyskał wolność 25.04.1940 r. – zwolniony z więzienia.

W 1940 r. wywłaszczony wraz z rodziną z rodzinnego gospodarstwa i wywieziony do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie, a stamtąd na roboty przymusowe do Niemiec do miejscowości Kikenzhage Rybitz Brechenberg w majątku Otto Albrechta. Gospodarstwo Adameckich przejął Niemiec sprowadzony z Besarabii – fanatyczny hitlerowiec. Po wojnie w 1945 r. powrócił do swojego gospodarstwa- rozgrabionego i zdewastowanego.

Postscriptum: Wraz z Emilem Adameckim wywłaszczeni i wysiedleni członkowie jego rodziny:

Adamecka Magdalena- ur.3.10.1890, żona Emila;

Adamecka Józefa- ur. 1.11.1914 r., córka Emila i Magdaleny;

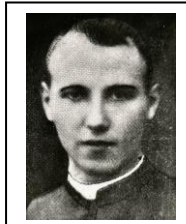
Adamecka Zofia - ur. 2.11.1917 r., córka Emila i Magdaleny;

Adamecki Zygmunt - ur. 12.10.1919 r., syn Emila i Magdaleny;

Adamecka Anna - ur. 24.07.1927 r., córka Emila i Magdaleny.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (315).

ADAMECKI JÓZEF ks., pseud. „Adam”, „AD”,

Urodzony 12.12.1912 r. w Markłowicach Dolnych, narodowości polskiej, syn Emila i Magdaleny z d. Hanslik. W młodości działacz HPC i ZHP, duchowny katolicki w Jabłonkowie. Absolwent Gimnazjum Realnego w Orłowej i Seminarium Duchownego w Widawie, otrzymał święcenia kapłańskie

3.07.1938 r. w Widawie. Posługę duszpasterską rozpoczął, jako wikary w parafii w Jabłonkowie, prefekt¹ Publicznej Szkoły Powszechnej w Jabłonkowie.

W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu - od marca 1942 r. związał się z organizacją konspiracyjną ZWZ - siatką wywiadowczą „August”, zwerbowany do niej przez Józefa Margicioka. Aresztowany 16.03.1943 r. przez gestapo z Jabłonkowa (zdradzony przez konfidenta gestapo - Edwarda Gałuszkę), po wykryciu siedziby oddziału tajnej organizacji antyhitlerowskiej w podziemnym (lokalu) hitlerowskiego komisariatu – w willi naprzeciwko „Ratusza”. Więziony w Cieszynie, w Mysłowicach (około 9 miesięcy w celi nr 1 tj. od. marca 1943 r. do 2.12.1943 r.). Dnia 2.12.1943 r. przewieziony, jako ciężko chory do KL Auschwitz (zapalenie środkowego ucha). Dnia **26.05.1944 r.** rozstrzelany razem ze 160 innymi współwięźniami - za przynależność do organizacji konspiracyjnej.

Postscriptum: Według relacji współwięźniów, ks. Józef Adamecki tak w więzieniu śledczym w Mysłowicach jak i po przewiezieniu do KL Auschwitz, prowadził wspólnie z współwięźniami zespołowe modlitwy, odprawiał Msze św., odprawiał nabożeństwa², wygłaszał bardzo refleksyjne kazania.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 708; APMA-B Ankieta z dn. 3.05.1958 r. wypełniona przez brata J. Adameckiego (sygn. Mat./4, nr inw. 24828); M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r., s. 166; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 1 wykazu); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 123; *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (001), T.12, cz.23 (305); Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 16; APMA-B Ankieta (sygn. Mat./14008, nr inw. 16817); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 71.

ADAMIK JAN,

Urodzony 5.06.1890 r. w miejscowości Vratimov, zamieszkały w Łazach, górnik, narodowości czeskiej, syn Pawła i Anny z d. Kupa. W okresie międzywojennym działacz komunistyczny. Aresztowany 7.01.1943 r. za przynależność do konspiracyjnej organizacji KŚĆ i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony został w listopadzie 1942 r. do KL Auschwitz, gdzie zginął **3.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12683/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlinę wodną serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 669; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 115; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 112.

ADAMIK PAWEŁ,

Urodzony ?, w Wędryni (nr 25) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Wywłaszczony i wysiedlony ze swoją rodziną z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Nieznany jest ich wojenny los. Po wojnie wrócili do Wędryni.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (135).

ADAMIEC JÓZEF,

Urodzony w Toszonowicach Dolnych i zamieszkały w tej miejscowości, rolnik. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w

¹ Patrz – objaśnienia, przypisy.

² Patrz – objaśnienia, przypisy.

transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął w 1942 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.2, cz.6 (236); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 183.

ADAMIEC KAROL,

Urodzony 7.11.1896 r. w Ostrawie Śl. i tam zamieszkały. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **11.02.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1118; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

AERST FRANCISZEK,

Urodzony 4.10.1876 r. we Flordsdorfie koło Wiednia, zamieszkały w Jabłonkowie (59), kolejarz - emeryt. Po aresztowaniu córki Franciszki, polskiej nauczycielki w Jabłonkowie, zachorował umysłowo i dnia 4.06.1940 r. popełnił **samobójstwo**.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (001).

AERTS FRANCISZKA,

Urodzona 25.01.1908 r. w Jabłonkowie, zamieszkała w tej miejscowości, córka Franciszki. Nauczycielka przedszkola w Jabłonkowie. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowana 20.05.1940 r. podczas akcji wymierzonej przeciw nauczycielom (wówczas aresztowano 12 osób – nauczycielek) i więziona w Cieszynie.

22.05.1940 r. przetransportowana została do KL Ravensbrück i zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 3680. Odzyskała wolność 21.08.1942 r. – zwolniona z obozu. Zmarła 4.03.1976 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (033, 035).

AGEL EMILA z d. LIGOCKA,

Urodzona 20.10.1897 r. w Witkowicach k/Morawskiej Ostrawy, córka Pawła i Jadwigi z d. Havulok, zamieszkała w Boguminie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. 31.07.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 13199. Brak innych informacji o tej więźniarce.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 497.

ALTMANN ?,

Zamieszkały w Karwinie. Wraz z rodziną przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęli** - nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 106.

AMSTERDAM BERTA,

Urodzona 2.02.1919 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48.

AMSTERDAM CHAIM,

Urodzony 21.06.1924 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 47.

AMSTERDAM DAWID,

Urodzony 25.03.1900 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 47.

AMSTERDAM ELIAŚ,

Urodzony 18.11.1932 r. w Jaworznie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 47.

AMSTERDAM GELA,

Urodzona 27.09.1919 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48.

AMSTERDAM GELA,

Urodzona 6.02.1925 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Jaworznie, a stamtąd do więzienia w Sosnowcu. 3.08.1943 r. przesłana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – nieznana data oraz okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

AMSTERDAM GIZELA,

Urodzona 2.07.1892 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 31.08.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

AMSTERDAM HILDA,

Urodzona 10.12.1922 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Jaworznie, potem do więzienia w Sosnowcu. 3.08.1943 r. przesłana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

AMSTERDAM JĘDRZEJ,

Urodzony 21.01.1915 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Jaworznie, a następnie przeniesiony do więzienia w Sosnowcu. 3.08.1943 r. przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – nieznana są data oraz okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 47; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

AMSTERDAM KINDLA z d. HOLLENDER,

Urodzona 22.11.1893 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona została do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 31.08.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

AMSTERDAM LEA,

Urodzona 6.11.1937 r. w Jaworznie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48.

AMSTERDAM LUDWIK,

Urodzony 4.02.1897 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. W 1939 r. uchodził przed nadchodzącym frontem do Lwowa, tam został aresztowany przez Sowietów, a następnie wywieziony na Sybir, gdzie zmarł **12.03.1942 r.** - w Kańsku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 47.

AMSTERDAM MORIC,

Urodzony 18.11.1893 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 47.

AMSTERDAM SALAMON,

Urodzony 18.10.1890 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48.

AMSTERDAM SALAMON,

Urodzony 25.02.1928 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 47.

AMSTERDAM SZYMON,

Urodzony 1.05.1928 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48.

ANDEL RUDOLF,

Urodzony 4.12.1884 r., mieszkaniec Nowego Bogumina. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Buchenwald, gdzie **zginął 9.02.1945 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 w powiecie Karwina*, 1995 r. s. 126.

ANDRYS ALBERT,

Urodzony 25.02.1911 r. zamieszkały ostatnio w Jabłonkowie i Kojestinie. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Odzyskał wolność, lecz zmarł wkrótce po powrocie do domu, tj. **18.01.1943 r.** - wskutek choroby płuc nabytej w obozie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (001).

ANTOSIK KAROL,

Urodzony 16.09.1919 r., zamieszkały w Pietwałdzie, górnik. Aresztowany w 1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** w marcu 1943 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 157.

AUERBACH ARNOST,

Urodzony 18.05.1931 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Uciekł przed czystkami rasowymi do Słowacji, tam został aresztowany 2.12.1944 r. i osadzony w więzieniu w Bańskiej Bystrzycy, zastrzelony **20.12.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48.

AUERBACH EDYTA,

Urodzona 6.10.1907 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Przed czystkami rasowymi uciekła do Słowacji, tam została aresztowana 2.12.1944 r. i osadzona w więzieniu w Bańskiej Bystrzycy, zastrzelona **20.12.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48.

AUERBACH EWELINA,

Urodzona 15.04.1937 r. w Pradze, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48.

AUERBACH MARKETA,

Urodzona 2.11.1907 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Na początku okupacji hitlerowskiej deportowana do Polski i od tego czasu jej los jest nieznany - tam **zaginęła**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48.

AUERBACH RYSZARD,

Urodzony 19.10.1906 r. w Jabłonkowie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Na początku okupacji hitlerowskiej deportowany do Polski i od tego czasu jego los jest nieznany-**zaginął**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48.

AUFRICHT ADELA z d. KONIGSTEIN,

Urodzona 12.11.1868 r. w Ogrodzu (Polska), zamieszkała w Orłowej. Aresztowana w czerwcu 1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** (prawdopodobnie w gazowej komorze) - nieznana jest data oraz okoliczności jej śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 147; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

AUFRICHT JÓZEFINA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznane jest miejsce uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 147.

AUFRICHT PIOTR,

Urodzony 14.08.1938 r. w Orłowej i tam zamieszkały. Aresztowany w czerwcu 1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 147; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

AUFRICHT STELLA z d. MORGENSTEIN,

Urodzona 12.02.1909 r. w Bielsku, zamieszkała w Orłowej. Aresztowana w czerwcu 1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** - nieznana jest data oraz okoliczności jej śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BABCZYŃSKI FRANCISZEK,

Urodzony 2.10.1894 r. w Piotrowicach i zamieszkały w tej miejscowości. W dniu wybuchu drugiej wojny światowej, tj. 1.09.1939 r. uciekł przed Niemcami do

Polski, gdzie został aresztowany i przetransportowany do więzienia w Tarnowie. Dalszy jego los jest nieznany – prawdopodobnie wysłany do obozu koncentracyjnego, tam **zginął**.

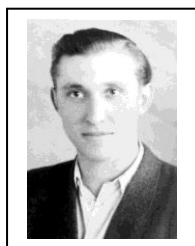
Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 157.

BABILON JAN,

Urodzony w 1923 r. w Bystrzycy n. Olzą, zamieszkały w Wędryni (nr 311), hutnik. Aresztowany w 1942 r. przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (354).

BABILON JÓZEF,

Urodzony 10.11.1928 r. w Nydku (nr 38) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Ponieważ otrzymał nakaz wcielenia do Wehrmachtu, od 4.01.1945 do 4.05.1945 r. zaczął się ukrywać w różnych miejscach. Początkowo na Karpętnej, przez 6 tygodni u Anny Kaleta a później w Nydku. Wspomagał partyzantów w walce z hitlerowskim okupantem.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (137).

BABILON KAROL,

Urodzony 28.03.1919 r. w Nydku (nr 276) „Strzelnia” i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Ignorował wszystkie nakazy Arbeitsamtu dotyczące wyjazdu na roboty przymusowe. Aresztowany 6.07.1941 r. W drodze na posterunek uciekł żandarmom i od tego czasu budując własne bunkry w różnych miejscowościach – ukrywał się. Gdy żandarmi wykryli jego miejsce pobytu, został drugi raz aresztowany 15.09.1942 r. i uwięziony w Bystrzycy, w Jabłonkowie i Cieszynie.

Od 28.10.1942 r. po wyroku sądowym, skazany na rok ciężkiego więzienia „Straflagru”. Podczas przewożenia do miejsca uwięzienia, na trasie z Jabłonkowa do Nawsia, ponownie ucieka. Do końca okupacji hitlerowskiej ukrywał się w lesie lub u swojej narzeczonej. Doczekał zakończenia wojny.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (134), T.4, cz.9 (135).

BABILON KRISTYNA,

Urodzona 5.10.1895 r. na Kaukazie, od 1921 r. zamieszkała w Wędryni (nr 311, 337), żona Józefa (ur. 20.08.1890 r.) . Aresztowana przez gestapo 10.11.1943 r. za swoje pochodzenie. Więziona w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym wywieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po zakończonym śledztwie do więzienia gestapo w Katowicach.

Odzyskała wolność 15.11.1944 r. – zwolniona do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (135).

BABILON PAWEŁ,

Urodzony 26.02.1904 r. w Nydku (nr 165) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Jana i Ewy z d. Raszka, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 12.02.1943 r. razem z Józefem Gajdzicą z Lesznej Górnej oraz Józefem Bielesem z Łyżbic. Więziony w Cieszynie, stamtąd 2.06.1943 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przesłany do KL Auschwitz, gdzie zginął - rozstrzelany **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23363/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:03, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 681; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 899; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (077); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 134.

BABISZ ANIELA,

Urodzona?, w Lutyni Dolnej i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana przez gestapo razem z córką Wandą i więziona w Cieszynie. Nieznany dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (218).

BABISZ KAROL,

Urodzony 25.01.1897 r. w Lutyni Dolnej (nr 331) tam zamieszkały, narodowości polskiej, sztygar w kop „Bettina” w Dąbrowie. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował w gospodarstwie swego teścia Jana Juranka w Lutyni Dolnej. Aresztowany przez gestapo 22.04.1940 r. podczas akcji przeciw polskiej inteligencji i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **9.05.1941 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (200, 238), T.12, cz.23 (200, 238); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 70; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 106.

BABISZ WANDA,

Urodzona?, w Lutyni Dolnej i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana przez gestapo razem z matką Anielą i więziona w Cieszynie. Nieznany dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (218).

BABKA JÓZEF,

Urodzony 16.07.1892 r. w Rychwałdzie, robotnik, w okresie międzywojennym działacz komunistyczny. Aresztowany przez gestapo i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie, wrócił do domu z bardzo zaawansowaną chorobą płuc. Zmarł **16.03.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (011).

BACHNER CECYLIA,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 127.

BACHNER JINDRISKA,

Urodzona 20.02.1878 r., zamieszkała w Karwinie. Aresztowana 7.06.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, następnie przesłana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** w 1943 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 106; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BACHNER IZAK,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany 24.05.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Zawierciu, tam **zginął** – nieznane są data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BACHNER SAMUEL,

Urodzony 8.10.1878 r., zamieszkały w Karwinie. Aresztowany 7.06.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Zawierciu, a stamtąd do KL Auschwitz, gdzie **zginął** w 1943 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 106; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BACHRACH ADOLF,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 127.

BACHRACH JAN,

Urodzony 15.05.1872 r., zamieszkały w Starym Boguminie, stopień wojskowy podpułkownik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 179.

BACHRACH WILHELM,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 127.

BACHRACH HENRIETTA,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 127.

BACKER TAUBE CHAJE,

Urodzona 16.06.1891 r. w Oświęcimiu, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana w 1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziona została do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – nieznana data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

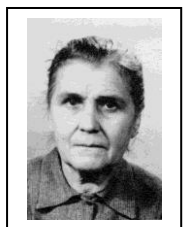
BADURA ALOJZY, pseud. „Stary, „Tobiasz”,

Urodzony 19.06.1901 r. w Łazach (nr 226) i zamieszkały w Suchej Średniej, narodowości polskiej, górnik Zagłębia Karwińskiego (na nowym szybie „Łazy”). Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – partyzant w grupie „Czantoria” w Nydku. Zginął **30.11.1943 r.**, jako partyzant w twierdzy pod „Czantorią” - w potyczce z żandarmerią niemiecką.

Bibliografia: Archiwum dr n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (519); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 119; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 112.

BADURA ANNA,

Urodzona 22.03.1889 r. w Puńcowie. Aresztowana w Ropicy – nie jest ustalone miejsce uwięzienia. Nieznany jest dalszy jej los.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BADURA FERDYNAND,

Urodzony 3.12.1902 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, urzędnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 15.10.1944 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, gdzie **zginął** na początku 1945 r. podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 115; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 113.

BADURA HENRYKA,

Urodzona 19.01.1902 r. w Łazach, zamieszkała w Suchej Średniej, córka Andrzeja i Marianny z d. Zaskolny, narodowości polskiej. Podczas okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK.

Aresztowana w Suchej Średniej 3.03.1941 r. razem z mężem Józefem i synem Tadeuszem. Więziona w Cieszynie, Leobschütz, Wadowicach, a stamtąd przewieziona do KL Auschwitz. Dnia 25.11.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 25921. Zginęła **15.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18693/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:30, określenie przyczyny zgonu: „Grippe bei Herzschwäche” (grypa przy niewydolności serca).

Postscriptum: Jej mąż Józef Badura ur.13.10.1893 r. kierownik sklepu w Suchej Średniej, aresztowany 11.01.1941 r. – powieszony w Katowicach 14.07.1942 r. o godz. 5:15. Wraz z matką został aresztowany syn Tadeusz ur. 14.02.1925 r., który zginął w KL Mauthausen 10.12.1943 r.; brat męża Alojzy Badura zginął w walce z gestapowcami w bunkrze na Czantorii 30.11.1945 r.

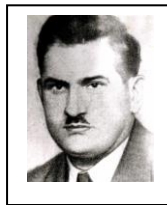
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 507; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 685; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 164; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 179; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (518); materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BADURA JÓZEF,

Urodzony 13.10.1899 r. w Łazach, zamieszkały w Suchej Średniej „Na Podlesiu”, narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany 11.01.1941 r. z żoną Henryką i synem Tadeuszem - „... za zdradę stanu i przechowywanie broni, za pracę konspiracyjną, za słuchanie radia”. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Katowicach, gdzie zginął **14.07.1942 r.** – przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więznia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 34; Sz. Kędryna, A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 32; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 164; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (518); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 179.

BADURA JÓZEF,

Urodzony 7.02.1903 r. w Karwinie, narodowości polskiej, syn Józefa i Magdaleny z d. Galucki. Po ukończeniu szkoły ludowej „Na Granicach” w latach 1913-1921 uczęszczał do Polskiego Gimnazjum Realnego w Orłowej. Następnie rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym w UJ w Krakowie, skąd w 1923 r. przeniósł się do Uniwersytetu Karola w Pradze i tam w 1925 r. uzyskał dyplom profesora gimnazjalnego historii i geografii.

Po odbyciu służby wojskowej w 1926 r. podjął pracę w orłowskim gimnazjum, gdzie pracował nieprzerwanie do wybuchu drugiej wojny światowej. Wybitny działacz socjalistyczny i narodowy na Śląsku Cieszyńskim. Na VIII Zjeździe Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej w Czechosłowacji został wybrany na członka Zarządu Głównego, zaś w marcu 1929 r. wybrany sekretarzem Komitetu Wykonawczego ZG PSPP i funkcję tę pełnił nieprzerwanie do 1938 r. W 1926 r. prezes Polskiego Stowarzyszenia Robotniczego Oświatowo-Gimnastycznego „Siła” w Czechosłowacji - przewodniczący Zarządu Głównego. W okresie okupacji hitlerowskiej ukrywał się w Łowiczu, w Warszawie, a następnie przeniósł się do

Krakowa. W tej miejscowości zaangażowany w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 10.07.1942 r. w Krakowie i więziony przez kilka dni w więzieniu Montelupich, a stamtąd przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **20.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12058/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:50, określenie przyczyny zgonu: „Nierenentzündung” (zapalenie nerek).

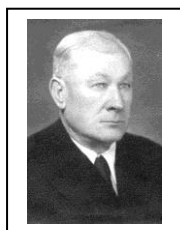
Bibliografia: I. Pajak, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1118; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 50; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 175; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 4 wykazu); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 96, 143; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 24; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 140.

BADURA KAROL,

Urodzony 17.01.1898 r. w Łazach, zamieszkały w Szumbarku, narodowości polskiej, syn Józefa i Zuzanny z d. Czyż, górnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – w organizacji lewicowej KSĆ. Aresztowany jesienią 1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **9.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 14171/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:20, określenie przyczyny zgonu: „Sepsis bei Thrombophlebitis” (ogólne zakażenie organizmu przy zakrzepowym zapaleniu żył).

Bibliografia: I. Pajak, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1118; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 115, 186; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 649; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 113, 182.

BADURA PAWEŁ,

Urodzony 4.10.1883 r. w Ropicy i zamieszkały w tej miejscowości, rolnik. Cechowała go wielka fachowość w tym, co robił - wzorcowo prowadził własne gospodarstwo, a to dawało mu poważanie wśród rolników zrzeszonych w Stowarzyszeniu „ZIEMIA”. Działacz społeczny. Aresztowany i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd 24.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6867.

Od 6.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność 28.12.1940 r. – zwolniony z obozu. Nieznany jest dalszy jego los. Zmarł 24.01.1974 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BADURA PAWEŁ,

Urodzony 7.03.1888 r. w Bładnicy, zamieszkały w Oldrzychowicach „Zagórze” (nr 251), narodowości polskiej, hutnik. Aresztowany 16.08.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przetransportowany do Wrocławia, następnie do KL Gross-Rosen – tam zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 67921. Dalej, przewieziony do więzienia w Dreźnie. Zginął w nieznanych okolicznościach w **1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (253); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 139.

BADURA TADEUSZ,

Urodzony 14.05.1925 r. w Łazach, zamieszkały w Suchej Średniej, narodowości polskiej, syn Józefa i Henryki z d. Dropczyńska, student. Aresztowany przez gestapo 3.03.1941 r., jako 15 letni chłopiec razem z matką i ojcem; po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **15.11.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (518); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 164; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 179.

BAJAN WŁADYSŁAW (lub WŁODZIMIERZ),

Urodzony 30.05.1923 r. w Krakowie, syn Antoniego i Felicyty z d. Kalemba, porucznik – partyzant. Zrzucony na początku września 1944 r. z desantem 26-ciu spadochroniarzy z samolotu radzieckiego nad Kozubową i Skalicą. (W okolicy Boconowic na stokach Kozubowej zrzucono 13-tu spadochroniarzy, a druga 13-tka została niestety przez wiatr przeniesiona w okolice Łomnej i Mostów). Do tej drugiej grupy 13-tu spadochroniarzy należał porucznik Bajan, radiotelegrafistka Maria Warszawska oraz radziecki spadochroniarz - nieustalone nazwisko. Porucznik Bajan, Maria Warszawska i spadochroniarz przebywali przez dwa tygodnie w lasach Połomów, Kozubowej i Kiczory, szukając łączności z resztą desantu. Na Papierskim Groniu pod Kozubową na tę trójkę spadochroniarzy natknął się patrol policji hitlerowskiej, wywiązała się strzelanina. Wobec przeważającej liczby hitlerowców polegli wszyscy trzej spadochroniarze, a także kilku partyzantów przysłanych na pomoc. Porucznik Bajan trafiony kulą w głowę, zmarł na miejscu i pochowany został na „Papierskim Groniu” pod Kozubową w Dolnej Łomnej (było to w drugiej połowie listopada 1944 r.). Zginęła też polska partyzantka, radiotelegrafistka Maria Warszawska (ciężko raniona wprawdzie uciekała spod ostrzału korytem rzeczki, zmarła jednak po trzech dniach w „Główczynie” na Kozubowej). Partyzanci pochowali ją z honorami w „Zagonie” pod Kozubową. Zginął i trzeci spadochroniarz - także pochowany pod Kozubową. Dnia 4.06.1945 r. po oswobodzeniu nastąpiła ekshumacja i wszyscy trzej bohaterowie zostali uroczystie pochowani na katolickim cmentarzu w Jabłonkowie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (003, 191).

BAJER FERDYNAND,

Urodzony 14.01.1928 r. w Cierlicku Dolnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik rolny. Aresztowany 25.09.1944 r., jako podejrzany o przynależność do ruchu oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen. **Zginął** w styczniu 1945 r. podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 74; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 52.

BAJER GABRIEL,

Urodzony 22.04.1893 r. w Cierlicku Dolnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, rolnik. Aresztowany 25.09.1944 r., jako podejrzany o

przynależność do ruchu oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** na początku 1945 r. podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 75; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 52; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BAJER IZYDOR,

Urodzony 23.09.1903 r. w Cierlicku Dolnym, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, restaurator. Ukończył polską szkołę ludową i wydziałową w Cierlicku. Zaangażowany społecznie – członek Macierzy Szkolnej. W okresie okupacji hitlerowskiej współpracował z członkami organizacji konspiracyjnej TOW „Odwet”. Aresztowany 18.02.1941 r. i więziony w Karwinie, w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Katowicach, w Bytomiu, gdzie **zginął 19.05.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 96; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 75.

BAJER LUDMIŁA,

Urodzona 16.07.1888 r. w Cierlicku Dolnym, zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowana 23.09.1944 r. i więziona w Cieszynie, później przetransportowana do więzienia śledczego w Mysłowicach, a stamtąd po zakończonym śledztwie przewieziona do KL Auschwitz, gdzie została skazana na śmierć za uczestnictwo w ruchu oporu - **zginęła 3.02.1945 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 75; Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 52; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BAJER MAŁGORZATA,

Urodzona 24.06.1905 r. w Olbrachcicach, zamieszkała w Cierlicku Dolnym, narodowości polskiej. Aresztowana 25.9.1944 r. w Cierlicku za współpracę z partyzantami. Więziona w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przetransportowana do KL Ravensbrück gdzie **zginęła 6.02.1945 r.** - prawdopodobnie podczas marszu ewakuacyjnego.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 75; Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 52.

BAJGER ERYK,

Urodzony 3.07.1915 r., zamieszkały w Suchej, w młodości działacz harcerski - drużynowy ZHP w Suchej. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. (kapral 4. PSP). **Zginął** we wrześniu 1939 r. – w walce z hitlerowskim agresorem.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r.; *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 132.

BAJGER EMERYK,

Urodzony 24.07.1907 r. w Suchej Górnej (nr 352), zamieszkały w Suchej Górnej (nr 686), górnik – kop. „Franciszek”. Aresztowany 15.09.1939 r. i więziony w lokalnym areszcie w Suchej Górnej, zaś od 24.04.1940r. do 25.02.1942 r. w więzieniu gestapo w Cieszynie. Po zwolnieniu z więzienia w 1942 r., ponownie aresztowany 27.06.1944 r. dla odstraszenia pozostałych mieszkańców Suchej Górnej w związku ze sprawą hitlerowców Vorbacha i Umsiedlera – postrzelonych przez partyzantów. Więziony w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym wywieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Następnie, przetransportowany do KL Gross-Rosen, potem w marszu ewakuacyjnym dostał się do KL Bergen-Belsen. Odzyskał wolność 15.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska alianckie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (481).

BAJGER JÓZEF,

Urodzony?, zamieszkały w Suchej Górnej, mistrz krawiecki. Aresztowany przez gestapo 5.10.1943 r., w sprzyjających okolicznościach uciekł i ukrywał się w rodzinnej miejscowości i okolicy do 2.05.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka – T. 8, cz. 18 (481).

BAJGER LEOPOLD,

Urodzony 15.11.1915 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 458), brat Józefa i Ludwika. Aresztowany przez gestapo 5.10.1943 r. i więziony od 5.10.1943r. do 5.06.1945 r. – nieznane miejsce uwięzienia. Wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (481).

BAJGER LUDWIK,

Urodzony 23.07.1912 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 458), brat Józefa. Aresztowany przez gestapo 5.10.1943 r. i więziony od 5.10.1943 do 8.05.1945 r. – nieznane miejsce uwięzienia. Wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (481).

BAJGER ROBERT,

Urodzony 3.11.1903 r. w Suchej Górnej i tam zamieszkały, narodowości polskiej. Kształcił się w orłowskim gimnazjum i w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku (matura w 1924 r.). Pierwszą pracę, jako nauczyciel rozpoczął w Publicznej Szkole Powszechnej w Goleznowie, później pracował w Suchej Górnej i Gnojniku. W okresie międzywojennym działacz społeczny w Macierzy Szkolnej.

Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu, utrzymywał kontakty z grupą antyfaszystów, korzystających nielegalnie z nasłuchu radiowego i rozpowszechniających zasłyszane wiadomości. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej, tj. 24.04.1940 r. i więziony w Cieszynie – później w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd wraz z ok. 600 współwięźniami przetransportowany do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6884. Dnia 6.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, tam zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3326. Zginął w tym obozie 10.07.1941 r. – z podaną przyczyną śmierci „zapalenie nerek”.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 176; Sz. Kędryna, A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 32; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 5 wykazu); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 88; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 173.

BAJOREK ALEKSANDRA,

Urodzona 23.11.1902 r., zamieszkała w Łazach, w młodości aktywna harcerka w miejscu zamieszkania. W okresie okupacji hitlerowskiej wysłana na przymusowe roboty. Zmarła **16.04.1945 r.** w Orłowej - z wycieńczenia warunkami życia, jakie powodował pobyt w obozie pracy.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r.; *Harcerskie Ofiary Drugiej Wojny Światowej*, s. 129.

BAJTEK ANNA z d. CIEŃCIAŁA,

Urodzona 18.12.1923 r. w Wędryni (nr 323) i zamieszkała w tej miejscowości, córka Alojzego i Karoliny. W okresie okupacji hitlerowskiej otrzymała nakaz na przymusowe roboty w rodzinie hitlerowca sprowadzonego z Niemiec. Aresztowana w 1941 r. za to, że upomniła się o przydział kartek żywnościowych i ubraniowych. Więziona przez rok czasu, tj. do 1942 r. w więzieniu gestapo w Cieszynie. Dalszy jej los jest nieznany.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (144).

BAJTEK ARKADIUSZ-ADOLF,

Urodzony 24.12.1914 r. w Nydku (nr 274). Prowadził warsztat mechaniczny. 1.03.1939 r. ewakuowany w głąb Polski – a później według nieustalonych okoliczności znalazł się w Wilnie. Aresztowany przez gestapo 25.06.1941 r. w Kownie (po agresji hitlerowskiej na Związek Radziecki). Więziony od 25.06.1941 r. do 25.03.1942 r. w Wilnie, a następnie wysłany na przymusowe roboty do Salzgitter (od 1942 r. do 1945 r.) Odzyskał wolność – wyzwolony przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (137).

BAJTEK FRANCISZEK,

Urodzony 7.03.1914 r. (lub 1918 r.) w Bystrzycy n.Olzą, narodowości polskiej, syn Pawła i Anny. Pracownik Huty Trzynieckiej, a od 15.11.1938 r. funkcjonariusz Państwowej Policji - posterunkowy w Boguminie. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli i tam **zginął**.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 045/1 z dnia 22.04.1940, Poz. 49, t. 4521.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 74; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 48.

BAJTEK JAN,

Urodzony 12.08.1874 r. w Nydku (nr 274) i zamieszkały w tej miejscowości, ojciec Arkadiusza, Jana, Józefa. Szykanowany przez hitlerowców tak dotkliwie, że **zmarł w 1940 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med., J. Mazurka T.5, cz.11 (137).

BAJTEK JAN,

Urodzony 16.07.1908 r. w Nydku (nr 274) i zamieszkały w tej miejscowości, górnik – mechanik w Karwinie, sportowiec. Aresztowany 25.07.1940 r., jako podejrzany o przynależność do organizacji konspiracyjnej. Więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 5.10.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 5601. Od dnia 17.10.1942 r. przenoszony do więzień w Katowicach, Bytomiu, Strzelcach Opolskich. Odzyskał wolność 20.01.1945 r. – wyzwolony przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 51; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (137).

BAJTEK JÓZEF,

Urodzony 14.10.1900 r. w Nydku (nr 274) i zamieszkały w tej miejscowości. W okresie od 1940r. do 1943 r. walczył z hitlerowskim okupantem przy partyzantach w grupie „Czantoria”. Po tragicznym aresztowaniu Stanisława Ruckiego, dnia 3.09.1943 r. opuścił bunkier pod Czantorią i przedostał się do Generalnej Guberni, gdzie ukrywał się do końca okupacji.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (137).

BAJTEK WANDA,

Urodzona 1.08.1909 r. w Lesznej Dolnej, zamieszkała w Karpętnej (nr 95), wychowawczyni przedszkolna w Nawsiu, Nydku, Oldrzychowicach. Od 1940 r. wywieziona na roboty przymusowe. Pracowała, jako bufetowa w Czeskim Cieszynie w tzw. „Beskidenhofie”, później, jako pracownica fizyczna w fabryce papieru, a pod koniec okupacji zatrudniona w pogotowiu przeciwnalotowym - „Luftschutzamt”.

Przy tej ostatniej pracy zachorowała na silny rozstrój nerwowy – długo leczony po zakończeniu wojny w 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (301).

BALASZ ANTONI,

Urodzony 18.01.1894 r. w Jabłonkowie i zamieszkały w tej miejscowości, mąż Marii z d. Szkandera, narodowości romskiej, syn Stefana i Ewy z d. Strkak, kowal. Aresztowany w 1942 r. przez gestapo z powodów rasistowskich. Prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **6.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 24777/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:10, określenie przyczyny zgonu: „Herzmuskelsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Postscriptum. W KL Auschwitz zginął także jego brat Szczepan i siostra.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (002); APMA-B *Księga zgonów*, 17, s. 771; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 71.

BALASZ FRANCISZEK,

Urodzony 16.01.1875 r. w Mostach i zamieszkały w tej miejscowości, syn Antoniego i Ewy. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **9.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 20122/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:10, określenie przyczyny zgonu: „Altersschwäche” (uwiąd starczy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1119; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 635.

BALASZ MARIA,

Urodzona w 1930 r. w Jabłonkowie i tam zamieszkała, córka Antoniego i Marii z d. Szkandera. Aresztowana wraz z ojcem z powodów rasistowskich i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie przebywała od 1942 do 1943 r. (matka Maria nie cyganka - nie była aresztowana).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (030); nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BALASZ SZCZEPAN (STEFAN),

Urodzony 20.05.1886 r. w Jabłonkowie, narodowości romskiej, syn Stefana i Ewy z d. Balan. Aresztowany w 1942 r. przez gestapo z powodów rasistowskich, i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **21.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23778/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:00, określenie przyczyny zgonu: „Herzschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność serca przy nieżycie/katarze jelit).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (002); APMA-B *Księga zgonów*, 16, s. 1260.

BALATKO JAN,

Urodzony ok. 1910 r. koło Opawy, zamieszkały w Lutyni Dolnej (nr 459) mąż Marii, funkcjonariusz straży granicznej. Aresztowany przez gestapo w 1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Ravensbrück, a stamtąd przeniesiony do KL Sachsenhausen. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – w 1945 r. odzyskał wolność i wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (201, 220).

BALATKO MARIA z d. GIL,

Urodzona 28.10.1918 r. w Lutyni Dolnej (nr 459) i zamieszkała w miejscowości urodzenia, narodowości czeskiej, córka Jana i Anny. Aresztowana przez gestapo 3.03.1943 r., jako zakładniczka i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie. Więziona do sierpnia 1943 r. w Vsetin, potem „Na Cejlu” w Brnie, a stamtąd 3.12.1943 r. przewieziona do KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 69485. Zginęła **8.01.1944 r.**

Postscriptum: Mąż Marii także był aresztowany i przebywał w KL Auschwitz, o śmierci żony dowiedział się podczas przesłuchiwania.

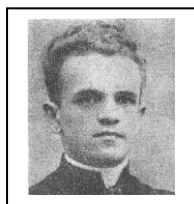
Bibliografia: Archiwum dr n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (201), T.12, cz.23 (201, 217); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 70; APMA-B Ankieta z dn. 15.06.1994 r. wypełniona przez Franciszka Gila – brata (sygn. Mat./17290, nr inw. 173711); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 106.

BALCAREK FRANCISZEK,

Urodzony 7.09.1897 r., zamieszkały w Trzyńcu, narodowości polskiej, urzędnik w hucie. Aresztowany 23.04.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, gdzie zginął **28.11.1940 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 185.

BALCAREK JÓZEF ks.,

Urodzony 12.12.1912 r. w Karwinie, syn Pawła i Anny z d. Krysta. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Lipowcu i Ustroniu. Następnie uczył się w Gimnazjum im. A. Osuchowskiego w Cieszynie, gdzie w 1933 r. zdał egzamin dojrzałości. Po maturze wstąpił do Seminarium Duchownego w Kielcach. W 1937 r. przeniósł się do Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie i kontynuował studia na Wydziale Teologicznym UJ.

Święcenia kapłańskie przyjął 25.12.1939 r. - ksiądz katolicki. Posługę duszpasterską rozpoczął, jako wikariusz w Ustroniu, później duszpasterz w Jabłonkowie, w Pruchnej. W kwietniu 1940 r. został mianowany substytutem w Górkach Wielkich, w tej miejscowości był też członkiem organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. W ramach sekcji socjalnej ZWZ/AK organizował pomoc dla represjonowanych polskich rodzin. Jego parafia była punktem kontaktowym dla oddziałów AK – często znajdowali tam schronienie łącznicy i kurierzy tej organizacji. Pomagał ukrywać się ks. Józefowi Kani, kapłanowi oddziałów partyzanckich AK z Górnego Śląska. Mimo zakazu władz okupacyjnych, często wygłaszał kazania w języku polskim, co spowodowało liczne donosy na niego do gestapo. Aresztowany 11.11.1943 r. i krótko więziony w Cieszynie, a stamtąd przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przetransportowany do KL Buchenwald. Odzyskał wolność wyzwolony 14.04.1945 r. przez Armię Czerwoną - w czerwcu 1945 r. Powrócił do Ustronia w bardzo ciężkim stanie zdrowia, którego już nie odzyskał - zmarł 23.05.1946 r.

Bibliografia: J. Pilch, *Ustroń 1939-1945*, wyd. ZBoWiD w Ustroniu 1978 r., s. 42; archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.13, cz.24 (107); Marcin Gabrys - Biblioteka i Archiwum im. B.R. Tschammera w Cieszynie (także udostępnione zdjęcie ze zbiorów ww. biblioteki).

BALON JERZY,

Urodził się 13.10.1883 r. w Błędowicach Dolnych (nr 122), zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej. Po ukończeniu szkoły ludowej skierowany do niemieckiego gimnazjum, gdzie zdawał maturę. Następnie studiował prawo w Wiedniu - absolutorium w 1909 r. Praktykę rozpoczął w Wadowicach i Myślenicach. Po pierwszej wojnie światowej pracował w kancelarii dr. Wolfa we Frysztacie.

W 1925 otworzył własną kancelarię adwokacką w Czeskim Cieszynie i prowadził ją aż do wybuchu drugiej wojny światowej. Już w gimnazjum niemieckim w Cieszynie

należał do tajnego związku uczniowskiego „Jedność”. Po podziale Śląska Cieszyńskiego przejął rolę obrońcy ludu polskiego na Zaolziu, pełnił wiele funkcji społecznych tj. wiceprezesa Zarządu Głównego Macierzy Szkolnej na Zaolziu, prezesa Towarzystwa Parku Adama Sikory w Czeskim Cieszynie, działał w Towarzystwie Oszczędności i Zaliczek, Towarzystwie Domu Narodowego w Czeskim Cieszynie i Związku Spółdzielni Polskich na Zaolziu. W 1938 r., po przyłączeniu Zaolzia do Polski, przyjął obywatelstwo polskie i został wpisany na listę adwokatów Izby w Katowicach. Ponadto, był członkiem Miejskiej Rady Czeskiego Cieszyna oraz sekretarzem Polskiego Stronnictwa Ludowego na Zaolziu. Aresztowany 1.09.1939 r. w ramach akcji przeciw polskiej inteligencji i więziony do 15.12.1939 r. w KL Skrochovice. Po krótkotrwałym uwięzieniu wypuszczony na wolność, lecz ponownie aresztowany 11.04.1940 r. i przewieziony do KL Dachau, gdzie przebywał do 25.05.1940 r. Dnia 26.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **20.10.1940 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 45; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 28; Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 55.

BALON KAROL,

Urodzony 11.11.1914 r. w Pruchnej, syn Jerzego. Po ukończeniu szkoły ludowej we Frysztacie, uczył się w Gimnazjum Polskim w Orłowej – maturę zdał w gimnazjum cieszyńskim w 1934 r. Studia prawnicze podjął na Uniwersytecie w Poznaniu, lecz przerwał je wybuch drugiej wojny światowej. W 1940 r. wysłany został przez hitlerowców na przymusowe roboty do Niemiec, gdzie przebywał do końca wojny w 1945 r. W 1947 r. ukończył studia i pracował kolejno w Urzędzie Skarbowym w Cieszynie, Izbie Skarbowej w Katowicach, Izbie Skarbowej w Opolu poczym wrócił do Cieszyna. Zainteresowania przeszłością Śląska Cieszyńskiego spowodowały podjęcie pracy w 1953 r. w Cieszynie w placówce archiwalnej. Od 1958 r. aż do przejścia na emeryturę w 1977 r. był kierownikiem cieszyńskiego Oddziału Terenowego Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Katowicach. Był członkiem cieszyńskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, w którym pełnił funkcję skarbnika (od 1955 do 1963 r.) . Udzielał się także w Stowarzyszeniu Archiwistów Polskich, od 1970 do 1973 r. należał do Zarządu Głównego SAP. Zmarł 12.05.1987 r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r., s. 24.

BALWAR OSWALD, pseud. „Dąb”,

Urodzony 19.11.1922 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. Ukończył szkołę wydziałową. W okresie okupacji hitlerowskiej robotnik przymusowy.

Zaangażowany w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK, należał do sekcji sabotażowej. Aresztowany 25.06.1943 r. przez gestapo w Karwinie i uwięziony w Cieszynie, a po trzech tygodniach przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach (więziony m.in. z Leonem Kobiłą, Janem Krainą, Janem Gawęłczykiem z Piersnej). Po zakończonym śledztwie przewieziony do KL Auschwitz, 22.05.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 188067. Następnie, przetransportowany do KL Mauthausen-Gusen, stamtąd do podobozów Ebensee i dalej do Melk. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach, w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego, w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 470; J. Michnol, *Polski Związek Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych w Katowicach*; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

BALON ANNA,

Urodzona 26.10.1879 r. w Błędowicach Dolnych i zamieszkała w tej miejscowości (nr 260), żona Jana (ur. 8.05.1863 r.). Dwukrotnie więziona w Cieszynie za to, że podała kawałek chleba żołnierzowi sowieckiemu który uciekł z prac przymusowych w Niemczech. Pierwszy raz więziona w okresie od 5.01.1943 do 28.01.1943 r., drugi raz od 5.03.1943 do 5.12.1943 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (571).

BALON JAN,

Urodzony 8.05.1863 r. w Błędowicach Dolnych i zamieszkały w tej miejscowości (nr 260), górnik w kop. „Dukla”. Aresztowany przez gestapo 5.03.1943 r. za to, że podał kawałek chleba żołnierzowi sowieckiemu, uciekającemu z prac przymusowych w Niemczech. Więziony w Cieszynie, a następnie w Świtawach. Odzyskał wolność 15.11.1943 r. – zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (571).

BANASINSKI JÓZEF,

Urodzony 2.10.1889 r. w Jabłonkowie i tam zamieszkały. Wysiedlony przez hitlerowców z rodzinnego gospodarstwa wraz z całą rodziną – 5 osób. Nie wiadomo gdzie rodzina została wysiedlona, lecz po wojnie wrócili do miejscowości swojego zamieszkania i opuszczonego gospodarstwa.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (033).

BANAŚ RUDOLF,

Urodzony 27.05.1892 r. w Rychwałdzie (nr 648) i tam zamieszkały, górnik, narodowości polskiej, członek Macierzy Szkolnej i wielu innych organizacji polskich. Aresztowany 12.03.1940 r. w Rychwałdzie i więziony w Cieszynie do 4.04.1940 r., a stamtąd przetransportowany do KL Dachau, gdzie był więziony od 5.04.1940 do 15.05.1940 r. 16.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen i tam więziony do 28.11.1940 r. – zarejestrowany w ewidencji obozowej, jako więzień nr 9972.

Przeżył pobyt w obozie. Umarł w Rychwałdzie 1.03.1970 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BANASINSKI LUDWIK,

Urodzony 19.12.1924 r. w Jabłonkowie i tam zamieszkały. Aresztowany – nieznane jest miejsce uwięzienia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (033).

BANSZEL JÓZEF,

Urodzony 10.08.1910 r. w Łąkach n.Olzą i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 30.11.1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, gdzie zginął **24.01.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 121; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 119.

BANSZEL KAROL ks.,

Urodzony w 1890 r. w Ropicy i tam przez jakiś czas zamieszkały, narodowości polskiej, syn Jerzego i Zuzanny z d. Rzyman. Studiował teologię w Wiedniu w latach 1913-1917. Pracę duszpasterską rozpoczął, jako wikariusz w Orłowej. Był kapłanem w III powstaniu śląskim, redaktorem „Nowin Ewangelickich”, dyrektorem Seminarium Nauczycielskiego w Ostrzeszowie w latach 1921-1925, dyrektorem gimnazjum w Mławie (1925-1930). W latach 1930-1933 pracował w zborze w Krakowie. Od 1933 r. kapłan wojskowy we Lwowie. Pisarz i tłumacz dzieł religijnych, kompozytor, dyrygent i wydawca śpiewników. Tuż przed wybuchem wojny przebywał w Ostrzeszowie woj. poznańskie. Zmobilizowany (stop. wojsk. major - kapłan wojskowy) brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli i tam **zginął**.

Postscriptum: W Katyniu nie został zidentyfikowany, co można tłumaczyć faktem, że księża byli z obozu wywiezieni i zamordowani już w czasie Świąt Bożego Narodzenia w r. 1939.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie Ofiary Obozów i Więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 66; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 158.

BANSZEL RUDOLF,

Urodzony 6.10.1906 r. w Łąkach n.Olzą i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, kolejarz. Aresztowany w 1942 r. podczas pobytu na robotach przymusowych w Niemczech i osadzony w więzieniu o nieznanej nazwie - tam **zginął** w 1945 r.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 122; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 119.

BARABASZ ALFRED,

Urodzony 22.11.1901 r. w Karwinie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 15.08.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 2333. Następnie, w transporcie zbiorowym przesłany do KL Sachsenhausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach, w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 27.04.1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego, w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 44.

BARAN ADAM,

Urodzony 1.11.1902 r. w Boguminie, zamieszkały w Krakowie, syn Jana i Honoraty z d. Rajkowski. Aresztowany i przetransportowany do KL Auschwitz. Dnia 13.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 22456. Zginął **30.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4015/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 23:00, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfellentzündung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 131, 1119; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1009.

BARANEK EMIL,

Urodzony 18.04.1912 r. w Czeskim Cieszynie, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, hutnik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia w Cieszynie, gdzie zginął - rozstrzelany **1.04.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 111; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 75.

BARANEK JAN,

Urodzony 18.11.1902 r. w Karwinie i tam zamieszkały, narodowości polskiej. Po ukończeniu w szkole ludowej, uczył się w Seminarium Nauczycielskim, a później aż do wybuchu drugiej wojny światowej pracował, jako nauczyciel. Aresztowany w Karwinie, więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd 12.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Mauthausen-Gusen.

Odzyskał wolność 10.05.1941 r. – zwolniony z obozu. Po wyzwoleniu pracował, jako urzędnik na kopalni. Zmarł w Karwinie w sierpniu 1973 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BARBER HELENA,

Urodzona 4.04.1869 r. we Frysztackie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia w Sosnowcu, a następnie do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – nieznane są data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 81.

BARBER RUŻENA,

Mieszkancka Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczności jej śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BARDOŃ JOANNA,

Urodzona?, w Domasłowicach Dolnych (nr 24) i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana przez gestapo i więziona w Cieszynie 6.08.1944 do 20.08.1944 r. Zwolniona z więzienia – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19, z. 614.

BARDOŃ MAKSYMILIAN,

Urodzony 12.10.1904 r. w Domasłowicach, i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** w ostatnich dniach funkcjonowania obozu – tuż przed jego wyzwoleniem.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 63.

BARGIEŁ ROMUALD,

Urodzony 7.02.1898 r. w Bytomiu, syn Jakuba i Anny, był powstańcem śląskim. Zamieszkały we Fryszacie wykonywał pracę komisarza Państwowej Policji - Komenda Powiatowa we Fryszacie. Prawdopodobnie tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. **Zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Na ŁZO figuruje, jako kapitan PP. Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 05/1 z kwietnia 1940 (bez daty), poz. 85.

Bibliografia: Mecislav Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie Ofiary Obozów i Więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 75.

BARON FRANCISZEK,

Urodzony ok. 1890 r. w Cierlicku Dolnym, syn Pawła i Zuzanny. Funkcjonariusz Państwowej Policji w Ogrodzonej, później w Wiśle. W latach 1938-1939 był komendantem placówki PP w Wędryni. Prawdopodobnie tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. **Zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 033/1 z dnia 16.04.1940, poz. 38, t. 1768.

Bibliografia: Mecislav Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie Ofiary Obozów i Więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 75.

BARON JÓZEF,

Urodzony 10.06.1871 r. w Karwinie, zamieszkały we Fryszacie, narodowości polskiej, restaurator. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu

przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, gdzie **zginął** w 1944 r.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 96; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 65.

BARON KAROL,

Urodzony 29.02.1896 r. w Kocobędzu i zamieszkały w tej miejscowości (nr 76), narodowości polskiej. Aresztowany przez gestapo 8.04.1944 r. za aktywną pomoc partyzantom. Prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 10.06.1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (098); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 95; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 94; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BARON KAROL,

Urodzony 12.08.1897 r. w Cierlicku Górnym, zamieszkały w Żywocicach (nr 94), narodowości polskiej, górnik w kop. „Franciszek” w Suchej Górnej. Aresztowany 12.08.1944 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, gdzie **zginął** na początku 1945 r. podczas marszu ewakuacyjnego w głąb Niemiec.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (587); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 92; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 53.

BARON TADEUSZ,

Urodzony 16.03.1927 r. w Suchej Dolnej, zamieszkały w Suchej Średniej (nr 4), narodowości polskiej, w młodości harcerz, później pracował, jako robotnik. **Zginął** zastrzelony **6.08.1944 r.** w egzekucji publicznej w Żywocicach. W tym dniu gestapo zorganizowało zbiorową akcję odwetową za zabicie dwóch oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę - rozstrzelano 36 mieszkańców Żywocic i sąsiednich wsi.

Postscriptum: Jest to najmłodsza ofiara z pośród 36 ofiar hitlerowskiej zbrodni w Żywocicach.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r., s. 132; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 165; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (519, 535); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 179.

BARTECZEK ALOJZY,

Urodzony 13.06.1900 r. w Lutyni Górnej (nr 137) i zamieszkały w tej miejscowości, a następnie w Bielsku, absolwent gimnazjum w Orłowej (matura w 1920 r.), urzędnik bankowy w Bielsku. urzędnik bankowy. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do niemieckiej niewoli i przebywał w Oflagu do 1945 r. Tam ze względu na ciężkie warunki bytu, zachorował na płuca i po odzyskaniu wolności – po powrocie do domu, zmarł 8.10.1945 r. w Bielsku.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór 1 Bielsko, T.12, cz.23 (200).

BARTOŃ TADEUSZ,

Urodzony 6.07.1921 r., zamieszkały we Frysztacie. Aresztowany przez gestapo i osadzony w lokalnym więzieniu we Frysztacie, tam zginął **19.03.1944 r.** w niewyjaśnionych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 80.

BARTOSZ EMILIA z d. IHAS,

Urodzona 25.09.1901 r. w Łazach. Aresztowana w Łazach 1.09.1944 r. i uwięziona w Cieszynie. Stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po zakończonym śledztwie przetransportowana do KL Oranienburg i dalej do KL Ravensbrück. Odzyskała wolność 23.04.1945 r. – uciekając podczas marszu ewakuacyjnego więźniów.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BARTULEC JÓZEF,

Urodzony 9.10.1909 r. w Nydku (nr 235) i zamieszkały w tej miejscowości. Ukończył gimnazjum w Cieszynie, a następnie studiował w UJ w Krakowie – uzyskując dyplom magistra prawa. Dnia 1.09.1939 r. ewakuowany w głąb Polski. Prześladowany przez hitlerowców i zagrożony aresztowaniem, ukrywał się przez cały okres okupacji – walcząc z okupantem poprzez działalność w ruchu oporu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (140).

BASISTA LUDWIK,

Urodzony 16.03.1895 r. w Łazach (nr 415) i tam mieszkał do 1918 r. Od 1918 r. mieszkał w Cieszynie, następnie w Wiśle (nr 1015), urzędnik kolejowy. W 1915 r. ukończył 4 klasy orłowskiego gimnazjum. Pracownik PKP zatrudniony na dworcu w Wiśle Głębcach. W styczniu 1942 r. pełniąc służbę wieczorem przyjął do swej dyżurki rodzeństwo z Piotrkowa Trybunalskiego, które czekało do rana, żeby się udać w dalszą drogę. Ponieważ mówili po polsku, wdał się z nimi w rozmowę, która miała charakter antyhitlerowski. Owi podróżni donieśli Niemcom o nastawieniu antyhitlerowskim Ludwika Basisty. Aresztowany, więziony był w Cieszynie, a stamtąd przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, następnie przeniesiony do więzienia w Katowicach, do Raciborza – i w efekcie został skazany do obozu karnego na dwa lata ciężkich robót. Pracował przy budowie Kuźni Raciborskiej. W lutym 1944 r. został zwolniony i wrócił do domu, ale z takim uszczerbkiem na zdrowiu, że już w czerwcu został umieszczony w Szpitalu dla Psychiczenie Chorych w Rybniku. W dniu **10.02.1945 r.** został rozstrzelany wraz z innymi chorymi na terenie szpitala.

Bibliografia: J. Dzwonek, *Wisła w jarzmie hitlerowskim 1939-1945*, s. 28; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.13, cz.24 (051); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 115.

BASROŃ JINDRICH (HENRYK),

Zamieszkały w Karwinie. Aresztowany 12.01.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna) przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie zginął **29.03.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 96; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BASZCZYŃSKI ADOLF,

Urodzony 9.05.1918 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany za przynależność do konspiracyjnej organizacji ruchu

oporu, uwięziony w Orłowej i tam w niewyjaśnionych okolicznościach zginął **4.12.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 115; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 113.

BAU EMANUEL,

Zamieszkały w Skrzeczeniu. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 175.

BAYER FLORIAN,

Urodzony 29.06.1902 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, nauczyciel. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd przetransportowany do KL Mauthausen, gdzie zginął **7.05.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 96.

BAZELIDES (nieznane imię),

Urodzony i zamieszkały w Jabłonkowie-Browar. W okresie okupacji wywłaszczony przez hitlerowców i wysiedlony z własnego gospodarstwa wraz z całą rodziną – 5 osób. Nie wiadomo gdzie rodzina została wysiedlona, lecz po wojnie wrócili na swoje miejsce zamieszkania oraz gospodarstwa.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (033).

BAZGIER EMIL,

Urodzony 9.01.1909 r. w Karwinie, zamieszkały w Gródku (nr 50), murarz. Aresztowany przez gestapo 27.09.1939 r. za przedwojenną aktywność w polskich organizacjach. Więziony w Cieszynie, od 15.10.1939 r. przewieziony do KL Skrochovice, a stamtąd 26.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przetransportowany do KL Auschwitz. Dnia 26.06.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 1241. Następnie, od 10.10.1944 r. przeniesiony do KL Sachsenhausen i tam zarejestrowany, jako więzień nr 14322.

Odzyskał wolność 1.05.1945 r. – wyzwolony przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 35; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (252).

BAZGIER JÓZEF,

Urodzony 15.02.1920 r. w Gródku. Aresztowany przez gestapo 3.09.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym z rejencji katowickiej przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 9.09.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 149351. Odzyskał wolność 17.09.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 395; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12(252).

BĄCZEK EMANUEL,

Urodzony 24.12.1921 r., zamieszkały w Suchej Górnej, tam też w młodości był aktywnym harcerzem – członkiem HPC. **Rozstrzelany** przez hitlerowców wiosną 1945 r. - na żydowskim cmentarzu w Cieszynie.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r., *Harcerskie Ofiary Drugiej Wojny Światowej*, s. 129.

BĄCZEK KAROL,

Urodzony 21.05.1912 r. w Kocobędzu, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, syn Antoniego i Franciszki z d. Wolkowska. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął w **25.11.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42409/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:55, określenie przyczyny zgonu: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 672; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 325; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 75.

BAK STANISŁAW,

Urodzony 25.03.1919 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 1.11.1941 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął w 1941 r.**

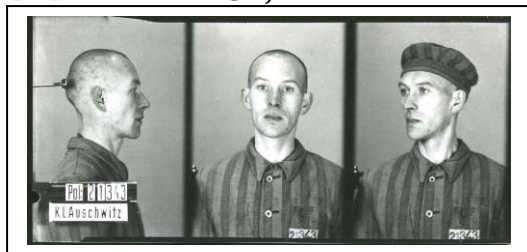
Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 96; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 75; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BEDNARZ (nieznane imię),

Urodzony i zamieszkały w Jabłonkowie-Lyski. W okresie okupacji wywłaszczony i wysiedlony przez hitlerowców z własnego gospodarstwa wraz z całą rodziną – 6 osób. Nie wiadomo gdzie rodzina została wysiedlona, lecz po wojnie wrócili do swojego miejsca zamieszkania.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (033).

BEDNARZ KAROL,

Urodzony 9.05.1913 r. w Lesznej. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 3.10.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-311, a następnie zmieniono mu status więźnia i oznakowany został jako więzień nr 21343. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 739.

BEDNARZ LEOPOLD,

Urodzony 15.11.1901 r. w Lutyni Górnej k/Orłowej, narodowości polskiej, syn Walentego i Teresy z d. Bugła, zamieszkały w Lutyni Górnej, harcerz w Orłowej. Ukończył polską szkołę ludową, 6 klas gimnazjum realnego w Orłowej, a następnie Wyższą Szkołę Przemysłową w Bielsku. Pracę pedagogiczną rozpoczął, jako kierownik Publicznej Szkoły Doksztalczącej Zawodowej w Mysłowicach a następnie w Krakowie. W okresie okupacji powrócił na Zaolzie do Orłowej i pracował, jako górnik w kop. „Zofia” w Porębie, gdzie zaangażował się w działalność ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK na terenie Karwińskiego Okręgu Przemysłowego. Aresztowany 25.03.1943 r. i więziony w Cieszynie, stamtąd przesłany do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przewieziony do KL Auschwitz. W obozie osądzony przez sąd doraźny na karę śmierci „za zdradę stanu i przygotowanie próby oderwania Śląska od Rzeszy”. Wyrok wykonano **29.11.1943 r.** - rozstrzelany w krematorium I KL Auschwitz. Według wystawionego aktu zgonu nr 33236/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:35, określenie przyczyny zgonu: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Postscriptum: W organizacji konspiracyjnej współpracował z Józefem Kulą, łączniczką Wandą Stefek. Należał do sekcji sabotażowej - m.in. spowodował wykolejenie pociągu towarowego, rozkręcał „wiązadła” przy wagonach, uszkadzał łożyska w wagonach towarowych.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 677, 698; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 187; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 236; Sz. Kędryna, A. Szefer *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 32; APMA-B Ankieta wypełniona przez Mieczysława Bednarza syna Leopolda z dn. 1.11.1954 r. (sygn. Mat./64, nr inw. 24888); Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 6 wykazu); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 85; *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 110; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (238), T.12, cz.23(238).

BEDNARZ MARIA,

Urodzona 5.11.1925 r. w Lutyni Dolnej (nr 480) i tam zamieszkała. W okresie okupacji hitlerowskiej wysłana na roboty przymusowe do Kędzierzyna (Heidebrek) – do zakładów chemicznych gdzie produkowane były materiały wybuchowe dla potrzeb Rzeszy. Tam zginęła **28.03.1945 r.** podczas bombardowania zakładu przez lotnictwo alianckie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (200).

BEDNAŹ FRANCISZEK,

Urodzony?, w Chrlicach k/Brna. W latach 1937-1938 był kierownikiem szkoły czeskiej w Karpętnej. Aresztowany przez gestapo i więziony w obozie koncentracyjnym (w „Kounicowych Kolejach”) w Bernie w bloku „B”, cela 9. W kwietniu 1945 r. wywieziony do KL Mauthausen-Gusen. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (301).

BEER REGINA,

Urodzona 20.05.1887 r. w Sosnowcu woj. katowickie, zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana 22.9.1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Terezin gdzie **zginęła** – nieznana jest data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 81

BELIK FRANCISZEK,

Urodzony 30.04.1903 r., zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości czeskiej, górnik. Aresztowany 24.03.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 20.10.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 157; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 148; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BELON ZDZISŁAW ks.,

Urodzony 26.05.1906 r. w Jarosławiu. Ksiądz, prefekt gimnazjum w Cieszynie. W sierpniu 1939 r. zmobilizowany (stopień wojskowy kapitan), jako kapelan 4 Pułku Strzelców Podhalańskich w Cieszynie. W starciu z agresorem niemieckim, dostał się do niewoli i 19.09.1939 r. został wywieziony do obozu w Rottenburgu. Stamtąd od 18.04.1940 r. przewieziony do KL Buchenwald, a od 7.07.1942 r. przeniesiony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 31193.

Zginął w tym obozie 27.09.1942 r.

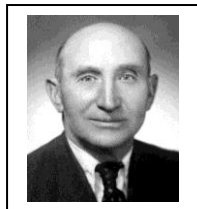
Bibliografia: J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r. s. 72; ks. Edmund Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. Słowo Polskie, s. 12; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Informacja członka rodziny – Ireny Gacek z d. Belon.

BENES BOGUMIL,

Urodzony w 1899 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, urzędnik. Przed wojną członek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Aresztowany 16.10.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 3.03.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 115; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 113; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BERAN JAN,

Urodzony 18.01.1888 r. w Kojecinie k/Hawliczkowego Brodu, od 1920 r. mieszkał w Żukowie Dolnym (nr 46). Aresztowany przez gestapo 10.10.1940 r. razem z Ciachornym Janem oraz Ludwikiem – za pracę w organizacji konspiracyjnej. Więziony w Cieszynie (2 miesiące), Katowicach (2 miesiące), Bytomiu (2 miesiące), Wrocławiu (14 dni), Dreźnie (5 miesięcy), Goleniowie k/Szczecina (6 miesięcy), Berlinie (6 miesięcy), Raciborzu (12 miesięcy), Kłodzku (kilka tygodni), Werburgu (kilka dni). Otrzymał wolność 24.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie. Do domu wrócił 28.05.1945 r. – ważąc 48 kg.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (071, 072).

BERAN JÓZEF,

Urodzony 10.06.1891 r., zamieszkały w Raju. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, gdzie zginął w **1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 169; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 157.

BERGAN ESTER,

Urodzona 17.01.1935 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 48.

BERGAN GERDA,

Urodzona 17.07.1933 r. w Bielsku, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 48.

BERGER ALFRED,

Urodzony 14.05.1900 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. W 1940 r. przetransportowany do Polski, następnie do Lwowa – gdzie **zginął** w nieznanych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 48.

BERGER ALICE,

Urodzona 29.05.1905 r., zamieszkała w Starym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 179.

BERGER BERTA z d. HERZ,

Urodzona 10.05.1903 r. w Starym Mieście, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – nieznane są data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 48; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BERGER ELFRYDA,

Urodzona w 1920 r. w Żukowie Górnym i zamieszkała w tej miejscowości, córka Marty (ur. w 1880 r.) . Aresztowana wraz z matką w ramach czystek rasowych, – jako żydówka, i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tej więźniarki.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (078).

BERGER ERNEST,

Urodzony 14.01.1916 r. w Rychwałdzie (nr 70) i zamieszkały w tej miejscowości, kupiec, syn Leona (ur. 11.01.1897 r.), brat Ottona. Aresztowany przez gestapo razem z ojcem i bratem w 1940 r. i przetransportowany do KL Teresin, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął w 1941 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (011); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 172; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BERGER FELIKS,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 127.

BERGER FRYDA,

Urodzona?, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana w 1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** w tymże 1942 r.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 48; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BERGER GOTTFRIED,

Urodzony 22.05.1898 r., zamieszkały w Starym Boguminie, kupiec. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 179.

BERGER JAKUB,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego i tam **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

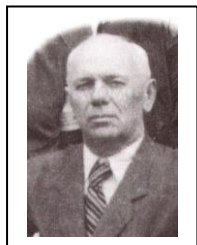
Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 127.

BERGER JAN,

Urodzony w 1918 r. i zamieszkały w Piosku, hutnik. Aresztowany w 1942 r. za to, że zbyt mocno okazywał swoją Polskość. Więziony wpierw w Cieszynie, a stamtąd przetransportowany do KL Auschwitz. Odzyskał wolność w 1945 r. - wrócił z obozu skrajnie wycieńczony.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (185); nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BERGER JÓZEF ks.,

Urodzony 14.03.1901 r. w Orłowej. Po ukończeniu polskiego gimnazjum w Orłowej studiował teologię na Uniwersytecie Warszawskim – studia te uzupełniał w Wiedniu, Bazylei, Strasburgu, dr, pastor. Od 1926 r. pracował w polskim zborze w Czeskim Cieszynie. Pracą – księgą o Kościele Andrzeja Frycza Modrzewskiego (1930 r.) zdobył stopień naukowy doktora teologii na Wydziale Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Warszawskiego.

Działal aktywnie w „Beskidzie Śląskim” i Związku Młodzieży Ewangelickiej. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w

Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Auschwitz. Dnia 12.02.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 10268. Następnie, 4.05.1941 r. wysłano go do KL Dachau i tam zarejestrowany, jako więzień nr 25279. Odzyskał wolność 5.03.1942 r. – zwolniony z obozu. W latach 1945-52 był ponownie pastorem w Czeskim Cieszynie, a równocześnie seniorem Kościoła ewangelickiego na Śląsku Cieszyńskim, był także profesorem teologii w Bratysławie. Od 1950 r. superintendentem (zwierzchnikiem) Śląskiego Kościoła Ewangelickiego Augsburskiego Wyznania w Czechosłowacji (na Zaolziu). W 1952 r. musiał opuścić stanowisko i Zaolzie, został profesorem teologii systematycznej na Akademii Teologicznej w Modrej pod Bratysławą. Zajmował się także malarstwem. Zdobył uznanie za cykl obrazów Oskarżenie faszyzmu i pejzaże beskidzkie. Prace swoje wystawiał w Polsce i Czechosłowacji. Zmarł w Bratysławie 11.06.1962 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 82; *W cieniu Śmierci* Ewangelicy – ofiary prześladowań w czasie II wojny światowej, praca zbiorowa Warszawa 1970 r. s. 20; J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., 259; J. Szturc, *Ewangelicy w Polsce Słownik biograficzny XVI-XX*, s. 28; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 33.

BERGER JÓZEFINA,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 127.

BERGER JULIUS,

Urodzony?, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** w 1942 r.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 48; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BERGER KLARA,

Urodzona 18.04.1885 r. w Rychwałdzie (nr 216) i zamieszkała w tej miejscowości, matka Ottona i Ernesta. Aresztowana przez gestapo w latach 1940 wraz z mężem Leonem oraz synami i po uwięzieniu w KL Teresin, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – nieznane są data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (014); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 172; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BERGER LEON,

Urodzony 11.01.1897 r. w Rychwałdzie (nr 216) i zamieszkały w tej miejscowości, kupiec. Aresztowany z całą rodziną w 1940 r. Więziony w KL Teresin, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 20.07.1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (011); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 172; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BERGER MALWINA,

Urodzona 15.06.1896 r. w Rychwałdzie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie

zginęła – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 172.

BERGER MARTA,

Urodzona 10.02.1887 r. w Górnym Żukowie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie, matka Elfrydy (ur. w 1920 r.). Aresztowana wraz z córką w ramach czystek rasowych, – jako żydówka, i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, przetransportowana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 29.06.1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (078); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 49; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BERGER MAX,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca jego uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 127.

BERGER OTTON,

Urodzony 19.04.1912 r. w Rychwałdzie (nr 70) i zamieszkały w tej miejscowości, kupiec, syn Leona (ur. 11.01.1897 r.). Aresztowany przez gestapo razem z ojcem w 1940 r. i przetransportowany do KL Teresin, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 1.01.1941 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (011); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 172; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BERGER PAWEŁ,

Urodzony 16.01.1891 r., zamieszkały w Rychwałdzie. Aresztowany 26.10.1939 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Nisku n. Sanem, gdzie **zaginął** - nieznana jest data oraz okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 172.

BERGER PIOTR,

Urodzony 8.04.1925 r. w Widni, zamieszkały w Rychwałdzie, student. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca jego uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 172.

BERGER SZARLOTA,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca jej uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 127.

BERGMAN EMANUEL,

Urodzony 23.01.1939 r. w Krakowie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie

zginął – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 49.

BERGMAN IZAK,

Urodzony 31.10.1910 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 49.

BERGMAN KLARA,

Urodzona 25.05.1883 r. w Zabłociu, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 49.

BERGMAN LEA,

Urodzona 30.10.1911 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana w 1939 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Bełżec, gdzie **zginęła** w latach 1942 lub 1943 r. w tymże obozie lub w KL Auschwitz.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 49; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BERGMAN WITESŁAW,

Urodzony 16.08.1909 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 49.

BERNAT FRANCISZEK,

Urodzony 24.11.1903 r. w Karwinie. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, w styczniu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-3052. Odzyskał wolność 9.02.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 861.

BERNATEK JAN,

Urodzony w 1900 r. w Rzece, zamieszkały w Ostrawie, górnik. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Brandenburgu, gdzie **zginął 6.12.1944 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 164.

BERNSTEIN WALTER,

Urodzony 9.01.1904 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 127.

BERNSTEIN JÓZEFINA z d. WEINBERGER,

Urodzona 18.03.1879 r. w Krakowie, zamieszkała w Nowym Boguminie. W 1939 r. uchodziła przed Niemcami do Krakowa, tam aresztowana, przewieziona do Tarnowa, i dalej do KL Bełżec gdzie **zastrzelona** została przez gestapo jako Żydówka.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128.

BERNSTEIN WALERIA,

Urodzona 11.01.1901 r. w Nowym Boguminie i zamieszkała w tej miejscowości. W 1939 r. uchodziła przed Niemcami do Krakowa, tam aresztowana i przewieziona do Tarnowa, i dalej do KL Bełżec. **Zginęła** w obozie w nieustalonym terminie oraz okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128.

BESTWINA RUDOLF,

Urodzony i zamieszkały w Jabłonkowie. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu - partyzant w grupie „Barania Góra”. Brak bliższych informacji o tej osobie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (071).

BETTER ALICJA,

Urodzona 7.11.1907 r. w Dąbrowie, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana 7.06.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Będzinie, i dalej przewieziona została do KL Auschwitz, **zginęła** - nieznana data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BETTER ANNA z d. NEUMANN,

Urodzona 12.11.1890 r. w Wielkich Drogach (Polska), zamieszkała w Orłowej. Aresztowana 17.06.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia w Sosnowcu, **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności jej śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BETTER JOLANTA,

Urodzona 12.09.1910 r. w Orłowej i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BETTER OSKAR,

Urodzony 14.02.1933 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany 7.06.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Będzinie, skąd

przewieziony do KL Auschwitz, **zginął** - nieznana jest data oraz okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BETTER SIMON,

Urodzony 28.12.1892 r. w Moszczenicy pow. żywiecki, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany 7.06.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Będzinie, a następnie przewieziony do KL Auschwitz, **zginął** - nieznana jest data oraz okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BETTER WILHELM,

Urodzony 21.05.1885 r. w miejscowości Pewel Mała pow. żywiecki, zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BEZRUS KAROL,

Urodzony 28.03.1909 r. w Ostrawie Śl. Aresztowany 5.12.1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, **zginął 4.04.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1119; APMA-B Ankieta z dn. 29.03.1995 r. wypełniona przez żonę – Zofię Bezris z d. Svecowa (sygn. Mat./17319, nr inw. 173835)

BIAŁOŃ AGNIESZKA z d. SZOSTEK,

Urodzona 27.11.1937 r. w Wędryni. Aresztowana 28.04.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager nr 95 Sohrau k/Żor, gdzie przebywała do zakończenia okupacji hitlerowskiej w 1945 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BIAŁOŻYT JÓZEF,

Urodzony w 1923 r. w Ropicy i zamieszkały w tej miejscowości, narodowej polskiej, student. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, **zginął w 1941 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 158.

BIAŁOŻYT PAWEŁ,

Urodzony 29.07.1895 r. w Gródku (nr 172) i zamieszkały w tej miejscowości. Mistrz techniczny w hucie trzynieckiej. Aresztowany 3.09.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony z rejencji katowickiej do KL Auschwitz. Dnia

9.09.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 149360. Odzyskał wolność 17.09.1943 r. - zwolniony z obozu.

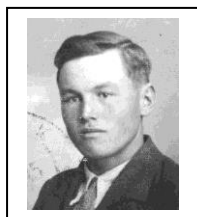
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 396; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (254).

BIEDRAWA JÓZEF,

Urodzony 27.08.1882 r. w Trzyciezu i zamieszkały w tej miejscowości, mąż Marii (ur. 3.09.1890 r.), ojciec Józefa (ur. 27.03.1916 r.) robotnik. Aresztowany 28.10.1944 r. przez gestapo wraz z żoną i więziony w Cieszynie – zwolniony do domu 28.11.1944 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.2, cz.6 (208).

BIEDRAWA JÓZEF,

Urodzony 27.03.1916 r. w Trzyciążu (nr 1) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Józefa i Marii z d. Pniok, rolnik – pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców. Tak rodzice jak i Józef zdecydowanie odmówili przyjęcia Volkslisty. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Poszukiwany przez gestapo, zastrzelony został **8.09.1944 r.** w Wielopolu, – gdy gestapowcy spotykali go powracającego z Cieszyna.

Postscriptum: W ten sam sposób zginęli Adam Boszczyk – gajowy z Mistrzowic, Gustaw Kubeczka – student z Ropicy, Alojzy Paluch – robotnik z Grodziszcz. Dopiero na drugi dzień zezwolono zabrać ich ciała i pochowano we wspólnym grobie na cmentarzu w Kocobądzu. Po wojnie ich ciała ekshumowano i wyprawiono uroczyste pogrzeby – grzebiąc w oddzielnych grobach.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.2, cz.6 (202, 243); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 184.

BIEDRAWA KAROL,

Urodzony 8.11.1906 r. w Mostach, zamieszkały w Cieszynie, syn Pawła i Anny z d. Kozieł. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Auschwitz, gdzie zginął **15.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30462/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Phlegmone” (osłabienie serca przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1119; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 440.

BIEDRAWA MARIA z d. PNIOK,

Urodzona 3.09.1890 r. w Gutach, zamieszkała w Trzyciezu (nr 1), narodowości polskiej, matka Józefa – zastrzelonego przez gestapowców. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w Ruchu oporu. Aresztowana we wrześniu 1944 r. w Trzyciezu i więziona w Cieszynie, stamtąd przewieziona w transporcie zbiorowym do więzienia śledczego w Mysłowicach.

Następnie 2.01.1945 r. brała udział w marszu ewakuacyjnym więźniarek do KL Ravensbrück i tam **zginęła** w styczniu 1945 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.2, cz.6 (202); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 184.

BIEGELEISEN GELLA,

Urodzona 31.03.1925 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BIEGELEISEN MALA,

Urodzona 4.05.1935 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BIEGELEISEN MORIC LEIB,

Urodzony w 1897 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BIEGELEISEN RÓŻA z d. AMSTERDAM,

Urodzona w 1897 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia w Bochni, gdzie **zginęła 26.08.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BIEGELEISEN SALAMON,

Urodzony 11.05.1929 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BIEGELEISEN SAMUEL,

Urodzony 17.08.1926 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BIEGOŃ MICHAŁ,

Urodzony 7.08.1875 r. w Huczyskach k/Krakowa, narodowości polskiej, górnik, zamieszkały w Karwinie. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany 14.05.1941 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym

przewieziony do więzienia w Katowicach, gdzie zginął **14.07.1942 r.** - przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więznia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 34; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 96; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 75.

BIEHAJ JAN,

Urodzony 23.02.1902 r. we Frydku, zamieszkały w Orłowej, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 7.03.1941 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Auschwitz. Dnia 26.03.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 11106. gdzie zginął **19.05.1941 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 89. *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 143; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 140.

BIELECKI LEON,

Urodzony 15.07.1918 r. w Pudłowie, zamieszkały w Boguminie-Pudłów, narodowości polskiej, wykształcenie wyższe - inżynier. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen gdzie przebywał od 22.04.1940 do 23.11.1940 r., zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6752. Odzyskał wolność – zwolniony z obozu, lecz aresztowany ponownie 29.01.1943 r. i więziony w KL Auschwitz. Dnia 15.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 102292. Od 10.09.1943 r. przesłany do KL Mauthausen-Gusen, gdzie odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 283; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.11, cz.22 (188)

BIELESZ ADAM,

Urodzony 29.11.1916 r. w Bystrzycy n.Olzą i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, hutnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 8.11.1943 r. i przetransportowany do więzienia w Cieszynie – gdzie został rozstrzelany **1.01.1945 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 49.

BIELESZ ANNA,

Urodzona w 1890 r. w Dolnej Łomnej, zamieszkała w Boconowicach (nr 61). Od początku okupacji hitlerowskiej opiekunka partyzantów oraz radzieckich spadochroniarzy. Dokarmiała ich, zapewniała ukrywanie się w stodole. Wysiedlona i wywłaszczona ze swojego rodzinnego gospodarstwa. Po wojnie wróciła do kompletnie zrujnowanego budynku i zdewastowanego gospodarstwa.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (115).

BIELESZ JAN,

Urodzony 23.06.1922 r. w Bystrzycy n.Olzą, syn Pawła i Anny. Szkołę powszechną ukończył w rodzinnej Bystrzycy, a następnie uczęszczał do szkoły przemysłowej kształcąc się w celu zdobycia zawodu rzeźniczego (masarskiego). Z chwilą wybuchu drugiej wojny światowej, jako nieletni ochotnik brał udział w kampanii wrześniowej w 4 PSP. Zdemobilizowany w październiku 1939 r. powrócił do rodzinnej miejscowości, lecz po krótkim czasie został wywieziony na przymusowe roboty do Oldenburga, a później do Heidelbergu i tam pracował w swoim zawodzie (rzeźnika). Po zakończeniu wojny osiadł w Cieszynie, założył mały zakład przetwórstwa mięsnego. W 1948 r. był jednym ze współzałożycieli Spółdzielni Przetwórstwa Mięsnego w Cieszynie. W 1949 r. został kierownikiem produkcyjnym w Zakładach Mięsnych w Cieszynie, a później przeniesiony na stanowisko dyrektora ds. produkcji w Zakładach Mięsnych w Katowicach, następnie w Gliwicach i z kolei w Bielsku-Białej. W latach 1953-1957 studiował zaocznie w SGGW na Wydziale Technologii Żywnienia uzyskując stopień inżyniera. W 1966 r. przeniósł się do Spółdzielni Wiejskiej, by poprowadzić nowoczesny Zakład Przetwórstwa Mięsnego w Jejkowicach pod Rybnikiem. W 1973 r. przeniósł się do Szczyrku, a stamtąd do Zakładu Przetwórczego w Wiśle. W 1976 r. ponownie założył prywatny zakład przetwórstwa mięsnego w Golezszowie. Już we wczesnej młodości był aktywnym uczestnikiem Polskiego Towarzystwa Sportowego „Sokół” w Bystrzycy. Przez szereg lat wspierał materialnie Bielsko-Bialskie Towarzystwo Sportowe, którego później był honorowym prezesem. Nigdy nie szczędził wsparcia materialnego na społeczne przedsięwzięcia. Był honorowym obywatelem Bielska-Białej. W 1990 r. był kandydatem do Sejmu RP. Zmarł 2.03.1992 r.

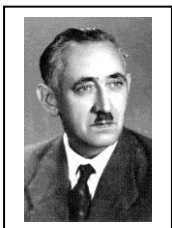
Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 36.

BIELESZ JÓZEF,

Urodzony 15.02.1909 r. w Bystrzycy n.Olzą, zamieszkały w Łyżbicy, narodowości polskiej, syn Jerzego i Zuzanny z d. Kulik, hutnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 12.02.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23356/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:45, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 681; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 842; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 125.

BIELESZ JÓZEF,

Urodzony 20.02.1912 r. w Bystrzycy n.Olzą, zamieszkały w Cieszynie, narodowości polskiej, z zawodu rzeźnik. Aresztowany 5.11.1939 r. w Cieszynie i tam krótkotrwale uwięziony, a następnie w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 43851. Odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BIELESZ RUDOLF,

Urodzony 21.01.1916 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 12.07.1944 r. i prawdopodobnie po krótkim uwięzieniu w Cieszynie przetransportowany do KL Auschwitz, a stamtąd 28.10.1944 r. przewieziony do Leitmeritz k/Terezina, gdzie zginął rozstrzelany **8.01.1945 r.** - tuż przed zakończeniem okupacji.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 115; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 113.

BIELESZ WŁADYSŁAW,

Urodzony 5.12.1921 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – w organizacji komunistycznej KSĆ. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **22.07.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 115; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 113.

BIELSKY ANTONI,

Urodzony 7.01.1910 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, działacz komunistyczny w okresie międzywojennym. Podczas okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **22.07.1944 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 113.

BIETA ANDRZEJ,

Urodzony w 1907 r. w Rzece (nr 48) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (331).

BILAND JAN,

Urodzony 15.06.1911 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Przed 1938 r. był górnikiem w kopalni „Barbara” w Karwinie. Następnie podjął prace, jako funkcjonariusz Państwowej Policji w Cieszynie. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we

wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. **Zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 050/1 z kwietnia 1940 r., poz. 21, t. 4163.

Bibliografia: Mecislav Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie Ofiary Obozów i Więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 75; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 120; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 113.

BILEK WITESŁAW,

Urodzony 1.09.1906 r., zamieszkały w Czeskim Cieszyń, narodowości czeskiej, nauczyciel. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i **2.11.1944 r.** zginął – prawdopodobnie przez ścięcie gilotyną, lecz nieznane jest miejsce egzekucji.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 55.

BILKO ANDRZEJ,

Urodzony 7.09.1896 r. w Krasnej, zamieszkały w Olbrachcicach, później w Cieszyń. Kształcił się w Cieszyń (matura w 1919 r.). Pracę nauczyciela rozpoczął w 1919 r. w Olbrachcicach, później od 1922 r. pracował w Zakładzie Wychowawczym w Cieszyń, zaś od 1937 r. w Zakładzie dla Głuchoniemych w Lublińcu. Aresztowany 22.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszyń (fabryka Kohna), stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau i dalej do KL Mauthausen-Gusen. Zginął w tym ostatnim obozie **31.10.1940 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszyń – kartoteki byłych więźniów.

BILKO GUSTAW,

Urodzony 11.05.1919 r. w Wędryni (nr 69) i zamieszkały w tej miejscowości, chłop małorolny. Aresztowany przez gestapo 20.10.1939 r. pod zarzutem udziału w minowaniu i wysadzaniu w powietrze mostów – by zatrzymać wojska Wehrmachtu. Więziony w Bystrzycy n.Olzą, Jabłonkowie, Cieszyń, Sosnowcu i następnie przetransportowany do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 12512. Odzyskał wolność 29.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (144).

BILKO HENRYK,

Urodzony 20.07.1920 r. w Stonawie i tam zamieszkały, narodowości polskiej. W młodości harcerz i działacz młodzieżowy, a po studiach nauczycielskich - nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Stonawie. Aresztowany 22.04.1940 r. i przewieziony do Czeskiego Cieszyń (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau i dalej do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **21.09.1941 r.** (prawdopodobnie zagazowany w autobusie dla „inwalidów”).

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 197; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (wyk. poz. 9); T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska*

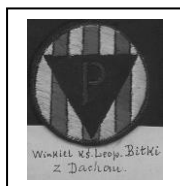
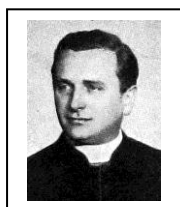
Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 132; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180.

BIŁKO JÓZEF,

Urodzony 14.01.1922 r. w Mostach (nr 81) k/Jabłonkowa, zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i jako więzień polityczny przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego. Nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (272).

BIŁKO LEOPOLD ks.,

Urodzony 15.10.1892 r. w Końskiej, syn Józefa. Absolwent gimnazjum polskiego w Cieszynie. Studia teologiczne ukończył w Widnawie. W 1915 r. po święceniach kapłańskich (26.07.1892 r.) rozpoczął pracę duszpasterską w Dziedzicach, a od 1917 r. przeniesiony do Cieszyna. Jako utalentowany muzyk pracował nad ustaleniem jednolitych melodii pieśni religijnych (m.in. pogrzebowych, psalmów, jasełek śląskich). Na zlecenie Dziedzictwa bł. Jana Sarkandra stworzył Sekretariat Generalny Towarzystw Kulturalno-Oświatowych z siedzibą w Cieszynie. Na wniosek Prymasa Polski, Józefa Dalbora, został oddelegowany do zorganizowania w 1922 r. Centrali Zjednoczonych Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej w Poznaniu.

Dwanaście lat później został dyrektorem Katolickiego Związku Młodzieży Męskiej i Żeńskiej w Polsce. W 1934 r. mianowano go także szambelanem papieskim. Od 1938 r. był referentem wikariatu generalnego w Cieszynie, zaś od 1939 r. był proboszczem w Karwinie. Aresztowany 19.09.1939 r. i więziony w Karwinie (w piwnicy Miejskiego Ratusza), stamtąd przewieziony do KL Skrochovice k/Opawy, od 4.10.1939 r. przesłany do więzienia w Rawiczu, a dalej, 16.10.1939 r. przetransportowany do KL Buchenwald. Następnie od 8.03.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen, zaś od 8.12.1940 r. przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 22045. Mimo ciężkich warunków, jakie panowały w obozach, w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność 29.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie. W 1945 r. po wyjściu z obozu objął probostwo w Karwinie, także pomagał w duszpasterstwie, w Orłowej i Jabłonkowie. Zmarł 17.05.1955 r.

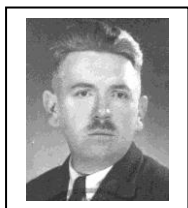
Bibliografia: J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r. s. 75; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 38; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (010).

BIŁKO MARIA,

Urodzona 14.08.1917 r. w Żukowie Górnym, zamieszkała w Trzyciezu (nr 22). Aresztowana 28.10.1944 r. i więziona w Cieszynie, następnie więziona w KL Gross-Rosen, KL Ravensbrück, KL Sachsenhausen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach, w których przebywała, przeżyła i odzyskała wolność – wyzwolona 27.04.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.2, cz.6 (208).

BIŁKO RUDOLF,

Urodzony 1.10.1895 r. w Końskiej, zamieszkały w Rychwałdzie, do 1920 r., następnie mieszkaniec Bielska, brat ks. Leopolda. Profesor Liceum Technicznego w Bielsku. Aresztowany i więziony w Bielsku oraz w więzieniu gestapo w Cieszynie. Brak innych informacji o tej osobie. Zmarł 4.01.1960 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (010).

BINEK GERTRUDA z d. FILIPEK,

Urodzona w 1925 r. w Orłowej, urzędniczka kopalni w Łazach. **Zastrzelona** w czasie przechodzenia przez front 2.05.1945 r. w Łazach w pobliżu „Żłobka”.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BINN ALFRED,

Urodzony 28.07.1925 r., zamieszkały w Karwinie. Aresztowany 24.09.1941 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** - nieznana jest data oraz okoliczności jego śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 107; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BIRN BARTŁOMIEJ,

Urodzony 5.05.1906 r. w Lutyni k/Orłowej, syn Pinkasa i Karoliny z d. Zuckerman. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 30.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 44005. Zginął **22.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 16106/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 6:30, określenie przyczyny zgonu to: „septische Angina” (zakaźna angina).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 188; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 1086.

BIRNER JULIUS,

Urodzony 16.02.1905 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca jego uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128.

BISAM NORBERT,

Urodzony 27.08.1919 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu – nieznana jest nazwa obozu i dalszy los więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

BISAM ROBERT,

Zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** - nieznana jest data oraz okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BISAM ANNA,

Urodzona 6.06.1916 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

BISAM JANA,

Urodzona 30.09.1879 r. w Krakowie, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

BISAM MARTA,

Urodzona 2.06.1913 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

BIZOŃ HENRYK,

Urodzony 12.09.1910 r. w Pietwałdzie, tam zamieszkały w młodości a później w Wierzniowicach, kierownik szkoły w Wierzniowicach do 1939 r. Aresztowany przez gestapo 22.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Dachau. Po jakimś czasie był przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen.

Odzyskał wolność 13.01.1941 r. – zwolniony z obozu, wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (279, 280).

BLACHA FRANCISZEK,

Urodzony 4.03.1913 r. w Raju i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Józefa i Ludwina z d. Kroczek. Uczęszczał do szkoły wydziałowej we Frysztacie, a następnie ukończył szkołę rolniczą. W okresie okupacji hitlerowskiej już w 1940 r. zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 17.01.1943 r. zdradzony przez konfidenta gestapo – Gałuszką.

Po uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd po około trzech miesiącach w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23370/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 17:19, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 681; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 856; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 169; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 157; informacja od Marii Brecher oraz Józefa Durczoka – spisał Józef Burek.

BLACHA WILHELM,

Urodzony 30.09.1910 r. w Raju, zamieszkały w Pudłowie, narodowości polskiej, syn Józefa. Szkołę ludową i wydziałową ukończył we Frysztacie, natomiast Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie. W latach 1929-1938 był nauczycielem Publicznej Szkoły Powszechnej w Szopienicach. Bardzo aktywny w przedsięwzięciach społeczno-kulturalnych, członek Macierzy Szkolnej, Polskiego Związku Zachodniego, Chóru Mieszanego we Frysztacie. W 1938 r. kierownik szkoły ludowej i wydziałowej w Boguminie.

Zmobilizowany (stop. wojsk. podporucznik) do 73 pp. w Katowicach, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do niewoli - w listopadzie 1939 rodzina otrzymała wiadomość z PCK o prawdopodobnym pobycie w obozie jenieckim w Radomiu. **Zginął**, zamordowany w Katyniu.

Postscriptum: W grudniu 1939 r. wysłał list z Kozielska. Jest o nim wzmianka w pamiętnikach jeńców Kozielska - oficerów Augustyna Dyjasa i Andrzeja Riegera. Zidentyfikowany w Katyniu pod nrem AM 1992, - podczas ekshumacji znaleziono przy nim legitymację oficera rezerwy.

Bibliografia: Mecisław Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 42; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 168; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 157.

BLACHUTA EMANUEL,

Urodzony 26.03.1915 r. w Kończycach Małych k/Ostrawy, zamieszkały w Śląskiej Ostrawie, syn Karola i Tekli z d. Stasek. Aresztowany za przynależność do ruchu oporu i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 28.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11700/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Grippe” (osłabienie serca przy grypie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1120; APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 1198; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 126.

BLECHA RUDOLF,

Urodzony 10.07.1906 r. w Sporyszu, zamieszkały w Trzyńcu, narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 2.06.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia Stein nad Dunajem, gdzie **zginął – rozstrzelany 15.04.1945 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 185.

BLUK AGNIESZKA,

Urodzona 25.03.1905 r., zamieszkała w Pietwałdzie. Aresztowana 8.10.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 20.10.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 157; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BLUM AUGUSTA z d. LEBER,

Urodzona 15.12.1899 r. w Nowym Boguminie i zamieszkała w tej miejscowości. W 1941 r. prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, przewieziona do więzienia w Raciborzu, a następnie przetransportowana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BLUM HERMAN,

Urodzony 30.07.1895 r. w St. Gaal, zamieszkały w Nowym Boguminie, kupiec. Aresztowany w 1941 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Raciborzu, a następnie przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie **zginął** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BLUM MARGITA,

Urodzona 10.10.1923 r. w Nowym Boguminie i zamieszkała w tej miejscowości, studentka. W 1941 r. prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia w Raciborzu. Następnie przetransportowana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BLUM PAWEŁ,

Urodzony 10.05.1921 r. w Nowym Boguminie i zamieszkały w tej miejscowości, kupiec. W 1941 r. prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Raciborzu, a następnie przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie **zginął** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BLUMENTAL ANNA SARA z d. LIBERMAN,

Urodzona 5.03.1876 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück, gdzie **zginęła 23.03.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BLUMENTHAL EMANUEL,

Urodzony 26.10.1886 r. w Ostrawie, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany w listopadzie 1939 r. i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

BLUMENTHAL JINDRIŠKA,

Urodzona 21.11.1890 r. w Krakowie, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana w listopadzie 1939 r. i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

BLUMENTHAL OTTO,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i 16.05.1940 r. prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Zawierciu i tam **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

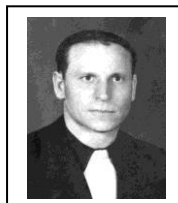
BLACHA JAN,

Urodzony 18.10.1908 r. w Wędryni (nr 213), mieszkaniec Lesznej Dolnej, narodowości polskiej, syn Jakuba i Anny, kupiec. **Zginął**, jako cywil, który 1.09.1939 r. - podczas wkraczania wojsk hitlerowskich do miejsca jego zamieszkania, strzelał z karabinu maszynowego do kolumny zbliżającego się oddziału agresora. Dał przykład patriotyzmu i determinacji w obronie swej rodzinnej ziemi, kraju.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (017); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 100.

BLACHA JÓZEF,

Urodzony 2.09.1904 r. w Wędryni (nr 491, 482) i zamieszkały w tej miejscowości. Od 1940 r. otrzymał nakaz przymusowych robót w hucie trzynieckiej – gdzie po dwóch miesiącach uległ wypadkowi. Oskarżony o rozmyśle spowodowanie wypadku, aresztowany i więziony od 1941r. do 1942 r. w obozie karnym w Małej Panwi – tam zmuszony do noszenia opaski i naszywki z literą „P”.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (144).

BLAHUT EDWARD,

Urodzony 27.10.1921 r. w Lesznej Dolnej, zamieszkały w Karpętnej (nr 99), hutnik. Od 1940 r. wysłany na roboty przymusowe do Niemiec. Tam w 1943 r. przymusowo wcielony do Wehrmachtu i wysłany do Włoch, gdzie **zginął** w nieznanych okolicznościach **8.03.1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12(295).

BLAHUT RUDOLF,

Urodzony ?, w Kocobądzu (nr 81) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (078).

BLASZCZYK GERHARD,

Urodzony 21.08.1923 r. w Pudłowie, student. Ewakuowany 1.09.1939 r. w głąb Polski - wraz z Edwardem Podeszwą i Witoldem Sargankiem, **zginął 5.10.1939 r.** w pociągu z uchodźcami podczas bombardowania w okolicach Gródka Jagiellońskiego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.11, cz.22 (137, 182); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 168.

BLASZCZYK LUDMIŁA z d. CHMIEL, pseud. „Lidia”,

Urodzona 20.12.1920 r. w Jabłonkowie, studentka Szkoły Handlowej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowana 1.05.1941 r. i więziona w Ostrawie, a stamtąd przewieziona do KL Auschwitz. Następnie przekazana do więzienia w Będzinie, gdzie odzyskała wolność 15.01.1945 r. Odznaczona, m.in. Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Krzyżem Armii Krajowej.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszyń – kartoteki byłych więźniów; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BLĘDOWSKI (imię nieznane),

Urodzony w 1894 r. w Jabłonkowie. Zdobył wykształcenie pedagogiczne w Niemieckim Seminarium Nauczycielskim w Cieszyń (z maturą w 1914 r.) . Pracę nauczyciela rozpoczął w Karwinie na Sowińcu. Od 1920 r. zamieszkał w Katowicach, gdzie podjął pracę, jako kierownik biura rachunkowego w Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. – **zginął** w 1939 r. w nieznanych okolicznościach - w walce z hitlerowskim agresorem.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (002).

BLĘDOWSKI WŁADYSŁAW,

Urodzony 1.02.1904 r. w Jabłonkowie (nr 57) i tam zamieszkały. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. Więziony, jako kaleka – prawdopodobnie **zginął**.

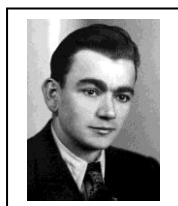
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka – zbiór nr 2 (033).

BOBULA WOJCIECH,

Urodzony 12.01.1876 r. w Pobiedowie, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 14.05.1941 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszyń, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Katowicach, gdzie **zginął 24.07.1942 r.** – przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 96; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 75.

BOCEK ADOLF,

Urodzony 18.03.1912 r. w Suchej Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 247), górnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w konspiracyjnej organizacji PPR. Po nawiązaniu kontaktu ze Staśkiem i Łukszą z Łazów, tworzy w maju 1942 r. organizację konspiracyjną w Suchej Dolnej. Po aresztowaniu Łukszy i Staśka (zdrada), uprzedzony ukrywa się do końca okupacji – nadal walcząc z hitlerowcami.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (538).

BOCEK ALOJZA,

Urodzona w 1936 r., zamieszkała w Łomnej Dolnej (nr 2), córka Pawła i Anny. Wraz z ojcem i rodzeństwem wywieziona do obozu pracy w okolicy Oławy za Wrocławiem³, gdzie przebywali od 10.08.1942 r. do 1944 r. Do ich domu hitlerowcy wprowadzili osadników z Rumunii. Do swojego gospodarstwa - zdewastowanego i rozgrabionego, cała rodzina wróciła w maju 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (214).

BOCEK ANNA,

Urodzona w 1896 r. w Łomnej Dolnej (nr 2) i zamieszkała w tej miejscowości, żona Pawła. Wraz z mężem i dziećmi (7 synów i 5 córek) wysiedlona i wywłaszczona z rodzinnego gospodarstwa. Aby uniknąć wywózki wraz z rodziną do obozu pracy w okolicy Oławy za Wrocławiem, za namową męża uciekła do swojej siostry i tam się ukrywała. Do ich domu hitlerowcy wprowadzili osadników z Rumunii. Zmarła w 1946 r. w Dolnej Łomnej

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (208, 214).

BOCEK ANTONI,

Urodzony w 1924 r. zamieszkały w Łomnej Dolnej (nr 2), syn Pawła i Anny. Wraz z ojcem i rodzeństwem wywieziony do obozu pracy w okolicy Oławy za Wrocławiem, gdzie przebywali od 10.08.1942 r. do 1944 r. Do ich domu hitlerowcy wprowadzili osadników z Rumunii. Do swojego gospodarstwa - zdewastowanego i rozgrabionego, cała rodzina wróciła w maju 1945 r. Dodać należy, że Antoni 10.01.1945 r. przyłączył się do wojska sowieckiego i walczył z hitlerowskimi wojskami – uciekającymi pod naporem Armii Czerwonej. Przeżył pobyt na froncie - wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (214).

BOCEK EWA z d. KANTOR,

Urodzona?, w Milikowie (nr 9) i zamieszkała w tej miejscowości. Żona Pawła Bocka – nauczyciela w Cieszynie. Aresztowana wraz z mężem i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. Przeżyła pobyt w obozie – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.7, cz.13 (436) ; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BOCEK JAN,

rodzony 8.01.1900 r. w Nawsiu, zamieszkały w Jabłonkowie nr 45), narodowości polskiej, stolarz w Jabłonkowie, muzykant. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 16.03.1943 r. w Jabłonkowie razem z ks. Adameckim, z uczniem stolarskim mistrza Bocka - Władysławem Kurowskim, Marią Niedobą i innymi osobami. Więziony od 16.03.1943 r. do 18.11.1944 r. w więzieniu gestapo w Cieszynie, a stamtąd przetransportowany do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przeniesiony do KL Auschwitz. Zginął **18.11.1944 r.** w obozie za udział w antyhitlerowskim ruchu oporu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (003); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 71; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

³ Patrz – objaśnienia, przypisy.

BOCEK JAN,

Urodzony w 1903 r. w Koszarzyskach (nr 2) i zamieszkały w tej miejscowości, nauczyciel. W latach 1938/1939 był zatrudniony w szkole w Trzyńcu. Aresztowany w 1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Odzyskał wolność w 1943 r. – zwolniony z obozu. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.7, cz.13 (333) ; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BOCEK JAN,

Urodzony 1928 r. zamieszkały w Łomnej Dolnej (nr 2), syn Pawła i Anny. Wraz z ojcem i rodzeństwem wywieziony do obozu pracy w okolicy Oławy za Wrocławiem, gdzie przebywali od 10.08.1942 r. do 1944 r. Do ich domu hitlerowcy wprowadzili osadników z Rumunii. Do swojego gospodarstwa - zdewastowanego i rozgrabionego, cała rodzina wróciła w maju 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (214).

BOCEK JÓZEF,

Urodzony 15.12.1900 r. w Koszarzyskach (nr 52) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Wywłaszczony z własnego gospodarstwa. Aresztowany przez gestapo 6.09.1943 r. za odmowę przyjęcia Volkslisty. Uwięziony w więzieniu gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 9.09.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 149303.

Odzyskał wolność 17.09.1943 r. – zwolniony z obozu.

Postscriptum: W dniu tym wraz z Józefem Bockiem aresztowano równocześnie 6 osób z Koszarzysk. Byli to: Hrycek Paweł, Klimek Paweł, Sikora Paweł, Klimek Jerzy, Supik Jerzy, Szkańder Józef.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 393; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.7, cz.13 (346).

BOCEK JÓZEF,

Urodzony w 1919 r., zamieszkały w Łomnej Dolnej (nr 2), najstarszy syn Pawła i Anny. Wraz z ojcem i rodzeństwem wywieziony do obozu pracy w okolicy Oławy za Wrocławiem, gdzie cała rodzina przebywała od 10.08.1942 r. do 1944 r. Do ich domu hitlerowcy wprowadzili osadników z Rumunii. Wrócili w maju 1945 r. do swojego gospodarstwa bardzo zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (214).

BOCEK JÓZEF,

Urodzony w 1921 r. w Gródki (nr 50) i tam zamieszkały, elektromonter. Ukończył Szkołę Przemysłową w Bielsku. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. – walczył, jako pilot, a następnie przedostał się do Rumunii. Dalszy jego wojenny los jest nieznany. Przeżył okres okupacji i po wojnie wrócił do kraju, zamieszkał w Warszawie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (256).

BOCEK JÓZEF,

Urodzony w 1924 r. w Milikowie (nr 90) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Już na początku okupacji hitlerowskiej wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec, a tam więziony w karnym obozie od 1940 r. do 1945 r. Po wojnie wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.7,cz.13 (410).

BOCEK KAROL,

Urodzony 26.12.1913 r. w Czeskim Cieszynie. Aresztowany w Krakowie i uwięziony w więzieniu Montelupich w Krakowie, skąd przetransportowany został do KL Auschwitz. Dnia 5.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 11765. Zginął w obozie **12.06.1941 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 93.

BOCEK KAROL,

Urodzony 7.05.1916 r. w Nawsiu k/Jabłonkowie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Kształcił się w Śląskiej Ostrawie (matura w 1936 r.). Jako nauczyciel rozpoczął pracę w Nawsiu, a później w Publicznej Szkole Powszechnej w Gutach. Z zamiłowania muzyk, dyrygent Chóru Nauczycieli Polskich w części Śląska Cieszyńskiego. Aresztowany 20.04.1940 r. i uwięziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau i dalej – przeniesiony do KL Mauthausert-Gusen, gdzie zginął **25.09.1940 r.**

Postscriptum: Rodzina starała się o sprowadzenie jego prochów – urnę z prochami pochowano 29.01.1941 r. na cmentarzu w Nawsiu.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 201; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 11 wykazu); *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 133; archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (073, 144); Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 132.

BOCEK MARIA,

Urodzona 8.03.1893 r. zamieszkała w Jabłonkowie (nr 478). Aresztowana wraz z mężem Pawłem. Przetrasportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca jej uwięzienia. Przetrwała represje hitlerowskie i wróciła do Jabłonkowa.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (033).

BOCEK MARIA,

Urodzona w 1921 r., zamieszkała w Łomnej Dolnej (nr 2), córka Pawła i Anny. Wraz z ojcem i rodzeństwem wywieziona do obozu pracy w okolicy Oławy za Wrocławiem, gdzie przebywali 10.08.1942 r. – 1944 r. Do ich domu hitlerowcy wprowadzili osadników z Rumunii. Do swojego gospodarstwa - zdewastowanego i rozgrabionego, cała rodzina wróciła w maju 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (214).

BOCEK MARTA,

Urodzona w 1936 r., zamieszkała w Łomnej Dolnej (nr 2), córka Pawła i Anny. Wraz z ojcem i rodzeństwem wywieziona do obozu pracy w okolicy Oławy za Wrocławiem, gdzie przebywali 10.08.1942 r. do 1944 r. Do ich domu hitlerowcy wprowadzili osadników z Rumunii. Do swojego gospodarstwa - zdewastowanego i rozgrabionego, cała rodzina wróciła w maju 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (214).

BOCEK OTTO,

Urodzony 28.10.1917 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej, urzędnik. Aresztowany 5.01.1941 r. za przynależność do ZWZ i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Neuengamme. Zginął **3.05.1945 r.** podczas ewakuacji więźniów statkiem CAP Arcona⁴.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 45; *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 133; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 55.

BOCEK OTTON KAROL,

Urodzony 26.12.1913 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, nauczyciel, później pracował jako urzędnik. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **12.06.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 45.

BOCEK PAWEŁ,

Urodzony 27.10.1887 r., zamieszkały w Jabłonkowie (nr 478), profesor. Aresztowany wraz z żoną Marią, przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca ich uwięzienia. Przetrwali represje hitlerowskie i wrócili do Jabłonkowa.

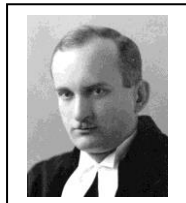
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (033).

BOCEK PAWEŁ,

Urodzony w 1888 r. w Łomnej Dolnej (nr 2) i zamieszkały w tej miejscowości, mąż Anny. Wraz z żoną i dziećmi (7 synów i 5 córek) wysiedlony i wywłaszczony z własnego gospodarstwa. Następnie, cała rodzina oprócz matki Anny, – która się ukrywała u swojej siostry, wywieziona została do obozu pracy w okolicy Oławy za Wrocławiem, gdzie przebywali 10.08.1942r. – 1944 r. Do ich domu hitlerowcy wprowadzili osadników z Rumunii. Do swojego gospodarstwa - zdewastowanego i rozgrabionego, całą rodzinę wróciła w maju 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (214).

BOCEK PAWEŁ ks.,

Urodzony 8.07.1909 r. w Koszarzyskach i tam zamieszkały do 1937 r., syn Jana i Anny z d. Rusz. Uczęszczał do szkoły publicznej w Koszarzyskach, do Gimnazjum Klasycznego w Cieszynie, a następnie od 1930 r. studiował teologię na Wydziale Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Warszawskiego, ordynowany na duchownego w 1935 r.

⁴ Patrz – objaśnienia, przypisy.

Pracę duszpasterską rozpoczął, jako wikariusz i prefekt szkół parafii ewangelickiej w Ustroniu. Aresztowany 24.04.1940 r. i po krótkim uwięzieniu w Cieszynie, przetransportowany do KL Gusen i dalej do KL Dachau. Zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 22022. W 1942 r. zwolniony z obozu, pracował w prywatnej firmie, jako pomocnik w księgowości. Nie są znane okoliczności jego dotarcia do Francji, ale pod koniec wojny pełnił tam funkcję kapelana ewangelickiego. Po powrocie do kraju wikariusz i katecheta parafii w Ustroniu. W 1951 r. drugi proboszcz parafii w Ustroniu, a po śmierci pierwszego proboszcza (ks. Seniora Pawła Nikodema) powołany został w 1954 r. na to stanowisko. W latach 1956 – 1957 pełniący obowiązki seniora, w latach 1962 – 1965 był konseniorem Diecezji Cieszyńskiej. W 1980 r. przeszedł na emeryturę.

Bibliografia: Marcin Gabrys - Biblioteka i Archiwum im. B. R. Tschammera w Cieszynie (także udostępnione zdjęcie ze zbiorów wym. biblioteki); Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.13, cz.24(146), T.7, cz.13 (346); J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., s. 261.

BOCEK PAWEŁ,

Urodzony 8.06.1915 r. w Koszarzyskach (nr 27) „Na Łabajce” i tam zamieszkały. Wywieziony 6.01.1941 r. na przymusowe roboty do Warty - fabryki papieru. Aresztowany 16.12.1941 r. po nieudanej ucieczce i do 16.03.1942 r. więziony w Kłodzku. Po zwolnieniu z więzienia, odesłany do poprzedniego miejsca pracy przymusowej w Warcie, gdzie został wyzwolony 1.05.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.7, cz.13 (346).

BOCEK PAWEŁ,

Urodzony w 1922 r. w Łomnej Dolnej (nr 2) i zamieszkały w tej miejscowości, syn Pawła i Anny. Wraz z ojcem i rodzeństwem wywieziony do obozu pracy w okolicy Oławy za Wrocławiem, gdzie przebywali od 10.08.1942r. do 1944 r. Do ich domu hitlerowcy wprowadzili osadników z Rumunii. Do swojego gospodarstwa - zdewastowanego i rozgrabionego, cała rodzina wróciła w maju 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (214).

BOCEK RUDOLF,

Urodzony w 1934 r. w Łomnej Dolnej (nr 2), i zamieszkały w tej miejscowości, syn Pawła i Anny (bliźniaczy brat Władysława). Wraz z ojcem i rodzeństwem wywieziony do obozu pracy w okolicy Oławy za Wrocławiem, gdzie przebywali od 10.08.1942 r. do 1944 r. Do ich domu hitlerowcy wprowadzili osadników z Rumunii. Do swojego gospodarstwa - zdewastowanego i rozgrabionego, cała rodzina wróciła w maju 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (214).

BOCEK WŁADYSŁAW,

Urodzony w 1934 r. w Łomnej Dolnej (nr 2) i zamieszkały w tej miejscowości, syn Pawła i Anny (bliźniaczy brat Rudolfa). Wraz z ojcem i rodzeństwem wywieziony do obozu pracy w okolicy Oławy za Wrocławiem, gdzie przebywali od 10.08.1942 do 1944 r. Do ich domu hitlerowcy wprowadzili osadników z Rumunii. Do swojego gospodarstwa - zdewastowanego i rozgrabionego, cała rodzina wróciła w maju 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (214).

BOCHENEK STEFAN,

Urodzony 23.04.1904 r. w Pudłowie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie **zginął 14.01.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 166; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 155.

BOCHNER EMANUEL,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany 16.05.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Zawierciu, tam **zginął** – nieznana jest data i okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BOCHNER RÓŻA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BOGACZ KAROL,

Urodzony 24.02.1899 r. w Starym Mieście, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 1.06.1940 r. i przetransportowany do więzienia w Ostrawie, gdzie **zginął 9.06.1940 r.** (prawdopodobnie rozstrzelany).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 75.

BOGDAN „IWAN” (nieznane nazwisko),

Urodzony ok. 1922 r. sowiecki żołnierz. Zrzucony na początku września 1944 r. z desantem 26-ciu spadochroniarzy z samolotu radzieckiego nad Kozubową i Skalicą. W okolicy Boconowic na stokach Kozubowej spadło 13-tu spadochroniarzy i druga 13-tka została przez wiatr przeniesiona do okolic Łomnej i Mostów. Do tej drugiej grupy 13-tu spadochroniarzy należał także Bogdan – „Iwan” (nieznane nazwisko), porucznik Bajan oraz radiotelegrafistka znana Maria Warszawska. Porucznik Bajan, Maria Warszawska i Bogdan – „Iwan” przebywali przez dwa tygodnie w lasach Połomów, Kozubowej i Kiczory, szukając łączności z resztą desantu. Na Papierskim Groniu pod Kozubową natknął się na trójkę spadochroniarzy patrol policji hitlerowskiej i wywiązała się strzelanina. Hitlerowców było bardzo dużo - polegli wszyscy trzej spadochroniarze, a także kilku partyzantów przesłanych na pomoc w toczącej się potyczce. Bogdan – „Iwan” poległ w walce z gestapowcami, pochowany został w Jabłonkowie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (003, 191).

BOHÁČ JADWIGA,

Urodzona 10.07.1879 r. w Raszkowicach, zamieszkała w Karwinie córka Jana i Marii z d. Pohludka. Aresztowana 17.04.1942 r. i prawdopodobnie po

krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz.

Dnia 19.05.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 7455. Zginęła **11.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30146/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:00, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche” (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 488; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 146.

BOHÁČ JÓZEF,

Urodzony 11.02.1915 r. w Morawce, zamieszkały w Karwinie, narodowości czeskiej. Aresztowany i osadzony w lokalnym więzieniu w Łazach – tam zastrzelony **5.09.1940 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 111; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 75.

BOHÁČ PAWEŁ,

Urodzony 3.06.1882 r. w Morawce, górnik, zamieszkały w Karwinie, narodowości czeskiej, syn Karoliny. Aresztowany 17.04.1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **19.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30992/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:45, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskeldegeneration” (zawał mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 986; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76.

BOHACEK KAROL,

Zamieszkały w Orłowej, narodowości czeskiej, robotnik. Wysłany w okresie okupacji hitlerowskiej na roboty przymusowe do Niemiec, tam **zginął** w 1944 r. w niewyjaśnionych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 154; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 140.

BOHUCKI PAWEŁ,

Urodzony w 1886 r. w Końkiej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, kolejarz emeryt. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **4.05.1944 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 95; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BOHUCKI WALTER,

Urodzony 5.12.1912 r. w Darkowie, zamieszkały w Końskiej, narodowości polskiej, z zawodu technik-mechanik. Ukończył Państwową Szkołę Przemysłową w Bielsku, natomiast po ukończeniu szkoły oficerskiej awansował do stopnia wojskowego ppor. rez. WP. Aktywny społecznie, jako członek Macierzy Szkolnej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany w 1943 r. w Końskiej pod zarzutem przynależności do grupy partyzanckiej AK. Krótko więziony w Cieszynie, a stamtąd przetransportowany do więzienia śledczego w Mysłowicach (gdzie przebywał przez jeden rok). Po zakończonym śledztwie przesłany do KL Auschwitz, gdzie zginął **12.06.1944 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 96; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BOJDA JAN,

Urodzony 29.11.1894 r. w Friedele, zamieszkały w Koniakowie, narodowości polskiej, robotnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 23.04.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 12508. Zginął w obozie **20.12.1940 r.**

Bibliografia: ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. Słowo Polskie, s. 19; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 96.

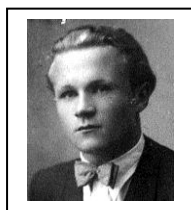
BOJKO ANNA,

Urodzona 1.03.1909 r. w Nydku (nr 293) „Filipka” i zamieszkała w tej miejscowości. Prześladowana przez cały okres okupacji hitlerowskiej i zagrożona aresztowaniem, jako podejrzana o współpracę i pomoc partyzantom.

Postscriptum: Podejrzenie to było uzasadnione, gdyż faktycznie współpracowała z partyzantami od 1939 r. do 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (142).

BOJKO GUSTAW,

Urodzony 19.01.1926 r. w Nawsiu (nr 329) „Filipka” i zamieszkały w tej miejscowości, z zawodu kominiarz. Aresztowany 5.05.1942 r. i więziony w Cieszynie do 20.06.1942 r. Wcielony pod koniec 1944 r. do niemieckiego wojska. Po 3 miesiącach zdezerterował, ukrywając się w różnych miejscowościach - zagrożony aresztowaniem.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (140).

BOJKO JÓZEF,

Urodzony 16.02.1900 r. w Mostach (nr 81), zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany za postawę antyhitlerowską i przekonania polityczne. Przetrasportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznaną jest nazwa miejsca jego uwięzienia oraz dalszy los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (272).

BOLEK EMIL,

Urodzony ?, w Mostach k/Cieszyna i zamieszkały w tej miejscowości, urzędnik techniczny. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (122).

BOLEK GUSTAW,

Urodzony?, w Mostach i tam zamieszkały w młodości, później mieszkaniem Cierlicka Górnego (nr 189), automechanik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

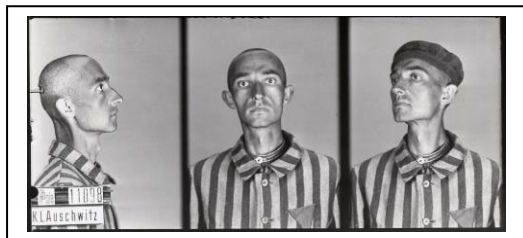
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (122).

BOLEK JAN,

Urodzony 24.05.1882 r. w Błędowicach Dolnych, nauczyciel, narodowości polskiej. Studiował w Cieszynie. Pracę nauczyciela rozpoczął w Iskrzyczynie k/Dębowca, potem uczył w Simoradzu, Międzyzwięciu. Aresztowany 22.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd przetransportowany do KL Dachau i dalej do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **11.09.1940 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BOLEK JÓZEF,

Urodzony 9.03.1909 r. w Błędowicach Dolnych (nr 20) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, kupiec. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 18.12.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 26.03.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 11098. Zginął w obozie **23.06.1941 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 88; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 67; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 42.

BOLEK JÓZEF,

Urodzony 26.04.1918 r. w Bażanowicach, w czasie okupacji hitlerowskiej zamieszkały w Godziszowie. Ukończył gimnazjum matematyczno-przyrodnicze, później studiował w Wyższej Szkole Handlowej w Warszawie. Od początku okupacji zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany na początku lutego 1942 r. i więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach.

Po długotrwałych przesłuchaniach przewieziony do Cieszyna, gdzie **20.03.1942 r.** zginął w egzekucji publicznej „Pod Wałką” – powieszony wraz z 23 innymi skazanymi.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

BONCEK KAROL,

Urodzony 6.01.1903 r. w Łazach, zamieszkały w Porębie, narodowości polskiej, syn Pawła i Marii z d. Gwocz. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, (prawdopodobnie zarejestrowany jako więzień nr 130414), gdzie zginął **13.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34317/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 23:50, określenie przyczyny zgonu to: „Kreislaufschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność układu krążenia przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Paják, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1120; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 1309; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 115; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 114.

BONCZEK ALOJZY,

Urodzony 31.05.1897 r. w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia w Cieszynie, gdzie w niewyjaśnionych okolicznościach zginął **5.04.1945 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180.

BONCZEK EMANUEL,

Urodzony 24.12.1912 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Karola, urzędnik biura węglowego w Cieszynie. Przed zbliżającą się inwazją hitlerowskich Niemiec na Polskę, ewakuowany w głąb Polski – dotarł do Lwowa. Później, wracając do domu, w Przemyślu na dworcu, **10.09.1939 r.** – zastrzelony przez gestapo – nie chciał oddać ważnych polskich dokumentów.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (448); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 173.

BONCZEK EMILIA, pseud. „Milka”,

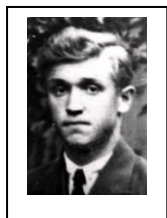
Urodzona 5.11.1897 r. w Stonawie, zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej, krawcowa. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – w Tajnej Organizacji Wojskowej „Odwet” w Cieszynie, współpracowała z inż. Franciszkiem Kwaśnickim oraz Oswaldem Guziurem. Aresztowana 9.01.1941 r. za organizowaną oraz udzielaną pomoc rodzinom, których członkowie byli więzieni w obozach koncentracyjnych, więzieniach, obozach jenieckich.

Uwięziona w Cieszynie, a stamtąd przetransportowana do więzienia we Wrocławiu, gdzie zginęła **18.12.1941 r.**

Postscriptum: W dniu 9.01.1941 r. aresztowano ponad 180 osób z polskiego i czeskiego Śląska Cieszyńskiego.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszyńie; informacja Marty Rulkowej.

BONCZEK EUGENIUSZ,

Urodzony 31.01.1906 r. w Suchej Górnej. Po ukończeniu szkoły ludowej i wydziałowej, pracował w latach 1921-1923 jako górnik w kopalni „Franciszek” w Suchej Górnej. Działacz społeczny, należał do Chóru Macierzy Szkolnej. Od 1924 r. kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszyńie-Bohrku (matura w 1929 r.). Pracę pedagogiczną rozpoczął w szkole powszechnej w Dziedzicach.

Aresztowany 3.10.1939 r. i więziony przez siedem miesięcy w więzieniu gestapo w Bielsku. Zwolniony z więzienia wraca do domu, podejmuje pracę w fabryce budowlanej w Szczakowej, gdzie angażuje się w działalność dla ruchu oporu. W kwietniu 1943 r. zachorował na gripę, wyniszczony organizm nie pokonał choroby, zmarł **3.05.1943 r.**

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszyńie; archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (450).

BONCZEK KAROL,

Urodzony 21.05.1912 r. w Kocobędzu (nr 90) k/Cieszyńa i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Antoniego i Franciszki z d. Wolkowski, hutnik. Aresztowany 13.10.1942 r. za pomaganie głodującym jeńcom sowieckim – podawanie im chleba. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszyńie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **25.11.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42409/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:55, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1120; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 325; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (098, 106); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 95; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 94.

BORGER ARNOST,

Urodzony 21.06.1893 r. w miejscowości Końskie, zamieszkały w Czeskim Cieszyńie, wyższe wykształcenie - lekarz. Uchodził 31.08.1939 r. przed zbliżającym się agresorem hitlerowskim do Warszawy, a następnie do Lwowa, osadzony w obozie (nieznana nazwa), podczas jego likwidacji zastrzelony.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BORGER BERTA,

Zamieszkała Nowym Boguminie. Aresztowana w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszyńie, stamtąd przetransportowana do getta w Będzinie, a następnie przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BORGER BERTA z d. KOHUT,

Urodzona 21.03.1898 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. W sierpniu 1939 r. uchodziła do Warszawy, a stamtąd do Lwowa przed zbliżającym się agresorem hitlerowskim. W Lwowie aresztowana i przesłana do KL Majdanek (podobno **zginęła** popełniając samobójstwo).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BORGER EDITA,

Urodzona 21.06.1920 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie, studentka. W roku 1944 r. aresztowana i przetransportowana do KL Płaszów, a stamtąd przesłana do Niemiec, gdzie **zaginęła** w nieznanych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BORGER ELŻBIETA,

Urodzona 15.06.1903 r. w Wędryni, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana 29.06.1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 30.06.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BORGER ERICH,

Urodzony 16.08.1912 r. w Boguminie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do okupowanej Polski, **zginął** pod koniec 1942 r. – nieznane są okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BORGER HANA,

Urodzona 3.03.1924 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Razem z rodzicami 31.08.1939 r. przetransportowana do Polski. Po aresztowaniu i podczas przewozu do obozu koncentracyjnego - **popełniła samobójstwo.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BORGER JENY z d. HUPPERT,

Urodzona 26.06.1891 r. w miejscowości Staré Hamry, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana 1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Płaszów k/Krakowa, a następnie do więzienia w Skarżysku, gdzie **zginęła w 1943 r.** - zmarła na tyfus.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49.

BORGER IRMA,

Zamieszkała Nowym Boguminie. Aresztowana w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd przetransportowana do getta w Będzinie, a następnie przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** - prawdopodobnie w 1940 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BORGER KAROL,

Zamieszkały Nowym Boguminie. Aresztowany w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, przewieziony do getta w Będzinie, a następnie do KL Auschwitz, gdzie **zginął** -prawdopodobnie w 1940 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BORGER LEO,

Zamieszkały Nowym Boguminie. Aresztowany w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Będzinie, a następnie przesłany do KL Auschwitz, gdzie **zginął** - prawdopodobnie w 1940 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BORGER MAKSYMILIAN,

Urodzony 15.12.1881 r. w Polsce, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Płaszów k/Krakowa, a następnie w 1944 r. przesłany do KL Auschwitz, gdzie **zginął**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BORGER OSKAR,

Urodzony 20.02.1892 r. w Kerski, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany 29.06.1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 30.06.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 49; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BORGER OSKAR,

Zamieszkały Nowym Boguminie, lekarz (MUDr.). Aresztowany w 1940 r. prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Będzinie, a następnie przesłany do KL Auschwitz, gdzie **zginął** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BORGER WALTER,

Urodzony 16.05.1904 r. w Trzyńcu, syn Jakuba i Herminy z d. Weinberger. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 3.07.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 44738. **Zginął 7.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 14114/1942 – potwierzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:50, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 194; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 610.

BORNER ANIELA z d. SOSNA,

Urodzona 23.07.1923 r. w Lutyni Dolnej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu – łączniczka w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowana 4.05.1943 r. i przetrzymana w więzieniu w Cieszynie – do 27.05.1943 r., a stamtąd przesłana do więzienia śledczego w Mysłowicach gdzie przebywała od 28.05.1943 r. do 4.09.1943 r. Po zakończonym śledztwie - od 4.09.1943 r. przeniesiona do KL Auschwitz.

Od 18.01.1945 r. uczestniczyła w marszu ewakuacyjnym więźniów, w wyniku czego dostała się do KL Ravensbrück – wyzwolona 10.05.1945 r. przez Armię Czerwoną.

Postscriptum: Brat Anieli – Karol Sosna, został powieszony w Mostach k/Jabłonkowa.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BORNER RUDOLF,

Urodzony 30.03.1914 r. w Darkowie, narodowości polskiej, syn Franciszka i Barbary. Przed 1938 r. pracował, jako robotnik, członek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. W latach 1936-1938 odbywał czynną służbę w wojsku czechosłowackim i ukończył ją w stopniu kaprała, później podjął pracę, jako posterunkowy Państwowej Policji w Pietwałdzie.

Prawdopodobnie, tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 051/1 z dnia 27. 4. 1940, poz. 95. s. 303, t. 1767.

Bibliografia: Mecislav Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR, Czeski Cieszyn 1999*, s. 75; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 59.

BOROWIEC JÓZEF,

Urodzony 12.03.1912 r. w Rychwałdzie, górnik w kopalni „Postęp” w Pietwałdzie. Aresztowany w 1941 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Odzyskał wolność w 1944 r. – zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (049).

BOROWIEC WIKTOR,

Urodzony w 1902 r. w Rychwałdzie (Podlesie) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik szybowy w kopalni „Postęp” w Pietwałdzie. W latach 1938/1939 pisarz gminny. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – konspiracyjnej organizacji komunistycznej. Aresztowany przez gestapo 29.12.1940 r. i więziony w Orłowej, a następnie przetransportowany do więzienia w Pradze, gdzie zginął **3.05.1941 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21(013, 014); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 170; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 160.

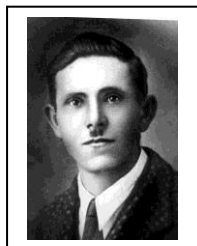
BORSKA ANNA z d. JAŚ,

Urodzona 16.05.1910 r. w Lesznej Dolnej, od 1928 r. zamieszkała w Trzyńcu, córka Jana i Anny. Wraz z rodzicami aresztowana i krótko więziona w Cieszynie, w

transporcie zbiorowym przewieziona do KL Buchenwald – podobóz Fridland. W 1943 r. cała jej rodzina przesłana została do obozu pracy przymusowej w Schonbergu Krs. Lauben w Anna Stiftung, gdzie odzyskali wolność 10.05.1945 r. – powrócili do domu w Trzyńcu.

Bibliografia: Informacja przekazana korespondencyjnie dn. 5.04.2010 r. przez Bronisława Krzempka.

BORSKI JÓZEF,

Urodzony 15.01.1902 r. w Nydku (nr 270) i zamieszkały w tej miejscowości „Góra”, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany 30.11.1943 r. i uwięziony w Cieszynie, gdzie poddawany był wymyślnym torturom, jako oskarżony o współpracę z partyzantami i nie zgłoszeniu o ich miejscu pobytu władzom niemieckim, – mimo że mieszkał w pobliżu ich bunkra i pracował w pobliskich lasach.

Stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Auschwitz. Zginął w **styczniu 1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego więźniów.

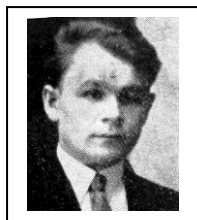
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (077); S., Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 134; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BORSKI KAROL,

Urodzony 5.06.1926 r. w Nydku (nr 287) „Dziół” i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Od 29.03.1944 r. przymusowo wcielony do wojska niemieckiego (Wehrmacht), dezertuje i już we wrześniu 1944 r. przechodzi na terenie Francji – do Legionów Polskich, tam od 4.11.1944 do 1.05.1945 r. brał udział w walkach z Niemcami w okolicach Dunkierki.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (140).

BORSKI ROBERT,

Urodzony 10.10.1909 r. w Łazach, zamieszkały w Żywocicach (nr 84), narodowości polskiej, górnik. W niedzielę **6.08.1944 r.** rano gestapo oraz niemiecka policja zjawiła się w jego domu i rozstrzelała go na oczach rodziny. W tym dniu, gestapo zorganizowało zbiorową akcję odwetową za zabicie dwóch oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę - rozstrzelano 36 mieszkańców Żywocic i sąsiednich wsi.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (587); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 193; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 196.

BORUS JAN,

Urodzony 22.02.1896 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 13.10.1939 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Oranienburgu (Nordhausen), gdzie zginął **15.03.1940 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (448); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 173.

BORUTA RUDOLF, pseud. „Erma”,

Urodzony 13.04.1921 r. w Suchej Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, kupiec. W młodości działacz harcerski w Suchej Górnej, od września 1939 r. zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany w 1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **29.02.1944 r.**

Postscriptum: W dniu 29.02.1944 r. podczas posiedzenia sądu doraźnego, na śmierć skazano 164 Ślązaków – 150 mężczyzn oraz 14 kobiet.

Bibliografia: I. Pajak, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 704; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 74; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (535); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 172; *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 133.

BORUS JAN,

Urodzony 22.02.1896 r. w Górnej Suchej i zamieszkały w tej miejscowości, górnik. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Sachsenhausen, gdzie zginął **15.03.1940 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 88.

BOSZCZYK ADAM,

Urodzony 4.09.1902 r. w Ligołcie Kameralnej, narodowości polskiej, zamieszkały w Dydku (nr 296), a później w Mostach, pracował, jako gajowy w Mistrzowicach. Od początku okupacji hitlerowskiej współpracował z ruchem oporu, ukrywał (u siebie) w stodole członków organizacji konspiracyjnych, a partyzantom udzielał noclegu. Aresztowany 8.10.1944 r. razem z innymi konspiratorami (Alojzem Pałachem, Józefem Bierawą oraz Gustawem Kubeczką z Ropicy) i tego samego dnia zastrzeleni w lesie w Kocobądku przez gestapowca Eichlera z Cieszyna. Po wyzwoleniu ciała ofiar ekshumowano i pochowano na cmentarzu w Kocobądku.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Relacja syna Władysława Baszczyka; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 125; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (079), T.1, cz.4 (098, 120); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 128.

BOSZCZYK JAN,

Urodzony 15.06.1924 r. w Nieborach (nr 11) i zamieszkały w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej wysłany przez Arbeitsamt na roboty przymusowe do Niemiec. Ostatni list napisał do rodziny w 1944 r. z Eichstädt – Bawaria. Od tego czasu **zaginął**, nie wrócił po wojnie do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (343).

BOŻEK EWALD,

Urodzony 22.12.1921 r. w Karwinie. Uczęszczał do Gimnazjum im. A. Osuchowskiego w Cieszynie, które ze względu na wybuch drugiej wojny światowej ukończył dopiero w 1946 r. Wysłany do Niemiec na roboty przymusowe, pod koniec wojny pracował w trynieckiej hucie, jako pomocnik wytapiacza. Po wojnie, w latach 1946-1950 studiował na Wydziale Chemii Politechniki Śląskiej w Gliwicach.

Po przeniesieniu cieszyńskiej uczelni PWSGW do Olsztyna, jesienią 1950 r. ściągnięty przez prof. W. Wawrzczyka do nowo organizującej się Katedry Chemii

Ogólnej WSR w Olsztynie, w której pracował do 1973 r. W tym czasie zorganizował na Wydziale Ochrony Wód i Rybactwa Śródlądowego ART unikalną Katedrę Chemii i Technologii Wód i Ścieków, w której jako starszy wykładowca pracował aż do śmierci. Był wybitnym naukowcem z zakresu chemii i technologii oczyszczania ścieków. Należał do członków-założycieli Koła Macierzy Ziemi Cieszyńskiej w Olsztynie. Zmarł w 1985 r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r., s. 35.

BRADA ANNA,

Urodzona w 1894 r., zamieszkała w Szumbarku. Aresztowana w czerwcu 1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 186; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRADA JULIUSZ,

Urodzony 21.08.1919 r., zamieszkały w Starym Boguminie, automechanik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, tam **zginął** – nieznana nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 179.

BRADA RUDOLF,

Urodzony 7.06.1927 r., zamieszkały w Szumbarku, student. Aresztowany 29.06.1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, gdzie **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 186.

BRADA ZYGMUNT,

Urodzony 27.01.1885 r., zamieszkały w Szumbarku, kupiec. Aresztowany 29.06.1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 186; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRAK GABRIEL,

Urodzony 24.01.1894 r. w Rychwałdzie (nr 854) i zamieszkały w tej miejscowości, budowniczy. Aresztowany przez gestapo 20.04.1940 r. w Rychwałdzie i więziony od 20.04.1940 r. do 23.04.1940 r. w Karwinie. Odzyskał wolność – zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (083).

BRANNY FRANCISZEK,

Urodzony 28.05.1927 r. w Wędryni (nr 59) i zamieszkały w tej miejscowości. Zdecydowanie odmówił podpisania Volkslisty, więc w 1941 r., jako Polak wywieziony został na przymusowe roboty w Trzyńcu i tam zatrudniony wraz z sowieckimi jeńcami wojennymi

do najcięższych prac. Zginął **28.10.1944 r.** w wypadku w hucie trynieckiej.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (025).

BRANNY JAN,

Urodzony 22.05.1887 r. w Mostach k/Jabłonkowa, ostatnio zamieszkały w Cieszynie, syn Jerzego i Marii z d. Gembala. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Cierlicku, a następnie ukończył szkołę wydziałową w Cieszynie. W 1906 r. ukończył Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie-Bobruku. Pracę nauczyciela rozpoczął w Stanisławicach, a od 1912 r. został kierownikiem szkoły w rodzinnych Mostach, będąc równocześnie sekretarzem gminy.

Bardzo aktywny w działalności społecznej, członek Macierzy Szkolnej, Związku Polaków i Polskiej Organizacji Wojskowej na terenie Śląska Cieszyńskiego, czynnie zaangażowany w pracach plebiscytowych. Prowadził działalność propagandowo-polityczną i wojskowo-szkoleniową, czym naraził się nacjonalistom czeskim. Po podziale Zaolzia przeniósł się do Polski i osiadł w Cieszynie, podejmując początkowo pracę w inspektoracie szkolnym, a następnie został kierownikiem pedagogicznym w miejscowym Zakładzie Wychowawczym. Zaangażowany w Stowarzyszeniu Kulturalno-Oświatowym „Dziedzictwo bł. Jana Sarkandra”, członek Chrześcijańskiego Związku Nauczycielstwa w Polsce i członek Rady Nadzorczej Komunalnej Kasy Miasta Cieszyna. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany (wraz z synami) w ruchu oporu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, a stamtąd przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen (należał do grupy więźniów, którzy byli poddawani pseudomedycznym badaniom). Odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po wojnie pracował w szkolnictwie na terenie Cieszyna. Po usunięciu ze szkoły za chrześcijańsko-etyczne przekonania, pracował, jako katecheta, ucząc religii. Zmarł 9.09.1967 r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r., s. 27. (opracowanie Karol Branny).

BRANNY JÓZEF,

Urodzony 11.03.1923 r. w Ropicy i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, harcerz w Sibicy, student. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 15.04.1940 r., zwolniony do domu i ponownie aresztowany 15.09.1944 r. Zginął **11.04.1945 r.** w Wiesbaden - w niewyjaśnionych okolicznościach.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 158.

BRANNY LEON,

Urodzony 18.05.1913 r. w Sibicy, nauczyciel. Zmobilizowany w ostatnich dniach sierpnia, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Uniknął niewoli, po powrocie do domu aresztowany 11.04.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, przewieziony do więzienia: w Sosnowcu - 2 dni, w KL Dachau - 2 miesiące, w KL Mauthausen-Gusen - 8 dni, w KL Mauthausen - 2 lata

(palacz w krematorium), w Linz, Wiedniu, Brnie, Szumbarku, Kłodzku, Wrocławiu - 2 dni, w Katowicach - 1 miesiąc, (skazany na śmierć - kara zamieniona na 8 lat ciężkiego więzienia). Następnie przeniesiony do więzienia w Bytomiu, w Raciborzu - 17 i 8 miesięcy, w Rawiczu, w Strzelcach Opolskich, w Bernau - do Wyzwolenia 8.05.1945

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszyń - kartoteki byłych więźniów.

BRAUNER ARNOŠTKA,

Urodzona 28.02.1903 r. w Wadowicach, zamieszkała w Czeskim Cieszyń. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, tam **zginęła** - nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

BRAUNER JOHANA,

Urodzona 15.05.1907 r. w Cieszyń, zamieszkała w Czeskim Cieszyń. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, tam **zginęła** - nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

BRAUNER KURT,

Urodzony 1.09.1929 r. w Cieszyń, zamieszkały w Czeskim Cieszyń. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, tam **zginął** - nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

BRAUNER ROBERT,

Urodzony 3.08.1897 r. w Lesznej Górnej, zamieszkały w Czeskim Cieszyń. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, tam **zginął** - nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

BRAUNER RUTH,

Urodzona 13.08.1935 r. w Cieszyń, zamieszkała w Czeskim Cieszyń. Deportowana w nieznanym kierunku i od tego czasu jej los jest nieznan - **zginęła**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

BRAUNER ZUZANNA,

Urodzona ?, zamieszkała w Czeskim Cieszyń. Aresztowana i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszyń, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** w 1942 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRAZDA ANTONI,

Urodzony w 1916 r. w Mostach k/Jabłonkowa, zamieszkały w tej miejscowości, wykonywał zawód kowala - stolarza. Przed 1938 r. był stolarzem, a następnie został funkcjonariuszem Państwowej Policji we Fryszacie. W latach 1938/1939 pracował w

Państwowej Policji w Katowicach. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17.09.1939 r. policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani do obozu jenieckiego w Rosji. Ostatni list pisał do rodziny z Rosji w 1940 r. Prawdopodobnie zginął w Ostaszkowie lub Katyniu – **zamordowany** przez funkcjonariuszy NKWD.

Postscriptum: Pisał do matki z Ostaszkowa. Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 023/2 z dnia 10. 4. 1940, poz. 94, s. 131, t. 2192.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med., J. Mazurka – zbiór nr 2 (243); Mieczysław Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 75.

BRENNER, (mężczyzna),

Zamieszkały w Rychwałdzie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, tam **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 172.

BRENNER, (kobieta),

Zamieszkała w Rychwałdzie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, tam **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 172.

BRENNER ADOLF,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany 16.05.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Zawierciu, tam **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BRENNER ANNA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BRENNER ARTUR,

Urodzony 11.12.1900 r., zamieszkały Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128.

BRENNER BERLIN,

Zamieszkały w Dąbrowie. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 78; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRENNER CILLI,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BRENNER ETHELKA,

Urodzona 13.05.1873 r. w Koszycach - Słowacja, zamieszkała w Rychwałdzie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 172.

BRENNER JANA z d. GOLDFMGER,

Urodzona 15.05.1907 r. w Cieszynie, zamieszkała w Rychwałdzie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 173.

BRENNER JIRI,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca jego uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BRENNER MALWINA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BRENNER MARIANNA,

Urodzona 25.09.1933 r. w Libercu, zamieszkała w Rychwałdzie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 173.

BRENNER RENATA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana 16.05.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, gdzie **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności jej śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

BRIBRAM JAKUB,

Urodzony 13.10.1898 r., zamieszkały Nowym Boguminie. Aresztowany w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Będzinie, następnie przesłany do KL Auschwitz, gdzie prawdopodobnie **zginął** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRIBRAM LEO,

Zamieszkały Nowym Boguminie. Aresztowany w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Będzinie, a następnie przesłany do KL Auschwitz, gdzie **zginął** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRIBRAM ERNA,

Zamieszkała Nowym Boguminie. Aresztowana w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Będzinie, a następnie przesłana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRIBRAM HERMINA,

Zamieszkała Nowym Boguminie. Aresztowana w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Będzinie, a następnie przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 128; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRICHTE LYDIE,

Urodzona 11.11.1924 r. w Holeszowie – Morawy (wschodnie Czechy), córka Egona i Dory z d. Morgenstern, zamieszkała w Holeszowie. Aresztowana i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 7.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13749/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 12:35, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (sepsa – ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: *Kronika Beskidzka* – lista ofiar mieszkańców Podbeskidzia.

BRIETO REGINA,

Urodzona 10.02.1907 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie przetransportowana do KL Majdanek, gdzie **zginęła 30.06.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

BROBIK WALENTY,

Urodzony 14.02.1902 r. w Boguminie, zamieszkały w Rychwałdzie, górnik. Aresztowany w kwietniu 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie **zginął 17.02.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 170.

BRODA ALOJZY,

Urodzony 20.04.1910 r. w Suchej Średniej, zamieszkały w Wędryni (nr 127), narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Przymusowo

wcielony do Wehrmachtu, podczas najbliższego urlopu w grudniu 1943 r. postanawia nie wracać do swojej jednostki – zdezerterował. Leczy się w szpitalu symulując chorobę, aresztowany przez gestapo 9.02.1944 r.

Po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Katowicach, gdzie zginął **12.04.1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (025); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 189.

BRODA ANDRZEJ,

Urodzony 6.09.1912 r. w Ropicy i tam zamieszkały. Od 1938 r. funkcjonariusz Państwowej Policji na posterunku w Godowie. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. **Zginął** - zamordowany przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Znajomy - prof. Andrzej Wania z Ropicy, widział go podczas ewakuacji przy granicy rosyjskiej. Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 027/3 z dnia 13. 4. 1940, poz. 67, t. 599.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 76.

BRODA JOACHIM,

Urodzony w 1907 r. Po rozpoczęciu się okupacji hitlerowskiej, skierowany do tajnej pracy harcerskiej na Zaolziu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął w **1943 r.**

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRODA KAROL,

Urodzony 23.09.1907 r. w Ogrodzonej. Po ukończeniu szkoły ludowej i wydziałowej, studiował w Państwowym (Męskim) Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku. Pierwszą pracę, jako nauczyciel rozpoczął w Ruptawie pow. rybnicki, stamtąd przeniesiony został do szkoły w Kostkowicach, później był nauczycielem w Ustroniu. W 1935 r. ukończył w Warszawie wyższe studia nauczycielskie. W 1938 r. po przyłączeniu Zaolzia do Polski został nauczycielem w Trzyńcu.

Służbę wojskową odbył w Szkole Podchorążych w Krakowie. Zmobilizowany w sierpniu 1939 r., brał udział w kampanii wrześniowej. Wycofując się z oddziałem na wschód, w Sokalu został ranny i dostał się do Lwowa, a tam 17.09.1939 r. dostał się do rosyjskiej niewoli. Przewieziony z innymi oficerami do obozu jenieckiego w Starobielsku – tam **zginął w 1940 r.**, zamordowany przez NKWD.

Bibliografia: A. Moszyński, *Lista Katyńska jeńcy obozów Kozielsk Ostaszków Starobielsk*, Warszawa 1989 r., s. 266; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

BRODAVKA BEDA,

Urodzona 14.09.1936 r. w Nowym Boguminie. Aresztowana w 1940 r. i przetransportowana do getta w Będzinie, stamtąd przewieziona do KL Auschwitz, gdzie prawdopodobnie **zginęła** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRODAVKA ERWIN,

Urodzony 29.10.1903 r., zamieszkały Nowym Boguminie. Aresztowany w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Będzinie, a następnie przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie **zginął** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRODAVKA IRMA z d. SCHRÖTRA,

Urodzona 29.04.1911 r. w Nowym Boguminie. Aresztowana w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Będzinie, a następnie przetransportowana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRODAVKA JANA,

Urodzona 1.01.1932 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Będzinie, a następnie przetransportowana do KL Auschwitz, gdzie prawdopodobnie **zginęła** w tym samym roku.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BROMEK JAN,

Urodzony w 1920 r. w Nieborach, zamieszkały w Nawsiu, narodowości polskiej, stolarz. Aresztowany i przetransportowany do obozu koncentracyjnego (nazwy nie udało się ustalić), gdzie został **zamordowany** przez hitlerowców w 1943 r. - podczas akcji likwidacji upośledzonych (był głuchoniemy).

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 134.

BRONER HENRYK,

Urodzony 7.02.1886 r. w Karwinie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, **zginął 20.10.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1121; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRONNER ARTUR,

Zamieszkały w Skrzeczoniui. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, tam **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 175.

BRONNER GIZELA,

Zamieszkała w Skrzeczoni. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 175.

BRONNER JAKUB,

Urodzony 5.02.1876 r., zamieszkały w Skrzeczoni. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 175.

BRONNER KAROLINA,

Urodzona 23.04.1882 r., zamieszkała w Skrzeczoni. Aresztowana 11.06.1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Bełżec, gdzie **zginęła**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 175.

BRÓZDA ADAM JAN,

Urodzony 30.04.1894 r. w miejscowości Tyra (nr 69). Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym z rejencji katowickiej przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 6.09.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 149358. Otrzymał wolność 18.09.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 396; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (292).

BRÓZDA JÓZEF,

Urodzony 10.04.1900 r. w miejscowości Tyra (nr 32), brat Adama. Aresztowany 6.09.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym z rejencji katowickiej przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 9.09.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 149335. Otrzymał wolność 18.09.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 395; archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (292).

BRÓZDA PAWEŁ,

Urodzony w Łomnej Górnej (nr 56), zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, a jego gospodarkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Nieznany jest dalszy los tej osoby.

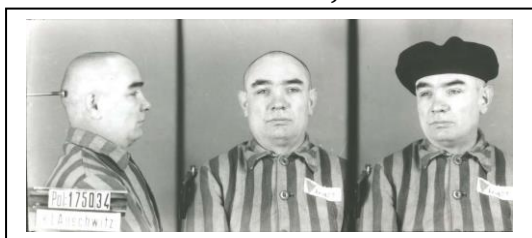
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (237).

BRUDNY ADOLF,

Urodzony 16.05.1890 r. w Łazach, zamieszkały w Datyniach Dolnych (nr 75), później w Będowicach Dolnych (nr 458). Aresztowany przez gestapo 2.09.1939 r. – przez donos usłużnych kolaborantów o jego przedwojennej polityczno-społecznej aktywności. Więziony w KL Skrochowice, KL Dachau, KL Mauthausen, KL Sachsenhausen, KL Buchenwald. Otrzymał wolność 3.03.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (556), T.9, cz.19 (571).

BRUDNY FRANCISZEK,

Urodzony 23.11.1903 r. w Orłowej. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 11.03.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 175034. Dnia 26.01.1945 r. przeniesiony do KL Buchenwald. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 455.

BRUDNY JAN,

Urodzony 31.10.1913 r. w Nieborach, zamieszkały w Karpętnej, narodowości polskiej, hutnik. W latach 1938/1939 pracował w Państwowej Policji w Rudzie Śląskiej, Rzędówce pow. rybnicki. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanąć zaporę przed niemieckim agresorem.

Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Prawdopodobnie zginął zamordowany przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: W grudniu napisał do matki jedyną kartkę z Ostaszkowa – i od tego czasu wszelki ślad po nim zaginął.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (283); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 74.

BRUDNY KAROL,

Urodzony 25.08.1900 r. w Nieborach k/Trzyńca, zamieszkały w Podoborze (nr 25), robotnik. Aresztowany przez gestapo 10.08.1940 r. za przynależność do organizacji konspiracyjnej. Więziony w Cieszynie do 11.11.1940 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (115).

BRUDNY WALTER,

Urodzony ?, w Mostach k/Czeskiego Cieszyna i tam zamieszkały, ślusarz maszynowy. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (122).

BRUK – rodzina:

BRUK PAWEŁ (ojciec rodziny) ur. w 1898 r.;

BRUK HELENA (żona Pawła) ur. w 1908 r.;

BRUK PAWEŁ (syn) ur. w 1930 r.;

BRUK JAN (syn) ur. w 1931 r.

Na początku okupacji hitlerowskiej wywłaszczeni z własnego gospodarstwa w Koszarzyskach (nr 32), otrzymali prawo pobytu w swoim mieszkaniu pod warunkiem opłacania czynszu administratorowi niemieckiemu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.7, cz.13 (347).

BRÜNOR MARIA,

Urodzona w 1890 r. (52 lata), zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i uwięziona w nieznanym więzieniu lub obozie – brak innych informacji ponad to, że zginęła **28.02.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

BRUNOWSKI JÓZEF,

Urodzony 22.09.1919 r. w Wędryni (nr 28) i tam zamieszkały. Aresztowany przez gestapo 19.09.1942 r. i więziony w Jabłonkowie, później w Cieszynie. Zwolniony z więzienia 10.07.1944 r. pod warunkiem podpisania Volkslisty, a po jej podpisaniu za 14 dni otrzymał powołanie do Wehrmachtu i wysłany na front zachodni, stamtąd po wojnie wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T. 4, cz. 9 (146).

BRYNDZA EDWARD,

Urodzony 3.05.1914 r. w Boguminie, syn Jana i Anny z d. Chwastek. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **27.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 11955/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:15, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. s. 1122; APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 1453.

BRZEZINA JERZY,

Urodzony 25.08.1890 r. w Wędryni (nr 269) i zamieszkały w tej miejscowości. Od 1940 r. wysłany na przymusowe roboty w Watenstedt. Tam 4.03.1941 r. uległ poważnemu wypadkowi i skierowany został do szpitala. Pozostał inwalidą, przeżył okupację i wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (146).

BRZEZINER ANNA z d. STORZA,

Urodzona 18.03.1899 r. w Jilesowicach k/Opawy, zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana w 1942 r. w Pradze i przetransportowana do KL Teresin, a stamtąd pod koniec 1944 r. przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRZEZINER HERMAN,

Urodzony 13.04.1858 r. w Wadowicach, zamieszkały w Pudłowie. Aresztowany w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie,

w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął w **1942 r.** – w nieznanych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 167; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRZEZINER HERMAN,

Urodzony 12.03.1930 r. w Nowym Boguminie i tam zamieszkały. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129.

BRZEZINER JÓZEF,

Urodzony 12.07.1891 r. w Pudłowie, zamieszkały w Nowym Boguminie, kupiec. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, tam **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129.

BRZEZINER RÓŻA,

Urodzona 21.09.1935 r. w Nowym Boguminie i tam zamieszkała. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, tam **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129.

BRZEZINER RUDOLF,

Urodzony 25.05.1887 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany w 1942 r. w Pradze, stamtąd przewieziony do KL Teresin, a końcem 1944 r. przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – nieznana data śmierci i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRZEŹEK PAWEŁ,

Urodzony w 1909 r. w Gutach i tam zamieszkały (nr 105), stolarz. W lecie 1940 r. udał się na grzyby i tam prawdopodobnie spotkał żandarmów niemieckich – posądzony o przynależność do partyzantów, został **powieszony**.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (300).

BRZEŹEK ZUZANNA,

Urodzona 3.06.1914 r. w Gutach (nr 105) i tam zamieszkała, siostra Pawła (ur. 1909 r.). Aresztowana i więziona w Metz, Strasburgu, Halle, Głogowie, Głubczycach. Przetrwała hitlerowskie zniewolenie – wróciła do domu po wojnie w 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (312).

BRZEŹNIAK FERDYNAND,

Urodzony 17.07.1914 r. w Szonchylu (dzielnica Bogumina), zamieszkały w Zabłociu (nr 183), narodowości polskiej syn, Franciszka i Anny z d. Brzeźniak. W 1930 r. ukończył 5 klas polskiego gimnazjum w Orłowej. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował, jako robotnik w cegielni na „Koczędowcu” w Zabłociu. Zaangażowany w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK.

Aresztowany 10.03.1944 r. przez gestapo z Zabłocia, po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 23.03.1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonych przesłuchaniach, 23.05.1944 r. przeniesiony do KL Auschwitz, gdzie zginął prawdopodobnie **12.03.1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (088), T.11, cz.22 (137, 154); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 185; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 43; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRZEŹNIAK FRANCISZEK,

Urodzony 21.07.1906 r. w Szonychlu i zamieszkały w tej miejscowości, brat Ferdynanda. Aresztowany przez gestapo 21.04.1940 r. i uwięziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, następnie przenoszony do KL Auschwitz, KL Oranienburg, KL Mauthausen-Gusen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach, w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (155) ; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BRZEŹNIAK GERHARD,

Urodzony 21.08.1923 r. w Pudłowie i zamieszkały w tej miejscowości, student. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Zginął **5.09.1939 r.** w walce z hitlerowskim agresorem - w okolicach Gródka Jagiellońskiego.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 168.

BRZEŹEK ANDRZEJ,

Urodzony 24.09.1913 r. w Rzece, zamieszkały w Ligotce Kameralnej, kierownik szkoły ludowej. Aresztowany przez gestapo 23.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Odzyskał wolność 21.05.1941 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.2, cz.6 (158).

BRZEŹEK PAWEŁ,

Urodzony w 1919 r. w Gutach i tam zamieszkały, narodowości polskiej, hutnik. **Zginął w 1940 r.** w miejscowości zamieszkania zamordowany przez hitlerowców – nieznane są okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 69.

BRZOZOWSKI JÓZEF,

Urodzony 20.06.1899 r. w Płocku, woj. warszawskie, syn Jana i Leokadii. Z zawodu ślusarz. Zamieszkał w Boguminie i w tej miejscowości pracował, jako starszy posterunkowy Państwowej Policji - komisariat Bogumin. Prawdopodobnie, tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Odnaczony Krzyżem Walecznych.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 044/3 z dnia 22. 4. 1940, poz. 56, t. 590.

Bibliografia: Mécislav Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 76.

BRZUSKA ALFONS,

Urodzony 30.10.1905 r. w Cierlicku Górnym, zamieszkały w Czeskim Cieszyń, narodowości polskiej. Kształcił się w Śląskiej Ostrawie. Uczył w Mostach k/Jabłonkowa, potem dyrektor szkoły w Sibicy. Aresztowany 21.04.1940 r. i uwięziony w Czeskim Cieszyń (fabryka Kohna), stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Po jakimś czasie przeniesiony do KL Gusen.

Zwolniony z obozu 2.05.1941 r. – do końca okupacji pracował, jako robotnik. Po wyzwoleniu pełnił obowiązki dyrektora szkoły w Czeskim Cieszyń. Zaangażowany w pracy społecznej. Zmarł w Czeskim Cieszyń 9.01.1969 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszyń – kartoteki byłych więźniów; archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (273).

BRZYSKO - STANISŁAWSKI ANTONI,

Urodzony 30.10.1895 r. w Polsce, zamieszkały w Ligotce Kameralnej, narodowości polskiej, celnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 21.09.1942 r. w Cieszyń – oskarżony o działalność w organizacji konspiracyjnej. Krótkotrwale więziony w Cieszyń, a stamtąd przetransportowany do więzienia w Katowicach, gdzie zginął **22.10.1942 r.**

Bibliografia: Informacja Krystyny Szlauer z d. Lasota; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 104.

BUCHSBAUM,

Zamieszkały w Karwinie. Aresztowany wraz z rodziną i **uśmiercony** w więzieniu lub obozie koncentracyjnym - nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

BUCHSBAUM EVŽEN,

Urodzony 22.01.1899 r. w Cadci (w północnej Słowacji), zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129.

BUCHSBAUM GERTRUDA,

Urodzona 18.06.1907 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129.

BUCHTA ERNEST,

Urodzony w 1897 r. w Dąbrowie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, major Wojska Polskiego. Zmobilizowany, brał udział w kampanii

wrześniowej 1939 r. Dostał się do niemieckiej niewoli i zginął **27.09.1944 r.** w obozie jenieckim Dossel-Wartburg.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 61.

BUCHWAŁDEK FRANCISZEK,

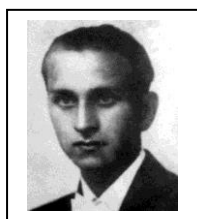

Urodzony 3.05.1908 r. w Suchej Dolnej, zamieszkały w Łazach, syn Franciszka i Anny z d. Kupka, górnik. Aresztowany 11.02.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 12.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 114650.

Zginął w tym obozie **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23355/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:44, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 318, 681; APMA-B *Księga zgonów*, t. 15, s. 1351; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 74; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 172;

BUCHWAŁDEK WIKTOR,

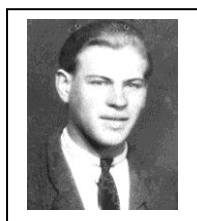

Urodzony 25.10.1911 r. w Błędowicach Dolnych i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik, później polski policjant. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem.

Zginął **3.10.1939 r.** w okolicy Opatowa - w walce z hitlerowskim agresorem.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (568); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 68; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 42;

BUCZEK EDWARD,

Urodzony 13.02.1932 r. w Grodziszczu (nr 43), zamieszkały w Toszonowicach (nr 1). Od początku okupacji hitlerowskiej, jako 13-letni chłopak współpracował z partyzantami. Szczególnie pod koniec okupacji, kiedy hitlerowcy w popłochu porzucali broń i amunicję, on ją zbierał i dostarczał partyzantom (według powojennych relacji partyzantów, udało się Edwardowi przekazać, co najmniej 30 pistoletów, 10 karabinów automatycznych, 20 „pancerfaustów”, granaty, miny).

Niestety, przy jednej z prób zdobycia broni został przyłapany 5.03.1945 r. Więziony był w Cieszynie, a stamtąd wywieziony do KL Buchenwald, gdzie został wyzwolony 11.04.1945 r. przez wojska amerykańskie. Wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (146).

BUDINA MILAN,

Zamieszkały w Pietwałdzie. W okresie okupacji hitlerowskiej **zginął** z rąk hitlerowskich żandarmów - zastrzelony.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 148.

BUDINSKY (BUDZIŃSKI) JÓZEF,

Urodzony 21.02.1926 r., zamieszkały w Ligotce Kameralnej, narodowości czeskiej, hutnik. Podczas okupacji hitlerowskiej wywieziony na roboty przymusowe do Niemiec, tam **zginął**.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 104.

BUDNIK RUDOLF,

Urodzony 4.04.1884 r. w Rychwałdzie, zamieszkały w Łazach. Po ukończeniu szkoły wydziałowej kształcił się w Gimnazjum Klasycznym w Cieszynie (matura w 1903 r.), a później studiował na UJ w Krakowie. Pracę, jako nauczyciel rozpoczął w Rychwałdzie, później przeniesiony do szkoły w Łazach i dalej - do Publicznej Szkoły Powszechnej w Nowym Boguminie. Działacz społeczny zaangażowany, jako członek Macierzy Szkolnej, członek Chóru Nauczycieli Polskich. We wrześniu 1939 r. ewakuował się do Lwowa, gdzie pracował w szkolnictwie. We Lwowie dostał się do niewoli sowieckiej i został wywieziony do Archangielska (ZSSR), gdzie **zginął w 1941 r.**

Bibliografia: *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 215; zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 19 wykazu); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 45; Archiwum dr. n. med., J. Mazurka T.10, cz.21 (013, 044); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 55.

BUDZIŃSKI JAN,

Urodzony 11.05.1905 r. w Darkowie i tam zamieszkały, syn Bronisława i Heleny. Lekarz weterynarii. Zmobilizowany (stop. wojskowy podporucznik), brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli i tam **zginął**.

Postscriptum: Wpisany na LE NKWD Starobielsk, poz. 154. Na LZSt figuruje z dopiskiem, że został wywieziony z obozu 18.04.1940 r.

Bibliografia: Mieczysław Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 68; A. Moszyński, *Lista Katyńska jeńcy obozów Kozielsk, Ostaszków, Starobielsk*, Warszawa 1989 r. s. 267.

BUDZIŃSKI KAROL,

Urodzony 1.06.1917 r. w Stonawie, zamieszkały w Ropicy, narodowości polskiej, urzędnik na kopalni. Aresztowany 12.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd w zbiorowym transporcie przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 87. Następnie od 24.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen i zarejestrowany, jako więzień nr 3147. Zwolniony 29.09.1942 r.

Do końca okupacji pracował, jako robotnik. Po wyzwoleniu ponownie podjął pracę w administracji kopalni węgla, następnie zamieszkał w Ropicy.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszyń – kartoteki byłych więźniów.

BUDZIŃSKI WILHELM,

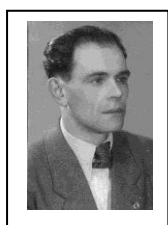
Urodzony 28.06.1912 r. w Stonawie, zamieszkały w Górnym Cierlicku, narodowości polskiej. Kształcił się w Seminarium Nauczycielskim w Śląskiej Ostrawie (matura w 1933 r.). Nauczyciel, a następnie dyrektor Szkoły w Stonawie. Aresztowany 12.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd 14.04.1940 r. w

transporcie zbiorowym wywieziony do KL Dachau. 24.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3146.

Odzyskał wolność 23.10.1941 r. – zwolniony z obozu. Do końca okupacji pracował, jako pracownik fizyczny. Po wyzwoleniu wrócił do pracy w szkolnictwie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BUGDOŁ JÓZEF,

Urodzony 10.11.1908 r. w Skrzeczoniu i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik. Natura społecznika - zaangażowany w harcerstwie i innych organizacjach polskich na Zaolziu. Aresztowany w kwietniu 1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd po tygodniu w transporcie zbiorowym wywieziony do KL Dachau (gdzie był więziony przez 6 tygodni). Kolejny raz przeniesiony 8.06.1940 r. do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6993, 3421.

Dnia 21.08.1942 r. przewieziony z KL Mauthausen-Gusen na rozprawę sądową do Katowic, później więziony od 20.11.1942 w Bytomiu. Następnie od 4.12.1942 r. więziony w Wielkich Strzelcach, od 5.05.43 r. w Brandenburgu i pełne dwa lata na przymusowych robotach w Norwegii (w Norwegii był więziony w obozach: Trondheim, Alten, Fugenes, Lewton, Karasok, Hamerfeste, Raksewary, Harrstad-Frondenes). Wrócił do Skrzeczonia po 5 latach, 3 miesiącach i 8 dniach. Pracował w hucie w Boguminie. Zmarł 26.09.1978 r. w Skrzeczoniu.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.11, cz.22 (173).

BUGEL OSWALD,

Urodzony 7.01.1925 r. w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości do 1937 r., później mieszkaniec w Żukowie Górnym (nr 50), aktor, śpiewak w operze w Koszycach. Od 1940 r. wywieziony na roboty przymusowe do Niemiec. Wrócił do domu po zakończonej wojnie w 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (080).

BUJOK EMIL,

Urodzony 29.10.1904 r. w Karwinie, zamieszkały w Orłowej, narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 5.11.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **31.03.1945 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 143; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 140.

BUJOK HENRYK,

Urodzony 8.09.1906 r. w Karwinie, zamieszkały w Błędowicach Dolnych (nr 314), narodowości polskiej, górnik w kop. „Franciszka” w Suchej Górnej. Aresztowany i zastrzelony 6.08.1944 r. w egzekucji zbiorowej w Żywocicach. Hitlerowcy zorganizowali zbiorową akcję odwetową za zabicie dwóch

oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę - rozstrzelano 36 mieszkańców Żywocic i sąsiednich wsi.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka – T.9, cz.19 (587); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 68; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 42;

BUKOWCZAN JAN,

Urodzony w 1880 r. w Harbutowicach, zamieszkały w Mostach k/Czeskiego Cieszyna, narodowości polskiej, robotnik. Aresztowany za przynależność do ruchu oporu – w organizacji ZWZ/AK oraz oskarżony o sabotaż. Prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Katowicach, gdzie zginął **16.09.1943 r.** - przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więzenia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 40; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 125; Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 55.

BUKOWCZAN JULIA,

Urodzona w 1888 r. w Mostach k/Cieszyna, zamieszkała w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej. Aresztowana za przynależność do ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia w Katowicach, gdzie zginęła **16.09.1943 r.** - przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więzenia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 40; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 125; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 55.

BULWA ADAM,

Urodzony 19.01.1891 r. w Jabłonkowie-Szygła (nr 405), zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (034).

BULAWA ANTONI,

Mieszkaniec Bukowca (nr 164). W okresie okupacji hitlerowskiej wysłany na przymusowe roboty do Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (167).

BULAWA JERZY,

Urodzony w 1899 r. w Karpętnej (nr 81) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – komunistycznej (lewicowej) organizacji konspiracyjnej. Prześladowany w ten sposób, że został wywłaszczony z własnego budynku, a uzyskał przyzwolenie zamieszkiwania w nim – pod warunkiem płacenia czynszu niemieckiemu administratorowi. Do końca okupacji zagrożony aresztowaniem.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (301).

BULAWA JÓZEF,

Mieszkaniec Bukowca (nr 164). W okresie okupacji hitlerowskiej wysłany na przymusowe roboty do Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (167).

BULAWA PAWEŁ,

Urodzony w Bukowcu (nr 119) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa rolnego, a jego gospodarkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (165).

BULAWA KAROL,

Urodzony 29.01.1923 r. w Karwinie i zamieszkały w miejscu urodzenia, narodowości polskiej, w młodości aktywny harcerz, pracował, jako górnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i rozstrzelany przez gestapo w Olbrachcicach **15. 09.1944 r.**

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 133; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 111; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76;

BULAWA TERESA z d. GORZAŁKA,

Urodzona 29.07.1921 r. w Bystrzycy. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück Przeżyła pobyt w obozie- wróciła do domu.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BURA JAN,

Urodzony 24.05.1907 r. we Frysztacie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, nauczyciel religii. Aresztowany 12.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd 20.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. 6.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3163. Odzyskał wolność 25.11.1940 r. – zwolniony z obozu, wrócił do domu. Zmarł 26.06.1970 r. w Karwinie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BURA KAROL,

Urodzony 26.10.1910 r. w miejscowości Kandne, zamieszkały we Frysztacie, narodowości polskiej. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, przewieziony do więzienia w Papenburgu, gdzie **zginął 29.05.1941 r.** Brak innych informacji o tym więźniu.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 80; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 65.

BURA RUDOLF,

Urodzony 17.04.1905 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. Wysłany przez Arbeitsamt 27.11.1944 r. na roboty przymusowe do Żywca, tam **zginął** – nieznane są data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 114.

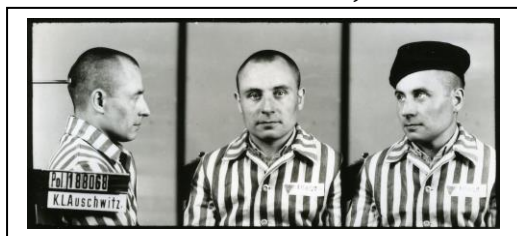
BURAWA JAN,

Urodzony w 1901 r. w Bystrzycy n.Olzą, narodowości polskiej. Przed 1938 r. był hutnikiem Huty Trynieckiej, a następnie podjął pracę w Państwowej Policji.

Prawdopodobnie, tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Prawdopodobnie zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR, Czeski Cieszyń 1999, s. 114; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 49.

BURCZYK FRANCISZEK,

Urodzony 22.11.1910 r. w Bytomiu, zamieszkały w tej miejscowości do 1938 r., urzędnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Chorzowie. Od 1938 r. zamieszkały w Jabłonkowie. Zaraz po rozpoczęciu się okupacji hitlerowskiej, tj. od 1939 r. kierował ruchem oporu w Jabłonkowie oraz okolicy. Aresztowany w kwietniu 6.03.1943 r. i więziony Cieszyń, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 22.05.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 188068. Dnia 26.08.1944 r. przeniesiony do KL Buchenwald i tam oznaczony, jako więzień nr 61097. Uwolniony 11.04.1945 r. przez wojska amerykańskie - na terenie Bawarii w stanie skrajnego wyczerpania fizycznego. Po wyzwoleniu zamieszkał w Siemianowicach.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 470; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (034).

BURDYNA BOGUSŁAW,

Urodzony 23.09.1899 r. w Żabnie nad Bugiem, syn Mariana i Antoniny. Z zawodu był murarzem. Po 1938 r. podjął pracę w Skrzeczeniu, jako posterunkowy Państwowej Policji. Prawdopodobnie, tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Podczas ewakuacji rodzina widziała go po raz ostatni pod Lwowem. Pisał z Ostaszkowa. Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 023/1 z dnia 10. 4. 1940, poz. 85, L 2827.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR, Czeski Cieszyń 1999, s. 77.

BUREK JÓZEF, pseud. „Krytyk”,

Urodzony 22.01.1908 r. w Darkowie, zamieszkały w Łąkach n.Olzą, narodowości polskiej, nauczyciel. Szkołę wydziałową ukończył we Frysztacie, później kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku (matura w 1931 r.). Wyższy Kurs Nauczycielski ukończył w 1934 r. Pracę nauczyciela rozpoczął w Tychach-Czułowie (w latach 1931-1932), następnie był nauczycielem w Bojszowach, Kosztowach i Imielinie (w latach 1932-1937).

Tuż przed drugą wojną światową uczył w Stonawie. Wybuch wojny spowodował, że został ewakuowany do Polski. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej, uniknął niewoli, wrócił do Łąk n.Olzą, zaangażował się w działalność ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ - w plutonie Franciszka Blachy pseud. „Boruta”. Aresztowany 22.04.1940 r. i krótko więziony w Cieszynie, a stamtąd 28.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Dnia 7.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen i zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6892. Odzyskał wolność 13.11.1940 r. – zwolniony z obozu. W krótkim jednak czasie wysłany przez Arbeitsamt na roboty przymusowe do Belgii (od 10.02.1944 do 12.09.1944 r. podjął współpracę z ruchem oporu na terenie Belgii), skąd udało mu się zbiec przez front zachodni i tam został przyjęty do służby wojskowej w Polskich Siłach Zbrojnych poza krajem – w Belgii. Od 13.09.1944 r. wyjechał do Anglii i do 15.02.1946 r. służył w Wojsku Polskim I Korpusu gen. Maczka. Po powrocie do kraju w maju 1946 r. krótko pracował, jako nauczyciel w Łąkach, a następnie do 1960 r. w Czeskim Cieszynie. Mimo zrujnowanego zdrowia, z wielkim zaangażowaniem zajął się zbieraniem, dokumentowaniem i zabezpieczaniem dowodów zbrodni hitlerowskich. Opracował kilkaset życiorysów członków ruchu oporu z okresu okupacji hitlerowskiej, wzbogaconych materiałem ikonograficznym i dokumentami. Zmarł 13.11.1991 r.

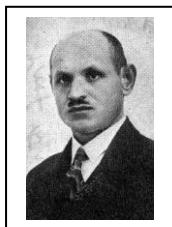
Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r., s. 41; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BURIAN JÓZEF,

Urodzony 27.11.1921 r. w Śmiłowicach (nr 20) – Rakowiec. Aresztowany 13.10.1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen. Odzyskał wolność 8.05.1945 r. – wyzwolony przez Armię Czerwoną podczas marszu ewakuacyjnego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.2, cz.6 (224).

BURIAN WIKTOR,

Urodzony 10.08.1899 r. w Dzieńmorowicach, narodowości polskiej. Absolwent Polskiego Gimnazjum Realnego w Orłowej, matura w 1919 r. W 1923 r. ukończył studia filozoficzne na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Pracę nauczyciela rozpoczął w 1923 r. w Orłowej. Ze względu na ciężką sytuację rodziców, już, jako student pracował w kopalni na swoje utrzymanie. Bardzo aktywny działacz polonijny.

Aresztowany 22.04.1940 r. podczas akcji przeciw polskiej inteligencji, więziony był w Cieszynie i tam wstępnie przesłuchiwany, później więziony w Czeskim Cieszynie (fabryce Kohna), gdzie przebywał do 5.06.1940 r. W transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Od 6.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Rozstrzelany na strzelnicy w St. Geogen k/Obozu Gusen **23.06.1940 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; M. Walczak *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 219; Sz. Kędryna, A. Szefer *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 37; zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 20 wykazu); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 143; archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (263); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 140.

BURY ALOJZY,

Urodzony w 1916 r. w Jabłonkowie, zamieszkały w Orłowej, urzędnik. Prawdopodobnie aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 154.

BURY ANDRZEJ,

Urodzony 30.11.1902 r. w Gródku (nr 19), hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zamieszkał we Frydku (nr 590) i tam zaangażował się we współpracę z organizacją konspiracyjną w Lipinie k/Frydka. Uniknął aresztowania w ostatniej chwili i wraz z bratem Antonim oraz szwagrem Edwardem Fontanarim zmuszony był do ukrywania się w górach od 10.11.1944 do 1.05.1945 r., tj. do zakończenia okupacji.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (254).

BURY ANTONI,

Urodzony 1916 r. w Mostach k/Jabłonkowa, zamieszkały w tej miejscowości. Przymusowo wcielony do wojska niemieckiego – Wehrmachtu, zdezerterował i zagrożony aresztowaniem ukrywał się w listopadzie 1944 r. u brata Andrzeja - zamieszkałego we Frydku. Następnie wraz z bratem przedostali się do Gródka i do zakończenia okupacji ukrywali się w szopach, szałasach, ziemiankach leśnych.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (273).

BURY JAN,

Mieszkaniec Bukowca (nr 50). W okresie okupacji hitlerowskiej wysłany na przymusowe roboty do Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los - **zaginął**.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (167).

BURY JAN,

Urodzony 4.01.1908 r. w Istebnej, zamieszkały w Kojkowicach, narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – partyzant. **Zastrzelony** przez hitlerowców 30.05.1944 r. w Nieborach.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 95.

BURY JÓZEF,

Urodzony 2.02.1914 r. w Bukowcu (nr 131), zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Józefa i Marianny, hutnik, później polski policjant. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany przez gestapo – oskarżony o udział w walkach z Freikorpusem. Prawdopodobnie po

krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po zakończonym śledztwie przewieziony do więzienia gestapo w Katowicach, gdzie skazany został przez sąd doraźny na karę śmierci. Zginął **11.06.1943 r.** – przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (118, 167); - *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 39; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 48.

BURYAN RUDOLF,

Urodzony 1.05.1917 r. w Łąkach n.Olzą i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu. Aresztowany - zastrzelony został przez gestapo w nieznanych okolicznościach w Łąkach n.Olzą **8.09.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 121; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 119.

BURYSZ ALOJZY,

Urodzony 5.06.1901 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, syn Franciszka i Franciszki z d. Szczyrba. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu. Aresztowany 27.01.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 17.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 108694. Zginął **25.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23309/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:08, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod (nagły zawał serca).

Postscriptum: Według D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, na polecenie oddziału politycznego osadzono w bunkrach bloku 11, a następnie rozstrzelano 25.06.1943 r. następujących więźniów:

Franciszek Kocur - nr ob. 1230228,

Józef Dziuk- nr ob. 123023,

Teodor Mroczek- nr ob. 123032,

Franciszek Wybrańczyk- nr ob. 107484,

Alojzy Siąkała- nr ob. 109857,

Achop Rudyj- nr ob. 107758,

Jan Klistala- nr ob. 111912 – mój ojciec,

Stanisław Sobik- nr ob. 107482,

Alojzy Nawrath -nr ob. 111913,

Alojzy Burysz- nr ob. 108694,

Franciszek Stroba- nr ob. 108699,

Piotr Kowalenko - nr ob. 47757,

Henryk Hoffmann- nr ob. 123025.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 300, 687; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 797; D. Czech, *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Wydawnictwo Państwowego Muzeum w Oświęcimiu-Brzezince, 1992 r., s. 450; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76.

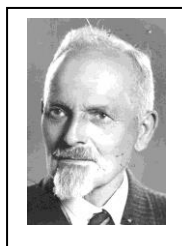
BURZYK SYLWESTER,

Urodzony 20.10.1899 r. w Karwinie, narodowości polskiej, syn Sylwestra i Rozalii. W 1918 r. ukończył Gimnazjum Realne w Orłowej. Mieszkał z rodziną w Karwinie, później w Rybniku, gdzie był urzędnikiem w kopalni. Zmobilizowany (stop. wojsk. podporucznik), jako oficer kadry zapasowej 5 Szpitala Okręgowego, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli i tam **zginął**.

Postscriptum: Jest o nim wzmianka w pamiętniku jeńca Kozielska Andrzeja Riegera. Żona otrzymała list z Kozielska wysłany 29.11.1939 r., niestety podczas ekshumacji niezidentyfikowany.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 42 S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76.

BUZEK ANDRZEJ ks., pseud. „Jędrzkoński A.”,

Urodzony 3.11.1885 r. w Końskiej, syn Jerzego i Zuzanny z d. Delong. Po złożeniu egzaminu maturalnego w Cieszynie, od 1904 r. studiował prawo na Uniwersytecie we Lwowie. W 1905 r. przeniósł się do Wiednia na wydział teologii ewangelickiej, ordynowany w 1909 r., ksiądz ewangelicki – pastor, wikary, następnie proboszcz parafii ewangelicko-augsburskiej we Frydku (1908-1919). W latach 1928-1939 był kapłanem pomocniczym przy dowództwie Okręgu Korpusu V – Kraków.

Aresztowany i po krótkim przetrzymaniu w więzieniu w Cieszynie przetransportowany do KL Dachau, a stamtąd przesłany do KL Mauthausen-Gusen. Przeżył i odzyskał wolność 5.05.1945 r. wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po powrocie z obozu, wykonywał czynności duszpasterskie do przejścia na emeryturę, a przeszedł w stan spoczynku w 1952 r. W latach 1919-1952 prefekt szkół średnich w Cieszynie. Autor wielu publikacji, także zbiorów kazań, pieśni kościelnych, artykułów głównie historycznych, wierszy. Doktor honoris causa Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. Zmarł 8.11.1971 r.

Bibliografia: *W cieniu śmierci*. Ewangelicy – ofiary prześladowań w czasie II wojny światowej, praca zbiorowa Warszawa 1970 r., s. 21; *Księga Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce w latach 1918-2001*, s. 42-43; Marcin Gabrys - Biblioteka i Archiwum im. B.R. Tschammera w Cieszynie (także udostępnione zdjęcie ze zbiorów ww. biblioteki); materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BUZEK ANNA z d GOMOLA,

Urodzona w 1908 r. w Gródku k/Jabłonkowa (nr 72), zamieszkała w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w działalność ruchu oporu. Aresztowana 24.09.1943 r. z płonącego domu (twierdzy Gródeckich partyzantów) za kontakty oraz współpracę z partyzantami i więziona w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 18.03.1944 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 45; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (228); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 55; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BUZEK FRANCISZEK,

Urodzony 11.06.1917 r. w Orłowej. Nauczyciel w Lutyni Górnej. Aresztowany przez gestapo 24.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, później przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (255).

BUZEK HELENA z d. SZCZEPAŃSKA,

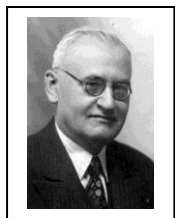
Urodzona w 1919 r. w Oldrzychowicach, w latach 1938/1939 zamieszkała w Trzyńcu. W związku z wybuchem drugiej wojny światowej wraz z rocznym synem uchodziła przed hitlerowskim okupantem poprzez Polskę, Rumunię do Celowca–Klagenfurtu – w Jugosławii. Aresztowana w 1940 r. w Celowcu, a stamtąd wywieziona do KL Ravensbrück, zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 26497.

Z KL Ravensbrück wywieziona przez Czerwony Krzyż do Szwecji, stamtąd w 1945 r. wróciła do kraju – do swojego sześciolatniego już synka Januszka.

Postscriptum: Dziecko Heleny odesłane zostało w zbiorowym transporcie do Krakowa, a następnie wykradzione przez osoby z konspiracyjnego podziemia, wróciło do rodziny w Bystrzycy n.Olzą, później do Orłowej.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (285).

BUZEK JAN,

Urodzony 27.03.1874 r. w Końskiej, narodowości polskiej, lekarz. Ukończył Gimnazjum Klasyczne w Cieszynie i już w gimnazjum należał do tajnej organizacji „Jedność”. Po maturze studiował medycynę w Krakowie. Praktykę lekarską odbywał w klinice prof. Jordana w Krakowie, później przeniósł się do szpitala w Białej, a w 1902 r. osiedlił się w Dąbrowie - w Zagłębiu Karwińskim. Nauczyciel higieny w szkołach gospodarstwa domowego w Orłowej i Końskiej, w Polskim Gimnazjum Realnym w Orłowej.

Zyskał opinię jednego z wybitniejszych działaczy narodowych na Śląsku Cieszyńskim. Czynny w Macierzy Szkolnej, przyczynił się do założenia w 1909 r. polskiego gimnazjum w Orłowej, w 1911 r. był prezesem Ogniska Polskiego w Dąbrowie, także prezes Stronnictwa Ludowego i Związku Harcerstwa Polskiego. Współpracował z wieloma innymi stowarzyszeniami. W listopadzie 1929 r. został wybrany posłem do Zgromadzenia Narodowego w Pradze z ramienia SL, a jako poseł czynił starania o upaństwowienie orłowskiego gimnazjum. Został wybrany na pierwszego wiceprezesa powołanej do życia w 1935 r. Rady Naczelnej Polaków w Czechosłowacji. Nawet po zajęciu Śląska przez Niemców w 1939 r. usiłował, jako były poseł bronić polskiej ludności. Aresztowany przez gestapo pod koniec kwietnia 1940 r. podczas akcji wymierzonej przeciw polskiej inteligencji. Więziony w Cieszynie, potem w KL Dachau, w KL Mauthausen-Gusen i ponownie przeniesiony do KL

Dachau gdzie zarejestrowano go w obozowej ewidencji, jako więźnia nr 14631. Zginął w tym obozie **24.11.1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 220; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 21 wykazu); J. Szturc, *Ewangelicy w Polsce Słownik biograficzny XVI-XX*, s. 43; ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. Słowo Polskie, s. 27; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 77; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s.53; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 61.

BUZEK JAN,

Urodzony 24.11.1913 r. w Orłowej, zamieszkały w Zimnym Dole, syn Karola i Heleny. Do szkoły uczęszczał w Orłowej i Łazach. Służbę wojskową odbył w Armii Czechosłowackiej, następnie wstąpił do szkoły policyjnej, a po jej ukończeniu służył w czechosłowackiej żandarmerii. Po 1938 r. przeszedł do polskiej Państwowej Policji - posterunkowy w Cieszynie. Prawdopodobnie tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Pod koniec 1939 r. rodzina otrzymała od niego wiadomość, że jest w obozie w Ostaszkowie i przygotowuje się do ucieczki. Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 027/3 z 13.04.1940 r., poz. 84, s. 181, t. 805.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 77.

BUZEK JÓZEF,

Urodzony 13.12.1891 r. w Trzyńcu, narodowości polskiej, nauczyciel Kształcił się w Cieszynie-Bobruku (matura w 1911 r.). Do 1920 r. był nauczycielem Publicznej Szkoły Powszechnej w Trzyńcu, później w Ogrodzonej i Cieszynie. Aresztowany 10.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, stamtąd przetransportowany do KL Dachau, później przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **28.08.1940 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r., s. 220; Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 38; zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 22 wykazu).

BYCZYŃSKI ANTONI.

Urodzony 9.05.1887 r. w Jabłonkowie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Zmobilizowany (stopień wojsk. major WP), brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do niemieckiej niewoli, internowany do obozu dla jeńców w Ostrowie Wlkp. - gdzie **zmarł w 1943 r.** na tyfus płamisty.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (004); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 71.

BYŁOK FRANCISZEK,

Urodzony 13.10.1909 r. w Pudłowie, zamieszkały w Skrzeczoni (nr 215), narodowości polskiej, syn Franciszka i Anny z d. Bura, po jakimś czasie zamieszkały w Jasienicy pow. bielski. Był uczestnikiem trzech powstań śląskich (w listopadzie 1931 r. odznaczony Gwiazdą Górnośląską - za udział w powstaniach na Górnym Śląsku). W okresie międzywojennym oficer policji w Bielsku, prezes miejscowego Związku Powstańców Śląskich, organizator Koła Młodzieży Powstańczej.

Aresztowany przez gestapo już w pierwszych dniach okupacji hitlerowskiej, tj. 14.09.1939 r., – jako pierwsza osoba z Jasienicy. Wpierw przetrzymano go w piwnicy szkoły - zamienionej przejściowo na miejscowe więzienie w Jasienicy, a następnie przewieziono do więzienia wojskowego w Cieszynie. Po kilku dniach przeniesiony został do więzienia karnego w Cieszynie, a stamtąd przetransportowany do KL Auschwitz. 26.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-894. Zginął **30.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17673/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:45, określenie przyczyny zgonu to: „Fleckfieber” (tyfus plamisty).

Uwaga! Według niektórych źródeł, aresztowany został 24.12.1941 r. a więc w wieczór wigilijny, oskarżony o sabotaż. Więziony w Boguminie, Cieszynie, a następnie przewieziony do KL Auschwitz. Na podstawie częściowo zachowanych akt KL Auschwitz – Franciszek Byłok – więzień wychowawczy nr E-894, zmarł w dniu 30.7.1942 r. w szpitalu obozowym – blok 20. Fakt ten poświadczają dwa dokumenty: książka szpitala obozowego blok 20 oraz numerowe wykazy więźniów zmarłych w obozie (tzw. książka kostnicy). Fakt zgonu odnotowany jest także w książce stanów dziennych oraz karcie zgonu (oficjalna przyczyna śmierci Fleckfieber – tyfus plamisty).

Według listu 18.10.1945 r. napisanego przez Franciszka Byłoka – a więc po fakcie oficjalnie uznanego za zmarłego i wystawienia aktu zgonu, przekazuję następujący niecodzienny przebieg wydarzeń: Otóż, podczas egzekucji przez rozstrzelanie (karabinem maszynowym), na żwirowisku przyobozowym, otrzymawszy sześć kul, osunął się nieprzytomny na ziemię - jak pozostali rozstrzelani. (Według relacji ks.prałata Ludwika Serowicza - w liście z dnia 15.05.1946 r. do rodziny: „*niemieccy esesmani oddali do niego kilka strzałów rewolwerowych...*”). Przeniesiono, więc i jego ciało na stos trupów do spalania w krematorium. Tuż przed włożeniem „zwłok” do spalania, znajdujący się w krematorium lekarz-więzień o nazwisku Szybka (Polak z Krakowa) - wybierający ciała (z przeznaczonych do spalania) do badań medycznych dla studentów medycyny, zauważył, że jeden z rozstrzelanych więźniów daje oznaki życia. Zabrano, więc ciało tego więźnia (Franciszka Byłoka) dającego znaki życia, i postanowiono wykonać zabieg chirurgiczny (operację doświadczalną) – próbę przywrócenia rozstrzelanemu życia. W trakcie operacji usunięto z postrzelonego pięć pocisków i po dłuższym leczeniu w szpitalu obozowym przywrócono mu względną sprawność fizyczną. Następnie, chcąc Franciszka Byłoka uratować przed ponownym pozbawieniem życia (rozstrzelaniem), polscy lekarze w porozumieniu z więźniami mającymi dostęp do ewidencji obozowej, zmienili mu dokumenty na nazwisko Mazur Wojciech i pod tak

zmienionym nazwiskiem odesłany został do KL Sachsenhausen. W ten sposób przeżył i już po wyzwoleniu – w liście z dn. 18.10.1945 r. z Lubeki, powiadomił rodzinę w Jasienicy o swoim przeżyciu. Zajście to opisał także ks. Prałat Ludwik Syrowicz - w liście do rodziny Franciszka Byłoka (list z Lubeki z dn. 15.05.1946 r.).

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 765; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 1167; J. Kubaczka, *700 lat Jasienicy*, Kraków 2005 r. s. 156-170; Informacja rodziny – Z. Byłoka; List Franciszka Byłoka; List ks. L. Syrewicza; kserokopie listów są w posiadaniu autora książki; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 175; archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.11, cz.22 (165); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 166.

BYRA BRONISŁAW,

Urodzony 28.03.1910 (lub 1898) r. w Mostach k/Jabłonkowa, zamieszkały w Nawsiu, narodowości czeskiej, robotnik leśny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 1.09.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, gdzie zginął **31.01.1945 r.** podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

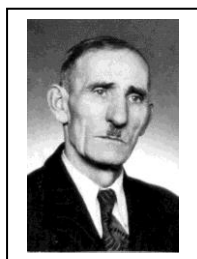
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (075); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 132.

BYRA OTTON,

Urodzony w Jabłonkowie, zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany za postawę antyhitlerowską (przekonania polityczne) i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca jego uwięzienia. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (071).

BYRTUS ALOJZY,

Urodzony 19.07.1887 r. w Dolnej Łomnej, zamieszkały w Gródku (nr 8), kolejarz, ojciec Jana (ur. 9.09.1921 r.). Od początku okupacji hitlerowskiej współpracował z partyzantami – łącznik partyzantów. Po aresztowaniu syna i podejrzany o udzielanie pomocy partyzantom, wielokrotnie wzywany był na gestapo i poddawany uciążliwym przesłuchaniom. Prześladowanie to wpłynęło na jego przedwczesną śmierć 8.05.1950 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (228).

BYRTUS ALOJZY,

Urodzony 8.07.1912 r. w Milikowie, zamieszkały w Gródku (nr 8), syn Alojzego i Anny, hutnik. Aresztowany przez gestapo 8.04.1942 r. i więziony w Cieszynie - za odmowę przyjęcia Volkslisty. Odzyskał wolność 29.06.1942 r. – zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (228).

BYRTUS ANNA,

Urodzona w 1892 r. w Gródku (nr 8) i zamieszkała w tej miejscowości, matka Jana i Alojzego. Po aresztowaniu synów

wielokrotnie wzywana na gestapo i poddawana uciążliwym przesłuchaniom. Męczona podczas przesłuchań – **zmarła 24.12.1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (228).

BYRTUS ANTONI,

Urodzony 5.10.1909 r. w Mostach k/Jabłonkowa i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, syn Józefa i Ewy z d. Husar, robotnik leśny. Aresztowany 17.06.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, przetransportowany do KL Auschwitz. Dnia 23.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 40672. Zginął **25.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12721/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:25, określenie przyczyny zgonu to: „Herz- und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Paják, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 183; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 721; archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (243, 244); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 129.

BYRTUS FERDYNAND,

Urodzony 20.04.1910 r. w Łazach. Nauczyciel, narodowości polskiej. Kształcił się w gimnazjum w Orłowej z maturą 1929 r. Pracę nauczyciela rozpoczął w Łazach, później uczył w Lutyni Górnej. Działacz kulturalny na polu śpiewactwa i teatru amatorskiego. Aresztowany 22.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd przetransportowany do KL Dachau, później przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Zginął w obozie **28.08.1940 r.** - podczas apelu karnego.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

BYRTUS FILIP,

Mieszkaniec Bukowca (nr 50). W okresie okupacji hitlerowskiej wysłany na przymusowe roboty do Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (167).

BYRTUS JAN,

Urodzony 9.09.1921 r. w Milikowie, zamieszkały w Gródku (nr 8), narodowości polskiej, syn Alojzego i Anny, kolejarz. Aresztowany 1.12.1944 r. za odmowę podpisania Volkslisty i podejrzenie o współpracę z partyzantami. Po krótkim uwięzieniu w Cieszynie, w zbiorowym transporcie przewieziony został do KL Auschwitz, następnie do KL Mauthausen-Gusen i dalej do filii tego obozu do KL Melk i KL Ebensee. Zginął **2.05.1945 r.** podczas marszu ewakuacyjnego więźniów – w głąb Niemiec.

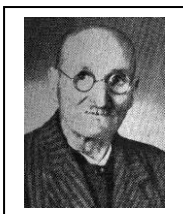
Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 68.

BYRTUS JÓZEF,

Mieszkaniec Bukowca (nr 127). W okresie okupacji hitlerowskiej wysłany na przymusowe roboty do Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (167).

BYRTUS PAWEŁ,

Urodzony 31.12.1879 r. w Bukowcu (nr 127), zamieszkały w tej miejscowości. Emeryt – robotnik leśny. Wielki filantrop, bibliofil, społecznik. W okresie okupacji hitlerowskiej wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, a jego gospodarkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (163).

BYRTUS PAWEŁ,

Urodzony 23.07.1911 r. w Nawsiu i zamieszkały w Wędryni (nr 205), narodowości polskiej, hutnik. Aresztowany przez gestapo 15.04.1942 r. i uwięziony w Wędryni, później w Cieszynie, stamtąd w zbiorowym transporcie przewieziony do KL Auschwitz. Następnie, przetransportowany do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 37223. Zginął w tym obozie **22.07.1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (075), T.4, cz.9 (025); materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 189.

BYRTUS SEWERYN,

Urodzony w Jabłonkowie, zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony wraz z 4-osobową rodziną z własnego gospodarstwa rolnego, jego gospodarkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Do swojego gospodarstwa i domu - rozgrabionego i zdewastowanego cała rodzina wróciła w maju 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (034).

BYRTYS ZUZANNA,

Urodzona 9.06.1913 r. w Mostach (nr 391) k/Jabłonkowa, zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana za postawę antyhitlerowską (przekonania polityczne) i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz dalszy jej los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (272).

BYSTROŃ ANTONI,

Urodzony 5.06.1921 r. w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Aresztowany i uwięziony w więzieniu gestapo w Cieszynie, zginął - zastrzelony **2.11.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 182; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169.

BYSTROŃ EMIL,

Urodzony 9.10.1902 r. w Orłowej, zamieszkały w Łazach, narodowości polskiej, syn Ludmiły, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – w lewicowej organizacji Komunistycznej Partii Czechosłowacji. Aresztowany 7.01.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 29.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 96646. Zginął w tym obozie **5.04.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 18073/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:00, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy osłabieniu fizycznym).

Bibliografia: I. Pajak *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 270; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 73; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 115; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 114.

BYSTRON EMIL,

Urodzony 8.06.1905 r. w Karwinie, zamieszkały w Darkowie, narodowości polskiej, hutnik. Aresztowany 12.05.1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **5.03.1943 r.**

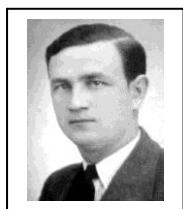
Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 64; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 59.

BYSTRON ERNEST,

Urodzony 4.11.1907 r. w Karwinie, zamieszkały w Łąkach n.Olzą, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 11.03.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, transportem zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **12.06.1944 r.**

Bibliografia: I. Pajak *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 709; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 121; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 119.

BYSTRON FERDYNAND,

Urodzony 20.04.1910 r. w Łazach, zamieszkały w Lutyni Górnej (nr 274), narodowości polskiej. Kształcił się w Orłowej (matura w 1929 r.). Egzamin nauczycielski zdawał w Śląskiej Ostrawie w 1931 r. Pracę nauczyciela rozpoczął w Łazach, a następnie nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Górnej Lutni. Działacz w pracy kulturalnej – śpiewactwo, teatr amatorski. Aresztowany 22.04.1940 r. w akcji przeciw polskiej inteligencji w Łazach i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna).

Stamtąd 28.04.1940 r. transportem zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6463. Przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen i zarejestrowany, jako więzień nr 3431. Zginął w obozie **13.11.1941 r.** (nieoficjalnie - zginął podczas apelu karnego – natomiast, jako przyczynę zgonu podano „samobójstwo przez rzucenie się na druty”).

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 221; Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele Śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 38; zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 24 wykazu); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 85; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (200, 238), T.12, cz.23

(200, 238); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 110; w zachowanych dokumentach z KL Mauthausen nie figuruje.

BYSTRON FRANCISZEK,

Urodzony 22.07.1883 r. w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, wywieziony do więzienia w Berlinie. Tam zginął **31.01.1945 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169.

BYSTRON HENRYK,

Urodzony 13.07.1892 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie z wyroku sądu doraźnego zginął **29.03.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz, Katowice 1998 r.*, s. 677; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76.

BYSTRON JÓZEF,

Urodzony 3.03.1910 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, nauczyciel. Ukończył gimnazjum w Orłowej w 1930 r. Rozpoczął pracę nauczyciela w Łazach, później uczył w Milikowie, Nowym Boguminie, Pietwałdzie. Aresztowany 12.04.1940 r. w akcji przeciw polskiej inteligencji i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd w zbiorowym transporcie przewieziony do KL Dachau, 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **4.04.1941 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Sz. Kędryna, A. Szefer *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 38; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 115; archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.11, cz.22 (137); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 114.

BYSTRON JÓZEF,

Urodzony w 1936 r., zamieszkały w Szumbarku. Aresztowany w czerwcu 1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym wywieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – nieznane są data oraz okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 186; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BYSTRON KAROL,

Urodzony 25.02.1911 r. w Orłowej, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, syn Karola i Filomeny z d. Popek. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym wywieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **6.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 28350/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 5:40, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry nieżyt/katar żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 19, s. 1292.

BYSTRON KAROL,

Urodzony 7.04.1911 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. W okresie międzywojennym członek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Aresztowany 27.02.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym wywieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **14.09.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 45; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 55; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

BYSTROŃ RUDOLF,

Urodzony 10.03.1906 r. w Domasłowicach Dolnych, zamieszkały w Trzyncu, hutnik. Aresztowany i uwięziony w Cieszynie, gdzie został rozstrzelany **4.09.1942 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 185.

BYSTRZYCKI ANDRZEJ,

Urodzony 23.09.1903 r. w Puńcowie, zamieszkały w Wędryni (nr 149), hutnik. Aresztowany przez gestapo 10.01.1941 r. i więziony w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Następnie przetransportowany do KL Dachau i dalej do więzienia w Papenbergu. Odzyskał wolność 1.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (150).

CACHEL ELŻBIETA (matka),

Urodzona 23.08.1900 r. w Karwinie-Solcy i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej, żona Henryka. Uczęszczała do polskiej szkoły wydziałowej w Karwinie, członkini Macierzy Szkolnej, Śląskich Niewiast Katolickich. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK (w jej domu był punkt kontaktowy członków AK). Aresztowana 1.09.1943 r. wraz z córką Elżbietą „Elką”, oraz synem Józefem i więzieni w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd w transporcie zbiorowym wraz z córką przewieziona do KL Auschwitz. Dnia 9.09.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 61416. Zginęła w obozie **13.01.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 592; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; informacja Jana Sembola; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76.

CACHEL ELŻBIETA (cóрка), pseud. „Elka”,

Urodzona 24.06.1927 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej, cóрка Henryka i Elżbiety. Ukończyła szkołę ludową i wydziałową w Karwinie-Solcy, studentka Gimnazjum Realnego w Orłowej, członkini Chóru Macierzy Szkolnej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. W ich domu był punkt kontaktowy wymienionej organizacji, zaś ona sama była kurierką-łączniczką, roznosiła ulotki i korespondencję konspiracyjną. Aresztowana 1.09.1943 r. wraz z matką oraz bratem Janem. Uwięzieni w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd w zbiorowym transporcie przewieziona do KL Auschwitz, 9.09.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 61415. Zginęła w obozie **10.02.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 591; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; informacja Jana Sembola; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76.

CACHEL HENRYK,

Urodzony 22.04.1892 r. w Karwinie i tam zamieszkały. Ukończył polską szkołę ludową w Karwinie, a następnie pracował, jako górnik w kopalni. Był członkiem Macierzy Szkolnej i Związku Polaków w Czechosłowacji. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu - organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. W jego domu był punkt kontaktowy dla organizacji ZWZ, prawie cała rodzina należała do tej organizacji.

Aresztowany przez karwińskie gestapo i więziony w Cieszynie, stamtąd 9.08.1943 r. przewieziony w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 149297. Po kilku miesiącach, tj. 14.05.1944 r. odtransportowany do KL Flossenbürg, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 8978. Dnia 24.04.1945 r. przeniesiony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 161007. Odzyskał wolność 29.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

CACHEL JAN,

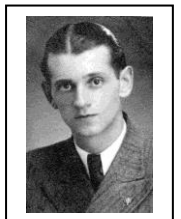

Urodzony 31.01.1879 r. w Woli Batorskiej pow. bocheński, narodowości polskiej, nadsztygar. Ukończył szkołę wydziałową, a następnie kształcił się w Szkole Górniczej w Morawskiej Ostrawie (w okresie 1910-1912). Po ukończeniu szkoły otrzymał pracę w kopalni w Karwinie, a po kilkumiesięcznej praktyce został nadsztygarem. Oprócz pracy zawodowej, udzielał się aktywnie w pracy społeczno-kulturalnej w różnych organizacjach.

Był członkiem Macierzy Szkolnej, Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, Związku Śląskich Katolików, Związku Polaków w Czechosłowacji. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność ruchu oporu (organizował z kopalni materiały wybuchowe dla grup dywersyjnych i sabotażowych). Aresztowany 12.04.1940 r. i uwięziony w Cieszynie, a stamtąd 16.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Od 18.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3565. Zginął w obozie **13.08.1940 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76.

CACHEL JAN,

Urodzony 4.07.1923 r. w Karwinie i tam zamieszkały, narodowości polskiej, urzędnik. Ukończył polską szkołę ludową i 4 klasy gimnazjum w okresie 1935-1939 (dalszą naukę przerwał wybuch drugiej wojny światowej). W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu ZWZ/AK w Karwinie-Solcy. Aresztowany wraz z Franciszkiem Hudźcem i Józefem Żarnowskim, więzieni od 27.01.1943 do 2.03.1943 r. w Cieszynie.

Stamtąd, w transporcie zbiorowym przewiezieni do KL Auschwitz, Jan Cachel zarejestrowany został w obozowej ewidencji, jako więzień nr 108688. Po miesięcznym pobycie w obozie (od 3.03.1943 do 3.04.1943 r.) przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, tam zarejestrowany, jako więzień nr 12495, 48419. Odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

CACHEL JÓZEF,

Urodzony 1.09.1925 r. w Karwinie-Kopalnia, syn Henryka i Elżbiety. Uczęszczał do polskiej szkoły ludowej i gimnazjum (2 klasy od 1938-1939 r.) . Bardzo aktywny harcerz. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Ofiara zdrady konfidenta gestapo Edwarda Gałuszki – aresztowany 1.09.1943 r. i więziony w Cieszynie, a po kilku dniach w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 9.09.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 149295. Następnie przenoszony do KL Ravensbrück, do KL Buchenwald, KL Bergen-Belsen. Odzyskał wolność 15.04.1945 r. – zwolniony z obozu bardzo schorowany i wycieńczony.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r. s. 393; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

CACHEL RYSZARD, pseud. „Harcerz”,

Urodzony 29.09.1920 r. w Karwinie, student, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej. Ukończył 7 klas Gimnazjum Realnego w Orłowej, aktywny w organizacji harcerskiej - harcmistrz. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu członek – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK w Karwinie. Ofiara zdrady agenta gestapo Edwarda Gałuszki, aresztowany 25.08.1943 r. i **zastrzelony** tego samego dnia przed ratuszem w Karwinie.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 111; - T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76.

CACHEL SYLWESTER,

Urodzony 25.09.1913 r. we Frysztacie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, piekarz, syn Wojciecha. Uczęszczał do polskiej szkoły we Frysztacie, a następnie uczył się nauki zawodu u piekarza Biniara w Karwinie. Aresztowany, jako podejrzany o przynależność do organizacji konspiracyjnej i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, przetransportowany do KL Auschwitz. Zginął **26.11.1944 r.**

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 65; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 80.

CACHEL WŁADYSŁAW,

Urodzony 20.06.1912 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Jana i Marii z d. Seidler, urzędnik górniczy. Uczęszczał do gimnazjum w Orłowej, a później do Szkoły Handlowej w Cieszynie. Pracował, jako pracownik

umysłowy w kopalni. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK (współpracował z nauczycielem Józefem Matusikiem). Organizował szeroko pojętą pomoc dla jeńców radzieckich, którzy pracowali na kopalni. Aresztowany 17.01.1943 r. przez zdradę Edwarda Gałuszki i uwięziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przesłany do KL Auschwitz, tam rozstrzelany **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23375/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:28, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Paják, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 681; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 861; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76.

ČAPEK EMANUEL,

Urodzony 25.03.1916 r. w Stonawie, zamieszkały w Karwinie. Wysłany w grudniu 1944 r. do polskiego Cieszyna – tam **zginął** 19.12.1944 r. - w nieznanych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 114.

CARBOL ALOJZY,

Urodzony 5.05.1911 r. w Łomnej Górnej, zamieszkały w Trzyciezu (nr 79). Aresztowany dwukrotnie - pierwszy raz 18.09.1939 r. i uwięziony w Cieszynie, stamtąd wysłany do KL Skrochovice, zwolniony do domu 21.11.1939 r. Drugi raz aresztowany 2.02.1940r. i uwięziony w Cieszynie do 7.08.1940 r. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.2, cz.6 (208).

CECH JAN,

Urodzony 8.05.1895 r. zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości czeskiej, górnik. Aresztowany 5.08.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 9.10.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 157; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 148; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

CECHEL EDWIN,

Urodzony 10.09.1920 r. w Darkowie, urzędnik - kierownik Działu Zaopatrzenia kopalni w Karwinie. Aresztowany 12.04.1940 r. i uwięziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Następnie, 25.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność 25.11.1940 r. – zwolniony z obozu. Nieznany jest jego okupacyjny los, po wojnie społecznie zaangażowany w związkach zawodowych w Polskim Związku Kulturalno-Oświatowym, pełniąc odpowiedzialne funkcje partyjne w KPC.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

CELNER BOGUMIŁ,

Urodzony Orłowej i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany za przynależność do ruchu oporu i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** w 1944 r. – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 143; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 141.

CELLNER JAN,

Urodzony 20.10.1898 r. w Dzieńmorowicach (nr 466) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, rolnik. W okresie okupacji zaangażowany w ruch oporu – walczył z hitlerowcami, jako partyzant. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, a stamtąd po zakończonym śledztwie przeniesiony do KL Auschwitz. Zginął **14.02.1944 r.** w egzekucji publicznej - powieszony w Nawsiu razem z Stanisławem Rzeckim z Nydka, Janem Holeksą z Ustronia, Pawłem Łabajem z Istebnej, Oskarem Sztwiertnią z Wisły. Po egzekucji ciała zamordowanych przewieziono do spalania w krematorium KL Auschwitz.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 66; archiwum dr med. J. Mazurka – zbiór nr 2 (075); Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (263); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 63; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

CENEK KAROL,

Urodzony 2.10.1912 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, syn Wincentego i Marii z d. Wasziorek, nauczyciel. W okresie międzywojennym członek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Aresztowany 8.10.1941 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **31.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4114/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herz- und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1108; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 114.

CEPENDA ALOJZY,

Urodzony 18.05.1903 r. w Ostrawie Śl., zamieszkały w Morawskiej Ostrawie. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 12.12.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 24419. Zginął **15.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2471/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:55, określenie przyczyny zgonu to: „Lungentuberkulose” (gruźlica płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 138, 1122; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 969.

ĆERNY JÓZEF,

Urodzony 16.03.1923 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. **Zginął** w tym obozie w październiku 1944 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

CHARWOT FRYDERYK,

Urodzony w 1915 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, w młodości bardzo aktywny harcerz, później pracował, jako robotnik rolny. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu o nieznanej nazwie, gdzie zginął **1.06.1944 r.** - w nieznanach okolicznościach.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 133; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 88; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 173.

CHARWOT HENRYK,

Urodzony 3.05.1878 r., zamieszkały w Suchej Górnej, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 18.09.1939 r. i osadzony w więzieniu lub obozie koncentracyjnym o nieznanej nazwie. Zmarł **23.03.1942 r.** po powrocie do domu - na skutek wycieńczenia organizmu.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 88; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 174;

CHLEBDA HELENA,

Urodzona 9.01.1878 r. w Ostrawie Śl., zamieszkała w Klein-Grabau, córka Jana i Katarzyny. Aresztowana i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **21.07.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25574/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 6:40, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1156; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 68.

CHLEBEK ADOLF,

Urodzony 16.08.1916 r. w Gutach (nr 139) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Ukończył szkołę wydziałową w Czeskim Cieszynie, następnie kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bohrku. Na krótko przed wybuchem wojny, był nauczycielem Publicznej Szkoły Powszechnej w Gutach. W latach 1937/1939 po ukończeniu szkoły pilotażu wojskowego w Dęblinie, uzyskał stopień oficera lotnictwa.

Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. w walkach lotniczych nad Dęblinem – gdzie zestrzelony, dostał się do niemieckiej niewoli. Przebywał w różnych obozach jenieckich i pracował niewolniczo w różnych miejscowościach Austrii. Uciekł, wrócił do Gutów i zaangażował się w działalność ruchu oporu. Aresztowany 5.02.1942 r. poprzez zdradę i więziony w Cieszynie, następnie przetransportowany do więzienia śledczego Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przesłany do KL Auschwitz. Wywieziony do lasu w Bogucicach

k/Cieszyna i powieszony **20.03.1942 r.** w publicznej egzekucji „Pod Wałką” - wraz z 24 innymi Polakami ze Śląska Cieszyńskiego.

Bibliografia: Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 38; M. Walczak *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 225; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 25 wykazu); J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (301); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 69; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

CHLEBEK ANNA z d. SIKORA,

Urodzona 12.01.1913 r. w Oldrzychowicach, zamieszkała w Gutach (nr 139) – żona Pawła. Podczas okupacji hitlerowskiej wywłaszczona wraz z mężem ze swego gospodarstwa, a pozostanie w dotychczasowym mieszkaniu, było uwarunkowane płacenia czynszu niemieckiemu administratorowi.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (321).

CHLEBEK ANNA,

Urodzona 23.07.1925 r. w Sinicy. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu w Wielopolu, Żywocicach – łączniczka w grupie „Beskid”, pomagała partyzantom. Aresztowana 15.09.1944 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach, stamtąd do KL Ravensbrück.

Następnie przenoszona do KL Oranienburg, KL Schwerin, KL Sachsenhausen, gdzie uzyskała wolność 14.05.1945 r. – wyzwolona przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

CHLEBEK JAN,

Urodzony 19.07.1909 r. w Rzece, zamieszkały w Gutach (nr 139). Aresztowany 1.09.1939 r. i więziony we Frydku do 18.09.1939 r. pod zarzutem posiadania broni i strzelania do niemieckich żołnierzy w Żukowie. Pod koniec okupacji przymusowo wcielony do Wehrmachtu, lecz spowodował samookaleczenie – zranił się w nogę, a na okoliczność niezdolności do służby wojskowej wystawił zaświadczenie lekarz Józef Mazurek.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (321), T.6, cz.12 (305).

CHLEBEK JÓZEF,

Urodzony 19.03.1905 r. w Rzece, zamieszkały w Gutach. Po ukończeniu szkoły ludowej, kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bohrku (matura w 1925 r.). Pracę nauczyciela rozpoczął w Wysokiej, Nowej Wsi, zaś w latach 1938/1939 r. w Błędowicach Dolnych. Społecznie zaangażowany, jako członek Macierzy Szkolnej. Po egzekucji brata Adolfa, – której musiał się przymusowo przyglądać (powieszony 20.03.1942 r. „Pod Wałką” w Cieszynie) zachorował psychicznie.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

CHLEBEK PAWEŁ,

Urodzony w 1876 r. w Gutach i zamieszkały w tej miejscowości (nr 139), rolnik. Podczas okupacji hitlerowskiej wywłaszczony ze swego gospodarstwa – ojciec Adolfa, Józefa, Zuzanny.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (321).

CHLEBEK PAWEŁ,

Urodzony 28.02.1907 r. w Gutach i zamieszkały w tej miejscowości (nr 139), rolnik. Podczas okupacji hitlerowskiej wywłaszczony ze swego gospodarstwa, a pozostanie w dotychczasowym mieszkaniu, było uwarunkowane płacenia czynszu niemieckiemu administratorowi.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (321).

CHLEBIK ALFRED,

Urodzony 28.08.1920 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Henryka i Emilii, student. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 27.01.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23376/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:27, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 681; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 862; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76.

CHLEBIK EMILIA,

Urodzona 5.07.1892 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej, córka Bernarda i Barbary z d. Swaczyna. Aresztowana 10.03.1943 r. pod zarzutem udziału syna w ruchu oporu. Po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23440/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 17:07, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 681; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 926; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 76-77.

CHLEBIK MAKSYMILIAN,

Urodzony 6.09.1918 r. w Karwinie. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 26.06.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 1251. Od października 1944 r. przeniesiony do KL Sachsenhausen. Odzyskał wolność 22.04.1945 r. wyzwolony przez Armię Radziecką.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 35.

CHLEBIK MARIA,

Urodzona ?, w Żukowie i zamieszkała w tej miejscowości (nr 134). Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tej więźniarki. Przetrwała hitlerowskie zniewolenie – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz. 4 (083).

CHLEBIK ROBERT,

Urodzony 17.12.1899 r. w Stonawie, zamieszkały od dzieciństwa w Łąkach n.Olzą, narodowości polskiej, nauczyciel. Kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku (matura w 1921 r.). Pracę nauczyciela rozpoczął w Raju – w Publicznej Szkole Powszechnej, później uczył w Darkowie, Łąkach Cieszyńskich. Bardzo aktywny działacz kulturalny. Aresztowany 23.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau.

Dnia 28.04.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6575. Po kilku miesiącach przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3451. Zginął w tym ostatnim obozie **15.12.1941** – zagazowany w autobusie w drodze do krematorium w Hartheim.

Bibliografia: Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, 39; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 225; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 26 wykazu); W zachowanych dokumentach z KL Mauthausen nie figuruje; Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 121; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 119;

CHLEBIK TEOFIL,

Urodzony 15.06.1920 r. w Żukowie Górnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, uczeń polskiego gimnazjum w Orłowej. Aresztowany 29.03.1940 r. za współpracę z partyzantami i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Następnie, 13.12.1940 r. przeniesiony do KL Auschwitz, gdzie **zginął**.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (078); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 94; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 195.

CHLEBOWY EMALIA,

Urodzona ?, w Żukowie Dolnym i zamieszkała w tej miejscowości (nr 113), córka Jana i Zofii. Aresztowana przez gestapo wraz z rodzicami 15.09.1944 r. i więziona w Cieszynie. Odzyskała wolność 15.02.1945 r. – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (083).

CHLEBOWY JAN,

Urodzony 4.05.1893 r. w Żukowie Górnym i zamieszkały w tej miejscowości (nr 113), narodowości polskiej, górnik w kop. „Gabriela”. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – konspiracyjnej organizacji lewicowej. Aresztowany 15.09.1944 r. i wraz z całą 5 osobową rodziną i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym

przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Następnie, po zakończonym śledztwie przetransportowany do KL Gross-Rosen, gdzie zginął **20.09.1944 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów (informacja Chlebowej Zofii); Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (078); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 94; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 195.

CHLEBOWY JÓZEF,

Urodzony?, w Żukowie Górnym i zamieszkały w tej miejscowości (nr 113), syn Jana i Zofii. Aresztowany przez gestapo wraz z rodzicami 15.09.1944 r. i więziony w Cieszynie. Otrzymała wolność 8.10.1944 r. – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (083).

CHLEBOWY ZOFIA,

Urodzona 11.02.1895 r. w Darkowie, zamieszkała w Żukowie Górnym (nr 113), żona Jana (ur. 4.05.1893 r.). Aresztowana przez gestapo 15.09.1944 r. wraz z mężem i dwoma córkami oraz synem w Żukowie Górnym i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 8.10.1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie, 6.11.1944 r. przewieziona do Neu Brandenburg, a stamtąd 16.11.1944 r. przeniesiona do KL Ravensbrück. Z tego obozu wywieziona przez Szwedzki Czerwony Krzyż do Szwecji i tam poddana opiece lekarskiej. Wróciła do domu 1.09.1945 r. Zmarła 3.01.1980 r.

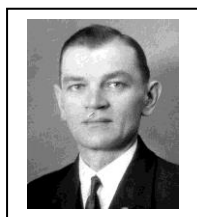
Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (083).

CHLEBOWY ZOFIA,

Urodzona w 1932 r. w Żukowie Górnym i zamieszkała w tej miejscowości (nr 113), córka Jana i Zofii. Aresztowana przez gestapo 15.09.1944 r. wraz z rodzicami i więziona w Cieszynie. Po dwóch dniach, – jako dwunastolatka zwolniona do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (083).

CHLEBUS ALOJZY,

Urodzony 12.06.1894 r. w Kocobędzu, narodowości polskiej, syn Jana i Anny z d. Błaszczok, właściciel hotelu. Aresztowany 11.05.1942 r. oskarżony o współpracę w partyzantami i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w zbiorowym transporcie przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **28.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 26067/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 22:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1122; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 567; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (106); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 95; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 94.

CHMIEL ADAM,

Urodzony 20.11.1886 r. w Wędryni (nr 282) i zamieszkały w tej miejscowości. Chłop małorolny. W okresie okupacji hitlerowskiej wywłaszczony ze swojego gospodarstwa, musiał płacić czynsz

niemieckiemu zarządcy tegoż gospodarstwa - za możliwość zamieszkiwania w swoim dotychczasowym mieszkaniu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (150).

CHMIEL ADOLF,

Urodzony 1.11.1896 r. w Suchej Dolnej (nr 453) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, emeryt górniczy. Społecznik, aktywista wielu polskich organizacji. Aresztowany 16.02.1941 r. i więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przesłany do KL Auschwitz, a 14.04.1943 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 14663.

Od 31.08.1943 r. przetransportowany do więzienia w Wienersdorf, gdzie 5.05.1945 r. został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Wrócił z nadszarpniętym zdrowiem – bardzo dużym procentem inwalidztwa. Zmarł 7.03.1980 w Suchej Górnej.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; archiwum dr n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (481).

CHMIEL ERNEST,

Urodzony 6.02.1918 r., zamieszkały w Suchej Średniej (nr 332), maszynista na szybie „Gottwald” w Suchej Górnej, prezes Polskiego Związku Kulturalno Oświatowego w Suchej Dolnej. Aresztowany przez gestapo 25.01.1943 r. i uwięziony w Cieszynie, 28.01.1943 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, a 15.04.1943 r. przetransportowany do KL Sachsenhausen.

Odzyskał wolność 1.05.1945 r. – wyzwolony w trakcie marszu ewakuacyjnego w głąb Niemiec. Wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (532) ; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

CHMIEL JAN,

Zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 25.05.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen, gdzie zginął **2.09.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 158; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 148.

CHMIEL JAN,

Urodzony 20.11.1886 r. w Wędryni (nr 289) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Aresztowany przez gestapo 14.09.1942 r. za odmowę przyjęcia Volkslisty. Więziony w karnym obozie w Merseburgu i zatrudniony, jako robotnik przymusowy w „Leuna Werke”. Odzyskał wolność 8.05.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (150).

CHMIEL JÓZEF,

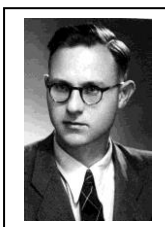

Urodzony 21.04.1914 r. w Kojkowicach, zamieszkały w Wędryni (nr 102). W latach 1938/1939 podjął pracę w Państwowej Policji w Siemianowicach. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol.

W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Uniknął szczęśliwie dostania się do niewoli tak niemieckiej jak i sowieckiej, a po powrocie w rodzinne strony, wysłany został na do Szprotawy. Odzyskał wolność 1.05.1945 r. – wyzwolony przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (154).

CHMIEL OSKAR,

Urodzony 13.07.1908 r. w Błędowicach Dolnych, zamieszkały w Suchej Górnej (nr 410), narodowości polskiej, lekarz. Aresztowany 20.04.1940 r. i przewieziony do więzienia w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a następnie od 22.04.1940 r. w zbiorowym transporcie przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6465. Stamtąd przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen gdzie przebywał od 5.06.1940 do 11.12.1940 r. i tam zarejestrowany, jako więzień nr 6364.

Zwolniony z obozu 13.12.1940 r. Ponownie aresztowany i więziony w Cieszynie od 8.01.1941 do 30.09.1941 r., później przesłany do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 Frysztat, gdzie był więziony od 16.04.1942 do 26.06.1943 r. Ponownie zwolniony, został zatrudniony, jako zastępca lekarza w Katowicach, Wiśle, Trzyńcu, Piotrowicach, Łaziskach, Bytomiu, Nysie, a pod koniec wojny 5.03.1945 r. na kopalni w Suchej Górnej, gdzie pełnił obowiązki lekarza rejonowego do przejścia na emeryturę. Społecznie zaangażowany w Polskim Związku Kulturalno-Oświatowym w Czechosłowacji.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (482).

CHOBERNIK RUDOLF,

Urodzony 23.03.1908 r. w Kończycach Wielkich k/Ostrawy. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 26.03.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 11100. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 89,

CHODURA ANDRZEJ,

Urodzony 30.10.1900 r. w Bystrzycy. Uczęszczał do gimnazjum, a po roku przeszedł do Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Cieszynie-Bobruku (matura w 1920 r.). Wyjechał do Wielkopolski, gdzie pracował, jako nauczyciel w Wieluniu, a później Radomsku. Tam prowadził żywą działalność pozalekcyjną i pozaszkolną - prowadził m.in. zespoły teatralne, organizował i propagował różne formy turystyki młodzieżowej. W latach 1935-1939 działał również aktywnie w Kole Oficerów Rezerwy. W ostatnich dwóch latach przed wybuchem drugiej wojny światowej prowadził zajęcia przysposobienia obronnego. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do niemieckiej niewoli i trafił do Oflagu w Woldenbergu. W obozie działał w konspiracyjnym Kole Cieszyńiaków. Po wyzwoleniu obozu, wrócił do Radomska, gdzie został dyrektorem II Gimnazjum i Liceum oraz pełnił społecznie funkcję przewodniczącego Miejskiej Rady Narodowej w Radomsku. Dnia 4.04.1946 r. został zamordowany w Radomsku przez bojówki NSZ.

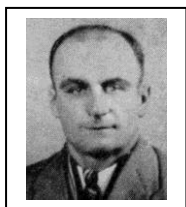
Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r., s. 47.

CHODURA BERNARD,

Urodzony 2.05.1915 r. w Żywocicach (nr 65), zamieszkały w Błędowicach Dolnych, brat Karola (ur. 23.10.1917 r.). Aresztowany 3.04.1941 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd przewieziony do więzienia w Bytomiu i dalej – przetransportowany do KL Auschwitz. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (571, 605).

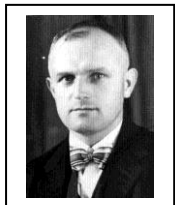
CHODURA HENRYK,

Urodzony 18.02.1905 r. w Żywocicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Zastrzelony 6.08.1944 r. we własnym domu i przed swoją rodziną, w egzekucji zbiorowej, jaką urządziło gestapo i niemiecka policja na ludności Żywocic.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (587); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 193; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 196.

CHODURA JAN,

Urodzony 11.06.1905 r. w Karpętnej (nr 52) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Aresztowany przez gestapo 6.09.1943 r. podczas łapanek. Więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 9.09.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 149328. Odzyskał wolność 17.09.1943 r. – zwolniony z obozu.

Postscriptum: Z Janem Chodurą aresztowani z Karpętnej i uwięzieni w KL Auschwitz: Czudek Paweł nr 149327, Kornuta Józef nr 149239, Motyka Jan (ojciec) nr 149325, Motyka Jan (syn) nr 149330, Sikora Paweł.

Bibliografia: I. Pajak, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 394; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (305).

CHODURA KAROL,

Urodzony 26.12.1891 r. w Końskiej, zamieszkały w Zabłociu (nr 105), nauczyciel, narodowości polskiej. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd 22.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6970. Odzyskał wolność 13.01.1941 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (095).

CHODURA KAROL,

Urodzony 23.10.1917 r. w Żywocicach i zamieszkały w tej miejscowości (nr 65), narodowości polskiej, górnik w kop. „Franciszek” w Suchej Górnej. Aresztowany przez gestapo 12.08.1944 r. i wraz z 15-toma innymi mieszkańcami (z Żywocic i okolicznych wsi) przewiezieni zostali do więzienia gestapo w Cieszynie. Stamtąd **14.08.1944 r.** wyprowadzeni na żydowski cmentarz i tam rozstrzelani.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (571, 589); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 193; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 196.

CHODURA PAWEŁ,

Urodzony 1902 r. w Wędryni i zamieszkały w tej miejscowości. Ze względu na ciężkie przeżycia spowodowane przez hitlerowców, więziony w Rybniku (prawdopodobnie w Szpitalu Psychiatrycznym) od 1941 do 1943 r. Zmarł w Rybniku.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (028).

CHOLEWIK BENEDYKT,

Urodzony w 1898 r. w Porębie i zamieszkały w tej miejscowości, górnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 13.07.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, przetransportowany do obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie. Zginął **2.08.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 162; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 154.

CHOLEWIK BENEDYKT,

Urodzony 13.03.1922 r. w Orłowej i zamieszkały w tej miejscowości, syn Józefa i Agnieszki z d. Bulon. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 12.02.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 10263. Zginął w tym obozie **2.08.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 887/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 4:30, określenie przyczyny zgonu to: „offene Lungentuberkulose” (otwarta gruźlica płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 82; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 885.

CHOWANIEC ADAM,

Urodzony w 1900 r. w Nawsiu-Rogowiec (nr 9) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, rolnik – małorolny. Aresztowany przez gestapo w 1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zginął w **1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (075); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 132.

CHOWANIEC BOGUSŁAW,

Urodzony 6.01.1912 r. w Szonowie i zamieszkały w Błędowicach Dolnych (nr 17), urzędnik, narodowości polskiej. Ukończył Szkołę Handlową w Cieszynie, urzędnik w Hucie „Pokój” w Bytomiu. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Aresztowany w Szonowie 7.07.1941 r. i więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach.

Po zakończonym śledztwie przesłany do KL Auschwitz, następnie przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Zmarł **2.02.1945 r.** na skutek przeżyć obozowych po powrocie do domu.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 67; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 42;

CHOWANIEC FRANCISZEK,

Urodzony 13.10.1908 r. w Szumbarku, zamieszkały w Błędowicach Dolnych (nr 17). Ukończył szkołę ludową w Błędowicach Dolnych, następnie uczęszczał do niemieckich szkół wydziałowych we Frydku i Cieszynie. Zawód nauczyciela zdobył w Seminarium Nauczycielskim w Śląskiej Ostrawie. Pierwszą posadę otrzymał, jako nauczyciel pomocniczy w szkole ludowej w Łazach, później przez dwa lata uczył w Gutach, następnie w szkołach wydziałowych w Trzyńcu i Frysztacie. Aresztowany 22.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6716. Odzyskał wolność 22.11.1940 r., ale już 24.03.1941 r. wysłany na roboty przymusowe w zakładach przemysłowych Hermann Göring-Werke w Linzu. Po wyzwoleniu 1.05.1945 r. wrócił do szkolnictwa, był nauczycielem od 1.09.1953r. do 30.06.1969 r., tj. do przejścia na emeryturę. Był dyrektorem podstawowej dziewięcioletniej szkoły w Karwinie-Frysztat. Społecznie zaangażowany w Polskim Związku Kulturalno-Oświatowym, dyrektor chórów „Olza”, „Hejnał-Echo”. Zmarł 11.04.1990 r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r., 35; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (572).

CHRAPEK JAN,

Urodzony 26.02.1918 r. w Starym Mieście, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **30.07.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 178; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77.

CHRASINA JAROSŁAW,

Urodzony 17.09.1896 r. w Piotrowicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, kolejarz. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez

gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **5.04.1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (287); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 155; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 153.

CHROBOK KAROL,

Urodzony w Karwinie i tam zamieszkały, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, przetransportowany do więzienia w Brzegu, zginął **6.03.1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego więźniów.

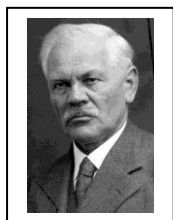
Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77.

CHROMIK JAN,

Urodzony 23.08.1910 r. w Pastwiskach, zamieszkały w Rzece, narodowości polskiej, robotnik leśny. Od 1942 r. zaangażowany w ruchu oporu – walczył z hitlerowskim okupantem, jako partyzant, poległ w **1944 r.** razem z Adamem Sikorą w walce z gestapowcami i żandarmami w Rzece.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (326); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 164.

CHROMIK JAN,

Urodzony 11.08.1875 r. w Kończycach Małych, zamieszkały w Dąbrowie, narodowości polskiej, syn Jana. Szkołę ludową ukończył w rodzinnej miejscowości, następnie przez 4 lata uczęszczał do gimnazjum niemieckiego w Cieszynie. Po jego ukończeniu w 1895 r. podjął naukę w Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku. W 1897 r. złożył egzamin uprawniający do nauczania w szkołach ludowych, a w 1899 r. do nauczania w szkołach wydziałowych.

Uczył w Raju, Darkowie, Łąkach. Następnie, ukończył zaocznie kurs nauk technicznych w Leobeu (Austria) i pracował, jako nauczyciel w Starym Mieście, Polskiej Lutyni, Dąbrowie, Frysztacie, gdzie kierował szkołą wydziałową. Dodatkowo uczył w polskim gimnazjum realnym w Orłowej i Polskiej Szkole Górniczej w Dąbrowej. Związany był z Towarzystwem Oszczędności i Zaliczek. W latach 1900-1935 kierował filią TOZ w Dąbrowie, był tam także komendantem OSP. Aktywny działacz w Macierzy Szkolnej, ale przede wszystkim aktywny w Towarzystwie Nauczycieli Polskich w Czechosłowacji – prezes w latach 1920-1935. Był obrońcą interesów nauczycieli polskich i polskiego szkolnictwa w Czechosłowacji. Po przejściu na emeryturę w 1935 r. został referentem prawnym TNP. Należał do Stronnictwa Ludowego. Aresztowany 12.04.1940 r. wraz z synem Ottonem - w ramach akcji przeciw polskiej inteligencji i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Od 25.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3549. Zginął w obozie **4.10.1940 r.** - wraz z synem Ottonem.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 229; Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*,

Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 39; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 27 wykazu); J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 65; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 77; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 61.

CHROMIK OTTON,

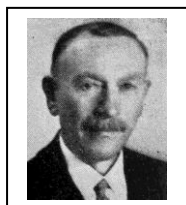

Urodzony 24.08.1910 r. w Dąbrowie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Jana (ur. 11.08.1875 r.), nauczyciel, Ukończył szkołę wydziałową we Frysztacie, a później studiował w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku (matura w 1931 r.). Pracę nauczyciela rozpoczął w Dąbrowie, następnie uczył w Nowym Boguminie. Był aktywnym członkiem Macierzy Szkolnej i Szkolnej Rady Opiekuńczej.

Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany przez zradę 12.04.1940 r. razem z ojcem i uwięziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, 25.05.1940 zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 8336. Zginął w tym obozie **23.08.1942 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 229; Sz. Kędryna, A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 40; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 28 wykazu); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 77; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; archiwum dr. n.med. J. Mazurka T.11, cz.22(138); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 61; w zachowanych dokumentach z KL Mauthausen nie figuruje.

CHROMIK WINCENTY,

Urodzony 3.09.1884 r. w Kończycach Małych, zamieszkały w Żywocicach (nr 69), narodowości czeskiej, górnik w kop. „Franciszek” w Suchej Górnej, organista w kościele w Błędowicach Górnych. Zastrzelony **6.08.1944 r.** w egzekucji zbiorowej w Żywocicach. W tym dniu gestapo zorganizowało zbiorową akcję odwetową za zabicie dwóch oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę - rozstrzelano 36 mieszkańców Żywocic i sąsiednich wsi.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (589); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 193; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 196.

CHROMIK WALERIAN,

Urodzony 14.12.1907 r. w Dolnym Żukowie, zamieszkały w Dąbrowie, narodowości polskiej, z zawodu inżynier leśnictwa. Zmobilizowany (stop. wojsk. podporucznik) do 3 psp w Bielsku, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli i tam **zginął**.

Postscriptum: Podczas ekshumacji w Katyniu niezidentyfikowany.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 43; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 77; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 61.

CHUDEJ ALEKSANDER,

Urodzony 1.05.1910 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, gdzie zginął **13.09.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 126.

CHUDZIEC FRANCISZEK,

Urodzony 19.11.1921 r. w Karwinie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **2.06.1943 r.** z wyroku wydanego na posiedzeniu sądu doraźnego.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 681.

CHVATAL JAROSŁAW,

Urodzony 5.03.1919 r., zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości czeskiej. Aresztowany 28.07.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen, gdzie zginął **10.09.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 158; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 148.

CHWASTEK ERNEST,

Urodzony w 1908 r. w Trzyciążu i tam zamieszkały do 1938 r., później mieszkawiec Czeskiego Cieszyna. rzeźnik. Aresztowany przez gestapo, więziony w Cieszynie, a stamtąd przetransportowany do obozu koncentracyjnego – nieznana nazwa, gdzie był więziony przez 2½ roku. Wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.2, cz.6 (231).

CHWISTEK FRANCISZEK,

Urodzony 6.12.1907 r. w Błędowicach Dolnych i zamieszkały w tej miejscowości (nr 266), leśniczy. Aresztowany przez gestapo 30.10.1944 r. i więziony w Cieszynie, przewieziony do więzienia w Rossih – Turynia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (572).

CHWOŁEK LUDWIK,

Urodzony prawdopodobnie w 1914 r. w Darkowie, narodowości polskiej. Funkcjonariusz Państwowej Policji. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 038/3 z dnia 20.04.1940 r., poz. 73, t. 226.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 77; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 59.

CHYLEK EUGENIUSZ (EVŽEN),

Urodzony w 1914 r. w Skrzeczoniu i zamieszkały w tej miejscowości do 1938 r., a następnie mieszkawiec Ostrawy, syn Franciszka i Emilii z d. Żebrak, hutnik. W

okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany w 1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **12.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 7245/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:45, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Pneumonie” (niewydolność serca przy flegmonie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 5, s. 1243; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 175; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.11, cz.22 (165); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 166.

CHYLEK JÓZEF,

Urodzony ?, w Lutyni Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik. Aresztowany przez gestapo i więziony w Karwinie i Cieszynie. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (218, 265).

CHYLEK JÓZEF,

Urodzony 10.11.1920 r. w Dzieńmorowicach, zamieszkały w tejże miejscowości, narodowości czeskiej, kolejarz. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. W marcu 1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-1629. Zginął **23.10.1942 r.** w nieznanymi okolicznościach.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego, w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 800; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 66; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 63.

CHYLEK KAROL,

Urodzony 6.09.1896 r. w Żukowie Dolnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia we Wrocławiu, gdzie zginął w **1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (060); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 75; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 194.

CIAHOTNY JAN,

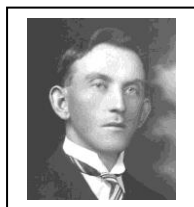
Urodzony 21.04.1897 r. w Żukowie Dolnym, narodowości polskiej, syn Jana i Marii z d. Olejnik. Ukończył szkołę ludową w Żukowie Dolnym, a następnie Polskie Gimnazjum w Cieszynie (matura w 1915 r.). Powołany do służby wojskowej i wysłany na front wschodni, gdzie dostał się do rosyjskiej niewoli. Do domu powrócił w 1920 r. Po rocznym pobycie w Żukowie podjął studia w Wyższej Szkole Handlowej w Warszawie.

W 1925 r. podjął pracę w Polskim Radiu w Katowicach, jako pracownik techniczny i pracował tam do 1939 r. Po rozpoczęciu się okupacji hitlerowskiej wrócił do Żukowa Dolnego, gdzie wraz z bratem Ludwikiem zaangażował się w ruchu oporu. Przy pomocy skonstruowanego przez siebie aparatu nadawczo-odbiorczego przekazywał od maja do listopada 1940 r. informacje z siatki wywiadowczej

działającej na terenie Górnego Śląska do polskiego ośrodka rządowego w Paryżu (informacje o sytuacji w Polsce i zachowaniach okupanta). Aresztowany przez gestapo wskutek zdrady i więziony w Cieszynie, Katowicach, Bytomiu, Wrocławiu, Dreźnie, Goleniowie i Berlinie. Za zdradę stanu wraz z bratem został skazany przez Trybunał Ludowy w Berlinie na karę śmierci przez ścięcie toporem. Wyrok został wykonany **18.10.1942 r.** w Berlinie-Plötzensee.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 66; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (060); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 75; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 194;

CIAHOTNY LUDWIK,

Urodzony 12.01.1910 r. w Żukowie Dolnym i zamieszkały w tej miejscowości, wykształcenie wyższe - adwokat. Aresztowany przez zdradę wraz z bratem Janem w kwietniu 1940 r. – oskarżony o przynależność do ruchu oporu. Więziony w Cieszynie, Katowicach, Bytomiu, Wrocławiu, Dreźnie, Goleniowie i Berlinie.

Za zdradę stanu wraz z Janem został skazany przez Trybunał Ludowy w Berlinie na karę śmierci przez ścięcie toporem. Wyrok został wykonany **18.10.1942 r.** w Berlinie-Plötzensee.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 66; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (060); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 75; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 194.

CIAHOTNY MARIA po zamążpójściu BERAN,

Urodzona?, w Ogrodzonej k/Skoczowa, zamieszkała w Żukowie (nr 46), wdowa po Janie Ciahotnym (zm. 1917 r.) – ojcu Jana i Ludwika, wyszła ponownie za mąż za Jana Berana (ur. 18.01.1888 r.). Po aresztowaniu synów i po kilku ciężkich przesłuchaniach przez gestapo, dostała wylewu krwi do mózgu i **zmarła 10.10.1942 r.**

Archiwum dr. n. med. J. Mazurka – T.1, cz.4 (060).

CIACHOTNY PAWEŁ,

Urodzony?, zamieszkały w Wędryni (nr 366), chłop małorolny. W okresie okupacji hitlerowskiej wywłaszczony wraz z rodziną ze swego gospodarstwa, warunkiem pozostania we własnym mieszkaniu, było opłacanie czynszu (za wynajem tego mieszkanie) – niemieckiemu zarządcy.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (150).

CIASNOCHA JÓZEF,

Urodzony prawdopodobnie w 1915 r. w Stonawie, narodowości polskiej. Funkcjonariusz Państwowej Policji. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był prawdopodobnie ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 050/1 z dnia 27.04.1940 r., poz. 66, s. 282, L 438.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie Ofiary Obozów i Więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 78; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 183; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169.

CIBIEN WIKTOR,

Urodzony 2.02.1912 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, nauczyciel, stopień wojskowy – porucznik; przed wojną członek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Aresztowany 21.10.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia we Wrocławiu, gdzie zginął **26.12.1942 r.** – przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 114.

CICHY GUSTAW,

Urodzony 23.03.1914 r. w Końskiej, zamieszkały w Oldrzychowicach (nr 134), hutnik. Aresztowany 6.10.1942 r. i więziony w więzieniu gestapo w Cieszynie. Odzyskał wolność 2.11.1943 r. – zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (272).

CICHY JAN,

Urodzony 10.09.1895 r. w Cisownicy, zamieszkały w Wędryni (nr 65), rolnik. Aresztowany przez gestapo 10.10.1939 r. w Ostrawie i tam z nieznanых powodów więziony do 24.11.1939 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (154).

CICHY JAN,

Urodzony 30.03.1902 r. w Olbrachcicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu - partyzant, zastrzelony przez hitlerowców **29.09.1944 r.** w Ustroniu.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 137.

CICHY JAN,

Urodzony 18.06.1913 r. w Karpętnej (nr 96) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, hutnik. Aresztowany przez gestapo 8.11.1944 r. (razem z Karolem Mrózkim) wprost ze stanowiska pracy w hucie trzynieckiej za odmowę podpisania Volkslisty, oraz oskarżony o współpracę z partyzantami. Więziony na posterunku w Wędryni od 18-19-tej (jedną godzinę), poddawany torturom w śledztwie a następnie zastrzelony tego samego dnia tj. **8.11.1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (283); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 74.

CICHY PAWEŁ,

Urodzony 7.06.1924 r. w Nydku, zamieszkały w Lesznej Dolnej, narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu - partyzant, poległ w walce z hitlerowcami pod Baranią Górą na początku **1945 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 100.

CIECIOTKA (CZECZOTKA) ALOJZY,

Urodzony 22.05.1925 r. w Łomnej Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik leśny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 23.11.1944 r.- oskarżony o kontakt z partyzantami, zastrzelony **26.11.1944 r.** w Łomnej Dolnej.

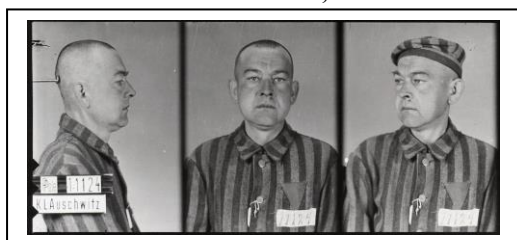
Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 122.

CIECIOTKA (CZECZOTKA) JAN,

Urodzony 1.07.1927 r. w Łomnej Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik rolny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 23.11.1944 r. - oskarżony o kontakt z partyzantami, zastrzelony **26.11.1944 r.** w Łomnej Dolnej.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 122.

CIELEPA STANISŁAW,

Urodzony 27.08.1901 r. w Lutyni Górnej i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszyńcu, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 1.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 11124. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 89.

CIELICZKA WALENTY,

Urodzony ?, w Wędryni i zamieszkały w tej miejscowości, górnik. Wywłaszczony z własnego budynku, a dalsze zamieszkiwanie w nim było uzależnione od dokonywania zapłaty czynszu niemieckiemu zarządcy, za możliwość dalszego zamieszkiwania w tym mieszkaniu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (154).

CIEMAŁA JAN,

Urodzony w 1881 r. w Wędryni i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany przez gestapo w 1943 r. i więziony w Wiedniu – oskarżony o udział w organizacji konspiracyjnej Jana Mrózka. Zwolniony, wrócił do domu, zmarł 9.12.1946 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (028).

CIEMAŁA WILHELM,

Urodzony w 1898 r. w Suchej Średniej, zamieszkały w Suchej Dolnej, narodowości polskiej, kolejarz, Policjant Polski. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. **Zginął** w walce z hitlerowskim agresorem.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 173.

CIEMIŃSKI WACŁAW,

Urodzony 2.02.1906 r. w Wędryni. Aresztowany i po krótkim uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 12.02.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 10252. Zginął **12.06.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 81.

CIEŃCIAŁA ADAM,

Urodzony 8.05.1907 r. w Wędryni, od 1926 do 1938 r. zamieszkały w Bystrzycy n.Olzą, a następnie zamieszkały w Cieszynie, narodowości polskiej, buchalter. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Od 1942 r. wywieziony do pracy przymusowej do Hanoweru. Aresztowany w 1943 r. i przewieziony do więzienia w Stein n.Dunajem, gdzie zginął **15.04.1945 r.** Nieznane są okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (028); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s.45; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 189.

CIEŃCIAŁA ALOJZY,

Urodzony 5.08.1891 r. w Trzyńcu, zamieszkały w Wędryni (nr 323), hutnik. W okresie 6.05.1940 r. wywieziony przez Arbeitsamt i zmuszony do przymusowych robót w lesie w Peine – tam ciężko zachorował, zwolniony 6.08.1940 r. wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (154).

CIEŃCIAŁA ANNA,

Urodzona 13.12.1908 r. w Mostach (nr 383) k/Jabłonkowa i zamieszkała w tej miejscowości, córka Pawła, wywłaszczonego i wysiedlonego ze swojego gospodarstwa z całą rodziną (5 osób). Aresztowana w Mostach 20.05.1940 r. i więziona w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück. Odzyskała wolność 9.12.1940 r. – zwolniona z obozu, wróciła do domu.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów: archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (273), T.1, cz.4 (122).

CIEŃCIAŁA EDWARD,

Urodzony 15.02.1892 r. w Suchej Średniej, lekarz i społecznik. Ukończył Gimnazjum Polskie w Cieszynie, a następnie podjął studia medyczne rozpoczęte w 1912 r. na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Lwowskiego, lecz musiał je przerwać zaciągnięty do służby w wojsku austriackim (w latach 1914-1918). Uczestniczył w

akcji plebiscytowej na Śląsku Cieszyńskim, służył w Wojsku Polskim. Studia medyczne ukończył w 1922 r. - podczas studiów należał do ZAP „Znicz” - Stowarzyszenia Studentów Polskich ze Śląska Cieszyńskiego. Pracę lekarza rozpoczął, jako asystent w Lecznicy Spółki Brackiej w Mysłowicach, zaś od 1925 r. (z przerwą okupacyjną) pracował w Dyrekcji Kolei Państwowych w Katowicach, jako naczelnik Wydziału Sanitarnego. W tymże czasie przyczynił się do powstania Sanatorium Kolejowego (dla chorych na płuca) w Bystrej-Wilkowicach oraz Towarzystwa Kolonii Letnich. Był m.in. wiceprzewodniczącym Rady Miejskiej w Mysłowicach, prezesem Rodziny Kolejowej i Sekretarzem Śląskiej Okręgowej Izby Lekarskiej. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, a stamtąd przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Przeżył pobyt w obozie i po 1945 r. pracował, jako lekarz w Siemianowicach Śl. Był z-cą przewodniczącego Związku Zawodowego Lekarzy Województwa Śląsko-Dąbrowskiego, z-cą przewodniczącego oraz członkiem Rady Śląsko-Dąbrowskiej Izby Lekarskiej w Katowicach, przewodniczącym Towarzystwa Lekarzy Demokratycznych. Zmarł 22.08.1951 r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r., s. 37.

CIEŃCIAŁA EWA,

Urodzona 23.06.1896 r. w Lesznej Górnej, zamieszkała w Ligocie k/Cieszyna, narodowości polskiej, córka Jana i Ewy z d. Brudny. Aresztowana przez gestapo w 1943 r. w Kocobędzu za współpracę z partyzantami i przez krótki okres więziona w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **20.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35497/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:50, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 991; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 191; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 94.

CIEŃCIAŁA FRANCISZEK,

Urodzony 18.08.1910 r. w Końskiej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, hutnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 22.04.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Brandenburgu, gdzie zginął **11.09.1944 r.** – ścięty gilotyną.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 96.

CIEŃCIAŁA FRANCISZEK,

Urodzony 2.04.1915 r. w Wędryni (nr 323) i zamieszkały w tej miejscowości do 1938 r. a następnie zamieszkały w Cieszynie. Kierowca, syn Alojzego (ur. 5.08.1891 r.). Prześladowany przez hitlerowców – w 1940 r. wysłany do Niemiec na przymusowe roboty, odzyskał wolność dopiero po zakończeniu wojny w 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (154).

CIEŃCIAŁA JAN,

Urodzony 4.03.1921 r. w miejscowości Rzeka (nr 42) i tam zamieszkały, narodowości polskiej, robotnik leśny. Aresztowany 11.11.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Zginął na początku **1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego więźniów.

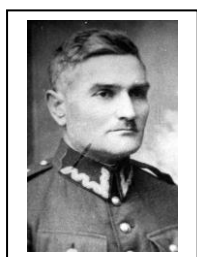
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (326); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 164.

CIEŃCIAŁA JAN,

Urodzony 12.12.1916 r. w Mostach (nr 176) k/Jabłonkowa i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany za postawę antyhitlerowską (przekonania polityczne) i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia oraz dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (272).

CIEŃCIAŁA JERZY,

Urodzony 4.02.1884 r. w Ligotce Kameralnej k/Cieszyna, narodowości polskiej, syn Adama, nauczyciel. Po ukończeniu szkoły ludowej w Mistrzowicach wstąpił w 1895 r. do nowo otwartego Gimnazjum Polskiego Macierzy Szkolnej w Cieszynie (matura w 1904 r.). Pracę nauczyciela rozpoczął w Szumbarku, później uczył w Błędowicach Dolnych. W 1911 r. zdał egzamin na nauczyciela szkoły wydziałowej i pracował, jako kierownik polskiej szkoły przy hucie w Witkowicach k/Ostrawy.

W latach 1918 – 1920 inspektor szkolny w powiecie frysztaćkim, zaś po 1920 r. dyrektor Żeńskiego Seminarium Nauczycielskiego w Cieszynie. Działacz społeczny. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. i po kapitulacji wojsk polskich, uniknąwszy dostania się do niewoli wrócił do Cieszyna. Od listopada 1939 r. zwerbowany przez dr. P. Musioła do działalności w Tajnej Organizacji Wojskowej „Odwet” – pełnił w niej funkcję dowódcy sekcji wojskowej, społecznej i propagandowej w Cieszynie. Aresztowany 24.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna). Stamtąd 5.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 7519. Następnie, 1.10.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, tam zarejestrowany, jako więzień nr 5014. Zginął **1.10.1940 r.** w Gusen - wyczerpany ciężką pracą w kamieniołomach, wg. książki obozowej - podawana przyczyna śmierci: „niewydolność serca”.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 234; Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 41; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 29 wykazu); Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 95; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 94.

CIEŃCIAŁA JERZY,

Urodzony 22.04.1920 r. w Wędryni (nr 48) i zamieszkały w tej miejscowości. Wysłany od 8.01.1940 r. przez Arbeitsamt na przymusowe roboty do Niemiec w Hawerlawiese i Watenstedt – odzyskał wolność 8.05.1945 r. i wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (154).

CIEŃCIAŁA JÓZEF,

Urodzony 15.10.1908 r. w Końskiej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, hutnik. Aresztowany 11.01.1941 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 12.02.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 10262. Zginął **11.04.1941 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 82; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 96.

CIEŃCIAŁA JÓZEF,

Urodzony w 1913 r. w Jabłonkowie oraz zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik leśny. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie, gdzie zginął w nieznanych okolicznościach w **1942 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 71.

CIEŃCIAŁA JÓZEF,

Urodzony 12.03.1921 r. w Wędryni i zamieszkały w tej miejscowości (nr 323), syn Alojzego, brat Franciszka. Wysłany w 1940 r. przez Arbeitsamt na przymusowe roboty do Niemiec – odzyskał wolność i wrócił do domu dopiero po zakończeniu wojny w 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (154).

CIEŃCIAŁA KAROL,

Urodzony 6.05.1895 r. w Puńcowie, gmina Goleszów, zamieszkały w Pietwałdzie, sztygar. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, przewieziony do więzienia w Sonnenstein⁵, gdzie zginął **7.06.1941 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 148.

CIEŃCIAŁA KAROL,

Urodzony 11.08.1914 r. w Lesznej Dolnej (nr 112), narodowości polskiej, syn Adama i Zuzanny. Przed 1938 r. był hutnikiem Huty Trzynieckiej. W latach 1936-1938 odbywał zasadniczą służbę wojskową w Armii Czechosłowackiej i ukończył ją w stopniu strzelca. Po zakończonej służbie wojskowej podjął pracę, jako posterunkowy Polskiej Państwowej Policji w Domasłowicach Dolnych.

Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w **1940 r.**

⁵ Patrz – objaśnienia, przypisy.

Postscriptum: W grudniu 1939 przysłał z Ostaszkowa kartkę z podpisami J. Brudnego i J. Gurowskiego. Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 037/1 z dnia 20.04.1940 r., poz. 63, s. 213, t. 3811.

Bibliografia: Mecislav Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 78; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (286), T.9, cz.19 (614); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 100.

CIEŃCIAŁA MARIA,

Urodzona 6.05.1877 r. w Mostach k/Jabłonkowa i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana za postawę antyhitlerowską - przekonania polityczne, i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (272).

CIEŃCIAŁA PAWEŁ,

Urodzony 11.01.1905 r. w Mostach k/Jabłonkowa i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany za postawę antyhitlerowską - przekonania polityczne, i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (272).

CIEŃCIAŁA RUDOLF,

Urodzony w 1928 r. w Lesznej Dolnej i mieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, hutnik. Wysłany na roboty przymusowe do Niemiec – Strauling, tam zginął **11.03.1945 r.** w niewyjaśnionych okolicznościach.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 100.

CIEŃCIAŁA ZUZANNA,

Urodzona w 1877 r. w Wędryni i tam zamieszkała – matka Adama. Wywłaszczona i wysiedlona z własnego gospodarstwa, jej gospodarstwo przejął niemiecki osadnik, Zuzanna mieszkała przez cały okres okupacji u syna w Końskiej.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (156).

CIEŃCIAŁA ZUZANNA,

Urodzona 29.09.1901 r. w Mostach k/Jabłonkowie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana za postawę antyhitlerowską (przekonania polityczne) i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (272).

CIERER JINDRISZKA,

Urodzona 16.06.1891 r. we Frysztacie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie. Nieznany jest dalszy jej los – uznana za **zaginioną**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 81

CIERER JÓZEF,

Urodzony 16.02.1873 r. w Zwardoniu, zamieszkały we Frysztacie, wyższe wykształcenie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu

koncentracyjnego o nieustalonej nazwie i gdzie **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 81

CIEŚLAR ANDRZEJ,

Urodzony 1.08.1891 r. w Wędrawni (nr 15) i zamieszkały w tej miejscowości do 1919 r., a następnie zamieszkały w Cieszynie. Nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Cisownicy. Aresztowany w grudniu 1943 r. za przynależność do ruchu oporu i wpięrow uwięziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony został do więzienia śledczego w Mysłowicach. Następnie przeniesiony do KL Auschwitz. Przeżył w obozie do końca jego funkcjonowania i uczestniczył w marszu ewakuacyjnym więźniów w „marszu śmierci” z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. Zginął podczas tego marszu **15.01.1945 r.**

Bibliografia: Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 41; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 236; zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 30 wykazu); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 45; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (032); w zachowanych dokumentach z KL Auschwitz nie figuruje.

CIEŚLAR ANDRZEJ,

Urodzony 17.08.1892 r. w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 2.05.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 187154. Stamtąd 1.10.1944 r. przeniesiony do KL Buchenwald i gdzie prawdopodobnie **zginął** w 1945 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r. s. 465; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*.

CIEŚLAR ANNA,

Urodzona 28.05.1901 r. w Nydku (nr 213) „Filipka” – „Pod Smreki” i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana 19.12.1944 r., jako oskarżona o udzielanie pomocy partyzantom. Więziona w areszcie w Bystrzycy n. Olzą i w więzieniu gestapo w Cieszynie. Odzyskała wolność 28.01.1945 r. tuż przed oswobodzeniem Cieszyna przez Armię Czerwoną, wróciła do domu, zmarła 14.11.1948 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (034), T.5, cz.11 (079).

CIEŚLAR EMERYK,

Urodzony 7.06.1906 r. w Krempach na Spiszu, zamieszkały w Jabłonkowie-Radwanów, narodowości polskiej. Po ukończeniu szkoły wydziałowej, kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku (matura w 1925 r.). Pracę nauczycielską rozpoczął w Jabłonkowie. W 1938/1939 r. był nauczycielem w Lublińcu. Udzielał się społecznie w organizacjach takich jak Obrona Kresów Zachodnich, później w Polskim Związku Zachodnim, działacz kulturalny w Związku Powstańców Śląskich. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany 2.05.1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Przeżył w obozie do końca jego funkcjonowania i następnie 18.01.1945 r. uczestniczył w marszu

ewakuacyjnym więźniów w „marszu śmierci” z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. – podobno zginął w **styczniu 1945 r.** we Wronkach k/Poznań.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 236; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 31 wykazu); Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (029); J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 71; w zachowanych dokumentach z KL Auschwitz nie figuruje.

CIEŚLAR EMILIA,

Urodzona w 1924 r. w Nydku (nr 177) „Filipka” i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnica. Aresztowana 15.07.1943 r. przez żandarmów za kontakty z partyzantami. Więziona w Bystrej (gdzie przebywała w szpitalu, by przeprowadzić jakieś badania lekarskie), stamtąd przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła w **styczniu 1945 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (081); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 134.

CIEŚLAR EWA,

Urodzona 15.06.1904 r. w Nydku (nr 106) i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana przez gestapo 10.04.1944 r. i więziona w Cieszynie, a po 14 dniach w transporcie zbiorowym wywieziona do KL Auschwitz. Odzyskała wolność 27.01.1945 r. wyzwolona przez Armię Czerwoną.

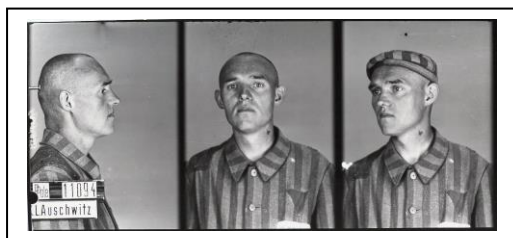
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (147).

CIEŚLAR FRANCISZEK,

Urodzony 21.07.1906 r. w Gutach, zamieszkały w Nieborach, chłop małorolny. Aresztowany przez gestapo 15.05.1944 r. i więziony w Cieszynie, w zbiorowym transporcie wywieziony do KL Auschwitz. Odzyskał wolność 10.01.1945 r., wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (350).

CIEŚLAR GUSTAW,

Urodzony 19.07.1909 r. w Wędryni (nr 220) oraz zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Karola i Anny z d. Wawrzyk, inżynier hutnik. W 1927 r. ukończył polskie gimnazjum w Cieszynie, dyplom inżyniera uzyskał w Wyższej Szkole Handlowej w Warszawie. Aresztowany 27.02.1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przeniesiony do KL Auschwitz i tam 26.03.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 11094. Zginął **17.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31157/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:25, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlinę wodną serca).

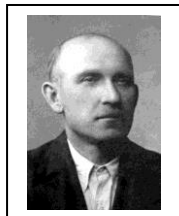
Bibliografia: I. Pająk, Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz, Katowice 1998 r., s. s. 88; APMA-B Księga zgonów, t. 21, s. 1149; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (032); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 189.

CIEŚLAR JAN,

Urodzony ?, w Wędryni (nr 109) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Wywłaszczony ze swojego gospodarstwa rodzinnego i za możliwość mieszkania we własnym mieszkaniu, zmuszony był płacić czynsz zarządczy niemieckiemu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (156).

CIEŚLAR JAN,

Urodzony w 1901 r. w Nydku (nr 181) „Łączka” i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Niemal od początku okupacji hitlerowskiej kierował ruchem partyzanckim na „Łączce”. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, a jego gospodarkę przejął osadnik sprowadzony z Niemiec. Przeżył okres okupacji, bardzo schorowany zmarł w 1953 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (145).

CIEŚLAR JAN ks.,

Urodzony 23.08.1908 r. Bystrzycy n.Olzą, zamieszkały w Trzyciezu – od 1939 r. proboszcz w tej miejscowości. Prześladowany przez gestapo i przesłuchiwany za to, że odprawiał nabożeństwa w języku polskim, wbrew wyraźnym zakazom władz niemieckich.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.2, cz.6 (208).

CIEŚLAR JAN,

Urodzony 17.06.1914 r. w Lesznej Dolnej, zamieszkały w Trzyńcu-Kanada narodowości polskiej. Prawnik w administracji huty trzynieckiej. Aresztowany 24.04.1940 r. i uwięziony w Cieszynie, a stamtąd 5.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 7665. Następnie, od 26.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen.

Zwolniony z obozu 21.11.1941 r. Po wojnie zaangażowany społecznie w PZKO i Związku Bojowników Antyfaszystowskich.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Materiały udostępnione w IPN Katowice sygnatura S88/10/Zu tom IV do VI.

CIEŚLAR JAN,

Urodzony w 1923 r. w Gródku (nr 56) i tam zamieszkały, murarz – hutnik w Trzyńcu. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Po 14-tu dniach odzyskał wolność – zwolniony z obozu. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (281).

CIEŚLAR JÓZEF,

Urodzony 5.02.1907 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – w organizacji lewicowej KPC (Komunistyczna Partia Czechosłowacji).

Aresztowany 12.02.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Buchenwald, gdzie zginął **24.08.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 114.

CIEŚLAR KAROL,

Urodzony 20.04.1908 r. w Nydku - „Dziół” i zamieszkały w Oldrzychowicach (nr 171), hutnik. Już od 1.09.1939 r. walczył z hitlerowcami w Polskiej Obronie Narodowej – w obronie Trzyńca. Dostał się do niemieckiej niewoli w okolicach Nierodzimia i był więziony od 3.09.1939 do 18.06.1941 r. w Cieszynie, Paskowie, w Austrii i później w Stalagu XIII w Norymberdze. Zwolniony ze stalagu, dostał nakaz wstąpienia do Volksturmu w Jabłonnej n.Lazaron. Uciekł stamtąd i przedostał się do czeskich partyzantów, przy boku których wojował z okupantem do zakończenia wojny w 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (145), T.3, cz.7 (272).

CIEŚLAR KAROL,

Urodzony 4.03.1926 r. w Nydku (nr 303) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Przymusowo wcielony 10.10.1943 r. do Wehrmachtu, przy najbliższej możliwej okazji tj. 20.12.1944 r. dezertuje i przyłącza się do partyzantów w Dydku, walcząc z hitlerowcami do wyzwolenia tj. 1.05.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (145).

CIEŚLAR LUDWIK,

Urodzony?, w Gródku (nr 56) i tam zamieszkały, murarz – hutnik, brat Jana (ur. 1923 r.). Wysłany na przymusowe roboty do Niemiec. Po zakończeniu okupacji wrócił do domu.

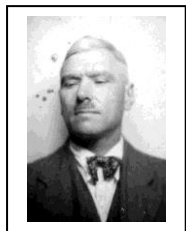
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12.(281).

CIEŚLAR OSKAR,

Urodzony 25.12.1917 r. w Wiśle, zamieszkały w Nydku (nr 244), hutnik. Przez cały okres okupacji hitlerowskiej prześladowany i zagrożony aresztowaniem - za pomoc udzielaną partyzantom tak w Nydku jak i Wiśle, wielokrotnie wzywany na gestapo i poddawany przesłuchaniom.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (142).

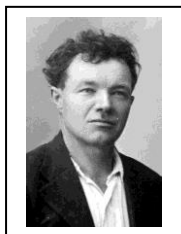
CIEŚLAR PAWEŁ,

Urodzony 29.01.1897 r. w Nydku (nr 180) „Filipka” i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, a następnie wywieziony na przymusowe roboty do Solzgitter, gdzie przebywał od 6.05.1940 do 1.05.1945 r. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (145).

CIEŚLAR PAWEŁ,

Urodzony 10.01.1898 r. w Nydku (nr 213) „Filipka”- „Pod Smreki” i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik leśny. Od 31.10.1943 r. wysłany na roboty przymusowe do Niemiec w Kodersdorf k/Zgorzelca n.Nysą Łużycką. Zatrudniony był w folwarku wielkoobszarnika. Po przyjeździe do domu na urlop 31.10.1943 r. aresztowany i więziony w Cieszynie, Wrocławiu i KL Gross-Rosen. Odzyskał wolność 1.05.1945 r. – wyzwolony przez Armię Czerwoną.

Wrócił do domu 10.06.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (147).

CIEŚLAR PAWEŁ,

Urodzony 4.03.1900 r. w Jabłonkowie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany za przynależność do AK i zamordowany **5.04.1943 r.** - w cieszyńskim więzieniu.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 62; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 56.

CIEŚLAR PAWEŁ,

Urodzony 24.02.1902 r. w Trzyńcu i zamieszkały w tej miejscowości. Ukończył szkołę ludową w Trzyńcu, a w wieku 16 lat (po nagłej śmierci ojca) zmuszony był podjąć pracę zawodową w hucie, gdzie włączył się w nurt ruchu robotniczego wstępując do Stowarzyszenia Gimnastycznego „Siła”, od 1921 r. członek KPC. Był współzałożycielem miejscowej komórki tej organizacji oraz komunistycznej organizacji zawodowej - Czerwonej Zawodówki. W 1925 r. zwolniony z pracy za udział w strajku w hucie trzynieckiej, od 1926 r. przebywał w Związku Radzieckim, gdzie studiował na Uniwersytecie Mniejszości Narodowych Zachodu. Do kraju wrócił w 1931 r. i włączył się w nurt pracy politycznej. Pracował, jako sekretarz Powiatowego Stowarzyszenia Proletariackiej Fizycznej Kultury, redaktor komunistycznej „Trybuny” oraz „Głosu Robotniczego”. W styczniu 1940 r. wysłany został na roboty przymusowe do Niemiec, skąd uciekł na początku 1945 r. Po wojnie, był komisarzem politycznym w hucie trzynieckiej, a od lipca 1945 do grudnia 1948 r. przewodniczącym Rady Zakładowej w hucie. Początkiem 1949 r. był wiceprzewodniczącym PRN w Czeskim Cieszynie i równocześnie I-szym sekretarzem KP KPC w Czeskim Cieszynie, członek Komitetu Okręgowego KPC w Ostrawie. W 1952 r. na konferencji powiatowej KPC w Czeskim Cieszynie napiętnowany i wykluczony z partii, wrócił do huty trzynieckiej, gdzie pracował, jako robotnik do 1958 r., - do przejścia na rentę inwalidzką. Zmarł 14.05.1983 r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 72.

CIEŚLAR PAWEŁ,

Urodzony w 1903 r. w Nydku (nr 190) „Łączka” i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik – emeryt. Od początku okupacji hitlerowskiej współpracował z partyzantami z grupy „Łączka”. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, a przejął je osadnik sprowadzony z Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (145).

CIEŚLAR PAWEŁ,

Urodzony ?, w Wędryni (nr 240) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony z własnego rodzinnego gospodarstwa a dalsze zamieszkiwanie w nim było uzależnione od dokonywanie zapłaty czynszu niemieckiemu zarządcy.

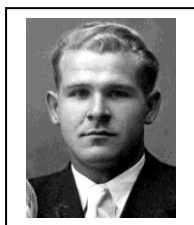
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (156).

CIEŚLAR PAWEŁ,

Urodzony 23.02.1903 r. w Nydku (nr 99) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zatrudniony w firmie rzeźniczej „Do Dolanów”. W 1943 r. wywieziony na roboty przymusowe do Niemiec – do Berlina. Po trzech tygodniach uciekł i przedostał się do Włoch gdzie przebywał od 1.11.1943 do 1.08.1944 r. Stamtąd udał się do Jugosławii i walczył z hitlerowcami w jugosłowiańskiej partyzancie do 1.04.1945 r. Wrócił do domu 28.05.1945 r.’

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (145).

CIEŚLAR PAWEŁ,

Urodzony 19.05.1921 r. w Wędryni (nr 389) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywieziony od 1940 r. przez Arbeitsamt na przymusowe roboty, w 1944 r. uciekł z tych robót i walczył, jako partyzant z hitlerowskim okupantem - do zakończenia wojny w 1945 r.

Postscriptum: Wybudował sobie w domu – w piwnicy, bardzo pomysłowy bunkier, w którym się ukrywał.

Bunkier wykonany był pod zgromadzonym w piwnicy węglem, natomiast by psy nie wykryły przybywającego pod węglem ukrywającego się człowieka, węgiel obsypany był pieprzem i papryką.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (156).

CIEŚLAR ZUZANNA,

Urodzona 28.05.1901 r. w Nydku (nr 213) „Filipka” – „Pod Smreki” i zamieszkała w tej miejscowości, córka Pawła i Anny. Aresztowana 19.12.1944 r. razem z matką - oskarżona o udzielanie pomocy partyzantom. Więziona w areszcie w Bystrzycy n.Olzą i po kilku dniach zwolniona do domu, natomiast matkę wywieziono do więzienia gestapo w Cieszynie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (147).

CIMAŁA MARTA z d. LASOTA,

Urodzona 19.05.1915 r. w Ligotce Kameralnej. Aresztowana w Gnojniku 26.07.1944 r. i wprawie uwięziona w Cieszynie, skąd w transporcie zbiorowym przetransportowana została do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po śledztwie przewieziona do KL Ravensbrück, tam przebywała do końca wojny. Przeżyła pobyt w obozie. Zmarła 6.03.1995 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

CIMAŁA WILHELM,

Urodzony 22.05.1898 r. w Suchej Średniej. Ukończył Gimnazjum w Orłowej. Legionista w latach 1918-1920, był więziony w CSR. Po odzyskaniu wolności przeniósł się do

Polski i podjął pracę w Państwowej Policji - służył w Chorzowie, pracownik policyjnej administracji - główny księgowy. Po 1938 r. został przeniesiony do Suchej Dolnej, gdzie był komendantem Państwowej Policji posterunku w Suchej Dolnej. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Prawdopodobnie **zamordowany** w 1940 r. przez NKWD.

Postscriptum. Podczas ewakuacji spotkał się z rodziną w Tarnopolu, gdzie został wzięty do niewoli, pomimo że był już w cywilnym ubraniu, szykując się do ucieczki do Rumunii.

Bibliografia: Mecislav Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie Ofiary Obozów i Więzień w ZSRR, Czeski Cieszyń* 1999, s. 114.

CINCIAŁA FRANCISZEK,

Urodzony w Jabłonkowie (nr 107) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (034).

CINCIAŁA JÓZEF,

Urodzony w 1913 r. w Jabłonkowie, zamieszkały w tej miejscowości. Od 1940 r. wysłany przez Arbeitsamt na przymusowe roboty do Niemiec. Zwolniony do domu w 1942 r., jako ciężko chory. **Zginął** w tymże 1942 r. na skutek reperkusji hitlerowskich, jakie przeżywał w Jabłonkowie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (005).

CIOCHOŃ KAROL,

Urodzony (?), w młodości aktywny harcerz z Żukowa. W okresie okupacji hitlerowskiej aresztowany i uwięziony w więzieniu lub obozie koncentracyjnej o nieustalonej nazwie. **Zginął**, nieznanym terminem oraz okolicznościami śmierci.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie Ofiary Drugiej Wojny Światowej*, s. 129.

CIUPEK PAWEŁ,

Urodzony w 1887 r., nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej w Błędowicach Dolnych. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej tj. w kwietniu 1940 r. i uwięziony na krótko w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, następnie przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen gdzie **zginął w 1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 237; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 34 wykazu); W zachowanych dokumentach z KL Mauthausen nie figuruje.

CIŻ ROBERT,

Urodzony 5.10.1903 r., zamieszkały w Pietwałdzie, górnik. Aresztowany 8.10.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie **zginął 10.11.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 157; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 148.

COLEWNIK BENEDYKT,

Urodzony 13.03.1922 r. w Orłowej. Aresztowany i po krótkim uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 12.02.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 10263, gdzie zginął **2.08.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 82.

CUP FRANCISZEK,

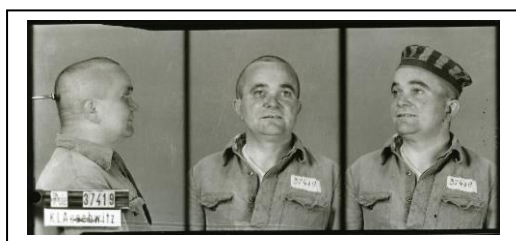

Urodzony 23.11.1902 r. w Domasłowicach Dolnych. Po ukończeniu szkoły powszechnej kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bohrku (matura w 1923 r.). Od 1923 do 1930 r. pracował w Dąbrowce Wielkopolskiej. W latach od 1930 do 1936 był nauczycielem w Rusinowicach Lublinieckich. Od 1936 r. aż do wybuchu wojny był nauczycielem w Publicznej Szkole Powszechnej w Jaworzu Dolnym pow. bielski.

Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany i po uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie zginął **29.02.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 704; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 238; Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 35 wykazu); W zachowanych dokumentach APMA-B nie figuruje; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

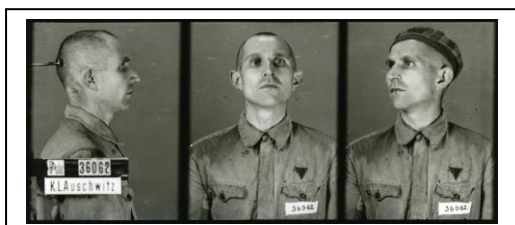
CURZYDŁO JAN,

Urodzony 28.08.1895 r. w Nowym Boguminie, kupiec. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 5.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 37419. Wypisany 9.06.1942 r. - prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu, zginął, lub odzyskał wolność – zwolniony z obozu. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 178; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.11, cz.22 (143).

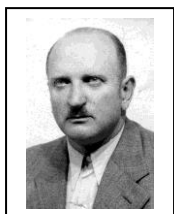
CYMOREK JAN,

Urodzony 2.12.1909 r. w Wendryni (nr 361) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Jana i Anny z d. Szeruda, hutnik. Aresztowany 13.04.1942 r. wprost ze stanowiska pracy. Po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przesłany do KL Auschwitz. Dnia 22.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 36062. Zginął **26.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17029/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:30, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche” (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 176; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 523; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (032); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 189.

CYMOREK JERZY,

Urodzony 6.01.1897 r. w Oldrzychowicach, właściciel tartaku, narodowości polskiej. Aresztowany 11.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd 24.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Następnie, 25.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6938. Zginął w tym ostatnim obozie **21.02.1941 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (253); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 139.

CZADANKIEWICZ JAN,

Urodzony w 1906 r. w Jabłonkowie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Zmobilizowany, (porucznik wojska polskiego) brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. **Zginął** w walce z hitlerowskim agresorem w obronie Warszawy we wrześniu 1939 r.

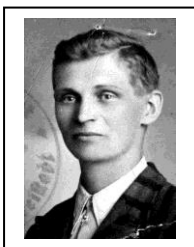
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (031); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 71.

CZADANKIEWICZ PAWEŁ,

Urodzony w 1920 r. w Lesznej Górnej gmina Goleszów i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. **Zastrzelony** przez hitlerowców w Lesznej Górnej w styczniu 1945 r.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 103.

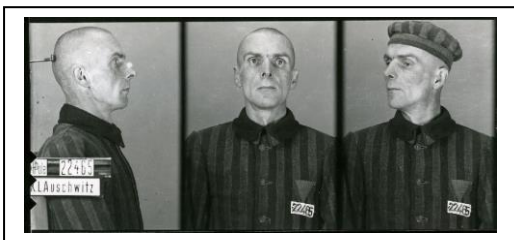
CZADER JAN,

Urodzony 30.04.1899 r. w Podoborze i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, hutnik, w latach 1925 do 1939 był woźnym w szkole wydziałowej w Czeskim Cieszynie. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 2.09.1942 r. i przetransportowany do więzienia w Cieszynie, gdzie zginął **5.09.1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (106, 112, 114); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 121; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 120.

CZADER PIOTR,

Urodzony 24.04.1900 r. w Karwinie, zamieszkały w Sanoku, syn Marcina i Zofii z d. Zając. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 6.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 22465. Zginął **15.03.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2795/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:50, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 131, 1123; APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1289.

CZAKON LEONARD,

Urodzony 13.03.1916 r. w Suchej Górnej, mieszkaniec Markłowic Górnych, syn Rafała i Krystyny z d. Witosz. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23377/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:26, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 171; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 863; J. Burek, nauczyciel i były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

CZAPLA FRANCISZEK,

Urodzony 10.07.1901 r. w Zebrzydowicach, zamieszkały w Orłowej, narodowości polskiej, nauczyciel gimnazjalny. Studiował w polskim gimnazjum w Orłowej (matura w 1921 r.), później studiował w UJ w Krakowie. Profesor gimnazjum i seminarium nauczycielskiego w Cieszynie-Bohrku. Bardzo aktywny społecznik, współredaktor „Gwiazdki Cieszyńskiej” i „Zarania Śląskiego”, członek chóru „Harmonia”. Aresztowany 24.04.1940 r., więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd 28.04.1940 r. w zbiorowym transporcie przewieziony do KL

Dachau. Dnia 6.05.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6476. Następnie, 27.10.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen i tam zarejestrowany, jako więzień nr 3477. Zginął **27.10.1940 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 96.

CZAPLA RUDOLF,

Urodzony 12.11.1897 r. w Zebrzydowicach, zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości polskiej. Aresztowany 28.11.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, przetransportowany do obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie. Zginął **13.01.1945 r.**, - prawdopodobnie podczas transportu ewakuacyjnego do KL Buchenwald.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 157; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 148.

CZAPLIŃSKI (nieznane imię),

Urodzony w Jabłonkowie (14), zamieszkały w tej miejscowości, notariusz. Wysiedlony i wywłaszczony wraz z żoną z własnego mieszkania - pozbawiony prawa własności. Nieznany jest dalszy los tej rodziny.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (034).

CZECH EUGENIUSZ,

Urodzony 14.07.1925 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, górnik. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Katowicach, gdzie zginął **19.03.1943 r.** - przez zgilotynowanie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 37; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 97.

CZECH KAROL,

Urodzony 3.02.1896 r. w Starym Samborze, syn Józefa i Marii. Podczas pierwszej wojny światowej powołany do armii austriackiej, później odbywał służbę w polskiej żandarmerii, od 1922 r. w Państwowej Policji - posterunek w Wiśle, Mikuszowicach i Bielsku. Następnie, przodownik PP i komendant posterunku w Orłowej. Prawdopodobnie tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 044/2 z dnia 22.04.1940 r., poz. 63, t. 367.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 78.

CZECH LUDWIK,

Urodzony w Piosku i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik leśny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu, **zginął**, jako partyzant w walce z hitlerowcami w 1944 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (171, 184).

CZECHOWICZ JÓZEF,

Urodzony 19.01.1890 r. w Krakowie, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 16.08.1944 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, gdzie zginął **19.01.1945 r.** podczas marszu ewakuacyjnego więźniów.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77.

CZECHOWSKI JÓZEF,

Urodzony w 1916 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany w 1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **6.10.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zachradni, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77.

CZECZOTKA ALOJZY,

Urodzony 2.02.1925 r. w Łomnej Dolnej (nr 103) i tam zamieszkały na tzw. „Kamienitym”, syn Jerzego i Marianny z d. Łysko, brat Jana. Robotnik leśny. Aresztowany przez gestapo 23.11.1944 r. i więziony w Jabłonkowie. Rozstrzelany **26.11.1944 r.** w Łomnej Dolnej pod „Nowiną” (w lesie przy leśniczówce) - razem z bratem Janem oraz Pawłem Szkanderą

Postscriptum. Własnymi rękami musieli sobie kopać grób, potem po rozstrzelaniu przez gestapowców wrzuceni zostali do tych własnoręcznie wykopanych dołów. Po wojnie, 14.05.1945 r. ekshumowani i uroczystie pochowani na cmentarzu w Jabłonkowie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (023, 189, 191).

CZECZOTKA JAN,

Urodzony 1.07.1927 r. w Łomnej Dolnej (nr 103) i tam zamieszkały na tzw. „Kamienitym”, syn Jerzego i Marianny z d. Łysko, brat Alojzego. Robotnik leśny. Aresztowany przez gestapo 23.11.1944 r. i więziony w Jabłonkowie. Rozstrzelany **26.11.1944 r.** w Łomnej Dolnej pod „Nowiną” (w lesie przy leśniczówce) - razem z bratem Alojzym oraz Pawłem Szkanderą

Postscriptum. Informacja dodatkowa jak u Alojzego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (023, 190, 191).

CZECZOTKA JAN,

Urodzony w Łomnej Górnej (nr 67), zamieszkały w tej miejscowości, robotnik leśny. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, a jego gospodarkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Czeczotka wysłany został przez Arbeitsamt na roboty przymusowe do Niemiec. Nie wiadomo nic o jego dalszym losie oraz losie rodziny.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (237).

CZECZOTKA JERZY,

Urodzony 7.04.1887 r. w Łomnej Dolnej (nr 103) i tam zamieszkały na tzw. „Kamienitym”, ojciec Alojzego i Jana, rolnik małorolny. W związku z aresztowaniem synów, szczególnie gnębiony przez gestapo, – co chwilę przesłuchiwany oraz objęty szczególnym nadzorem, inwigilacją policji i gestapo.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (225).

CZECZOTKA JÓZEF,

Urodzony 15.09.1909 r. w Łomnej Górnej, zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik leśny, mąż Anny z d. Sikora. Zastrzelony przez gestapo **11.09.1944 r.** w Łomnej Górnej z powodu nie stawienia się (zgodnie z otrzymanym nakazem) do niemieckiej służby wojskowej - pochowany na miejscu stracenia. Po wojnie 14.05.1945 r. miała miejsce ekshumacja jego zwłok i pochowany został na cmentarzu komunalnym w Jabłonkowie.

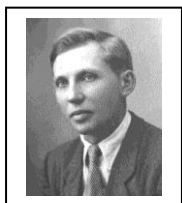
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (005); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 124.

CZECZOTKA JÓZEF,

Urodzony 10.02.1915 r. w Łomnej Dolnej (nr 103) „Kamienity” i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. W latach 1938-1939 r. pracował w Państwowej Policji. Tuż przed wybuchem wojny w ostatnich dniach sierpnia 1939 r. ewakuowany w głąb Polski. Wrócił z ewakuacji i zamieszkał w Grodźcu pow. będziński. Od 2.04.1940 r. wysłany przez Arbeitsamt na przymusowe roboty w okolice Berlina, gdzie przebywał aż do zakończenia wojny. Pracował przy przeładowywaniu towarów w magazynach kolejowych. Podczas nalotu 9.04.1945 r. został ciężko zraniony (odłamkiem bomby w brzuch). Wrócił do kraju po wyzwoleniu i dopiero wówczas usunięto mu chirurgicznie ów odłamek.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (215), T.7, cz.13 (348).

CZECZOTKA JÓZEF,

Urodzony w 1917 r. w Łomnej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości - pod gospodą „Pyszka”, robotnik leśny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu, partyzant. Aresztowany przez gestapo w styczniu 1944 r. – gestapowcy otoczyli jego dom i po śniegu boso prowadzony był do gospody Pyski. Gdy podjął próbę ucieczki, został **zastrzelony**.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (211, 228).

CZECZOTKA JÓZEF,

Urodzony 1.03.1924 r. w Milikowie (nr 25) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany przez gestapo 11.04.1945 r., jako oskarżony o współpracę z partyzantami. Więziony w Jabłonkowie do 13.04.1945 r., uniknął losu zgładzenia wraz z 14-toma innymi współwięźniami (egzekucje zbiorowe w Jabłonkowie i Istebnej), gdyż więziony był z podrobionymi dokumentami, jako mieszkaniec Ścinawy – został zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.7, cz.13 (412).

CZECZOTKA PAWEŁ,

Urodzony 25.01.1920 r. w Łomnej Dolnej (nr 103) i zamieszkały w tej miejscowości, pracownik kopalni – sztygar. Aresztowany 2.12.1944 r. z Pietwałdu - po śmierci braci Alojzego i Jana. Więziony w więzieniu gestapo w Cieszynie do 15.12.1944 r. Po bardzo ciężkich przesłuchaniach z biciem, zwolniony z więzienia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (211, 225).

CZEMPIEL JAN,

Urodzony ?, w Dzieńmorowicach i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (265).

CZENDLIK KAROL,

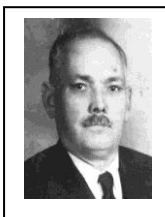

Urodzony 6.06.1911 r. w Dębowcu, syn Józefa i Anny. W latach 1930-1934 ukończył Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie-Bobru. Od 1934 r. podjął pracę, jako nauczyciel w Dąbrówce i tam pracował aż do wybuchu drugiej wojny światowej, natomiast od początku okupacji hitlerowskiej, pracował w gospodarstwie rodziców. Aresztowany przez gestapo 29.07.1943 r. w Dębowcu i uwięziony w Cieszynie.

Wywieziony w inne nieznane miejsce, zginął (jest także przypuszczenie, że został stracony w goleszowskim lesie).

Bibliografia: J. Kurek, *Zginęli za polskość Ziemi Skoczowskiej 1939-1945 r.* Skoczów 1985 r. (z archiwum S. Brody), s. 10; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

CZENLIK EUGENIUSZ,

Urodzony 7.06.1897 r. w Odrach, od 1902 r. do 1920 r. zamieszkały w Kończycach Wielkich, od 1920 r. zamieszkały w Rychwałdzie (nr 167), górnik w kop. w Michałkowicach. W czasie okupacji hitlerowskiej od 1940 r. jako „nieugięty Polak” wysłany na roboty przymusowe do kopalni skąd uciekł w 1944 r. Po powrocie do domu ukrywając się - podjął pracę u rolnika, a równocześnie pomagał partyzantom. Przetrwał do końca okupacji.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (050).

CZEPCZOR JÓZEF,

Urodzony w Bukowcu (nr 114) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, a jego gospodarkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka – zbiór nr 2 (165).

CZEPCZOR JÓZEF,

Urodzony 5.03.1912 r. w Łyżbicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany

21.11.1941 r. i przewieziony do więzienia w Cieszynie, gdzie został powieszony **20.03.1942 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 125.

CZEPIEC ALOJZY,

Urodzony w 1905 r. w Jabłonkowie-Szygła i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Wysłany przez Arbeitsamt na przymusowe roboty do Niemiec – w okolicy Berlina, **zginął** w 1943 r. (zginął w wypadku).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (005); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 71.

CZEPIEC ANTONI,

Urodzony 2.08.1916 r. w Łomnej Górnej (nr 53) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik leśny. Aresztowany przez gestapo 19.07.1943 r. i uwięziony w Cieszynie, gdzie przebywał do 13.08.1943 r. W transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, tam przebywał do 10.01.1945 r. (w podobozie „Buna” do 19.12.1943 r., w podobozie w kop. Jawiszowice do 10.01.1945 r.). Pod koniec funkcjonowania KL Auschwitz, uczestniczył w marszu ewakuacyjnym z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. a tam po załadunku do otwartych wagonów towarowych przewieziony został do KL Buchenwald i dalej do KL Mauthausen, **zginął 17.02.1945 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (228); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 124.

CZEPIEC JÓZEF,

Urodzony 31.10.1913 r. w Mostach k/Jabłonkowa (nr 328) i zamieszkały w miejscowości urodzenia. Aresztowany 11.10.1944 r. za wyśmiewanie się z hitlerowców i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, przewieziony do więzienia (nieznana nazwa) na terenie Niemiec i tam więziony do 1.04.1945 r. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (272).

CZEPIEC JÓZEF,

Urodzony 16.04.1924 r. w Łomnej Górnej (nr 52) i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik leśny. Aresztowany w 1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, a następnie przetransportowany do KL Mittelbau-Dora, gdzie jego współwięźniami byli między innymi: Rusz Władysław i Jan Lisztwan z Milikowa. Odzyskał wolność po oswobodzeniu obozu przez wojska alianckie - wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (237).

CZERNEK JÓZEF „Czarny”,

Pochodził z Chorzowa – Polska, zaangażowany w walkę z Niemcami na Zaolziu, jako partyzant – w grupie „Jastrzębia”. **Poległ** w starciu z hitlerowcami na terenie Nawisia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (074).

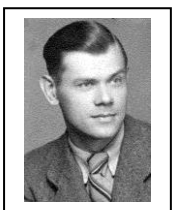
CZERNEK KAROL,

Urodzony 11.10.1909 r. w Nydku (nr 211) i zamieszkały w tej miejscowości, kolejarz. Nie zgodził się na wcielenie do Wehrmachtu, a zagrożony aresztowaniem ukrywał się od 5.05.1943 do 5.11.1943 r. w przydomowym chlewiku. Niestety, przez zdradę kolaboranta - sąsiada, żandarmi przybyli do jego kryjówki i 6.11.1943 r. aresztowali Karola. Więziony był w Cieszynie, a stamtąd przewieziony do więzienia w Nysie. Osądzony przez sąd w Nysie na karę śmierci, wywieziony został na pierwszą linię frontu, szczęśliwie przeżył i po udanej ucieczce wrócił do domu 11.11.1945 r. z Norwegii.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (149).

CZERNER ALBERT,

Urodzony 11.02.1911 r. w Lutyni Górnej (nr 440) k/Orłowej, zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, fotograf. Aresztowany 16.02.1940 r. i więziony do 2.03.1940 r. w Karwinie, od 22.04.1940 r. w Cieszynie. Stamtąd 28.04.1940 r. transportem zbiorowym przewieziony został do KL Dachau, a od 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6482.

Odzyskał wolność 18.04.1941 r. - zwolniony z obozu. Po wojnie społecznie zaangażowany w PZKO, w chórze „Hasło”.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (219, 220).

CZERNIK JÓZEF,

Urodzony 18.05.1902 r. w Trzanowicach (nr 15) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany przez gestapo 1.09.1939 r. i więziony w Cieszynie do 12.09.1939 r. Nieznany powód aresztowania oraz dalszy los okupacyjny tej osoby.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.2, cz.6 (231).

CZERNIENKO ANNA DIMITROWNA,

Urodzona 6.12.1924 r. w Derhaczi k/Charkowa – Ukraina. Zamieszkała w Nydku (nr 169). Dnia 24.04.1942 r. w transporcie zbiorowym (ok. 3000 osób) wywieziona do Niemiec na przymusowe roboty. Po zakończeniu wojny wróciła do Nydka – i wyszła za mąż za Jana Rusinioka (poznane na robotach przymusowych).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (151).

CZERWIONKA JÓZEF,

Urodzony ?, w Lutyni Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości, kolejarz. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (218).

CZERWIONKA JÓZEF,

Zamieszkały w Skrzeczoniu. Aresztowany 11.06.1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym

przewieziony do KL Bełżec, gdzie **zginął**. Nieznane są okoliczności oraz data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

CZMIEL EMILIA,

Urodzona w Bukowcu (nr 162) i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tej więźniarki. Przetrwała hitlerowskie zniewolenie – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (162).

CZMIEL JAN,

Urodzony w Bukowcu (nr 213) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa rolnego. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (165).

CZMIEL MARIA,

Urodzona w Bukowcu (nr 63) i zamieszkała w tej miejscowości. Wywłaszczona i wysiedlona z własnego gospodarstwa rolnego. Nieznany jest dalszy jej los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (165).

CZMIEL PAWEŁ,

Urodzony w Bukowcu (nr 96) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca jego uwięzienia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (162).

CZMIEL PAWEŁ,

Mieszkaniec Bukowca (nr 114). W okresie okupacji hitlerowskiej wysłany przez Arbeitsamt na przymusowe roboty do Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (167).

CZONTAŁA KAROL,

Urodzony 18.09.1924 r. w Jabłonkowie-Biała (nr 316), hutnik z Trzyńca. W okresie okupacji wcielony przymusowo do Wehrmachtu, w 1944 r. dezertuje i przechodzi do partyzantów w okolicy „Krwawego Rogu” – do grupy składającej się z obywateli różnych narodowości (oddział liczył 200 osób). Walczyli z hitlerowcami w okolicach Zwardoń – Koniaków – Istebna - Jabłonek, a pod koniec okupacji pod Baranią Górą. Przeżył okres okupacji.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (035); T.4, cz.9 (159).

CZUDEK FRANCISZEK,

Urodzony 18.07.1908 r. w Gródku (nr 9) k/Jabłonkowa, później zamieszkały w Gródku (nr 157), narodowości polskiej, urzędnik. Ukończył szkołę powszechną, a następnie gimnazjum w Cieszynie. Pracował w przedsiębiorstwach prywatnych po stronie czeskiej i polskiej, tuż przed wybuchem wojny pracował w hucie trzynieckiej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej Siły Zbrojne Polski (SZP) i w grupie inż. Kwaśnickiego

Aresztowany 9.01.1940 r. i więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Katowicach, tam zginął **19.12.1942 r.** - przez zgilotynowanie.

Postscriptum: Zgilotynowany razem z Karolem Mrugałą z Pacanowa.

Bibliografia: *Więzenia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 36; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (230); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 68.

CZUDEK FRANCISZEK,

Urodzony w 1925 r., zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony został do więzienia w Katowicach, zginął **19.03.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97

CZUDEK JAN,

Urodzony 18.12.1903 r. w Gródku (nr 157) k/Jabłonkowa, narodowości polskiej, brat Franciszka (ur. 18.07.1908 r.). Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie-Bobruku. Przed wybuchem wojny był kierownikiem Publicznej Szkoły Powszechnej w Zebrzydowicach pow. cieszyński, a także bardzo aktywnym działaczem Związku Nauczycielstwa Polskiego. Po wybuchu wojny opuścił Śląsk i osiedlił się w Nowym Sączu, gdzie został aresztowany 15.04.1940 r.

Więziony był w więzieniu w Nowym Sączu, Krakowie, Katowicach, Cieszynie, Raciborzu, Będzinie, Wrocławiu, Rawiczu. Zginął **11.01.1943 r.** - w tym ostatnim więzieniu.

Bibliografia: Sz. Kędryna, A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, 44; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 248; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 39 wykazu); J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (230); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 68.

CZUDEK JAN,

Urodzony 27.06.1926 r. w Gródku (nr 148) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. W 1944 r. przymusowo wcielony do Wehrmachtu i gdy tylko został wywieziony na zachód – tam w 1944 r. natychmiast zdezerterował i przedostał się do Legionów Polskich, w których walczył do końca wojny - z hitlerowskim okupantem. Wrócił do domu jesienią 1946 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (256).

CZUDEK JÓZEF,

Urodzony w Mostach (nr 162) k/Jabłonkowa i tam zamieszkały. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (273).

CZUDEK MARIA,

Urodzona w 1877 r. w Gródku i zamieszkała w Gródku (nr 9). Matka Franciszka (ur. 18.07.1908 r.), żona Pawła (ur. w 1867 r.). Represjonowana przez gestapowców

przesłuchaniami, w związku z aresztowanym syna Franciszka i jego przynależność do organizacji ruchu oporu. Zmarła **11.11.1942 r.** - na skutek hitlerowskich represji.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (230).

CZUDEK PAWEŁ,

Urodzony w 1867 r. w Gródku i zamieszkały w Gródku (nr 9), mąż Marii (ur. 1877), ojciec Franciszka (ur. 18.07.1908 r.) oraz Jana (ur. 18.12.1903 r.). Po aresztowaniu synów i ich oskarżeniu o przynależność do organizacji konspiracyjnej, represjonowany przez hitlerowców, co spowodowało jego śmierć 1.05.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (230).

CZUDEK PAWEŁ,

Urodzony 21.02.1908 r. w Gródku (nr 128) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Aresztowany przez gestapo 10.10.1939 r. za to, że posiadał polski dowód tożsamości i był podejrzany o współpracę z organizującym się ruchem oporu. Więziony w więzieniu gestapo w Cieszynie. Odzyskał wolność 28.03.1940 r. – zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (256).

CZUDEK PAWEŁ,

Urodzony 17.03.1922 r. w Karpętnej (nr 88) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Aresztowany przez gestapo 6.09.1943 r. i po uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym z rejencji katowickiej przewieziony do KL Auschwitz, 9.09.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 149327. Odzyskał wolność 17.09.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 394; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (310).

CZYŻ ALOJZY,

Urodzony 12.04.1893 r. w Stonawie, zamieszkały w Karwinie (lub Orkowej), narodowości polskiej, kolejarz. Aresztowany 6.09.1939 r. i osadzony w obozie koncentracyjnym, którego nazwy nie udało się ustalić. W parę miesięcy od aresztowania odzyskał wolność, zmarł po powrocie do domu **2.05.1940 r.** - z wycieńczenia spowodowanego pobytem w obozie.

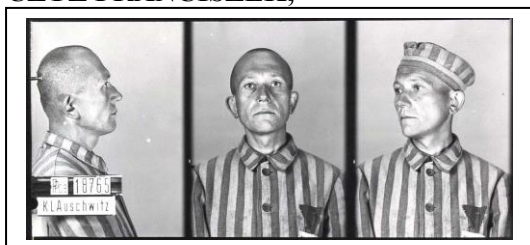
Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 154; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77.

CZYŻ EMIL,

Urodzony 11.10.1921 r. w Ostrawie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, w styczniu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-3056. Odzyskał wolność 9.02.1943 r. - zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 861.

CZYŻ FRANCISZEK,

Urodzony 30.08.1900 r. w Łąkach n.Olzą i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Józefa i Magdaleny z d. Rucki, urzędnik kolejowy. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany w 1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 25.07.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 18765. Zginął w tym obozie **5.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 59/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:30, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie” (zapalenie płuc i oskrzeli).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1124; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 59; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 121; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 120.

CZYŻ JÓZEF,

Urodzony 13.03.1903 r. w Ostrawie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, w styczniu 1943 r., zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-3057. Odzyskał wolność 9.02.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 861.

CZYŻ JÓZEF,

Urodzony 18.11.1914 r., zamieszkały w Nydku (nr 264) - „Zakamień”, stolarz. W latach 1938/1939 policjant w Państwowej Policji. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, natomiast Józef uniknąwszy niewoli, poprzez Rumunię, Jugosławię przedostał się do Włoch, a później do Anglii, gdzie zaciągnął się do Polskiej Armii. Zginął **16.09.1944 r.** w jednym z wojennych starć z hitlerowcami na terenie Francji.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.5, cz.11 (081).

CZYŻ KAROL,

Urodzony 10.11.1912 r. w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik w Porębie, brat Leona. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Zginął w okolicy Rudzicy k/Skoczowa w drugim dniu walki z hitlerowskim najeźdźcą, tj. **2.09.1939 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (014), zbiór 1 Bielsko (143); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 173; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 160.

CZYŻ LEON,

Urodzony 9.11.1897 r. w Karwinie, zamieszkały w Rychwałdzie, narodowości polskiej, celnik straży granicznej. Aresztowany w lipcu 1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **8.12.1940 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (014); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 170; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 160;

CZYŻ PAWEŁ,

Urodzony 27.06.1913 r. w Ostrawie. Aresztowany i po uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, w styczniu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-3059. Odzyskał wolność 9.02.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 861.

CZYŻ ROBERT,

Urodzony 4.06.1915 r. w Ostrawie. Aresztowany i po uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, w styczniu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-3058. Odzyskał wolność 9.02.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 861.

ĆMIEL ADAM,

Urodzony w Boconowicach (nr 12) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (115).

ĆMIEL ANNA,

Urodzona 12.02.1914 r. w Starym Mieście i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana 1.09.1943 r. i po uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **10.01.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 178.

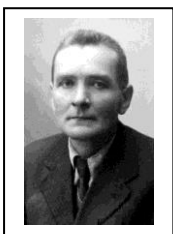
ĆMIEL ANNA z d. KOCH,

Urodzona 1.07.1922 r. w Karwinie. Aresztowana w Karwinie 25.08.1943 r. za to, że mężowi udowodniono udział w ruchu oporu. Uwięziona w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, następnie przesłana do KL Ravensbrück, później do KL Buchenwald, gdzie przebywała do końca wojny. Wróciła do domu 28.07.1945 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

ĆMIEL JÓZEF,

Urodzony 19.09.1898 r. w Jabłonkowie-Pioseczna, zamieszkały w Gródku (nr 29), kołodziej – rolnik. Aresztowany przez gestapo 9.08.1944 r. za odmowę przyjęcia Volkslisty. Więziony w więzieniu gestapo w Cieszynie, a stamtąd 18.09.1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżył i odzyskał wolność 9.05.1945 r. - wyzwolony przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (256).

ĆMIEL JÓZEF,

Urodzony w 1902 r. w Bukowcu i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, robotnik leśny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu, walczył z okupantem, jako partyzant. Aresztowany przez gestapo 12.11.1944 r. z drugim partyzantem Antonim Fonszem. Prowadzono ich razem spiętych w kajdanki, zostali zastrzeleni tego samego dnia, tj. **12.11.1944 r.** w Bukowcu na „Girowej”. Pochowany w Mostach k/Jabłonkowa.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (118, 243); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 48.

ĆMIEL PAWEŁ,

Urodzony w 1914 r. w Milikowie (nr 53) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Od 15.05.1943 r. wywłaszczony i wysiedlony wraz z żoną z własnego gospodarstwa, a gospodarstwo to przejął osadnik niemiecki. Nieznany jest dalszy ich los ponad to, że po wojnie wrócili do swojego domu i gospodarstwa bardzo zdewastowanego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (410).

ĆMIEL STEFANIA,

Urodzona 12.02.1914 r. w Starym Mieście zamieszkała w Karwinie, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu. Aresztowana 1.09.1943 r. i po uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **10.01.1944 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77.

ĆMIEL ZUZANNA,

Urodzona 14.02.1901 r. w Milikowie, zamieszkała w Gródku (nr 29), żona Józefa (ur. 19.09.1898 r.). Aresztowana przez gestapo 9.08.1944 r. razem z mężem i więziona w Cieszynie, 18.09.1944 r. w transporcie zbiorowym wywieziona do KL Ravensbrück. Mimo trudnych warunków panujących w obozie, przeżyła i odzyskała wolność 1.05.1945 r. – wyzwolona przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (256).

ĆMIEL ZUZANNA,

Urodzona w 1923 r. w Milikowie i zamieszkała w tej miejscowości. W latach 1943r. do 1945 r. pracowała, jako pomocnica w schronisku na Kozubowej. Aresztowana

przez gestapo 5.04.1945 r. razem z Heleną Lewińską i Anną Kantor z Nawsia oraz Heleną Szlauer z Milikowa. Uwięzione wpraw w Sałajce, w Jabłonkowie, Dziczyny były przymusowymi uczestniczkami przesłuchań trzech złapanych przez gestapo partyzantów: Ryłki, Rychtera i Sikory. Po sadystycznych sposobach przesłuchań, partyzanci ci zostali rozstrzelani, a później przesłuchiwanie były dziewczyny – by wydobyć z nich wiadomości o partyzantach. Gdy 25.04.1945 r. przewieziono zostały na Kozubową i tam nadal miało być kontynuowane śledztwo, w sprzyjających okolicznościach wszystkie cztery zdołały uciec.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.7, cz.13 (410).

ĆWIKEL JÓZEF,

Urodzony 3.08.1899 r. w Wędryni (nr 363) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Dnia 1.09.1939 r. ewakuowany z huty do Lublina, i po powrocie od 18.10.1939 r. aresztowany pod zarzutem, że zastrzelił 12 niemieckich żołnierzy. Uwięziony w Bystrzycy n. Olzą, a stamtąd 18.10.1939 r. przewieziony do więzienia w Jabłonkowie. Od 23.10.1939 r. przesłany do więzienia gestapo w Cieszynie.

Zwolniony 7.05.1940 r. – wrócił do domu i zaraz wysłany na przymusowe roboty w Wiedniu w firmie A.E.G. Union-Wien. Drugi raz aresztowany 28.04.1943 r. za zbieranie funduszy na pomoc dla wdów i sierot po zamordowanych w obozach koncentracyjnych i więzieniach. Uwięziony w Wiedniu i Linzu do 7.04.1945 r. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Postscriptum: W Bystrzycy więziony był z Józefem Wantułą. Następnie więziony w Jabłonkowie także z Wantułą, Antonim Paździorą z Mostów, Gustawem Biłkiem z Wędryni, Dofkiem z Pioska-Rychwałdu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (158).

DADOK ALBIN,

Urodzony w 17.02.1905 r. w Dziećmorowicach i tam zamieszkały (nr 52), narodowości polskiej, kolejarz, brat Józefa. Aresztowany 10.03.1942 r. i uwięziony w München – Bawaria. Odzyskał wolność 10.11.1942 r., wrócił do domu ciężko chory, zmarł **10.12.1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (264); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 66; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 63.

DADOK JÓZEF,

Urodzony 18.07.1889 r. w Dziećmorowicach, zamieszkały w Orłowej (nr 566), narodowości polskiej. Po ukończeniu szkoły wydziałowej, uczęszczał do Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Cieszynie-Bohrku z maturą w 1913 r. Jako samouk poznał tajniki stenografii i pisma maszynowego. Później, nauczyciel stenografii (autor podręcznika do nauki stenografii) i maszynopisania w szkołach wydziału Karwińskiego Okręgu Przemysłowego oraz Polskiego Gimnazjum Realnego w Orłowej. Aresztowany 12.04.1940 r., i uwięziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym wywieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przetransportowany do KL Dachau. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen i ponownie KL Dachau, gdzie został

zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 14945, tam zginął **1.11.1940 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 249; ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. Słowo Polskie, s. 39; zbiory dokumentów, K. Wójtowicza (poz. 41 wykazu); Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s.77; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 143; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (264); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 141.

DADOK STEFANIA z d. KOPYTKO, pseud. „Sztefka”,

Urodzona 8.02.1893 r. w Orłowej i zamieszkała w tej miejscowości (nr 566), narodowości polskiej, żona Józefa. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK (łączniczka, należała do sekcji socjalnej w tej organizacji). Aresztowana 16.03.1943 r. w Orłowej i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **29.02.1944 r.** - skazana na karę śmierci wyrokiem sądu doraźnego w KL Auschwitz.

Postscriptum: Od chwili aresztowania męża straciła męża 12.04.1940 r. i zaniemówiła. Przemówiła dopiero w chwili, kiedy mąż powrócił do domu – zwolniony z obozu z powodu choroby nerek. Po 6 tygodniach męża ponownie aresztowano i przetransportowano do KL Dachau, zmarł **1.11.1940 r.**, zrozpaczona Stefania, znowu zaniemówiła. Jako więźniarka w KL Auschwitz, bardzo pomagała współwięźniarkom. Nazywano ją „złotą ciotuszką”. Dnia 24.12.1943 r. odzyskała mowę, **29.02.1944 r.** zginęła przez powieszenie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 143; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (264); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 141;

DAL FRANCISZEK,

Urodzony 2.10.1908 r. w Dąbrowej. Uczęszczał do szkoły ludowej, a następnie uczęszczał do Gimnazjum Realnego w Orłowej. Po dwóch latach nauki w polskim gimnazjum w Orłowej rozpoczął naukę w zawodzie - introligator w Karwinie. Pracował w różnych zakładach, był też bezrobotnym. W 1934 r. usamodzielił się i otworzył własny zakład introligatorski, a po jakimś czasie otworzył drukarnię we Frysztacie.

Należał do wybitnych działaczy społecznych i narodowych na Zaolziu. Bardzo czynny w Macierzy Szkolnej oraz harcerstwie. W latach 30-tych, aż do wybuchu drugiej wojny światowej pełnił funkcję komendanta Hufca Harcerskiego w Orłowej. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Powróciwszy z kampanii w rodzinne strony, publicznie krytykował zhitleryzowanych Czechów i kolaborantów. Aresztowany przez gestapo i wywieziony do KL Skrochowice k/Opawy, skąd po kilku tygodniach został zwolniony. Nie zaprzestając przeciwstawiania się okupantowi, nadal angażował się w działalność organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK – pracuje w wywiadzie, zbierając nazwiska kolaborantów i czeskich volksdeutschów niebezpiecznych dla miejscowych Polaków. Ponownie

aresztowany i więziony w Karwinie, stamtąd przewieziony do Cieszyna, a po kilku dniach przetransportowany do Sosnowca i dalej do KL Dachau. Odzyskał wolność – wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po wojnie, w latach 1945-1949, był dyrektorem Zakładów Poligraficznych w Głucholazach, a następnie przeniósł się do Czeskiego Cieszyna, gdzie pracował etatowo w ZG PZKO. W 1953 r. przeniósł się do pracy, jako górnik, w Karwinie. Zmarł 12.3.1960 r.

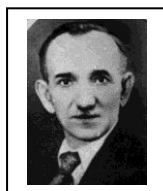
Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 78; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

DAMEC ALFONS,

Urodzony 6.07.1878 r. w Orłowej. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **22.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 37260/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 16:50, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche” (uwiąd starczy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 1254.

DAMEK EDWARD,

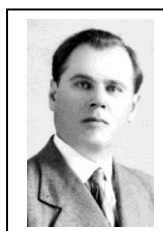

Urodzony 6.09.1893 r. w Karwinie-Solcy (nr 156), narodowości polskiej. Uczęszczał do szkoły ludowej w Karwinie-Solcy, a po jej ukończeniu pracował, jako robotnik w koksowni w Karwinie. Aktywny społecznie – członek Macierzy Szkolnej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK.

Aresztowany 23.08.1943 r. w Karwinie, tam więziony przez kilka dni, później przewieziony do Cieszyna. Po kilku tygodniach w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 149292. Zginął w tym obozie **19.10.1943 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

DAMEK TEODOR,

Urodzony 6.11.1898 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik, pracownik społeczny, aktywista w Straży Pożarnej i Rodziny Opiekuńczej. Aresztowany i więziony od listopada do grudnia 1939 r. w KL Skrochovice. Po zwolnieniu ze Skrochovic, ponownie aresztowany 12.04.1940 w Karwinie, więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau.

Następnie, 12.04.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3139. Zginął w tym obozie **14.01.1942 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77.

DAMIEC EMANUEL,

Urodzony w 1909 r. w Porębie i zamieszkały w tej miejscowości, górnik. Aresztowany za przynależność do nielegalnej organizacji ruchu oporu i zastrzelony **23.08.1944 r.** w Porębie.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 163; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 154.

DAMIEC WILHELM,

Urodzony 13.04.1913 r. w Lutyni Górnej (nr 110) k/Orłowej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik w szybie kop. „Bettina” w Dąbrowie. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany przez gestapo 5.08.1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **4.11.1941 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (253); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 86; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 110.

DAMIEC WŁADYSŁAW,

Urodzony 6.07.1910 r. w Dzieńmorowicach i tam zamieszkały, inżynier rolniczy. Aresztowany 17.09.1939 r. i więziony w Mühlberg oraz Elsterharst. Przetrwiał hitlerowskie zniewolenie – odzyskał wolność 2.05.1945 r. i wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (275).

DANEL (lub DANIEL) EDWARD,

Urodzony 6.09.1893 r. w Karwinie i tam zamieszkały, narodowości polskiej, syn Augusta i Otylii z d. Chlebig. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany 25.08.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **19.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 30604/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Lungenentzündung” (niewydolność serca przy zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz, Katowice 1998 r.*, s. 1124; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 582; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77.

DANEL ERWIN,

Urodzony 2.02.1924 r. w Karwinie-Solcy. Ukończył szkołę wydziałową w Solcy, w szkole był aktywnym harcerzem, należał do sekcji sportowej i krajoznawczej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – grupie konspiracyjnej „Odwet” w Solcy (zajmował się wywiadem w kopalniach i na kolejach). Aresztowany przez zdradę i więziony w Karwinie, stamtąd przesłany do Cieszyna. Po kilku dniach, tj. od 23.08.1943 r., w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przeniesiony do KL Auschwitz. Dnia 2.12.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 165323. W lipcu 1944 r. przetransportowany do KL Ravensbrück i tam zarejestrowany, jako więzień nr 8171. Od sierpnia 1944 r. przewieziony do Svinemünde (na wyspie Penemünde), stamtąd przesłany do Ehrlich i dalej do Bergen-Belsen, tam doczekał się wyzwolenia.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

DÄNEMARK KONRAD,

Urodzony w Lesznej Górnej, gmina Goleszów, narodowości polskiej, hutnik. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen. **Zginął** w obozie (nieznana okoliczność oraz data śmierci).

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 103.

DANEMARK LUDWIK,

Urodzony 2.08.1916 r. w Lesznej Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, w młodości harcerz, zawód wykonywany kupiec. Zastrzelony **16.02.1945 r.** przez gestapo w Lesznej Dolnej.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 133; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 100.

DANNENMARK ABRAHAM,

Urodzony 23.08.1884 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

DANNENMARK ALICE,

Urodzona 8.12.1921 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

DANNENMARK HELENA z d. DANNENBAUM,

Urodzona 2.02.1885 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

DANNENMARK NELLI,

Urodzona 26.09.1913 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 31.12.1943 r.**

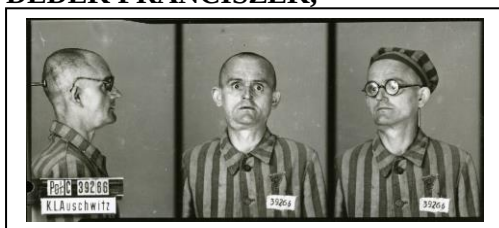
Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

DĄBEK STANISŁAW,

Urodzony 5.05.1900 r. w Karwinie (nr 269, 162) i zamieszkały w tej miejscowości, górnik. Aresztowany przez gestapo 2.06.1942 r. i krótko więziony w Cieszynie, później w Kornwaldzie, a stamtąd przetransportowany do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przeniesiony do więzienia w Katowicach. Mimo ciężkich warunków panujących w więzieniach, w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność w 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (223).

DEDEK FRANCISZEK,

Urodzony 8.12.1901 r. w Witkowicach k/Morawskiej Ostrawy, syn Marii. Aresztowany i po uwięzieniu w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 11.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 39266. Zginął **17.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15497/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:50, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchialkatarrh bei Körperschwäche” (nieżyt oskrzeli przy osłabieniu fizycznym).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 180, 1124; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 481.

DELONG JAN,

Urodzony 5.06.1899 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Pawła i Ewy z d. Matula, górnik. Aresztowany 6.08.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **22.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 37702/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:02, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 669; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 202; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 88; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (453); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 174.

DELONG JÓZEF,

Urodzony 21.02.1885 r. w Żywocicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, z zawodu szewc. Aresztowany i po kilkudniowym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, gdzie **zginął** – nieznana data oraz okoliczności śmierci.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.9, cz.19 (589); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 192; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 196;

DELONG KAROL,

Urodzony 10.03.1886 r. w Stonawie, syn Franciszka i Marianny. W 1918 r. odbywał służbę w armii austriackiej, później w żandarmerii. W 1922 r. rozpoczął pracę w Państwowej Policji, starszy posterunkowy, zastępca komendanta posterunku w Stonawie. Prawdopodobnie tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września

policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 05/1 z kwietnia 1940 r., poz. 10, s. 19.

Bibliografia: Mieczysław Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 78.

DELONG WANDA,

Urodzona 21.04.1919 r. w Orłowej i tam w młodości zamieszkała, narodowości polskiej. Po ukończeniu szkoły wydziałowej w Czeskim Cieszyń, uczyła się w Gimnazjum im. A. Osuchowskiego w Cieszyń. W 1937 r. rozpoczęła studia w Szkole Nauk Politycznych w Warszawie. Tak w szkole podstawowej, wydziałowej jak i średniej należała do ZHP w Czechosłowacji.

Udzielała się społecznie w harcerstwie i klubie sportowym AZS w Warszawie - zawodniczka w pływaniu. Wybuch drugiej wojny światowej zastał ją w Warszawie, więc po powrocie do domu, zaangażowała się w działalność ruchu oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK (komendantka konspiracyjnej drużyny harcerek, łączniczka). Aresztowana w 1941 r. na skutek denuncjacji i uwięziona w Cieszyń. Stamtąd przewieziono ją do Lipska, a później do Katowic. Dnia 19.05.1942 r. skazana w Katowicach na 5 lat ciężkiego więzienia za działalność w ZWZ. Wobec powyższego, z Katowic przewieziona została do zakładu karnego w Wadowicach, skąd 28.06.1942 r. uciekła i dotarła do Krakowa, a następnie do Warszawy. W połowie września 1943 r. przybyła do Cieszyń i ukrywała się przez cały rok u rodziców. Obawiając się jednak ciągłych kontroli domów przez gestapo, nocą 19.09.1944 r. wybrała się na szczyt Ostrego, by ukryć się u znajomych. Niestety, zatrzymał ją patrol wojskowy, który przekazał ją do nadleśnictwa w Tyrze, a stamtąd żandarmeria zawiozła ją do Cieszyń. W dniu **2.10.1944 r.** została zastrzelona w Mistrzowicach.

Postscriptum: W Mistrzowicach kazano Wandzie wysiąść z samochodu i uciekać w stronę lasu, po kilku krokach padł śmiertelny strzał - pochowana została na miejscowym cmentarzu.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszyń – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 125; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszyń; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r., s. 43; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.7, cz.13 (334); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 56.

DEPTA MARIA,

Urodzona 8.12.1913 r. w Lutyni Dolnej, zamieszkała w Dzieńmorowicach (nr 436), żona Emila. Aresztowana 27.02.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszyń, w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach. Przeżyła hitlerowskie zniewolenie – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (271).

DERLICH ADOLF,

Urodzony 1.05.1915 r. w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Zginął **5.09.1939 r.** w okolicach Brzeska w walce z hitlerowskim agresorem.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 182; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (453); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169.

DETSCHER FRANCISZEK,

Urodzony 22.06.1915 r. w Orłowej i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **9.04.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1124.

DIAMANT HELENA z d. FABISZKIEWICZ,

Urodzona 11.11.1897 r. w Białej (Polska), zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

DIAMANT MARIA,

Urodzona 25.12.1934 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana 29.06.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **30.06.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

DIAMANT LEOPOLD,

Urodzony 20.07.1879 r. w Białej (Polska), zamieszkały w Czeskim Cieszynie, urzędnik. Prawdopodobnie podzielił los Marii Diamant, tj. aresztowany 29.06.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginął**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

DIWIN JÓZEF,

Urodzony 18.11.1912 r. w Jabłonkowie (nr 31) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany za postawę antyhitlerowską (przekonania polityczne) i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (035).

DLUGOSZ RYSZARD,

Urodzony 14.03.1914 r. w Siemianowicach Śl. W latach 1936-1937 odbył służbę wojskową – zakończoną w stopniu kaprała, a następnie podjął pracę w Państwowej Policji - posterunkowy w Szumbarku. Prawdopodobnie, tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Według informacji, jakie dotarły do rodziny, ostatni raz widziano go 1.09.1939 r. w Suchej Górnej. Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 058/3 z maja 1940 r.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 79.

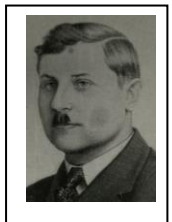
DOBOSZ JÓZEF,

Urodzony 8.05.1908 r. w Łyżbicach, zamieszkały w Końskiej, hutnik. Od 1940 r. wywieziony na roboty przymusowe do Niemiec. Podczas pracy uległ ciężkiemu wypadkowi i został umieszczony w Szpitalu w Salzgitter k/Brunszwiku. Zmarł **13.07.1940 r.**, ponieważ jako Polakowi nie udzielono mu odpowiedniej pomocy lekarskiej.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.6, cz.12 (286).

DOFFEK HENRYK,

Urodzony 4.08.1909 r. w Rychwałdzie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, później mieszkaniec Bukowca, narodowości polskiej. Kształcił się w Gimnazjum Realnym w Orłowej (matura w 1928 r.). Po kursie pedagogicznym, pracował w Bystrzycy n. Olzą, Łyżbicach, Koszarzyskach; pięć lat był kierownikiem Polskiej Szkoły Ludowej w Bystrzycy n.Olzą, pracował też społecznie w Macierzy Szkolnej.

Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 19.10.1939 r. w Sibicy i przetransportowany do więzienia w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, gdzie więziony był do 1941 r. Odzyskał wolność dzięki skutecznym staraniom rodziny i przyjaźnie nastawionych do niego Niemców. Wrócił do domu, ale przez Arbeitzamt został wysłany do Niemiec. Tam skontaktował się z członkami ruchu oporu (Polakami), niestety zdradzony został aresztowany po raz drugi 27.03.1945 r. - rozstrzelany **30.03.1945 r.** na żydowskim cmentarzu w Cieszynie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (157), T.10, cz.21 (014); J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 164.

DOLAK JAN,

Urodzony 26.10.1901 r. w Mariańskich Górach, zamieszkały w Łazach, narodowości czeskiej, syn Jana i Filomeny z d. Zach, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – w lewicowej organizacji KŚĆ. Aresztowany 1.11.1942 r. i po krótkim uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **7.05.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 19512/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:20, określenie przyczyny zgonu to: „Sepsis bei Phlegmone” (ogólne zakażenie organizmu przy flegmonie).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116; APMA-B *Księga zgonów*, t. 14, s. 16; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 114.

DOMEC EMANUEL,

Urodzony w 1885 r. w Orłowej i zamieszkały w tej miejscowości, górnik, Aresztowany i przetransportowany do obozu koncentracyjnego (nieznana nazwa) i tam **zginął** w nieznanych warunkach.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 141.

DOMINIK KAROL,

Urodzony 13.03.1911 r. w Łazach, mieszkaniec Czeskiego Cieszyna, narodowości polskiej, syn Jana i Karli. Przed 1938 r. był celnikiem, a po zwolnieniu z Armii Czechosłowackiej, w tymże 1938 r. zgłosił się do Państwowej Policji (polskiej) w Cieszynie. Prawdopodobnie tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 012/3 z kwietnia 1940 r., poz. 69, s. 66, t. 932.

Bibliografia: Mecislav Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 79; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 120; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 114;

DOMINIK ROBERT,

Urodzony 3.08.1907 r. w Łazach, zamieszkały w Bukowcu, narodowości polskiej. Ukończył Polską Szkołę Ludową i 4 klasy Gimnazjum Realnego w Orłowej, później kształcił się w Seminarium Nauczycielskim w Ostrawie. W okresie szkolnym bardzo aktywny harcerz, członek Chóru Nauczycieli Polskich w Czechosłowacji, Związku Polaków w Czechosłowacji. Po maturze, rozpoczął pracę nauczyciela w Piotrowicach k/Frysztatu, a później w Bukowcu k/Jabłonkowa. Po wybuchu drugiej wojny światowej, obawiając się aresztowania (według praktyki okupanta wobec nauczycieli), ukrywał się od 1939 do 1943 r. W tym czasie współpracował z ruchem oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK w Krakowie. Aresztowany w 1943 r. i więziony w więzieniu Montelupich. Rozstrzelany **4.11.1943 r.** w Prokocimiu k/Krakowa.

Bibliografia: *Harcerskie Ofiary Drugiej Wojny Światowej*, s. 129; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (157); J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 48.

DONA KAROL,

Urodzony ?, w Stanisławicach (nr 82) i zamieszkały w tej miejscowości, elektromechanik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (139).

DONATH FRITZ,

Urodzony 21.07.1906 r. w Boguminie, zamieszkały w Żylinie (Słowacja), syn Salomona i Anny z d. Grünbaum. Aresztowany i wprawdzie uwięziony w Cieszynie, a

stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **6.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13875/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 21:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

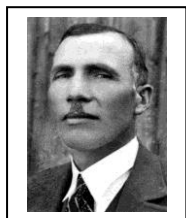
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1125; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 371.

DONATH OSKAR,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany w 1942 r. w Pradze, a po jakimś czasie przeniesiono go do KL Teresin. Stamtąd, końcem 1944 r. przesłany został do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – prawdopodobnie w gazowej komorze, nieznana jest data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

DONOCIK FRANCISZEK,

Urodzony 20.03.1884 r. w Dziedzicach-Bronowie, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej. Pracował w kopalniach węgla w Karwinie. Aresztowany 12.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, dnia 14.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Dnia 25.05.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 2999, a stamtąd przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 173. Zginął w obozie **19.11.1940 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 97; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77; archiwum dr. n. med. Józefa Mazurka (Zbiór 1 Bielsko 048).

DONOCIK JÓZEF,

Urodzony 27.10.1894 r. w Sibicy i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik, działacz komunistyczny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu - komunistycznej organizacji KŚĆ. Aresztowany 11.11.1941 r. i po uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **2.02.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 184; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 164; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

DORDA JAN,

Urodzony w 1884 r. w Gnojniku (nr 67) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z żoną oraz dziećmi z własnego gospodarstwa – do Lesznej Górnej. Mogli wrócić do swojego gospodarstwa dopiero po zakończonej okupacji w 1945 r.

Wraz z ojcem Janem, zostali wysiedleni:

Dorda Anna- ur. 1885 r. – żona Jana (w 1884 r.);

Dorda Jan- ur. 1916 r.,

Dorda Władysław- ur. 1919 r.,

Dorda Wilhelm- ur. 1924 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.2, cz.6 (184).

DORDA JÓZEF,

Urodzony 16.03.1893 r. w Ligotce Kameralnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik leśny. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 20.09.1941 r. pod fałszywym zarzutem spowodowania pożaru swego domu. Więziony w Cieszynie, gdzie zginął **15.11.1942 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 104; Informacja Krystyny Szlauer z d. Lasota.

DORDA RUDOLF,

Urodzony 28.05.1925 r. w Gutach (nr 21) i zamieszkały w tej miejscowości. Od 1941 r. wysłany przez Arbeitsamt na przymusowe roboty do Niemiec i tam w nieznanych okolicznościach **zginął**.

Bibliografia: Archiwum dr n. med. J. Mazurka – T. 3, cz. 7 (301).

DOSTAL KAROL,

Urodzony w 1905 r. w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości, syn Walentego, lekarz. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. – dostał się do niewoli, więziony od 1939 do 1945 r. w obozie jeńców na Węgrzech. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (053).

DRATWA MIŁOSŁAW,

Urodzony ?, w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego i tam **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (015).

DRDA ANTONI,

Urodzony 5.11.1896 r. w Ostrawie Śl. i zamieszkały w tej miejscowości, syn Stanisława i Agnieszki z d. Bezruc. Aresztowany i po krótkim uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **3.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13126/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:30, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1125; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 1104.

DRECHSLER OSKAR,

Urodzony w 1905 r. w Piersnej i zamieszkały w tej miejscowości, weterynarz, w latach 1931 do 1939 był burmistrzem w Piotrowicach. Aresztowany przez gestapo 22.04.1940 r. i uwięziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, następnie przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność w 1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (328).

DREIFUS LUDWIK,

Urodzony w 10.06.1877 r. w Zabłociu, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany 20.05.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym

przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przesłany do KL Auschwitz, gdzie zginął **23.10.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107, 189; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

DROBIK WALENTY „Walencin”,

Urodzony 14.02.1902 r. w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik fabryki „Kohn” w Nowym Boguminie, później pracował, jako stróż szkolny. Od młodości aktywny społecznik, wielki orędownik prawości i głoszenia prawdy w każdej sytuacji. Aresztowany 12.04.1940 r. w Rychwałdzie i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, następnie przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **17.02.1942 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.10, cz.21 (015); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 160.

DROBISZ ANTONI,

Urodzony 13.01.1892 r. w Łyżbicach, zamieszkały w Wędryni (nr 357), hutnik. 1.09.1939 r. wraz z kilkoma pracownikami huty w Trzyńcu, ewakuowany w głąb Polski. Aresztowany 10.09.1939 r. w okolicach Krakowa i więziony w obozie karnym do 1.06.1940 r. Wywieziony na roboty przymusowe do Essen – gdzie budowano nowe piece hutnicze. Odzyskał wolność w 1943 r. – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (159).

DROBISZ STANISŁAW,

Urodzony w 1924 r. w Porębie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i po uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd przetransportowany do więzienia we Wrocławiu, gdzie zginął **24.01.1945 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 162; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 154;

DRONG ALOJZY,

Urodzony w 1909 r. w Milikowie (nr 75) i zamieszkały w tej miejscowości, urzędnik skarbowy. Aresztowany przez gestapo w 1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie był więziony do 1945 r. Przeżył pobyt w obozie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.7, cz.13 (412).

DRONG ANTONI,

Urodzony 4.03.1906 r. w Milikowie (nr 57) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, krawiec. Przymusowo wcielony do Wehrmachtu, wiele razy czynił próby zdezerterowania i przedostania się do jednostek wojsk sowieckich. Aresztowany 13.02.1945 r. we Wrocławiu za próbę ucieczki z wojska i więziony we Wrocławiu, tam osądzony na karę śmierci. Zginął przez rozstrzelanie **20.02.1945 r.**

Postscriptum: Zginął wraz z Alfredem Łyskim z Łodzi, Pawłem Piontkiem z Rybnika, Józefem Smółką z Niedobczyc k/Rybnika, osądzonymi za to samo przestępstwo – dezercję z wojska niemieckiego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka – T. 7, cz. 13 (406, 439); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 127.

DROZD FRANCISZEK,

Urodzony 6.10.1902 r. w Lutyni Dolnej (Polskiej), zamieszkały w Kamienicy – Zaolzie, później mieszkaniec Bielska. Inspektor Samorządu Powiatowego oraz Komisarz Rządowy na Śląsku – z siedzibą w Kamienicy. Aresztowany przez gestapo 6.11.1939 r. w Starym Mikuszowie. Więziony w areszcie gestapo w Bielsku, stamtąd wywieziony do więzienia w Cieszynie, później w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 26.06.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 1234. Otrzymał wolność 19.03.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 34; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka – T. 12, cz. 23 (261).

DRÓZD ALOJZY,

Urodzony 21.05.1905 w Lutyni Górnej, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej. Kształcił się w gimnazjum w Orłowej (matura w 1924 r.) następnie na UJ w Krakowie. Objął posadę w gimnazjum orłowskim. Aresztowany 12.04.1940 r. w Stonawie, więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd 14.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, natomiast od 25.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3503, 178.

Zwolniony z obozu 23.06.1941. Pracował w spółdzielni spożywczej pod zarządem niemieckim. Po przerwie wojennej i wskrzeszeniu gimnazjum stał się jego dyrektorem aż do przejścia na emeryturę. Wybitny pracownik społeczny, historyk. Zmarł 11.05.1975 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

DRÓZD JAN,

Urodzony 26.04.1922 r. w Wędryni (nr 417) „Na Czornowskim” i zamieszkały w tej miejscowości, student. Wysłany w 1940 r. na roboty przymusowe do Wiednia. Tam aresztowany przez gestapo w 1943 r. z grupą działaczy organizacji konspiracyjnej mgr Mrozka. Więziony do 1945 r. w Wiedniu. Po wojnie – w 1950 r. ukończył studia w Pradze.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T. 4, cz. 9 (160).

DRÓZD KAROL,

Urodzony 17.07.1901 r. w Wędryni (nr 398) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Wysłany w 1940 r. na przymusowe roboty do Niemiec. Odzyskał wolność w 1945 r. po zakończeniu wojny – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T. 4, cz. 9 (160).

DRZENZLA ANDRIELIN,

Urodzony 21.10.1911 r. w Jabłonkowie (nr 411) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Przeżył w obozie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (035); nie figuruje w ewidencji APMA-B.

DUDA ALBIN,

Urodzony?, w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 398), krawiec. Wywłaszczony i wysiedlony w 1942 r. z własnego domu wraz z żoną oraz trójką dzieci. Jego mieszkanie przejął osiedleńiec niemiecki. Wrócił do swojego domu po wyzwoleniu w 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka – T. 8, cz. 18 (482).

DUDA ALOJZY,

Urodzony 2.03.1912 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 9.11.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 14.12.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 83609. Zginął **23.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3283/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:00, określenie przyczyny zgonu to: „Kachexie bei Darmkatarrh” (wyczerpanie organizmu przy katarze/nieżycie jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 234; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 277; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77.

DUDA ALOJZY,

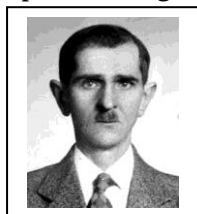
Urodzony 8.08.1924 r. w Suchej Górnej (nr 45) i zamieszkały w tej miejscowości, syn Jana i Marii z d. Guziur. Przymusowo wcielony w 1942 r. do Wehrmachtu – gdyż podjęcie służby w wojsku niemieckim było warunkiem zwolnienia przez gestapo matki Marii, uwięzionej w więzieniu w Cieszynie. Ostatni list pisał do domu 30.08.1944 r., zginął w Belgii 7.09.1944 r. – podczas bombardowania.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T. 8, cz. 18 (507).

DUDA EMIL,

Urodzony 12.12.1896 r. w Żywocicach, zamieszkały w Mistrzowicach, później Koniakowie (nr 37), narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej

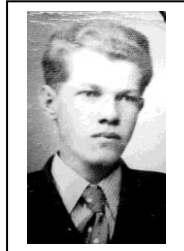
zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany 7.10.1944 r. za przynależność do ruchu oporu – w organizacji ZWZ/AK i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie.

Stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Następnie, po zakończonym śledztwie przetransportowany do KL Gross-Rosen, gdzie zginął **10.01.1945 r.** podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka – T. 1, cz. 4 (126, 127); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 124; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 128.

DUDA EMIL, pseud. „Pusty”,

Urodzony 22.12.1917 r. w Darkowie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, harcerz. Ukończył polską szkołę ludową i wydziałową. W okresie międzywojennym zapalony działacz młodzieżowy, członek Związku Polaków w Czechosłowacji, Chóru Macierzy. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej Siły Zbrojne Polski (SZP), później w Tajnej Organizacji Wojskowej „Odwet” inż. Franciszka Kwaśnickiego.

Aresztowany 10.01.1941 r. i wpięrow uwięziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Krenau na terenie Niemiec. Pod koniec 1942 r. przesłany do więzienia w Katowicach gdzie zginął **18.01.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 64; *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 59.

DUDA FRANCISZEK,

Urodzony ?, w Podoborze (nr 1) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

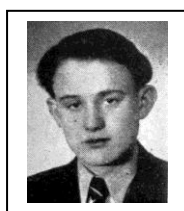
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T. 1, cz. 4 (115).

DUDA FRANCISZEK,

Urodzony w 1881 r. w Suchej Górnej i tam zamieszkały, syn Jana, doktor filozofii, historyk, naukowiec, dyrektor Akt Dawnych-Grodzkich w Krakowie. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – prześladowany przez okupanta zagrożony i aresztowaniem, ukrywał się od 1939 do 1943 r. u brata Józefa (ur. 1883 r.) i w innych miejscach (Bielsku, Brennej).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka – T. 8, cz. 18 (452).

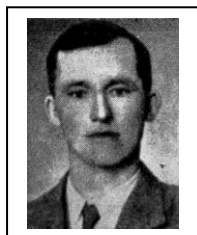
DUDA FRANCISZEK,

Urodzony 12.10.1921 r. w Żywocicach (nr 8) i zamieszkały w tej miejscowości, nar. czeskiej, górnik przy szybie „Dukla” w Suchej Dolnej. Zastrzelony **6.08.1944 r.** we własnym domu na oczach rodziny. W tym dniu gestapo zorganizowało zbiorową akcję odwetową za zabicie dwóch oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę - rozstrzelano 36 mieszkańców Żywocic i sąsiednich wsi.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T. 9, cz. 19 (589); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 193; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 196.

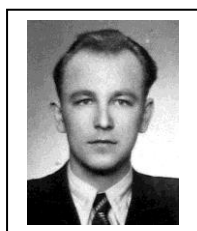
DUDA JÓZEF,

Urodzony 22.07.1902 r. w Żywocicach (nr 13) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, górnik. Zastrzelony **6.08.1944 r.** we własnym domu na oczach rodziny. W tym dniu, gestapo zorganizowało zbiorową akcję odwetową za zabicie dwóch oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę - rozstrzelano 36 mieszkańców Żywocic i sąsiednich wsi.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T. 9, cz. 19 (589); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 193; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 196.

DUDA JÓZEF,

Urodzony 19.04.1914 r. w Cierlicku Górnym, zamieszkały w Suchej Średniej (nr 424), narodowości polskiej, krawiec - potem górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany przez gestapo 20.02.1945 r., wywieziony do kop. „Franciszek” w Suchej Górnej, gdzie aresztowani są jeszcze trzej górnicy, a następnie całą czwórkę wyprowadzono do Remizy (za szybem kopalnianym) i tam ich rozstrzelano **20.02.1945 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 165; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T. 8, cz. 18 (453, 519); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 179.

DUDA KORNELIA,

Urodzona w 1930 r. w Koniakowie (nr 37) i zamieszkała w tej miejscowości, córka Emila i Marii. Aresztowana wraz z rodzicami oraz bratem Władysławem i krótko więziona w Cieszynie (miała dopiero 14 lat). Zwolniona z więzienia - zamieszkała u krewnych.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T. 1, cz. 4 (131).

DUDA MARIA,

Urodzona 28.06.1900 r. w Cieszynie, zamieszkała w Mistrzowicach, później w Koniakowie (nr 37), narodowości polskiej. Aresztowana 7.10.1944 r. w Mistrzowicach i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück gdzie zginęła **12.02.1945 r.**

Postscriptum: Mąż Duda Emil, ur. 12.12.1896 r., zginął 1.02.1945 r. w KL Gross-Rosen.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T. 1, cz. 4 (126, 127); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 124; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 128.

DUDA MARIA z d. GUZIUR,

Urodzona 25.03.1904 r. w Olbrachcicach, zamieszkała w Suchej Górnej (nr 26). Aresztowana przez gestapo 28.03.1940 r., oskarżona o słuchanie radia. Więziona w Cieszynie do 23.12.1940 r. Odzyskała wolność – zwolniona z więzienia do domu.

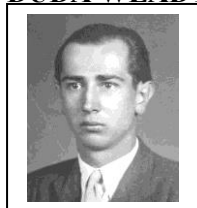
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T. 8, cz. 18 (482).

DUDA WALTER,

Urodzony 26.11.1910 r. w Cieszynie, zamieszkały w Śmiłowicach (nr 79), z wykształcenia inżynier. Aresztowany przez gestapo 4.11.1941 r. i więziony do 1.04.1942 r. – nieznane miejsce uwięzienia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T. 2, cz. 6 (224).

DUDA WŁADYSŁAW,

Urodzony 28.04.1925 r. w Koniakowie, zamieszkały w Kocobądku (nr 37), syn Emila i Marii, automechanik. Aresztowany przez gestapo 7.10.1944 r. razem z siostrą i rodzicami za ukrywanie i pomoc udzielaną partyzantom. Więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do uwięzienia śledczego w Mysłowicach.

Po zakończonym śledztwie przetransportowany do KL Gross-Rosen, a następnie do KL Buchenwald. Odzyskał wolność 14.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T. 1, cz. 4 (131).

DUDEK ERNEST,

Urodzony 16.02.1916 r. w Karwinie i zamieszkały w miejscowości urodzenia, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 23.01.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **19.01.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77.

DUDEK JAN,

Urodzony 24.04.1899 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik, później policjant polski. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie **zginął** – nieznana okoliczność oraz data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 114.

DUDEK WINCENTY,

Urodzony 7.11.1919 r. w Karwinie i zamieszkały w miejscowości urodzenia, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 24.11.1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **7.05.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 77.

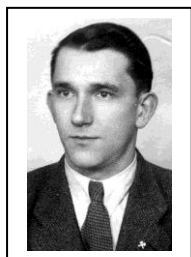
DUDYS FRANCISZEK,

Urodzony 4.10.1923 r. w Oldrzychowicach i zamieszkały w tej miejscowości (nr 59), hutnik. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dnia 15.09.1939 r. w starciu z hitlerowskim agresorem został ciężko ranny i umieszczony w szpitalu w Kowalu – Biała Krynica. Zwolniony 22.12.1939 r. i wysłany do

Niemiec do Stalagu, a po jakimś czasie odesłany do Oldrzychowic, gdzie do końca wojny leczył się z odniesionych ran.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.3, cz. 7 (274), T.4, cz. 9 (160).

DUDZIK FRANCISZEK,

Urodzony 25.06.1915 r. w Suchej Średniej, zamieszkały w Suchej Górnej (nr 311), narodowości polskiej, urzędnik techniczny na kopalni. Aresztowany 27.11.1942 r. w Karwinie w kop. Barbara i przewieziony do więzienia w Cieszynie. Od 20.12.1942 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie 18.03.1943 r. przesłany do KL Auschwitz. Dnia 22.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 109826. Następnie, 12.04.1943 r. przetransportowany do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 45389, 14389.

Odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po wyzwoleniu zamieszkał w Karwinie i tam w latach 1945-1955 r. pracował, jako urzędnik w kopalni 1 Maja w Karwinie. W latach 1956-1970 pracował w tej kopalni, jako technik górniczy - sztygar. Społecznie aktywny w MRN w Suchej Górnej, KPC, Związku Bojowników Antyfaszystowskich, PZKO, SCSP.

Bibliografia: I. Pajak, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r. s. 305 r.; Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.8, cz.18 (482).

DUŁAWA EMILIA,

Urodzona 21.02.1896 r. w Hażlachu, zamieszkała w Trzyciezu (nr 111). W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu. Aresztowana przez gestapo 15.09.1944 r. z mężem Karolem oraz córką Moniką. Więziona w Cieszynie, odzyskała wolność 29.01.1945 r. – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.2, cz.6 (211).

DUŁAWA KAROL,

Urodzony 29.03.1886 r. w Ropicy, zamieszkały w Trzyciezu, narodowości polskiej, hutnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 15.09.1944 r. wraz z żoną Emilią oraz córką Moniką. Po uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po zakończonym śledztwie przetransportowany do KL Gross-Rosen. **Zginął** w styczniu podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.2, cz.6 (207); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 184.

DUŁAWA MONIKA,

Urodzona 26.04.1926 r. w Trzyciezu (nr 111) i zamieszkała w tej miejscowości, córka Karola i Emilii. W okresie okupacji zaangażowana w ruchu oporu – łączniczka. Aresztowana 15.09.1944 r. wraz z ojcem i matką i więziona w Cieszynie. Odzyskała wolność 28.01.1945 r. – zwolniona do domu.

Postscriptum: Według relacji Moniki Duława, razem z jej rodziną, w tym samym dniu aresztowano Alojzję i Jankę Franek, Mitręgów, Kubeczków, Kaletów z Ropicy, Helenę Miarka z Wielopola, a w 6 tygodni później: Marię Bilek, Marię Biedrawa, Józefa Małysza, Jadwigę Jawiloczorz, Marię Urbaczkową, Marię i Jankę Śniegoń, Matuszków ze Śmiłowic.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie – relacja Moniki Zahradnik z d. Duława; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.2, cz.6 (211).

DURCZAK JÓZEF,

Urodzony 29.03.1901 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, nauczyciel. Zmobilizowany (stop. wojsk. kapitan) brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do niewoli i **zginął** w obozie jenieckim w 1941 r. (nieznana nazwa miejsca internowania).

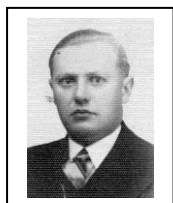
Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 119.

DURCZOK ADOLF,

Urodzony 27.04.1922 r. w Lutyni Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik. Aresztowany w 1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, gdzie **zginął 12.02.1945 r.** podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (200), T.12, cz.23 (200); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 70; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 107.

DURCZOK BRONISŁAW,

Urodzony 26.02.1905 r. w Dąbrowie i zamieszkały w tej miejscowości, nauczyciel, narodowości polskiej. Po ukończeniu szkoły ludowej i wydziałowej kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku. Po maturze w 1925 r. przeniósł się do Polski. Pracował w Chełmie Wielkim pow. pszczyński. Udzielał się w pracy społecznej - członek Polskiego Związku Zachodniego.

W 1938 r. po zajęciu przez Polaków Zaolzia, został służbowo przeniesiony do Orłowej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w ruch oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK (współpracował z Walterem Sztefkiem, Ottonem Chromikiem) pełniąc funkcję w wywiadzie. Aresztowany 12.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau gdzie był więziony do 25.05.1940 r. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Dnia 25.05.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3555. **Zginął w tym obozie 2.04.1941 r.**

Bibliografia: Sz. Kędrzyna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 47; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 266; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 44 wykazu); J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 77; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 61.

DURCZOK GABRIEL,

Urodzony 30.04.1895 w Zabłociu (nr 57) k/Bogumina, narodowości polskiej, syn Józefa i Matyldy z d. Rompel, urzędnik kolejowy, w okresie do 1939 r. bardzo

aktywny działacz społeczny w polskich organizacjach kulturalno-oświatowych i politycznych.

Prezes straży pożarnej w Zabłociu. Aresztowany 22.04.1940 r. w Zabłociu i wprawdzie uwięziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna). Stamtąd 24.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6983. Następnie, od 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, i tam zarejestrowany, jako więzień nr 3546. Zginął **28.02.1942 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 189; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (128); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 192.

DURST BERTHOLD,

Urodzony 15.08.1925 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany w 1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Bergen-Belsen, gdzie **zginął w 1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 50.

DURST MARIA,

Urodzona 12.01.1893 r. w Gorlicach, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana w 1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Bełżec k/Tomaszowa, gdzie **zginęła w 1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 50.

DWOROK WILHELM,

Urodzony 14.04.1918 r. w Kaczycach Górnych i zamieszkały w tej miejscowości. Do wybuchu drugiej wojny światowej pracował, jako pracownik umysłowy w Urzędzie Skarbowym w Bielsku. Od początku okupacji hitlerowskiej był zaangażowany w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany przez zradę 30.01.1942 r. i więziony w Cieszynie, a następnie zginął – powieszony **20.03.1942 r.** w egzekucji publicznej-zbiorowej „Pod Wałką”

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

DYBA ANTONI,

Urodzony 21.01.1915 r., w Poznaniu, nauczyciel z Pszczyny. Aresztowany i przetransportowany do więzienia śledczego w Mysłowicach. Dnia **26.10.1943 r.** razem z 9 innymi ofiarami z Oświęcimia i Mysłowic - skazanymi na śmierć, przywieziony został do Mostów k/Jabłonkowa i o godz. 13:20 powieszony w egzekucji zbiorowej. Po egzekucji hitlerowcy pojechali z ciałami załadowanymi na samochód - do gospody w Jabłonkowie, i gdy oni oddawali się pijaństwu, samochód z trupami stał przed gospodą. Po libacji, samochód pojechał do Istebnej i tam doładowano ciała straconych więźniów w tej miejscowości. Następnie wszystkie ofiary obu egzekucji zawieziono do spalenia w krematorium w KL Auschwitz I.

Postscriptum. Wywożonym na egzekucję więźniom - z więzienia śledczego w Mysłowic, udzielił ostatniego błogosławieństwa ks. Adamecki.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (026, 248); T. Kopczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r.- *Harcerskie Ofiary Drugiej Wojny Światowej*, s. 129.

DYBA ROMAN,

Urodzony w 1908 r. w Czeskim Cieszynie i tam zamieszkały, narodowości polskiej. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Zginął w walce z hitlerowskim agresorem.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 56.

DYLA JÓZEF,

Zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie. Tam **zginął** w 1943 r. - w nieznanych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 98

DYREK STANISŁAW,

Urodzony w 1882 r. w Piotrowicach. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony został do więzienia w Katowicach, gdzie **zginął 26.09.1944 r.** - przez zgilotynowanie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 43.

DYTKO ADOLF,

Urodzony 22.09.1904 r. w Lesznej Dolnej i mieszkaniec tej miejscowości, narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 14.04.1943 r. podczas pobytu na przymusowych robotach w Niemczech i przewieziony do więzienia w Brandenburgu, gdzie **zginął 2.09.1944 r.** – przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 100.

DYZMA FRANCISZEK,

Urodzony 15.10.1874 r. w Jabłonkowie i tam zamieszkały, księgowy w Towarzystwie Księgowości w Jabłonkowie. Od 1927 – mieszkał w Wiśle Malince. Aresztowany przez gestapo za pomoc udzielaną Polakom. Więziony od 8.12.1942 do 10.03.1943 r. w więzieniu gestapo w Cieszynie. Zmarł w 1957 r. w Wiśle wskutek choroby nabytej w więzieniu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (032).

DYZMA TADEUSZ,

Urodzony 26.07.1919 r. w Jabłonkowie, zamieszkały w Wiśle Malince - tam zastrzelony **10.09.1944 r.** przez gestapo.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (032).

DZIADEK KAROL,

Urodzony 15.07.1901 r. w Żukowie, zamieszkały w Wędryni (480). W okresie przedwojennym kierownik polskiej szkoły w Łyżbicach, w Wędryni, Karpętnej. Aresztowany już 4.09.1939 r. w Wędryni i więziony w Cieszynie - po kilku tygodniach zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (160).

DZIADURA KAROL,

Urodzony 2.07.1911 r. w Karwinie i tam zamieszkały, narodowości polskiej, syn Karola i Ludwiki z d. Palusiński. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **8.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 29710/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:05, określenie przyczyny zgonu to: „Lungentuberkulose” (gruźlica płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1126; APMA-B *Księga zgonów*, t. 20, s. 1170; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 78.

DZIEDZIC JÓZEF,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany w 1942 r. w Pradze, przewieziony do KL Teresin, a stamtąd końcem 1944 r. przesłany został do KL Auschwitz, gdzie **zginął** (prawdopodobnie w gazowej komorze) – nieznana data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129.

DZIĘNDZIEŁOWSKI AUGUST,

Urodzony 16.04.1894 r. w Ostrawie Śl., syn Jakuba i Magdaleny z d. Gosik. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 17.06.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 39787. Zginął w tym obozie **31.07.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 17634/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:35, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Körperschwäche” (katar/nieżyt jelit przy osłabieniu fizycznym).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 182; APMA-B *Księga zgonów*, t. 12, s. 1128.

DZIĘCIOŁOWSKI RUDOLF,

Urodzony 20.03.1899 r. w Ostrawie Śl., zamieszkały w Kończycach Małych k/Ostrawy, syn Jakuba i Magdaleny z d. Gosik. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **22.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 9773/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:45, określenie przyczyny zgonu to: „Herz - und Kreislaufschwäche” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1126; APMA-B *Księga zgonów*, t. 7, s. 761.

DZIK AMALIA,

Urodzona 19.09.1887 r. w Suchej Dolnej (nr 18) i zamieszkała w tej miejscowości (nr 167), żona Gustawa (ur. 13.07.1880 r.). Aresztowana 1.09.1943 r. i wraz z mężem wysiedlona z własnego gospodarstwa. W transporcie zbiorowym przewieziona do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager nr 40 we Frysztacie, a stamtąd 4.09.1943 r. przetransportowana do Polenlager nr 93 Petersdorf Gliwice-Sobiszowice.

Kolejny raz przeniesiona od 11.01.1944 r. do Polenlager nr 32 w Oderberg – Bogumin. Odzyskała wolność 1.05.1945 r. – wyzwolona przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (539); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 179.

DZIK ANNA z d. FOLWARCZNA,

Urodzona 2.04.1923 r. w Suchej Średniej i zamieszkała w tej miejscowości (nr 561). Aresztowana przez gestapo 19.05.1942 r. i wraz z rodzicami wywieziona w transporcie zbiorowym do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie. Tam była więziona do 1.06.1942 r. a następnie przetransportowana na roboty przymusowe do Niemiec, gdzie odzyskała wolność 9.02.1945 r. Wraz z rodzicami wraca do domu 22.05.1945 r.

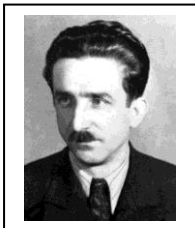
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (532).

DZIK EMERYK,

Urodzony 1915 r. w Orłowej, zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości polskiej, górnik, działacz komunistyczny. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **2.11.1942 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 149; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

DZIK EMIL,

Urodzony 16.10.1909 r. w Suchej Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 167), syn Gustawa i Amalii. Nauczyciel w Czeskim Cieszynie. Aresztowany 1.09.1943 r. i wraz z rodzicami wysiedlony z własnego gospodarstwa i w transporcie zbiorowym przewieziony do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager nr 40 we Frysztacie, stamtąd 4.09.1943 r. przetransportowany do Polenlager nr 93 Petersdorf Gliwice-Sobiszowice.

Kolejny raz przeniesiony od 11.01.1944 r. do Polenlager nr 32 w Oderberg – Bogumin. Odzyskał wolność 1.05.1945 r. – wyzwolony przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (539); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 179.

DZIK GUSTAW,

Urodzony 13.07.1880 r. w Orłowej, zamieszkały w Suchej Dolnej (nr 167), narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 1.09.1943 r. i wysiedlony z własnego gospodarstwa i w transporcie zbiorowym przewieziony do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager nr

40 we Frysztacie, stamtąd 4.09.1943 r. przetransportowany do Polenlager nr 93 Petersdorf Gliwice-Sobiszowice.

Kolejny raz przeniesiony od 11.01.1944 r. do Polenlager nr 32 w Oderberg – Bogumin. Odzyskał wolność 1.05.1945 r. – wyzwolony przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (539); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 179.

DZIK TEODOR,

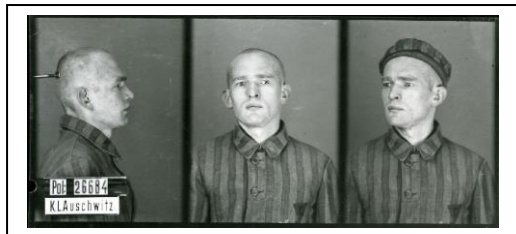

Urodzony 8.10.1906 r. w Suchej Dolnej, zamieszkały w Suchej Średniej (nr 167), narodowości polskiej, nauczyciel. Kształcił się w gimnazjum w Orłowej z maturą w 1925 r., następnie studiował filologię polską w UJ w Krakowie. Od 1930 r. rozpoczął pracę nauczyciela Prywatnego Gimnazjum w Orłowej, był także aktywnym działaczem kulturalnym. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność ruchu oporu w Zagłębiu Karwińskim.

Aresztowany 22.04.1940 r. podczas akcji przeciw polskiej inteligencji i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd 28.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6831. Od 6.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3558. Zginął w tym obozie 2.12.1940 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 48; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 271; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 46 wykazu); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 164; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 89; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (520); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 179.

DZIUBEK JÓZEF,

Urodzony 26.02.1911 r. w Ostrawie Sl. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 10.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 26684. Przeniesiony do innego obozu 24.04.1942 r. – lub zwolniony do domu. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 155.

DZWONEK ADOLF,

Urodzony 6.12.1905 r. w Morawskiej Ostrawie, syn Jana i Anny z d. Szarek. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Starym Sączu w 1927 r., i następnie rozpoczął pracę nauczyciela w szkole powszechnej w Łomży. Sportowiec, uprawiał

lekkoatletykę. Zmobilizowany (stop. wojsk. podporucznik) do 33 pp. w Łomży, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli i **zginął** - zamordowany przez funkcjonariuszy NKWD w Katyniu.

Postscriptum: Zidentyfikowany w Katyniu pod nrem AM 1882. Podczas ekshumacji znaleziono przy nim pismo urzędowe, telegram i listy.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie Ofiary Obozów i Więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 44.

DŹWIGAJ WIKTOR,

Urodzony 20.09.1902 r. w Wiśniczu k/Bochni, zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 29.02.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 157; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 149; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

EBEL EMA,

Zamieszkała w Łąkach. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 121.

EBEL MAXMILIAN,

Zamieszkały w Łąkach. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 121.

EBEL ZOFIA,

Zamieszkała w Łąkach (lub Frysztacie). Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. **Zginęła** w tym obozie – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 121.

EBER ERICH,

Urodzony 25.07.1913 r., zamieszkały w Wierzbicy (dzielnica Bogumina), rzeźnik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 188.

EBER HERMAN,

Urodzony w 1882 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i wpierv uwięziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** (nieznany termin oraz okoliczności śmierci).

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 50.

EDER ELŻBIETA z d. GOLOCZ,

Urodzona 6.07.1902 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowana wraz z mężem Henrykiem w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK (komórka Jana Kominka, a później grupy Jana Margicioka). Aresztowana 6.05.1943 r. w Karwinie i więziona w Cieszynie, a następnie zwolniona 10.05.1943 r. z więzienia pod warunkiem, że będzie współpracowała z Niemcami, lecz do owej współpracy nie doszło.

Wobec odmowy współpracy i podejrzana o dalsze kontakty z ruchem oporu, aresztowana drugi raz i tym razem w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **6.01.1944 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Harcerskie Ofiary Drugiej Wojny Światowej*, s. 133; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 98; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945, s. 78.

EICHENBAUM EVŽEN,

Urodzony w 1906 r., zamieszkały w Rychwałdzie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 173.

EICHENBAUM MARTA,

Zamieszkała w Rychwałdzie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 173.

EICHENBAUM MAX,

Zamieszkały w Rychwałdzie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 173.

EICHENBAUM RUŽENA,

Urodzony w 1907 r., zamieszkała w Rychwałdzie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 173.

EICHENBAUM EDWARD,

Urodzony 10.06.1869 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, kupiec. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 129.

EICHENBAUM EMIL,

Urodzony 5.03.1899 r., zamieszkały w Nowym Boguminie kupiec Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 129.

EICHENBAUM ELFRIDA,

Urodzona 27.05.1899 r. w Nowym Boguminie. Aresztowana w 1942 r. w Pradze i przesłana do KL Teresin, skąd końcem 1944 r. przewieziona została do KL Auschwitz, i tam **zginęła** (prawdopodobnie w gazowej komorze) – nieznana data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 129.

EICHENBAUM GISA,

Urodzona 20.06.1889 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 129.

EICHENBAUM JAKUB,

Urodzony 10.06.1872 r. we Wierzniowicach, zamieszkały w Nowym Boguminie, kupiec. Aresztowany w 1942 r. w Pradze i przetransportowany do KL Teresin, a stamtąd końcem 1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** (prawdopodobnie w gazowej komorze) – nieznana data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 129.

EICHENBAUM LEO,

Urodzony 17.07.1903 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, wyższe wykształcenie. Aresztowany w 1942 r. w Pradze i przesłany do KL Teresin, a stamtąd końcem 1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** (prawdopodobnie w gazowej komorze) – nieznana data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 129.

EICHENBAUM MARTA z d. GRIIBLER,

Urodzona 27.12.1902 r., zamieszkała w Górnej Lutyni. Aresztowana i przetransportowana wraz z mężem Maxem do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 87

EICHENBAUM MAX,

Urodzony 16.06.1894 r., zamieszkały w Górnej Lutyni. Aresztowany wraz z żoną Martą i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie. Tam **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 87

EICHENBAUM OLGA,

Urodzona 22.09.1900 r. w Nowym Boguminie i tam zamieszkała. Aresztowana w 1942 r. w Pradze i przetransportowana do KL Teresin, skąd końcem 1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziona została do KL Auschwitz i gdzie **zginęła** (prawdopodobnie w gazowej komorze) – nieznana data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 130.

EICHENBAUM RUDOLFINA z d. STEINHAUER,

Urodzona 12.10.1871 r. w Cieszynie, zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana w 1942 r. w Pradze i przetransportowana do KL Teresin, skąd końcem 1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziona została do KL Auschwitz i tam **zginęła** (prawdopodobnie w gazowej komorze) – nieznana data śmierci.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (135); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 130.

EICHNER ADOLF,

Urodzony 2.08.1903 r. w Oldrzychowicach (nr 313) i zamieszkały w tej miejscowości, rzeźnik. Aresztowany 16.02.1943 r. i więziony w Ostrawie, Bernie i Wrocławiu. Odzyskał wolność 17.08.1944 r. – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.3, cz.7 (274).

EICHNER ANNA,

Urodzona 1.10.1898 r., zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd przetransportowana do getta w Będzinie, gdzie **zginęła** – nieznana data oraz okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 81

EICHNER EMIL,

Urodzony 25.12.1888 r. w Bielsku, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

EICHNER HELGA,

Urodzona 12.08.1918 r. w Morawskiej Ostrawie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

EICHNER WILHELMINA,

Urodzona 9.05.1889 r. w Morawskiej Ostrawie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. W 1939 r. uchodziła z rodziną przed hitlerowską inwazją do Brzechowic (Polska). Aresztowana 22.08.1942 r. i przetransportowana do KL Bełżec, gdzie **zginęła** – nieznana data oraz okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

EISENBERG ALFRED,

Urodzony 12.08.1879 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany 10.05.1940 r. i przetransportowany do getta w Zawierciu, przesłany został do KL Auschwitz i tam **zginął** – nieznana data oraz okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

EISENBERG ELŻBIETA,

Urodzona 23.06.1890 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

EISENBERG KURT,

Urodzony 15.09.1916 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej, robotnik. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. – zginął w walce z hitlerowskim agresorem **3.09.1939 r.** w okolicach Górek Wielkich, jako żołnierz 34 pułku WP.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 62; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 56.

EISENBERG PAWEŁ,

Zamieszkały w Nowym Boguminie, ślusarz. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

EISENBERG RAUL,

Urodzony 26.01.1920 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

EISNER AUGUSTA,

Urodzona 30.09.1896 r., zamieszkała w Nowym Boguminie, kupiec. Aresztowana w 1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła w 1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

EISNER CHARLOTTA,

Urodzona 12.03.1920 r. zamieszkała w Nowym Boguminie, prawdopodobnie wraz z rodzicami aresztowana w 1940 r. i po uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła w 1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

EISNER EMANUEL,

Urodzony w 1893 w Nydku, zamieszkały w Jabłonkowie, dr med. – w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej mieszkał we Lwowie. Aresztowany w 1940 r. z przyczyn rasowych, jako Żyd i w transporcie zbiorowym wywieziony wraz z żoną, synem oraz rodzicami do getta w Generalnej Guberni. Z getta w Krakowie wywieziony w okolice Lwowa – gdzie **zginął** zamordowany przez gestapo w październiku 1941 r. w Komarno k/Lwowa.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (007).

EISNER ERNEST,

Urodzony 21.08.1932 r., zamieszkały w Nydku (nr 3), syn Rudolfa i Gizeli. Aresztowany przez gestapo 29.06.1942 r. wraz z rodzicami i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 15.02.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (081).

EISNER GIZELA,

Urodzona 4.05.1891 r., zamieszkała w Nydku (nr 3). Aresztowana przez gestapo 29.06.1942 r. wraz z mężem Rudolfem oraz dziećmi i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, **zginął 15.02.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (081).

EISNER HENRYK,

Urodzony 8.12.1922 r., zamieszkały w Nydku (nr 3), syn Rudolfa i Gizeli. Aresztowany przez gestapo 29.06.1942 r. wraz z rodzicami i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Przeżył pobyt w obozie, jako jedyny z rodziny – powrócił w 1945 r. do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (081, 151).

EISNER JAN,

Urodzony w 1927 r. w Jabłonkowie i tam zamieszkały z rodzicami, syn Emanuela i Pawelki, student. Z powodów prześladowań rasowych, w 1940 r. w transporcie zbiorowym wraz z rodzicami przetransportowany do getta w Generalnej Guberni, a po jakimś czasie wywieziony do KL Auschwitz, tam **zginął w 1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (007).

EISNER PAWEŁKA,

Urodzona w 1900 r. w Wiedniu, zamieszkała w Jabłonkowie, żona lekarza. Z powodów prześladowań rasowych w 1940 r. wraz z mężem i synem w transporcie zbiorowym wywieziona do getta w Generalnej Guberni, po jakimś czasie przetransportowana do KL Auschwitz, **zginęła w 1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (007).

EISNER ROZALIA,

Urodzona w 1864 r. i zamieszkała w Nydku (nr 3). Aresztowana przez gestapo 29.06.1942 r. wraz z synem Rudolfem, jego żoną i ich dziećmi, prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, **zginęła 15.02.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (081).

EISNER RUDOLF,

Urodzony 27.09.1888 r., zamieszkały w Nydku (nr 3), właściciel gospody i gospodarstwa rolnego w Nydku. Aresztowany przez gestapo 29.06.1942 r. wraz z żoną Gizelą oraz dziećmi i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, **zginął 15.02.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (081).

ELSNER ELSA z d. STERNLICHT,

Urodzona 8.07.1906 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

ELSNER IRENA,

Urodzona w 1935 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, transportem zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, **zginęła 30.06.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

ELSNER JAKUB,

Urodzony 2.11.1900 r., w Brzeźnicy, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany 27.10.1939 r. i deportowany do Polski, zaginął w niewyjaśnionych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

ELSNER LEOPOLD,

Urodzony 19.02.1858 r., zamieszkały we Frysztacie. Aresztowany w 1942 r. i po uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 81

ELSNER MARTA,

Urodzona 8.03.1924 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. W 1940 r. wraz z rodzicami i rodzeństwem w transporcie zbiorowym przewieziona do Polski i uwięziona w KL Auschwitz, gdzie **zginęła** w 1943 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

ELSNER MORIC,

Urodzony 18.02.1888 r. w Tvrdošíně, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany 29.06.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 30.06.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 50.

ELSNER PINKAS,

Urodzony 11.12.1905 r. w Brzeźnicy, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Pod koniec 1939 r. wywieziony do Polski i od tego czasu jego los jest nieznany – **zaginął.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 50.

ELSNER SALAMON,

Urodzony 22.08.1890 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, kupiec. W 1940 r. przetransportowany do Polski i uwięziony w KL Auschwitz, gdzie **zginął** w 1943 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

ELSNER SIMON,

Zamieszkała w Dąbrowie. Aresztowana wraz z mężem i przetransportowana do obozu – o nieznanej nazwie. **Zginęła** razem z mężem - nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 78

ENGEL (mąż),

Zamieszkały w Rychwałdzie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, przetransportowany do KL Auschwitz, **zginął** w 1943 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 173.

ENGEL (żona),

Zamieszkała w Rychwałdzie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, przetransportowana do KL Auschwitz, **zginęła** w 1943 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 173.

ENGEL ADOLF,

Urodzony 15.01.1876 r., zamieszkały w Starym Boguminie, duchowny ewangelicki (senior). Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 179.

ENGEL HANNI,

Urodzona 28.01.1874 r., zamieszkała w Starym Boguminie, gospodyni domowa. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 179.

ENGEL OLGA,

Urodzona 10.01.1905 r., zamieszkała w Starym Boguminie, krawcowa. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 179.

ENGELMANN BERNHARD,

Urodzony 19.09.1904 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

ENGELMANN MARIE,

Urodzona 24.07.1911 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

ENOCH GITTA,

Urodzona 3.12.1929 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

ENOCH HELENA,

Urodzona 12.08.1892 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

ENOCH JAKOB,

Urodzony 8.02.1926 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

ENOCH MORITZ,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

ENOCH RUŻENA,

Urodzona 1.04.1920 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

EPSTEIN ANNA z d. SCHANZER,

Urodzona 10.06.1901 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana w 1942 r. w Pradze, stamtąd przesłana do KL Teresin, pod koniec 1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** (prawdopodobnie w gazowej komorze) – nieznana jest data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

EPSTEIN EDITA,

Urodzona 5.04.1924 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

EPSTEIN EMIL,

Urodzony 31.05.1895 r. w Wierzniowicach, zamieszkały w Nowym Boguminie, kupiec. Aresztowany w 1942 r. w Pradze i przesłany do KL Teresin, pod koniec 1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, **zginął** (prawdopodobnie w gazowej komorze) – nieznana data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

EPSTEIN FRITZ,

Urodzony 30.06.1930 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 130.

EPSTEIN GERTRUDA z d. KASLER,

Urodzona 1.04.1907 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana w 1942 r. w Pradze i przesłana do KL Teresin, a stamtąd końcem 1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziona została do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** (prawdopodobnie w gazowej komorze) – nieznana data śmierci.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 130.

EPSTEIN HILDA,

Urodzona 14.11.1904 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 131.

EPSTEIN KURT,

Urodzony 1.03.1927 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 130.

EPSTEIN LEO,

Urodzony 6.03.1895 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, lekarz dentysta. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (135); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 130.

ERBEN FRANCISZEK,

Urodzony 18.01.1913 r. w Błędowicach Dolnych i tam zamieszkały (nr 247), górnik. Aresztowany przez gestapo w Ostrawie i przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 85950. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19 (572).

EXSTEIN SONIA,

Urodzona 5.03.1908 r., zamieszkała w Piotrowicach. Aresztowana 5.06.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – nieznane są data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 160.

FABER ANNA,

Urodzona ?, w Lutyni Dolnej i zamieszkała w tej miejscowości, aptekarka w Dzieńmorowicach. Aresztowana przez gestapo i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück,

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (218).

FABERA ANIELIN,

Urodzony 8.06.1913 r. w Łąkach n.Olzą, syn Józefa i Franciszki. Kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku z maturą w 1935 r. Po maturze wyprowadził się do Polski i rozpoczął pracę nauczyciela szkoły powszechnej w Grzawie pow. pszczyński. Później uczył w Miedźnej, Lędzinach, a w 1938 r. wrócił do rodzinnej wsi w Łąkach i objął posadę nauczyciela w Lutyni Niemieckiej.

Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK, współpracował z nauczycielem Józefem Burkiem. Aresztowany 23.04.1940 r. (przez donos) i więziony w Karwinie, później przewieziony do Cieszyna, stamtąd do Czeskiego Cieszyna (fabryka Kohna). W transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, a po 6-ciu tygodniach do St. Georgen w Górnej Austrii (filia KL Mauthausen), zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 46962. Odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po powrocie do kraju, podjął pracę w szkolnictwie, angażował się także w pracy społecznej. W 1973 r. przeszedł na emeryturę, ale nadal pracował społecznie, realizował zamiłowanie do malarstwa artystycznego, zdobył wiele nagród artystycznych.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

FABER MENDEL,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FABER DORA,

Urodzona 7.05.1885 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

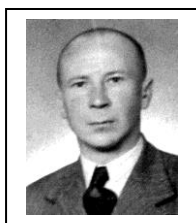
Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FAJA ALOJZY,

Urodzony 26.06.1916 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 38), górnik. Aresztowany przez gestapo 1.07.1944 r. dla odstraszenia pozostałych mieszkańców Suchej Górnej w związku ze sprawą hitlerowców Vorbacha i Umsiedlera – postrzelonych przez partyzantów. Więziony w więzieniu gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Odzyskał wolność 17.12.1944 r. – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (482).

FAJA WŁADYSŁAW,

Urodzony 4.08.1908 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 395). Później zamieszkały w Mostach k/Jabłonkowa (nr 388), gdzie był kierownikiem szkoły. Aresztowany 21.01.1940 r. za współpracę z partyzantami i

uwięziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Sachsenhausen. Odzyskał wolność 1.09.1942 r. zwolniony z obozu i wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (275), T.8, cz.18 (483).

FAJKIS JÓZEF,

Urodzony 1.07.1908 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 27.11.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **1.02.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 78.

FAJKOSZ ERWIN,

Urodzony 25.12.1900 r. w Orłowej, zamieszkały w Zakopanem. Aresztowany w okresie okupacji hitlerowskiej i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 5.04.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 11769. Zginął **20.09.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 32031/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche nach Fleckfieber” (niewydolność mięśnia sercowego przy tyfusie plamistym).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 93; APMA-B *Księga zgonów*, t. 22, s. 483.

FAJKOSZ JÓZEF,

Urodzony w 1895 r. w Błędowicach Średnich i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik rolny, w okresie międzywojennym zaangażowany, jako działacz komunistyczny. Aresztowany w 1940 r. i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19 (578).

FAJKOSZ WIKTOR,

Urodzony 23.05.1902 r. w Markłowicach Dolnych (nr 68), narodowości polskiej. Kształcił się w Orłowej z maturą w 1925 r. oraz w UJ w Krakowie. Od 1927 r. pracował, jako nauczyciel – w gimnazjum w Rybniku, potem w Piekarach Śląskich, a od 1936 r. w Państwowym Gimnazjum i Liceum w Cieszynie, później w Nowym Boguminie. We wrześniu 1939 r. był ewakuowany w głąb Polski, skąd powrócił do Markłowic Dolnych początkiem 1940 r.

Aresztowany 22.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd 27.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau i dalej. Dnia 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w ewidencji obozowej, jako więzień nr 6727. Zginął w obozie **11.11.1940 r.**

Bibliografia: Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 48; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 274; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 48 wykazu); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 123; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (305); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 126.

FALECKI STANISŁAW,

Urodzony 28.04.1904 r. zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany i uwięziony w Cieszynie, a stamtąd przewieziony do więzienia w Rawiczu, gdzie zginął – nieznana jest data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 157; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 149;

FALTER AUGUSTA z d. ZIFFER,

Urodzona 14.02.1868 r. w Orłowej i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w kwietniu 1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia w Sosnowcu, skąd przesłano ją do KL Auschwitz, tam **zginęła** w marcu 1942 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

FALTER ERWIN,

Urodzony 13.09.1907 r. w Łazach, zamieszkały w Orłowej, student. Prawdopodobnie zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. **Zginął** w okolicach Kijowa – nic więcej nie wiadomo o tej osobie.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 154.

FALTER KATARZYNA,

Urodzona 4.04.1873 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po uwięzieniu w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **30.06.1942 r.** (prawdopodobnie w komorze gazowej).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

FALTER LEO,

Urodzony 7.06.1876 r. w Stonawie, zamieszkały w Łazach. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 118.

FALTER LEO,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i po uwięzieniu w Cieszynie, 16.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Zawierciu, **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

FALTER RUDOLFINA z d. POLAK,

Urodzona 27.11.1884 r. w Suchej Górnej, zamieszkała w Łazach. Aresztowana w kwietniu 1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, następnie przesłana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** - nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 118.; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

FALTER RUDOLFINA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, 24.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

FALTER RUŻENA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, 24.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

FALTER SAMUEL,

Urodzony 20.10.1865 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 50.

FARN ALFRED,

Urodzony 16.01.1890 r. w Nawsiu k/Jabłonkowa, zamieszkały w Orłowej, nauczyciel. Z obawy przed uwięzieniem przez hitlerowców **16.01.1940 r.** popełnił samobójstwo (w 50-tą rocznicę urodzin).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 143..

FARNIK ANNA,

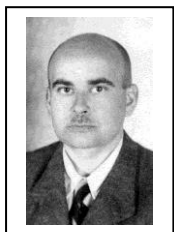
Urodzona 23.09.1902 r. w Olbrachcicach i zamieszkała w tej miejscowości, córka Franciszka i Ewy z d. Michejda, narodowości polskiej, robotnica. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu. Aresztowana 6.03.1943 r. przez zradę i za odmowę podpisania Volkslisty. Po krótkim uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 19.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33134/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:25, określenie przyczyny zgonu to: „Versagen des Herzens und Kreislaufes” (niewydolność serca i układu krążenia).

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 43; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 134; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 137.

FARNIK EMIL,

Urodzony 17.05.1909 r. w Cierlicku Górnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Uczęszczał do gimnazjum w Orłowej z maturą 1928 r., następnie studiował medycynę w Brnie. Po studiach był lekarzem szkolnym gimnazjum w Orłowej, lekarzem rejonowym w Porębie. Aresztowany w Cierlicku w kwietniu 1940 r. razem z bratem Alojzym i więziony w Czeskim Cieszynie -

(fabryka Kohna, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau i dalej do KL Mauthausen-Gusen.

W tym ostatnim obozie pracował w kamieniołomie i przy budowie mostu w St. Georgen, a później, jako lekarz w „Ruszenlager” - w obozie dla jeńców radzieckich. Zaraził się tyfusem, ale chorobę przeżył. Odzyskał wolność w czerwcu 1944 r. - zwolniony z obozu. Po powrocie w rodzinne strony otrzymał pracę w służbie zdrowia. **25.08.1944 r.** zmarł na serce (po ciężkiej chorobie tyfusowej przebytej w obozie).

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 92; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 53.

FARNIK JAN,

Urodzony 8.08.1896 r. w Olbrachcicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, nauczyciel. Po ukończeniu szkoły ludowej kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku (matura w 1920 r.). Pracę nauczyciela rozpoczął w rodzinnych Olbrachcicach, gdzie angażował się równocześnie w pracy społeczno-kulturalnej. W okresie okupacji hitlerowskiej związany był z ruchem oporu.

Aresztowany 20.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kochna). Stamtąd 25.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Od 10.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **18.10.1942 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 43; Sz. Kędrzyna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 49; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 275; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 49 wykazu); J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 137.

FARNIK JAN,

Urodzony 30.07.1900 r. w Olbrachcicach, zamieszkały w Stonawie, narodowości polskiej. Po ukończeniu szkoły ludowej kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim – później pracował, jako nauczyciel. Aresztowany 11.03.1940 r. i przetransportowany do, gdzie zginął **28.04.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180; S., Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169.

FARNIK KAROL,

Urodzony 11.10.1897 r. w Stonawie, syn Karola i Magdaleny. Z zawodu był górnikiem. W 1919 r. przeniósł się do Polski, gdzie w 1922 r. wstąpił w szeregi Państwowej Policji. Do 1936 r. pracował w Chorzowie, potem w Międzyrzeczu pow. bielski, a w latach 1938-1939 w Suchej Dolnej, jako starszy posterunkowy w Suchej Dolnej. We wrześniu rodzina ewakuowała się do Jaworza, pow. bielski, później wróciła do Suchej. Prawdopodobnie, tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość

policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Z Ostaszkowa rodzina otrzymała list pisany 28.11.1939 r. Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 019/2 z dnia 7.04.1940 r., poz. 68, t. 2133.

Bibliografia: Mieczysław Borak, „Symbol Katyń” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 79.

FARNIK LEON,

Urodzony 13.12.1913 r. w Cierlicku Górnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Wiktora. Absolwent Wyższej Szkoły Gospodarstwa Krajowego w Cieszyń - agronom. W okresie międzywojennym członek Macierzy Szkolnej, Polskiego Stowarzyszenia Robotniczego Oświatowo-Gimnastycznego „Siła”. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej „Odwet” inż. Franciszka Kwaśnickiego.

Aresztowany 7.01.1941 r. przez zradę i po krótkim uwięzieniu w Cieszyń, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Katowicach. Tam zginął **14.07.1942 r.** przez ścięcie gilotyną.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., Praca zbiorowa pod red. A. Szefera, s. 34; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 92; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 53.

FARNIK RUDOLF,

Urodzony 16.04.1907 r. w Olbrachcicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik. Uczęszczał do szkoły ludowej w Olbrachcicach, a po jej ukończeniu wyuczył się zawodu kaflarza. W okresie okupacji hitlerowskiej podjął pracę w kopalni „Barbara” w Karwinie, gdzie zaangażował się w działalność ruchu oporu. Aresztowany początkiem 1943 r., jako podejrzany o przynależność do organizacji konspiracyjnej, ale z braku dowodów – zwolniony został z więzienia. Dnia 26.06.1944 r. ponownie aresztowany za przynależność do organizacji konspiracyjnej (doniesienie do gestapo) i po czterech dniach zamordowany, tj. **30.06.1944 r.** w lokalnym więzieniu w Olbrachcicach.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszyń; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 44; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 137.

FARNIK WIKTOR,

Urodzony 14.06.1884 r. w Cierlicku Górnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Alojzego i Rozalii z d. Czakoj, rolnik, ojciec Leona.

Wielki społecznik – założyciel Straży Pożarnej w Cierlicku, działacz Macierzy Szkolnej, Rady Opiekuńczej, Kółka Rolniczego. Aresztowany 8.02.1941 r. i więziony w Cieszynie, stamtąd przewieziony do Raciborza. Następnie przetransportowany do KL Auschwitz. Dnia 22.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 36031. Zginął **7.08.1942 r.**, według wystawionego aktu zgonu nr 18553/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:10, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Darmkatarrh” (niewydolność serca przy nieżycie/katarze jelit).

Bibliografia: I. Pajak, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 175; APMA-B *Księga zgonów*, t. 13, s. 547; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 92S; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 53.

FARNY ALFRED BERNARD,

Urodzony 30.03.1894 r. w Cierlicku, syn Karola i Anny. Zmobilizowany (kapitan administracji służby czynnej), jako oficer Ośrodka Zapasowego 21 Dywizji Piechoty Górskiej w Bielsku, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli i **zginął** – zamordowany przez funkcjonariuszy NKWD w Katyniu.

Postscriptum: Jest o nim wzmianka w liście S. Burzyka z Kozielska. Zidentyfikowany w Katyniu pod nr AM 1807. Podczas ekshumacji znaleziono przy nim listy z adresem nadawcy Farny Helena, Bielitz-Nussdorf, ul. Sudecka 780.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie Ofiary Obozów i Więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 44.

FARNY ALFRED,

Urodzony 16.01.1890 r. w Nawsiu, zamieszkały w Orłowej, narodowości polskiej. Po ukończeniu polskiego gimnazjum w Cieszynie, od 1908 r. studiował na wydziale filologicznym UJ w Krakowie, gdzie równocześnie studiował nauki przyrodnicze. Tytuł profesora uzyskał w 1914 r. Wcielony do wojska, brał udział w pierwszej wojnie światowej i 4.05.1915 r. dostał się do rosyjskiej niewoli, przebywał w Turkiestanie – w Taszkencie. W niewoli tej przebywał do 19.07.1921 r., a zaraz potem był nauczycielem orłowskiego gimnazjum (wybitny przyrodnik). W 1939 r. gestapowcy przybyli do gimnazjum gdzie uczył i zniszczyli wszystko, co miało znamiona polskości – także jego ogromne zbiory minerałów i eksponatów przyrodniczych. Będąc świadkiem niszczenia przez hitlerowców całego osobistego dorobku naukowego i zbiorów – **16.01.1940 r.** popełnił samobójstwo.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (076); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 141.

FARUGA IRENA,

Urodzona 7.11.1899 r. w Boguszowicach, zamieszkała w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej. Aresztowana za przynależność do ruchu oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ. Wpierw uwięziona w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **15.03.1942 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 45; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 56.

FARUGA JÓZEF,

Urodzony 24.12.1898 r. w Nowym Boguminie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej, kolejarz. Aresztowany za przynależność do ruchu oporu - organizacji konspiracyjnej ZWZ. Wpierw uwięziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, gdzie zginął **15.02.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 45; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 56.

FARUGA JÓZEF,

Urodzony 24.02.1913 r. w Lesznej Dolnej, zamieszkały w Końskiej-„Osówki” (nr 235), narodowości polskiej, hutnik, syn Ewy Cieńciała. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 15.04.1944 r. wprost od warsztatu pracy w hucie trzynieckiej – jako podejrzany o współpracę z partyzantami. Więziony w Cieszynie, a stamtąd 9.05.1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Następnie, po zakończonym śledztwie, 5.11.1944 r. przetransportowany do KL Gross-Rosen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 80879. Zginął **10.02.1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego więźniów.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (288); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 96.

FASALA TERESA,

Urodzona 10.07.1887 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana w 1943 r. i po uwięzieniu w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła w **czerwcu 1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51.

FASS BERTA,

Urodzona 28.10.1893 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 131.

FASS ISAK,

Urodzony 15.04.1878 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FASS SIEGFRIED,

Urodzony 30.06.1924 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, student. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEBER EDWARD,

Urodzony 5.05.1903 r. w Łąkach n.Olzą, zamieszkały w Suchej Dolnej, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 9.09.1939 r. i uwięziony w więzieniu w

Karwinie, zginął rozstrzelany **18.09.1939 r.** - w lesie koło kopalni „Barbara” w Karwinie

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 74; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 173.

FEBER JAN,

Urodzony 13.09.1911 r. w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, kierowca. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, **zginął** 29.11.1943 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169.

FEBER JERZY.

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEBER JÓZEF,

Urodzony 20.09.1890 w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, właściciel gospody. Aresztowany 15.09.1939 r. i rozstrzelany **18.09.1939 r.** w Karwinie.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 182; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169.

FEBER LEON,

Urodzony 5.06.1917 r. w Stonawie, syn Augustyna i Marii z d. Wałoszek. Po ukończeniu nauki w szkole podstawowej w Stonawie, dokszttał się w szkole wydziałowej w Karwinie-Solcy, a później w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bohrku (ukończone w 1937 r.). Służbę wojskową odbył w Polsce - w Szkole Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie w grupie obserwatorów. W 1939 r. rozpoczął pracę nauczyciela w szkole podstawowej w Dąbrowie i Pietwałdzie. Zmobilizowany (oficer rezerwy WP) brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli i tam **zginął** – rozstrzelany przez NKWD.

Postscriptum: W sierpniu 1939 r. rodzina otrzymała 4.02.1940 r. zawiadomienie PCK o jego pobycie w niewoli w Rosji. Wpisany na LE NKWD Starobielska, poz. 3429.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 68.

FEBER LEON,

Urodzony 11.12.1915 r. w Stonawie i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej. Zmobilizowany (stop. wojsk. podporucznik) – brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. **Zginął** w 1939 r. w Warszawie – w potyczce z hitlerowskim okupantem.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 182; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169.

FEBER LEOPOLD,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEBER NATHAN,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEBER RUTH,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEDER EDITA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, 24.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

FEDER EVŽENIE,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po uwięzieniu w Cieszynie, 24.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

FEDER HERTA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po uwięzieniu w Cieszynie, 24.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

FEDERGRÜN LEOPOLD,

Urodzony 14.01.1875 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEDERGRÜN JÓZEFINA,

Urodzona 22.07.1875 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEINER ANNA,

Urodzona 1.10.1897 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEINER BEDRICH,

Urodzony 1.08.1929 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEINER THEODOR,

Urodzony 3.04.1899 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FELCZER ARNOSTKA z d. WCENER,

Urodzona 8.11.1893 r. w Rudniku, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51.

FELDMANN FRANCISZKA,

Urodzona 9.10.1889 r. w Chabówce, zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FELDMANN GERTRUDA,

Urodzona 3.05.1923 r. w Nowym Boguminie i zamieszkała w tej miejscowości, studentka. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FELIKS PIOTR,

Urodzony 11.06.1883 r. w Bierówce k/Jasła, zamieszkały w Orłowej, narodowości polskiej. W młodości działacz harcerski w Orłowej. Ukończył gimnazjum w Jasle, a następnie studia w UJ w Krakowie. Swoją wiedzę pogłębił na rocznym studium germanistyki w Monachium. Pracę nauczyciela rozpoczął w 1910 r. (zaraz po studiach) i dosyć szybko awansował na dyrektora Polskiego Gimnazjum Realnego w Orłowej. Początkiem 1915 r. po powrocie z pierwszej wojny światowej, ponownie uruchomił nieczynne gimnazjum w Orłowej, którym kierował do wybuchu drugiej wojny światowej. Znany, jako aktywny działacz Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji, a od 1931 r. był jej prezesem. Potrafił skupić wokół tej organizacji wszystkie odłamy społeczeństwa polskiego na Zaolziu niezależnie od podziałów politycznych, społecznych czy wyznaniowych. Za jego kadencji Macierz zyskała

rangę pierwszoplanowej organizacji kulturalno-oświatowej na Śląsku Cieszyńskim. Był też wiceprezesem ZG TNP, prezesem Związku Chórów Polskich w Czechosłowacji, kuratorem Związku Akademików Mniejszości Polskiej „Jedność”, stał na czele Komitetu Pomocy Akademikom (gromadzenie środków na stypendia dla studentów polskich z Zaolzia). Był przewodniczącym Komitetu Oświatowego w Orłowej. Po przyłączeniu Zaolzia do Polski pozostał na swoim stanowisku. Objął funkcję prezesa połączonej Macierzy Szkolnej (rozdzielonej w 1921 r.). Na początku okupacji hitlerowskiej przebywał w Krakowie, gdzie otrzymał posadę nauczyciela w szkole zawodowej i tam zaangażował się w działalność dla w ruchu oporu - organizował pomoc materialną dla uchodźców z Cieszyńskiego. Aresztowany 11.01.1941 r. i przetrzymany w więzieniu Montelupich w Krakowie, stamtąd przetransportowany do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 17366. Zginął **3.07.1941 r.**

Bibliografia: Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 49; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 276-277; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 50 wykazu); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 143; T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 95; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 141.

FERENC GUSTAW,

Urodzony ?, w Mostach k/Czeskiego Cieszyna (nr 175) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwiał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (122).

FEUERMAN MARIA,

Urodzona 2.04.1874 r. w Iławie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana w styczniu 1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, deportowana do getta w Zawierciu, gdzie zginęła **11.03.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51.

FEUERSTEIN ANDRZEJ,

Urodzony 24.07.1922 r., zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

FEUERSTEIN ELIZA,

Urodzona 29.03.1901 r., zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

FEUERSTEIN LUDWIK,

Urodzony 7.08.1893 r. w Ungwarze, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

FEUEREISEN ADOLF,

Urodzony 11.07.1893 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEUEREISEN IGNAC,

Urodzony 11.06.1862 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEUEREISEN KURT,

Urodzony 9.03.1926 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEUEREISEN MAŁGORZATA,

Urodzona 5.11.1898 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEUEREISEN MARIA,

Urodzona 10.01.1862 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FEUEREISEN RUTH,

Urodzona 15.07.1924 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FIEDOR FELIKS,

Urodzony 20.01.1903 r. w Kamesznicy k/Bielska, zamieszkały w Wędryni (nr 476), robotnik folwarku. Aresztowany przez gestapo w 1943 r., więziony do 1.01.1944 r. w obozie karnym w Końskiej. Odzyskał wolność – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (160).

FIEDOR JAN,

Urodzony 27.04.1921 r. w Łomnej Dolnej (nr 95) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Aresztowany już 2.09.1939 r. (przy pierwszych aresztowaniach) i więziony do 9.09.1939 r. w miejscowym areszcie w Jabłonkowie. Po zwolnieniu z aresztu, w październiku 1939 r., wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec. Uciekł z robót w listopadzie 1939 r. i zaangażował się w działalność dla ruchu oporu - wstąpił do grupy partyzanckiej „Kozubowa-Łabajka” n. Olzą. Od sierpnia 1944 r. ściśle współpracował z sowieckim desantem, brał udział niemal we wszystkich

ważniejszych walkach z hitlerowcami na terenach Zaolzia do 1945 r. Po wojnie zamieszkał w Boconowicach.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (215, 212), T.7, cz.13 (414).

FIEDOR JANINA,

Urodzona 15.8.1927 r. w Łomnej Górnej (nr 10) i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej. Upośledzona fizycznie i umysłowo. Aresztowana 27.07.1943 r. i uwięziona w obozie koncentracyjnym, którego nazwy nie udało się ustalić. **Zginęła** - zamordowana w związku z akcją likwidacji upośledzonych i chorych (była chora na zapalenie płuc).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (228); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 124.

FIEDOR JOANNA,

Urodzona 30.05.1898 r. Łomnej Dolnej i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej. Aresztowana i w transporcie zbiorowym wywieziona z dziećmi oraz mężem do Damgarten na Pomorzu - tam zginęła **12.07.1944 r.**

Postscriptum: Imiona dzieci: Józef, Jerzy, Paweł, Maria.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 122.

FIELEK JÓZEF,

Urodzony 12.02.1896 w Michałkowicach k/Ostrawy, syn Józefa, nauczyciel. Ukończył 5 klas szkoły ludowej, 3 klasy gimnazjum realnego i następnie Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie-Bobruku (matura w 1914 r.). Pracę, jako nauczyciel rozpoczął w Rychwałdzie, później uczył w Piotrowicach, a od 1920 r. w Szkole Ćwiczeń przy Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku. W latach następnych: w 1926 r. ukończył kurs prac ręcznych w Cieszynie, w 1930 r. prowadził kurs dla żołnierzy analfabetów.

W 1933 r. został mianowany członkiem Państwowej komisji egzaminacyjnej dla egzaminów kwalifikacyjnych nauczycieli szkół powszechnych. W 1938 r. przeniesiony został do szkoły ćwiczeń przy Państwowym Liceum Pedagogicznym w Cieszynie-Bobruku, zaś od 10.01.1939 r. mianowany kierownikiem szkoły powszechnej w Cieszynie. Tuż przed napaścią Niemiec hitlerowskich na Polskę, ewakuowany na wschód – do Hrubieszowa. W październiku 1939 r. wrócił do Cieszyna, zaangażował się w ruch oporu – w organizacji konspiracyjnej „Orzeł Biały”. Aresztowany 22.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd transportem zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen – gdzie zginął **23.07.1940** - zakatowany przy pracy w kamieniołomach Kastenhofen - „za sabotaż” („marnowanie majątku narodowego, gdyż obozowy ręcznik zawiesił na gwoździu nie za pętelkę, ale na dziurkę w ręczniku”).

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat*

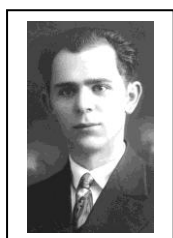
osobowych, Warszawa 1995 r. s. 278; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 52 wykazu); J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

FIERLA ADOLF,

Urodzony 10.09.1904 r., zamieszkały w Szumbarku (nr 142). Aresztowany 9.09.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewożony do więzienia w Głogowie, Wrocławiu, KL Buchenwald, Weimar, Lagershausen, KL Mauthausen. Mimo ciężkich warunków panujących w więzieniach i obozach, w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (546); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 186; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 182.

FIERLA ADOLF,

Urodzony 16.01.1908 w Orłowej, narodowości polskiej. Ukończył Gimnazjum Polskie w Orłowej, a następnie przez kilka lat pracował, jako nauczyciel w polskich szkołach na Zaolziu. W 1933 r. podjął studia polonistyczne w UJ w Krakowie, a następnie kontynuował studia na wydziale slawistyki w Pradze. W 1938 r. był profesorem w Orłowej - do wybuchu drugiej wojny światowej był nauczycielem języka polskiego w gimnazjum w Orłowej.

Już w okresie nauki szkolnej rozpoczął działalność pisarską (w 1928 r. wydał pierwszy tom wierszy, a później publikował i powieści). W swej twórczości opisywał region cieszyński – tak wiejski jak i przemysłowy. Zajmował się też przekładami z literatury czeskiej. Brał udział w życiu śląskiego środowiska pisarskiego: należał i wchodził w skład zarządu działającego na Zaolziu Śląskiego Związku Literacko-Artystycznego. Podczas okupacji początkowo się ukrywał na terenie Śląska Cieszyńskiego. Aresztowany 22.04.1940 r. w Orłowej razem z braćmi Jozefem i Władysławem. Więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, następnie przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, wyzwolony 5.05.1945 r. przez wojska amerykańskie. Po wyzwoleniu przebywał kolejno we Włoszech, potem we Francji, aby ostatecznie w 1958 r. osiąść na stałe w Anglii. Pracował w Londynie, w polskich szkołach niedzielnych, gdzie nauczał języka polskiego. Należał do Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie, w którym pełnił funkcję sekretarza. Należał też do władz zwierzchnich polskiego kościoła ewangelickiego na wychodźstwie. Z krajem utrzymywał ożywione kontakty. Zmarł w Londynie 8.09.1967 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; J. Szturc, *Ewangelicy w Polsce Słownik biograficzny XVI-XX*, s. 73-74; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 95.

FIERLA EMANUEL,

Urodzony 13.12.1903 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, nauczyciel, przydomek „Fagot”. Kształcił się w Śląskiej Ostrawie (matura w 1931 r.) . Pracę nauczyciela rozpoczął w Łazach, później opracował, jako nauczyciel w Orłowej, Suchej Górnej i Średniej, dyrygent, kompozytor – utalentowany muzyk. Aresztowany 12.04.1940 r. w

Łazach, podczas akcji przeciw polskiej inteligencji i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął 17.03.1941 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116; T. Kopczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 114.

FIERLA GUSTAW,

Urodzony 18.07.1896 r. w Lutyni Polskiej (Górnej), od 1925 r. mieszkawiec Orłowej, nauczyciel gimnazjum w Orłowej. Artysta malarz. Aresztowany przez gestapo 25.09.1939 r. i więziony we Frysztacie, następnie w KL Skrochovice. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (259).

FIERLA JAN BRUNON,

Urodzony 24.06.1906 r. w Orłowej, zamieszkały w Lutyni Górnej (nr 59). W 1925 r. ukończył Gimnazjum w Orłowej i rozpoczął studia na wydziale teologii ewangelickiej. Aresztowany i uwięziony we Lwowie, zginął w więzieniu w 1940. r.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 117; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 88; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (240).

FIERLA JÓZEF ks.,

Urodzony 6.07.1901 r. w Orłowej, narodowości polskiej. Kształcił się w Orłowej w gimnazjum, potem studiował teologię ewangelicką w Warszawie i Bratysławie. Po ukończeniu studiów teologicznych, w 1939 r. był proboszczem w Orłowej - pastor ewangelicki. Aresztowany po raz pierwszy 21.09.1939 r. i więziony w KL Skrochovice - do 1.12.1939 r. Drugi raz aresztowany 22.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna).

W transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 22021. Przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, tam zarejestrowany, jako więzień nr 6728. Od 6.12.1940 r. ponownie przeniesiony do Dachau razem z innymi księżmi. Odzyskał wolność 8.10.1941 r. – zwolniony z obozu. Do końca wojny pracował, jako pracownik fizyczny w niemieckiej firmie we Frysztacie. Po wyzwoleniu pastor, senior w Orłowej. Zmarł 21.06.1976 r. w Orłowej.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *W cieniu Śmierci Ewangelicy – ofiary prześladowań w czasie II wojny światowej*, praca zbiorowa Warszawa 1970 r. s. 21; J. Domagała *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., s. 259.

FIERLA PAWEŁ,

Urodzony 29.06.1883 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany 12.04.1940 r. podczas akcji przeciw polskiej inteligencji i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, gdzie zginął 13.07.1942 r.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 116; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 114.

FIERLA RUDOLF,

Urodzony 13.07.1910 r. w Lutyni Górnej, później zamieszkały w Orłowej (nr 806). Pracownik Spółdzielni Spożywców. Aresztowany 24.04.1940 r. i uwięziony w Cieszynie, a stamtąd 28.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6821. Dnia 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3577.

Odzyskał wolność 9.12.1940 r. – zwolniony z obozu. Wrócił do pracy w spółdzielni pod zarządem niemieckim. W tym zawodzie pracował po wyzwoleniu. Społecznie zaangażowany w PZKO.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (259).

FIERLA WŁADYSŁAW, ks. bp.

Urodzony 15.12.1909 r. w Orłowej, brat Adolfa Fierli. Ukończył w Orłowej gimnazjum polskie, następnie odbył studia teologiczne w Warszawie, kontynuował je w Pradze, Wiedniu i Bratysławie. W 1934 r. ordynowany, po czym aż do 1940 r. pracował, jako duszpasterz w swej rodzinnej parafii w Orłowej. Aresztowany 14.04.1940 r. i uwięziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6726.

Stamtąd 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Zwolniony z obozu 19.11.1940 r. Po powrocie z obozu dostał się na Zachód - do Polskich Sił Zbrojnych, gdzie pełnił obowiązki kapelana w randze majora. Po zakończeniu działań wojennych pozostał w Londynie, powierzono mu godność biskupa Polskiego Kościoła Ewangelickiego na obczyźnie. Był formalnym zwierzchnikiem wszystkich polskich zborów ewangelicko-augsburskich w tych krajach, gdzie Polonia nie uznając powojennych zmian politycznych w Polsce, utożsamiała się z „Rządem Londyńskim”. Zmarł w Londynie 31.10.1995 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *W cieniu śmierci* Ewangelicy – ofiary prześladowań w czasie II wojny światowej, praca zbiorowa Warszawa 1970 r. s. 21; J. Szturc, *Ewangelicy w Polsce Słownik biograficzny XVI-XX*, s. 74; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r., s. 66.

FIGIEL KLEMENS,

Urodzony 20.11.1897 r. w Dzieńmorowicach i zamieszkały w tej miejscowości, nauczyciel. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 12.04.1943 r. zarejestrowany w

obozowej ewidencji, jako więzień nr 114665. Następnie, przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **11.05.1945 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 319.

FIJOL JÓZEF,

Urodzony 24.02.1919 r. w Ostrawie, zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości polskiej, nauczyciel, organista kościoła w Pietwałdzie. Aresztowany 10.03.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, gdzie zginął 20.01.1945 r. podczas marszu ewakuacyjnego w głąb Niemiec.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21(044); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 157; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 149.

FILIP LUDWIK,

Urodzony ?, w Ligocie (nr 111) i zamieszkały w tej miejscowości, ślusarz. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (110).

FILIPEK ANTONI,

Urodzony 23.07.1921 r. w Wędryni (nr 275) i zamieszkały w tej miejscowości, ślusarz. W 1940 r. wywieziony przez Arbeitsamt na roboty przymusowe do Pring a następnie do Francji. Przy inwazji – 6.06.1944 r. uciekł i przedostał się do Legionów Polskich, w których służył do 1947 r. Po wojnie pozostał w Anglii.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (162).

FILIPEK JAN,

Urodzony w 1910 r. w Wędryni, od 1938 r. zamieszkały w Łomnej Górnej (nr 167), hutnik. Zagrożony wywózką do Niemiec na roboty przymusowe lub aresztowaniem, ukrywał się od 1943 r. do 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (242, 215).

FILIPEK JAN,

Urodzony 2.03.1910 r. w Skrzeczeniu, syn Franciszka i Anny. Przed 1938 r. był robotnikiem w fabryce Kohna w Boguminie. W latach 1930-1932 odbywał zasadniczą służbę wojskową w Armii Czechosłowackiej, a po jej ukończeniu w latach 1938/1939 podjął pracę w policji - posterunkowy Państwowej Policji w Skrzeczeniu. Prawdopodobnie, tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął, **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 054/2 z dnia 5.05.1940 r., poz. 50, s. 316, t. 612.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (171); Mieczysław Borak, „Symbol Katynia” Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR, Czeski Cieszyń 1999, s. 80.

FILIPEK JÓZEF,

Urodzony w 1905 r. w Wędryni (nr 15) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Wysłany w 1940 r. przez Arbeitsamt na roboty przymusowe do Niemiec. Wrócił do domu w 1945 r. - po zakończonej wojnie, bardzo chory na serce. Zmarł w 1946 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (041).

FILIPIEC ALBERTYNA,

Urodzona 28.01.1931 r. zamieszkała w Grodziszczu, córka Alojzego i Rozalii. Wraz z rodzicami wywłaszczona i wysiedlona z rodzinnego gospodarstwa, dostała skierowanie do robót przymusowych we dworze w Grodziszczu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4, 092.

FILIPIEC ALOJZY,

Urodzony 5.02.1907 r. w Grodziszczu i zamieszkały w tej miejscowości (nr 152). Kierownik szkoły ludowej. Już na początku okupacji hitlerowskiej dostał z Arbeitsamtu skierowanie do pracy przymusowej, – jako pracownik fizyczny we dworze w Grodziszczu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (092).

FILIPIEC JAN,

Urodzony w 16.07.1914 r. w Ligocie Górnej, syn Jana i Zuzanny z d. Ryszka. Nauczyciel PSP w Ligocie Górnej. Aresztowany w początkowym okresie okupacji hitlerowskiej i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **19.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1387/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 11:15, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1387; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 280; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 53 wykazu); Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.2, cz.6 (240).

FILIPIEC ROZALIA,

Urodzona 13.10.1906 r., zamieszkała w Cierlicku Górnym. Na początku okupacji hitlerowskiej w 1939 r. cała jej rodzina musiała opuścić rodzinne gospodarstwo, ich mieszkanie zostało doszczętnie zniszczone, natomiast Rozalia wraz z mężem i córką Albertyną musiała pracować przymusowo we dworze w Grodziszczu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (092).

FILIPOWSKI JÓZEF ANTONI,

Urodzony 13.04.1898 r. w Ostrawie-Michałkowicach, syn Józefa i Magdaleny z d. Pilch. Absolwent gimnazjum w Krakowie. W 1917 r. powołany do armii austriackiej - w 1918 r. uczestniczył w rozbrajaniu wojsk zaborczych na ziemi krakowskiej - został żołnierzem WP. Ranny w bitwie pod Gródkiem Jagiellońskim na froncie ukraińskim, ochotnik Legii Akademickiej w walce z bolszewikami w 1920 r. Po demobilizacji studiował prawo i filozofię w UJ w Krakowie - magister. Uczył

historii i geografii w Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie, w gimnazjach w Chorzowie i Lublińcu, ostatnio w szkole powszechnej w Czechowicach. Zmobilizowany (stop. wojsk. podporucznik) do 74 pp. Lubliniec, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r., walczył w składzie 7 Dywizji Piechoty Armii „Kraków”. Dostał się do sowieckiej niewoli, zginął – **zamordowany** przez funkcjonariuszy NKWD w Katyniu.

Postscriptum: W Katyniu zidentyfikowany pod nr AM 2520.

Bibliografia: Mieczysław Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 44-45.

FILL ALOJZY,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (136).

FILL JAN,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (136).

FINGER ANNA,

Urodzona w 1894 r., zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **w 1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 81

FINGER FRIDA,

Urodzona w 1913 r., zamieszkała we Frysztacie. Zamordowana **2.05.1945 r.** przez hitlerowców w miejscowości Kremnica (tuż przed zakończeniem wojny - w Słowacji).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 81

FINGER ILONA,

Urodzona w 1938 r., zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana – nieznany jest dalszy jej los, **zaginęła**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 81

FINGER RÓŻA,

Urodzona w 1908 r., zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana – nieznany jest dalszy jej los, **zaginęła**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82

FINGER WERA,

Urodzona w 1935 r., zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym wywieziona do KL Auschwitz, zginęła **w 1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82

FIODOR JAN,

Zamieszkały w Łomnej Dolnej (nr 95), syn Jerzego i Joanny. Od początku okupacji niemieckiej zaangażowany w ruchu oporu – walczył z hitlerowcami, jako partyzant. Nieznany jest jego dalszy los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (213).

FIODOR JERZY (ojciec),

Urodzony w 1895 r. w Łomnej Dolnej (nr 95) i zamieszkały w tej miejscowości, rolnik małorolny. Wywłaszczony i wysiedlony 20.04.1943 r. z własnego gospodarstwa rolnego wraz z całą rodziną (6 osób), jego gospodarkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Przetransportowani do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie. Po 6-ciu tygodniach całą rodzinę wywieziono na roboty przymusowe do wioski Sal, pow. Bart (na Pomorzu).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (213).

FIODOR JERZY (syn),

Urodzony w 1930 r. w Łomnej Dolnej (nr 95) i zamieszkały w tej miejscowości, syn Jerzego i Joanny. Wywieziony z rodzicami do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie. Stamtąd przetransportowany na roboty przymusowe do wioski Sale w pow. Bart (na Pomorzu). Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (213).

FIODOR JOANNA z d. BIELESZ,

Urodzona 30.06.1898 r. w Łomnej Dolnej (nr 95) i zamieszkała w tej miejscowości. Matka partyzanta Jana Fiodora, a także Józefa, Marii, Jerzego i Pawła. Wywłaszczona i wysiedlona wraz z całą rodziną, przetransportowani zostali do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie. Po 6-ciu tygodniach całą rodzinę wywieziono na prace przymusowe do wioski Sal pow. Bart (na Pomorzu). Tam Joanna zmarła **12.07.1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (194, 213).

FIODOR JÓZEF,

Urodzony w 1920 r. w Łomnej Dolnej (nr 95) i tam zamieszkały, syn Jerzego i Joanny. Wywieziony z rodzicami do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie. Po 6-ciu tygodniach przetransportowany na roboty przymusowe do wioski Sale w pow. Bart (na Pomorzu). Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (213).

FIODOR MARIA,

Urodzona w 1925 r. w Łomnej Dolnej (nr 95) i tam zamieszkała, córka Jerzego i Joanny. Wywieziona z rodzicami do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie. Po 6-ciu tygodniach przetransportowana na roboty przymusowe do wioski Sale w pow. Bart (na Pomorzu). Przetrwała hitlerowskie zniewolenie – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (213).

FIODOR PAWEŁ,

Urodzony w 1931 r. w Łomnej Dolnej (nr 95) i zamieszkały w tej miejscowości, syn Jerzego i Joanny. Wywieziony z rodzicami do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie. Po 6-ciu tygodniach przetransportowany na roboty przymusowe do wioski Sale w pow. Bart (na Pomorzu). Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (213).

FIREK ESTERA z d. TOPOLANEK,

Urodzona 9.05.1913 r. w Jabłonkowie, żona Pawła. Po aresztowaniu męża za odmowę podpisania Volkslisty, do końca okupacji była prześladowana i szykanowana przez gestapo.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (006).

FIREK PAWEŁ,

Urodzony 2.07.1902 r. w Nawsiu, zamieszkały w Jabłonkowie, robotnik. Aresztowany 24.01.1942 r. za odmowę podpisania Volkslisty i do 4.02.1942 r. więziony w Cieszynie. Zwolniony po czterech miesiącach, tj. 24.06.1942 r. ponownie aresztowany i uwięziony na krótko w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym wywieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **21.03.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (006, 007, 194).

FIRLA JAN,

Urodzony 1901 r. w Karwinie, zamieszkały w Pietwałdzie, górnik. Zginął na początku okupacji hitlerowskiej, tj. **1.09.1939 r.** – zastrzelony w Pietwałdzie przez niemieckich żołnierzy.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 161; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 149.

FIRLA KAROL,

Urodzony w 1921 r., zamieszkały w Szumbarku, Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 182; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 186.

FIRLA PAWEŁ,

Urodzony 29.06.1883 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3169. Tam zginął **10.08.1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka.

FISCHBEIN BERTA,

Urodzona 28.05.1928 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51.

FISCHBEIN REGINA,

Urodzona 12.08.1894 r. w Zabrzegu, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Krakowie, a później przetransportowana do KL Bełżec, i tam **zginęła**.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51.

FISCHER ERIKA,

Urodzona 24.05.1934 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 131.

FISCHER EWA,

Urodzona 22.10.1929 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FISCHER GRETA,

Urodzona 5.01.1916 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. powiecie Karwina*, s. 131.

FISCHER IZYDOR,

Urodzony 10.12.1905 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, malarz. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FISCHER REGINA,

Urodzona 16.01.1901 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FISCHER ROZALIA,

Urodzona 10.10.1877 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FISCHER SALAMON,

Urodzony 18.07.1878 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FISCHGRUND ?,

Mieszkancka Jabłonkowa, żona Emila - adwokata, żydówka. Aresztowana wraz z mężem w 1940 r. i po uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła w **1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (007).

FISCHGRUND EMIL,

Zamieszkały w Jabłonkowie, prawnik - adwokat. W okresie okupacji w jego wili mieścił się komisariat policji niemieckiej. Aresztowany w 1940 r. podczas akcji zatrzymań Żydów z Jabłonkowa i po uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął w **1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr.n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (007).

FISCHGRUND LEOPOLD,

Urodzony 12.03.1883 r. w Oldrzychowicach, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany w 1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dalszy jego los jest nieznany – prawdopodobnie **zginął.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51.

FISCHGRUND MARKETA,

Urodzona 26.04.1891 r. w Oldrzychowicach, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. W 1939 r. przeniosła się do Polski i od tego czasu jej los jest nieznany - **zaginęła.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51.

FISCHGRUND WIKTOR,

Urodzony 16.07.1897 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie, biznesmen. Uchodził przed hitlerowcami do Lublina, tam zginął **24-25.06.1941 r.** – zastrzelony podczas akcji przeciw Żydom.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51.

FISZGRUND – RODZINA,

FISZGRUND ZYGFRYD - ur. w 1884 r. – ojciec rodziny;

FISZGRUND - ur.? – żona Zygfrieda;

FISZGRUND OTON - ur. w 1923 r. - syn;

FISZGRUND ELZA- ur. w 1924 r. - córka,

Zamieszkali w Oldrzychowicach (nr 240). Cała rodzina aresztowana i w transporcie zbiorowym przetransportowana do KL Auschwitz, tam **zginęli.**

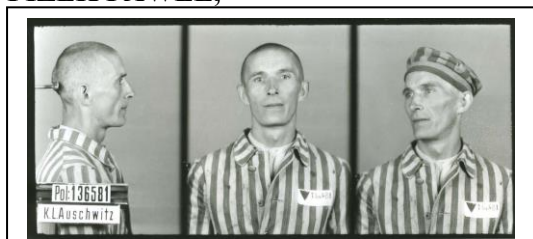
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.3, cz.7 (254); nie figuruje w ewidencji APMA-B.

FIZEK JÓZEF,

Urodzony 12.04.1908 r. w Gródku (nr 139) i zamieszkały w tej miejscowości, rolnik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – o niustalonej nazwie. Przeżył – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (256).

FIZEK PAWEŁ,

Urodzony 2.07.1902 r. w Nawsiu, zamieszkały w Jabłonkowie, narodowości polskiej, robotnik leśny. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany w 1942 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 13.08.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 136581. Zginął **21.03.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r. s. 378, S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 71.

FIZEK PAWEŁ,

Urodzony 18.04.1905 r. w Nawsiu k/Jabłonkowa, zamieszkały w Łazach, kupiec. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął w **1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 115; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

FLACH ANNA,

Urodzona 19.05.1885 r. w Polhor, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

FLACH BEDRICH,

Zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

FLACH HUGO,

Urodzony 6.03.1880 r. w Ustroniu, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

FLACH RUŻENA,

Urodzona 21.05.1887 r. w Bączalce, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła w **1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

FLACH WIKTOR,

Urodzony 3.10.1881 r. w Ustroniu, zamieszkały w Karwinie. W 1939 r. uciekał przed Niemcami na wschód, tam dostał się do sowieckiej niewoli i zginął (zmarł) **15.06.1940 r.** w obozie pod Moskwą.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107.

FLEISCHER EDYTA,

Urodzona 22.12.1931 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po uwięzieniu w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), od 22.08.1942 r. jej los jest nieznany – **zginęła** w nieznanych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51.

FLEISCHER ERNA,

Urodzona 24.08.1934 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. W okresie okupacji hitlerowskiej **zginęła** – nieznana jest data i okoliczności jej śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51.

FLEISCHER FRYMEL z d. KOLALLA,

Urodzona 8.03.1902 r. w Krakowie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po uwięzieniu w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), od 22.08.1942 r. jej los jest nieznany – **zginęła** w nieznanych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51.

FLEISCHER GELA,

Zginęła w nieustalonych okolicznościach.

Urodzona 17.08.1910 r. w Krośnie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. W okresie okupacji zatrzymana i od tego czasu los jej jest nieznany – **zginęła** w nieustalonych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51.

FLEISCHGRUND MARKET,

Urodzona 16.02.1908 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. W związku z wybuchem drugiej wojny światowej, pod koniec sierpnia 1939 r. uchodziła do Lwowa, gdzie **zginęła 24-25.06.1941 r.** zastrzelona – podczas akcji antyżydowskiej.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51.

FLINDER ERICH,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

FLINDER OLGA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

FLINDER PAWEŁ,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

FOKS ERNEST,

Urodzony ?, w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 288). Aresztowany 13.10.1939 r. i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz jego dalszy wojenny los, wrócił do domu.

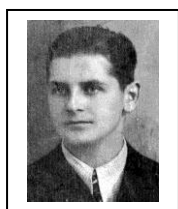
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (483).

FOKS JAN,

Urodzony 1.04.1906 r. w Nydku i zamieszkały w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Mauthausen-Gusen, zginął **31.01.1945 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 135.

FOKS RUDOLF,

Urodzony 28.02.1923 r. w Karwinie, później zamieszkały w Suchej Średniej (nr 238), narodowości polskiej, student liceum chemicznego w Krakowie, w czasie okupacji hitlerowskiej górnik w Suchej Dolnej – szyb „Dukla”. Aresztowany przez gestapo 24.06.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Katowicach i dalej do więzienia śledczego w Mysłowicach.

Po zakończonym śledztwie przesłany do KL Auschwitz, zginął. **31.10.1944 r.**

Postscriptum: Był między skazanymi wówczas na śmierć – z wyroku sądu doraźnego, wraz z 59 mężczyznami oraz 10 kobietami. Straceni w krematorium nr II w Birkenau w dniu Wszystkich Świętych. Skazańcy pozostawili napisy na ścianach w bloku 11 (Jan Magiera, Jan Cupioł).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 715; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 74; informacja przekazana korespondencyjnie dn. 20.04.2010 r. przez Teresę Jędrusik-Wójcecką; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (528); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 173.

FOLDA ANTONI,

Urodzony 11.02.1911 r. w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **29.10.1941 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

FOLTYN EMILIA,

Urodzona w 1916 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości. W niewyjaśnionych okolicznościach zginęła w Karwinie 25.03.1945 r.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 114.

FOLTYN ERYK,

Urodzony 18.06.1920 r. w Orłowej i zamieszkały w tej miejscowości, student – w okresie okupacji górnik. Aresztowany 13.07.1944 r. podczas akcji przeciw polskiej inteligencji i po uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, a następnie przetransportowany do KL Gross-Rosen, zginął na początku **1945 r.** - podczas transportu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 143; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 141; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

FOLTYN FRANCISZEK,

Urodzony 21.09.1891 r. w Kończycach Wielkich. Po ukończeniu szkoły ludowej i 4 klas gimnazjum ogólnokształcącego w Cieszynie, wstąpił do Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Cieszynie-Bobruku (matura w 1912 r.). Po maturze rozpoczął pracę nauczyciela szkoły powszechnej w Zebrzydowicach, a później w Kończycach Małych. W dniu 1.08.1914 r. powołany do wojska i wysłany na front rosyjski.

Po zakończonej rewolucji październikowej w 1917 r. wrócił do Cieszyna, gdzie brał udział w tzw. „Rewolucji Cieszyńskiej”, oraz wojnie z Czechami w styczniu 1919 r. Następnie, wysłany na wojnę z Rosjanami pod Lwowem, a zwolniony do domu na mający się odbyć plebiscyt, przewodził grupie ochotników walczących o przyłączenie Śląska Cieszyńskiego do Polski. Po podziale ziem piastowskich między Polskę a Czechosłowację, pracował, jako kierownik szkoły w Kaczycach, później w szkole ćwiczeń przy Seminarium Nauczycielskim Żeńskim w Cieszynie. Przez dwa lata był kierownikiem w szkole nr 4 w Cieszynie i szkole powszechnej żeńskiej w Tychach. W okresie międzywojennym był bardzo czynny społecznie – wykładowca Ligi Obrony Społecznej, w Polskim Związku Zachodnim, Związku Powstańców Śląskich. Przed wybuchem drugiej wojny światowej zmobilizowany (w stopniu kapitana) brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Wycofując się przed naporem agresora na wschód – tam dostał się do niemieckiej niewoli i był internowany w Oflagu VII w Murnau. Zginął tragicznie **26.06.1945 r.** w oflagu w Murnau.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

FOLTYN FRANCISZEK,

Urodzony 27.10.1893 r. w Kończycach Wielkich, zamieszkały w Darkowie, narodowości polskiej, górnik. Społecznik, zaangażowany w wielu polskich organizacjach i związkach. Aresztowany 12.04.1940 i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3021. Od 7.07.1942 r. przetransportowany do KL Flossenburg i tam zarejestrowany, jako więzień nr 2728.

Następnie, od 1.10.1943 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen – nr obozowy 56596. Odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie. Zmarł 10.09.1973 r. w Darkowie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

FOLTYN JAN,

Urodzony 22.12.1903 r. w Kończycach Wielkich. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie-Bobruku (matura w 1924 r.) oraz liczne kursy uzupełniające. Pracował, jako nauczyciel w Pogwizdowie od 1924 do 1932 r., a

następnie od 1932 do 1939 r. był kierownikiem szkoły w Mnisztwie. Podczas okupacji pracował, jako pracownik fizyczny w mleczarni. Aresztowany w 1941 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do Zwickau i tam więziony do 1944 r., Następnie, przenoszony do więzienia w Bytomiu i Raciborzu. Po wyzwoleniu był kierownikiem szkół w Cieszynie, zaś od 1948 do 1953 r. był podinspektorem szkolnym. W latach 1955-1957 był wiceprzewodniczącym Rady Narodowej w Cieszynie; od 1957 do 1959 przewodniczącym Rady Narodowej, od 1959 do 1963 kierownikiem szkolenia kadr. W okresie 1964-1976 był kierownikiem administracyjnym Teatru Miejskiego w Cieszynie. Aktywny działacz społeczny - prezes Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, należał do współzałożycieli Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Cieszyńskiej, tygodnika „Głos Ziemi Cieszyńskiej”. Zmarł 24.11.1986r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r., s. 52.

FOLTYN JAN,

Urodzony 31.05.1904 r. w Orłowej i zamieszkały w Dąbrowie, narodowości polskiej. Aresztowany 2.08.1940 r. i przetransportowany na przymusowe roboty w Niemczech. Aresztowany za przynależność do organizacji konspiracyjnej, został przetransportowany do KL Dachau, gdzie zginął **15.11.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 77; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 141.

FOLTYN JÓZEF,

Urodzony w 1895 r., zamieszkały w Orłowej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w działalność ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany i po uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd przetransportowany do Niemiec, zginął w **1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 143.

FOLTYN JÓZEF,

Urodzony 11.07.1919 r. w Suchej Średniej, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, inżynier górniczy. Kształcił się w Przemysłowej Szkole Górniczej w Ostrawie, a następnie w 1954 r. ukończył studia w wyższej Szkole Górniczej w Ostrawie. Pracował w kopalni w Karwinie, a po przejściu na emeryturę zatrudniony był w Miejskim Domu Kultury w Karwinie.

Aresztowany 8.03.1940 r. i do listopada 1940 r. był więziony w Karwinie, we Frysztacie, we Wrocławiu i Rawiczu. Następnie, do lutego 1941 r. więziony był w Papenbergu, a stamtąd przeniesiony do KL Mauthausen. Otrzymał wolność w 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojsko amerykańskie. Po wyzwoleniu pracował na kopalni, jako główny mierniczy a w latach 1969-1976 jako wicedyrektor. Społecznie pracował 18 lat, jako wiceprezes ZG PKZO.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

FOLTYN JÓZEF,

Urodzony 30.07.1921 r. w Orłowej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu

koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 143; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 142.

FOLWARCZNA AGNIESZKA,

Urodzona 21.01.1915 r. w Błędowicach Dolnych i zamieszkała w tej miejscowości, nauczycielka. Aresztowana i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia we Wrocławiu - gdzie więziona była od 20.03.1942 r. do 5.12.1942 r. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

FOLWARCZNA HELENA,

Urodzona w 1889 r. w Górnym Żukowie i zamieszkała w tej miejscowości (nr 55), matka Pawła (ur. 29.04.1915 r.). Po aresztowaniu syna, kilkanaście razy wzywana na gestapo i tam poddawana uciążliwym przesłuchaniom. **Zginęła w 1941 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (077); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 95

FOLWARCZNY ADOLF,

Urodzony 28.08.1913 r. w Cierlicku Górnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 16.06.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 24.08.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 138737. Następnie, 25.08.1944 r. przeniesiony do KL Neuengamme. Nieznany jest dalszy los tego więźnia – podobno **zginął w 1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 383; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 92; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 53.

FOLWARCZNY ALOJZY,

Urodzony 12.10.1911 r. w Błędowicach Dolnych. Pracował w Państwowej Policji, posterunkowy PP komisariat w Rybniku. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Prawdopodobnie **zginął zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 05/4 z dnia 5.04.1940 r., poz. 98, t. 2415.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie Ofiary Obozów i Więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 80.

FOLWARCZNY ANNA,

Urodzona 6.02.1898 r., zamieszkała w Suchoj Górnjej (nr 561). Wywłaszczona i wysiedlona 19.05.1942 r. z własnego

gospodarstwa wraz z mężem Gustawem (ur. 1894 r.) i dziećmi i wywiezieni zostali do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie, a ich gospodarstwo przejął przesiedleńca z Niemiec. We Frysztacie przebywali przez 3 tygodnie. Następnie, 1.06.1942 r. przetransportowani do miejscowości w Rojn w Gross-Wandris (Wielkie Wierzchowice).

Odzyskała wolność 9.02.1945 r. – wyzwoleni przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (533).

FOLWARCZNY GUSTAW,

Urodzony 16.10.1894 r., zamieszkały w Suchej Górnej (nr 561). Wywłaszczony i wysiedlony 19.05.1942 r. z własnego gospodarstwa wraz z żoną i dziećmi i wywiezieni do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie, a ich gospodarstwo przejął przesiedleńca z Niemiec. We Frysztacie przebywali przez 3 tygodnie. Następnie, 1.06.1942 r. przetransportowani do miejscowości w Rojn w Gross-Wandris (Wielkie Wierzchowice).

Odzyskał wolność 9.02.1945 r. – wyzwoleni przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (533).

FOLWARCZNY GUSTAW,

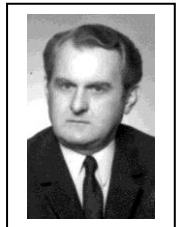

Urodzony 31.10.1921 r. zamieszkały w Suchej Górnej (nr 561), syn Gustawa i Anny. Wywłaszczony i wysiedlony 19.05.1942 r. z własnego gospodarstwa wraz z rodzicami oraz siostrą i wywiezieni do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie, a ich gospodarstwo przejął przesiedleńca z Niemiec. Stamtąd 1.06.1942 r. przetransportowani do miejscowości w Rojn w Gross-Wandris (Wielkie Wierzchowice).

Odzyskał wolność 9.02.1945 r. – wyzwoleni przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (533).

FOLWARCZNY JAN,

Urodzony 14.05.1913 r. w Suchej Średniej, narodowości polskiej. Wykształcenie wyższe - magister. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. W walce z niemieckim agresorem nad Bzurą-Kutno, tam 17.09.1939 r. dostał się do niemieckiej niewoli. Zwolniony do domu 10.10.1939 r., wrócił do Suchej Średniej gdzie zaangażował się w działalność dla ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ.

Aresztowany 28.01.1942 r., więziony w Cieszyńcu, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 17.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 108698. W styczniu 1945 r. brał udział w marszu ewakuacyjnym z Oświęcimia do Wodzisławia Śl. i dalej w wagonach towarowych przetransportowany do KL Mauthausen-Gusen. Następnie, przenoszony do podobozów Melk, Ebensee, odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

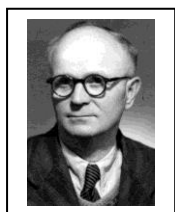
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 300; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

FOLWARCZNY JAN,

Urodzony w 1915 r. w Łazach, narodowości polskiej, był urzędnikiem na kopalni. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Na terenach wschodnich dostał się do sowieckiej niewoli i tam **zginął** - zamordowany przez funkcjonariuszy NKWD.

Bibliografia: Mecislav Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 123; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 120; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 115.

FOLWARCZNY JÓZEF,

Urodzony 18.08.1905 r. w Suchej Średniej, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej, nauczyciel. Po ukończeniu gimnazjum realnego w Orłowej, podjął studia filozoficzne na Uniwersytecie Karola w Pradze. Po studiach, od 1929 r. pracę nauczyciela w orłowskim gimnazjum. Od początku okupacji hitlerowskiej, mieszkając z rodziną w Pietwałdzie, zaangażował się w działalność dla ruchu oporu – organizacjach konspiracyjnych SZP – ZWZ/AK.

Współpracował także z członkami placówki „Odwet” w Karwinie. Aresztowany 11.04.1940 r., jako podejrzany o konspiracyjną działalność i więziony w Cieszynie. Stamtąd 16.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Następnie, 25.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3201. Dzięki usilnym i skutecznym staraniom rodziny oraz przyjacielskich miejscowych Niemców odzyskał wolność 19.10.1940 r. – zwolniony z obozu. Po wyjściu z obozu pracował, jako pomocniczy pisarz w lokomotywni na dworcu kolejowym w Suchej Średniej. Po wyzwoleniu pracował, jako nauczyciel gimnazjum w Czeskim Cieszynie. Społecznie zaangażowany, w PZKO.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

FOLWARCZNY PAWEŁ,

Urodzony 29.04.1914 r. w Żukowie Górnym i zamieszkały w tej miejscowości (nr 55), narodowości polskiej, urzędnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ. Aresztowany w 1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Oranienburg, gdzie **zginął 1.07.1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (078); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 94; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 195.

FOLDA ANTONI,

Urodzony 11.02.1911 r. w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości, górnik. Aresztowany w 1940 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 28.05.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180.

FONIOK JAN,

Urodzony?, w Błędowicach Dolnych i zamieszkały w tej miejscowości (nr 141), maszynista na kolei. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. **Zginął** w nieznanych okolicznościach w Generalnej Guberni w 1943 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19 (560).

FONSZ ANTONI,

Urodzony 28.05.1924 r. w Bukowcu, zamieszkały w Osadzie „Marków” przy Mostach Jabłonkowskich, narodowości polskiej, górnik kopalni „Jan” w Karwinie. Aresztowany przez gestapo 12.11.1944 r. razem z Józefem Ćmielem. **Zastrzeleni** tego samego dnia na „Gizowej” koło dworku „Jasiczka” w Mostach - zakuci w kajdany. Pochowani w Mostach.

Postscriptum. Policjanci ich eskortujący - zakutych w jedne kajdanki, kazali aresztowanym uciekać, a gdy tak postąpili strzelali do nich jak do zajęcy.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (243); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 48.

FONTANARI EDWARD,

Urodzony w 1898 r. w Gródku (nr 100) i zamieszkały w tej miejscowości, specjalista od budowy dróg i tuneli. Wywieziony w 1941 r. na przymusowe roboty do Niemiec, skąd uciekł i od 10.11.1944 r. ukrywał się razem z Andrzejem Burym w gródeckich górach do 1.05.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (258).

FÓJCIK ALFONS,

Urodzony 15.08.1913 r. w Górnym Cierlicku i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Ukończył Polską Szkołę Wydziałową w Suchej Górnej, drużynowy w organizacji harcerskiej w Cierlicku. W czasie międzywojennym pracował, jako górnik w kop. „Barbara” w Karwinie, a będąc aktywnym społecznikiem - był prezesem Macierzy Szkolnej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej TOW „Odwet” inż. F. Kwaśnickiego.

Aresztowany 3.02.1942 r. poprzez zdradę i przewieziony do więzienia w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po bardzo brutalnych przesłuchaniach odesłany ponownie do Cieszyna, gdzie **20.03.1942 r.** został powieszony „Pod Wałką” w Cieszynie.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 93; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 53.

FÓJCIK (FUJCIK) FRANCISZEK,

Urodzony w 1916 r. w Cierlicku Górnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, w młodości harcerz w Cierlicku Górnym, robotnik rolny. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. **Zginął 19.09.1939 r.** w Górnym Ujeździe w walce z hitlerowskim najeźdźcą.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 133; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 53;

FÓJCIK GUSTAW,

Urodzony 19.08.1880 r. w Cierlicku Górnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, krawiec. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Buchenwald. **Zginął 28.04.1945 r.** podczas marszu ewakuacyjnego.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 92; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 53.

FÓJCIK WŁADYSŁAW,

Urodzony w 1909 r. w Cierlicku Górnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. **Zginął.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 53.

FÖRSTER JULIUSZ,

Urodzony 21.12.1899 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 131.

FRANEK FRANCISZEK,

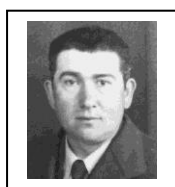

Urodzony 12.01.1889 r. w Ochabach, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej. Społecznik, dyrektor szkoły w Stanisławicach i Czeskim Cieszynie. Aresztowany 23.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd 28.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6803. Dnia 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen.

Odzyskał wolność 9.12.1940 r. – zwolniony z obozu. Zmarł 7.05.1966 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

FRANEK FRANCISZEK,

Urodzony 3.10.1907 r. w Ochabach, zamieszkały w pierw w Nakle pow. Tarnowskie Góry, a w latach 1938/1939 w Nowym Boguminie, narodowości polskiej, nauczyciel. Po ukończeniu szkoły powszechnej kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku. Po maturze w 1928 r. rozpoczął pracę nauczyciela w szkole w Nakle.

W 1938 r. został przeniesiony do szkoły podstawowej w Nowym Boguminie, gdzie po krótkim okresie czasu pełnił funkcję kierownika szkoły. W ostatnich dniach sierpnia 1939 r. zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej. Dostał się do niemieckiej niewoli i przebywał w latach 1939-1945 r. w obozie jenieckim Stalag II D w Elwershagen. Podczas ewakuacji jeńców tego obozu został rozstrzelany **11.03.1945 r.** w Stołężku pow. jarociński.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (123); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 44.

FRANEK JANINA,

Urodzona 24.08.1923 r. w Bystrzycy, zamieszkała Ropicy, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowana 15.09.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück. Zginęła **28.02.1945 r.** podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 159.

FRANEK KAROL,

Urodzony w 1917 r. w Ropicy, zamieszkały w Ochabach. Po ukończeniu Gimnazjum w Cieszynie w 1936 r., rozpoczął studia prawnicze w Uniwersytecie w Poznaniu – ukończone doktoratem. Pracował w Katowicach. Zmobilizowany (stop. wojsk. podporucznik) brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli i tam **zginął** – zamordowany przez funkcjonariuszy NKWD.

Postscriptum: Na LE NKWD Starobielska, poz. 3478.

Bibliografia: Mécslav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 74.

FRANIK LEON,

Urodzony w 1913 r. na Śląsku Zaolziańskim, pracownik umysłowy. Aresztowany i uwięziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Katowicach, gdzie **zginął 14.07.1942 r.** - przez zgilotynowanie.

Bibliografia: *Więzienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 34.

FRANK ANNA z d. HELLER,

Urodzona 24.04.1862 r. w Kobidlech, zamieszkała w Zabłociu k/Rychwału, narodowości czeskiej, wdowa po kupcu Józefie Frank. Aresztowana w 1940 r. razem z córką Ireną oraz synem Henrykiem, po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, a następnie przesłana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła w 1942 r.** (prawdopodobnie w komórce gazowej).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (092); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 189; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 192.

FRANK HENRYK,

Urodzony w 1908 r., zamieszkały w Zabłociu, syn Józefa i Anny. Aresztowany wraz z matką oraz siostrą i w transporcie zbiorowym wywieziony do getta w Zawierciu. Przy dogodnych okolicznościach udało się jego ucieczka i dostał się do legionów czeskich. Poległ w 1944 r. walce z hitlerowskim najeźdźcą.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (092).

FRANK IRENA,

Urodzona 19.12.1902 r., zamieszkała w Zabłociu k/Rychwału, narodowości czeskiej, córka Józefa i Anny. Aresztowana w 1940 r. razem z matką oraz bratem i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, a następnie przesłana do KL Auschwitz, **zginęła w 1942 r.** (prawdopodobnie w komórce gazowej).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (092); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 189; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 192.

FRÄNKEL JULIUSZ,

Urodzony 28.12.1875 r. w Jabłonkowie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Terezin, a następnie przeniesiony do KL Auschwitz. Dnia 4.07.1942 r. zarejestrowany został w obozowej ewidencji, jako więzień nr 44773. Zginął w tym obozie **11. 07.1942 r.**

Bibliografia: I. Paják, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 195.

FRÄNKEL JÓZEF ks.,

Urodzony w 1914 r. w Krasnej pow. cieszyński. Maturę zdawał w 1934 r. w Cieszynie, natomiast Seminarium Duchowne w Krakowie. Neoprezbiter w Cieszynie, ksiądz katolicki w Jabłonkowie. Zastrzelony **1.09.1939 r.** w Krakowie na moście przez Wisłę tj. w pierwszym dniu ataku hitlerowskiego na Polskę (podczas obserwowania bombowców hitlerowskich atakujących Kraków).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (008, 161).

FRÄNKEL LAURA z d. MARMONSTOI,

Urodzona 18.07.1878 r., zamieszkała w Jabłonkowie, żona kupca Frankla Emanuela, (który zmarł 8.06.1939 r.). W ramach czystek rasowych - jako Żydówka, wypędzona przez Hitlerowców z Jabłonkowa i przetransportowana do obozu koncentracyjnego – nieustalona nazwa obozu. Tam zginęła w **1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (008).

FRÄNKEL MARCELI,

Urodzony 22.01.1908 r. w Jabłonkowie, zamieszkały w tej miejscowości, syn Laury i Emanuela. W ramach czystek rasowych - jako Żyd, aresztowany i przetransportowany do obozu koncentracyjnego – nieznana nazwa obozu. Tam **zginął** – nieznana data oraz okoliczności śmierci.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (008).

FRÄNKEL TRUDA,

Urodzona 11.12.1904 r. w Jabłonkowie i tam zamieszkała, córka Laury i Emanuela, zamężna z Rudolfem Stein. W ramach czystek rasowych - jako Żydówka, aresztowana i przetransportowana do obozu koncentracyjnego – nieznana nazwa obozu. Tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (008).

FRĄCZEK ANNA,

Urodzona (?), harcerka w Darkowie, na skutek wojennych przeżyć oraz szykan nacjonalistów czeskich popełniła samobójstwo rzuciła się pod pociąg w **1945 r.** w Darkowie.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 132.

FRĄCZEK EUGENIUSZ,

Urodzony w 1906 r. w Porębie, od wiosny 1939 r. inspektor szkolny w pow. cieszyńskim (przedtem nauczyciel w Krakowie, działacz ZHP). W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażował się w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 22.05.1941 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **21.11.1941 r.**

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 284; Mieczysław Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 124; zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 59 wykazu); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 56; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

FREJ ANDRZEJ,

Urodzony 19.06.1924 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 10.01.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginął **18.01.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 78.

FREJ JÓZEF,

Urodzony 9.08.1921 (lub 1924) r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, kolejarz. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 18.08.1943 r. za kontakty z partyzantami i powieszony **26.10.1943 r.** w egzekucji zbiorowej w Istebnej.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 78.

FREUND TERESA z d. ZIFFER,

Urodzona 14.09.1895 r. w Orłowej i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, przewieziona do więzienia w Sosnowcu, a następnie przetransportowana do KL Teresin, zginęła w **sierpniu 1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 148.

FREY JÓZEF,

Urodzony 9.08.1924 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. Powieszony **26.10.1943 r.** na targowisku w Istebnej razem z czterema innymi ofiarami sadyzmu hitlerowskiego tj.: Pawłem Haratykiem, Romanem Pydichem, Marianem Palińskim, Zbigniewem Wojczykiem.

Postscriptum: Hitlerowcy po egzekucji w Mostach k/Jabłonkowa, pojechali z ciałami załadowanymi na samochód do gospody w Jabłonkowie, i gdy oddawali się pijaństwu, samochód z trupami stał przed gospodą. Po libacji, samochód pojechał do Istebnej i tam doładowano ciała straconych więźniów w tej miejscowości. Następnie wszystkie ofiary obu egzekucji zawieziono do spalenia w krematorium w KL Auschwitz.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (026).

FRIEDMANN MATYLDĄ,

Urodzona 4.04.1874 r. w Wisznici, zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego o nieznanym nazwie i tam **zaginęła** – nieznana jest data oraz okoliczność śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 82

FRIEDENBERG ARANKA,

Urodzona 25.09.1903 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 131.

FRIEDENBERG HERBERT,

Urodzony 14.03.1906 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 131.

FRIEDNER BEATRICE,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 148.

FRIEDNER EUGENIA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 148.

FRISCHER ALEXANDER,

Urodzony 19.02.1886 r. w Alwerni – Kraków, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51.

FRISCHER HANUŚ,

Urodzony 6.12.1918 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. W czerwcu 1942 r. deportowany do Polski, i od tego czasu jego los jest nieznany – **zginął**.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51.

FRISCHER JÓZEFA,

Urodzona 14.01.1890 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51.

FRISCHER OLGA,

Urodzona 26.12.1922 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. W 1942 r. deportowana do Polski, i od tego czasu jej los jest nieznany - **zginęła**.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51.

FUCHS IDA,

Urodzona 3.04.1887 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 131.

FUCHS PAWEŁ,

Urodzony 7.04.1904 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, adwokat. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 131.

FUCHS PIOTR,

Urodzony 4.06.1933 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 131.

FUCHS STEFANIA,

Urodzona 23.05.1907 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 131.

FUKAŁA JAN,

Urodzony 28.05.1893 r. w Błędowicach Dolnych, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, syn Jana i Magdaleny z d. Bolek, robotnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 19.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 2831/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:00, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 1319; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 78.

FUKAŁA KAROL,

Urodzony 24.01.1893 r. w Błędowicach Dolnych, nauczyciel, narodowości polskiej. Uczęszczał do szkoły wydziałowej, a potem studiował w Cieszynie (matura w 1913 r.). Od 1920 r. pracował, jako nauczyciel w Cieszynie – aż do wybuchu drugiej wojny światowej. Aresztowany 11.04.1940 r. podczas akcji masowych aresztowań polskiej inteligencji i więziony przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau.

Następnie, po kilku tygodniach przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie musiał pracować w kamieniołomach. Dzięki skutecznym staraniom rodziny odzyskał wolność 15.12.1940 r., lecz wrócił do domu schorowany. Zmarł na skutek przeżyć obozowych **5.08.1944 r.** w Cieszynie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

FUKAŁA ZDENEK,

Urodzony 23.11.1914 r. w Łazach, zamieszkały w Suchej Górnej (353), lekarz. Aresztowany 17.11.1939 r., jako student w Brnie. Przewieziony w transporcie zbiorowym do KL Oranienburg-Sachsenhausen (więziony w tym obozie razem ze współwięźniem - prezydentem Antonim Zapotockim). Odzyskał wolność 22.12.1942 r. – zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (541).

FUNIOK ADOLF,

Urodzony 12.06.1891 r. w Suchej Średniej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 196), narodowości polskiej, górnik, członek organizacji komunistycznej. Aresztowany 25.01.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **7.03.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (520); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 164; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 179; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

FUNIOK ALBIN,

Urodzony 12.04.1888 r. w Suchej Górnej (nr 221) na „Kątach” i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, kupiec. Aresztowany pierwszy raz 13.10.1939 r. i przetrzymany w więzieniu gestapo w Cieszynie do 4.11.1939 r. Ponownie aresztowany 28.06.1944 r. dla odstraszenia pozostałych mieszkańców Suchej Górnej w związku ze sprawą hitlerowców Vorbacha i Umsiedlera – postrzelonych przez partyzantów.

Z Cieszyna w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, gdzie zginął **25.11.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 88; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 174.

FUNIOK ALBIN,

Urodzony 1.05.1922 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 221). Aresztowany 27.06.1944 r. dla odstraszenia pozostałych mieszkańców Suchej Górnej w związku ze sprawą hitlerowców Vorbacha i Umsiedlera – postrzelonych przez partyzantów. Prawdopodobnie więziony w Cieszynie, a następnie przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. Wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (483).

FUNIOK JAN,

Urodzony w Błędowicach Dolnych i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, kolejarz. W okresie okupacji hitlerowskiej przedostał się do Generalnej Guberni i tam zginął w nieznanych okolicznościach w 1943 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 67; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 42.

FUSCHGRUND LEOPOLD,

Urodzony 12.03.1883 r. w Oldrzychowicach. Aresztowany w 1942 r. i uwięziony przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51.

FUSCHGRUND WIKTOR,

Urodzony 16.07.1887 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 24-25.06.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51.

FUSCHGRUND ? z d. FASALA,

Urodzona w 1908 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Uchodziła przed wojskami niemieckimi na wschód - zaginęła we Lwowie **26.06.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 51.

GABOWICZ ABRAHAM,

Urodzony 31.05.1882 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 132.

GABOWICZ FRYDA,

Urodzona 15.04.1883 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 132.

GABRYŚ BRONISŁAW,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 132.

GABZDYL AGATA,

Urodzona 14.05.1926 r. w Suchej Górnej i tam zamieszkała – później w Żywocicach (nr 63). Aresztowana przez gestapo 6.08.1944 r. po zamordowaniu jej ojca Jana i brata. Więziona prawdopodobnie krótko w więzieniu gestapo zaginęła we Lwowie tam **zginęła w 1944 r.**

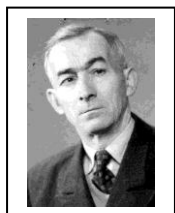
Bibliografia: Archiwum dr n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (451).

GABZDYL AGNIESZKA,

Urodzona w 1909 r. w Suchej Górnej i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. Nieznany jest dalszy los tej więźniarki ponad to, że wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (483).

GABZDYL EMIL,

Urodzony 9.12.1906 r. w Lutyni Górnej, zamieszkały w Orłowej, narodowości polskiej. Aresztowany 22.04.1940 r. i uwięziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, następnie przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6464. Odzyskał wolność 3.12.1940 r. – zwolniony z obozu. Został zatrudniony, jako górnik w kopalni „Betina” w Dąbrowej.

Od 7.12.1941 r. wywieziony na roboty przymusowe w kopalni Węgla w Herne – w Westfalii. Po wyzwoleniu wrócił do Dąbrowej i jako sztygar pracował na kopalniach: „Betina”, „Franciszka”, „Zapotocky”. Od 1.01.1962 przeszedł na emeryturę. Społecznik - pracował w wielu polskich związkach w okresie międzywojennym i powojennym. Zmarł w Lutyni w dniu 18.01.1985 r.

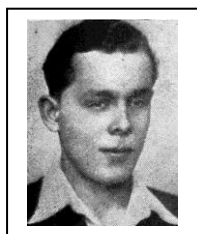
Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

GABZDYL FRANCISZEK,

Urodzony 10.04.1922 r. w Kończycach Małych – k/Ostrawy, w okresie okupacji mieszkawiec Krakowa, syn Franciszka i Joanny z d. Piwko. W młodości działacz harcerski w Cieszynie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **23.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10652/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:20, określenie przyczyny zgonu to: „Rippenfelleiterung” (zapalenie opłucnej).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 152.

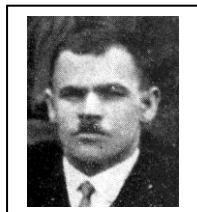
GABZDYL HENRYK,

Urodzony 9.07.1924 r. w Suchej Górnej, zamieszkały w Żywocicach (nr 63), narodowości polskiej, syn Jana (ur. 2.10.1897 r.), górnik w kop. „Franciszek” w Suchej Górnej. W niedzielę (rano) **6 08.1944 r.**, gestapo i niemiecka policja rozstrzelała go we własnym domu. W tym dniu gestapo zorganizowało zbiorową akcję odwetową za zabicie dwóch oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę - rozstrzelano 36 mieszkańców Żywocic i sąsiednich wsi.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19 (590); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 193; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 196.

GABZDYL JAN,

Urodzony 2.10.1897 r. w Błędowicach Górnych, zamieszkały w Żywocicach (nr 63), narodowości polskiej, górnik w kop. „Franciszek” w Suchej Górnej. W niedzielę (rano) **6.08.1944 r.**,

gestapo i niemiecka policja rozstrzelała go we własnym domu. W tym dniu gestapo zorganizowało zbiorową akcję odwetową za zabicie dwóch oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę - rozstrzelano 36 mieszkańców Żywocic i sąsiednich wsi.

Bibliografia: Archiwum dr n.med. J. Mazurka – T. 9, cz. 19 (560, 590); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 196; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 193.

GABZDYL MARTA,

Urodzona 14.05.1926 r. w Żywocicach (nr 63) i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej, córka Jana (ur. 2.10.1897 r.) i siostra Henryka, gospodyni domowa. Aresztowana 6.08.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück, zginęła **3.11.1944 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19 (590); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 192; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 196.

GABZDYL RUDOLF, pseud. „Rudin”,

Urodzony 2.02.1907 r. w Kończycach Wielskich, zamieszkały w Pogwizdowie. Wykształcenie średnie – niepełne (bez matury). W okresie międzywojennym udzielał się w pracy społecznej – członek Macierzy Szkolnej. Tuż przed wybuchem drugiej wojny światowej właściciel prywatnego sklepu spożywczego i pracownik umysłowy Starostwa Powiatowego we Frysztacie. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – w organizacjach konspiracyjnej „Orzeł Biały”, ZWZ/AK.

Aresztowany 21.03.1941 r. przez zradę i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie odesłany z powrotem do Cieszyna i **20.03.1942 r.** został powieszony w egzekucji zbiorowej-publicznej „Pod Wałką” w Cieszynie - razem z 23 innymi ofiarami hitlerowskimi.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GABZDYL RUDOLF,

Urodzony 6.05.1909 r. w Suchej Górnjej i zamieszkały w tej miejscowości, górnik. Aresztowany w 1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **16.02.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 88; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (453); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 174; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GABZDYL TEOFIL,

Urodzony 22.02.1898 r. w Kończycach Wielkich zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej. Ukończył szkołę powszechną, a następnie kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bohrku. Pracę nauczyciela rozpoczął w szkole powszechnej na Górnym Śląsku – kierownik szkoły w Siemianowicach, później pracował w Puncowie. W 1918 r. podjął pracę w Milicji Obywatelskiej na terenie Śląska Cieszyńskiego. Następnie, ukończył Państwowy

Instytut Nauczycielski w Warszawie. W październiku 1938 r. został przeniesiony do Cieszyna Zachodniego. Zmobilizowany (oficer rezerwy WP) do 3 psp w Bielsku, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Zginął **23.09.1939 r.** w walce z hitlerowskim agresorem w okolicach Gródka k/Tomaszowa Lubelskiego.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 124; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 62; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 56.

GACEK WŁADYSŁAW,

Urodzony 26.09.1896 r. w Królówce pow. bocheński, zamieszkały w Gnojniku, narodowości polskiej, strażnik graniczny. Na początki okupacji hitlerowskiej ukrywał się w lasach Goduli. Po miesiącu wraca do rodziny zamieszkałej w Gnojniku i podejmuje pracę, jako robotnik leśny. Aresztowany 11.07.1940 r. pod zarzutem przynależności do organizacji konspiracyjnej i nielegalnego posiadania broni.

Więziony w Cieszynie, a stamtąd przewieziony został do więzienia w Rawiczu i tam zginął **10.05.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.2, cz.6 (177, 178); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 67.

GACH PIOTR,

Urodzony w 1912 r. w Koconiu, zamieszkały w Porębie, narodowości polskiej, górnik. Wysłany na roboty przymusowe do Duisburgu, tam zginął **31.12.1944 r.** w niewyjaśnionych okolicznościach.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 154.

GAJDA ?,

Urodzona?, w Żukowie Dolnym (nr 49) i zamieszkała w tej miejscowości, pomoc domowa Jana i Ewy Molina. Aresztowana przez gestapo wraz z Molinami w 1944 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück. Odzyskała wolność w 1945 r. – wyzwolona przez Armię Czerwoną, wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (074).

GAJDA HENRYK,

Urodzony 11.04.1916 r. w Olbrachcicach, zamieszkały w Dolnym Żukowie (nr 161). Aresztowany 16.09.1941 r. i więziony przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd 23.03.1942 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do Katowic, następnie 1.05.1942 r. do Lublińca. Dalej, od 15.09.1942 r. przeniesiony do Rawicza. Wyrokiem Sadu w Katowicach skazany za „przygotowanie zdrady Rzeszy” na 10 lat ciężkiego obozu, przetransportowany został 12.12.1942 r. do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6809, 48870. Odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (072).

GAJDACZEK ALOJZY,

Urodzony 19.05.1895 r. w Ropicy i zamieszkały w Cieszynie, narodowości polskiej, syn Jerzego i Marii z d. Kokotek, urzędnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i po uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął w **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23411/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:31, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pajak *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 682; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 897; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 159.

GAJDACZEK JADWIGA,

Urodzona w Ropicy i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła w **1943 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 159.

GAJDACZEK JÓZEF,

Urodzony w Ropicy i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Zginął **2.09.1939 r.** w walce z hitlerowskim najeźdźcą.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 159.

GAJDACZEK JÓZEF,

Urodzony 14.04.1883 r. w Oldrzychowicach (nr 258) i tam zamieszkały, narodowości polskiej, hutnik. Ukończył polską szkołę ludową, a później pracował, jako robotnik w trzynieckiej hucie. Aktywny społecznik – członek Macierzy Szkolnej, Związku Polaków w Czechosłowacji. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. W hucie gdzie pracował należał do grupy uprawiającej sabotaże, pomagającej polskim rodzinom, których członkowie byli więzieni, pomagającej jeńcom sowieckim zatrudnionym w hucie. Aresztowany 1.09.1943 r. przez denuncjację i uwięziony przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd po kilku dniach w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz gdzie był więziony 9 miesięcy, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 151038. Następnie, 24.06.1944 r. przetransportowany do KL Buchenwald, i tam zginął **6.01.1945 r.**

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr n. med. J. Mazurka, T.3, cz.7 (254); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 139.

GAJDACZEK MARIA,

Urodzona 17.09.1873 r. w Ropicy i zamieszkała w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej skonfiskowano jej małe gospodarstwo rolne. Aresztowana 17.09.1942 r. wraz z synem Janem i przesłana do Polenlagru nr 40 we Frysztacie, gdzie dowiedziała się o aresztowaniu dalszych członków jej rodziny: syna Alojzego z żoną Jadwigą, i drugą synową - Michalinę. Stamtąd przetransportowana do obozu karnego w Piotrowicach, gdzie zginęła **31.10.1943 r.** (27.09.1945 r. jej zwłoki przewieziono do Ropicy).

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 159.

GAJDACZEK MICHALINA,

Urodzona 29.09.1895 r., w Drohobyczu, zamieszkała w Cieszynie, narodowości polskiej, córka Franciszka i Anny z d. Janocka, Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, 21.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 65664. Zginęła **12.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 34143/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 10:55, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 599; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 1137; Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 159.

GAJDUSZEK FRANCISZEK,

Urodzony 11.10.1909 r. w Puńcowie, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, koksiarz. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany za kontakty z partyzantami - zastrzelony **20.02.1945 r.** w egzekucji zbiorowej w Karwinie.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 111; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 78.

GAJDUSZEK MARIA,

Urodzona 29.2.1912 w Suchej Średniej, zamieszkała w Karwinie, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu – współpracowała z partyzantami. Aresztowana za kontakty z partyzantami i zastrzelona **20.02.1945 r.** w egzekucji zbiorowej w Karwinie - w Suskim Lesie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 111; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 78;

GAJDZICA ADAM,

Urodzony 13.02.1912 r. w Nydku (nr 18), narodowości polskiej, syn Pawła i Zuzanny z d. Turon. Kształcił się w Cieszynie, w Poznaniu. Do 1938 r. pracował w szkolnictwie średnim, a później przeniósł się do towarzystwa Górniczo-Hutniczego, gdzie pełnił obowiązki sekretarza dyrekcji. W czasie kampanii wrześniowej 1939 r. udał się w głąb Polski, przebywał w Warszawie. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK (Koło w Tarnowie). Aresztowany 5.08.1942 r. podczas obławy na dworcu głównym w Warszawie i przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie zginął **16.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 8028/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Pneumonie” (niewydolność serca przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1127; Sz. Kędryna A. Szefer *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 53; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 520; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (083); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 135.

GAJDZICA BOLESŁAW,

Urodzony 14.06.1907 r. w Skrzeczoniu k/Bogumina. Po ukończeniu szkoły wydziałowej, kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku (matura w 1927 r.) . Bardzo aktywny społecznik, udzielał się w pracy dla Macierzy Szkolnej w Kaczycach i Frysztacie, prowadził chór mieszany Macierzy Szkolnej, zorganizował kluby sportowe. W przeddzień wybuchu drugiej wojny światowej, 24.08.1939 r. zmobilizowany (stopień wojsk. porucznik) do III batalionu 3 płk. Strzelców podhalańskich w Boguminie, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r.

Na terenach wschodnich gdzie zapędzeni zostali przez miazdzącą siłę agresora, dostał się do niemieckiej niewoli. Więziony od 1940 r. w Oflagu VII A w Murnau. Odzyskał wolność po klęsce hitleryzmu. Już jednak w obozie podjął studia nauczycielskie, więc z tymi uprawnieniami od 10.09.1945 r. rozpoczął pracę, jako nauczyciel w szkole podstawowej w Kaczycach, a następnie awansował na kierownika szkoły. W 1973 r. przeszedł na emeryturę, nadal jednak bardzo aktywnie pracował w różnych organizacjach społecznych.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GAJDZICA EWA,

Urodzona 5.05.1909 r. w Nydku (nr 18) i zamieszkała w tej miejscowości. W 1942 r. wywłaszczona i wysiedlona z mężem, dziećmi oraz matką męża - z własnego gospodarstwa rolnego, a przejął je w posiadanie osadnik sprowadzony z Niemiec. Od 10.04.1942 r. wysłani zostali na roboty przymusowe do Kojkowic. Odzyskali wolność – wyzwoleni przez Armię Czerwoną. Wrócili 2.05.1945 r. do swojego domu bardzo zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n.med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (158).

GAJDZICA EWA,

Urodzona 8.03.1928 r. w Nydku (nr 18) i zamieszkała w tej miejscowości, córka Józefa i Ewy. Wywłaszczona i wysiedlona razem z rodzicami z rodzinnego gospodarstwa, a przejął je w posiadanie osadnik sprowadzony z Niemiec. Od 10.04.1942 r. wysłani zostali na roboty przymusowe do Kojkowic. Odzyskali wolność – wyzwoleni przez Armię Czerwoną. Wrócili 2.05.1945 r. do swojego domu bardzo zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11(158).

GAJDZICA JAN,

Urodzony 27.01.1907 r. w Lesznej Górnej, zamieszkały w Kojkowicach, narodowości polskiej, syn Jana i Zuzanny z d. Śliwka, hutnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany przez gestapo 12.02.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie został rozstrzelany **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23445/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:29, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 931; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 95.

GAJDZICA JAN,

Urodzony w 1917 r. w Żukowie Dolnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, kupiec. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany za współpracę z partyzantami i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **2.06.1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (063); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 75; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 194.

GAJDZICA JÓZEF,

Urodzony 10.03.1890 r., zamieszkały w Nydku (nr 82). Wpierw hutnik – ślusarz w Trzyńcu, a w latach 1938/1939 pracował w Państwowej Policji w Dziedzicach pow. bielski. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, już w drugi dzień pobytu w tarnowskim, ciężko raniony w szyję i głowę odłamkiem niemieckiej bomby, zmarł 8.09.1939 r. w okolicy Rzeszowa.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (085).

GAJDZICA JÓZEF,

Urodzony 31.01.1907 r. w Nydku (nr 18) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony wraz z całą rodziną i starą matką z własnego gospodarstwa a przejął je w posiadanie osadnik sprowadzony z Niemiec. Od 10.04.1942 r. wysłani zostali na roboty przymusowe do Kojkowic. Odzyskali wolność – wyzwoleni przez Armię Czerwoną. Wrócili 2.05.1945 r. do swojego domu - zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (158).

GAJDZICA JÓZEF,

Urodzony 26.02.1918 r. w Ustroniu, zamieszkały w Lesznej Dolnej, narodowości polskiej, syn Jana i Zuzanny z d. Chudoba, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 5.01.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginął **19.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 14466/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:40, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 924; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 100.

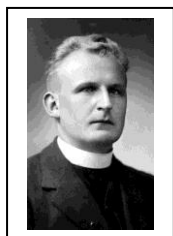
GAJDZICA ZUZANNA,

Urodzona w 1870 r. w Nydku (nr 18) i zamieszkała w tej miejscowości, matka Józefa (ur. 31.01.1907 r.). Wywłaszczona i wysiedlona z gospodarstwa jej syna. Gospodarstwo to przejął osadnik sprowadzony z Niemiec. Od 10.04.1942 r. wysłani

zostali na roboty przymusowe do Kojkowic. Odzyskali wolność – wyzwoleni przez Armię Czerwoną. Wrócili 2.05.1945 r. do swojego domu - zdewastowanego i rozgrabionego. Zmarła w 1950 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (158).

GALOCZ KLEMENS ks.,

Urodzony 2.11.1904 r. w Karwinie, narodowości polskiej. Po ukończeniu miejscowej szkoły elementarnej kontynuował naukę w polskim Gimnazjum Realnym w Orłowej, a następnie w gimnazjum w Cieszynie, gdzie zdał maturę w 1923 r. Teologię katolicką ukończył w Widnawie, 14.07.1929 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Założyciel Koła Teologów Polskich w Widnawie. Wikary i katecheta we Fryszacie, Jabłonkowie, proboszcz w Wędryni.

Aresztowany w Wędryni 23.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd 28.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6871. Od 06.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, tam zarejestrowany, jako więzień nr 3613. Dnia 12.07.1940 r. ponownie odesłany do KL Dachau, oznaczony numerem obozowym 22086. Zginął **26.11.1942 r.** (według wpisu w księdze obozowej - przyczyną śmierci „uszkodzenie serca i układu krążenia”).

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 290; J. Domagała, *Ci, którzy przeszli przez Dachau* (Duchowni w Dachau), wyd. PAX Warszawa 1957 r., s. 105; zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 60 wykazu); materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 98; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (008); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 189 Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r., s. 55.

GALOCZ LEOPOLD,

Urodzony 3.03.1904 r. w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości. Zmobilizowany, brał udział (stop. wojsk. sierżant) w kampanii wrześniowej w 1939 r. Walczył z hitlerowskim agresorem, dostał się do niemieckiej niewoli, więziony w Oflagu od 1939 r. do 1945 r. Po wojnie nadal w służbie wojskowej awansowany do stopnia pułkownika.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (051).

GALUSZKA AUGUSTYN,

Urodzony 19.08.1909 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 264), kierowca. Aresztowany przez gestapo 20.09.1944 r. za to, że dał kawałek chleba jeńcowi (żołnierzowi) sowieckiemu. Więziony w obozie karnym w pobliżu Cieszyna. Odzyskał wolność 21.12.1944 r. – zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (483).

GALUSZKA ALOJZY,

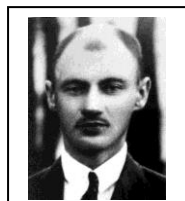
Urodzony 5.08.1892 r. w Stonawie, syn Karola i Magdaleny z d. Wałoszek. W 1913 r. ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie-Bohrku. Pracę,

jako nauczyciel rozpoczął w szkole w Olbrachcicach, później był nauczycielem w Łąkach. Po wybuchu pierwszej wojny światowej został powołany do wojska austriackiego – dostawszy się do niewoli włoskiej, zgłosił się do Armii Polskiej gen. Hallera i wrócił do kraju w 1919 r. W latach 1919-1920 czynny członek Polskiej organizacji Wojskowej na Śląsku Cieszyńskim, zaś w 1921 r. brał udział w III Powstaniu Śląskim. Do zawodu nauczycielskiego wrócił w listopadzie tegoż roku, pracował kolejno w Ustroniu, Szczygłowicach, w Kończycach k/Zabrza, a następnie w Brennej, jako kierownik szkoły. Zmobilizowany w sierpniu 1939 r. (stopień wojsk. porucznik), brał udział w kampanii wrześniowej. Przez przeważającą siłę agresora zepchnięty ze swoją jednostką na tereny wschodnie, tam dostał się do niewoli sowieckiej – do obozu jenieckiego w Kozielsku. **Zginął 04/05.1940 r.** – zamordowany w egzekucji zbiorowej przez NKWD.

Postscriptum: Odnotowany w dokumentacji ofiar Katynia AM 1723.

Bibliografia: A. Moszyński, *Lista Katyńska jeńcy obozów Kozielsk, Ostaszków, Starobielsk*, Warszawa 1989 r., s. 57, J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GALUSZKA ALOJZY,

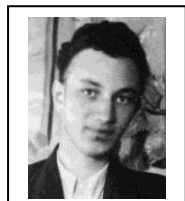

Urodzony 6.07.1897 r. w Stonawie, zamieszkały w Suchej Górnej (nr 89), narodowości polskiej, górnik kop. Franciszek” w Suchej Górnej. Aresztowany przez gestapo 5.07.1944 r. dla odstraszenia pozostałych mieszkańców Suchej Górnej w związku ze sprawą hitlerowców Vorbacha i Umsiedlera – postrzelonych przez partyzantów.

Po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, **zginął 31.12.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 88; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (454); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 174.

GALUSZKA EDWIN,

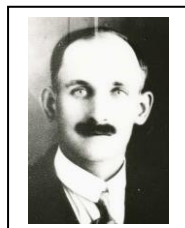

Urodzony 1.05.1923 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Alojzego (ur. 1897 r.), student. Aresztowany przez gestapo razem z ojcem 5.07.1944 r. dla odstraszenia pozostałych mieszkańców Suchej Górnej w związku ze sprawą hitlerowców Vorbacha i Umsiedlera – postrzelonych przez partyzantów.

Po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen. **Zginął 31.01.1945 r.** podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 88; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (454); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 174.

GALUSZKA FRANCISZEK,

Urodzony 14.09.1895 r. w Olbrachcicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Jana, kolejarz. Ukończył polską szkołę ludową, a później pracował, jako górnik w kop. „Gabriela” w Karwinie. Powołany do służby wojskowej, w 18 roku życia brał już udział w pierwszej wojnie światowej – został

ranny. Po powrocie do domu podjął pracę na kolei, jako zwrotniczy, udzielał się społecznie w Macierzy Szkolnej.

W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu (miał kontakty z partyzantami Józefa Kamińskiego „Strzała”, dawał przez dłuższy czas schronienie konspiratorom organizacji AK – ściganym przez gestapo. Aresztowany 15.09.1944 r. przez zradę i więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie zginął **4.10.1944 r.**

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 43; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 137;

GAŁUSZKA FRANCISZEK,

Urodzony 16.09.1901 r. w Stonawie, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 26.08.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **1.07.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 78.

GAŁUSZKA HENRYK,

Urodzony 22.03.1920 r. w Karwinie i tam zamieszkały, harcerz w Karwinie, narodowości polskiej, robotnik. Po ukończeniu szkoły stopnia podstawowego, uczęszczał do Gimnazjum Realnego w Orłowej. W okresie okupacji hitlerowskiej, jako osoba bez Volkslisty, pracował, jako robotnik pomocniczy w browarze Larischa Mönnicha w Karwinie, gdzie zaangażował się w działalność ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany przez zradę **25.08.1943 r.**, tego samego dnia zginął zastrzelony przez hitlerowców w Karwinie.

Bibliografia: T. Kopczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 112; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 78.

GAŁUSZKA JÓZEF,

Urodzony 28.04.1906 r. w Olbrachcicach. Uczęszczał do szkoły ludowej w miejscu zamieszkania, a później do gimnazjum realnego w Cieszynie. Następnie studiował na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu w Poznaniu - biolog, pedagog, działał w ruchu ochrony przyrody. Przed wojną pracował, jako nauczyciel w Żorach i w Pszczynie, a początkiem 1939 r. został przeniesiony do liceum pedagogicznego w Cieszynie.

W okresie okupacji hitlerowskiej, zaangażował się w działalność ruchu oporu – w komórce wywiadowczej Sił Zbrojnych Polski (SZP) na terenie Olbrachcic. Aresztowany w kwietniu 1940 r. i po krótkim pobycie w więzieniu gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym wywieziony do KL Dachau. Po odzyskaniu wolności, podjął pracę, jako górnik w kop. „Gabriel” w Karwinie, gdzie znowu włączył się w działalność konspiracyjną. Ponownie, więc aresztowany i 18 miesięcy więziony w Cieszynie. Po wojnie, od 1945 r. pracował w Liceum

Pedagogicznym w Cieszynie aż do przejścia na emeryturę. W latach 1947-1953 był dyrektorem tej placówki, był też współzałożycielem Miejskiego Koła LOP w Cieszynie i wchodził w skład jego Zarządu. Prowadził szeroką działalność propagandową w dziedzinie ochrony przyrody, wygłaszając niezliczoną ilość prelekcji i wykładów oraz pisząc artykuły w prasie. Zmarł 14.10.1993 r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r., s. 55; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GAŁUSZKA JÓZEF ks.,

Urodzony 13.03.1913 r. w Cierlicku Górnym. W czasie okupacji wikary w Jabłonkowie. Aresztowany 15.09.1939 r. i więziony w areszcie lokalnym w Jabłonkowie, w więzieniu gestapo w Cieszynie, w KL Skrochovice, w więzieniu Rawiczu, KL Buchenwald, KL Mauthausen-Gusen, a najdłużej w KL Dachau (od 8.12.1940 r. do 1.05.1945 r.), zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 22041. Odzyskał wolność po wyswobodzeniu obozu przez wojska amerykańskie. Wrócił do domu 20.06.1945 r. - od 1949 r. był proboszczem w Wędrzynie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (036); T.4, cz.9 (164).

GAŁUSZKA MARIA,

Urodzona 8.08.1895 r. w Cierlicku Górnym. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w działalność ruchu oporu – z grupą partyzancką Józefa Kamińskiego „Strzała”. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, jej dom z całym dobytkiem gospodarskim został spalony, natomiast Marię w transporcie zbiorowym wywieziono do więzienia śledczego w Mysłowicach. Odzyskała wolność 20.01.1945 r. wyzwolona przez Armię Czerwoną – wyczerpana psychicznie i fizycznie.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GAŁUSZKA RUDOLF,

Urodzony 8.02.1911 r. w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 16.08.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, gdzie zginął 16.12.1944 r. (prawdopodobnie podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180. S; Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 169.

GAŁUSZKA ROBERT,

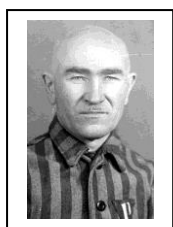

Urodzony 7.08.1914 r. w Stonawie i tam zamieszkały, narodowości polskiej. Nauczyciel, dyrektor szkoły w Stonawie. Aresztowany 12.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 14.04.1940 r. w transporcie zbiorowym wywieziony do KL Dachau. Następnie, 25.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, 26.05.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3150.

Odzyskał wolność 27.05.1941 r. – zwolniony z obozu. Podjął pracę, jako robotnik budowlany w Karwinie, a od 1.06.1943 Do 30.04.1945 r. jako robotnik powierzchni kop. „Gabriela” w Karwinie. Po wyzwoleniu od 1.08.1945 do 30.08.1969 r. był nauczycielem szkoły wydziałowej, zaś od 1969 do 30.08.1974 r. dyrektorem PDSP w Stonawie. Społecznie zaangażowany w pracach MRN, w zarządzie koła PZKO, członek i kronikarz chóru męskiego „Siła” w Stonawie, sekretarz WO KPC, funkcjonariusz związków zawodowych ROH, członek zarządu Związku Bojowników Antyfaszystowskich.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszyń – kartoteki byłych więźniów.

GALUSZKA SYLWESTER,

Urodzony 8.12.1896 r. w Stonawie i tam zamieszkały, narodowości polskiej, sztygar. Aresztowany 24.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszyń, stamtąd 28.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6891. Od 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3614.

Odzyskał wolność 13.08.1941 r. – zwolniony z obozu. Po powrocie do domu 1.09.1941 r. podjął pracę, jako górnik – pracując w górnictwie aż do przejścia na emeryturę, tj. do 31.12.1954 r. Udzielał się także społecznie - pracował w Związku Bojowników Antyfaszystowskich, w PZKO, w KPC, członek Okręgowej Rady Narodowej w Ostrawie 1954-1960.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszyń – kartoteki byłych więźniów.

GAMROT ALOJZY,

Urodzony ?, w Rychwałdzie „Stary Dwór” i zamieszkały w tej miejscowości, mąż Marty, gajowy. Aresztowany wraz z żoną i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (052).

GAMROT MARTA,

Urodzona ?, w Rychwałdzie i zamieszkała w tej miejscowości, żona Alojzego - gajowego. Aresztowana razem z mężem i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tej więźniarki. Przetrwała hitlerowskie zniewolenie, wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (052).

GANDECKI STANISŁAW,

Urodzony 12.04.1913 r., zamieszkały w Orłowej – funkcjonariusz Państwowej Policji komisariat w Orłowej. Prawdopodobnie tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie

zostali internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 023/5 z dnia 10.04.1940 r., poz. 62, t. 382.

Bibliografia: Mieczysław Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 80.

GANITA ANTONI,

Urodzony 17.09.1918 r. w Pudłowie i zamieszkały w Krakowie, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – żołnierz organizacji ZWZ/AK. Aresztowany 26.03.1941 r. w Krakowie za przynależność do organizacji konspiracyjnej i stamtąd przewieziony do KL Auschwitz, zginął **23.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 430/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 10:10, określenie przyczyny zgonu to: „*Kreislaufschwäche nach Phlegmone*” (niewydolność układu krążenia przy flegmonie).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 430; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 167; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (184); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 156.

GASZEK JAN,

Urodzony 23.12.1912 r. w Godziszowie pow. cieszyński. W okresie międzywojennym członek Związku Strzeleckiego i Koła Macierzy Szkolnej. Do wybuchu drugiej wojny światowej pracował, jako kierownik warsztatów mechanicznych w kopalni w Karwinie, zaś po wkroczeniu Niemców na Zaolzie, pracował, jako robotnik fizyczny w fabryce sprzętu gospodarstwa domowego. Od początku okupacji hitlerowskiej był zaangażowany w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK dowodzonej przez Blachcica.

Aresztowany w listopadzie 1941 r. i uwięziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym wywieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie i orzeczeniu kary śmierci, odesłany został do Cieszyna, **zginął 20.03.1942 r.** w egzekucji zbiorowej-publicznej „Pod Wałką” w Cieszynie.

Postscriptum: Na kilka dni przed egzekucją, dwaj bracia Jana Gałuszki otrzymali z gestapo zawiadomienie, że muszą się bezzwłocznie stawić na terenie lasu „Pod Wałką” – by przyglądać się egzekucji.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GAUDYN ANTONI,

Urodzony 30.03.1909 r. w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości, majster w fabryce mebli. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Dostał się do niemieckiej niewoli, więziony w Oflagu w Westfalii od 1939 r. do 1945 r.

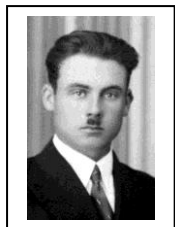
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (053).

GAURA OTTON,

Urodzony 4.03.1918 r. w Końskiej, zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, rolnik. Aresztowany 28.10.1939 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Neuengamme. Zginął w zatoce Lubeki 3.05.1945 r. zatopiony wraz z jednym z trzech statków⁶ – podczas ewakuacji więźniów.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 96.

GAURA PAWEŁ,

Urodzony 12.06.1911 r. w Końskiej, hutnik w Trzyńcu, narodowości polskiej. Aresztowany we wrześniu 1939 r. za aktywny udział w polskich organizacjach i związkach. Więziony w Cieszynie, skąd w kwietniu 1940 r. w transporcie zbiorowym został przewieziony do KL Dachau, od 6.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **30.04.1941 r.**

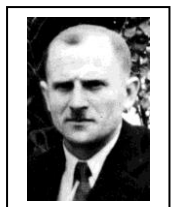
Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 96.

GAWELCZYK AGNIESZKA,

Urodzona 6.12.1883 r. w Dąbrowie, zamieszkała w Stonawie, narodowości polskiej. Aresztowana 1.06.1943 r. i więziona we Frysztackie, stamtąd przewieziona została do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 168 Gorschtz Gorzyce w budynku „Małego Zamku”. Przetransportowana do KL Sachsenhausen-Oranienburg, zginęła **5.04.1945 r.** podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*.

GAWELCZYK JAN,

Urodzony 27.09.1909 r. w Piotrowicach, zamieszkały w Markłowicach Dolnych, narodowości polskiej, stolarz. Uczęszczał do szkoły powszechnej, a następnie uczył się rzemiosła, jako stolarz. W okresie okupacji hitlerowskiej pracował w stolarni i tam ze współpracownikami Marszałkiem i Wiktorem Pawlitą związali się z organizacją konspiracyjną walczącą z okupantem.

Aresztowany 25.06.1943 r. przez zradę i uwięziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie przetransportowany do KL Auschwitz, gdzie zginął **29.02.1944 r.**

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.12, cz.23 (283, 327); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 166; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 126.

GAWENDA ALOJZY,

Urodzony 3.06.1898 r. w Ostrawie Śl. i zamieszkały w Kończycach Małych, syn Marka i Agnieszki z d. Hruby. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **4.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 13536/1943 –

⁶ Patrz objaśnienia i skróty.

potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 15:10, określenie przyczyny zgonu to: „Emphysem nach Pneumonie” (ropniak płuc przy zapaleniu płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1127; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 36.

GAWLAS JAN,

Urodzony 12.01.1918 r. w Turzy pow. rybnicki, zamieszkały w Łąkach, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – partyzant. Zastrzelony przez hitlerowców w tej miejscowości - dnia **19.08.1944 r.** – nieznane są okoliczności zamordowania tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 122; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 115.

GAWLAS JÓZEF,

Urodzony 24.08.1876 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, wykształcenie wyższe – inżynier chemik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany za przynależność do organizacji konspiracyjnej i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **2.09.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 126; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GAWOR AMALIA,

Urodzona 1891 r. w Nieborach, zamieszkała w Nawsiu. Aresztowana przez niemiecką policję i zastrzelona w **1943 r.** w Nieborach - nieznane są okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 134.

GAWOR ERNEST,

Urodzony 8.01.1907 r. w Nieborach i zamieszkały w tej miejscowości (nr 196), kierowca taksówki, mąż Marii (ur. 30.08.1908 r.) . Aresztowany 15.04.1943 r. w Linzu (nieznane okoliczności pobytu w Linzu), tam więziony a następnie przewieziony do Wiednia. Osądzony przez sąd doraźny na karę śmierci – wyrok wykonano **9.12.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.3, cz.7 (343); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 134.

GAWOR MARIA,

Urodzona 30.08.1908 r. w Trzyńcu, zamieszkała w Nieborach (nr 196), urzędniczka. Aresztowana 16.07.1943 r. i więziona w Ostrawie, Bernie, Wrocławiu, Jaworach w Lubecie. Odzyskała wolność 6.05.1945 r. wyzwolona przez wojska amerykańskie – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7 (350).

GAZUR ANTONI,

Urodzony 4.11.1921 r. w Jabłonkowie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik leśny. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL

Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 176039. Zginął w obozie w **1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2; (008, 036); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 71.

GAZUREK OSKAR,

Urodzony ?, w Mistrzowicach (nr 31) i zamieszkały w tej miejscowości, maszynista parowozowy. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (136).

GĄGOLA RUDOLF,

Urodzony 9.04.1905 r. w Orłowej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Ukończył zaledwie 4 klasy orłowskiego gimnazjum – z powodu śmierci ojca oraz złych warunków materialnych rodziny, uzupełniał pragnienie wiedzy ciągłym samokształceniem. Rozpoczął pracę, jako górnik, następnie był sekretarzem Powiatowej Rodziny Opiekuńczej. W 1938 r. po zajęciu Zaolzia przez Polskę, otrzymał pracę w magistracie w Orłowej. Pracę społeczną rozpoczął już w wieku młodzieńczym. W 1923 r. wstąpił w szeregi Polskiego Stowarzyszenia Robotniczego Oświatowo-Gimnastycznego „Siła” - członek władz naczelnych „Siły”. Należał również do Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej, członek ZG Polskiego Towarzystwa Turystycznego „Beskid Śląski” i Rodziny Opiekuńczej. Był publicystą i doświadczonym redaktorem miejscowej prasy socjalistycznej, zwłaszcza organu „Siły” - Oświata. Jako zdolny organizator, w latach trzydziestych prowadził coroczne szkoły obozowe „Siły”. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność ruchu oporu. Aresztowany 14.04.1940 r. podczas akcji przeciw polskiej inteligencji i uwięziony przez gestapo w Cieszynie, a następnie w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, gdzie zginął **24.12.1940 r.**

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r., s. 58; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 143; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 142.

GAŚIÓR SYLWESTER,

Urodzony 25.12.1901 r. w Karwinie, zamieszkały w Stonawie, narodowości polskiej, syn Karola i Matyldy z d. Szostek, górnik. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął z wyroku wydanego na posiedzeniu sądu doraźnego z dnia **2.06.1943 r.** (zginął tego samego dnia). Według wystawionego aktu zgonu nr 23395/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:16, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 682; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 881; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 170.

GELNAR EWŻYN,

Urodzony 6.03.1908 r. w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości (nr 453), robotnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – w

grupie „Brzezina”. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (054).

GEMBALCZYK MARIA,

Zamieszkała w Zawadzie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 190; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 193.

GERARD HILDA z d. WEISBERGER,

Urodzona 13.08.1897 r. zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 148.

GERARD INGA,

Urodzona 1.07.1928 r. w Orłowej i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Teresin, a następnie przetransportowana do KL Auschwitz i tam **zginęła** - nieznana data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 149.

GERARD LEOPOLD,

Urodzony 12.07.1895 r., zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i przetransportowany do hitlerowskiego więzienia lub obozu na terenie Polski, gdzie **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 148.

GICHNER BERNARD,

Urodzony 5.08.1878 r. w Zbyłkowie, zamieszkały we Frysztacie. Aresztowany końcem 1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd przetransportowany do więzienia w Myszkowie, gdzie **zaginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 82

GICHNER FLORA,

Urodzona 8.08.1881 r. w Ostrawie Śl., zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82

GICHNER WALTER,

Urodzony 29.07.1911 r. w Aleksandrowicach pow. bielski, zamieszkały we Frysztacie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego o nieustalonej nazwie, **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

GIL ANNA z d. JURANKO,

Urodzona 26.07.1895 r. w Lutyni Górnej, zamieszkała w Lutyni Dolnej, narodowości polskiej, żona Jana, córka Franciszka i Józefy z d. Duda. Aresztowana 4.10.1942 r., jako zakładniczka i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. Dnia 16.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 27187. Zginęła **1.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12284/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:00, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 510; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 274; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 70; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (201, 217); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 107.

GIL FRANCISZEK,

Urodzony w 1924 r. w Lutyni Dolnej (nr 459) i zamieszkały w tej miejscowości, inżynier kolejnictwa. Aresztowany przez gestapo w 1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Ravensbrück, a następnie przeniesiony do KL Gross-Rosen. Mimo ciężkich warunków panujących w obozach, w których przebywał, przeżył i odzyskał wolność – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23(201, 218, 233).

GIL JAN,

Urodzony 13.08.1892 r. w Lutyni Dolnej (nr 459) „Nieród” i zamieszkały w tej miejscowości, nadsztygar w kop. „Eleonora” w Dąbrowie. Aresztowany przez gestapo w 1942 r. za antyniemiecką wypowiedź: „Hitler i Himler będą po wojnie wisiele” i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 21.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 158252. Przeniesiony do KL Buchenwald. Odzyskał wolność 11.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 416; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (233).

GILOWSKI OSWALD,

Urodzony 29.10.1923 r. w Karwinie i zamieszkały w Dąbrowie, narodowości polskiej, urzędnik górniczy, W okresie okupacji hitlerowskiej członek ruchu oporu. Zastrzelony przez hitlerowców w nieznanych okolicznościach - **29.04.1945 r. w Dąbrowie.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 112; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 61.

GLAJC JÓZEF,

Urodzony w 1910 r. w Nydku i zamieszkały w tej miejscowości, górnik w kop. „Barbara” w Karwinie. Zaangażowany w zwalczaniu okupanta hitlerowskiego – walczył przy partyzantach od stycznia 1945 r. do 1.05.1945 r. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.14, cz.25 (050).

GLAJC JÓZEF,

Urodzony w 1911 r. w Gutach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. W okresie przedwojennym pracował w Państwowej Policji. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Zepchnięty pod naporem hitlerowskiego agresora na tereny wschodnie, a uniknął niemieckiej niewoli, ale podjął próbę przedostania się do Rumunii, a stamtąd do Włoch – by zaciągnąć się do Legionów Polskich. Przylapany w 1940 r. na usiłowaniu nielegalnego przekraczania granicy – **zastrzelony**.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 69.

GLAJC JÓZEF,

Urodzony 16.03.1913 r. w Oldrzychowicach, syn Pawła i Marii. Przed 1938 r. był robotnikiem, w latach 1935-1938 odbywał służbę wojskową w Armii Czechosłowackiej i ukończył ją w stopniu kaprała. Po wyjściu z wojska, pracował w Państwowej Policji - posterunkowy PP w Tarnowskich Górach. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie zostali internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 058/2 z maja 1940 r., poz. 28, t. 347.

Bibliografia: Mécislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i Więzień w ZSRR, Czeski Cieszyń 1999*, s. 80.

GLAJCAR KAROL,

Urodzony ?, w Żukowie Górnym i zamieszkały w tej miejscowości (nr 98), rolnik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (084).

GLASER ADOLF,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 24.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Zawierciu i tam **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 149.

GLASER HERMANN,

Urodzony 15.10.1899 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, kupiec. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 132.

GLASER RYSZARD,

Urodzony 19.10.1901 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 132.

GLET RUDOLF,

Urodzony 30.10.1898 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, sztygar. Aresztowany 12.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **14.12.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 115.

GLEZINGER ELZA,

Zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 107.

GLOCHSMANN GINTER,

Urodzony 28.08.1924 r., zamieszkały w Skrzeczoniu. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 176.

GLUCA ANTONI,

Zamieszkały w Karwinie. Aresztowany 12.08.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Rawiczu, gdzie zginął **22.05.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 98

GLĄB FERDYNAND,

Urodzony 15.08.1907 r. w Ostrawie Śl., zamieszkały w Bartowicach, syn Franciszka i Bronisławy z d. Kasprzyk. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **16.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 15446/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:20, określenie przyczyny zgonu to: „Herz-und Kreislaufschwäche” (

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1128; APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 434.

GŁOMBEK JÓZEF,

Urodzony 8.04.1905 r. w Stanisławicach. Kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bohrku (matura w 1924 r.) . Pracę, jako nauczyciel rozpoczął w Goleszowie, a później pracował w Lipowcu, Markłowicach Górnych k/Zebrzydowic i tuż przed wybuchem drugiej wojny światowej w Olbrachcicach. Pod koniec sierpnia 1939 r. zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w

1939 r. Wrócił do domu uniknąwszy dostania się do niewoli niemieckiej, lecz ranny i ciężko chory, zmarł 14.11.1939 r.

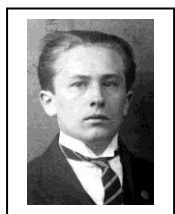
Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 178.

GŁOS ANNA,

Urodzona w 1897 r. w Bludowicach Dolnych, zamieszkała w Stonawie. Aresztowana 3.06.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd przewieziona do więzienia w Raciborzu, gdzie zginęła **26.04.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 170.

GNIDA FRANCISZEK ks.,

Urodzony 14.11.1908 r. w Łazach, narodowości polskiej. Kształcił się w Orłowej (matura w 1927 r.). Teologię ewangelicką studiował w Bratysławie i Warszawie. Katecheta w Ligotce Kameralnej i Bystrzycy n. Olzą. Pracę duszpasterską rozpoczął, jako wikariusz i nauczyciel w Bystrzycy, Wędryni i Ligotce Kameralnej. Aresztowany w Bystrzycy 22.04.1940 r. podczas akcji przeciw polskiej inteligencji i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna).

Stamtąd 27.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, a następnie 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3638. Zginął **30.10.1941 r.** – wycieńczony ciężkimi warunkami pracy oraz egzystencji w obozie.

Bibliografia: M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r., s. 303; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 65 wykazu); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 116; Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

GNIDA KAROL,

Urodzony 31.03.1899 r. w Łazach i tam zamieszkały, urzędnik Centralnego Stowarzyszenia Spożywczego w Łazach, narodowości polskiej. Aresztowany 12.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd 26.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Następnie, od 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 36639. Odzyskał wolność 16.04.1941 r. – zwolniony z obozu.

Po wyzwoleniu w 1945 r. oddał wielkie zasługi w odzyskaniu i wznowieniu działalności spółdzielni, – lecz pod zmienioną nazwą „Jednota-Jedność”.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

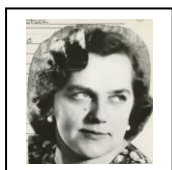
GNIDA ZOFIA (MARIA),

Urodzona 30.05.1912 r. w Ligotce Kameralnej i zamieszkała w tej miejscowości, urzędniczka. Aresztowana przez gestapo 25.09.1944 r. i więziona przez siedem miesięcy w Cieszynie. Zwolniona z więzienia w marcu 1945 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.2, cz.6 (158).

GÖBEL STEFANIA z d. GOLASIK,

Urodzona 20.06.1912 r. we Frysztacie, zamieszkała w Jabłonkowie, kierowniczką sklepu. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu. Aresztowana 21.05.1940 r. za kontakt z partyzantami. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück, gdzie przebywała do końca funkcjonowania tego obozu i wyzwolenia przez Armię Czerwoną.

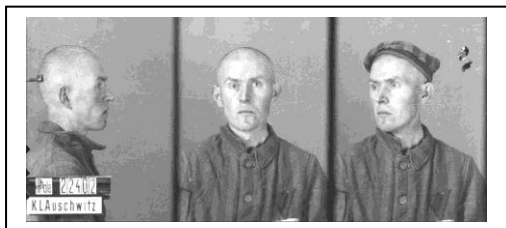
Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

GOBITZ EMIL,

Urodzony 25.07.1895 r. w Boguminie, syn Maksa i Frydy z d. Köhler. Aresztowany przez gestapo i przewieziony w transporcie zbiorowym z Francji (gdzie zamieszkiwał) do KL Auschwitz, zginął **25.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 24977/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:55, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1128; APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 975.

GOCIEK JÓZEF ks.,

Urodzony 20.08.1903 r. w Wędryni (nr 347) i tam sprawujący posługę duszpasterską, narodowości polskiej, syn Franciszka i Zuzanny z d. Kawulok, ksiądz katolicki. Do szkoły powszechnej uczęszczał w Wędryni, później kształcił się w Polskim Gimnazjum w Cieszynie i w Pińsku. Następnie studiował filozofię i teologię w Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał 16.06.1935 r., i zaraz wstępuje do Zakonu O.O. Augustianów w Krakowie. Aresztowany 20.09.1941 r. wraz z wieloma innymi księżmi oraz klerykami w Krakowie. Więziony w więzieniu Montelupich w Krakowie. Od 3.11.1941 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **16.11.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 4403/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:20, określenie przyczyny zgonu to: „Bronchopneumonie” (zapalenie płuc i oskrzeli).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 1393; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (041); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 189.

GOCIEK JÓZEF,

Urodzony 23.02.1914 r. w Wędryni (nr 271) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Aresztowany przez gestapo 15.06.1943 r. i więziony w obozie karnym w Końskiej. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (164).

GOCIEK MARIA,

Urodzona 3.12.1919 r. w Wędryni i zamieszkała w tej miejscowości (nr 271), żona Józefa (ur. 23.02.1914 r.). Aresztowana wraz z mężem 15.06.1943 r. i więziona w obozie karnym dla kobiet w Pawłowicach pow. rybnicki. Przetrwała hitlerowskie zniewolenie – wróciła do domu.

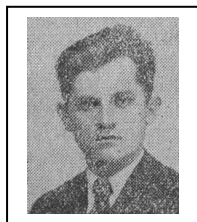
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (164).

GOCZAŁ ANNA z d. KANTOR,

Urodzona 7.06.1921 r. w Karpentnej (nr 74) i zamieszkała w tej miejscowości, pracownica huty trzynieckiej. Aresztowana przez gestapo 8.11.1944 r. z siostrą Anną oraz 6 innymi osobami – za to, że nie zgłosili żandarmerii spotkania grupy partyzantów przy gospodzie „Kotasa” w Karpentnej. Więziona na posterunku w Wędryni, a następnego dnia tj., 9.11.1944 r. przewieziona do więzienia gestapo w Cieszynie, i tam poddawana bardzo uciążliwemu przesłuchaniu. Odzyskała wolność 18.11.1944 r. – zwolniona do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (310).

GOCZAŁ FRANCISZEK,

Urodzony 30.11.1906 r. w Żukowie Dolnym i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, drukarz, działacz komunistyczny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 10.06.1940 r. z oskarżeniem o przynależność do organizacji konspiracyjnej. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd przetransportowany do więzienia w Schönbergu, gdzie zginął **14.06.1940 r.**

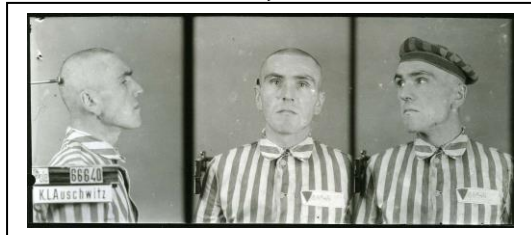
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (062, 063); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 75; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 194.

GODULA JÓZEF,

Urodzony 10.01.1920 r. w Suchej Górnej (nr 264) i zamieszkały w tej miejscowości, brat Rafała (ur. w 1907 r.) narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 30.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **10.01.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 88; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (454); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 174.

GODULA RUDOLF,

Urodzony 24.07.1907 r. w Suchej Górnej (nr 264) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Józefa i Marii z d. Wróbel, robotnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 10.07.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 30.09.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 66640.

Zginął w tym obozie **3.12.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 42727/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:10, określenie przyczyny zgonu to: „Versagen des Herzens und Kreislaufes” (niewydolność serca i układu krążenia).

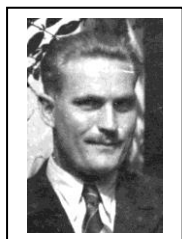
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 214; APMA-B *Księga zgonów*, t. 29, s. 637; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 88; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (454); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 174.

GODULA WILHELM,

Urodzony 19.04.1900 r. w Stonawie, zamieszkały w Karwinie. W sierpniu 1939 r. wyjechał do Polski i tam zginął w **sierpniu 1940 r.** – nieznane są data i okoliczności śmierci tej osoby.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 114.

GODULA WILHELM,

Urodzony 1.04.1912 r. w Suchej Górnej i tam zamieszkały, narodowości polskiej, adwokat. Kształcił się w Orłowej i tam zdał maturę. Aresztowany 13.10.1939 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo we Frysztacie, 27.10.1939 r. przesłany do więzienia w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd 20.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Następnie, 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Gusen, gdzie został zarejestrowany, jako więzień nr 3643, 48478.

Odzyskał wolność 5.05.1945 r. - wyzwolony przez wojska amerykańskie. Studia prawnicze ukończył po wyzwoleniu. Pracował, jako doradca prawny w różnych przedsiębiorstwach. Zmarł tragicznie 17.02.1976 r. w Ostrawie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

GODZAWICZNY ANDRZEJ,

Urodzony 30.11.1929 r. w Gnojniku (nr 1) i zamieszkały w tej miejscowości, syn Józefa i Janiny. Wraz z rodzicami i rodzeństwem 16.05.1941 r. wywłaszczony i wysiedlony, a następnie odesłany na roboty przymusowe do Górnych Trzanowic, tam zatrudnieni przy bardzo ciężkich pracach. Rodzeństwo i matka odzyskała wolność 1.05.1945 r. – wyzwoleni przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (164).

GODZAWICZNY JANINA z d. MOLINA,

Urodzona 22.10.1896 r. w Gnojniku (nr 36), zamieszkała w Gnojniku (nr 1), Wywłaszczona i wysiedlona z całą rodziną (8

osób) 16.05.1941 r. i wysłani zostali na roboty przymusowe do Górnych Trzanowic, tam zatrudnieni przy bardzo ciężkich pracach. Ich majątek przejął osadnik sprowadzony z Niemiec. Odzyskali wolność 1.05.1945 r. – wyzwoleni przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (164).

GODZAWICZNY JÓZEF,

Urodzony ?, w Gnojniku, zamieszkała w Gnojniku (nr 1), mąż Janiny (ur. 22.10.1896 r.). Wywłaszczony i wysiedlony z rodzinnego gospodarstwa z całą rodziną (8 osób). Następnie, 16.05.1941 r. wysłani zostali na roboty przymusowe do Górnych Trzanowic, zatrudnieni przy bardzo ciężkich pracach. Tam Józef został aresztowany i przetransportowany do obozu koncentracyjnego o nieznanym nazwie, **zginął** w obozie.

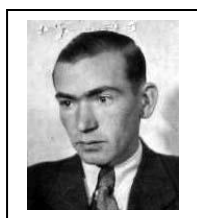
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (164).

GODZAWICZNY JÓZEF,

Urodzony 26.10.1922 r. w Gnojniku (nr 1) i zamieszkały w tej miejscowości, syn Józefa i Janiny. Wraz z rodzicami i rodzeństwem 16.05.1941 r. wywłaszczony i wysiedlony z rodzinnego gospodarstwa, a następnie odesłany na roboty przymusowe do Górnych Trzanowic, tam zatrudnieni przy bardzo ciężkich pracach. Rodzeństwo i matka odzyskała wolność 1.05.1945 r. – wyzwoleni przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (164).

GODZAWICZNY STANISŁAW,

Urodzony 22.12.1920 r. w Gnojniku (nr 1) i zamieszkały w tej miejscowości, syn Józefa i Janiny. Wraz z rodzicami i rodzeństwem 16.05.1941 r. wywłaszczony i wysiedlony z rodzinnego gospodarstwa, a następnie odesłany na roboty przymusowe do Górnych Trzanowic, tam zatrudnieni przy bardzo ciężkich pracach. Rodzeństwo i matka odzyskała wolność 1.05.1945 r. – wyzwoleni przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (164).

GODZAWICZNY WANDA,

Urodzona 17.02.1925 r. w Gnojniku (nr 1) i zamieszkała w tej miejscowości, córka Józefa i Janiny. Wraz z rodzicami i rodzeństwem 16.05.1941 r. wywłaszczona i wysiedlona z rodzinnego gospodarstwa, a następnie odesłana na roboty przymusowe do Górnych Trzanowic, tam zatrudnieni przy bardzo ciężkich pracach. Rodzeństwo i matka odzyskała wolność 1.05.1945 r. – wyzwoleni przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (164).

GOEBEL EMERYK,

Urodzony w Jabłonkowie (nr 422) i tam zamieszkały, syn Franciszka i Honoraty. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (036).

GOEBEL FRANCISZEK (syn),

Urodzony 6.09.1919 r. w Jabłonkowie „Na Polu” (nr 422) i tam zamieszkały, syn Franciszka i Honopraty, dr med. Wysiedlony wraz z rodzicami z ich gospodarstwa, lecz nieznane jest miejsce pobytu Franciszka do zakończenia okupacji. Przetrwiał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu. Po wojnie lekarz szpitala w Trzyńcu od 1952 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (070).

GOEBEL FRANCISZEK (ojciec),

Urodzony 19.07.1884 r. w Jabłonkowie „Na Polu” (nr 422) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony z żoną Honoratą oraz dziećmi (razem 5 osób) i wysiedlony z rodzinnego gospodarstwa – nieznane miejsce pobytu. Przetrwali hitlerowskie zniewolenie, wrócili do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2; (036).

GOEBEL HONORATA,

Urodzona 11.02.1893 r., zamieszkała w Jabłonkowie „Na Polu” (nr 422). Wywłaszczona z mężem Franciszkiem oraz dziećmi (razem 5 osób) i wysiedlona z rodzinnego gospodarstwa – nieznane miejsce pobytu. Przetrwali hitlerowskie zniewolenie, wrócili do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (036).

GOEBEL STEFANIA z d. GOLASIK,

Urodzona 28.08.1923 r. zamieszkała w Jabłonkowie „Na Polu” (nr 422). Wywłaszczona wraz z rodzicami i rodzeństwem – nieznane miejsce pobytu. Przetrwali hitlerowskie zniewolenie, wrócili do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (036).

GOETZE FERDYNAND,

Urodzony 21.10.1885 r. w Karwinie, i zamieszkały w tej miejscowości. Uczęszczał do polskiej szkoły ludowej w Karwinie i już, jako młody chłopak w 1900 r. podjął pracę w kopalni. Tam wstąpił do Związku Górników - został wybranym sekretarzem Związku. Podczas pierwszej wojny światowej angażował się w pracy społecznej – w sekcji socjalnej. W 1907 r. był już członkiem Centralnego Związku Maszynistów i Palaczy, działaczem Związku Zawodowego Górników.

Po rozdziale Śląska w 1920 r., początkowo włączył się do KPCz, w 1922 r. zaangażowany w PSPR i z partią tą był związany do wybuchu drugiej wojny światowej. Był także członkiem towarzystwa „Braterstwo”, Polskiego Stowarzyszenia Robotniczego Oświatowo-Gimnastycznego „Siła”, a od 1920-1925 r. w ZG „Siły” - był też wydawcą jej organu „Oświata”. Zajmował się polską spółdzielczością, był współzałożycielem Centralnego Stowarzyszenia Spożywczego (dla robotników i rolników) w Łazach, gdzie przez 30 lat był przewodniczącym. Przez szereg lat zastępca burmistrza w Karwinie. Udzielał się także w Rodzinie Opiekuńczej, Towarzystwie Turystycznym „Beskid Śląski” i w Macierzy Szkolnej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 18.08.1943 r. przez zdracę, po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym

przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po zakończonym śledztwie wywieziony do KL Gross-Rosen, stamtąd przeniesiony do KL Mittelbau-Dora, i w końcu do KL Bergen-Belsen gdzie odzyskał wolność 16.04.1945 r. wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po zakończeniu wojny włączył się do pracy społecznej i kulturalno-oświatowej. Działal w PSRO-G „Sile”, a od 1947 r. w PZKO. Przez szereg lat był członkiem Zarządu Stowarzyszenia „Dom Polski” w Ostrawie. Zmarł w 1969 r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 109; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GOJ BOGUMIŁ,

Urodzony 12.04.1915 r. w Skrzeczoniu i zamieszkały w tej miejscowości (nr 220), mistrz malarski. Od 1940 r. wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec i tam aresztowany przez gestapo za przynależność do organizacji konspiracyjnej. W 1942 r. przetransportowany do KL Ravensbrück, a stamtąd od 1.04.1944 r. przeniesiony do KL Oranienburga. Odzyskał wolność 3.05.1945 r. – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (173).

GOJNICZEK WŁADYSŁAW,

Urodzony 23.10.1915 r. w Łyżbicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, harcerz w Łyżbicach, urzędnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Rozstrzelany w Stein n.Dunajem **15.04.1945 r.**

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 133. S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 125;

GOLAS ANNA,

Urodzona w 1897 r. w Błędowicach Dolnych i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia w Raciborzu, gdzie zginęła **26.04.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 67; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 42.

GOLAS FELIKS,

Urodzony w 1890 r. w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, urzędnik – sekretarz gminny w Rychwałdzie w okresie 1938/1939. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął - rozstrzelany **w 1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (044); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 171; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 160;

GOLAS JOANNA,

Urodzona ?, w Stonawie i zamieszkała w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej wywłaszczona oraz wysiedlona z rodzinnego gospodarstwa i wywieziona na roboty przymusowe do Dziećmorowic – gdzie zmarła w 1943 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (264).

GOLAS MARIA,

Urodzona 4.05.1889 r. w Błędowicach Dolnych, zamieszkała w Łazach, narodowości polskiej, córka Jerzego i Magdaleny z d. Pawlica. Aresztowana 11.01.1943 r. za zaangażowanie w ruchu oporu – w organizacji lewicowej KSĆ. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. Dnia 8.10.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 64620. Zginęła **3.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33265/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:25, określenie przyczyny zgonu to: „Angina phlegmonosa” (ropna angina).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 597; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 265; *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 116; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 115.

GOLASIK STEFANIA z d. GOEBEL,

Urodzona w Jabłonkowie (nr 42) i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana 18.05.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück. Odzyskała wolność 20.08.1940 r. – zwolniona z obozu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (035).

GOLASOWSKA MARIA z d. ŻYŁA,

Urodzona 6.11.1871 r. w Roju, narodowości polskiej, córka Franciszka i Magdaleny z d. Ściskała, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana 1.09.1943 r. za to, że jej syn należał do organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach. Następnie, po zakończonym śledztwie przesłana do KL Auschwitz.

Dnia 9.09.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 61406. Wyrokiem policyjnego sądu doraźnego z dnia 22.10.1943 r. skazana wraz z 111 współwięźniami i więźniarkami na śmierć - zginęła **30.10.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31165/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 11:30, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 591, 695; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 1133; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 78, 157.

GOLASOWSKA TERESA,

Matka Franciszka – zamieszkała w Karwinie. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z dziećmi wywłaszczona i wysiedlona z własnego domu, uwięziona w więzieniu lokalnym w Karwinie, a stamtąd (po rozstrzelaniu syna Franciszka) przewieziona w transporcie zbiorowym do KL Auschwitz – gdzie prawdopodobnie **zginęła**, nieznana jest data oraz okoliczności jej śmierci.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GOLASOWSKA ZOFIA z d. KOCH, pseud. „Zosia”,

Urodzona 2.05.1908 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej, córka Franciszka i Magdaleny z d. Koch (żona Piotra). Ukończyła polską szkołę ludową w miejscu zamieszkania. W okresie okupacji hitlerowskiej zdecydowanie odmówiła przyjęcia Volkslisty, natomiast zaangażowała się w działalność dla ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Jako łączniczka – roznosiła korespondencję do kierowników komórek organizacji konspiracyjnych.

Aresztowana 1.09.1943 r. przez gestapo w Karwinie i przewieziona do Cieszyńska. Po kilkutygodniowym uwięzieniu w Cieszyńsku, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. Dnia 9.09.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 61412. Zginęła **10.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33989/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:35, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 591; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 983; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszyńsku – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 78;

GOLASOWSKI ALOJZY,

Urodzony 8.05.1915 w Markłowicach Dolnych, syn Jana i Zofii. Pracował, jako robotnik, w latach 1937-1938 odbywał służbę wojskową w Armii Czechosłowackiej, którą ukończył w stopniu st. szeregowego. Po wyjściu z wojska, od grudnia 1938 r. pracował w policji, jako posterunkowy Państwowej Policji w Mostach k/Jabłonkowa. Prawdopodobnie, tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Kolega Alojzego - Jan Macura, widział go po raz ostatni we Lwowie. Z Ostaszkowa przysłał wiadomość napisaną na kartce papieru. Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 044/2 z dnia 22.04.1940 r., poz. 25, s. 257, t. 3340.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 80; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (303).

GOLASOWSKI FRANCISZEK, pseud. „Harcerz”,

Urodzony 12.05.1905 r. w Karwinie, zamieszkały w Raju, narodowości polskiej, górnik. W czasie międzywojennym pracował na kopalni w swoim zawodzie stolarza. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z rodziną (matką oraz rodzeństwem) wysiedlony z rodzinnego budynku. W kopalni gdzie pracował, zaangażował się w działalność dla ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK w Karwinie.

Aresztowany 25.08.1943 r. pod zarzutem kontaktów z partyzantami, **zastrzelony** tego samego dnia w egzekucji zbiorowej w Karwinie.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 112; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 79;

GOLASOWSKI FRANCISZEK,

Urodzony 22.07.1909 r. w Trzyńcu i zamieszkały w tej miejscowości, w młodości aktywny harcerz, wykształcenie średnie. Do wybuchu drugiej wojny światowej pracował, jako urzędnik w hucie trzynieckiej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność dla ruchu oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Zagrożony aresztowaniem przez gestapo, przez jakiś czas się ukrywał, psychicznie załamany, popełnił samobójstwo.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GOLASOWSKI HENRYK,

Urodzony 22.03.1920 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i zastrzelony przez hitlerowców **25.08.1943 r.** w egzekucji zbiorowej w Karwinie.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 112.

GOLASOWSKI KAROL,

Urodzony 4.09.1901 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 22.02.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, zginął **8.10.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 77, 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 79.

GOLASOWSKI PIOTR,

Urodzony 27.06.1903 r. w Roju, zamieszkały w Karwinie, syn Teresy. W okresie okupacji hitlerowskiej wraz z matką oraz rodzeństwem wywłaszczony i wysiedlony z własnego budynku. Aresztowany przez gestapo w Karwinie, przewieziony do więzienia w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 8.10.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 156760. Po jakimś czasie przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 412; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GOLDBERGER ERICH,

Zamieszkały w Błędowicach Dolnych, karczmarz. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 68; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOLDBERGER – żona Ericha,

Zamieszkała w Błędowicach Dolnych. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie podobno przeżyła pobyt w obozie. Po wojnie wyjechała do Palestyny.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 68; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOLDBERGER JÓZEF,

Urodzony 10.03.1874 r. w Jabłonkowie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Zatrzymany i przetransportowany (prawdopodobnie do getta) do Warszawy, **zmarł** w 1939/1940 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 51.

GOLDBERGER JÓZEF,

Urodzony w 1900 r., zamieszkały w Błędowicach Dolnych (nr 32), właściciel hurtowni piwa w miejscowości zamieszkania. Aresztowany w 1940 r. wraz z żoną i synem Erykiem. Wywiezieni do obozu koncentracyjnego o nieznanym nazwie, rodzice **zginęli**, a syn przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu. Po wojnie wyjechał do Palestyny.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19 (566).

GOLDBERGER OSKAR,

Urodzony 20.09.1906 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, **zginął 1.05.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOLDBERGER ZITA,

Urodzona 13.11.1911 r. we Frysztacie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Teresin, a stamtąd do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOLDFADEN ABRAHAM,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 24.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Zawierciu, tam **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

GOLDFADEN DAVID,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 16.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do getta w Zawierciu, tam **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

GOLDFADEN DORA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 16.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu i tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

GOLDFADEN ERNA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 24.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu i tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

GOLDFADEN HELENA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 24.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu i tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

GOLDFADEN HENNY,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 16.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

GOLDFADEN MARIE,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 16.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

GOLDFADEN RUŻENA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 24.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

GOLDFADEN SAMUEL,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 24.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

GOLDFINGER ELFRIDA,

Urodzona 19.04.1913 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GOLDFINGER JENDRZEJ (ANDRZEJ),

Urodzony w 1876 r. w Oświęcimiu, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GOLDFINGER JOANNA,

Urodzona 15.05.1907 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GOLDFINGER OLGA,

Urodzona 28.04.1882 r. w Jabłonkowie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przenoszona do różnych obozów koncentracyjnych, gdzie w nieznanych okolicznościach **zginęła**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GOLDMANN RUTH,

Urodzona 19.06.1872 r. w Chorzowie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana w 1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia w Sosnowcu, gdzie w 1940 r. **zmarła**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GOLDSTEIN ARNOSTKA,

Urodzona 28.02.1903 r. w Wadowicach, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 29.06.1942 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła**, nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOLDSTEIN FRANCISZKA,

Urodzona 21.08.1909 r. w Cieszynie, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 29.06.1942 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** - nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOLDSTEIN TAUBE IDA,

Urodzona 31.01.1914 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 29.06.1942 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** - nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOLDSTEIN JÓZEF,

Urodzony 13.10.1878 r. w Chrzanowie, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany końcem roku 1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 107; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOLDSTEIN KUCHTA,

Urodzona 20.01.1877 r. w Chrzanowie, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd 29.06.1942 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** - nieznana jest

data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki (prawdopodobnie zginęła w gazowej komorze).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOLDSTEIN RÓŻA,

Zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GOLESZNA MARIA,

Urodzona 3.06.1900 r. w Karwinie i tam zamieszkała, narodowości polskiej. Aresztowana za odmowę przyjęcia niemieckiej listy narodowej - Volkslisty. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **1.09.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 79; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOLISZ FERDYNAND,

Urodzony 30.04.1906 r. w Ostrawie Śl. i tam zamieszkały. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. W styczniu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-3062. Odzyskał wolność 9.02.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego, w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 861.

GOLOCZYK FRANCISZEK,

Urodzony 10.12.1876 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości, górnik. Wywłaszczony i wysiedlony ze swego gospodarstwa rolnego, a gospodarstwo to przejął osadnik niemiecki. Wywieziony do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager (o nieznanej nazwie). Po wojnie wrócił do swojego domu i gospodarstwa - zdewastowanego i rozgrabionego. Zmarł 28.12.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (478).

GOMOLA FRANCISZEK,

Urodzony 8.01.1912 r. w Łomnej Górnej, zamieszkały w Gródku (nr 72) „Łabajka”, narodowości polskiej, robotnik leśny, syn Jana i Zuzanny z d. Ramsza, mąż Marii (ur. 23.06.1914 r.). W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – partyzant. W walce z policją o „Dziół” w Gródku – fortecę górską, dnia 24.09.1943 r., gdy poległ Franciszek Libera oraz żandarm niemiecki, Gomoli udało się wyskoczyć z płonącej chaty i przyłączyć do grupy partyzanckiej na „Wójtowej Górze” w Nawsiu. Poległ **11.03.1944 r.** w Wójtowej Górze w Nawsiu w walce z przeważającą liczbą policji oraz żandarmerii okupanta. Pochowany na cmentarzu żydowskim, a po wojnie ekshumowany i pochowany uroczyście na Cmentarzu Komunalnym w Jabłonkowie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (009, 077), T.6, cz.12 (232); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 132.

GOMOLA JAN,

Urodzony ?, zamieszkały w Gródku (nr 72) „Na Dziole”, ojciec partyzanta Franciszka. Aresztowany 24.09.1943 r. z płonącego domu rodzinnego i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – o nieustalonej nazwie. Przeżył uwięzienie i wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (258).

GOMOLA MARIA z d. SZOLON,

Urodzona 23.06.1914 r. w Nawsiu (nr 42) i zamieszkała w tej miejscowości, żona partyzanta Franciszka Gomoli. Od 1938 r. zamieszkała w Gródku – „Dziół” (nr 72). Aresztowana 24.09.1943 r., gdy wydostała się z płonącego domu podczas walk partyzantów w Gródku. Więziona przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. Przetrwała pobyt w obozie do 1945 r. – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (093), T.6, cz.12 (232).

GOMOLA PAWEŁ,

Urodzony w 1891 r. w Łomnej Górnej, zamieszkały w Nawsiu, narodowości polskiej. Zastrzelony **15.04.1944 r.** przez policję niemiecką w Nawsiu pod Stożkiem.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 132.

GOMOLA PAWEŁ,

Urodzony 12.06.1905 r. w Boconowicach (nr 2) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, jego gospodarzkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (115).

GONECZ RUDOLF,

Urodzony 16.12.1888 r. w Ostrawie Śl., zamieszkały w Witkowicach, syn Antoniego i Róży z d. Folwarczny. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **3.08.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 26184/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:00, określenie przyczyny zgonu to: „Darmkatarrh bei Bronchopneumonie” (katar/nieżyt jelit przy zapaleniu oskrzeli i płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1128; APMA-B *Księga zgonów*, t. 18, s. 676.

GONSIOR FRANCISZEK,

Urodzony 6.07.1906 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 7.01.1943 r. za zaangażowanie w ruchu oporu – w lewicowej organizacji KSĆ. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **22.03.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 115.

GORAJ RUDOLF,

Zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia w Cieszynie, **zginął** w sierpniu 1943 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 161; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 149;

GORGOL EDWARD,

Urodzony 7.05.1898 r. w Dąbrowie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd przewieziony do więzienia we Wrocławiu gdzie **zginął 1.01.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 77; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 62.

GORYCZKA KAROL,

Urodzony 10.10.1891 r. w Jabłonkowie i zamieszkały w Katowicach, syn Józefa i Anny z d. Niemczyk. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 26.09.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 21059. **Zginął 5.01.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 68/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:30, określenie przyczyny zgonu to: „Phlegmone bei Körperschwäche” (flegmona przy wyczerpaniu organizmu).

Bibliografia: I. Paják, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 124; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 68.

GORZOŁKA ADOLF,

Urodzony 8.06.1903 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, górnik. Aresztowany 26.08.1944 r. za zaangażowanie w ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Flossenbürg, **zginął 22.03.1945 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 115.

GORZOŁKA ANNA,

Urodzona 31.10.1896 r. w Istebnej, zamieszkała w Bystrzycy, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu. Aresztowana w 1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück, gdzie **zginęła 15.01.1945 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 49.

GORZOŁKA JAN,

Urodzony 12.12.1892 r. w Istebnej, zamieszkały w Bystrzycy n.Olzą, narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Zastrzelony przez hitlerowców w Bystrzycy n.Olzą **13.06.1944 r.**

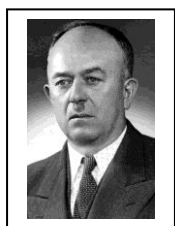
Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 49.

GORZOŁKA JAN,

Urodzony 6.08.1924 r. w Koszarzyskach (nr 64) i zamieszkały w tej miejscowości. Już na początku okupacji hitlerowskiej wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec, gdzie zatrudniany był przy ciężkich pracach - szkodliwych dla zdrowia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (348).

GOSPODARCZYK WIKTOR,

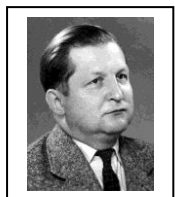

Urodzony 5.09.1894 r. we Frysztacie, zamieszkały w Karwinie. Górnik w kopalni w Karwinie. Działacz społeczny, aktywny w polskich organizacjach oświatowo-kulturalnych we Frysztacie. Pierwszy raz aresztowany i więziony we Frysztacie od 3.11.1939r. do 23.11.1939 r. Drugi raz aresztowany 12.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, gdzie przebywał od 12.04.1940 r. do 3.05.1940 r.

Przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3656. Odzyskał wolność 4.11.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

GOSZYK ALFRED,

Urodzony 21.09.1916 r. w Orłowej, zamieszkały w Jabłonkowie-Nawsiu, narodowości polskiej. Aresztowany 12.04.1940 r. w Orłowej i więziony w Cieszynie-Bobruku, a stamtąd 28.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Od 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany, jako więzień nr 6431. Odzyskał wolność 21.11.1940 r. – zwolniony z obozu.

Po powrocie w rodzinne strony, aż do 1944 r. pracował, jako robotnik w kopalni, zaś od 1944 do 1945 r. w obozie w Świętochłowicach, jako „ostarbeiter” - pracownik przymusowy ze wschodu. Po wyzwoleniu dokończył studia medyczne w Brnie w 1947 r. Pracował, jako lekarz: kolejno w szpitalu w Orłowej, a od 1.01.1960 r. jako lekarz rejonowy w Jabłonkowie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

GOTTLIEB ALBERT,

Zamieszkały w Dąbrowie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – nieznana data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 78; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOTTLIEB ALFRED,

Urodzony 9.11.1912 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, wyższe wykształcenie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GOTTLIEB BEDFICH,

Zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GOTTLIEB ELŻBIETA,

Urodzona 22.09.1914 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GOTTLIEB EMERICH,

Urodzony 19.01.1902 r. we Frysztacie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany w 1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie prawdopodobnie **zginął** w komorze gazowej.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOTTLIEB FANNY,

Urodzona 6.01.1869 r. w Rajczy pow. żywiecki, zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana w lipcu 1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, **zginęła** – nieznana data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOTTLIEB HELENA,

Zamieszkała w Dąbrowie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, **zginęła** – nieznana data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 78; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOTTLIEB JÓZEFA,

Zamieszkała w Dąbrowie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, **zginęła** – nieznana data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 78; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOTTLIEB LEOPOLD,

Urodzony 23.02.1882 r. w Porąbce, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GOTTLIEB MARKETA,

Zamieszkała w Dąbrowie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – nieznane są data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 78; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOTTLIEB OLGA,

Zamieszkała w Dąbrowie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, **zginęła** – nieznane są data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 78; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GOTTLIEB SELMA,

Urodzona 19.01.1883 r. w Alzenau, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GOTTLIEBER SELMA z d. GRONNER,

Urodzona w 1902 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu, gdzie **zginęła 31.03.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GÓRA ANTONIA z d. GABSZEWICZ,

Urodzona 14.02.1904 r. w Warszawie, zamieszkała w Wędryni (nr 8), narodowości polskiej, działaczka KPH w Trzyńcu, żona Jana (ur. 15.01.1896 r.). Aresztowana w Warszawie 12.11.1943 r. (po zastrzeleniu przez gestapowców męża), a następnie w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 6.12.1943 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9 (049); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 189.

GÓRA JAN,

Urodzony 15.01.1896 r. w Wędryni (nr 8) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, mąż Antoniny, działacz KPH w Trzyńcu, urzędnik hutniczy. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Pod naporem wroga zepchnięty z oddziałem na tereny wschodnie, a po rozgromieniu przez wojska niemieckie - uniknął niewoli, przedostał się do Warszawy i tam kontynuował walkę z hitlerowskim okupantem – zaangażowany w organizacji konspiracyjnej.

Podczas próby aresztowania 12.11.1943 r. w swoim mieszkaniu (po dekonspiracji przez gestapo organizacji, której był członkiem), **zginął 12.11.1943 r.** w nierównej walce z przeważającą liczbą gestapowców.

Bibliografia: T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie Ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9, 049; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 189.

GÓRECKI EUGENIUSZ, pseud. „Leon”,

Urodzony 21.05.1922 r. w Markłowicach Dolnych. Ukończył polską szkołę wydziałową i technikum budowlane. W okresie okupacji, jako niepełnoletni pracował na kolei. Od stycznia 1940 r. zaangażował się w działalność dla ruchu oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Pełnił funkcje w komórce

wywiadowczej na Zaolziu, organizował także materiały piśmienne – papier, druki do dowodów osobistych, kenkarty. Po masowych aresztowanych w organizacji w 1943 r. był organizatorem „komórek trójkowych” w rejonie Markłowic-Piotrowic. Końcem 1944 r. groziło mu wcielenie do Wehrmachtu, przerwał pracę konspiracyjną i ukrywał się w Piotrowicach, ale nie zaprzestał obserwacji kolaborantów. Prześladowany przez gestapo – przeżył okres okupacji.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; oświadczenia Anny Żdziebło „Hela” – łączniczki w ZWZ/AK w Jastrzębiu Zdroju.

GÓRECKI JAN,

Urodzony 26.03.1916 r. w Lesznej Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Neuengamme, zginął **25.11.1941 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 100.

GÓRNIAK EMIL,

Urodzony ?, w Żukowie Dolnym (nr 47) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1,cz.4 (074).

GÓRNIAK ERWIN,

Urodzony 2.11.1903 r. w Ostrawie Śl., zamieszkały w Morawskiej Ostrawie, syn Jana i Marii z d. Brożek. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 6.11.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 73116. Zginął **23.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10875/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Fleckfieber” (niewydolność serca po tyfusie plamistym).

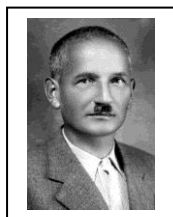
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 220; APMA-B *Księga zgonów*, t. 8, s. 373.

GÓRNIAK JAN,

Urodzony 27.12.1885 r. w Sibicy i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany podczas akcji przeciw polskiej inteligencji i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, zginął **18.(lub 13.)11.1940 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 184.

GÓRNIAK JAN,

Urodzony 7.12.1887 r. w Błędowicach Dolnych, zamieszkały w Lutyni Dolnej (nr 167), narodowości polskiej. Po ukończeniu szkoły wydziałowej kształcił się w szkole średniej (pararelka) przy niemieckim seminarium nauczycielskim w Cieszynie (matura w 1908 r.). Był aktywnym działaczem w Macierzy Szkolnej Ziemi Cieszyńskiej, dyrygent Chóru Nauczycieli Polskich w Czechosłowacji, członek Związku Polaków w Czechosłowacji.

Pracę nauczyciela rozpoczął w Lutyni Dolnej, działacz społeczny, członek TNP. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność dla ruchu oporu - w organizacji Orzeł Biały w sekcji propagandy i socjalnej. Aresztowany 22.04.1940 r., jako podejrzany o konspiracyjną działalność i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna). Stamtąd, w transporcie zbiorowym po trzech dniach przewieziony do KL Dachau. Od 7.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **18.11.1941 r.**

Bibliografia: Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 56; zbiory dokumentów K.Wójtowicza (poz. 68 wykazu); M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 311; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 70; Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (089, 203), T.9, cz.19 (560); T.12, cz.23 (203); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 107.

GÓRNIAK JAN,

Urodzony 30.06.1897 r. w Nawsiu (nr 70) i zamieszkały w tej miejscowości. W okresie okupacji wysłany przez Arbeitsamt na roboty przymusowe do Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (111).

GÓRNIAK JÓZEF,

Urodzony 15.08.1922 r. w Nawsiu (nr 70) i zamieszkały w tej miejscowości. W okresie okupacji wysłany przez Arbeitsamt na roboty przymusowe do Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (111).

GÓRNIAK STANISŁAWA, po zamążpójściu DUDA,

Urodzona 3.08.1920 r. w Lutynii Górnej k/Orłowej, nauczycielka. W okresie okupacji hitlerowskiej od 30.03.1941 r. zaangażowana w ruch oporu – łączniczka w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowana 11.03.1944 r. w Lutyni Górnej przesłana do więzienia gestapo Cieszynie, a stamtąd 28.03.1944 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach. Następnie, po zakończonym śledztwie, od 20.06.1944 r. przetransportowana do KL Ravensbrück.

Odzyskała wolność 5.05.1945 r. – podczas marszu ewakuacyjnego więźniarek w głąb Niemiec.

Postscriptum: W konspiracji współpracowała z: Franciszkiem Kocurem, Winklerem – dentystą, Anielą Sosna-Bornerowa, Heleną Szyja-Pieknik, Anną Sikora-Liszka, Alfredem Chlebikiem.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz.4 (220).

GÓRNY JERZY,

Urodzony w 1919 r. w Ligotce Kameralnej, zamieszkały w Gutach (nr 24), narodowości polskiej, stolarz. W okresie okupacji hitlerowskiej, w 1943 r. poszedł walczyć ze zniechwalonym okupantem jako partyzant. **Zastrzelony** został podczas

jednej z obław, jaką w 1944 r. gestapo i żandarmi zorganizowali przeciw partyzantom w Ligotce Kameralnej.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.3, cz.7(301); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 69.

GÖTZLINGER ELSA,

Urodzona 7.12.1900 r. w Witkowicach, córka Hermana i Anny z d. Schreier. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **10.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35278/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:20, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostry katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1158; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 764.

GRABOWSKI ERYK,

Urodzony 20.07.1921 r. w Orłowej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, student. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 8.06.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął z wyroku wydanego na posiedzeniu sądu doraźnego z dnia **24.08.1944 r.** (zginął tego samego dnia).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 710; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 144; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 142;

GRABOWSKI GUSTAW,

Urodzony 4.06.1923 r. w Orłowej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 12.07.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony został do więzienia śledczego w Mysłowicach, po zakończonym śledztwie przesłany do KL Auschwitz, zginął **29.09.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 143; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 142.

GRABOWSKI JAN,

Urodzony 27.8.1901 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Józefa i Judyty z d. Filipczyk, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 22.01.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 15.02.1943 r. zarejestrowany w obozowej

ewidencji, jako więzień nr 102306. Zginął **7.03.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 14043/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:10, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 284; APMA-B *Księga zgonów*, t. 10, s. 521; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 79.

GRABOWSKI JÓZEF,

Urodzony 30.01.1869 r. w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik emeryt. Aresztowany 1.06.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony został do KL Sachsenhausen-Oranienburg. Zginął w styczniu **14.04.1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 170;

GRABOWSKI LUDWIK,

Urodzony w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego na terenie Niemiec. **Zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180.

GRAC JAROSŁAW,

Urodzony 7.04.1905 r. w Cieszynie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości czeskiej, urzędnik celny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 27.09.1940 r. za przedwojenną przynależność do Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” - nieustalone miejsce uwięzienia. Zginął **28.02.1945 r.** w okolicach Brzegu - podczas marszu ewakuacyjnego więźniów.

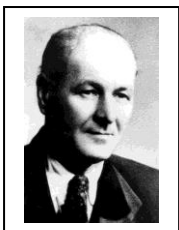
Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 45; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 56.

GRADEK AGNIESZKA,

Urodzona 28.12.1889 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej, córka Henryka i Marii z d. Bura. Aresztowana 1.09.1943 r. za ostateczne przyznawanie się do polskości i odmowę przyjęcia niemieckiej listy narodowej – Volkslisty. Więziona w Cieszynie, a następnie w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. Dnia 9.09.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 61410. Zginęła **19.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 35354/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 9:45, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 591; APMA-B *Księga zgonów*, t. 24, s. 848; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 98; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 79.

GRADEK RUDOLF,

Urodzony 13.12.1912 r. w Karwinie-Solca. Ukończył 3 klasy Gimnazjum Realnego w Orłowej, zamiłowany w ogrodnictwie i sadownictwie – podjął pracę, jako ogrodnik przy kopalni w Karwinie. Aktywny społecznik – członek Chóru mieszanego Macierzy Szkolnej, członek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, w młodości bardzo aktywny w Związku Harcerstwa Polskiego w Karwinie.

Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność dla ruchu oporu – organizacji konspiracyjnej „Odwet” (należał do sekcji propagandowej). Aresztowany 31.01.1941 r. przez zradę i więziony w Cieszynie, a stamtąd przetransportowany do więzienia w Raciborzu, później do Rawicza, a po kilku tygodniach do KL Gross-Rosen. Przeniesiony do KL Flossenbürg, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 35659. Odzyskał wolność 14.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GRAF GERTA,

Urodzona 23.11.1913 r. w Cieszynie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i prawdopodobnie po uwięzieniu w Cieszynie, przetransportowana do więzienia w Brzuchowie, przesłana do obozu koncentracyjnego (nieznana nazwa), tam zginęła **23.06.1943 r.** – zastrzelona.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GRAUER FRITZI,

Urodzona 12.01.1920 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GRAUER HERMINA,

Urodzona 10.08.1890 r. w Porębie, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GRAUER ZYGMUND,

Urodzony 25.10.1879 r. w Orłowej, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GRAUSTEIN CECYLIA,

Zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GRAUSTEIN LEON,

Urodzony 9.03.1883 r. we Lwowie, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GRAUSTEIN LEOPOLD,

Urodzony 25.04.1906 r. w Skawinie, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GRAUSTEIN REGINA,

Urodzona 27.04.1877 r. w Skawinie, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

GREINERT WIKTOR,

Urodzony prawdopodobnie w 1896 r. w Katowicach. Mieszkaniec Katowic, a po 1938 r. Rychwałdu, gdzie pracował, jako funkcjonariusz Państwowej Policji. Prawdopodobnie, tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej, w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 023/3 z dnia 10.04.1940 r., poz. 2, t. 2610.

Bibliografia: Mecisław Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 81; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (047).

GRIL LEOPOLD,

Urodzony 2.04.1914 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do Mauthausen-Gusen, **zginął 19.07.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 126; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 44.

GREŃ LEOPOLD,

Urodzony 20.05.1915 r. w Kończycach k/Ostrawy, syn Józefa i Marii z d. Mirowiec, zamieszkały w Kończycach. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, 12.02.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 10247. Zginął **5.09.1941 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1441/1941 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:25, określenie przyczyny zgonu to: „Herzmuskelschwäche“ (niewydolność mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Paják, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 81; APMA-B *Księga zgonów*, t. 1, s. 1439.

GROBELNY FRYDOLIN,

Urodzony 13.10.1923 r. w Piotrowicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął w **1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (283); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 155; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 153; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GRODZIESZ ?,

Urodzony?, kierownik poczty w Lutyni Dolnej. Aresztowany przez gestapo i więziony w Karwinie, a stamtąd wywieziony do KL Skrochovice. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (218).

GRONBERG EMANUEL,

Urodzony 21.03.1902 r., zamieszkały w Starym Boguminie, kupiec. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 179.

GRONNER ALICJA,

Urodzona 15.03.1930 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GRONNER ARNOLD,

Urodzony 17.09.1898 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 52.

GRONNER ERICH,

Urodzony 4.05.1904 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie, kupiec. W październiku 1939 r. wywieziony do Niska n. Sanem i tam w nieznanych okolicznościach **zginął**.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 52.

GRONNER GRETA z d. ROSENBERG,

Urodzona 20.03.1909 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 52.

GRONNER GRETA z d. KARTER,

Urodzona 21.06.1904 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 52.

GRONNER MARIA,

Urodzona 14.08.1868 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Przetransportowana do Polski i tam zaginęła **31.03.1942 r.** w nieznanych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GRONNER SAMUEL,

Urodzony 5.05.1895 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany w czerwcu 1940 r. i po uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd 29.06.1942 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz - gdzie tego samego dnia **zginął** w komorze gazowej.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GRONNER WILHELM,

Urodzony 2.12.1920 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

GROSS BRONISŁAWA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

GROSSMANN ANNA,

Urodzona 23.10.1885 r., zamieszkała w Skrzeczoniu. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

GROSSMANN BEDRICH,

Urodzony 6.02.1923 r., zamieszkały w Skrzeczoniu, student. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

GROSSMANN ERNA,

Urodzona 16.05.1917 r., zamieszkała w Skrzeczoniu. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

GROSSMANN FERDYNAND,

Zamieszkały w Skrzeczoni. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

GROSSMANN ITTA,

Urodzona 6.02.1923 r., zamieszkała w Skrzeczoni. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

GROSSMANN LAURA,

Zamieszkała w Skrzeczoni. Aresztowana 11.06.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Bełżec, **zginęła** – nieznana data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

GROSSMANN MORITZ,

Urodzony 15.02.1881 r., zamieszkały w Skrzeczoni, oberżysta. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

GRÖTZNER FRANCISZKA,

Urodzona 13.02.1886 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu. Aresztowana 25.08.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. Dnia 9.09.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 61402. Zginęła w tym obozie **8.11.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 591; Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 79.

GRÖTZNER HELENA,

Urodzona 9.07.1907 r. w Ostrawie-Przywozie, zamieszkała w Karwinie, narodowości polskiej, córka Józefa i Franciszki z d. Czermak. Od 1927 r. nauczycielka - wychowawczyni przedszkolna w Stonawie. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu. Aresztowana 25.08.1943 r. razem z matką Franciszką i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz.

Dnia 9.09.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 61401. Zginęła **1.11.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 31394/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 8:50, określenie przyczyny zgonu to: „Lungenentzündung” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 591; APMA-B *Księga zgonów*, t. 21, s. 1360; Zbiory dokumentów K.Wójtowicza (poz. 69 wykazu); M.

Walczak *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 318; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 79.

GROTZNER KONSTANTY,

Urodzony 28.05.1920 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i jako podejrzany o kontakty z partyzantami - zastrzelony w Karwinie **25.08.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 112; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 79.

GRUDZIEN WIKTOR,

Urodzony 13.02.1917 r. w Jasienicy pow. bielski, syn Franciszka i Heleny z d. Soblik. Zamieszkały w Cieszynie i tam aresztowany 13.02.1943 r. pod zarzutem przynależności do Polskiej Partii Robotniczej. Przetrzymywany był w więzieniu w Cieszynie, a następnie przewieziony do KL Auschwitz - gdzie na czas trwania śledztwa przebywał w bloku nr 2a. Po śledztwie przekazany 12.04.1943 r. na pobyt w obozie i wówczas zarejestrowany w ewidencji obozowej, jako więzień nr 114670. Zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23365/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:05, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 682; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 851; ankietą z dn. 4.07.2001 r. wypełniona przez córkę W. Grudnia – Krystynę Grudzień-Suchy (sygn.: Mat./18278, nr inw. 177671); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 62.

GRÜNBAUM GERTRUDA,

Urodzona 24.09.1885 r., zamieszkała w Żywocicach, żona Zygmunta (ur. 21.09.1885 r.). Aresztowana wraz z mężem i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19 (603); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 192.

GRÜNBAUM IRMA,

Urodzona 4.03.1894 r., zamieszkała w Żywocicach, siostra Zygmunta (ur. 21.09.1885 r.). Aresztowana z bratem i bratową i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, **zginęła** (prawdopodobnie w komórce gazowej) – nieznana data śmierci.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19 (603); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 192.

GRÜNBAUM LILI SARA,

Urodzona 28.09.1891 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück, gdzie **zginęła 28.09.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GRÜNBAUM ZYGMUND,

Urodzony 21.09.1885 r., zamieszkały w Żywocicach. Aresztowany wraz z żoną Gertrudą (ur. 24.09.1885) i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19 (603); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 192.

GRÜNFELD AMALIE,

Urodzona 31.01.1874 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i wywieziona w 1940 r. do więzienia lub obozu (nieznana nazwa), i nieznany jest dalszy jej los - **zaginęła**.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GRÜNFELD FERDYNAND,

Urodzony 30.12.1913 r. w Dąbrowie, zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, **zginął 30.09.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GRÜNHUT WIKTOR,

Urodzony 6.10.1869 r. w Ostrawie-Zabłociu, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, z zawodu inżynier. Aresztowany **29.06.1942 r.** i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, **zginął** tego samego dnia (prawdopodobnie w komórce gazowej).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

GRUSZKA JAN,

Urodzony w 1908 r. w Łomnej Górnej (nr 35) i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik leśny. 17.10.1944 r. zmuszony przez gestapo do usuwania z pól niewybuchów, w trakcie tych prac jedna z bomb eksplodowała. Na skutek odniesionych ran - zmarł.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (233).

GRYCH JAN GUSTAW,

Urodzony 30.03.1884 r. w Łyżbicach. Naukę stopnia podstawowego rozpoczął w Łyżbicach, a później uczęszczał do Gimnazjum Polskiego w Cieszynie. Kontynuował naukę w Szkole Elektrotechnicznej w Presburgu (Bratysława) i na Węgrzech. Po odbyciu w latach 1906-1907 praktyki przy budowie kopalni węgla w Brzeszczach, powołany do odbycia służby wojskowej, po jej zakończeniu podjął studia na Wydziale Budowy Maszyn Politechniki w Zurychu - (ukończył je w 1912 r.) uzyskując dyplom inżyniera. Po studiach pracował w Warszawie, a następnie prowadził na terenie Rosji poważne budowy. Należał do cenionych inżynierów i konstruktorów, był też uzdolnionym matematykiem. Wybuch pierwszej wojny światowej zastał go na Kaukazie, skąd wrócił dopiero w 1920 r. do Łyżbic. W 1924 r. założył własne przedsiębiorstwo pod nazwą „Fundament” w Pszczynie i prowadził odpowiedzialne roboty konstrukcyjne oraz budowlane na terenie całej Polski. W czasie okupacji hitlerowskiej, aresztowany i uwięziony w KL Auschwitz. Przeżył obozowe zniewolenie. Po wojnie, aż do emerytury w 1959 r. pracował w Wojewódzkim Zarządzie Dróg Publicznych w Pszczynie. Zmarł w 1961 r.

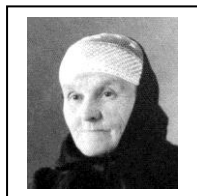
Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r., s. 86.

GRYCZ JÓZEF,

Urodzony 8.08.1910 r. w Lesznej Dolnej. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 24.04.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 118415. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 331.

GRYGIER EWA,

Urodzona 12.04.1880 r. w Milikowie (nr 91) i zamieszkała w tej miejscowości. Wywłaszczona i wysiedlona z własnego gospodarstwa, a objął je przesiedleńca z Niemiec. Aresztowana 11.09.1942 r. i przetransportowana w transporcie zbiorowym do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie, a później przeniesiona do Polenlager nr 32 w Oderberg – Bogumin.

Przeżyła okupacyjne zniewolenie i wróciła do domu.

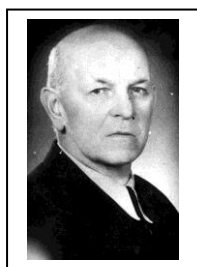
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (414).

GRYGIER PAWEŁ,

Urodzony 25.11.1891 r. w Gnojniku (nr 15) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, wywieziony do więzienia w Döhlerheim. Przeżył hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.2, cz.6 (184).

GRYSZ KAROL,

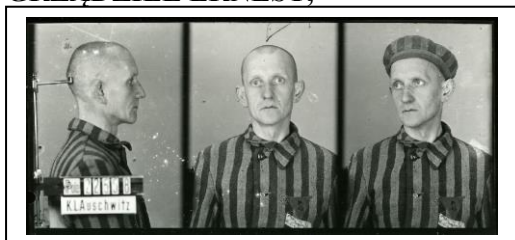

Urodzony w Łyżbicach. Ukończył polską szkołę ludową, a następnie kształcił się w Gimnazjum Realnym w Cieszynie. W szkole należał do organizacji „Jedność”. Po maturze studiował w Politechnice Lwowskiej – wydział inżynierii lądowej, a po dwóch latach przeniósł się do UJ w Krakowie. Pracę zawodową, jako inżynier rozpoczął w Tarnowie. Później podjął pracę, jako nauczyciel w Gimnazjum Realnym w Orłowej. Od 1905 r. uczył w gimnazjum polskim w Cieszynie, został mianowany dyrektorem gimnazjum matematyczno-przyrodniczego w Cieszynie.

Brał udział w pierwszej wojnie światowej, jako oficer austriacki w 31 pułku piechoty na froncie rosyjskim. Dostał się do rosyjskiej niewoli – internowany na Syberii. Powrócił do kraju w 1919 r. W okresie międzywojennym był aktywnym społecznie – szczególnie zamiłowany w muzyce i śpiewie, członek ZNP. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność ruchu oporu. Był członkiem TOW „Odwet” – należał do sekcji socjalnej. Aresztowany i uwięziony w Cieszynie, stamtąd przewieziony do Raciborza. Ponieważ nie udowodniono mu żadnej winy – został zwolniony. Wyjechał do Krakowa i tam nadal kontynuował walkę konspiracyjną z okupantem. Zmarł 8.03.1963 r.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GRZĄDZIEL ERNEST,

Urodzony 7.09.1920 r. w Petrowicach. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 13.02.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 22558. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

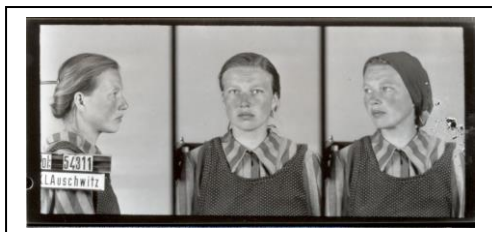
Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 132.

GRZEGORZ EMIL,

Urodzony 15.04.1902 r. w Stonawie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany 1.04.1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 12.02.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 10264. Zginął w obozie **11.04.1941 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 82; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 180; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 170.

GRZEGORZ HELENA z d. STROKOSZ,

Urodzona 13.01.1919 r. w Końskiej, zamieszkała w Trzyńcu, narodowości polskiej, nauczycielka, w młodości bardzo aktywna harcerka w Trzyńcu. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu - łączniczka w organizacji konspiracyjnej ZWZ w obwodzie jabłonkowskim. Aresztowana w pierwszych dniach marca 1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz. Dnia 9.03.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 54311. Zginęła **29.02.1944 r. – rozstrzelana.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 573, 704; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 96.

GRZEGORZ HENRYK, pseud. „Ogwar”,

Urodzony 28.07.1905 r. w Stonawie, narodowości polskiej. Ukończył polską szkołę powszechną, a później uczył się zawodu ślusarza. Odnaczał się działalnością społecznikowską - członek Macierzy Szkolnej, Związku Powstańców Śląskich, Polskiego Robotniczego Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego „Siła”, w szkole należał do drużyny harcerskiej.

Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej „Związek Odwetu”, działał w komórce sabotażowej. Dwukrotnie aresztowany - pierwszy raz uwięziony 1.01.1941 r., drugi raz 20.07.1941 r. i dwukrotnie zwolniony z więzienia po wstawiennictwie Bürgermeistra R. Przybyły. Drugi raz zwolniony z więzienia, do końca okupacji ukrywał się u znajomych w Stonawie.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

GRZYBEK WŁADYSŁAW,

Urodzony 16.01.1917 r. w Bochni, zamieszkały we Frysztacie, narodowości polskiej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Zginął **10.01.1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego więźniów.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 80; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 65; nie figuruje w ewidencji APMA-B.

GRZBOWSKI STEFAN (lub SZCZEPAN),

Urodzony 10.03.1913 r. w Nowym Boguminie (nr 690) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, nauczyciel. Zmobilizowany (stopień wojsk. porucznik), brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Dostał się do niemieckiej niewoli i był uwięziony w Stalagu VI G. Lager Hoffnungstal w Bonn. W 1944 r. aresztowany przez gestapo i uwięziony w Kolonii.

Jesienią tegoż roku przetransportowany został do KL Buchenwald, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 81878. Zginął **30.03.1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (121); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 126; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 44.

GUŃKA JAN,

Urodzony 6.07.1889 r. w Błędowicach Dolnych, zamieszkały w Olbrachcicach (nr 10), narodowości polskiej, restaurator. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany 22.04.1940 r. w ramach akcji przeciw polskiej inteligencji i po uwięzieniu w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3680. Zginął **2.02.1941 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 43; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 137.

GUŃKA JÓZEF,

Urodzony 26.03.1908 r. w Suchej Średniej. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 29.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 96627. Odzyskał wolność 18.06.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 270.

GUŃKA KAROL,

Urodzony 23.03.1893 r. w Błędowicach Dolnych, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej, syn Jana i Magdaleny z d. Kniezyk. Po ukończeniu szkoły ludowej w Błędowicach Dolnych, kształcił się w Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku (matura w 1913 r.). Pracę nauczyciela rozpoczął w szkole ludowej w Łakach, następnie uczył w Suchej Średniej.

W 1920 r. pracował, jako nauczyciel szkoły ćwiczeń przy Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku. W okresie międzywojennym pełnił okresowo funkcję sekretarza Związku Nauczycielstwa Polskiego, w ognisku miast i powiatu cieszyńskiego. W roku szkolnym 1938/1939 był nauczycielem w Czeskim Cieszynie. Wybitny metodyk, redaktor „Miesięcznika Pedagogicznego”. Aresztowany 11.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, a następnie przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **15.08.1940 r.**

Bibliografia: Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 57; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 70 wykazu); M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 324; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 45; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r., s. 62; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19 (569); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 56.

GUŃKA KAROL,

Urodzony 20.08.1921 r. w Czeskim Cieszynie i tam zamieszkały, narodowości polskiej, syn Karola i Anny z d. Zagora, student. Aresztowany w 1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **28.08.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 25487/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:45, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 17, s. 1485; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 46; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 56.

GURECKI ROBERT,

Urodzony 5.02.1906 r., zamieszkały w Pietwałdzie. Aresztowany 26.07.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, zginął **20.06.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 157.

GURNIOSZEK EDVIN,

Urodzony 12.03.1911 r. w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, urzędnik. Aresztowany 3.12.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **12.02.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (017); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 171; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 160.

GURNIOSZEK EUGENIUSZ,

Urodzony 17.08.1912 r. w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, brat Edwina, urzędnik. Aresztowany 14.09.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Zwickau i tam zginął **15.04.1945 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (017); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 171; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 161.

GUROWSKI JÓZEF,

Urodzony prawdopodobnie w 1914 r. w Cieszynie. Przed wybuchem wojny pracował, jako funkcjonariusz Państwowej Policji w Domasłowicach Dolnych. Tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 026/4 z dnia 13.04.1940 r., poz. 88, t. 5009.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katyń” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 81; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.9, cz.19 (614).

GUTMANN GUSTAW,

Urodzony 3.12.1869 r., zamieszkały w Skrzeczoniu. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego i gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

GUTMANN LUDWINA,

Urodzona 5.12.1875 r., zamieszkała w Skrzeczoniu. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

GUZIUR ADOLF,

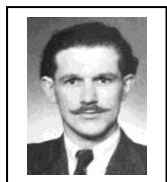

Urodzony 14.06.1873 r. w Cierlicku Górnym, zamieszkały w Suchej Górnej (nr 366), rzeźnik, burmistrz w Suchej Górnej w latach 1932 r. do 1938 r. Aresztowany zaraz na początku okupacji hitlerowskiej za to, że przed wojną był burmistrzem. Więziony w

Karwinie w piwnicy ratusza, był bity i maltretowany podczas przesłuchiwań. Zwolniony po jakimś czasie, wrócił do domu i ciężko chorował z powodu zadanych przez hitlerowców ran (chory na serce, odbite nerki). Zmarł 3.11.1947 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (455).

GUZIUR ANTONIN,

Urodzony 4.11.1915 r. w Suchej Górnej (nr 49) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, górnik, malarz pokojowy. Zastrzelony **6.03.1944 r.** w egzekucji zbiorowej w Żywocicach. W tym dniu gestapo zorganizowało zbiorową akcję odwetową za zabicie dwóch oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę - rozstrzelano 36 mieszkańców Żywocic i sąsiednich wsi.

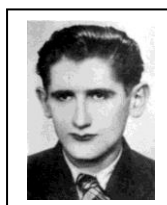
Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 91; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (455, 590); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 174.

GUZIUR EMANUEL,

Urodzony 28.02.1908 r. w Suchej Górnej (nr 242) i zamieszkały w tej miejscowości, syn Pawła. Po ukończeniu szkoły ludowej, kontynuował naukę w polskim gimnazjum w Cieszynie. Aresztowany w Słowacji 2.10.1939 r., dokąd uciekł przed inwazją Niemców hitlerowskich na Czechy. Więziony w obozie k/Krupicy. Uciekł 2.02.1940 r. z obozu, przedostał się do Węgier, a później przez Włochy i Francję do Anglii. Wrócił do domu 6.07.1946 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (486, 508).

GUZIUR EMIL,

Urodzony 15.04.1924 r. w Suchej Górnej (nr 49) i zamieszkały w tej miejscowości, brat Antoniego, narodowości czeskiej, górnik w kop. „Franciszek” w Suchej Górnej. Zastrzelony **6.08.1944 r.** w egzekucji zbiorowej w Żywocicach. W tym dniu gestapo zorganizowało zbiorową akcję odwetową za zabicie dwóch oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę - rozstrzelano 36 mieszkańców Żywocic i sąsiednich wsi.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 91; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (455), T.9, cz.19 (590); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 174.

GUZIUR FRANCISZEK,

Urodzony 5.01.1917 r. w Cierlicku Górnym, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, student. Zmobilizowany (porucznik lotnictwa) – brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Zginął **29.09.1939 r.** w (Krzczonowie) Lublinie – w walce z hitlerowskim najeźdźcą.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 113; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 79;

GUZIUR FRYDERYK,

Urodzony w 1912 (lub 1917) r. w Suchej Górnej (nr 242) i zamieszkały w tej miejscowości, syn Pawła, górnik – ślusarz. Aresztowany 13.10.1939 r. i więziony we Frysztacie, a po jakimś czasie zwolniony do domu.

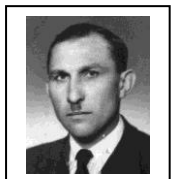
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (487).

GUZIUR GUSTAW,

Urodzony 20.07.1900 r. w Cierlicku Górnym, narodowości polskiej. Zginął **20.06.1940 r.** w nieznanych okolicznościach w Boguminie (prawdopodobnie otruty).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 112.

GUZIUR JAN,

Urodzony 16.05.1904 r. w Suchej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 319), syn Ignacego, górnik. Aresztowany 17.09.1939 r. i więziony w Karwinie, od 20.09.1939 r. w KL Skrochovice, stamtąd 13.10.1939 r. przetransportowany do więzienia w Rawiczu. Dnia 15.10.1939 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Buchenwald.

Od 15.04.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność 15.08.1940 r. – zwolniony z obozu.

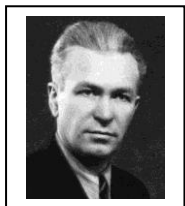
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (486).

GUZIUR JÓZEF,

Urodzony w 1890 r. w Cierlicku Górnym i zamieszkały w tej miejscowości, syn Ignacego, rzeźnik. Aresztowany przez gestapo już w 1939 r. i więziony przez kilka dni w więzieniu w Cieszynie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (322).

GUZIUR LEONARD,

Urodzony 14.10.1903 r. w Suchej Górnej (nr 226), syn Adolfa, inżynier mechanik, pracujący w Chorzowie. Od początku okupacji hitlerowskiej zagrożony aresztowaniem, przez cały okres okupacji ukrywał się w Generalnej Guberni. Tam zaangażował się w pracę konspiracyjną – walcząc w ten sposób z hitlerowcami.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (487).

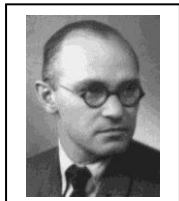
GUZIUR MAKSYMILIAN,

Urodzony 4.09.1894 r. w Karwinie, zamieszkały w Skrzeczoniu (nr 180), kowal. Aresztowany przez gestapo 22.04.1940 r. i więziony w Karwinie, Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Odzyskał wolność 20.08.1942 r. - zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (175).

GUZIUR OSWALD, pseud. „Borowy”,

Urodzony 1.01.1910 r. w Suchej Górnej (nr 226), zamieszkały w Katowicach, inżynier elektryk. Po ukończeniu szkoły ludowej, maturę zdał w gimnazjum w Cieszynie w 1928 r. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r., – uniknął niewoli, wrócił po kilku tygodniach do domu. Zaangażował się niemal natychmiast w działalność ruchu oporu. Niestety, poprzez zdradę,

organizacja, do której należał dr Paweł Musioł została rozbita, a jej przywódcy aresztowani.

Przedostał się do Generalnej Guberni i tam ukrywał się do końca okupacji pod pseudonimem „Borowy” - nadal pracując w konspiracyjnych organizacjach na terenie Krakowa. Aresztowany w Krakowie i więziony od 6.08.1944 do 13.08.1944 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (487).

GUZIUR PAWEŁ,

Urodzony w 1875 r. w Cierlicku Górnym, zamieszkały w Suchej Górnej (nr 242). Wywłaszczony i wysiedlony od 1942 r. do 1945 r. z rodzinnego gospodarstwa rolnego, które przejął przesiedleńca niemiecki Stolman Jakub z Bośni. Nieznany jest dalszy okupacyjny los Pawła Guziura. Po wojnie wrócił do swojego gospodarstwa – bardzo rozgrabionego i zdewastowanego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (487).

GUZIUR RUDOLF,

Urodzony 16.04.1897 r. w Dąbrowej, zamieszkały w Orłowej, restaurator, narodowości czeskiej. Na początku pierwszej wojny światowej walczył w Legionach Józefa Piłsudskiego. Brał czynny udział w życiu społecznym. Aresztowany 17.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, a następnie przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen.

Odzyskał wolność 1.12.1940 r. – zwolniony z obozu. Po powrocie do domu, do końca okupacji hitlerowskiej pracował, jako robotnik fizyczny. Zmarł 1.01.1982 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

GUZIUR TEODOR,

Urodzony 4.11.1888 r. w Cierlicku Górnym, narodowości polskiej. Po ukończeniu polskiej paraleleki przy niemieckim Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie, rozpoczął pracę, jako nauczyciel w polskiej szkole ludowej w Karwinie-Solcy. W 1914 r. powołany do wojska austriackiego i wysłany na front. Po wojnie ponownie wrócił do zawodu nauczyciela, zaś od 1928 do 1939 r. był kierownikiem szkoły „Na Hesówce” w Karwinie. Od wczesnej młodości działacz Macierzy Szkolnej w Czechosłowacji - w latach 1921-1939 członek Zarządu Głównego. Także od 1921 r. działacz Polskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej w Czechosłowacji (PSPR) - pełniąc w niej różne funkcje. W 1926 r. został wybrany radnym Rady Miejskiej w Karwinie, a w 1927 r. burmistrzem miasta Karwiny. Przeciwno tym wyborom nacjonalistyczne stronnictwa czeskie wniosły protest, na skutek, którego Urząd Powiatowy we Frysztacie pozbawił Guziura mandatu radnego i funkcji burmistrza. Po odwołaniu się do Najwyższego Trybunału Administracyjnego w Pradze został mu przywrócony mandat radnego. Podczas następnych wyborów w 1929 r. został ponownie wybrany radnym, a następnie zastępcą burmistrza Karwiny. W skład samorządu miejskiego Karwiny wchodził do 1938 r. Równocześnie przez szereg lat był członkiem Rady Nadzorczej Stowarzyszenia Spożywczego „Postęp” w Karwinie, działał w Polskim Stowarzyszeniu Robotniczym „Siła”, w Polskim Towarzystwie Turystycznym „Beskid Śląski”. Po wybuchu drugiej wojny światowej

wyjechał na wschód, a po powrocie mieszkał początkowo u krewnych w Karwinie, a od 1941 r. u swojej siostry w Wiśle (pracował w pensjonacie „Lotos”). Był trzykrotnie aresztowany przez gestapo i więziony w Karwinie oraz Cieszynie. Zmarł 20.05.1945 r.

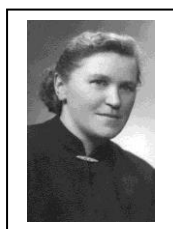
Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r., s. 87; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 79.

GUZIUR WILHELM,

Urodzony w 1905 r. w Suchej Górnej (nr 242) i zamieszkały w tej miejscowości, syn Pawła. Hutnik w Trzyńcu. Aresztowany 13.10.1939 r. i więziony we Frysztacie, a po jakimś czasie zwolniony do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.1, cz. 4 (139), T.8, cz.18 (487).

GUZIUR ZYTA,

Urodzona 03.03.1915 r. w Suchej Górnej na Zaolziu. Była najmłodszą córką Agnieszki i Adolfa Guziura, przedwojennego burmistrza Suchej Górnej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ, łączniczka w „Związku Odwetu” inż. Franciszka Kwaśnickiego. Aresztowana w tym samym czasie, co inż. Franciszek Kwaśnicki, i od 8.01.1941 r. więziona w Cieszynie, skąd 20.05.1941 r. w transporcie zbiorowym przewieziona została do KL Ravensbrück; zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 6317.

Podczas pobytu w obozie w Ravensbrück za ułatwienie ucieczki dwom więźniarkom została skazana na 60 - dniowe odosobnienie w ciemnym bunkrze. Była również ofiarą doświadczeń pseudomedycznych. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, wytrzymała do końca jego funkcjonowania. W 1945 r. wyszła za mąż za mgr inż. Stanisława Bonczka. W tym samym roku przeprowadziła się wraz z mężem z Czechosłowacji do Polski. Zamieszkała na terenie powiatu rybnickiego – w Niedobczycach, potem Czerwionce, Niewiadomiu i Rybniku. 6.05.1946 r. urodziła jedyną córkę Zofię (z zawodu mgr inż. górnik – po mężu Kijonka). Zyta Guziur Bonczek zmarła nagle 17.03.1973 r. w Rybniku – gdzie jest pochowana wraz ze zmarłym w 1964 r. mężem na miejscowym cmentarzu.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Uzupełnienie do biogramu – Zofia Kijonka; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (489).

GUZOWSKI TADEUSZ,

Urodzony 7.01.1914 r. w Karwinie, zamieszkały w Darkowie, narodowości polskiej. Absolwent Polskiego Gimnazjum Realnego w Orłowej, po maturze studiował w Politechnice w Warszawie – wydział architektury. Pracował, jako inżynier-architekt w biurze projektów i konstrukcji. Zmobilizowany we wrześniu 1939 r. – brał udział w kampanii wrześniowej (stop. wojsk. porucznik), zginął 9.09.1939 r. w walce z hitlerowskim agresorem na terenie Warszawy.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 113; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 79.

GVUZD ANĚLIN,

Urodzony 14.6.1907 r. w Rychwałdzie, zamieszkały w Hruszowie (Gruszowie), narodowości czeskiej, syn Albina i Albiny z d. Sajer, nauczyciel. Przed wojną członek Towarzystwa Gimnastycznego, w okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **27.02.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 1697/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 7:55, określenie przyczyny zgonu to: „akuter Magendarmkatarrh” (ostra katar/nieżyt żołądkowo-jelitowy).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 2, s. 197; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 162; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 154.

GWÓŹDŹ DOMINIK, pseud. „Domin”,

Urodzony 27.07.1898 r. w Rychwałdzie, zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości polskiej, syn Adolfa i Zofii z d. Niezgoda, zamieszkały w Piotrowicach. Po ukończeniu szkoły wydziałowej, kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku. Pracował, jako nauczyciel w Rydułtowach pow. rybnicki. W młodości harcerz, a później, jako nauczyciel - opiekun drużyn harcerskich w Pietwałdzie i Piotrowicach. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK.

Aresztowany w styczniu 1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po zakończonym śledztwie przeniesiony do KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23412/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:29, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Paják, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 682; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 898; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 157; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (016); T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego - Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 129; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 149.

GWÓŹDŹ LEOPOLD,

Urodzony 14.11.1913 r. w Suchej Górnej (nr 147) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany przez gestapo 1.07.1944 r. dla odstraszenia pozostałych mieszkańców Suchej Górnej w związku ze sprawą hitlerowców Vorbacha i Umsiedlera – postrzelonych przez partyzantów. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen.

Zginął **9.01.1945 r.** podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 88; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 174.

GWÓŹDŹ LEOPOLD,

Urodzony 27.10.1914 r., zamieszkały w Orłowej, narodowości polskiej, pracował, jako funkcjonariusz Państwowej Policji (policjant polski) w Karwinie-Sowińcu. Prawdopodobnie, tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w

1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Jego brat Karol widział go podczas ewakuacji po raz ostatni we Lwowie. Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 044/1 z dnia 22.04.1940 r., poz. 60, s. 253, t. 405.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 82; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 142.

GWÓZDŹ MIROSLAW,

Urodzony 19.01.1919 r. w Porębie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, kupiec - handlowiec. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 31.03.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen. Zginął **15.02.1945 r.** podczas marszu śmierci w głąb Niemiec.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 162; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 154.

HABER EDITA,

Urodzona 3.06.1920 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. powiecie Karwina*, s. 132.

HABER EMA,

Urodzona 4.12.1886 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HABER HERTA,

Urodzona 1.01.1884 r. w Bielsku, zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana 28.06.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **3.07.1942 r.** (prawdopodobnie w komorze gazowej).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82

HABER JÓZEF,

Urodzony 26.03.1913 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HABER JULIA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, 16.05.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Zawierciu i tam **zginęła** – nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

HABER MORITZ,

Urodzony 12.02.1882 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HABER NATALIA,

Urodzona 2.10.1882 r. w Darkowie, zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **3.07.1942 r.** (prawdopodobnie w komorze gazowej).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82

HABER SALAMON,

Urodzony 20.09.1915 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego i tam **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HABER WALTER,

Urodzony 11.07.1909 r. we Frysztacie i zamieszkały w tej miejscowości, lekarz. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **3.07.1942 r.** (prawdopodobnie w komorze gazowej).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82

HAHN ADOLF,

Urodzony 14.02.1872 r., zamieszkały w Skrzeczoni. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

HAHN HENRYK,

Urodzony 6.12.1909 r. w Orłowej, syn Leona i Marii z d. Smyczek. W 1918 r. rodzina przeprowadziła się do Kończyc Małych, gdzie Henryk w 1922 r. ukończył szkołę podstawową. Następnie uczęszczał do szkoły wydziałowej w Czechowicach, w 1930 r. ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie-Bobruku. Pracę nauczyciela rozpoczął w szkołach na Śląsku Cieszyńskim. W 1935 r. objął kierownictwo kursów teatralnych w Szkole Pracy Społecznej w Cieszynie. Pod koniec sierpnia 1939 r. uszedł z Bogumina do Krystynopola, gdzie zaangażował się w ruch oporu – przeciw wkraczającemu na ziemię polskie okupantowi hitlerowskiemu. Aresztowany w grudniu 1940 r. i po kilkumiesięcznym śledztwie wysłany na przymusowe roboty, z których zbiegł i do końca wojny ukrywał się w Zwierzyńcu, pow. zamojski. Po wojnie założył Uniwersytet Ludowy w Więszycach k/Koźła, którego został dyrektorem – a placówka ta stała się ośrodkiem życia kulturalnego okolicznych wsi. Po kilkuletniej batalii Henryk Hahn,

pod patronatem ZMW - ranga Uniwersytetu wzrosła do tego stopnia, że stała się placówką kształcącą młodzież z całej Polski. Był wieloletnim działaczem Stronnictwa Ludowego. W 1958 r. został członkiem Centralnej Rady Uniwersytetów Ludowych w Warszawie, był członkiem wielu organizacji i stowarzyszeń. Zmarł 9.01.1981 r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r., s. 66.

HAHN JANA,

Urodzona 15.02.1872 r., zamieszkała w Skrzeczoniu. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

HAHN LEON,

Urodzony 24.07.1900 r. w Ostrawie Śl., syn Adolfa i Bertę z d. Reuchenbaum. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 23.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 32382. Zginął **21.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12035/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:20, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 166; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 35.

HALAMA DOMINIK,

Urodzony w 1928 r. w Nawsiu (nr 313) w schronisku pod Stożkiem i tam zamieszkały, syn Zuzanny. Aresztowany 31.10.1944 r. z matką oraz rodzeństwem. Poddany był wraz z pozostałymi członkami rodziny sadystycznym praktykom gestapo. Przywiązany został do drzewa na Filipce w taki sposób, by ciężar całego ciała mógł wspierać tylko na palcach nóg – dotykających ziemi. Tak osądzony - przewieziony tego samego dnia do więzienia w Cieszynie. Następnie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Mimo trudnych warunków panujących w więzieniu i obozie, przeżył i odzyskał wolność w 1945 r. Wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (093).

HALAMA IZYDOR,

Urodzony 12.01.1920 r. w Nawsiu (nr 313) i tam zamieszkały, brat Dominika, syn Zuzanny. Aresztowany 31.10.1944 r. z matką oraz rodzeństwem, torturowany przez przywiązanie do drzewa na Filipce w taki sposób, by ciężar całego ciała mógł wspierać tylko na palcach nóg – dotykających ziemi. Tak osądzony - przewieziony (tego samego dnia) do więzienia w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Mimo trudnych warunków panujących w więzieniu i obozie, przeżył i odzyskał wolność w 1945 r. Wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (093).

HALAMA JÓZEF,

Urodzony 13.09.1913 r. w Nawsiu (nr 313) i tam zamieszkały, syn Zuzanny. Aresztowany 31.10.1944 r. z matką oraz rodzeństwem torturowany przez przywiązanie do drzewa na Filipce w taki sposób, by ciężar całego ciała mógł

wspierać tylko na palcach nóg – dotykających ziemi. Po takim osądzeniu, przewieziony do więzienia w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym do KL Gross-Rosen. Zginął **15.02.1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego z obozu

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (077); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 132.

HALAMA MARIA,

Urodzona 13.06.1890 r. w Nawsiu i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej, właścicielka gospody. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück. Zginęła **15.01.1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego więźniarek w głąb Niemiec.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 132.

HALAMA RUDOLF,

Urodzony 29.06.1900 r. w Sibicy, syn Pawła i Anny z d. Gociek. W 1914 r. ukończył Szkołę Wydziałową Macierzy Szkolnej w Cieszynie, – w której w 1912 r. został członkiem-założycielem Drużyny Skautowej. W pierwszej wojnie światowej był żołnierzem Legionu Cieszyńskiego (najmłodszy legionista ziemi cieszyńskiej), trzykrotnie odznaczony Krzyżem Walecznych, później był powstańcem śląskim. Po zakończeniu pierwszej wojny światowej ukończył (w 1921 r.) zaocznie naukę w cieszyńskiej Szkole Handlowej. W latach 1921-1933 inspektor Zarządu Spółdzielni Polskich w Czeskim Cieszynie, przez następne 5 lat kierował Bankiem Spółdzielczym w Cieszynie. Był gorącym rzecznikiem i działaczem Koła Przyjaciół Harcerstwa, działacz polskich organizacji społecznych, teatralnych, redaktor Gwiazdki Cieszyńskiej. W latach 1929-1939 zasiadał w Radzie Miejskiej Miasta Cieszyna, będąc czynnym i aktywnym jej członkiem. W 1935 r. kandydował do Sejmu Śląskiego. W latach 1938-1939 dyrektor Komunalnej Kasy Oszczędności w Trzynie. Zmobilizowany (stop. wojsk. podporucznik) brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli i tam **zginął**.

Postscriptum: Z Kozielska pisał do rodziny 30.11.1939. W Katyniu niezidentyfikowany.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r., s. 89; Mécislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 46.

HALAMA WILMA,

Urodzona 1932 r. w Nawsiu (nr 313) i tam zamieszkała, córka Zuzanny. Aresztowana 31.10.1944 r. z matką oraz rodzeństwem torturowana przez przywiązanie do drzewa na Filipce w taki sposób, by ciężar całego ciała mogła wspierać tylko na palcach nóg – dotykających ziemi. Po takim sadystycznym przesłuchaniu, tego samego dnia przewieziona została do więzienia w Cieszynie a stamtąd w transporcie zbiorowym przetransportowana do KL Auschwitz. Mimo trudnych warunków panujących w więzieniu i obozie, przeżyła i odzyskała wolność w 1945 r. Wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (093).

HALAMA ZUZANNA z d. KARPECKA,

Urodzona 13.07.1890 r. w Nawsiu (nr 313) w schronisku pod Stożkiem i zamieszkała w tej miejscowości. Opiekunka partyzantów. Niestety, 28.10.1944 r. poprzez zdradę o jej działalności dowiedziało się gestapo. Aresztowana 31.10.1944 r. wraz z dziećmi i torturowana przez przywiązanie do drzewa na Filipce w taki sposób, by ciężar całego ciała mogła wspierać tylko na palcach nóg – dotykających ziemi. Po tak sadystycznie przeprowadzonym przesłuchaniu, przewieziona do więzienia w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przetransportowana do KL Ravensbrück. Mimo ciężkich warunków panujących w więzieniu i obozie, przeżyła i odzyskała wolność w 1945 r. Wróciła do domu.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (077).

HALFAR ANIELA,

Urodzona w Dzieńmorowicach i zamieszkała w tej miejscowości, żona Franciszka (ur. 1903 r.). W 1942 r. wywłaszczona i wysiedlona z własnego gospodarstwa rolnego i wraz z mężem oraz dziećmi Danielą i Józefem wywieziona w transporcie zbiorowym do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager Kattowic Idaweiche (Panewniki). Mimo ciężkich warunków panujących w tym obozie, przeżyli i wrócili po 1945 r. do swojego domu bardzo zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (275).

HALFAR DANIELA,

Urodzona w Dzieńmorowicach i zamieszkała w tej miejscowości, córka Franciszka i Anieli. W 1942 r. wywłaszczona i wysiedlona z rodzinnego gospodarstwa rolnego i wraz z rodzicami oraz bratem Józefem wywieziona w transporcie zbiorowym do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager Kattowic Idaweiche (Panewniki). Mimo ciężkich warunków panujących w tym obozie, przeżyli i wrócili po 1945 r. do swojego domu - zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (275).

HALFAR FRANCISZEK,

Urodzony w 1903 r. w Dzieńmorowicach i zamieszkały w tej miejscowości, chłop małorolny. W 1942 r. wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa rolnego z żoną Anielą oraz dziećmi Danielą i Józefem, wywieziony w transporcie zbiorowym do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager Kattowic Idaweiche (Panewniki). Mimo ciężkich warunków panujących w tym obozie, przeżyli i wrócili po 1945 r. do swojego domu bardzo zdewastowanego i rozgrabionego.

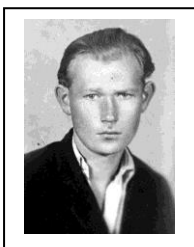
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (275).

HALFAR JÓZEF,

Urodzony w Dzieńmorowicach i zamieszkały w tej miejscowości, syn Franciszka i Anieli. W 1942 r. wywłaszczony i wysiedlony z rodzinnego gospodarstwa rolnego z rodzicami oraz siostrą Danielą, wywieziony w transporcie zbiorowym do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager Kattowic Idaweiche (Panewniki). Mimo trudnych warunków panujących w tym obozie, przeżyli i wrócili po 1945 r. do swojego domu - zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (275).

HALTOF JAN,

Urodzony 9.08.1921 r. w Wędryni (nr 164) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany przez gestapo 20.05.1943 r. za odmowę podpisania Volkslisty. Więziony był w obozie karnym w Słubicach (Frankfurt) i zatrudniony przy bardzo ciężkich robotach. Odzyskał wolność 2.05.1945 r. – wyswobodzony przez Armię Czerwoną, wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (164).

HALTOF JÓZEF,

Urodzony 2.03.1910 r., zamieszkały w Bystrzycy n.Olzą (nr 237), hutnik Aresztowany przez gestapo 5.09.1939 r. i po pół roku uwięzienia w Cieszynie, zwolniony do domu. Natychmiast też udał się w góry i już w, 1940 r. jako partyzant podjął walkę z hitlerowskim okupantem na „Łabajce” oraz „Kikuli”. Aresztowany drugi raz pod koniec 1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, później do więzienia w Katowicach. Po zwolnieniu w 1941 r. wywieziony na roboty przymusowe do Niemiec – Linzu. W 1944 r. uciekł z przymusowych robót i znowu przyłączył się do partyzantów na „Łabajce”. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (352).

HALTOF KAROL,

Urodzony 28.09.1899 r., zamieszkały w Bystrzycy n.Olzą, narodowości polskiej, hutnik. Aresztowany 12.06.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do Goss-Rosen. Zginął **15.01.1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego więźniów w głąb Niemiec.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 49.

HAŁACZ EMANUEL,

Urodzony 19.10.1898 r. w Łazach, zamieszkały w Orłowej, narodowości polskiej. Ukończył szkołę wydziałową w Łazach, a później kształcił się w Gimnazjum Realnym w Orłowej (matura w 1917 r.). W latach szkolnych należał do aktywnych członków drużyny harcerskiej. Podczas plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim pracował w Radzie Narodowej w Cieszynie i w tym okresie został aresztowany przez Czechów. Następnie studiował medycynę w UJ w Krakowie - lekarz. Początkowo pracował, jako asystent w lecznicy Spółki Brackiej w Chorzowie, a później został dyrektorem Szpitala Pszczyńskiego Bractwa Górniczego w Mikołowie i lekarzem naczelnym Zakładu św. Józefa w Mikołowie. Był prezesem PCK w Mikołowie. W 1938 r. powrócił do Orłowej na Zaolziu i został lekarzem naczelnym Szpitala Kopalnianego. Podczas okupacji opuścił Zaolzie i osiedlił się w Krakowie, gdzie zaangażował się w działalność ruchu oporu - organizacji konspiracyjnej „Odwet” inż. F. Kwaśnickiego. Dla organizacji tej organizował lekarstwa, leczył polskie rodziny i członków podziemia. Aresztowany 5.08.1941 r. przez zradę i osadzony w więzieniu Montelupich w Krakowie, tam rozstrzelany **15.09.1941 r.**

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r., s. 91; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 144; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 142.

HAŁACZEK LEOPOLD, pseud. „Tadek”, „Góra”, „Herman”, „Leopold Wala”,

Urodzony 29.09.1912 r. w Bottrop, pow. Recklinghausen (Westfalia), syn Teofila i Marii z d. Jezusek. Rozpoczął naukę w szkole ludowej w Bottrop, ale przenosząc się z matką do kolejnych miejscowości zmieniał także szkoły. Mieszkał między innymi w Zabełkowie w pow. raciborskim, w Wierzbju w pow. lublinieckim i w Krzyżkowicach w pow. rybnickim. 1.09.1926 r. wstąpił do Państwowego Gimnazjum w Rybniku i uczęszczał do niego do 1.05.1932 r.

Powodem przerwania nauki po sześciu klasach, była choroba i śmierć matki. Z dniem 1.11.1932 r. wstąpił do dwuletniej Szkoły Rolniczej w Rybniku, którą ukończył 24.03.1934 r. W roku 1927 r. wstąpił w szeregi harcerskie, a dwa lata później w 1929 r. założył drużynę harcerską w Krzyżkowicach, którą kierował do 1.04.1933 r. Tego dnia został mianowany kierownikiem Młodzieży Starszoharcerskiej. Na przełomie 1935-1936 r. odbywał służbę wojskową w Dubnie. Po zwolnieniu z wojska, pracował, jako urzędnik w kopalni „Charlotte” w Rydułtowach, równocześnie prowadził agenturę ubezpieczeń spółki „Silesia” i działał społecznie, jako komendant hufca harcerzy w Rydułtowach. Od początku wojny zaangażował się w działalność konspiracyjną w okolicy Rybnika. Jesienią 1940 r. zwolniono go z pracy za „... manifestowaną polskość”, a 18.12.1940 r. został aresztowany. Po sześciu tygodniach udało mu się zbiec i przy pomocy kolegów z organizacji konspiracyjnej ZWZ przedostał się do Czech, gdzie pod zmienionym nazwiskiem prowadził pracę konspiracyjną w okolicy Orłowej na Zaolziu, jako zastępca komendanta ZWZ/AK. Przez zdradę lekarza z Orłowej, 16.01.1943 r. został zatrzymany przez gestapo, ratując się ucieczką, postrzelony w głowę został uwięziony w cieszyńskim więzieniu, a po trzech miesiącach przewieziony do KL Auschwitz i osadzony w bloku 11. Dnia **14.08.1944 r.** wraz z trzynastoma innymi więźniami, został przewieziony do miejscowości Kocierz Moszczanicki, tam zginął w egzekucji publicznej przez powieszenie. Po egzekucji, zwłoki 13 więźniów przewieszone zostały do krematorium w KL Auschwitz.

Bibliografia: *Księga Pamiątkowa Państwowego Gimnazjum i Liceum w Rybniku 1922-1947*, 1947 r., s. 21; L. Musiolik *Rybniczanie słownik biograficzny*, Rybnik 2000, s. 63; ks. K. Szweđa, *Ponieśli swój krzyż*, Poznań 1989, s. 97; M. Brzost, *Rybnicki Inspektorat Armii Krajowej*, Katowice 1995, s. 48, 54-58, 76-78, 83, 103-106, 108, 117; *Ziemia rybnicko-wodzisławska*, pod red. J. Ligenzy, Katowice 1970, s. 275, 276; I. Libura, *Z dziejów domowych powiatu – gawęda o ziemi rybnickiej*, Opole 1984, s. 382; J. Kłistała *Działacze rybnickiego ZWZ/AK w obozach koncentracyjnych cz. II*, Bielsko-Biała 2003, s. 188, 194, 197; Zbiory J. Delowicza; T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie Ofiary Drugiej Wojny Światowej*, s. 130.

HAMPEJS DALIBOR,

Urodzony 1922 r. w Porębie, zamieszkały w Orłowej, narodowości czeskiej, górnik. Aresztowany i uwięziony w obozie koncentracyjnym (nieznana nazwa). **Zginął w obozie.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 142.

HAMPL LEOPOLD,

Urodzony 9.04.1919 w Nowym Boguminie i zamieszkały w miejscowości urodzenia, kolejarz. Aresztowany za przynależność do ruchu oporu – w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął w **1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (135); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 126; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 44.

HAMROZI JAN,

Urodzony 6.06.1927 r. w Nawsiu (nr 53) i zamieszkały w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej wysłany przez Arbeitsamt na roboty przymusowe do Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (111).

HAMROZY JÓZEF,

Urodzony 6.07.1907 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, górnik. Aresztowany 29.10.1941 r. za zaangażowanie w ruch oporu – w lewicowej organizacji KSC. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Berlinie, zginął **9.07.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116.

HANAK FRANCISZEK,

Urodzony 3.10.1910 r. w Jabłonkowie (nr 114/115) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, prawnik – adwokat. Ukończył polskie gimnazjum w Cieszynie i Orłowej, zaś studia prawnicze ukończył w Brnie. Aresztowany 24.04.1940 r. przy pierwszym masowym aresztowaniu przez hitlerowców – zaolziańskiej inteligencji. Więziony do 5.06.1940 r. w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6830 i gdzie przebywał od 24.04.1940 do 5.06.1940 r.

Następnie, 6.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność 3.12.1940 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (036, 120).

HANDLER BABET,

Urodzona 31.10.1882 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HANDLER WIKTORIA z d. SANDER,

Urodzona 6.01.1872 r. w Górnym Żukowie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), w transporcie zbiorowym przewieziona została do KL Auschwitz, zginęła **30.06.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 52.

HANKUS ADOLF,

Urodzony 18.09.1902 r. w Karpętnej, zamieszkały w Bystrzycy n. Olzą, narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 23.11.1944 r. przewieziony do więzienia w Bystrzycy n. Olzą i tam **zastrzelony** w nieustalonych okolicznościach.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 49.

HANKUS KAROL,

Urodzony 2.01.1909 r., zamieszkały w Karwinie. Zmobilizowany (stop. wojsk. porucznik lotnictwa), brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Zginął w walce z hitlerowskim agresorem **3.09.1939 r.** w okolicach Tarnowa.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 113.

HANTKE GUSTAW STANISŁAW TADEUSZ,

Urodzony 17.11.1911 r. w Petersburgu w Rosji, syn Gustawa i Wandy, zamieszkały w Trzyncu. Z zawodu inżynier chemik, pełnił funkcję dyrektora koksowni Huty Trzynieckiej. Zmobilizowany (stop. wojsk. podporucznik łączności), brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. - był obrońcą twierdzy w Brześciu. Dostał się do sowieckiej niewoli, tam **zginął** – zamordowany przez NKWD.

Postscriptum: Wpisany na LE NKWD Starobielska, póź. 1425.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR, Czeski Cieszyń* 1999, s. 69.

HANUS JAN,

Urodzony w 1906 r. w Raju i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, **zginął** – nieznana jest data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 169; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 157.

HANUS KAROL,

Urodzony 21.01.1909 r. w Kaczycach, potem mieszkał w Raju. Uczęszczał do szkoły wydziałowej we Frysztacie, później kontynuował naukę w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku (matura w 1930 r.). Pracował, jako nauczyciel w Mikołowie, natomiast w latach 1938/1939 uczył we Frysztacie. Zmobilizowany (stop. wojsk. ppor.), brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Zginął **8.09.1939 r.** w okolicach Tarnowa.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 170.

HANUSEK ANTONIN,

Urodzony 13.01.1921 r. w Dzieńmorowicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, aktywny działacz komunistyczny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 8.12.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 86194. Zginął **19.06.1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (264); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 66; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 64.

HANZEL JÓZEF,

Urodzony 25.08.1895 r. w Łąkach n.Olzą, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, górnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 11.02.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, przewieziony do więzienia w Rawiczu, zginął **30.08.1942 r.** Nieznane są okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 80.

HANZEL JÓZEF,

Urodzony 30.01.1915 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Józefa i Franciszki z d. Kocur. Ukończył Polskie Gimnazjum Realne w Orłowej (matura w 1936 r.), w gimnazjum aktywny harcerz, działał też w Stowarzyszeniu robotniczym „Praca”. Po maturze pracował, jako urzędnik w centralnej płuczce kop. „Barbara” w Karwinie. W okresie okupacji hitlerowskiej wysłany przez Arbeitsamt do pracy przymusowej w kop. „Henryk”, gdzie pracował, jako wozak dołowy, tam zaangażował się w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 17.12.1942 r. przez zradę i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 17.03.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 108697. Zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23410/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:39, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod” (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pajak, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 300, 682; APMA-B *Księga zgonów*, t. 16, s. 896; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 80.

HARATYK ZUZANNA z d. KARPECKA,

Urodzona 12.04.1914 r. w Nawisu i zamieszkała w tej miejscowości, nauczycielka. Aresztowana 21.05.1940 r. i więziona w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück, gdzie przebywała do 20.11.1940 r. Po powrocie z obozu zamieszkała w Jabłonkowie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

HARENZŁOK ANTONI,

Urodzony 13.12.1919 r. w Mostach k/Jabłonkowa, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, syn Adama i Anny z d. Marszałik. Po ukończeniu polskiej szkoły ludowej, pracował, jako górnik w kop. „Barbara” w Karwinie. W okresie okupacji zaangażowany w ruchu oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 24.09.1943 r. pod zarzutem akcji sabotażowej na kopalni. Uwięziony w areszcie lokalnym w Karwinie, a stamtąd przewieziony do więzienia gestapo w Cieszynie.

Po paru dniach w transporcie zbiorowym przetransportowany do KL Auschwitz, tam zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-6306. Zginął 7.12.1943 r. Według wystawionego aktu zgonu nr 33691/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 13:40, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie”(zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pajak, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 966; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 687; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (271); *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 99; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 80.

HAREŹŁOK ALOJZY,

Urodzony 1908 r. w Mostach (nr 450) k/Jabłonkowa i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, robotnik leśny – brat Antoniego. Aresztowany 30.09.1939 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz (lub KL Gross-Rosen), gdzie zginął 23.03.1942 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (248); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 129.

HARING PAWEŁ,

Zamieszkały w Skrzeczoniu. Aresztowany 11.06.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd zbiorowym transportem przewieziony do KL Bełżcu, gdzie **zginął** – nieznana jest data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 176.

HAROK JAN,

Urodzony 20.08.1914 r. w Karwinie i tam zamieszkały, nauczyciel, narodowości polskiej. Aresztowany 12.04.1940 r. w Stonawie i więziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Następnie, od 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność 24.06.1941 r. – zwolniony z obozu. Po powrocie w rodzinne strony, do końca okupacji hitlerowskiej pracował, jako pracownik fizyczny w kop. „Barbara” w Karwinie.

Po wyzwoleniu wrócił do pracy w zawodzie nauczyciela - dyrektor szkoły do 1973 r. Zaangażowany w pracy społecznej w PZKO - prezes koła, dyrygent i członek orkiestry smyczkowej.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

HAROK RUDOLF,

Urodzony ?, w Grodziszczu i zamieszkały w tej miejscowości (nr 120), pomocnik na poczcie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia tego więźnia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (095).

HARPECKA ZUZANNA z d. HARATYK,

Urodzona 12.04.1914 r. w Nawsiu (nr 446) i tam zamieszkała. Była nauczycielką Szkoły Ludowej w Bystrzycy n.Olzą. Aresztowana 20.05.1940 r. razem z 9 innymi osobami (przeważnie nauczycielami) – Polakami ze szkoły w Jabłonkowie. Więziona w więzieniu gestapo w Cieszynie, a następnie w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Ravensbrück. Otrzymała wolność 11.11.1940 r. – zwolniona do domu.

Postscriptum: 21.05.1940 r. „władowana” została do samochodu, gdzie znajdowało się 9 osób aresztowanych w Jabłonkowie.

1. Aerst Franciszka, nauczycielka przedszkola w Jabłonkowie;
2. Golasik Stefania, sklepowa z Jabłonkowa;
3. Januszewska Stefania, ur.4.04.1901 r. w Jabłonkowie,
4. Januszewska Anna, siostra Stefanii, uczyła do 1939 r.;
5. Kałuża Anna, ur. w 1918 r. w Mostach k/Jabłonkowa;
6. Kałuża Emilia, ur. w 1915 r. w Mostach k/Jabłonkowa;
7. Kawulok Anna ur. 19.03.1918 r. w Mostach k/Jabłonkowa, nauczycielka,
8. Polaczek Bronisława ur. 29.08.1902 r. w Jabłonkowie, nauczycielka;
9. Kopecka Barbara ur. 5.12.1892 r. w Jabłonkowie, nauczycielka.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2; (093, 097).

HARTMAN EDYTA,

Urodzona 14.06.1930 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 53.

HARTMAN JINDŘICH,

Urodzony 22.10.1921 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **31.07.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 52.

HARTMAN JÓZEF,

Urodzony 21.06.1919 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Buchenwald, gdzie zginął **31.12.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 53.

HARTMAN CECILIA PAULA,

Urodzona 29.09.1925 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** –

nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 53.

HARTMAN SALI z d. ROSENSTECK,

Urodzona 6.11.1893 r. w Żukowie Dolnym, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **31.07.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 53.

HAUBENSTOCK ANNA,

Urodzona 17.02.1903 r. w Ligocie, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana nazwa więzienia lub obozu oraz data okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 108.

HAUBENSTOCK DAWID,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 132.

HAUBENSTOCK IGNAC,

Urodzony 12.06.1897 r. w Krakowie, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 108.

HAUBENSTOCK MAX,

Urodzony 14.10.1880 r. w Sułkowicach, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary Okupacji Hitlerowskiej i Wojny 1939-1945 r. w Powiecie Karwina*, s. 108.

HAUBENSTOCK ROZALIA,

Urodzona 10.10.1888 r. w Krakowie, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data okoliczności śmierci tej więźniarki.

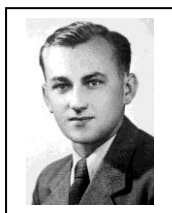
Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

HAUER EUGENIUSZ,

Urodzony 14.09.1893 r. w Ostrawie Śl. i zamieszkały w tej miejscowości, syn Lorenca i Wincenty z d. Richter. Aresztowany po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 20.05.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 35978. Zginął **25.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12722/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 18:35, określenie przyczyny zgonu to: „Myocardinsuffizienz” (zapalenie mięśnia sercowego).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 174; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 722.

HAWLASEK ERWIN,

Urodzony 8.07.1912 r. w Łazach i tam zamieszkały, narodowości polskiej, prawnik. Ukończył Gimnazjum w Orłowej (matura w 1931 r.), później studiował na wydziale prawa Uniwersytetu Karola w Pradze. Aresztowany 12.04.1940 r. i uwięziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Od 20.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3188.

W obozie pracował w kamieniołomie i uległ wypadkowi – ciężki głaz przywalił mu nogę. Przewieziono go do szpitala w Linzu, ale pozostawiono go bez opieki, w wyniku, czego, przez utratę krwi, zmarł **21.06.1940**,

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 116; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 115.

HAWLICZEK JÓZEF,

Urodzony w 1909 r. w Łomnej Górnej i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik leśny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu - partyzant. Nie zgodził się pójść do niemieckiego wojska (Wehrmacht), lecz przystąpił do partyzantów. Ukrywał się u matki (Marii Hawliczkowej) w stodole – w Łomnej Górnej. Schowany w sianie, po dotkliwym ukłuciu widłami - przez gestapowców przeszukujących siano, wygrzebał się z miejsca ukrycia. Ciężko ranny próbował ucieczki, lecz dosięgła go kula wartowników na koniach patrolujących okolicę i wspomagających gestapo. Zastrzelony **20.12.1944 r.** niedaleko gospody Pyszki w Górnej Łomnej.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (233); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 124.

HAWLIK KAROL,

Urodzony 31.12.1908 r. w Karwinie, zamieszkały w Żywocicach, narodowości polskiej, górnik. W niedzielę rano **6.08.1944 r.** - gestapo i niemiecka policja rozstrzelała go we własnym domu. W tym dniu gestapo zorganizowało zbiorową akcję odwetową za zabicie dwóch oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę, rozstrzelano 36 mieszkańców Żywocic i sąsiednich wsi.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 193; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 197.

HAYDUKIEWICZ LECH, pseud. „Szymon”,

Urodzony 10.01.1915 r. w Orłowej. Po ukończeniu szkoły stopnia podstawowego, maturę zdał w 1933 r. w Państwowym Gimnazjum w Krakowie. Następnie studiował na Wydziale Filozoficznym UJ (1933-1939). Od 1933 r. aktywny społecznik: członek Stronnictwa Narodowego – wiceprezes, a następnie prezes koła akademickiego MW przy UJ (1935-1937).

Od 1937 r. sprawował funkcję komisarza krakowskiej grupy, „Zetu”, która kierowała pracami MWP i MW na terenie szkół średnich i placówek akademickich. Aresztowany 6.11.1939 r. w Krakowie wraz z grupą 180 profesorów i studentów i wywieziony do KL Sachsenhausen, a stamtąd przeniesiony do KL Dachau. Odzyskał wolność w październiku 1940 r. i powróciwszy do Krakowa, zaangażował się w niepodległościową działalność konspiracyjnego SN, początkowo, jako członek Zarządu Grodzkiego SN, a od 1943 Zarządu Okręgowego SN w Krakowie. Przez okres swej działalności kierował Wydziałem Organizacyjnym Zarządu Okręgowego SN aż do Powstania Warszawskiego. Od początku 1942 r. był także zaangażowany w pracę tajnej „Bratniej Pomocy” przy UJ, w której organizował studentów biorących udział w tajnym nauczaniu. Aresztowany ponownie przez gestapo we wrześniu 1944 r. i więziony w Krakowie przy ul. Montelupich - zwolniony 31.12.1944 r. Po wyzwoleniu w 1945 r. pracował w Centrali Gospodarczej Spółdzielni Pracy Wytwórczej, jako kierownik ekspozytury w Wiśle. W okresie od października 1945 do 9.12.1946 r. pozostawał członkiem Prezydium Zarządu Głównego SN, sprawując funkcję kierownika Wydziału Organizacyjnego, zaś od stycznia 1946 kierownika Wydziału Skarbu. Od 7.12.1946 r. aresztowany w Katowicach przez UB i skazany został na karę 15 lat więzienia, utratę praw publicznych na 5 lat oraz przepadek mienia. Przebywał kolejno w więzieniach: mokotowskim w Warszawie, we Wronkach i we Wrocławiu, zmarł 3.12.1949 r.

Bibliografia: *Lista strat osobowych ruchu narodowego 1939-1945, Zeszyt 1.* IPN, Warszawa 2008, s.36 (oprac. J. Mysiakowska).

HAZUKA KAROL,

Urodzony 4.11.1927 r. w Nieborach, zamieszkały w Bystrzycy n.Olzą (nr 328), kolejarz. W 1943 r. przymusowo wcielony do Wehrmachtu, wywieziony na zachodnie granice Niemiec i tam przy sprzyjających okolicznościach przedostał się „na drugą stronę” - wstąpił do Legionów Polskich, walczył do końca wojny z hitlerowskim okupantem. Wrócił do domu w 1946 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (258).

HECZKO ADAM,

Urodzony 30.10.1901 r. w Koszarzyskach (nr 1) i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik leśny. Aresztowany przez gestapo 20.09.1942 r. Więziony krótko w Cieszynie, a stamtąd w zbiorowym transporcie przewieziony do KL Dachau. Tam poddany był torturom i wyjątkowo sadystycznym praktykom (wybito mu wszystkie zęby). Zmuszony w obozie do podpisania Volkslisty w zamian za darowanie życia.

Po jej podpisaniu, natychmiast wcielony do organizacji Todt⁷. Budował bunkry w Wałbrzychu, Kłodzku, Złotoryi. Odzyskał wolność w 1945 r. - wyzwolony przez Armię Czerwoną

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (352).

HECZKO ANNA,

⁷ Patrz – objaśnienia, przypisy.

Urodzona 27.10.1887 r. w Koszarzyskach (nr 20) – „Kikula” i zamieszkała w tej miejscowości, matka Jana – partyzanta. Aresztowana przez gestapo 12.06.1944 r. razem z córką Ewą. Więziona w Cieszynie, a stamtąd 30.06.1944 r. w transporcie zbiorowym wywieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach. Odzyskała wolność 20.01.1945 r. – zwolniona do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (336).

HECZKO ANNA z d. SIKORA,

Urodzona 27.07.1917 r. w Boconowicach i zamieszkała w Nawsiu pod Kozubową „Jasienik”, nauczycielka i żona nauczyciela oraz dyrygenta „Gorola”. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – łączniczka w grupie partyzanckiej mjr. Griniewskiego. Aresztowana 28.04.1942 r. i więziona w Jabłonkowie od 28.04.1942 r. do 6.05.1942 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (095).

HECZKO BOLESŁAW,

Urodzona 10.09.1939 r. w Nydku (nr 18), syn Karola i Zuzanny z d. Gajdzica. Dziecko - z rodzicami i rodzeństwem wysiedlony i od 10.02.1942 r. wywieziony na roboty przymusowe do Kofkowic.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (155).

HECZKO BRUCHA,

Urodzona 22.08.1908 r. w Hrubieszowie (Polska), zamieszkała w Czeskim Cieszynie, nauczycielka. Aresztowana we wrześniu 1939 r. na terenie Polski zajętej przez Niemców. Więziona w więzieniu w Tarnowie, tam zginęła **9.03.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 53.

HECZKO EMIL,

Urodzony 24.07.1924 r. w Pietwałdzie, zamieszkały w Nydku (nr 37), hutnik. Od 1940 r. do 1943 r. wysłany na roboty przymusowe u bauera w miejscowości Goldberg. Stamtąd bez Volkslisty przymusowo wcielony do Wehrmachtu. Wysłany na front, i już w drugim dniu potyczki zdezerterował i przeszedł na stronę anglików. Od 7.06.1944 r. zaciągnął się do Legionów Polskich. Wrócił do domu po wojnie 16.04.1946 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (158).

HECZKO EWA,

Urodzona w 1912 r. w Jabłonkowie i zamieszkała w tej miejscowości, żona Władysława. Wywłaszczona i wysiedlona – wraz z matką Haliną i w 1942 r. wysłana do Niemiec na przymusowe roboty. Przetrwała hitlerowskie zniewolenie – po wojnie wróciła do swojego gospodarstwa- zdewastowanego i rozkradzonego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (036; 094).

HECZKO EWA,

Urodzona 18.12.1919 r. w Nydku (nr 134) i zamieszkała w tej miejscowości, żona Karola (ur. 8.05.1915 r.). Wywłaszczona i

wysiedlona wraz z mężem z własnego gospodarstwa i 11.08.1942 r. z 2-letnim niemowlęciem (Adamem ur. 10.12.1940 r.) wywieziona na roboty przymusowe do bauera w Seifersdorf k/Oławy. Tam 28.01.1945 r. doczekali wyzwolenia przez Armię Czerwoną

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (155).

HECZKO FRANCISZEK,

Zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** – prawdopodobnie powieszony w 1944 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 158; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 149;

HECZKO HALINA,

Urodzona w 1889 r., wywłaszczona i wywieziona w 1942 r. z córką Ewą na roboty przymusowe do Brandenburga. Przetrwiała hitlerowskie zniewolenie – w 1945 r. wróciła do swojego gospodarstwa- zdewastowanego i rozkradzionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (094).

HECZKO JAN,

Urodzony w Jabłonkowie i zamieszkały w tej miejscowości, inżynier. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. Przetrwiał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2; (036).

HECZKO JAN,

Urodzony 9.09.1892 r. w Bystrzycy n.Olzą i zamieszkały w Bystrzycy, narodowości czeskiej, urzędnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i przewieziony do więzienia w Bystrzycy, **zginął 25.03.1945 r.** - w nieznanych okolicznościach.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 42.

HECZKO JAN,

Urodzony 5.04.1896 r. w Lesznej Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu, wybitny działacz socjalistyczny w Trzynieckiem. Aresztowany 17.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Ravensbrück, gdzie **zginął** – rozstrzelany **15.05.1941 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 101.

HECZKO JAN,

Urodzony 10.04.1904 r. w Koszarzyskach, zamieszkały w Milikowie, później w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej, inżynier agronom. W latach 1938/1939 r. mieszkał w Jabłonkowie, gdzie był zarządcą Sanatorium Płucnego w Jabłonkowie. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 24.04.1940 r. za nielegalną działalność – konspiracyjną i więziony w Cieszynie,

Katowicach a następnie przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 26.06.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 1252. Zginął styczniu 1945 r. (prawdopodobnie 7.01.1945 r.) podczas marszu ewakuacyjnego więźniów z Oświęcimia do Wodzisławia Śl.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 35; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 184; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (031); T.7, cz.13 (406); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 57.

HECZKO JAN,

Urodzony 16.10.1907 r. w Bystrzycy n.Olzą (nr 121), zamieszkały w Oldrzychowicach (nr 288), narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu, działacz komunistyczny. Aresztowany 2.11.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 29.01.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 96645. Zginął 29.03.1943 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 677; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.3, cz.7 (255); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 139.

HECZKO JAN,

Urodzony 29.03.1910 r. w Milikowie (nr 6) i zamieszkały w tej miejscowości, chłop małorolny. W 1944 r. przymusowo wcielony do Wehrmachtu i wysłany w okolice Francji. Niemal natychmiast zdezerterował i w sprzyjających okolicznościach przedostał się do Francji – do Legionów Polskich, walcząc przeciw hitlerowcom. Wrócił do kraju 25.12.1945 r.

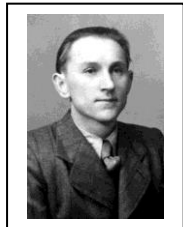
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (416).

HECZKO JAN „Kikulok”,

Urodzony 2.11.1914 r. w Koszarzyskach (nr 20) „Kikula” i tam zamieszkały. Już od 1940 r. walczył z hitlerowskim agresorem. W jednej z potyczek zbrojnych z gestapowcami, stracił prawą rękę. Po wyleczeniu, nadal wspierał w walce partyzantów - chociaż tylko z jedną ręką. W 1944 r. przyłączył się do sowieckiego desantu – pomagał przy adaptacji Sowietów w Beskidach, zabezpieczeniu ich radiostacji w stodole u Józefa Jeżowicza, uczestniczył w akcjach zbrojnych.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (352).

HECZKO JAN,

Urodzony 22.02.1915 r. w Cieszynie, zamieszkały w Gródku (nr 3), bliźniaczy brat Pawła, muzyk – skrzypek. Aresztowany przez gestapo 3.09.1943 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd 18.09.1943 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia

9.09.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 140352. Przeżył pobyt w obozie – zwolniony do domu 17.09.1943 r.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 396; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (258).

HECZKO JAN,

Urodzony w 1921 r. w Koszarzyskach (nr 36) „Pod Łabajką” i tam zamieszkały, hutnik. W 1940 r. wywieziony na roboty przymusowe do Niemiec, skąd w 1941 r. ucieka do partyzantów w Koszarzyskach. Od 1943 r. ukrywał się do zakończenia okupacji w Żukowie Górnym.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (352).

HECZKO JAN,

Urodzony 1.02.1922 r. w Milikowie (nr 110) i zamieszkały w tej miejscowości. Wysłany w 1940 r. na roboty przymusowe do Niemiec i stamtąd prawdopodobnie w 1943 r. przymusowo wcielony do Wehrmachtu. Nieznany jest dalszy jego los – prawdopodobnie poległ.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (439).

HECZKO JAN,

Urodzony w 1932 r. w Karpentnej (nr 7) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany przez gestapo 8.11.1944 r., jako 12-letni chłopak i razem z 6-cioma innymi osobami z huty trzynieckiej więziony w areszcie miejscowym w Wędryni, a następnie przewieziony do więzienia gestapo w Cieszynie. Odzyskał wolność 18.11.1944 r. – zwolniony do domu.

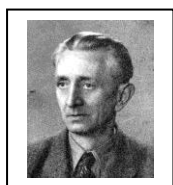
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (312).

HECZKO JANINA,

Urodzona 22.07.1937 r. w Nydku (nr 18) i zamieszkała w tej miejscowości, córka Karola i Zuzanny z d. Gajdzica. Razem z rodzicami i rodzeństwem wysiedlona z rodzinnego gospodarstwa, ich gospodarkę przejął osadnik niemiecki. Od 10.02.1942 r. wraz z rodzicami i rodzeństwem wywieziona na roboty przymusowe do Kofkowic. Odzyskali wolność 2.05.1945 r. - wyzwoleni przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (155).

HECZKO JERZY,

Urodzony 19.07.1901 r. w Milikowie (nr 38) i zamieszkały w tej miejscowości. Przymusowo w 1944 r. wcielony do Wehrmachtu, niemal natychmiast wraz otrzymanym uzbrojeniem zdezerterował i dołączył do oddziału partyzantów w Koszarzyskach – walcząc z hitlerowskim okupantem do 1.05.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (416).

HECZKO JÓZEF,

Urodzony w 1909 r. w Darkowie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany w czerwcu 1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu

przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Katowicach, gdzie zginął **19.12.1942 r.** - przez zgilotynowanie.

Bibliografia: *Więzenia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., s. 36; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 64; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 59.

HECZKO JÓZEF,

Urodzony 18.02.1922 r. w Nawsiu i tam zamieszkały – później w Gródku, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – partyzant, od 19.07.1944 r. przedostał się do Serbii do partyzantów i tam walczył z hitlerowcami do 2.12.1944 r. W 1944 r. wrócił do Gródka i w rodzinnych stronach walczył z okupantem. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (095).

HECZKO KAROL,

Urodzony 28.11.1910 r. w Nydku (nr 18) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z całą rodziną z własnego gospodarstwa, jego gospodarkę przejął osadnik niemiecki. Od 10.02.1942 r. wraz z żoną Zuzanną oraz dziećmi wywieziony na roboty przymusowe do Kofkowic. Odzyskali wolność 2.05.1945 r. wyzwoleni przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (155).

HECZKO KAROL,

Urodzony 7.07.1913 r. w Nawsiu i zamieszkały w tej miejscowości. Nauczyciel szkoły wydziałowej w Jabłonkowie, członek „Gniazda” dyrygent chóru „Grola”. Aresztowany i więziony w Jabłonkowie od 25.10.1939 do 12.11.1939 r. Stamtąd przewieziony do więzienia w Cieszynie, a później w transporcie zbiorowym przesłany do KL Dachau. Od 22.04.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność 28.12.1940 r. – zwolniony z obozu.

Po powrocie do domu 6.01.1941 r. wysłany do Niemiec na przymusowe roboty, z których uciekł 17.07.1941 r. i przyłączył się do partyzantów (ukrywał się w bunkrze pod Kozubową) - walczył z hitlerowcami do 1.05.1945 r.

Postscriptum: Ukrywając się u partyzantów, pomagała mu bardzo jego narzeczona – następnie żona Ewa Sikora, zamieszkała w Nawsiu-Jasinie pod Kozubową, zaangażowana w ruchu oporu i także się ukrywała.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (037, 095), T.7, cz.13 (416).

HECZKO KAROL,

Urodzony 8.05.1915 r. w Nydku (nr 134) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, natomiast 11.08.1942 r. wraz z żoną oraz niemowlęciem (Adamem ur. 10.12.1940 r.) wywieziony na roboty przymusowe do bauera w Seifersdorf k/Oławy. Tam 28.01.1945 r. doczekali wyzwolenia przez Armię Czerwoną

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (155).

HECZKO KAROL,

Urodzony 29.12.1925 r. w Milikowie (nr 43) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Aresztowany przez gestapo 1.02.1944 r. i więziony w Cieszynie, a następnie od 8.03.1944 r. w obozie karnym na zamku w Końskiej. Odzyskał wolność 10.09.1944 r. pod warunkiem wstąpienia do Wehrmachtu. Po powrocie do domu, nie stosując się do zobowiązania wobec Niemców, natychmiast ukrył się u partyzantów i do 1.05.1945 r. walczył z hitlerowskim okupantem.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (416).

HECZKO LUDWIK,

Urodzony w 1923 r. w Gródku i zamieszkały w tej miejscowości. Już od 1.09.1939 r. walczył z hitlerowskim agresorem w organizacji „Obrona Ojczyzny”. Po rozpoczęciu okupacji, wraz z Stanisławem Samcem przedostał się przez Rumunie, Jugosławię do Francji, by tam przy Legionach Polskich nadal walczyć z niemieckim wojskiem. Po przełamaniu francuskiej linii „Meginota”, przedostał się do Szwajcarii. Nie wrócił już do kraju – ożenił się w Szwajcarii, wyjechał do Ameryki.

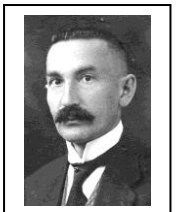
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (260).

HECZKO PAWEŁ,

Urodzony 22.10.1883 r. w Dobraticach – Bukowicach (nr 10) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, rolnik. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Sachsenhausen, zginął w **23.02.1940 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.2, cz.6 (239); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 63.

HECZKO PAWEŁ,

Urodzony 19.09.1884 w Boconowicach, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej. Urzędnik kolejowy. Był jednym z pierwszych założycieli partii socjalistycznej wśród kolejarzy. Przeniesiony na emeryturę w 1925 r. pracował w Macierzy Szkolnej. Był radnym miejskim ze strony społeczeństwa polskiego w Radzie Miejskiej w Czeskim Cieszynie. Jakiś czas był redaktorem „Dziennika Cieszyńskiego”.

Na krótko przed wojną objął kierownictwo drukarni „Olza”, był też redaktorem ewangelickiego pisma „Przyjaciel Dzieci” i „Ewangelik”. Aresztowany 23.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd 28.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6501. Dnia 6.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen – zginął **19.02.1941 r.** (stwierdzona przyczyna śmierci – zapalenie nerek – mocznica).

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 46. S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 57.

HECZKO PAWEŁ,

Zamieszkały w Bukowcu. W okresie okupacji hitlerowskiej wysłany na roboty przymusowe do Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los.

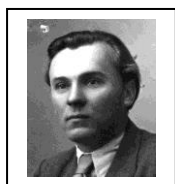
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (167).

HECZKO PAWEŁ,

Zamieszkały w Mistrzowicach, narodowości polskiej, robotnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany za współpracę z partyzantami i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, przetransportowany do więzienia w Katowicach, gdzie zginął w 1942 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 124; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 128.

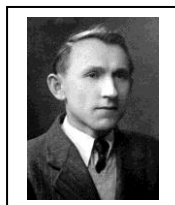
HECZKO PAWEŁ,

Urodzony 20.10.1911 r. w Milikowie (nr 91) i zamieszkały w tej miejscowości, hutnik. Wywłaszczony i wysiedlony wraz z matką Ewą Grygierową z własnego gospodarstwa, przejął je przesiedleńcy z Niemiec. Matkę wywieziono do Polenlagru, zaś Paweł otrzymał inne miejsce zamieszkania w Milikowie. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (416).

HECZKO PAWEŁ,

Urodzony 22.03.1913 r. w Cieszynie, zamieszkały w Gródku (nr 3), bliźniaczy brat Jana. Aresztowany przez gestapo 3.09.1943 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd 18.09.1943 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 149353. Przeżył pobyt w obozie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (258).

HECZKO WŁADYSŁAW,

Urodzony 10.02.1911 r. w Nawsiu i zamieszkały w tej miejscowości, stolarz. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, w 1943 r. wysłany na roboty przymusowe wraz z całą rodziną, gdzie przebywał do 1945 r. Wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (095).

HECZKO ZUZANNA z d. GAJDZICA,

Urodzona 4.10.1914 r. w Nydku (nr 18) i zamieszkała w tej miejscowości. Wywłaszczona i wysiedlona z całą rodziną z własnego gospodarstwa, przejął je osadnik niemiecki. Od 10.02.1942 r. wraz z mężem Karolem oraz dziećmi wywieziona na roboty przymusowe do Kofkowic. Odzyskali wolność 2.05.1945 r. - wyzwoleni przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (155).

HEFNER MARIA,

Urodzona 7.10.1904 r. w Hażlach pow. cieszyński, zamieszkała w Karwinie, narodowości polskiej, sprzedawczyni. Zastrzelona 20.02.1945 r. w egzekucji zbiorowej w Karwinie za utrzymywanie kontaktów z partyzantami.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 112; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 80.

HEFNER TEOFIL,

Urodzony 20.12.1907 r. w Starym Mieście, zamieszkały w Karwinie, narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji zaangażowany w ruchu oporu. Zastrzelony **20.02.1945 r.** w Karwinie za utrzymywanie kontaktów z partyzantami.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 112; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 80.

HELER ANNA,

Urodzona 28.06.1912 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **31.10.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99

HELLER ANNI,

Urodzony 21.11.1920 r. w Karwinie, syn Wiktora i Róży z d. Hoffmann. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zginęła **31.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 38257/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 8:00, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1158; APMA-B *Księga zgonów*, t. 26, s. 749.

HEŁKOWSKI,

Urodzony w Jabłonkowie i zamieszkały w tej miejscowości, dentysta. Wywłaszczony i wysiedlony wraz z całą rodziną (3 osoby) z własnego budynku. Musiał także pozostawić całe wyposażenie gabinetu dentystycznego - sprzęt, instrumenty. Nie wiadomo, gdzie zamieszkał z rodziną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (037).

HEMPEJZ DALIBOR,

Urodzony w 1922 r. w Porębie, zamieszkały w Orłowej, górnik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 144.

HENŻAK HENRYK,

Urodzony 27.04.1905 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 10.11.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **25.12.1942 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 80.

HERBACH GERTRUDA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

HERBACH HERMINA z d. TEITELBAUM,

Urodzona 15.10.1903 r. w Lipianech (Słowacja), zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana 17.06.1940 r. do getta w Rajowcu⁸ pow. chełmski w okupowanej Polsce, zginęła **2.08.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

HERBOCZEK FRANCISZEK,

Urodzony 9.07.1891 r. w Datyniach Górnych (nr 16), zamieszkały w Suchej Średniej (32), górnik, członek organizacji komunistycznej. Aresztowany 25.01.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **25.02.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 10922/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 20:00, określenie przyczyny zgonu to: „Herzasthma” (astma sercowa – dychawica).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1130; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 164; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (520); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 180.

HERBOCZEK PAWEŁ,

Urodzony 5.07.1907 r. w Domasłowicach Dolnych, zamieszkały w Trzonowicach Dolnych (nr 9), robotnik. Aresztowany 6.01.1945 r. i uwięziony w więzieniu gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **16.01.1945 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.2, cz.6 (236); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 183.

HERBST BELA,

Zamieszkały w Jabłonkowie, mąż Olgi. Z przyczyn „czystek rasowych” wywieziony z Jabłonkowa, gdzie **zginął** w nieznanych okolicznościach w latach 1944/1945.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (009).

HERBST HERMINA,

Urodzona 20.07.1885 r. w Pudłowie i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 167.

HERBST JERZY,

Zamieszkały w Jabłonkowie, syn Beli i Olgi. Z przyczyn „czystek rasowych” wywieziony z Jabłonkowa, **zginął** w nieznanych okolicznościach w latach 1944/1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (009).

⁸ Patrz – objaśnienia, przypisy.

HERBST OLGA,

Zamieszkała w Jabłonkowie, żona Beli. Z przyczyn „czystek rasowych” wywieziona z Jabłonkowa, gdzie **zginęła** w nieznanych okolicznościach w latach 1944/1945.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (009).

HERDA KAROL,

Urodzony 19.07.1903 r. w Mostach k/Cieszyna, zamieszkały w Trzyńcu (nr 42), narodowości czeskiej, hutnik. W okresie międzywojennym aktywny działacz komunistyczny, od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany przez gestapo 31.10.1942 r. z miejsca pracy, po krótkotrwałym uwięzieniu w Cieszynie, a stamtąd 28.02.1943 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął - rozstrzelany 24.03.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (406), T.1, cz.4 (119); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 185.

HEREDA LUDWIK,

Urodzony 17.01.1891 r., syn Jana i Anny. Do wybuchu wojny pracował, jako przodownik Państwowej Policji - komisariat we Frysztacie. Prawdopodobnie tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. **Zginął - zamordowany przez NKWD w 1940 r.**

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 026/3 z dnia 13.04.1940 r., poz. 98, t. 2915.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie Ofiary Obozów i Więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 82.

HERLINGER ARNOLD,

Urodzony 11.04.1909 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HERLINGER KATERINA,

Urodzona 1.08.1878 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HERLINGER ROBERT,

Urodzony 29.06.1907 r. w Boguminie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 31.07.1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 132192. Wypisany 15.03.1944 r. – prawdopodobnie przeniesiony do innego obozu lub odzyskał wolność, tj. zwolniony do domu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 373.

HERLINGER ZYGMUND,

Urodzony 2.02.1872 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HERMAN JAN,

Urodzony 4.09.1910 r. w Bukowcu (nr 56), zamieszkały w tej miejscowości, syn Pawła i Zuzanny z d. Sikora, murarz. Zastrzelony **2.09.1939 r.** przez hitlerowców – gdyż znalazł się w lesie w Bukowcu i posądzony o chęć wstąpienia do partyzantów.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (157, 167).

HERMAN JÓZEF,

Urodzony 14.02.1903 r. w Bukowcu (nr 65), zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 16.03.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Stamtąd wywieziony do jakiegoś podobozu na terenie Niemiec (prawdopodobnie pracował w Zakładach „Jena”), gdzie **zginął 10.04.1945 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (157); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 48.

HERMAN WACŁAW,

Urodzony w Bukowcu (nr 202) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, jego gospodarkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (165).

HERMANN ADOLF,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

HERMANN AMALIE,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

HEROK WILHELM,

Urodzony 15.03.1914 r. w Stonawie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 9.08.1940 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 1480. Odzyskał wolność 16.10.1942 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 42.

HERZ JOSEF,

Urodzony 12.03.1907 r. w Starym Mieście, zamieszkały w Karwinie. W 1940 r. uciekł przed Niemcami do Lwowa, gdzie **zginął** - w nieznanych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

HERZ MAX,

Urodzony 21.03.1875 r. w Porębie, zamieszkały w Karwinie. Aresztowany 7.06.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął w 1940 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

HERZ RÓŻA,

Urodzona 11.12.1878 r. w Inwałdzie, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

HERZ SALY - RUŻENA,

Urodzona 24.09.1894 r. w Trzyńcu, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana 7.06.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Będzinie, gdzie **zginęła w 1940 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

HERZ ZOFIA,

Zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

HES FRANCISZEK,

Urodzony 5.03.1916 r. w Wędryni (nr 273), i tam zamieszkały, narodowości polskiej, organista. Aresztowany 24.04.1940 r. w Wędryni i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6876. Od 6.06.1940 r. przeniesiony został do KL Mauthausen-Gusen i tam zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3706. Odzyskał wolność 12.02.1943 r. – zwolniony z obozu.

Po powrocie do miejsca zamieszkania pracował, jako pracownik fizyczny w składzie drzewa w Łyżbicach. Po 1946 r. pracował w Łyżbicach, jako urzędnik w

hucie trzynieckiej. Zaangażowany w pracach społecznych w PZKO, jako dyrygent miejscowego chóru.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków, w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T. 4, cz.9 (167).

HESHELES ERIKA,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HESHELES FELICIA,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HESHELES INGA,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HESHELES JINDRICH,

Zamieszkały w Nowym Boguminie, wykształcenie wyższe. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HESCHELES LEONIE,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

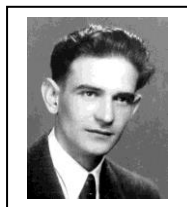
Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HEWIAK HENRYK,

Urodzony 27.04.1905 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany 10.11.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, **zginął 25.12.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99

HILA EMIL,

Urodzony 5.11.1921 r. w Porębie, zamieszkały w Orłowej. Studiował w Orłowej i wyższej Szkole Górniczej w Ostrawie. Aresztowany 24.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd 26.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Następnie, 26.04.1940 r. przeniesiony do więzienia w Katowicach i dalej – od 1.05.1940 r. przesłany do więzienia śledczego w Mysłowicach.

Po zakończonym śledztwie, 10.05.1940 r. przetransportowany do Dachau, a od 6.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie przebywał do 5.12.1941 r. Po zwolnieniu z obozu, ponownie aresztowany 5.02.1944 r. i więziony w Torgau, gdzie przebywał do 30.09.1944 r. – odzyskał wolność zwolniony z obozu. Po wyzwoleniu dokończył studia i następnie pracował, jako inżynier w hutnictwie. Społecznie zaangażowany w PZKO i w Związku Bojowników Antyfaszystowskich – w komisji historycznej.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (255).

HILFSTEIN HERMINA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona 16.05.1940 r. do getta w Zawierciu i gdzie **zginęła** – nieznana jest data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

HILFSTEIN ZYGMUND,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony 16.05.1940 r. do getta w Zawierciu, tam **zginął** – nieznana jest data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

HIRSCH BEDŘICH,

Urodzony 11.01.1903 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie, współwłaściciel hurtowni. Na początku okupacji internowany do Polski i stamtąd po aresztowaniu przetransportowany do więzienia w Tarnowie. Następnie 15 - 16.06.1942 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** (prawdopodobnie w komorze gazowej).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 53.

HIRSCH ERNESTINA,

Urodzona 28.02.1864 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Na początku okupacji internowana do Polski, tam aresztowana i przetransportowana do więzienia w Tarnowie, gdzie została zastrzelona **2.09.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 53.

HIRSCH JOLA,

Urodzona 29.06.1909 r., zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Na początku okupacji internowana do Polski i tam aresztowaniu przetransportowana do więzienia w Tarnowie. Następnie 15 - 16.06.1942 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** (prawdopodobnie w komorze gazowej).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 53.

HIRSCH SEFTLE z d. LEGER,

Urodzona 12.11.1897 r. w Tarnowie (Polska), zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 18.05.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 53.

HLAVAČ ALOJZY,

Urodzony 2.09.1911 r. w Ostrawie, zamieszkały w Rychwałdzie, narodowości czeskiej. Aresztowany 2.09.1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 6.09.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 171; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 161.

HLAVAČ EDWARD,

Urodzony 16.02.1908 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen, gdzie **zginął 17.07.1941 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 126.

HOCHFELDER ISIDOR,

Urodzony 17.01.1886 r. w Ostrawie, zamieszkały w Starym Boguminie, kupiec. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 179.

HOCHFELDER FRIEDERIKA z d. BRADA,

Urodzona 19.03.1901 r. w Suchej Dolnej, zamieszkała w Starym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 179.

HOCHFELDER SANDOR,

Urodzony 5.05.1916 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HOCHWALDER EVŽEN,

Urodzony 2.03.1910 r., zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Aresztowany 27.10.1939 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do Niska, a następnie do Lwowa, gdzie **zaginął** – w nieznanych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 53.

HOCHWALDER STEPANKA,

Urodzona 3.01.1888 r. w miejscowości Zarzycie Wielkie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Deportowana w 1942 r. na wschód i nieznany jest dalszy jej los.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 53.

HOELBLING JÓZEF,

Urodzony 9.09.1901 r. w Boguminie, zamieszkały w Nydku (nr 205), stolarz. Aresztowany 21.10.1944 r. z powodu czystek rasowych i więziony od 31.10.1944 r. w Dessau, później od 1.11.1944 r. w Rössitz. Odzyskał wolność 13.04.1945 r. – wyzwolony przez wojska sowieckie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (161).

HOFFMAN LEOPOLD,

Urodzony 8.01.1882 r., zamieszkały we Frysztacie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 21.06.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82

HOFFMAN JINDRIŠKA,

Urodzona 18.02.1913 r., zamieszkała we Frysztacie. W listopadzie 1939 r. deportowana do Polski – tam **zginęła** w nieznanach okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82

HOFFMAN RUŽENA,

Urodzona 2.04.1886 r., zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 21.06.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82

HOJDA ALICE,

Urodzona 19.01.1933 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HOJDA BERTA,

Urodzona 9.06.1909 r. w Darkowie i zamieszkała w tej miejscowości. W listopadzie 1939 r. deportowana do więzienia w Sosnowcu i tam **zginęła** w nieznanach okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 64.

HOJDA ISIDOR,

Urodzony 13.06.1901 r. w Darkowie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 64.

HOJDA JAKUB,

Urodzony 16.04.1869 r. w Nowym Targu, zamieszkały w Darkowie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 64.

HOJDA JÓZEFA,

Urodzona 12.03.1871 r. w Wiśniczu, zamieszkała w Darkowie. W listopadzie 1939 r. deportowana do więzienia w Strzemieszycach, gdzie **zginęła** – nieznana jest data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 65.

HOJDA MARGITA,

Urodzona 4.07.1928 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HOJDA MAKŚ,

Urodzony 18.12.1899 r. w Darkowie, zamieszkały w Nowym Boguminie. Deportowany w listopadzie 1939 r. do więzienia w Strzemieszycach, **zginął** w nieznanach okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 64, 132.

HOJDA RUTH,

Urodzona 6.05.1930 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HOJDA SALY,

Urodzona 13.04.1907 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HOJDYSZ ANNA,

Urodzona 20.05.1922 r. w Nydku (nr 120) i zamieszkała w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej wysłana na przymusowe prace do Wisły i w tej miejscowości, w październiku 1944 r. **zamordowana** - przejechana pociągiem. Pochowana w Wiśle.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.13, cz.24 (056); T.5, cz.11 (085).

HOJNY MARIA,

Urodzona 27.06.1923 r. w Gierałtowicach, córka Franciszka i Stefanii z d. Turza, zamieszkała w Zabłociu (Zaolzie). Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła 3.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 33661/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:00, określenie przyczyny zgonu to: „Pneumonie” (zapalenie płuc).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1158; APMA-B *Księga zgonów*, t. 23, s. 659.

HOK FRANCISZEK,

Urodzony 18.07.1895 r. w Łazach, zamieszkały w Wędryni (nr 342), narodowości polskiej, hutnik w Trzyńcu. Aresztowany 5.12.1939 r. przez gestapo na stanowisku pracy - w hucie, oskarżony o wykonywanie sabotażu i zdradę stanu. Uwięziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 7.07.1941 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (057); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 190.

HÖLBLIG HENRIETA,

Urodzona w 1875 r. w Nowym Boguminie, później zamieszkała w Ostrawie. Aresztowana w 1942 r. przez gestapo w ramach czystek rasowych i transporcie zbiorowym Żydów z Zaolzia, przewieziona do KL Teresin, a stamtąd przetransportowana do KL Auschwitz, zginęła w **1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (124).

HOLES ALOJZY,

Urodzony 19.06.1874 r. w Orłowej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, urzędnik, członek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, działacz narodowy, prezes Sleskiej Matice Osvety Lidove, Obrony Narodowej. Aresztowany 16.06.1942 r. i rozstrzelany w Brnie **27.06.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 144; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 142.

HOLESZ DOMINIK,

Urodzony 6.08.1906 r. w Lutyni Górnej (Lutyni Polskiej) i zamieszkały w tej miejscowości, urzędnik. Uczęszczał do szkoły wydziałowej w Lutyni Dolnej, a później do Szkoły Przemysłowej w Bielsku. W latach 1938/1939 urzędnik w Pietwałdzie. Ewakuowany 1.09.1939 r. w głąb Polski, zginął **3.09.1939 r.** w okolicy Andrychowa podczas zbombardowania przez hitlerowskie samoloty – pociągów z uciekinierami.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4 (203), T.12, cz.23 (203, 240); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 87.

HOLESZ JÓZEF,

Urodzony 23.04.1897 w Lutyni Górnej (nr 187) i zamieszkały w tej miejscowości, sztygar. Aresztowany przez gestapo 22.04.1940 r. i uwięziony w Cieszyń, w transporcie zbiorowym wywieziony do KL Dachau, przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność 12.06.1941 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (255).

HOLESZ JÓZEF,

Urodzony 21.03.1905 r. w Żywocicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, rolnik. Aresztowany 6.08.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszyń, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, gdzie zginął **20.11.1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 192; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 197.

HOLESZ MARIA,

Urodzona w 1884 r. w Lutyni Górnej, zamieszkała w Lutyni Dolnej. W okresie okupacji hitlerowskiej po aresztowaniu dwóch jej synów – Alojzego i Teofila, przejęła się zaistniałą tragedią rodzinną do tego stopnia, że dostała wylewu krwi do mózgu, skutek, czego zmarła **10.10.1940 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (217; 240).

HOLESZ TEOFIL,

Urodzony 5.09.1903 r. w Lutyni Górnej i zamieszkały w tej miejscowości (nr 187), brat Alojzego. Aresztowany przez gestapo 22.04.1940 r. i uwięziony w Cieszyń, a stamtąd w transporcie

zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Odzyskał wolność 9.06.1941 r.
– zwolniony z obozu, wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (254, 255).

HOLLÄNDER HANUŚ,

Urodzony 1.04.1931 r. w Karwinie, zamieszkały we Frysztacie. Aresztowany w lipcu 1942 r. i przenoszony do różnych więzień – **zginął** w nieustalonych okolicznościach.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82

HOLLÄNDER STELLA,

Urodzona 17.06.1905 w Michalkovicich, zamieszkała we Frysztacie. Aresztowana i w lipcu 1942 r. przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego (nieznana nazwa), **zginęła** – nieznana data oraz okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 82

HOLUB JÓZEF,

Urodzony 11.12.1896 r. w Ostrawie, zamieszkały w Pietwałdzie, narodowości czeskiej, syn Józefa i Teresy z d. Perina, górnik. W okresie międzywojennym działacz komunistyczny. Aresztowany 29.11.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął** 21.07.1942 r. Według wystawionego aktu zgonu nr 16270/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:50, określenie przyczyny zgonu to: „Herzwassersucht” (puchlinę wodną serca).

Bibliografia: APMA-B *Księga zgonów*, t. 11, s. 1250; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 149.

HOŁEK ALFRED,

Urodzony 15.04.1930 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. **Zginął 25.02.1945 r.** w Karwinie – nieznane są okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 114.

HOŁEK ALOJZY,

Urodzony 8.06.1899 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. **Zginął 25.02.1945 r.** w Karwinie – nieznane są okoliczności jego śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 114.

HOŁEK BARBARA,

Urodzona 22.11.1899 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości. **Zginęła 25.02.1945 r.** w Karwinie – nieznane są okoliczności jej śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 114.

HOŁEK LUDMIŁA,

Urodzona 4.02.1927 r. w Karwinie i zamieszkała w tej miejscowości. **Zginęła 25.02.1945 r.** w Karwinie – nieznane są okoliczności jej śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 114.

HORÁČEK EUGENIUSZ,

Urodzony 14.01.1911 r. w Krakowie, zamieszkały w Orłowej, magister farmacji, narodowości polskiej. Ukończył gimnazjum w Orłowej, studia farmaceutyczne ukończył w Krakowie.

Aresztowany 28.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, a następnie przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność 21.11.1940 r. – zwolniony z obozu.

Po wyzwoleniu kierownik apteki w Karwinie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

HORNIK BERTA,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HORNIK IZAK,

Urodzony 23.04.1896 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HORNIK LILLY,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HORNIK ZYGMUND,

Urodzony 25.04.1896 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, urzędnik. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HOROWITZ ARTHUR,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

HOROWITZ HERMANN,

Zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

HOROWITZ ANTONIA,

Zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

HOTA JÓZEF,

Urodzony w 1928 r. w Wędryni (nr 408). Przymusowo powołany do Wehrmachtu w maju 1943 r., już po pół roku dezertuje i ukrywa się (w stodółach, piwnicach, szopach, strychach, chlewikach). Mógł rozpocząć swobodne życie dopiero od 1.05.1945 r. – po zakończeniu wojny.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (167).

HRBACEK ANNA,

Urodzona w 1903 r. Cierlicku Górnym i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach i tam prawdopodobnie **zginęła w 1944 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 92; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 53.

HRBACEK MIROSŁAW,

Urodzony w 1925 r. w Cierlicku Górnym i tam zamieszkały. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, **zginął w 1944 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 53.

HRBACEK WLADIMIR,

Urodzony 14.01.1924 r., zamieszkały w Cierlicku Górnym. Aresztowany i **zginął** prawdopodobnie w lokalnym areszcie – w Cierlicku Górnym w 1944 r.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 93.

HROBOK JÓZEF,

Urodzony prawdopodobnie w 1895 r., zamieszkały w Jabłonkowie i tam pracujący do wybuchu wojny, jako funkcjonariusz Państwowej Policji. Prawdopodobnie tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami był ewakuowany na wschód, a na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Niestety, po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, a następnie internowani w obozie jenieckim. **Zginął - zamordowany przez NKWD w 1940 r.**

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 038/2 z dnia 20.04.1940 r., poz. 27, t. 5053.

Bibliografia: Měcislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 82.

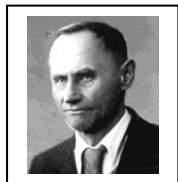
HRYCEK ADAM,

Urodzony 17.07.1888 r. w Kosarzyskach (nr 4) i tam zamieszkały, robotnik leśny, chłop małorolny. Dnia 24.11.1944 r. pojawili się w jego gospodarstwie gestapowcy i żandarmi i wypędzili na zewnątrz budynku mieszkalnego rodzinę Adama – jego żonę Katarzynę oraz dzieci Ewę i Pawła (dzieci Adama i Katarzyny), a także zamieszkałego w tym budynku Jana Hrycka (bliźniaczego brata Adama), jego żonę Ewę oraz dzieci Jana, Pawła (dzieci Jana i Ewy). Na podwórzu przesłuchiwane były dorosłe osoby jak i małoletnie dzieci. Chodziło o udzielanie pomocy partyzantom, – co sugerowała notatka znaleziona u przesłuchiwanej na gestapo, wcześniej

aresztowanej łączniczki Ukrainki - aresztowanej z bronią w domu Kluzów. Następnie zawiadomiono wszystkich o ich wywłaszczeniu. Wywiezieni zostali do Jabłonkowa i dalej do Bystrzycy n. Olzą. Po wojnie wrócili do swojego gospodarstwa- zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (354).

HRYCEK JAN,

Urodzony 17.07.1888 r. w Koszarzyskach (nr 4) i tam zamieszkały razem z rodziną brata bliźniaka – Adama (zajmowali drugą połowę budynku), robotnik leśny, chłop małorolny. Dnia 24.11.1944 r. zjawili się w ich gospodarstwie gestapowcy i żandarmi i wypędzają całą rodzinę Adama oraz Jana na zewnątrz budynku mieszkalnego – żonę Jana - Ewę i dzieci Jana, Pawła.

Na podwórzu przesłuchiwane były tak dorosłe osoby jak i małoletnie dzieci. Chodziło o udzielanie pomocy partyzantom, – co sugerowała notatka znaleziona u przesłuchiwanej na gestapo, wcześniej aresztowanej łączniczki Ukrainki - aresztowanej z bronią w domu Kluzów. Następnie zawiadomiono wszystkich o ich wywłaszczeniu. Wywiezieni do Jabłonkowa i dalej do Bystrzycy n.Olzą. Po wojnie wrócili do swojego gospodarstwa- bardzo zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (354).

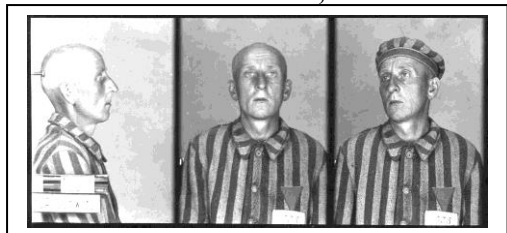
HRYCEK PAWEŁ,

Urodzony 27.03.1908 r. w Koszarzyskach (nr 56) i zamieszkały w tej miejscowości, robotnik leśny. Aresztowany przez gestapo 6.09.1943 r. i uwięziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 149304. Odzyskał wolność 18.09.1943 r. – zwolniony z obozu, wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13 (354).

HUBER WŁADYSŁAW,

Urodzony 2.12.1916 r. w Tarnawie Górnej. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 9.05.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 15551. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 100, 796.

HUCZAŁA FRANCISZEK,

Urodzony 27.03.1920 r., zamieszkały w Trzyńcu. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i uwięziony w więzieniu gestapo w Cieszynie, został **rozstrzelany** w 1944 r.

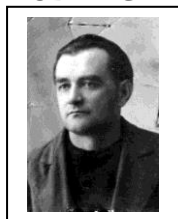
Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 185.

HUDZIEC FRANCISZEK,

Urodzony 19.11.1921 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Franciszka i Marii z d. Fusek. W młodości działacz harcerski w miejscu zamieszkania. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **2.06.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 23352/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 17:23, określenie przyczyny zgonu to: „plötzlicher Herztod“ (nagły zawał serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 682; APMA-B *Księga zgonów*, t. 6, s. 838, nr id. 56800; T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 133; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 80.

HUDZIECZEK KAROL,

Urodzony 1.09.1909 r. w Lesznej Górnej, zamieszkały w Nydku (nr 313), hutnik. W 1944 r. ucieka z pracy przymusowej w Ostrawie i przechodzi do partyzantów na Jaworowej. Od czasu do czasu ukrywał się w domu, prawdopodobnie przez zdradę gestapowcy odkryli miejsce jego pobytu, uciekł. Przedostał się za granicę i wstąpił do armii gen. Swobody, nadal walczył z hitlerowcami aż do wyzwolenia Czech. Wrócił do domu w Nydku 30.06.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.5, cz.11 (160); T. 4, cz. 9 (168).

HUPPERT ARNOŚTKA,

Urodzona 30.11.1878 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HUPPERT FAMME,

Zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HUPPERT IZYDOR,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HUPPERT LUDWIK,

Urodzony 19.01.1877 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, kupiec. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

HUPPERT SALAMON,

Urodzony 15.11.1880 r. w miejscowości Lenz (Polska), zamieszkały w Czeskim Cieszynie. Deportowany do getta w Rzeszowie, a stamtąd w 1944 r. przetransportowany do KL Auschwitz. **Zginął** - nieznana jest data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 53.

HUPPERT WALERIA,

Zamieszkała w Czeskim Cieszynie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** (nieznana jest data oraz okoliczności śmierci).

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 53.

HUSAR JAN,

Urodzony 12.12.1911 r. w Ostrawie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, w styczniu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-3063. Odzyskał wolność 9.02.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pajak, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 861.

HUSAR JÓZEF,

Urodzony 1.04.1901 r. w Mostach-Szańce (nr 132), małorolny góral z pod „Skałki” Wywłaszczony i wywieziony do niemieckiego obozu dla Polaków - Polenlager nr 40 we Frysztacie. Stamtąd wywieziony w okolice Pszczyny gdzie w nieznanych okolicznościach **zginął 4.11.1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (245, 246, 248, 272); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 129.

HUSAR JÓZEF,

Urodzony 3.11.1909 r. w Lesznej Dolnej, zamieszkały w Karpętnej (nr 100), narodowości polskiej, hutnik w hucie trzynieckiej, przed wojną członek Związku Metalowców w Trzyncu, członek polskiego Stowarzyszenie Robotniczego Oświatowo-Gimnastycznego „Siła”. Aresztowany przez gestapo 13.04.1942 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd 27.05.1942 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Następnie, od 4.06.1942 r. przetransportowany do KL Mauthausen-Gusen, gdzie **zginął 16.07.1942 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12 (288); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 74.

HUTMAN OSKAR,

Urodzony 15.02.1908 r. w Witkowicach k/Ostrawy, zamieszkały w Paryżu - Francja. Aresztowany na terenie Francji i w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **17.05.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1130.

HUWERT JÓZEF,

Urodzony 14.02.1893 r. w Lutyni Górnej, zamieszkały w Porębie, narodowości czeskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – w komunistycznej organizacji KSC. Aresztowany 9.12.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie zginął **2.02.1943 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 162; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 154.

HYLA ALOJZA,

Urodzona w 1915 r. w Boguminie i zamieszkała w tej miejscowości, córka Macieja i Anny, ekspedientka sklepowa. W okresie okupacji hitlerowskiej członkini tajnej organizacji harcerskiej, a także organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Prowadziła skrzynkę kontaktową w sklepie, w którym pracowała, posiadała też w domu radiostację nadawczą.

Aresztowana 12.02.1943 r. i uwięziona w Katowicach, a stamtąd 4.11.1943 r. przetransportowana do Kl. Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka 66649. Zginęła w obozie **12.01.1944 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

HYLA ANIELA,

Mieszkanka Zaolzia do 1928 r., potem mieszkanka Czechowic pow. bielski, córka Macieja i Anny. Aresztowana wraz z matką, siostrami Stefanią oraz Alojzą, przetrzymana w areszcie gestapo w Bielsku i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, 4.11.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 66653. Zginęła **22.02.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 601.

HYLA ANNA z d. GLUZA,

Urodzona 27.05.1877 r. w Bystrej pow. bielski, do 1928 r. po zamążpójściu mieszkanka Zaolzia, córka Jana i Marii z d. Pieczarek, od 1928 r. cała rodzina zamieszkała w Czechowicach pow. bielski. Aresztowana wraz z córkami Alojzą, Stefanią oraz Anielą, przetrzymana w areszcie gestapo w Bielsku i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, 4.11.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 66648. Zginęła **26.12.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36081/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 12:00, określenie przyczyny zgonu to: „Altersschwäche“ (uwiąd starczy).

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 601; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 75.

HYLA STEFANIA,

Mieszkancka Zaolzia – od 1928 r. zamieszkała w Czechowicach pow. bielski, córka Macieja i Anny. Aresztowana wraz z matką, oraz siostrami Alojzą i Anielą, przetrzymana w areszcie gestapo w Bielsku i w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, 4.11.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji jako więźniarka nr 66647, zginęła **3.02.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 601.

HYLA ?, (ojciec),

Urodzony i mieszkawca Zaolzia do 1928 r., następnie cała rodzina przeprowadziła się do Czechowic pow. bielski, mąż Anny. Aresztowany i z aresztu gestapo w Bielsku przewieziony do KL Buchenwald. Mimo ciężkich warunków panujących w obozie, przeżył i odzyskał wolność w 1945 r. - wrócił do Czechowic.

Bibliografia: *Wszystko, co nasze*, (Harcerska Martyrologia Na Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w latach II wojny światowej) Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, Warszawa

HYLA TADEUSZ,

Urodzony 2.09.1920 r. w Boguminie, syn Macieja i Anny. (Rodzina Hylów osiedliła się w Czechowicach w 1928 r.). Należał do Drużyny Harcerzy w Czechowicach a po ukończeniu Szkoły Powszechnej rozpoczął naukę w Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku. Tam należał do II Drużyny Harcerskiej w Bielsku. Od najmłodszych lat należał nie tylko do harcerstwa, ale był również zapalonym sportowcem. Po maturze podjął pracę jako technik w Kopalni Węgla Kamiennego „Silesia” w Czechowicach.

Z chwilą rozpoczęcia się okupacji hitlerowskiej, mimo że miał zaledwie 19 lat, zaangażował się w działalność konspiracyjną w organizacji ZWZ/AK. Wraz z siostrami wykorzystywał do celów konspiracyjnych, przechowywaną w domu rodziców radiostację nadawczą. Należał do organizacji ruchu oporu pod nazwą „Raławice”. Podejrzewany przez władze okupacyjne o działalność konspiracyjną był przesłuchiwany, ale z braku dowodów nie został aresztowany. Gdy jednak inny z przesłuchiowanych członków organizacji „Raławice” wymienił jego imię i nazwisko, został aresztowany w czerwcu 1943 r. Przez kilka tygodni był przetrzymywany i przesłuchiwany na gestapo w Bielsku. Następnie został przetransportowany do więzienia śledczego (Ersatzpolizeigefängnis) w Mysłowicach, skąd udało mu się przesłać do Czechowic nazwisko zdrajcy. Mimo wymyślnych tortur nie wydał nikogo. Gestapo aresztowało także całą jego rodzinę. Przewieziono 4.11.1943 r. do KL Auschwitz-Birkenau matkę Anielę nr obozowy 66648 (ur. 27.05.1887 r. w Bystrej, zginęła 26.12.1943 r.) siostry: Anielę, nr obozowy 66653 (zginęła 22.02.1944 r.), Stefanię nr obozowy 66647 (zginęła 3.02.1944 r.) i Alojżę – jak wyżej. Jedynie ojcu udało się przeżyć w KL Buchenwald i w 1945 r. wrócił do Czechowic. Tadeusz został rozstrzelany pod ścianą śmierci na dziedzińcu bloku 11 dnia 19. 05.1943 r.

Bibliografia: *WSZYSTKO, CO NASZE*, (Harcerska Martyrologia Na Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w latach II wojny światowej) Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1983, s. 50; Dokument Komendy Chorągwi Bielskiej ZHP wydany w związku z odsłonięciem w Cieszyńie Symbolicznej Mogiły Harcerzy

Podbeskidzia – ofiar i następstw II wojny światowej, Wykaz Nr 1 – 1989 r., s. 3; Hufcowa Komisja Historyczna *WYDARZENIA I FAKTY Z DZIEJÓW ZHP W CZECHOWICACH-DZIEDZICACH (1910-1939)*, Wyd. Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca im. Braterstwa Broni w Czechowicach-Dziedzicach - 1987 r., s. 10; Irena Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Wyd. TONO, Katowice 1998, s. 601; *ŻYCIORYSY HARCEREK I HARCERZY Z HUFCÓW BIAŁA KRAKOWSKA I BIELSKO KTÓRZY ODDALI ŻYCIE, ZA OJCZYZNĘ W LATACH 1939-1945*. Praca zbiorowa Kręgu Instruktorskiego „Seniorów” przy Beskidzkim Hufcu ZHP w Bielsku-Białej, 1981 r., s. 40, 41.

IGNACYK HENRYK,

Urodzony 2.06.1911 r. w Markłowicach Dolnych i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, celnik. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany i zastrzelony **25.06.1943 r.** przez niemiecką policję we Frysztacie.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 123; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (287); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 126.

IMMERGLUCK ADOLF,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

IMMERGLUCK BERNARD,

Urodzony 7.07.1906 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 132.

IMMERGLUCK BRONISŁAWA,

Urodzona 10.04.1890 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 133.

IMMERGLUCK GIZELA,

Urodzona 6.09.1876 r., zamieszkała w Nowym Boguminie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 133.

IMMERGLUCK LEON,

Zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 133.

IMMERGLUCK MALWINA,

Urodzona 25.02.1913 r., zamieszkała w Nowym Boguminie, sprzedawczyni. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginęła** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 133.

IMMERGLUCK SALAMON,

Urodzony 27.07.1887 r., zamieszkały w Nowym Boguminie, kupiec. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

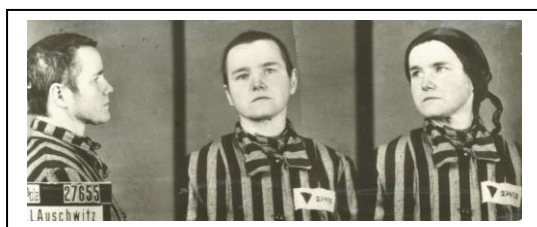
Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 133.

IWAN ALFONS,

Urodzony w 1904 r. w Karwinie, zamieszkały w Bielsku, narodowości polskiej, porucznik wojska polskiego (stop. wojskowy- porucznik lotnictwa). Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. **Zginął** w walce z hitlerowskim agresorem.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 113; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 80.

JACAK HELENA,

Urodzona 26.07.1904 r. w Karwinie (nr 2) i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej. Ukończyła Szkołę Ludową i Polską Szkołę Gospodarstwa Domowego w Orłowej. W czasie międzywojennym należała do Macierzy Szkolnej Ziemi Cieszyńskiej, później członek Związku Polaków w Czechosłowacji, Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Karwinie. Była urzędniczką w sądzie powiatowym w Cieszynie. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – od 1939r. do 17.02.1941 r. łączniczka i aktywny członek w organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowana 18.02.1941 r. i więziona w Cieszynie, Wrocławiu, Głubczycach, Wadowicach, a stamtąd przetransportowana do KL Auschwitz. Dnia 18.12.1942 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 27655. **Zginęła 1.04.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 512; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 80-81.

JACHNICKI IGNACY,

Urodzony 3.08.1911 r. w Jabłonkowie (nr 218) i zamieszkały w tej miejscowości, urzędnik miejski w „Rotuzie”. Aresztowany 2.09.1939 r. i więziony do 1.08.1940 r. w obozie koncentracyjnym – nieznana nazwa tego obozu. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (037).

JACHYMECZAK JAN,

Zamieszkały w Dąbrowie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz gdzie **zginął** – nieznane są data oraz okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 78

JACHYMCZOK JAN,

Urodzony w 1925 r. w Dąbrowie i zamieszkały w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – zastrzelony **12.02.1945 r.** w Dąbrowie.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 79

JACHYMEK JAN,

Urodzony ok. 1900 r. w Jabłonkowie „Piaseczna” i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa wraz z rodziną (5 dzieci), a jego gospodarkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Nie wiadomo gdzie zostali przeniesieni na okres do zakończenia okupacji, ale szczęśliwie wrócili do swojego domu- zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (071).

JACHYMEK JERZY,

Urodzony ok. 1897 r. w Jabłonkowie „Piaseczna” i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa wraz z rodziną (2 dzieci), a jego gospodarkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Nie wiadomo gdzie zostali przeniesieni na okres do zakończenia okupacji, ale szczęśliwie wrócili do swojego domu- zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (071).

JADAMIK ALOJZY,

Urodzony 4.06.1905 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, górnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 17.10.1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Rawiczu, **zginął 29.10.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 81.

JADWISZCZOK KAROL, pseud. „Rzeźniczek”,

Urodzony 24.07.1908 r. w Ligotce Kameralnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, syn Jakuba i Marii, rzeźnik. Ukończył cztery klasy gimnazjum w Polskim Cieszynie. W okresie międzywojennym udzielał się w pracy społecznej, był prezesem Macierzy Szkolnej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 24.10.1941 r. pod zarzutem działalności konspiracyjnej uwięziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach.

Po śledztwie przekazany do KL Auschwitz, skąd 20.03.1942 r. przewieziony został do Cieszyna i tam (tego samego dnia) **zginął** w egzekucji zbiorowej-publicznej - przez powieszenie „Pod Wałką” w Cieszynie.

Bibliografia: Relacja siostry - Anny Morysowej, Karola Golasowskiego; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; informacja Krystyny Szlauer z d. Lasota; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 104.

JAGŁA HELENA,

Urodzona 1.06.1920 r. we Frysztacie. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona została do KL Auschwitz. Dnia 5.03.1943 r. zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka nr 37567. Przeniesiona do KL Ravensbrück, gdzie 30.04.1945 r. doczekała wyzwolenia – uwolniona przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 535.

JAKUBEK JAN,

Urodzony w 1893 r. w Oldrzychowicach, zamieszkały w Markłowicach Dolnych, narodowości polskiej, nauczyciel. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie-Bobruku. Aresztowany i uwięziony na pół roku więzienia w Montelupich w Krakowie, tam **zginął** (nieznana data oraz okoliczność śmierci).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (312), T.3, cz.7 (271); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 123; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 126.

JAKUBEK PAWEŁ,

Urodzony 11.04.1891 r. w Oldrzychowicach (nr 52) i zamieszkały w tej miejscowości, chłop małorolny. Aresztowany razem z żoną 28.10.1944 r. oskarżony o przynależność syna do partyzantów. Więziony w Cieszynie do 28.01.1945 r. - wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.3, cz.7 (275).

JAKUBEK PAWEŁ,

Urodzony 4.09.1921 r. w Oldrzychowicach (nr 52) i tam zamieszkały, narodowości polskiej, hutnik. Przymusowo wcielony do niemieckiego wojska 22.12.1942 r., już po kilku tygodniach zachorował i leczył się w Salzburgu. Po przyjeździe do domu na urlop w lipcu 1943 r., już nie wrócił do jednostki, lecz nawiązał kontakt z partyzantami i u ich boku walczył z hitlerowskim okupantem. Dnia **25.11.1944 r.** zastrzelony, jako partyzant w Żukowie Górnym – w potyczce z gestapowcami.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.3, cz.7 (255); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 139.

JAKUBEK ZUZANNA,

Urodzona 12.01.1896 r. w Oldrzychowicach i zamieszkała w tej miejscowości (nr 52), żona Pawła (ur. 11.04.1891 r.). Aresztowana razem z mężem – oskarżeni o to, że syn współpracuje z partyzantami. Więziona w Cieszynie do 31.01.1945 r. – zwolniona do domu.

Postscriptum: Relacja Zuzanny Jakubek z przesłuchania przez gestapo w Cieszynie zamieszczona jest w części „Od Autora”.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.3, cz.7 (275).

JAKUBIEC MICHAŁ,

Urodzony 25.09.1900 r. w Lipowej. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 27.04.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 33198. Zginął **4.07.1942 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 169.

JAKUBOWSKI JÓZEF,

Urodzony 22.01.1901 r. w Jasieniu, zamieszkały w Nowym Boguminie, narodowości polskiej. Absolwent Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, doktor filozofii, historyk. Profesor i zastępca dyrektora Gimnazjum w Orłowej, w listopadzie 1938 r. został dyrektorem Gimnazjum w Nowym Boguminie. Zmobilizowany (stop. wojsk. podporucznik) do 16 pp w Tarnowie, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli w Sarnach na Polesiu, **zginął 04/05.1940 r.** – zamordowany przez funkcjonariuszy NKWD w Katyniu.

Postscriptum: Zidentyfikowany w Katyniu pod nr AM 3254, podczas ekshumacji znaleziono przy nim legitymację urzędniczą i kartę wstępu.

Bibliografia: M. Walczak *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 345; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 75 wykazu); Mieczysław Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999, s. 47; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 44.

JAMNICKY RUDOLF,

Urodzony 19.05.1886 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Przed wojną członek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 14.11.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 126.

JAMROZY JÓZEF,

Urodzony 6.07.1907 r. w Łazach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, górnik. Aresztowany 29.10.1941 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Berlinie, gdzie **zginął 9.07.1943 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 115.

JANAS EUGENIA,

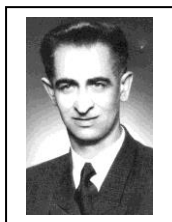

Urodzona 13.09.1912 r. w Zawadzie, zamieszkała w Czeskim Cieszynie, kierowniczką sklepu. W okresie okupacji członkini ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowana

14.11.1944 r. i więziona w Stammlager Cieszyn, gdzie zginęła
4.01.1987 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

JANAS JAN,

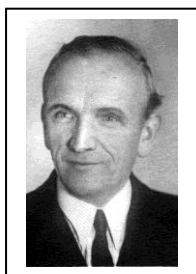

Urodzony 15.10.1906 r. w Zawadzie (nr 78) k/Bogumina, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, buchalter, narodowości polskiej, urzędnik bankowy, później urzędnik w spółdzielczości spożywczej. Po maturze w gimnazjum w 1927 r., ukończył studia w Wyższej Szkole Handlowej w Krakowie. Aresztowany 30.09.1939 r. i więziony we Frysztacie i po dwóch tygodniach, tj. 18.10.1939 r. zwolniony do domu. Ponownie aresztowany 12.04.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryce Kohna), a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau.

Następnie, 18.11.1944 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3165. Odzyskał wolność 12.02.1941 r. Po raz trzeci aresztowany i uwięziony w Cieszynie od 18.11.1944 r. do 6.12.1944 r. Po wyzwoleniu pracował w spółdzielniach „Jednota – Jedność” i zamieszkał w Czeskim Cieszynie. Zmarł 24.06.1972 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (325).

JANAS JÓZEF,

Urodzony 11.02.1891 r. w Karwinie, zamieszkały w Dąbrowie, kamerdyner u Larischa, narodowości czeskiej. Aresztowany 6.09.1939 r. w Karwinie i tam więziony przez trzy dni, a później przewieziony do Czeskiego Cieszyna (fabryka Kohna). Stamtąd, 12.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, i dalej od 26.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 3562. Odzyskał wolność 16.12.1940 r. – zwolniony z obozu. wrócił do miejsca zamieszkania, do końca okupacji pracował, jako robotnik fizyczny.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

JANCZYK FRANCISZEK,

Urodzony 18.09.1898 r. w Ostrawie Śl. i tam zamieszkały. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zginął **16.02.1943 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1131.

JANECZEK ADAM,

Urodzony 14.07.1924 r. w Łyżbicach i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, student. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany w 1942 r. i przetransportowany do więzienia w Hamburgu, gdzie zginął **29.03.1945 r.** - został rozstrzelany.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 125.

JANECZEK FERDYNAND,

Urodzony 14.05.1879 r. w Rychwałdzie, zamieszkały w Lutyni Dolnej (nr 418), narodowości polskiej, introligator, organista. Po ukończeniu szkoły wydziałowej udał się na studia muzyczne w Akademii Muzycznej w Wiedniu. W czasie międzywojennym pracował, jako urzędnik, udzielał się także społecznie w Macierzy Szkolnej i Związku Polaków w Czechosłowacji. Przed aresztowaniem był organistą w kościele parafialnym w Lutyni Dolnej (dawniej Lutyni Niemieckiej). Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażował się w działalność dla ruchu oporu – w organizacjach konspiracyjnych SZP oraz ZWZ/AK. Aresztowany przez gestapo 22.04.1940 r. w Lutyni Dolnej w ramach akcji przeciw polskiej inteligencji i przewieziony do Czeskiego Cieszyna (fabryka Kohna), a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau. Od 5.06.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6998. Zginął w tym obozie **29.11.1940 r.**

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 70; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T. 1, cz.4 (203), T.12, cz.23 (203); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 107.

JANICZEK FRYDERYK,

Urodzony 8.04.1914 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zginął **19.03.1942 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 81.

JANICZEK JAN,

Urodzony 3.03.1900 r. w Nawsiu (nr 118) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony ze swojego gospodarstwa wraz z rodziną (4 osoby). Skazani na tułaczkę - wysłani zostali na roboty przymusowe do Niemiec. Po wojnie wrócili do swojego domu- zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (095).

JANICZEK JAN,

Urodzony 24.09.1906 r. w Nydku (nr 76) i tam zamieszkały, rolnik. Wywieziony 8.05.1940 r. na roboty przymusowe do Reine k/Hanoweru – Niemcy. Tam ciężko zachorował i przywieziony został do domu. Po półrocznym leczeniu, podjął pracę w rodzinnym gospodarstwie. Dnia 15.10.1944 r. został aresztowany i uwięziony do 15.03.1945 r w więzieniu gestapo w Cieszynie. W więzieniu pogorszył się ponownie stan jego zdrowia i w takim stanie odzyskał wolność, wyswobodzony przez Armię Czerwoną.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (095).

JANICZEK JAN,

Urodzony ?, w Wędryni (nr 10) i zamieszkały w tej miejscowości, chałupnik. Wywłaszczony z własnego domu, a dalsze zamieszkiwanie w nim było uzależnione od dokonywania zapłaty czynszu niemieckiemu administratorowi.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (168).

JANICZEK JERZY,

Urodzony 11.11.1897 r. w Nawsiu (nr 119) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony ze swojego gospodarstwa wraz z rodziną (4 osoby) i skazani na tułaczkę - wysłani zostali na roboty przymusowe do Niemiec. Po wojnie wrócili do swojego domu- zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (095).

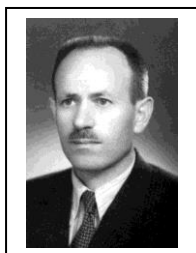
JANIK ANTONI JÓZEF,

Urodzony 14.06.1892 r. w Wędryni (nr 180), od 1920 r. zamieszkały w Rybniku, syn Jana i Anny. Ukończył gimnazjum w Cieszynie w 1913 r. Zaciągnięty do wojska, walczył w pierwszej wojnie światowej na frontach rosyjskim i włoskim. Po wojnie służył w WP, ukończył szkołę oficerów rezerwy, w 1924 r. uzyskał stopień podporucznika. Podczas plebiscytu sformował oddziały, TOW, którymi osobiście dowodził w okolicy Piotrowic, Markłowic i Zebrzydowic. Utworzył również oddział dywersyjny i organizował opór przeciw czechizacji - został odznaczony Medalem Niepodległości. Od 1927 r. kierownik Szkoły Powszechnej w Rybniku. Zmobilizowany (stop. wojsk. podporucznik), brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli, **zginął 04/05.1940 r.** – zamordowany przez funkcjonariuszy NKWD w Katyniu.

Postscriptum: Zidentyfikowany w Katyniu pod nr AM 720, podczas ekshumacji znaleziono przy nim dowód osobisty i różaniec.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie; Mieczysław Borak, „Symbol Katynia” *zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 47.

JANIK JÓZEF,

Urodzony 24.10.1895 r. w Wędryni, zamieszkały w Trzyńcu, kupiec, narodowości polskiej. Inwalida z pierwszej wojny światowej, działacz społeczny. Aresztowany 24.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, a stamtąd 28.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 7123. Dnia 6.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność 17.02.1941 r.- zwolniony z obozu.

Do końca okupacji pracował, jako robotnik fizyczny. Po wyzwoleniu-, jako kupiec. Zmarł 8.12.1980 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

JANIK KAROL,

Urodzony 22.11.1904 r. w Trzyńcu, i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, urzędnik. Aresztowany 15.09.1944 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Gosen, gdzie zginął **6.01.1945 r.** - podczas marszu ewakuacyjnego w głąb Niemiec.

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 185.

JANIK STANISŁAW,

Urodzony 15.11.1921 r. w Tarnawie Dolnej. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 14.11.1941 r. zarejestrowany w obozowej

ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-487. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 746.

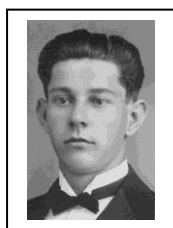
JANISZEWSKI STANISŁAW,

Urodzony 22.02.1913 r. na Zaolziu, syn Aleksandra i Franciszki. Pracował przed wybuchem wojny, jako funkcjonariusz Państwowej Policji. Prawdopodobnie, tuż przed przewidywanym wybuchem drugiej wojny światowej w 1939 r., wraz z innymi policjantami ewakuowany na wschód, na miejsce docelowe wyznaczono Tarnopol. W tym mieście i jego okolicach w pierwszym tygodniu wojny, tj. we wrześniu 1939 r. znalazła się większość policjantów ze Śląska – mających stanowić zaporę przed niemieckim agresorem. Po 17 września policjanci dostali się do sowieckiej niewoli, następnie internowani w obozie jenieckim. Zginął - **zamordowany** przez NKWD w 1940 r.

Postscriptum: Wpisany na LT NKWD z Ostaszkowa 05/5 z dnia 5.04.1940 r., poz. 14, s. 43, t. 3057.

Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR, Czeski Cieszyń 1999, s. 82.

JANIUREK FRYDERYK,

Urodzony 8.04.1914 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej. Kształcił się w Śląskiej Ostrawie (matura w 1934 r.), później pracował, jako nauczyciel - uczył w Lutyni w szkole wydziałowej. Wielki społecznik i działacz oświatowy. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruch oporu. Aresztowany i uwięziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd 24.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 7140.

Od 6.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, i tam zarejestrowany, jako więzień nr 3751. Zginął **19.03.1942 r.** (podana przyczyna śmierci – słabe krążenie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1159; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 141; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 348; Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 61; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 77 wykazu); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 81; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 99; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

JANIUREK LEON,

Urodzony 14.08.1910 r. w Karwinie, zamieszkały w Pietrowicach, narodowości polskiej. Kształcił się w Śląskiej Ostrawie z maturą w 1929 r., później nauczyciel przedmiotów zawodowych w Karwinie-Solcy. Działacz społeczny. Aresztowany 24.04.1940 r. i uwięziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), a stamtąd 28.04.1940 r. w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 7139.

Od 6.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 48438. Odzyskał wolność 5.05.1945 r. – wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po wyzwoleniu dyrektor dziewięcioletniej Szkoły Podstawowej w Karwinie. Zmarł 18.08.1968 r. w Karwinie.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23 (296).

JANKOWSKA-WOLNA FRANCISZKA,

Urodzona 9.02.1919 r. w Orłowej i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, zarejestrowana w obozowej ewidencji, jako więźniarka „wychowawcza” nr E-838. Odzyskała wolność w listopadzie 1944 r. – zwolniona z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1087.

JANKOWSKI ANTONI,

Urodzony 5.05.1914 r. w Rudniku gmina Hażlach. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, w listopadzie 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-6695. Zginął **20.02.1944 r.**

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 978.

JANOTA ANNA,

Urodzona 10.03.1891 r. w Sibicy, zamieszkała w Cieszynie, narodowości polskiej, córka Jerzego i Ewy z d. Karas. Po ukończeniu szkoły wydziałowej kształciła się w Seminarium dla nauczycielek przedszkoli. W okresie międzywojennym zatrudniona była, jako wychowawczyni przedszkolna w Porębie k/Orłowej, później mianowana inspektorem przedszkoli Macierzy Szkolnej na Śląsku Cieszyńskim. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu – łączniczka w Związku „Odwet” inż. Franciszka Kwaśnickiego w Cieszynie. Aresztowana 21.02.1941 r. i więziona w Cieszynie, Wrocławiu, Katowicach, stąd została zwolniona z uwagi na niemożność ustalenia winy. Ponownie aresztowana „za niepoprawność” i przesłana do KL Auschwitz, zginęła **15.10.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 36143/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarła o godz. 7:45, określenie przyczyny zgonu to: „allgemeine Körperschwäche” (ogólne wyczerpanie organizmu).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1159; APMA-B *Księga zgonów*, t. 25, s. 141; Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 61; M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r., s. 350; Zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 78 wykazu); Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 184; Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r., s. 105; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 164.

JANUSZEWSKA ANNA,

Urodzona 18.06.1893 r. w Jabłonkowie (nr 18) i tam zamieszkała, emerytowana nauczycielka. Maturę zdawała w 1920 r. Aresztowana 20.05.1940 r., początkowo więziona w areszcie w Jabłonkowie, a

stamtąd przewieziona została do więzienia gestapo w Cieszynie.
Następnie, przetransportowana do więzienia w Katowicach.

Po kilku dniach przesłana w transporcie zbiorowym do KL Ravensbruck. Odzyskała wolność 11.11.1940 r. - zwolniona z obozu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (037); materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

JANUSZEWSKA STEFANIA,

Urodzona 4.04.1901 r. w Jabłonkowie (nr 18) i tam zamieszkała. Nauczycielka w Jabłonkowie, siostra Anny. Aresztowana 20.05.1940 r. i uwięziona w areszcie w Jabłonkowie, stamtąd przewieziona do więzienia gestapo w Cieszynie. Następnie przetransportowana do więzienia w Katowicach. Po kilku dniach przesłana w transporcie zbiorowym do KL Ravensbruck. Odzyskała wolność 11.11.1940 r. - zwolniona z obozu.

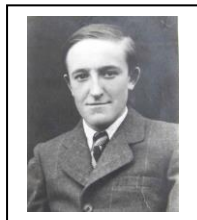
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (037); materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

JANUSZEWSKI HENRYK,

Urodzony w 1908 r. w Jabłonkowie i tam zamieszkały, narodowości polskiej, urzędnik. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia w Gliwicach i tam rozstrzelany **23.01.1945 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 72.

JARCO JAN,

Urodzony 14.05.1923 r. w Wędryni (nr 375) i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, hutnik. Aresztowany 10.06.1943 r. i prawdopodobnie po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd wysłany nie wiadomo, do jakiego obozu – zginął dnia **10.06.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9 (057); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 190.

JAROCH FRANCISZEK,

Urodzony w 1921 r. w Rychwałdzie i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości czeskiej, robotnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął w 1945 r.** (prawdopodobnie podczas marszu ewakuacyjnego więźniów).

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.10, cz.21 (015); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 171; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 161.

JAROSZ JÓZEF,

Urodzony 16.01.1886 r. w Szonychlu i zamieszkały w tej miejscowości, kolejarz emeryt. Wysłany podczas okupacji hitlerowskiej na przymusowe roboty przy rozbieraniu granicznych fortyfikacji w Boguminie tzw. „Habesza”. Trafiony w drogę do pracy granatem – zmarł **7.03.1945 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22 (154).

JAROSZ JÓZEF,

Urodzony 13.12.1890 r., mieszkaniec w Karwinie. Zmobilizowany (stop. wojsk. kapitan) do kadry oficerskiej Okręgu Korpusu I – Warszawa, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli i tam **zginął**.

Postscriptum: Możliwe, że dostał się do Ostaszkowa i tam zamordowany, gdyż w Katyniu niezidentyfikowany.

Bibliografia: Mecislav, Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 48.

JAROSZ MIECZYŚLAW,

Urodzony w 1880 r., zamieszkały we Frysztacie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 80

JAROSZ SYLWESTER,

Urodzony 29.12.1896 r. w Dąbrowie, narodowości polskiej, syn Franciszka i Franciszki. Do 1912 r. uczył się w Gimnazjum w Orłowej, później w Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku. Od 1915 r. odbywał służbę w armii austriackiej - major WP. Czynny wojskowy - wykładowca w Szkole Podchorążych KOP Wołyn, służył również w 4 psp w Cieszynie. Zmobilizowany (kapitan służby czynnej) do sztabu Dowództwa Okręgu Korpusu II – Lublin, brał udział w kampanii wrześniowej w 1939 r. Dostał się do sowieckiej niewoli, **zginął 04/05.1940 r.** – zamordowany przez funkcjonariuszy NKWD w Katyniu.

Postscriptum: Pisał do rodziny z Kozielska. Jest o nim wzmianka w liście S. Burzyka. W Katyniu zidentyfikowany pod nr AM 3953, podczas ekshumacji znaleziono przy nim legitymację oficerską i listy.

Bibliografia: Mecislav Borak, „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 48; *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 79; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 62.

JAROSZ SYLWESTER,

Urodzony 29.12.1922 r., zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął w 1941 r.** – nieznane są okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 144..

JAŚ ANNA,

Urodzona 16.03.1881 r. w Lesznej Dolnej, od 1928 r. zamieszkała w Trzyńcu. Wywłaszczona i wysiedlona z własnego domu w Trzyńcu wraz z mężem, a ich mieszkanie przejęli osadnicy z Niemiec i z Rumunii. Aresztowani i wywiezieni do KL Buchenwald – podobóz w Fridland, gdzie przebywali do wiosny 1943 r. Po odzyskaniu wolności – nie mogąc wrócić do własnego domu, zamieszkali w Bielsku u córki. (zmarła 9.09.1944 r.).

Bibliografia: Informacja przekazana korespondencyjnie dn. 5.04.2010 r. przez Bronisława Krzempka.

JAŚ EMMA,

Urodzona 15.06.1903 r. w Lesznej Dolnej, zamieszkała od 1928 r. w Trzyńcu, córka Jana i Anny. Wraz z rodzicami aresztowani i przetransportowani do KL Buchenwald

– podobóz Fridland. W 1943 r. skierowani stamtąd do obozu pracy przymusowej w Schonbergu Krs. Lauben w Anna Stiftung, gdzie odzyskali wolność 10.05.1945 r. i powrócili do domu w Trzyńcu. (zmarła 19.06.1975 r.).

Bibliografia: Informacja przekazana korespondencyjnie dn. 5.04.2010 r. przez Bronisława Krzempka.

JASŃ JAN,

Urodzony 14.01.1875 r. w Lesznej Dolnej, rolnik. Od 1928 r. po przekazaniu synowi gospodarstwa rolnego, właściciel wapiennika w Trzyńcu. (zmarł 17.03.1955 r.). Wywłaszczony i wysiedlony z własnego domu w Trzyńcu wraz z żoną, a ich mieszkanie przejęli osadnicy z Niemiec i z Rumunii. Następnie, aresztowani i wywiezieni do KL Buchenwald – podobóz w Fridland, gdzie przebywali do wiosny 1943 r. Po odzyskaniu wolności – nie mogąc wrócić do własnego domu, zamieszkali w Bielsku u córki.

Bibliografia: Informacja przekazana korespondencyjnie dn. 5.04.2010 r. przez Bronisława Krzempka.

JASŃ WŁADYSŁAW,

Urodzony 10.01.1912 r. w Lesznej Dolnej, od 1928 r. zamieszkały w Trzyńcu syn Jana i Anny. Wraz z rodzicami aresztowani i przetransportowani do KL Buchenwald – podobóz Fridland. W 1943 r. skierowani stamtąd do obozu pracy przymusowej w Schonbergu Krs. Lauben w Anna Stiftung, gdzie odzyskali wolność 10.05.1945 r. – powrócili do domu w Trzyńcu. Po wojnie przejął po ojcu wapiennik (zmarł 17.09.1991 r.).

Bibliografia: Informacja przekazana korespondencyjnie dn. 5.04.2010 r. przez Bronisława Krzempka.

JASŃ ZOFIA z d. CIEŃCIAŁA,

Urodzona 23.02.1907 r. w Mistrzowicach, synowa Jana i Anny Jaś. Po śmierci męża w 1939 r. sama prowadziła w Lesznej Dolnej gospodarstwo przejęte od rodziców przez męża Jana (najstarszego syna Jasiów). Wysłana na roboty przymusowe do Niemiec, skąd powróciła w 1944 r. (jej trójka dzieci przebywała wówczas u krewnych w Lesznej Dolnej).

Bibliografia: Informacja przekazana korespondencyjnie dn. 5.04.2010 r. przez Bronisława Krzempka.

JASIAK JÓZEF,

Urodzony 5.03.1904 r. w Zabłociu (Zaolzie), zamieszkały w Czeskim Cieszynie – potem w Strumieniu, narodowości polskiej, nauczyciel Publicznej Szkoły Powszechnej – polonista (wcześniej nauczyciel w szkołach średnich w Pszczynie i Czeskim Cieszynie). Aresztowany w Nysie 4.09.1944 r. za przynależność do ZWZ, przebywał w więzieniu w Bielsku, następnie w więzieniu śledczym w Mysłowicach, a stamtąd został przetransportowany do KL Gross-Rosen, KL Floseenbürg. Zginął 23.04.1945 r.

Postscriptum. Przebywał w KL Floseenbürg ze współwięźniem Ferdynandem Michalczykiem.

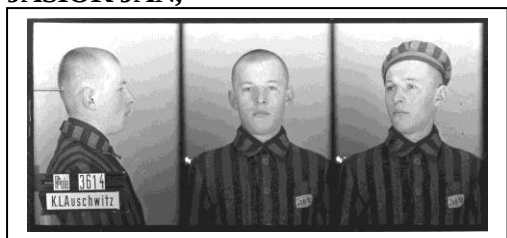
Bibliografia: Sz. Kędryna A. Szefer, *Nauczyciele śląscy polegli i zamordowani w latach hitlerowskiej okupacji*, Śląski Instytut Naukowy, Katowice 1971, s. 62; zbiory dokumentów K. Wójtowicza (poz. 82 wykazu); M. Walczak, *Ludzie nauki i nauczyciele polscy podczas II wojny światowej. Księga strat osobowych*, Warszawa 1995 r. s. 353; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 57.

JASIOK HENRYK,

Urodzony 10.07.1901 r. w Błędowicach Dolnych, zamieszkały w Suchej Średniej (nr 38), narodowości polskiej, górnik w kop. „Dukla” w Suchej Dolnej. Rozstrzelany **18.09.1939 r.** w Karwinie – w lasku za szybem kopalni „Barbara” w Karwinie.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.8, cz.18 (520), T.9, cz.19 (560); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 165; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 180;

JASIOK JAN,

Urodzony 24.05.1903 r. w Olbrachcicach i tam zamieszkały, narodowości polskiej, górnik. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 3614. Odzyskał wolność, ale na skutek odniesionych ran, **zmarł** po powrocie do domu **3.04.1945 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 43; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 137.

JASIOK (JASIAK) JÓZEF,

Urodzony 15.03.1904 r. w Zabłociu, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, profesor. Aresztowany za przynależność do organizacji konspiracyjnej ZWZ. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Flossenbürg, **zginął 23.04.1945 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 46.

JASKÓLSKI BOLESŁAW,

Urodzony 3.12.1908 r. w Ostrawie Śl. i tam zamieszkały. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 12.08.1941 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-131. Nieznany jest dalszy los tego więźnia.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 732.

JAWOREK LUDWIK,

Urodzony 30.06.1901 r. w Ostrawie Śl. i tam zamieszkały, syn Ludwika i Franciszki z d. Mynar. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, gdzie **zginął 23.06.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 12457/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, **zmarł** o godz. 19:45, określenie przyczyny zgonu to: „septischer Darmkatarrh” (septyczny katar/nieżyt jelit).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1131; APMA-B *Księga zgonów*, t. 9, s. 457.

JEDLICZKA OLDRIK,

Urodzony 1.07.1911 r. w Dzieńmorowicach (nr 252) i tam zamieszkały, narodowości czeskiej, kolejarz, działacz komunistyczny. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 13.10.1942 r. i po uwięzieniu przez gestapo w Ostrawie (3 miesiące), przetransportowany do więzienia we Wrocławiu, zginął **29.06.1943 r.**

Bibliografia: Archiwum dr n. med. J. Mazurka – T. 12, cz. 23 (265); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 66; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 64.

JELENOWICZ ELŻBITA,

Urodzona 5.05.1883 r. w Sławkowie, zamieszkała w Karwinie. Aresztowana w czerwcu 1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona do getta w Będzinie, a następnie w sierpniu 1943 r. do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** – nieznana data i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

JELENOWICZ BRUNO,

Urodzony 8.04.1911 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany 11.11.1939 r. i przetransportowany do Polski, uwięziony w Stryju i tam **zastrzelony** przez gestapo.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

JELENOWICZ EVŽEN,

Urodzony 6.12.1906 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany w listopadzie 1939 r. i przetransportowany do Polski, uwięziony w Stryju i tam **zastrzelony** przez gestapo.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

JELENOWICZ KLARA,

Zamieszkała w Karwinie. Aresztowana i przetransportowana do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginęła** – nieznana jest nazwa więzienia lub obozu oraz data i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 108.

JELEŃ HENRYK,

Urodzony w 1885 r. w Karwinie. Po ukończeniu szkoły ludowej w Karwinie uczył się zawodu ślusarza i zamieszkał w Cierlicku. Podczas pierwszej wojny światowej został zmobilizowany do armii austriackiej i walcząc na froncie wschodnim, tam dostał się do niewoli rosyjskiej (1915-1918). Po powrocie z niewoli osiadł w Cieszynie i podjął pracę w Ochotniczej Służbie Żandarmerii Krajowej. Był aktywnym członkiem Macierzy Szkolnej, należał także do Polskiej Organizacji Wojskowej. W okresie powstań śląskich i plebiscytu uczestniczył w działalności porządkowo-wywiadowczej na terenie Mysłowic, Świętochłowic, Bytomia i Katowic. Brał też udział w III powstaniu śląskim. W 1922 r. został pierwszym polskim komendantem policji w Goczałkowicach. Od 1932 do września 1939 r. był komendantem policji w Bieruniu Starym. W okresie dwudziestolecia międzywojennego był aktywnym członkiem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, „Strzelca”, Związku Powstańców Śląskich i Związku Obrońców Śląska. Od początku okupacji hitlerowskiej aresztowany i więziony w Pszczynie,

Nieborowicach, Sośnicy i Toruniu (do 24.12.1941 r.), a następnie wywieziony na przymusowe roboty. Po zakończeniu wojny prowadził małe gospodarstwo, a następnie był magazynierem w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Rydułtowicach. Zmarł 22.8.1982 r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r., s. 106.

JELEŃ JAN,

Urodzony 10.06.1916 r. w Karwinie i zamieszkały w tej miejscowości. Uczęszczał do polskiej szkoły ludowej i wydziałowej w Karwinie. Po ukończeniu szkoły, zatrudniony, jako kierowca mechanik w Konsulacie Polskim w Ostrawie, członek Macierzy Szkolnej, Związku Polaków w Czechosłowacji. Tuż przed wybuchem drugiej wojny światowej (w 1939 r.) pracował, jako kierowca w kop. „Barbara” w Karwinie. Aresztowany 18.04.1940 r., jako podejrzany o działalność konspiracyjną SZP-OOB i uwięziony na gestapo w Cieszynie, stamtąd został przetransportowany do więzienia w Sosnowcu. Następnie przewieziony do KL Dachau. Odzyskał wolność – zwolniony z obozu. Nie na długo cieszył się wolnością, ponownie został aresztowany i uwięziony w Minchen (Monachium). Po kilkutygodniowych przesłuchaniach odzyskał wolność i wrócił do domu.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

JELEŃ KAROL,

Urodzony 7(lub)14.03.1886 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Neungamme, gdzie zginął **2.01.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 126; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 44.

JELLINEK LGNAC HYNEK,

Urodzony 10.12.1874 r. w Zahn (Rakousko), zamieszkały w Orłowej. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

JELLINEK MAURICE z d. KRAUS,

Urodzona 23.08.1881 r. w Lipniku nad Bečvou, zamieszkała w Orłowej. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd 30.01.1943 r. w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Teresin, skąd 6.09.1943 r. przeniesiona została do KL Auschwitz, **zginęła** – brak daty i okoliczności śmierci tej więźniarki.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

JENDRYSZCZAK WANDA,

Urodzona 17.04.1908 r. w Markłowicach Dolnych, zamieszkała w Dziecmiorowicach. W młodości aktywna w harcerskiej drużynie – drużynowa. Pracowała w Macierzy Szkolnej, Radzie Opiekuńczej. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruch oporu – organizacji konspiracyjnej ZWZ, łączniczka „Augusta” i „Waligóry”. Na podkreślenie zasługuje fakt wielkiej pomocy, jaką okazywała więźniom KL Auschwitz – przesyłała dla więźniów paczki z żywnością oraz odzieżą. Aresztowana przez zradę i więziona – nieznane miejsce

uwięzienia. Wiadomo jedynie, że przeżyła i po zakończeniu wojny wróciła do domu.

Bibliografia: J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

JEWCZAK JERZY,

Urodzony 24.05.1921 r. w Tarnawie Wyżnej i zamieszkały w tej miejscowości syn Jerzego i Jewdokii z d. Bohdan. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 11.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji jako więzień nr 26699. Zginął **24.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5651/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 155; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 1151.

JEŻOWICZ ANNA z d. RZADKOWA,

Urodzona w 1898 r. w Jabłonkowie (nr 40) i tam zamieszkała, żona Pawła - zegarmistrza. Wywłaszczona i wysiedlona ze swojego domu wraz z mężem i całą rodziną (7 osób) i skazani na tułaczkę. Po wojnie wrócili do swojego domu zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (038).

JEŻOWICZ BOLESŁAW,

Urodzony 10.11.1922 r. w Jabłonkowie (nr 40), zamieszkały w tej miejscowości - syn zegarmistrza. Po wywłaszczeniu i wysiedleniu rodziców ze swojego domu wraz z rodzicami i rodzeństwem, wywieziony na przymusowe roboty do Honorowcze. Stamtąd uciekł z francuskimi robotnikami do Francji, a tam zaciągnął się do legionów polskich, w szeregach, których walczył od 1943 – 1946 r. Wrócił do Polski 10.09.1947 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka – zbiór nr 2 (038).

JEŻOWICZ JAN,

Urodzony w 1894 r. w Koszarzyskach (nr 28) „Łabajka” i zamieszkały w tej miejscowości, brat Józefa (ur. 24.08.1885 r.). Maturę zdawał w gimnazjum cieszyńskim w 1914 r. Po maturze studiował pół roku teologię w Widnawie. W 1916 r. przymusowo wcielony, jako nadporucznik austriacki i brał udział w pierwszej wojnie światowej. Zmobilizowany, brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. – walczył z hitlerowskim najeźdźcą. Uniknął niewoli, przedostał się przez Rumunię, Włochy Jugosławię do Anglii i tam zaciągnął się do Legionów Polskich, walcząc nadal z hitlerowskim agresorem od 1940 r. do 1945 r. Po wojnie pozostał w Anglii.

Bibliografia: Archiwum dr n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13(358).

JEŻOWICZ JAN,

Urodzony 28.12.1921 r. w Koszarzyskach (nr 28) i tam zamieszkały, syn Józefa i Zuzanny. Aresztowany przez gestapo 23.11.1941 r., jako podejrzany o współpracę z partyzantami. Więziony w Cieszyńcu do 23.05.1942 r. Po odzyskaniu wolności, nadal pracował dla ruchu oporu – łącznik oraz w sekcji wywiadu.

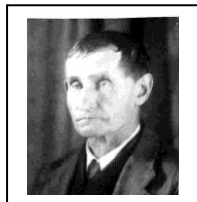
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13(356).

JEŻOWICZ JÓZEF,

Urodzony 20.08.1885 r. w Koszarzyskach. Szkołę powszechną ukończył w Nydku (w 1899 r.) . Później pracował na gospodarstwie ojca. Trzyletnią służbę wojskową odbył w wojsku austriackim w Cieszyńcu. W czasie pierwszej wojny światowej był żołnierzem wojska austriackiego i walczył na frontach rosyjskim oraz włoskim. Po powrocie z wojska, z powodu trudnych warunków materialnych zdecydował się na wyjazd zarobkowy do Kanady gdzie pracował od lutego 1926 do 1929 r. Podczas okupacji hitlerowskiej - w jego domu mieściła się komenda oddziału partyzanckiego beskidzkiego. Stamtąd kierowano całym ruchem partyzanckim w rejonie Beskidu, tam też znajdowała się stacja nadawcza. Aresztowany, uwięziony był w więzieniu gestapo w Cieszyńcu. Wypuszczony na wolność, przetrwał okres okupacji. Po wojnie był znanym gawędziarzem. Zmarł 16.09.1976 r.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r., s. 77.

JEŻOWICZ JÓZEF,

Urodzony 24.08.1885 r. w Koszarzyskach (nr 28) „Na Łabajce” i tam zamieszkały. Już od pierwszych dni okupacji hitlerowskiej w jego budynku gromadzą się zapaleńcy do walki z hitlerowcami poprzez zorganizowanie w oddziale partyzanckim. Są to: Karol Pszczółka z Łyżbic, Jan Klus z Bystrzycy n.Olzą, Jan Fiedor z Dolnej Łomnej, Jan Sikora „Kurzyszek” i inni.

Oni to z Józefem Jeżowiczem założyli ów bunkier w jego stodole, który później służył, jako lokum dla desantu sowieckiego. Poza partyzanckimi atakami na hitlerowców i ich aparat władzy administracyjnej, od sierpnia 1944 r. do lutego 1945 r. pracowała w ww. bunkrze radiostacja nadawcza desantu mjr Michaiła Michajłowicza Nadzieźnego oraz 15-tu partyzantów sowieckich. Aresztowany przez gestapo 20.12.1944 r. i więziony w Cieszyńcu – Józef Jeżowicz poddawany wymyślnym torturom przy przesłuchiowaniu- nie zdradził. Odzyskał wolność 5.01.1945 r. i szczęśliwie wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13(356).

JEŻOWICZ JÓZEF,

Urodzony 1.03.1914 r. w Koszarzyskach (nr 28) „Na Łabajce” i tam w młodości zamieszkały, syn Józefa (ur. 20.08.1885 r.) . Od 1938 r. mieszkał w Cieszyńcu, później w Warszawie. Zmobilizowany, walczył w kampanii wrześniowej w 1939 r., jako lotnik. Po rozpoczęciu okupacji hitlerowskiej, uniknąwszy niewoli – wrócił w rodzinne strony, ukrywając się.

Do sensacyjnego wątku okupacyjnych wyczynów Józefa są następujące wydarzenia: Obserwując w pobliżu lotniska zachowania Niemców – zauważył lądujący niemiecki samolot. Gdy kapitan i personel tegoż samolotu udali się na rekonesans w pobliskim barze, Józef wraz z kolegami niespostrzeżenie przedostali się do tego samolotu, wystartowali i uciekli nim na zachód do Anglii. Tam szczęśliwi wylądowali, ujawnili swoją brawurową akcję, za co Józef Jeżowicz otrzymał odznaczenie wojskowe oraz awans na kapitana. W Anglii walczył z hitlerowcami, jako pilot w Armii Polskiej od 1940 do 24.10.1941 r. – **zginął** w walce powietrznej o Londyn.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.7, cz.13(336).

JEŻOWICZ KAROL,

Urodzony 25.10.1927 r. w Jabłonkowie i zamieszkały w Jabłonkowie „na Lyskach” - pod Gizową. Wywieziony w 1943 r. na roboty przymusowe do Niemiec, skąd w 1945 r. przedostał się do południowej Francji. Następnie zaciągnął się do legionów polskich, w szeregach, których walczył od 1945 r. - 1946 r. Wrócił do Polski 5.10.1946 r. Od 1948 zamieszkał w Bystrzycy n.Olzą.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (038).

JEŻOWICZ OTMAR,

Urodzony w Jabłonkowie (nr 42) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie, wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (038).

JEŻOWICZ PAWEŁ,

Urodzony 14.01.1891 r. w Jabłonkowie (nr 40) i mieszkający w tej miejscowości, zegarmistrz. Wywłaszczony i wysiedlony ze swojego domu wraz ze swoją rodziną (7 osób) i skazani zostali na tułaczkę. Po wojnie wrócili do swojego domu zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2; (038).

JEŻOWICZ TADEUSZ,

Urodzony 28.01.1918 r. w Jabłonkowie (nr 40) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywieziony 12.02.1940 r. na prace przymusowe do Niemiec, gdzie przebywał do 1945 r. Stamtąd dostał się do Szwecji, gdzie zamieszkał na stałe.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2; (038).

JEWCZAK JERZY,

Urodzony 24.05.1921 r. w Tarnawie Wyżnej i zamieszkały w tej miejscowości syn Jerzego i Jewdokii z d. Bohdan. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 11.03.1942 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 26699. Zginął **24.04.1942 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 5651/1942 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 9:40, określenie przyczyny zgonu to: „Herzklappenfehler” (niedomykalność zastawek serca).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 155; APMA-B *Księga zgonów*, t. 4, s. 1151.

JĘDRUSIAK JÓZEF,

Urodzony 3.07.1912 r., zamieszkały w Stonawie. Przesłany 1.09.1939 r. na przymusowe roboty, tam **zginął** – od tego czasu jego los jest nieznany.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 183.

JĘDRZEJCZYK EMIL,

Urodzony 26.05.1909 r. w Lutyni Polskiej (Górnej), harcerz w Lutyni i Cieszynie – harcmistrz. Uczęszczał do polskiej szkoły wydziałowej, a następnie kształcił się w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bobruku. Po maturze rozpoczął pracę, jako nauczyciel w Mikołowie (Górny Śląsk), później ukończył Wyższy Kurs Nauczycielski. W czasie międzywojennym członek Macierzy Szkolnej, Polskiego Związku Zachodniego. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK w Lutyni Polskiej (pod dowództwem Jana Margicioka pseud. „Mały”, „August”, oraz Leopolda Hałaczka pseud. „Tadek”, Dolina”). Aresztowany 2.08.1943 r. przez zdradę i przez krótki czas więziony w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz. Dnia 22.05.1944 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 188070 (zatrudniony w IG Bunawerke w Monowicach). Przeżył pobyt w obozie.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 470; T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r. - *Harcerskie ofiary drugiej wojny światowej*, s. 130.

JĘDRZEJCZYK WIKTOR,

Urodzony 7.07.1911 r. w Lutyni Górnej, zamieszkały w Orłowej, robotnik, narodowości polskiej. Aresztowany 20.04.1940 r. i więziony w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 7076. Przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, i tam zarejestrowany, jako więzień, 3781, 48896. Przebywał w tym ostatnim obozie do 23.04.1944 r.

Od 24.04.1944 r. skierowany, jako pracownik przymusowy w Sinzig i tam pracował do wyzwolenia. Po wyzwoleniu aktywny członek w PZKO i miejscowego chóru.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

JĘDRZYSZCZYK WANDA,

Urodzona 17.04.1908 r. w Dziećmorowicach i zamieszkała w tej miejscowości, nauczycielka w Lutyni Dolnej i w Karwinie „Na Solcu”. Aresztowana przez gestapo 11.03.1944 r. razem ze Stanisławą Górniak i uwięziona w Cieszynie do 28.03.1944 r., w transporcie zbiorowym przewieziona do więzienia śledczego w Mysłowicach. Następnie, po zakończonym śledztwie, od 20.06.1944 r. przesłana do KL Ravensbrück. Odzyskała wolność 5.05.1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23(220).

JOCHIM ARNOLD,

Urodzony 30.11.1912 r. w Nowym Boguminie, zamieszkały w Tychach, nauczyciel narodowości polskiej. Absolwent Seminarium Nauczycielskiego w Śl. Ostrawie (matura w 1931 r.) . Od 1.09.1931 r. uczył w szkole wydziałowej w Bystrzycy, od

1.09.1935 r. do 10.09.1935 r. kierownik szkoły w Witkowicach, od 11.09.1935 do 1.11.1935 r. w szkole wydziałowej w Morawskiej Ostrawie, i ponownie od 1.11.1935 do 31.08.1936 r. kierownik w Witkowicach. Aresztowany 24.04.1940 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Dachau, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 7128. Następnie, od 6.05.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen. Odzyskał wolność 11.11.1942 r., ale natychmiast został skierowany na roboty przymusowe w Niemczech – tam pracował do zakończenia okupacji.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

JOCHYMEK JAN,

Zamieszkały w Bukowcu (nr 92). Wysłany na roboty przymusowe do Niemiec. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (167).

JOCHYMEK PAWEŁ,

Urodzony w Jabłonkowie (nr 477) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa z całą swoją rodziną (4 osoby), a jego gospodarzkę przejął osadnik sprowadzony przez Niemców. Nie wiadomo gdzie zostali przeniesieni na okres do zakończenia okupacji, ale wrócili do swojego domu zdewastowanego i rozgrabionego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (037).

JOCHYMCZOK JAN,

Urodzony w 1925 r. w Dąbrowie i zamieszkały w tej miejscowości. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany i 12.02.1945 r. **zastrzelony** przez gestapo w Dąbrowie.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 77; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 62.

JOŃCZYK ANTONI,

Urodzony 4.05.1899 r. w Wędryni (366) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany w 1941 r. i więziony w obozie karnym – nieznana nazwa. Odzyskał wolność 1.05.1945 r. – po oswobodzeniu przez Armię Czerwoną wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.4, cz.9(168).

JOPEK JÓZEF,

Urodzony w Górnej Łomnej (nr 82) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego budynku. Nie jest znany jego dalszy los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (237).

JOPEK PAWEŁ,

Urodzony w Łomnej Górnej (nr 82) i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego budynku. Nie jest znany jego dalszy los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (240).

JUNGA KAROL,

Urodzony 28.10.1887 r. w Żukowie Górnym, narodowości polskiej, syn Józefa i Anny z d. Nogol. Ukończył dwie klasy gimnazjum i niższą szkołę rolniczą w Cieszynie oraz kursy rolnicze w Wiedniu. Odbił praktykę w Towarzystwie

Rolniczym w Krakowie. Od grudnia 1912 r. był członkiem Zarządu Głównego Towarzystwa Rolniczego w Cieszynie. Był założycielem i dyrektorem Spółki Rolniczo-Handlowej „Ziemia” w Cieszynie oraz dyrektorem Kredytowego Banku Cieszyńskiego. Od 1908 r. działacz Związku Śląskich Katolików. W marcu 1919 r. otrzymał mandat poselski do Sejmu Ustawodawczego. Po podziale Śląska Cieszyńskiego - jeden z czołowych działaczy ZSK, założyciel i wieloletni redaktor organu prasowego tej partii „Naszego Kraju”, reprezentant ZSK. W 1929 r. i ponownie w 1935 otrzymał nominację na posła morawsko-śląskiego zastępstwa krajowego w Brnie, gdzie działał do 1938 r. Był także działaczem Zarządu Związku Spółek Zarobkowych i Gospodarczych na Śląsku. Aresztowany w kwietniu 1940 r., a następnie powtórnie 10.02.1941 r. przez gestapo w Cieszynie pod zarzutem przynależności do organizacji konspiracyjnej. Więziony w Cieszynie, Zwikau, Katowicach, Bytomiu i ponownie w Cieszynie. Skazany przez sąd w Katowicach na dwa lata więzienia, zmarł **4.02.1943 r.** na skutek wycieńczenia i tortur.

Bibliografia: Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r., s. 134; Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4(081); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 94; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 195.

JUNGA STEFANIA,

Urodzona 18.01.1897 r. w Wojkowicach, zamieszkała w Żukowie Górnym (nr 20), żona posła Karola (ur. 28.10.1887 r.). Wywłaszczona i wysiedlona ze swego gospodarstwa wraz z córką Aleksandrą oraz synem Witoldem i przetransportowana do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager nr 40 Frysztat, a stamtąd po jakimś czasie przeniesiona do Polenlager nr 32 w Oderberg – Bogumin. Przetrwała hitlerowskie zniewolenie – wróciła do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4(084).

JUNGA WITOLD,

Urodzony 27.12.1927 r. w Żukowie Górnym i zamieszkały w tej miejscowości (nr 20), syn Karola i Stefanii, student. Wywłaszczony i wysiedlony z rodzinnego gospodarstwa wraz z matką oraz siostrą Aleksandrą i przetransportowany do niemieckiego obozu dla Polaków – Polenlager nr 40 Frysztat, a stamtąd po jakimś czasie przeniesiony do Polenlager nr 32 w Oderberg – Bogumin. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4(084).

JURANEK JÓZEF,

Urodzony 2.01.1920 r. w Mostach k/Jabłonkowa, i zamieszkały w tej miejscowości, kolejarz. Aresztowany przez gestapo 9.02.1942 r. za odmowę podpisania Volkslisty i namawianie innych do nie podpisywania tej listy. Więziony w Cieszynie od 9.03.1942 r. – 16.10.1942 r., zwolniony z więzienia odzyskał wolność

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (274).

JURASEK JAROSŁAW,

Urodzony 20.01.1918 r. w Ostrawie Śl. i zamieszkały w tej miejscowości, syn Franciszka i Marii z d. Kłapiec. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do przekazany do KL Auschwitz, gdzie zginął **23.01.1943 r.** Według wystawionego aktu zgonu nr 3415/1943 – potwierdzonego przez lekarza obozowego, zmarł o godz. 19:35,

określenie przyczyny zgonu to: „Herzschwäche bei Pneumonie” (niewydolność serca przy flegmonie).

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 1132; APMA-B *Księga zgonów*, t. 3, s. 407.

JURASZEK FILOMENA z d. CIELEPA,

Urodzona 14.04.1898 r. w Lutyni Górnej (nr 116) i zamieszkała w tej miejscowości, narodowości polskiej. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowana w ruchu oporu. Aresztowana 1.11.1942 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziona do KL Auschwitz, gdzie zginęła **18.11.1942 r.**

Bibliografia: Archiwum dr n. med. J. Mazurka, T.12, cz.23(240); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 86; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 110.

JURASZEK JÓZEF,

Urodzony 20.03.1905 r. w Żukowie Górnym. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Auschwitz, w styczniu 1943 r. zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień „wychowawczy” nr E-3065. Odzyskał wolność 9.02.1943 r. – zwolniony z obozu.

Bibliografia: I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r., s. 861.

JURCZEK JÓZEF,

Urodzony 29.03.1901 r. w Łazach, mieszkał w Suchej Średniej, syn Józefa i Marianny z d. Chudoba. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie-Bohrku (w 1921 r.), był nauczycielem w Instytucie dla Niewidomych i Głuchoniemych w Warszawie, oraz w szkołach w okolicy Wilna, Grodna, ostatnio w Sosnowie pow. augustowski. Zmobilizowany (stop. wojsk. kapitan), brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. Prawdopodobnie dostał się do sowieckiej niewoli i tam **zginął.**

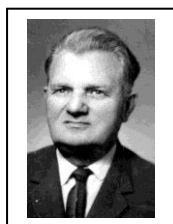
Bibliografia: Mecislav Borak, „Symbol Katynia” *Zaolziańskie ofiary obozów i więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyn 1999, s. 66.

JURCZEK JÓZEF,

Urodzony 7.03.1914 r. w Bystrzycy n.Olzą i zamieszkały w miejscowości urodzenia, narodowości polskiej, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany 5.04.1931 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd przewieziony do więzienia we Wrocławiu, gdzie zginął **16.08.1941 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 49.

JURCZYK ALOJZY,

Urodzony 30.11.1904 r. w Lutyni Dolnej, zamieszkały w Czeskim Cieszynie, narodowości polskiej. Po ukończeniu szkoły ludowej i wydziałowej w Lutyni Dolnej, kształcił się w Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie-Bohrku z maturą w 1923 r., a następnie ukończył Wolną Wszechnicę w Warszawie, doksztalał

się ponad to w Studium Zaocznym – Polskie Towarzystwo Ekonomiczne.

W okresie do wybuchu drugiej wojny światowej pracował, jako nauczyciel w szkole ludowej w Boguminie, potem w Lutyni Dolnej. Na skutek zanikania szkolnictwa polskiego na Zaolziu, przeniósł się do Polski i pracował w szkole powszechnej w Szarleju na Górnym Śląsku, później w Gorzycach. W 1932 r. przeniesiony do Bielska, pracował do wybuchu wojny w Inspektoracie Oświaty dla dorosłych. Aresztowany 16.01.1940 r. i więziony w Czeskim Cieszynie (fabryka Kohna), stamtąd przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach, a po śledztwie przetransportowany do KL Dachau, następnie od 22.04.1940 r. przeniesiony do KL Mauthausen-Gusen, zarejestrowany w obozowej ewidencji, jako więzień nr 6470. Dzięki usilnym staraniom rodziny odzyskał wolność 28.12.1940 r. Po powrocie do miejsca zamieszkania, do końca okupacji pracował, jako pomocnik murarski oraz robotnik w Fabryce Mücke-Milder. Po wyzwoleniu wrócił do pracy w szkolnictwie. Następnie, przeniesiony na stanowisko dyrektora Zakładu Przemysłu Leśnego „Las” w Cieszynie. Zmarł 16.10.1979 r.

Bibliografia: Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszynie.

JURCZYK JÓZEF,

Urodzony 15.03.1900 r. w Lutyni Dolnej i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, urzędnik. W 1920 r. absolwent Gimnazjum w Orłowej, redaktor „Biuletynu Gieldowego P.A.T.” W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażował się we wsparcie powstania warszawskiego i tam **zginął** w 1944 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4(203); T.12, cz.23(203); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 107.

JURCZEK JÓZEF,

Urodzony 7.03.1914 r. w Bystrzycy n.Olzą, a później zamieszkały w Wędryni (nr 226), hutnik. Aresztowany przez gestapo 10.03.1941 r. za to, że znaleziono u niego broń oraz ulotki organizacji konspiracyjnej. Więziony w Cieszynie, a stamtąd przewieziony do więzienia we Wrocławiu, gdzie został rozstrzelany **17.08.1941 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka T.4, cz.9(057).

JURINEK ADOLF,

Urodzony 25.09.1888 r. w Jabłonkowie i tam zamieszkały. Aresztowany i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia we Wrocławiu, tam **zginął 19.02.1943 r.**

Bibliografia: S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 72.

JURKIEWICZ JÓZEF,

Urodzony 22.11.1914 r. w Gruszowie, zamieszkały w Pudłowie (nr 121), narodowości polskiej, syn Józefa i Marii z d. Celarek, hutnik. W okresie okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu – żołnierz organizacji konspiracyjnej ZWZ/AK. Aresztowany 25.06.1943 r. jako oskarżony o udział w działalności ruchu

oporu. Po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, w transporcie zbiorowym przewieziony do więzienia śledczego w Mysłowicach. Po pięciomiesięcznym śledztwie przesłany do KL Auschwitz, gdzie zginął **29.02.1944 r.**

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.11, cz.22(184); *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 167; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 156.

JUROSZ JÓZEF,

Urodzony 13.04.1881 r. w Cierlicku Górnym i w młodości zamieszkały w tej miejscowości, następnie mieszkawiec w Grodziszczu (nr 47), mąż Marii. Robotnik rolny, członek Polskiego Stowarzyszenia Robotniczego Oświatowo-Gimnastycznego „Siła”. Aresztowany wraz z żoną 8.11.1944 r. za ukrywanie i udzielaną pomoc partyzantom – więziony w Cieszynie. Przetrwiał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu po zakończeniu okupacji w 1945 r.

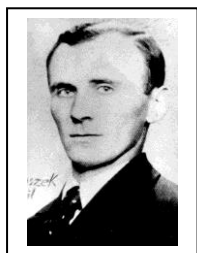
Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4(093).

JUROSZ MARIA,

Urodzona 26.08.1898 r. w Grodziszczu i zamieszkała w tej miejscowości (nr 47). Do 1939 r. pracowała, jako woźna w polskiej szkole ludowej w Grodziszczu. Aresztowana przez gestapo razem z mężem 8.11.1944 r. za ukrywanie i udzielaną pomoc partyzantom - więziona w Cieszynie. Przetrwiała hitlerowskie zniewolenie – wróciła do domu po zakończeniu okupacji w 1945 r.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.1, cz.4(089).

JUROSZEK EMIL, pseud. „Złoto”,

Urodzony 3.07.1908 w Łąkach n.Olzą i zamieszkały w tej miejscowości, narodowości polskiej, kolejarz. Uczęszczał do szkoły ludowej i wydziałowej w Cieszynie, później zrobił roczny kurs handlowy. W okresie międzywojennym był członkiem Polskiego Stowarzyszenia Robotniczego „Siła”. Od początku okupacji hitlerowskiej zaangażowany w ruchu oporu. Aresztowany w pierwszych dniach lipca 1942 r. i wpięty więziony w Cieszynie, a stamtąd przetransportowany do więzienia w Katowicach, gdzie zginął **22.10.1942 r.**

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 121; relacja brata Gustawa Juroszka z dn. 21.06.1965 r.; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów; S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 120.

JUROSZEK GUSTAW,

Zamieszkały w Łąkach n.Olzą, górnik, brat Emila. Aresztowany końcem lipca 1942 r. - wprost po wyjeździe z „dołu” kopalni. Więziony w Cieszynie (gdzie przebywał wraz z Onderkiem z Karwiny oraz Kocurem). Stamtąd razem z bratem Emilem wywieziony do więzienia w Katowicach, skąd został po kilku dniach śledztwa zwolniony do domu.

Bibliografia: Relacja Gustawa Juroszka z dn. 21.06.1965 r.; materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszynie – kartoteki byłych więźniów.

JUROSZEK JÓZEF,

Urodzony w Bukowcu (129), i zamieszkały w tej miejscowości. Wywłaszczony i wysiedlony z własnego gospodarstwa, jego gospodarkę przejął osadnik

sprowadzony przez Niemców. Nie wiadomo gdzie został przeniesiony na okres wysiedlenia - do zakończenia okupacji. Nieznany jest dalszy jego los.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (165).

JURSA PAWEŁ,

Urodzony w 1920 r. w Wędryni, zamieszkały w Karpetnej (nr 49), hutnik. Wysłany w okresie okupacji hitlerowskiej na przymusowe roboty do Niemiec do Watenstedt. Tam ciężko ranny podczas nalotu, **zmarł** w kwietniu 1944 r. z uwagi na niewłaściwą opiekę lekarską – opieka taka nie przysługiwała Polakom.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, T.6, cz.12(288); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 74.

JURZYCA JAN,

Urodzony 13.09.1894 r. w Nawsiu (nr 204) i zamieszkały w tej miejscowości. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (096).

JURZYKOWSKI,

Zamieszkały w Jabłonkowie – syn Antoniego, krawiec. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (010).

JURZYKOWSKI ALOJZY,

Zamieszkały w Jabłonkowie. Wysłany na przymusowe prace do Niemiec - do Schönwalde koło Berlina. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (072).

JURZYKOWSKI ANTONI,

Urodzony 1893 r. w Jabłonkowie – „Biała” (nr 1) i tam zamieszkały, narodowości polskiej, robotnik leśny. Aresztowany 25.06.1943 r. i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziony do KL Gross-Rosen, gdzie **zginął** w lutym 1945 r. podczas marszu ewakuacyjnego.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (010); S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*, s. 72.

JURZYKOWSKI ANTONI,

Urodzony 20.12.1895 r. w Jabłonkowie - „Biała” (nr 7) i tam zamieszkały. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia. Przetrwał hitlerowskie zniewolenie – wrócił do domu.

Bibliografia: Archiwum dr. n. med. J. Mazurka, zbiór nr 2 (038).

JUSTIZ HEINRICH,

Urodzony 10.12.1880 r., zamieszkały w Nowym Boguminie. Aresztowany i przetransportowany do więzienia lub obozu koncentracyjnego, gdzie **zginął** – nieznana jest nazwa miejsca uwięzienia, oraz data i okoliczności śmierci tego więźnia.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 133.

JUSTITZ EDITA,

Urodzona 10.10.1925 r. w Orłowej i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i przetransportowana do więzienia w Żilinie, a stamtąd 6.06.1942 r. przesłana do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** - brak daty i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

JUSTITZ IRMA z d. BARBER,

Urodzona 28.10.1897 r. w Orłowej i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i przetransportowana 17.06.1940 r. do więzienia w Sosnowcu, a stamtąd przeniesiona do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** - brak daty i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

JUSTITZ MARIANA,

Urodzona 23.04.1922 r. w Orłowej i zamieszkała w tej miejscowości. Aresztowana i po krótkotrwałym uwięzieniu przez gestapo w Cieszynie, a stamtąd w transporcie zbiorowym przewieziona 17.06.1940 r. do więzienia w Sosnowcu, a następnie do KL Auschwitz, gdzie **zginęła** - brak daty i okoliczności śmierci.

Bibliografia: *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 r. w powiecie Karwina*, s. 149.

Objaśnienie, przypisy, skraty, nazwy:

Przyp. 1, Wg. Małego Słownika Polskiego Wtd. PWN 1995 r., prefekt w Kościele katolickim - kierownik seminarium duchownego, zwierzchnik kościelny niektórych obszarów misyjnych, nauczyciel religii w szkołach.

Przyp. 2, - Nabożeństwo - modlitewne zgromadzenie wiernych danego wyznania.

Przyp. 3, Ohlau – Oława. Na polach miłoszyckich, tam gdzie rozwidlają się drogi kolejowe w kierunku Wrocławia Głównego i Wrocławia Nadodrze, był podobóz męski, jedna z największych filii obozu koncentracyjnego Gross-Rosen,

Przyp. 4, 6, W przededniu kapitulacji Niemiec, ludobójcze cele hitlerowców nadal były realizowane. Dowódca SS, Heinrich Himmler 14.04.1945 r., przekazał rozkaz do komendantów wszystkich obozów koncentracyjnych, żeby żaden więzień nie dostał się w ręce aliantów, by zlikwidować wszystkich więźniów. Dowódca KL Neuengamme, komendant SS-Sturmabführer Max Pauly, realizując ten rozkaz, w dniach 22 do 30.04.1945 r., wyprowadzono kolumny więźniów tego obozu do Lubeki, i tam załadowano na cztery statki: „Athenę”, „Thielbeck”, „Cap Arconę” i „Deutschland” – razem około 12000 więźniów. Ze statku Cap Arcona z 4600 więźniów zginęło 4250, z Thielbeck z 2800 więźniów zginęło 2750, uratowało się 50 więźniów, w tym 22 Polaków. Atheny z 2400 więźniami uniknął katastrofy, gdyż jego kapitan wbrew groźbom oficerów SS, zawinął do portu Neustadt i tym samym uratował życie więźniów.

Przyp. 5, Wg. Encyklopedii Wikipedia, zamek w Sonnenstein znajdujący się w Pirnie - niedaleko Drezna n/Łabą (zbudowany po roku 1460 r.), od 1811 r. wykorzystywany był jako szpital dla umysłowo chorych. Od początku 1940 do końca czerwca 1942 część zamku została przeznaczona na miejsce zagłady przeciwników hitleryzmu w tzw. Aktion T4. Komora gazowa i krematorium zostały zainstalowane w piwnicy budynku C 16 w byłych męskich sanitariatach. Aktion T4, E-Aktion (niem.) – w latach 1939-1944 polegało na fizycznej eliminacji (zabijaniu) ludzi niedorozwiniętych psychicznie (przewlekłe chorych psychicznie i neurologicznie jak: schizofrenia, padaczka, otępienie, stany po zapaleniu mózgowia, ludzie niepełnosprawni, chorzy przebywający w zakładach opiekuńczych ponad 5 lat oraz z niektórymi wrodzonymi zaburzeniami rozwojowymi. Szacuje się, że w okresie 1940-1941, zabito w jego ramach ponad 70 tys. chorych i niepełnosprawnych, w tym także pensjonariuszy szpitali psychiatrycznych na terenach okupowanych. Od kwietnia 1941 r. program ten rozszerzono o „likwidację” chorych psychicznie i niepełnosprawnych niemieckich więźniów obozów koncentracyjnych (w taki sposób wymordowano ok. 20 tys. osób).

Przyp. 7, Organizacja Todt - mająca za zadanie budowę obiektów wojskowych. Tworzyły ją zarówno prywatne firmy budowlane jak i przedsiębiorstwa państwowe. Organizacja ta zatrudniała początkowo Niemców niezdolnych do służby wojskowej oraz przedpoborowych, którzy podlegali obowiązkowi pracy w organizacji. W okresie drugiej wojny światowej zatrudniano w niej przymusowo także robotników i inżynierów z krajów okupowanych.

Przyp. 8, Rejowiec - w okresie II wojny światowej hitlerowcy utworzyli w Rejowcu getto dla Żydów miejscowych, a także czeskich, węgierskich i niemieckich. W 1943

roku getto zlikwidowano, a jego mieszkańców wywieziono do obozu koncentracyjnego na Majdanku (encyklopedia internetowa Wikipedia).

NKWD – Narodnyj Komisariat Wnutriennych Dieł - Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych ZSRR.

KSČ - Komunistyczna Partia Czechosłowacji (cz. sł. Komunistická strana Československa, KSČ)

Żywocice – Powodem do zorganizowanej masakry ludności Żywocic i okolicznych wiosek była wymiana ognia w wiejskiej gospodzie Mokrosza w nocy z 4 na 5 września, gdzie żołnierze miejscowej Armii Krajowej pod dowództwem J. Kamińskiego zastrzelili dwóch oficerów cieszyńskiego gestapo i ich kierowcę. Właściciel gospody i partyzanci również zginęli. Dlatego 6.08.1944 r. gestapo zdecydowało dać nauczkę mieszkańcom Żywocic i sąsiednich wsi - rozstrzelano 36 mieszkańców.

przejściowego. Istniał w latach 1941-1945. (według internetowej Wikipedii).

PP –Państwowa Policja,

Zatoka Lubecka- zatopienie statków z więźniami: Kończyła się potęga III Rzeszy, a mimo to, ludobójcze cele hitlerowców nadal były skrupulatnie realizowane. Niemal w przededniu kapitulacji Niemiec, najwyższy dowódca SS, Heinrich Himler 14.04.1945 r., przekazał rozkaz do komendantów wszystkich obozów koncentracyjnych, żeby żaden więzień nie dostał się w ręce aliantów a zatem, by zlikwidować wszystkich więźniów. Dowódca KL Neuengamme, komendant SS-Sturmabführer Max Pauly, potraktował ten rozkaz na tyle poważnie, że w dniach 22 – 30.04.1945 r., wyprowadzono kolumny więźniów tego obozu do Lubeki, i tam załadowano nimi cztery statki: „Athene”, „Thielbeck”, „Cap Arcona” i „Deutschland” – razem około 12000 więźniów. Ze statku Cap Arcona z 4600 więźniów zginęło 4250, z Thielbeck z 2800 więźniów zginęło 2750, uratowało się 50 więźniów, w tym 22 Polaków. Athen z 2400 więźniami uniknął katastrofy, bowiem jego kapitan, wbrew protestom oficerów SS, zawinął do portu Neustadt i tym samym uratował życie więźniów. Z ogólnej liczby 700 esesmanów pilnujących więźniów na statkach, uratowanych zostało 600.

Zawiercie - Podczas II wojny światowej hitlerowcy utworzyli w Zawierciu getto. Obejmowało ono ulice: Nowy Rynek, Apteczną, Marszałkowską, Ciemną, Ciasną i Stary Rynek.

SKRÓCONE INFORMACJE O OBOZACH

Wiele publikacji w sposób bardzo obszerny omawia zagadnienia powstania i funkcjonowania „fabryk śmierci” – jakimi były obozy koncentracyjne, więc w moim opracowaniu upraszczam to zagadnienie do niezbędnego minimum. Chcę jedynie w zarysie nawiązać do przyczyn powstania tych miejsc kaźni i sadyzmu, o ich przeznaczeniu i wreszcie w kilku słowach nawiązać do nazw poszczególnych obozów (wymienianych w biogramach). Zaznaczam jednak wyraźnie, że informacje te pochodzą z tak szeroko pojętego publikatora jakim jest Internet.

Otóż, hitlerowska rasa nadeludzi, już w III Rzeszy skutecznie rozprawiała się z wszelkiego rodzaju oportunizmem początkowo w Niemczech, a następnie na terenach okupowanych, tworząc rozbudowany system obozów, podobozów, filii obozów. Izolowane w ten sposób osoby, skupiska ludzkie – wykorzystywano do niewolniczej eksploatacji fizycznej a także do unicestwiania przeciwników ideologii hitleryzmu.

Pierwsze obozy hitlerowskie powstały w Niemczech w 1933 r., a powołane zostały do istnienia na podstawie rozporządzenia z 28.02.1933 r. (*„rozporządzenie wyjątkowe o ochronie narodu i państwa”* i *„rozporządzenie o zdradzie narodu niemieckiego i przygotowaniu zdrady głównej”*), nie liczącym się z prawem gwarantowanym przez konstytucję i chroniącym wolność osobistą obywateli niemieckich. Rozporządzenie to zezwalało na aresztowanie i więzienie bez wyroku sądowego na czas nieograniczony wszystkich przeciwników hitleryzmu, jako wrogów państwa i narodu.

W pierwszym okresie powstawania obozów, były one zarządzane przez SA (Sturm-Abteilungen – bojówki faszystowskie). Od czerwca 1934 r. SS (Schutzstaffeln – formacje ochronne NSDAP) przejęło wyłączny nadzór nad obozami koncentracyjnymi. W tworzeniu całego systemu obozów współdziałał aparat polityczny NSDAP, administracja III Rzeszy, policja i Wehrmacht.

W zależności od funkcji jakie miejsca odosobnienia miały spełniać, były to: obozy karno-śledcze, „wychowawcze”, karne, obozy pracy, przejściowe, przesiedleńcze, obozy koncentracyjne i obozy zagłady. Istniało około 9 tysięcy obozów i podobozów w okresie 1933-1945. W 1933 r. Formacje SA i SS – przy współpracy policji, zorganizowały obozy między innymi w Dachau, Berlinie (Columbia-Haus), Papenburgu, Esterwegen, Kemna pod Wuppertalem, Sonnenburgu, Lichtenburgu. Później powstały obozy Sachsenhausen, Buchenwald, Flossenbürg, Mauthausen oraz obóz dla kobiet w Ravensbrück.

Według szacunkowych danych, w latach 1933-1939 więźniami hitlerowskich obozów koncentracyjnych było 165-170 tysięcy osób, natomiast w chwili wybuchu wojny w 1939 r., w obozach uwięzionych było około 25 tysięcy osób. Kierownictwo zarządzające obozami koncentracyjnymi znajdowało się w latach 1936-1945 w Oranienburgu.

W początkowym okresie, obozy koncentracyjne, tworzone na terenie Niemiec i Austrii miały charakter karnych obozów pracy (Dachau, Sachsenhausen, Mauthausen). Od wybuchu drugiej wojny światowej, nastąpiła rozbudowa obozów już istniejących na terenie Niemiec, a w miarę zawłaszczania przez hitlerowców krajów europejskich, tworzone nowe obozy koncentracyjne. Zmieniał się także ich

charakter – z miejsc odosobnienia i przymusowej pracy, w narzędzie fizycznego niszczenia ludności okupowanych krajów.

Już w założeniu, osoba przekazana do obozu koncentracyjnego, skazana była na stopniowane unicestwienie fizyczne i psychiczne – poprzez bicie, tortury, głodowanie, choroby, poddawanie zbiegom pseudomedycznym, przez egzekucje. Stąd, niemałą rolę miały przy tworzeniu owych miejsc zagłady takie kryteria jak bliskość zakładów produkcyjnych, kopalń, kamieniołomów gdzie można było wykorzystywać więźniów do niewolniczej pracy. Wybierano także na lokalizację obozów miejsca o szczególnie niekorzystnych warunkach klimatycznych, sprzyjających wyniszczaniu więźniów – tereny bagniste, malaryczne, a takimi były np. Auschwitz-Birkenau, Dachau. Przy obozach koncentracyjnych (Konzentrationslager) tworzone podobozy (Nebenlager, Aussenlager) i oddziały robocze (Aussenkommando).

Do największych obozów założonych po wybuchu wojny (w 1939 r.) należały: w 1939 r. – Stutthof, w 1940 r. – Auschwitz-Birkenau, w 1940 r. – Neuengamme, w 1940 r. – Natzweiler-Struthof, w 1940 r. – Gross-Rosen, w 1940 r. – Bergen-Belsen, w 1941 r. – Majdanek, w 1941 r. – Chełmno, w 1942 r. – Treblinka II, w 1942 r. – Bełżec, 1942 r. – Sobibór, w 1942 r. – Płaszów, w 1942 r. – `s-Hertogenbosch w Holandii, w 1943 r. – Ryga-Kaiserwald, w 1943 r. – Dora, oraz: Amersfoort w Holandii, Breendonk w Belgii, Faldstadt w Norwegii, Horseroed w Danii, w Szawle, w Wilnie i Smoleńsku w ZSRR, Theresienstadt w Czechach. Poza tym, na terenach okupowanych, przy siedzibach gestapo (Geheime Staatspolizei, tajna policja polityczna państwowego aparatu bezpieczeństwa) powstawały więzienia policyjne.

Poza obozami koncentracyjnymi, słynęły z okrucieństwa więzienia, a takimi na ziemiach polskich był Fort VII w Poznaniu, Pawiak w Warszawie, Fort VII w Toruniu, Zamek w Lublinie, Rotunda w Zamościu, w Radogoszczy (dzielnica Łodzi), więzienie Montelupich w Krakowie.

Dosyć duża była różnorodność nazw obozów pracy: karne obozy pracy (Strafarbeitslager, Straflager), obozy pracy przymusowej (Zwangsarbeitslager), karne obozy służby budowlanej (Straflager des Baudienstes), budowy urządzeń wojskowych (Einsatzlager), obozy dla robotników ze wschodu (Ostarbeiterlager), obozy przy zakładach pracy (Gemeinschaftslager, Firmenlager).

Należy także wspomnieć, że istniały obozy dla dzieci i młodzieży – np. na okupowanych terenach polskich w Łodzi i Potulicach, które niewiele różniły się od obozów koncentracyjnych stworzonych dla dorosłych. Dzieci były więzione prawie we wszystkich obozach koncentracyjnych, natomiast dla dzieci „zaklasyfikowanych” na podstawie badań rasowych jako nadające się do germanizacji, organizowano obozy germanizacyjne, z których przekazywano je chętnym rodzinom niemieckim w III Rzeszy.

Inną formą izolowania osób były obozy jenieckie podległe Wehrmachtowi (oflag, stalag oraz dulag), jednak i te w większości – wbrew prawu międzynarodowemu, wykorzystywane były jako ośrodki zagłady.

Pod koniec wojny, aby zniszczyć dowody popełnianych zbrodni przez „hitlerowską rasę nadludzi”, obozy zagłady oraz obozy koncentracyjne były likwidowane, a urządzenia niszczone lub rozbierane. Od stycznia 1945 r. tysiące

więźniów zginęło od kul, z zimna i wycieńczenia w czasie ewakuacji więźniów (tzw. „marsze śmierci”). Tysiące więźniów ewakuowano do obozów koncentracyjnych w Niemczech, by i tam kontynuować ich mordowanie.

Dokładna liczba więźniów i ofiar hitlerowskich obozów koncentracyjnych nie jest możliwa do ustalenia, więc przeważnie są to dane szacunkowe, gdyż hitlerowcom udało się w znacznym stopniu zatrzeć ślady popełnianych zbrodni.

KONZENTRIATIONSLAGER AUSCHWITZ-BIRKENAU,

Obóz Koncentracyny Oświęcim-Brzezinka został założony 27.04.1940 r., był największym hitlerowskim obozem koncentracyjnym – masowej zagłady, Pierwsze transporty polskich więźniów politycznych z więzień z Generalnej Guberni, ze Śląska i Wielkopolski przybywały od 14.06.1940 r. Więziono i zamordowano w nim więźniów 29 narodowości. Na przełomie 1940 i 1941 r. przeniesiono do KL Auschwitz część polskich więźniów z KL Sachsenhausen, KL Gross-Rosen, KL Dachau, KL Flossenbürg i innych. Później osadzono w nim także jeńców radzieckich, Cyganów oraz więźniów innych narodowości. Od marca 1941 r. obóz rozbudowywano, a od 3.09.1941 r. przeprowadzono w tym obozie pierwsze próby masowego uśmiercania za pomocą gazu – cyklonem B. 1.10.1941 r. rozpoczęto budowę obozu Auschwitz-Birkenau II. W ciągu następnych lat obóz był rozbudowywany, składał się z trzech głównych części: Auschwitz I, Auschwitz II-Birkenau, Auschwitz III-Monowitz. Od 1942 r. obóz w Birkenau był miejscem największego masowego mordu dokonanego na Żydach – w ramach hitlerowskiego planu całkowitej zagłady tego narodu. Birkenau był także największym obozem koncentracyjnym, w którym w większości drewnianych baraków, jednorazowo przebywało ponad 100 tysięcy więźniów: Żydów, Polaków, Romów, i innych narodowości. 4.05.1942 r. dokonano pierwszej selekcji „do gazu”. Po selekcjach, przeprowadzanych wśród Żydów na rampach kolejowych, kierowano do komór gazowych nowo przywiezionych ludzi uznanych przez lekarzy SS za niezdolnych do pracy: osoby chore, starsze, kobiety w ciąży, dzieci. Najczęściej 70-75% osób z każdego transportu kierowano bezpośrednio na śmierć. (Osób tych nie wprowadzano w ewidencję obozową – nie oznaczano ich numerami i nie rejestrowano. Z tego też względu możliwe jest jedynie szacunkowe określenie globalnej liczby ofiar). Ogólną liczbę ofiar Auschwitz w latach 1940-1945 szacuje się na 1,5 miliona ludzi (niektóre źródła podają 1,5 do 2,5 miliona ofiar).

Do 1943 r. zbudowano w Auschwitz-Birkenau cztery komory gazowe i cztery krematoria, w wyniku czego liczba mordowanych i spalanych wzrosła do około 20 tysięcy osób na dobę. Z uwagi na „za małą wydajność” – do pierwotnie zakładanej, w 1943 r. zwłoki palono także na stosach i w wykopanych do tego celu dołach. KL Auschwitz-Birkenau był jedynym hitlerowskim obozem koncentracyjnym, w którym od marca 1943 r. tatuowano więźniom numery ewidencyjne – na lewym przedramieniu. Niemowlętom oraz małym dzieciom tatuowano numer obozowy na lewym udzie, zaś jeńcom radzieckim tatuowano na piersi.

W celu większego wykorzystania siły roboczej więźniów oraz przemysłu III Rzeszy zaczęto tworzyć od 1943 r. obozy filie przy zakładach przemysłowych, zwłaszcza na Śląsku – największy podobóz w Monowicach. Powstało 40 filii obozu Auschwitz. Pod koniec 1944 r., w obliczu zbliżającej się do Oświęcimia ofensywy Armii

Czerwonej, władze obozowe przystąpiły do zacierania śladów swych zbrodni. Niszczono dokumenty, niektóre obiekty rozebrano, inne spalono lub wysadzono w powietrze. W połowie stycznia 1945 r. wydano rozkaz ostatecznej ewakuacji więźniów i likwidacji obozu. Więźniów zdolnych do marszu ewakuowano pod koniec stycznia 1945 r. do obozów koncentracyjnych w Niemczech. W dniach 17-21.01.1945 r. wyprowadzono z KL Auschwitz i jego podobozów około 56 tysięcy więźniów i więźniarek w pieszych kolumnach ewakuacyjnych, konwojowanych przez silnie uzbrojonych esesmanów. 27.01.1945 r. radzieckie wojska 1 Frontu Ukraińskiego wyzwoliły obóz.

KONZENTRIATIONSLAGER MAUTHAUSEN.

Obóz koncentracyjny Mauthausen Niemcy założyli 8.08.1938 r. w północnej Austrii, pod Linzem. Podlegało mu kilkadziesiąt podobozów i filii, z których największym był obóz w pobliskim Gusen – założony w 1940 r. Więźniowie tego obozu pracowali w kamieniołomach, a także przy budowie podziemnych zakładów zbrojeniowych. Według szacunkowych ustaleń przez KL Mauthausen i jego podobozы przeszło 335 tysięcy więźniów różnych narodowości, z których zginęło około 122 tysiące. 5.05.1945 r. obóz został wyzwolony przez wojska amerykańskie

KONZENTRIATIONSLAGER RAVENSBRÜCK.

Obóz koncentracyjny Ravensbrück został założony 15.05.1939 r. w Maklemburgii i był to obóz przeznaczony wyłącznie dla kobiet. Od kwietnia 1942 r. dokonywano w obozie zbiorowe egzekucje. W kwietniu 1943 r. zbudowano krematorium, a w połowie 1944 r. komorę gazową. Na grupie 86 kobiet-więźniarek (w tym 74 Polkach) SS-mani dokonali zbrodniczych eksperymentów pseudomedycznych. Według szacunkowych danych przez obóz Ravensbrück i około 100 jego podobozów przeszło ponad 130 tysięcy kobiet 27 narodowości, z których 92 tysięcy zginęło. W kwietniu 1945 r. Niemcy przystąpili do pośpiesznej likwidacji obozu i zacierania śladów zbrodni. Część więźniów ewakuowano do innych obozów koncentracyjnych na zachodzie Niemiec. 1.05.1945 r. obóz został wyzwolony przez Armię Czerwoną.

KONZENTRIATIONSLAGER BUCHENWALD.

Obóz koncentracyjny Buchenwald został założony 19.07.1937 r. pod Weimarem – początkowo nosił nazwę KL Ettersberg. Według szacunkowych danych przez obóz przeszło 250 tysięcy więźniów różnych narodowości, z których zginęło około 56 tysięcy, w tym ponad 11 tysięcy Żydów. Nie rejestrowano liczby rozstrzelanych jeńców radzieckich. 11.04.1945 r. obóz został wyzwolony przez wojska amerykańskie.

KONZENTRIATIONSLAGER DACHAU.

Obóz koncentracyjny Dachau został założony 22.03.1933 r. na podstawie zarządzenia H.Himmlera (pierwszy obóz koncentracyjny) – powstał w Bawarii. Był początkowo obiektem doświadczalnym, w którym szkolono personel kierowniczy i funkcyjny SS dla innych obozów koncentracyjnych. Podlegało mu ponad 130 podobozów i obozów przymusowej pracy na terenie III Rzeszy. Według

szacunkowych danych, do 1945 r. przez KL Dachau przeszło ogółem 160 tysięcy więźniów różnych narodowości, z których zginęło około 66 tysięcy (w tym 40 tys. Żydów). 29.04.1945 r. obóz został wyzwolony przez wojska amerykańskie.

KONZENTRIATIONSLAGER SACHSENHAUSEN.

Obóz koncentracyjny Sachsenhausen został założony we wrześniu 1936 r. w pobliżu Oranienburga. Podlegały mu 53 podobozy na terenie III Rzeszy. Według szacunkowych danych, przez KL Sachsenhausen i jego filie przeszło 200 tysięcy osób różnych narodowości, z których zginęło około 100 tysięcy. 22.04.1945 r. obóz wyzwoliły oddziały radzieckie.

KONZENTRIATIONSLAGER FLOSSENBÜRG.

Obóz koncentracyjny Flossenbürg został założony w maju 1938 r. w Bawarii, w pobliżu granicy z Czechosłowacją. Obóz posiadał około 70 podobozów i filii. Według szacunkowych danych, przez które przeszło ponad 80 tysięcy więźniów – liczbę ofiar szacuje się na 73 tysiące. 23.04.1945 r. obóz został wyzwolony przez wojska amerykańskie.

KONZENTRIATIONSLAGER BERGEN-BESEN.

Obóz koncentracyjny Bergen-Belsen został założony w październiku 1940 r. w Dolnej Saksonii. W 1945 r., wobec zbliżającego się frontu, ewakuowano do KL Bergen-Belsen więźniów z innych obozów koncentracyjnych. 15.04.1945 r. obóz został wyzwolony przez wojska brytyjskie.

KONZENTRIATIONSLAGER DORA.

Obóz koncentracyjny Dora został założony we wrześniu 1943 r. Znajdował się w sztolniach nieczynnej kopalni w pobliżu Nordhausen w okręgu Halle – na terenie III Rzeszy. Początkowo funkcjonował jako filia KL Buchenwald, natomiast w 1944 r. uzyskał status samodzielnego obozu koncentracyjnego. Według szacunkowych danych, przez obóz przeszło około 60 tysięcy osób, z których zginęło przeszło 13 tysięcy. 11.04.1945 r. obóz został wyzwolony przez wojska amerykańskie.

KONZENTRIATIONSLAGER STUTTHOF.

We wrześniu 1939 r. został założony w pobliżu wsi Sztutowo pow. Nowy Dwór Gdański – obóz dla jeńców cywilnych, przeznaczony dla Polaków z Pomorza. 2.09.1939 r. osadzono w nim 250 więźniów politycznych, ale do połowy września tegoż roku, uwięziono w nim 6 tysięcy Polaków. W 1942 r. zmieniono znaczenie obozu Stutthof, przekształcając go w obóz koncentracyjny. Stworzono też wielką ilość filii obozu (ok 45 filii) – między innymi w Elblągu, Policach, Gdyni, Gdańsku i Pruszczu Gdańskim. Od 1944 r. więźniów uśmiercano w komorze gazowej. Według szacunkowych danych, przez KL Stutthof przeszło 110 tysięcy więźniów, zginęło około 85 tysięcy osób. Został wyzwolony 9.05.1945 r. przez wojska radzieckie.

KONZENTRIATIONSLAGER GROSS-ROSEN.

Obóz koncentracyjny Gross-Rosen został utworzony w maju 1940 r., gdy przedsiębiorstwo SS „Deutsche Erd-und Steinwerke” (DEST) zakupiło kamieniołom

granitu w pobliżu wsi Gross-Rosen (obecnie Rogoźnica). Żeby zabezpieczyć siłę roboczą do eksploatacji kamieniołomu, 2.08.1940 r. założono podobóz – obozu koncentracyjnego Sachsenhausen. Oficjalna nazwa brzmiała obóz pracy Gross-Rosen („Arbeitslager Gross-Rosen”). Pierwszy transport więźniów przybył z KL Sachsenhausen 2.08.1940 r. Dnia 1.05.1941 r. Arbeitslager Gross-Rosen przekształcony został w samodzielny obóz koncentracyjny KL Gross-Rosen i był uważany za jeden z najcięższych obozów koncentracyjnych. Od października 1941 r. do kwietnia 1942 r. w KL Gross-Rosen znajdował się także podobóz dla jeńców radzieckich (2,5 tysiąca więźniów). W 1942 r. KL Gross-Rosen przystąpił do tworzenia podobozów na Dolnym Śląsku. Ogółem utworzono 106 podobozów, które oficjalnie nosiły nazwę obozów pracy, a faktycznie były obozami koncentracyjnymi. Według szacunkowych danych, przez KL Gross-Rosen i jego filie przeszło 125 tysięcy osób, z których zginęło ponad 40 tysięcy. Liczbę więźniów żydowskich szacuje się na około 57 tysięcy. W lutym 1945 r. rozpoczęto pośpieszną ewakuację więźniów na zachód. 13.02.1945 r. KL Gross-Rosen został wyzwolony przez armię radziecką

KONZENTRIATIONSLAGER NEUENGAMME.

Obóz koncentracyjny Neuengamme w pobliżu Hamburga został założony 4.06.1940 r. – początkowo od 3.12.1938 r. był filią KL Sachsenhausen. Posiadał około 60 własnych filii przy różnych niemieckich zakładach przemysłowych w III Rzeszy. Więźniów wykorzystywano jako niewolniczą siłę roboczą. Według szacunkowych danych, przez obóz i jego filie przeszło ponad 100 tysięcy więźniów z prawie wszystkich okupowanych krajów Europy, w tym około 17 tysięcy Polaków. Obóz został wyzwolony 4.05.1945 r.

KONZENTRIATIONSLAGER MAJDANEK.

Obóz koncentracyjny Majdanek założony w październiku 1941 r. w południowo-wschodniej dzielnicy Lublina, był obozem dla jeńców wojennych – konkretniej dla jeńców radzieckich. Miał być obozem dla 20-25 tysięcy więźniów, w celu zatrudnienia ich w warsztatach budowlanych SS i policji. Oficjalna nazwa obozu brzmiała Kriegsgefangenenlager der Waffen SS in Lublin (Obóz Jeńców Wojennych w Lublinie). Nieoficjalnie jednak, był to od założenia obóz koncentracyjny - Konzentrationslager der Waffen SS Lublin (Obóz Koncentracyjny w Lublinie). KL Majdanek był drugim co do wielkości, po Oświęcimiu – obozem hitlerowskim w Europie. Od wiosny 1942 r. KL Majdanek stał się także obozem zagłady Żydów. Początkowo masowe egzekucje więźniów dokonywano w pobliskim lesie, a później w pobliżu krematorium. Niemcy wybudowali w Majdanku 7 komór gazowych (1942-1943), w których uśmiercali więźniów Cyklonem-B i tlenkiem węgla. W 1942 r. powstał specjalny oddział kobiecy, a dzieci przybyłe wraz z matkami przebywały na tym samym co matki „polu więźniarskim”, ale oddzielone wysokim parkanem. Według szacunkowych danych, przez obóz przeszło prawdopodobnie około 500 tysięcy osób z 26 narodowości, zginęło około 360 tysięcy, w tym 200 tysięcy Żydów i 120 tysięcy Polaków. 23.07.1944 r. obóz został wyzwolony przez wojska radzieckie i 1 armię Wojska Polskiego.

KONZENTRIATIONSLAGER ORANIENBURG.

Obóz koncentracyjny Oranienburg został założony przez SA już w marcu 1933 r. w centrum miasteczka Oranienburg, w nieużywanych browarach. W ciągu kilku miesięcy obóz został uznany za państwowy i dotowany z budżetu państwa, i głównie przeznaczony do przetrzymywania opozycji anty-hitlerowskiej z Berlina. W 1934 r. SS postanowiło zamknąć ten obóz – wiązało się z nieporozumieniami istniejącymi między SS i SA. W związku z tym, 11.07.1934 r. więźniowie zostali przekazani do KL Lichtenberg, a KL Oranienburg był „obozem rezerwowym”. W mieście Oranienburg SS istniała centralna inspekcja SS ds. obozów.

KONZENTRIATIONSLAGER PŁASZÓW.

W 1942 r. (jesienią), zarządzeniem władz okupacyjnych, w krakowskiej dzielnicy mieszkaniowej Podgórze powstał obóz pracy przymusowej dla ludności żydowskiej ze zlikwidowanego getta w Krakowie. Obóz pierwotnie nazywał się Barackenbau. Posiadał kilka filii umiejscowionych przy większych zakładach produkcyjnych – np. Fabryka Naczyń Emaliowanych (należąca do Oskara Schindlera). W połowie 1943 r. KL Płaszów przekształcono w podobóz KL Majdanek. Na terenie obozu dokonywano masowych egzekucji więźniów, w tym z więzień podległych krakowskiemu gestapo (np. Montelupich). Jesienią 1944 roku Niemcy przystąpili do likwidacji obozu, a więźniów przesłano do KL Auschwitz-Birkenau, KL Stutthof i innych, w których czynne były komory gazowe.

SS SONDERKOMMANDO TREBLINKA.

Karny obóz pracy Treblinka, został założony przez Niemców latem 1941 r. – nazywany Treblinka I. Do obozu tego przekazywani byli głównie mieszkańcy dystryktu warszawskiego. W latach 1941-1944 przez obóz przeszło 10 tysięcy więźniów. Latem 1942 r. w odległości 2 km od karnego obozu pracy Treblinka I, Niemcy rozpoczęli budowę obozu zagłady Treblinka II. Według szacunkowych danych, do sierpnia 1943 r. wymordowano w Treblince około 750 tysięcy ludzi, głównie Żydów z Polski oraz między innymi z Austrii, Belgii, Bułgarii, Czechosłowacji, Francji, Grecji, Jugosławii, Niemiec i ZSRR.

SS SONDERKOMMANDO CHEŁMNO.

Obóz zagłady Chełmno założony został 7.12.1941 r. w odległości 70 km od Łodzi. Obóz utworzono w starym pałacyku oraz otaczającym go parku i ogrodzono cały ten teren wysokim parkanem z desek. Przybyli aresztowani na teren obozu, byli kierowani do rozbieralni, gdzie mieli się przygotować do „kąpieli i odwszenia” - przed wyjazdem na roboty do Niemiec. Pozorując przewóz do łaźni samochodem – umieszczano ich w samochodzie-komorze gazowej, w którym śmierć następowała w ciągu 10-15 minut. Od założenia obozu zamordowane ofiary grzebano, natomiast od 1942 r. ciała ofiar palono na stosach przekładanych pniami drzew lub w dwóch prowizorycznych krematoriach. 7.04.1943 r. Niemcy zdecydowali się na likwidację obozu i wysadzili całość w powietrze – od marca 1943 do czerwca 1944 obóz był nieczynny. Wiosną 1944 r. uruchomiono nowo wybudowany obóz zagłady, posiadający 2 krematoria. Kierowano tam transporty Żydów z likwidowanego getta w Łodzi. Obóz przestał istnieć w dniu 17.01.1945 r., – w przeddzień wkroczenia Armii Czerwonej, gdyż Niemcy wysadzili wszystkie obiekty, zacierając ślady zbrodni.

SS SONDERKOMMANDO BELŻEC.

Obóz pracy przymusowej w Belżcu został założony w 1940 r., i początkowo przeznaczony był jedynie dla Żydów i Cyganów. Gdy jednak Niemcy zorientowali się o możliwościach jego wykorzystania, przez pięć miesięcy – od listopada 1941 r. do marca 1942 r. przekształcano go i służył wyłącznie do natychmiastowej – masowej zagłady ludzi. SS Sonderkommando Belzec lub Dienststelle Belzec der Waffen SS istniał jednak krótko bo do grudnia 1942 r. W ciągu dziesięciu miesięcy istnienia obozu, Niemcy zamordowali w nim ponad 600 tysięcy osób, w tym około 550 tys. Żydów polskich (około 300 tys. z dystryktu Galicja) oraz z ZSRR, Austrii, Belgii, Czechosłowacji, Danii, Holandii, Niemiec, Norwegii i Węgier. Zginęło tam również wielu Polaków z pobliskich miejscowości i ze Lwowa, głównie za pomoc udzielaną Żydom. Od stycznia do lipca 1943 r. obóz był w stanie likwidacji – zacierano w nim ślady zbrodni hitlerowskich. Na miejscu obozu zasadzono las, zacierając wszelkie ślady masowej zbrodni.

Bibliografia:

- Mécislav Borák „*Symbol Katynia*” *Zaolziańskie Ofiary Obozów i Więzień w ZSRR*, Czeski Cieszyń 1999.
- I. Pająk, *Mieszkańcy Śląska, Podbeskidzia, Zagłębia Dąbrowskiego w KL Auschwitz*, Katowice 1998 r.
- APMA-B *Księga zgonów*.
- *Ofiary okupacji hitlerowskiej i wojny 1939-1945 w pow. Karwina*, 1995 r.
- S. Zahradnik, *Zaolziańskie ofiary okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1945*.
- A. Moszyński, *Lista Katyńska jeńcy obozów Kozielsk Ostaszków Starobielsk*, Warszawa 1989 r.
- Informacja od Agnieszki Niedawnej.
- D. Czech *Kalendarz wydarzeń w KL Auschwitz*, Oświęcim 1992 r.
- Archiwum dr med. Józefa Mazurka.
- „*W cieniu Śmierci*” *Ewangelicy – ofiary prześladowań w czasie II wojny światowej*, praca zbiorowa Warszawa 1970 r.
- *Więznienia hitlerowskie na Śląsku, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Częstochowie 1935-1945*, Śląski Instytut Wydawniczy, Katowice 1983 r., praca zbiorowa pod red. A. Szefera.
- ks. E. Chart, *Spis pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym w Dachau*, Wyd. Słowo Polskie,
- Materiały archiwalne Kongresu Polaków w RC w Czeskim Cieszyń – kartoteki byłych więźniów.
- T. Kopoczek, *Harcerstwo Śląska Cieszyńskiego – Ważniejsze fakty z lat 1912-1945*, wyd. 1998 r.
- Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 1, wyd. 1993 r.
- Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 2, wyd. 1995 r.
- Józef Golec i Stefania Bojda, *Słownik biograficzny ziemi cieszyńskiej*, Tom 3, wyd. 1998 r.
- J. Burek, nauczyciel, były więzień obozów koncentracyjnych - wywiady i opracowania z zasobów archiwum Kongresu Polaków w RC w Cieszyń.
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.1,cz.4,
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.2,cz.6,
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.3,cz.7,
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.4,cz.9,
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.5,cz.11,
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.6,cz.12,
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.7,cz.13,
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.8,cz.18,
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.9,cz.19,
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.10,cz.21,
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.11,cz.22,
- Archiwum dr n.med. J. Mazurka, T.12,cz.23,

Zdjęcia wybranych tablic pamięci lub pomników w miejscowościach Zaolzia, przypominających ponure czasy hitlerowskiego zniewolenia i terroru.

Pomnik w Bukowcu.

Pomnik w Cierlicku.

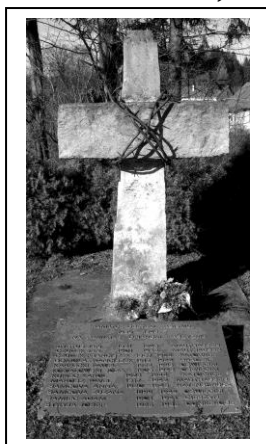
Pomnik w Cieszynie - „Pod Wąlką”,

Tablica pamiątkowa – Domasławice Dolne,

Pomnik w Gródku,

Pomnik w Jabłonkowie,

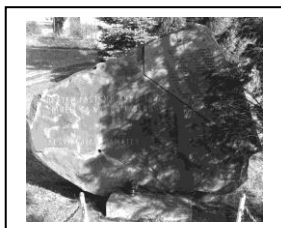
Tablica pamięci w Karwinie Raj,

Pomnik – Kocobądz-Ligotka,

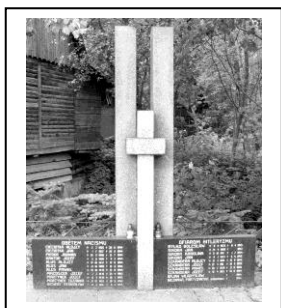
Pomnik w Lesznej Dolnej,

Pomnik w Ligotce Kameralnej,

Pomnik w Łomnej Dolnej,

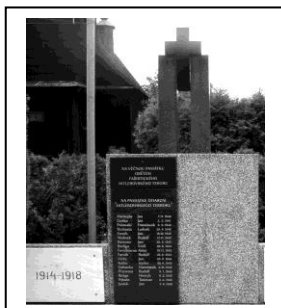
Pomnik w Łąkach,

Pomnik w Nydku,

Fragment pomnika w Olbrachcicach,

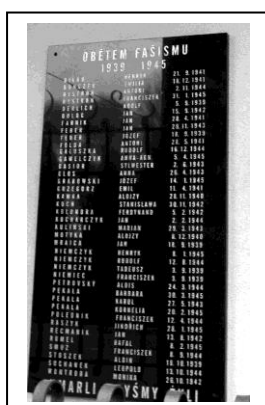
Pomnik – Orłowa-Poręba,

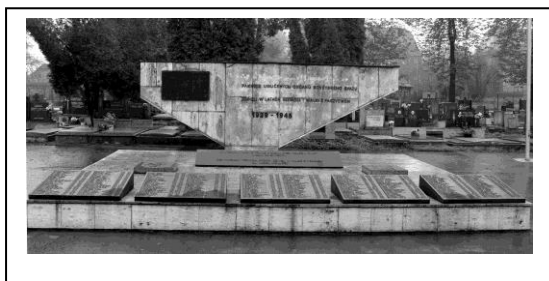
Pomnik w Rychwałdzie,

Tablica pamięci w Stonawie,

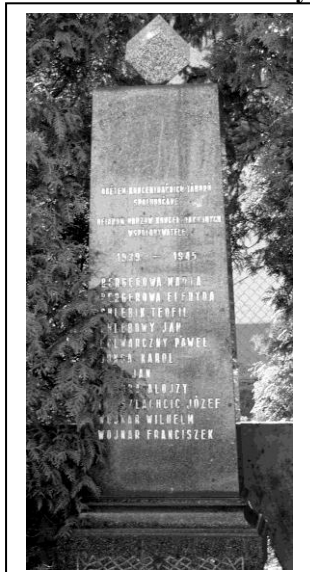
Pomnik w Trzyńcu,

Tablica pamięci w Zabłociu,

Pomnik – Żuków Górny,

Pomnik w Żywocicach,

* * *

Dotychczas wydane książki tegoż autora:

- 2002 r. *Działacze rybnickiego ZWZ/AK w obozach koncentracyjnych cz. I*
2003 r. *Działacze rybnickiego ZWZ/AK w obozach koncentracyjnych cz. II*
2005 r. *Harcerstwo w miastach i powiatach Bielska i Białej w latach 1925-45 (z oddzielnym rozdziałem o harcerzach zamordowanych przez hitlerowców)*
2006 r. *Martyrologium mieszkańców Ziemi Rybnickiej, Wodzisławia Śląskiego, Żor, Raciborza w latach 1939-1945.- Słownik biograficzny*
2008 r. *Martyrologium mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej, Andrychowskiej, Wadowickiej, Zatora, Jaworzna, Chrzanowa, Trzebini, Kęt, Kalwarii Zebrzydowskiej w latach 1939-1945 - słownik biograficzny.*
2008 r. *Żołnierze rybnickiego ZWZ/AK, POP, PTOP, w obozach koncentracyjnych: Auschwitz-Birkenau, Mauthausen, Gusen, Dachau, Ravensbrück, Buchenwald, Majdanek, Oranienburg, Sachsenhausen, Flossenbürg,... i innych*
2008 r. *Martyrologium mieszkańców Bielska, Białej, Bystrej, Czechowic, Dziedzic, Jasienicy, Jaworza, Komorowic, Kóz, Mikuszowic, porąbki, Szczyrku, Wilamowic, Wilkowic, Zabrzega, w latach 1939-1945 – słownik biograficzny.*
2009 r. *Martyrologium mieszkańców Żywca, Gilowic, Jeleśni, Koszarawy, Lipowej, Łękawicy, Łodygowic, Milówki, Rajczy, Suche, Węgierskiej Górki w latach 1939-1945 - słownik biograficzny*
2010 r. *Suplement do Martyrologium:*
- *Martyrologium mieszkańców Ziemi Rybnickiej, Wodzisławia Śląskiego, Żor, Raciborza.*
- *Martyrologium mieszkańców Ziemi Oświęcimskiej, Andrychowskiej, Wadowickiej, Zatora, Jaworzna, Chrzanowa, Trzebini, Kęt, Kalwarii Zebrzydowskiej.*
- *Martyrologium mieszkańców Bielska, Białej, Bystrej, Czechowic, Dziedzic, Jasienicy, Jaworza, Komorowic, Kóz, Mikuszowic, Porąbki, Szczyrku, Wilamowic, Wilkowic, Zabrzega..*
- *Martyrologium mieszkańców Żywca, Gilowic, Jeleśni, Koszarawy, Lipowej, Łękawicy, Łodygowic, Milówki, Rajczy, Suche, Węgierskiej Górki.*
2011 r. *Martyrologium Mieszkańców Ziemi Cieszyńskiej w latach 1939-1945 – Słownik biograficzny,*
2011 r. *Z ich krwi i cierpień nasza wolność – Istebna, Jaworzynka, Koniaków 1939-1945 (opracowanie współautorskie),*